

Den uforbederlige bibliotekar

Niels Jensen

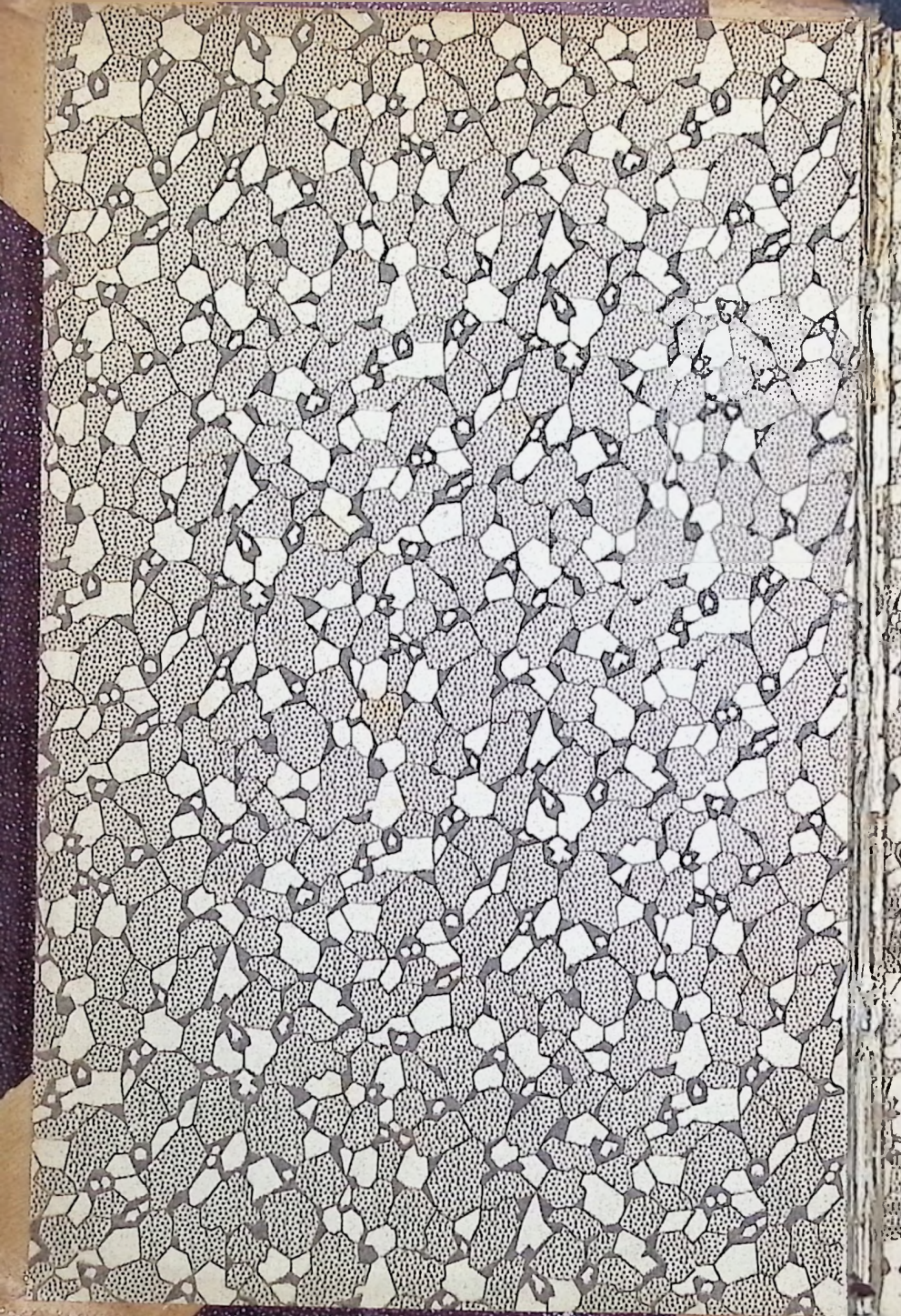
For Romantik og Historie

Maanedsskrift. Udgivet af H.P. Holst, 1868-90.

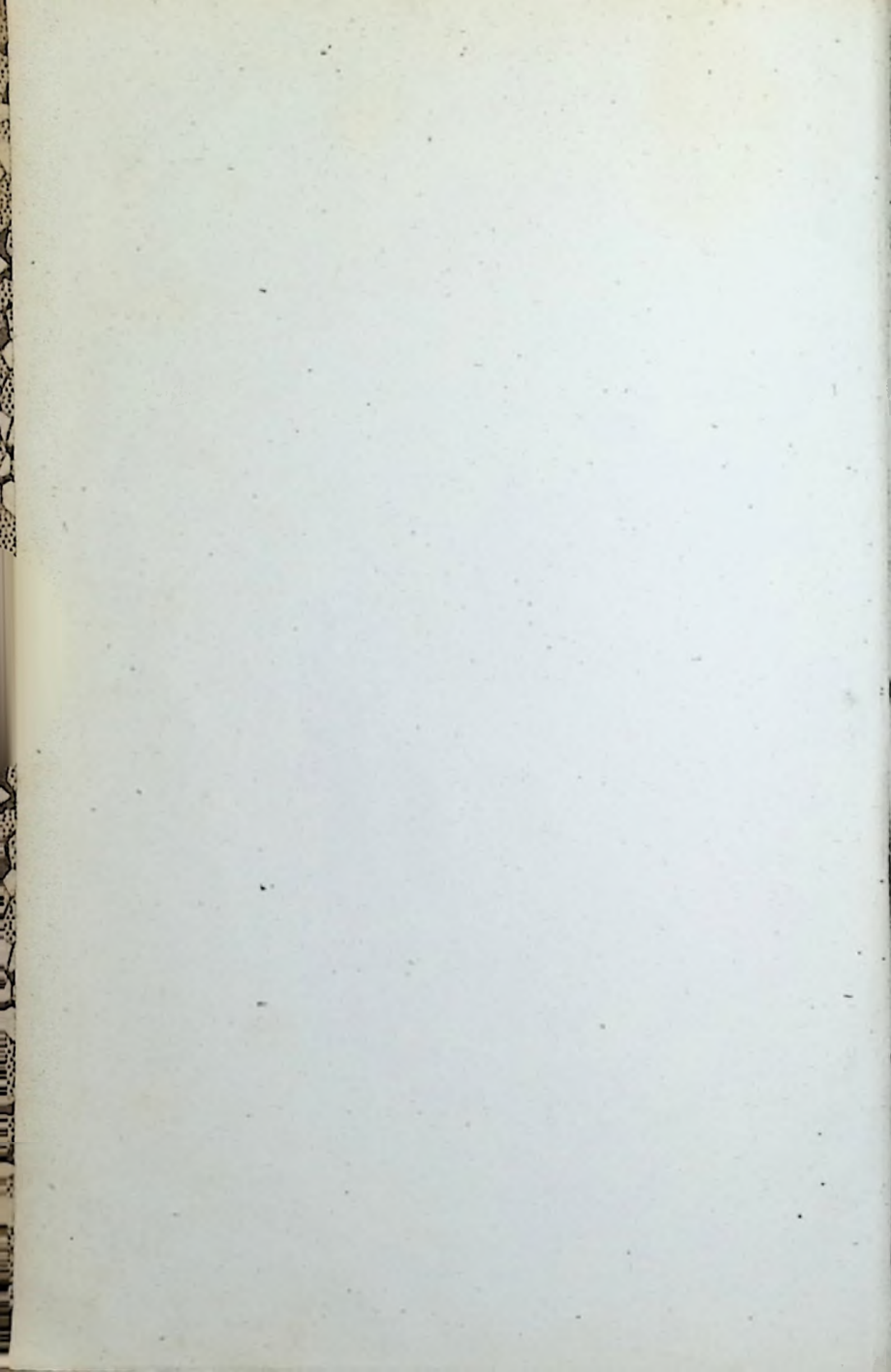
Om indholdet på: <https://danskforfatterleksikon.dk/1850p/p104811.htm>

Udarbejdet 2023 af Niels Jensen

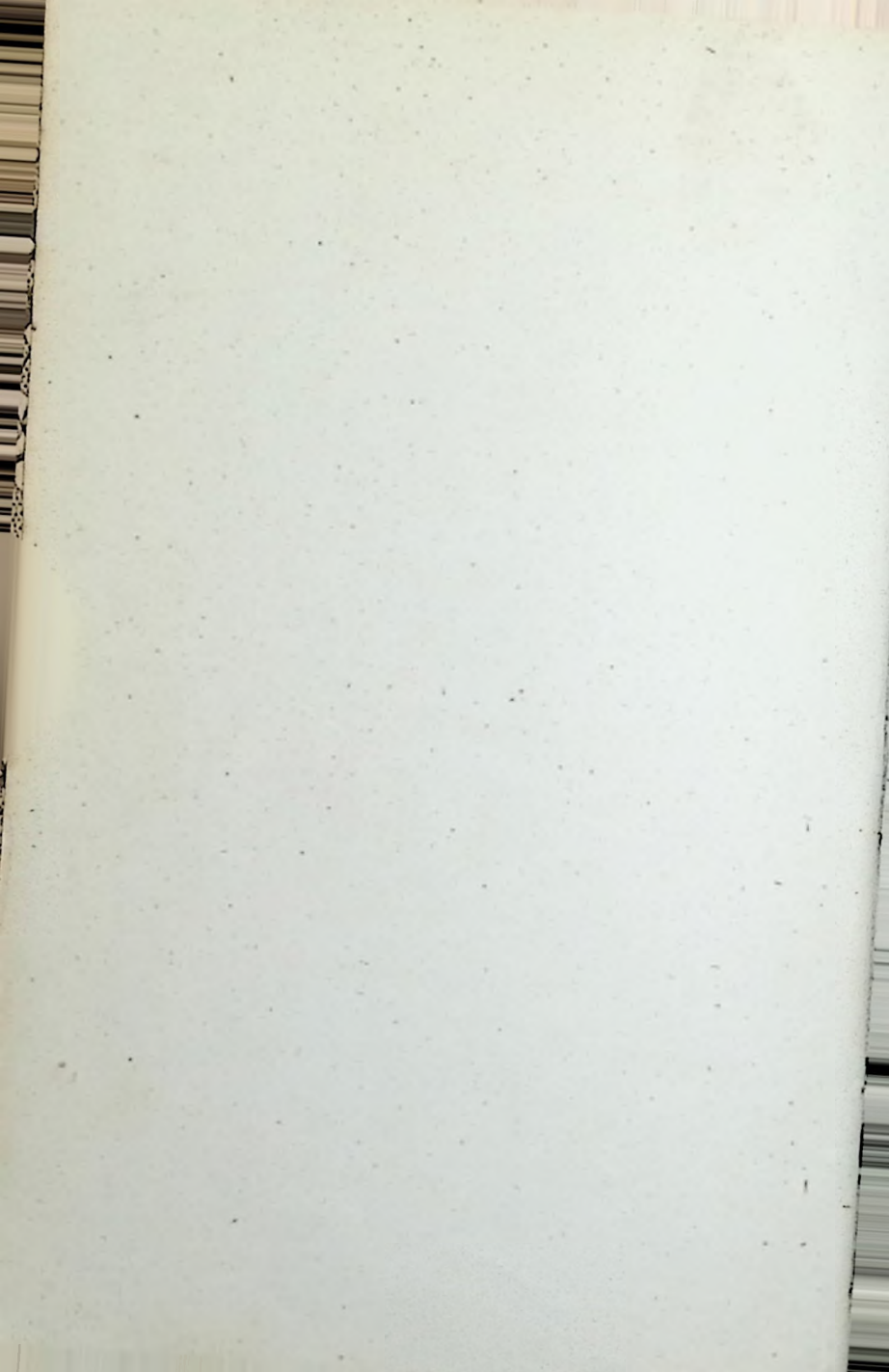
Opdateret den 7. oktober 2023 af Niels Jensen

H. P. Holst:

For Romantik og Historie.

Fjortende Bind.

Kjøbenhavn.

J. Cohens Bogtrykkeri.

1875.

HOVEDBIBLIOTEKET
GENTOFTE KOMMUNEBIBLIOTEK

HOVEDBIBLIOTEKET
GENTOFTE KOMMUNEBIBLIOTEK

A circular stamp with the text "SØLLERØD" at the top, "BIBLIOTEKET" in the middle, and "Kommunebibliotek" at the bottom. A small star is visible on the left side of the stamp.

Indhold.

	Side.
Just Mathias Thiele. Af Statsraad Dr. C. Otto . . .	3.
Vor Nabo. Fortælling af Maria Meher, født Benedictsen	19.
To Digte af Axel Sørensen	94.
Literatur og Kunst	104.
Digte af Christopher Boed	115.
Nerina. En Novelle af Paul Heyse	119.
Den hollandske Scene. Ved P. N. Nieuwenhuis .	185.
Tidlig Vaar. Digt af Goethe, oversat af Fr. Winkel-Horn	223.
Kommer Du snart? Digt af Sophus Baudiz . .	225.
Den sorte Perle. En Fortælling efter Victorien Sardon ved H. P. Holst	227.
Oliver Goldsmith. Efter Macaulay ved S. S. . .	285.
Jacob Paul Gundling, Fr. Wilhelm den Førstes Hofnar. Af Christian Stremme	310.
Af den nyere tydske Pjrit. Digte ved Biggo Petersen	325.
Sang til Kongen. Af F. L. Spødt	331.
Digte af H. P. Holst	333.
Capitain Pay. En Fortælling efter Henri de Balzac	337.
Den sande Don Carlos	411.
Endnu et Par Reise-Eventyr. Af Statsr. C. Otto .	422.
Paa Atlanderhavet.	431.

	Side.
Til Sangeren Chr. Hansen. Af H. P. Holst . . .	443.
Den lille Spion. Digt af C. M. Albedt . . .	445.
Dronning Ulrika Eleonora. Ved Adjunkt Christian Kamsgaard	448.
Fruen paa Soelbjerg. Af Forf. til „Fjeldmæn- dene.“	498.
Suwo Naba. Forkortet efter Rudolph Lindau . .	524.
Brødrene. Et Digt af Martin Kof	540.
Literatur og Kunst	550.
Gravsang. Af H. P. Holst	555.
I de første Dage. Af Paul Heyse	557.
Valerian Koschanstis Giftermaal. En Fortælling efter Sacher-Masoch	561.
Et Besøg hos Garibaldi. Ved Th. Schæelund . .	612.
En constitutionel Minister. Original Skizze af Jul. Chr. Gerson	625.

Portraiter:

Just Mathias Thiele. — J. S. Kellgren. — Oliver
Goldschmith. — Kammermusikus C. F. Hansen. — Kam-
mersanger Chr. Hansen. — Fru Agnes Nyrop, født
Lange.

Just Married Labels
This is a label for a wedding album.

Just Mathias Thiele.

Efter et Ungdomsportrait.

Just Mathias Thiele.

Af Statsraad, Dr C. Otto.

Jeg nedskriver dette Navn med en Slags hellig Følelse; thi jeg skylder den, der bar det, ikke blot mange af min Barndoms og Ungdoms Glæder, men jeg tor nok tilføie, en stor Del af min Landsudvikling, og min moralske Dannelse. Det er derfor med en Blanding af vemodige og taknemmelige Følelser, at jeg leverer en Skildring af ham og vort Samliv.

Allerede som trettenaarig Skoledreng lærte jeg ham i 1808 at kjende; han var da kun et halvt Aar yngre end jeg. Det første Bekjendtskab daterer sig fra Forhold, som vi Begge mindst af Alt havde Smag eller Talent for. Jeg var Anfører for et Compagni Soldater; han blev Hornblæser derved! Trods min med-

*) Fragment af et Skrift, der om spic Tid vil udkomme.

fødte Utilboielighed og mit senere udslykkelige Had til Alt, hvad der hedder Krig, havde jeg i det nævnte Aar, som en Folge af Krigen med England i 1807, der naturligviis mægtigt havde grebet Drengens Sjæl, hjemme paa Vestergade Nr. 9, hvor vi dengang boede, dannet et Compagni af Soldater af mine Skolekammerater, som senere rekruteredes ogsaa fra andre af Stadens Skoler. Vi samlede fra Foraaret af hver Aften i Gaarden og vilde nu vise i det Smaa, hvad vi havde seet og hørt om i det Store! Med Gehæng, Sabel ved Siden, smaa Geværer og Hatte med Bjeder i paraderede og manobrerede vi paa det Alvorligste. Da jeg havde givet Ideen, fulgte det af sig selv, at jeg strax blev valgt til Capitain. Det var jo en uskyldig Fornøielse, og alle Beboerne af Gaarden fandt sig derfor mærkværdigt nok i al den Larm og Støi, dens Tilfredsstillelse medførte. Begribeligviis morede vi selv os kosteligt, og Rygtet derom udbredte sig strax til de andre Skoler, saa at man strømmede til os med Unmodning om Optagelse i vor skjønne Armees Rækker. Snart vare vi henved 30 Soldater, den Eine mere phantastisk klædt end den Anden. Disciplinen var udmærket, Zveren stor, men Et manglede vi, og denne Mangel var især følelig, naar vi marcherede gjennem Vestergade med flyvende Fane ud til Frederiksberghave, hvor vi holdt vore staudige Felt-Manøvrer. Tromme og Pibe havde vi; men intet blæsende Instrument til at kalde sammen. En

af de ivrigste iblandt os, Michael Holm, Son af Urtekræmmer Holm, der boede lige over for os, hjalp os ud af denne Snibe. „Han kjendte en Dreng, der havde et Baldhorn og kunde blæse derpaa; han gif i samme Skole som han; skulde han ikke opfordre denne til at lade sig indskrive hos os?“ Naturligviis gav jeg strax mit allernaadigste Bisald! Den nye Dreng blev hvervet tilligemed hans Baldhorn og blev, som det forstaaer sig af sig selv, modtaget med Jubel. Denne prægtige Dreng var Just Thiele! Nu blev der da ogsaa blæst paa Kraft, baade naar det var rigtigt og galt, og den stakkels Hornblæser, der vilde gjøre sig den hædrende Modtagelse værdig, brugte sit Horn i den Grad, at han tilsidt fik Saar paa Læberne, der i lang Tid ikke vilde læges, men som dog aldeles ikke forhindrede ham fra at gjøre sin Skyldighed. Jeg, som Corpsets Fører, ansaae det paa min Side for Bligt at belønne saa store Fortjenester, ikke blot ved at bevidne ham min hele Hengivenhed derfor, men ogsaa ved hurtig at lade ham avancere gennem Under- og Overofficers-Glasserne til min Adjutant — og tænk! selv i Besiddelse af denne høie Charge vedblev han stadigt at blæse! Endelig stiftede jeg en Orden „pour le mérite“, et blankt Glas-kors, der forst af Alle tilbeestets Hornblæseren. Han var heller ikke ufølsom for al denne Hæder, og vi kom snart til at holde af hinanden i den Grad, at vi, da Vinteren kom, og alle militære Øvelser maatte

stilles i Bero, aftalte med hinanden indbyrdes at mødes om Aftenen efter Skoletiden. Da denne ophorte tidligere for mig, gik jeg hver Aften hen til hans Skole og ventede der, til han kom; vi fulgtes da hjem og meddelte hinanden Alt, hvad der laa os paa Hjerte, ja Fortroligheden og Trangen for os til Meddelelse blev tilsidst saa stor, at vi ikke havde nok af det Mundtlige, men hver Aften ved Afsteden skaf hinanden et Brev i Haanden, hvori vi udvejlede alle vore venstabelige Følelser og Tanker for hinanden. Min stadige Bente udenfor hans Skoleport vakte snart en saadan Opvigst, at Rektoren, Prof. Lang Nissen ved Latinskolen, lod Thiele kalde op til sig og spurgte ham, hvad det var for en Dreng, der altid stod og passede paa ham, og i hvilken Hensigt? Thiele fortalte ham, at vi vare Venner. Nissen havde Intet derimod, men paa lagde ham dog at sige til mig, at disse idelige Rendezvouzer ikke gik an, da man let kunde troe, at jeg var en af hans Skole, der saaledes drev om paa Gaden. Vi aftalte da at mødes paa et andet Sted i Nærheden; og, da den næste Sommer Soldatercorpset hævedes, fordi Bysten dertil havde tabt sig, bleve Sammentomsterne efter Skoletiden endnu nødvendiggere og fortsattes stadig og under en ligesaa stadig Brevveksling, saalænge vi Begge vedbleve at gaae i Skole. Jeg har saaledes endnu Breve fra Thiele fra 1810. Ved Thiele gjorde jeg atter et kjært Bekjendtskab med Abrahams og Gelmuuden, der ligeledes gik i Latinskolen,

og vi Fire, der alle besjæledes af Kjærlighed til Poesi og Literatur, stiftede da i 1814 et literairt Selskab: „Hebe“, der havde den Opgave at ove os i at deklamere, holde Foredrag og at skrive, — for saaledes engang selv at optræde som Skribenter og navnlig som Digtere! Flere af vore fælles Skolekammerater (Spang, Kopp, Østrup, Kørnerup, Lauthrup o. fl.) og Ungangsvenerer traadte strax eller senere ind deri, og da vi joiede et Maanedsskrift, der regelviis nedskreves af Selskabets Medlemmer, til vore andre Opgaver, og der i dette Hesteskrift optoges originale Frembringelser og Poesier, opfyldtes fuldkommen Hensigten: at give os Øvelse i literaire Arbejder. Ja, da vi skrev gjensidige Recensioner over hverandres Arbejder, stærpedes derved ogsaa vor kritiske Sands. Blandt de digteriske Bidrag udmærkede jeg Thieles i særdeleshed, og man kan i de udfomne Hester endog finde særdeles smukke Digte af ham, der ganske bebudede den tilkommende Digter. Næst efter ham stod Gelumyden, og først i tredje Klasse kom jeg, men jeg tilstaaer, at de Smaadigte, jeg leverede, robede endnu intet Digterkald. Senere forbandt vi ogsaa dramatiske Forestillinger med vort Selskabs Virken. Thiele spillede ogsaa gjerne Komedie; men da hans Forældre kun nodig saae det, opfyldte han villigt deres Duffe og afholdt sig ganske derfra. „Hebe“ ophevedes for en kort Tid paa Grund af enkelte optagne Medlemmers ringere Værdighed og dadelværdige Op-

forsel; Gelmuhyden og jeg stiftede det et Aar efter paany, men vi kunde da ikke formaae Thiele til atter at være Medlem: han havde følt sig altfor oprørt over hine Medlemmers Dpforsel, til at han oftere vilde risikere at komme sammen med dem; men paa Grund af sit venfskabelige Sindelag mod Gelmuhyden og mig som Directeur, vedblev han at yde fortrinlige poetiske Bidrag til vore Maanedshæfter. Det var at frygte, at den Omstændighed, at jeg blev tidligere Student, medens Thiele forblev i sin Skole hele 2 Aar efter og først dimitteredes privat (af Rudelbach) 3 Aar efter (1816), skulde have indvirket skadeligt paa vort Venfskabsforhold; men vi holdt altfor meget af hinanden, og navnlig blev vor gjenfjerdige Brevvexling endnu flittigere end før. I Aarenes Lob knyttedes han for sin Del endnu stærkere til mig derved, at han forelskede sig i min Søster Emilie, med hvem han kom til at lege saagodtsom hver Eftermiddag i den Tid, vi boede i store Kongensgade, hvor Gaarden og Porten samlede ham tilligemed Norregaards, Brodrene Holmer, mine Søstre og mig til uskyldige barulige Lege. Da han baade var munter og opfindsom, vidste han altid at lære os nye Forlystelser; intet Under derfor, at begge mine Søstre gjerne vilde see ham; men han fængsledes, som sagt, især af Emilie, og jeg glemmer derfor ikke hans Fortvivlelse, da hun engang efter hans Ubviisning lod sig glide ned ad Rækværket paa Trappen og faldt saa hovedfulds ned, at hun fik

en Hjernerystelse. Hun kom sig vel deraf, men beholdt et stort Ar i Ansigtet. Han tilregnede sig Skylden for Ulykken, og flere af hans Breve derom til mig vidne om, hvor nær han tog sig, hvad der var skeet. Smidlertid blev hans tiltagende Kjærlighed Marsjagen til en Brevstrid og Uenighed imellem os, der for ham kom saameget lettere til Udbrud, som han meente, at jeg paa Grund af de mange Omgangsbenner, jeg fik, og som beilede til min Gunst, forsonde ham over de Andre! Efterat have skriftligt betroet mig sin varme Følelse for Emilie, vilde han som Svar paa sine mange Breve stedse have at vide af mig, hvad hun tænkte og sagde om ham, og, da jeg flere Gange havde opfyldt dette Ønske og yttret, at hun aabenbart ogsaa holdt endeel af ham, blev han utaalmodigere og utaalmodigere efter at vide mere, og, naar jeg da enten ikke vilde eller kunde tilfredsstille ham, bebreidede han mig heftigt min Kulde og Ligegyldighed, paaduttede mig, at jeg ikke saaledes bevarede mit Venskab for ham, som han for mig, at jeg foretrak denne eller hin af vor sælles Omgangskreds o. s. v. At jeg fortrædigedes derved var saa meget naturligere, som de Mange, der vare Rivaler til mit „Venstab“, i altfor stor Grad bidroge til at nære min Selvfjærlighed og let aldeles kunde have fordærvet mig. Mange af Thieles og mine Breve fra den Tid finder jeg fulde af Klager og Bebreidelser. Jeg seer dog tillige, at det altid blev godt igjen,

og at bestandigt nye Forsikringer om „trofast og evigt Venfkab“ fulgte efter.

Imidlertid tog hans Tilboielighed til min Søster stadig til, og næsten alle hans Breve til mig fra 1812 til 1816 ere fulde af hendes Priis og af begejstrede Ytringer om hans Kjærlighed til hende. Atter og atter sendte han hende nydelige Smaadigte af sig; han besang endog hendes Indlingskat „Mira“ og skrev et Ekroftikon over hendes Navn: Emilie Otto. Alle hans Digte lagde ikke blot den varmeste, men tillige den reneeste Følelse for Dagen, og maatte vistnok i hoi Grad smigre og fængsle min Søster til ham. Af disse hid sætter jeg her kun hans Ekroftikon:

Een i Verden er der uden Ege,
 Min jeg stedse ønsker, at hun var;
 Jeg kun ønske vilde denne Pige,
 Naante mig Aladdin Lampen var.
 Ingen skulde da min Glæde male
 Eller tænke sig min Sjælesryd.
 Ofte skulde jeg igjennem Harpen tale,
 Tolke Himmel Kjærlighed og Dyd!
 Ei, min Sang, og brus ei mere, Hjerte!
 Ofte, altfor ofte, var Du kun min Smerte!

Da han omsider saae, hvor Mange der beilede til hende, og han navnlig frygtede for H. Lantrop, der gjorde stærkest Guur til hende, kunde han i 1815 medens han endnu læste til Examen artium, ikke længere holde sig tilbage, og af Frygt for, „at han skulde

komme for silde", tilskrev han hende, mig uafvidende, et Brev, hvori han i glødende Farver skildrede hende sine Følelser. Uagtet hun dengang vistnok holdt meer af ham end af alle de andre Beilere, var hun dog fornuftig nok til i sin Overraskelse at overgive mig Brevet. Da jeg naturligtviis maatte misbillige det Skridt, han havde gjort, bebreidede jeg ham det i temmelig stærke Udtryk i et Brev, hvori jeg tilbagesendte ham hans, og forestillede ham det Overlede i at han, der ikke engang var Student og uden ringeste Udsigt, vilde frie og binde sig for hele Livet! Han blev i første Dieblig fortviolet og sendte mig til Svar følgende Linier:

"Du faaer mig aldrig mere at see med min Wilie — hun endnu mindre! Jeg er ei saa gal, at jeg springer i Stranden, men jeg skal pine mig saaledes, at baade Du og hun skulle græde derover!!"

Snart indsaae han imidlertid, at han havde handlet urigtigt og tilskrev mig et meget smukt og angerfuldt Brev, fuldt af Bønner om Tilgivelse. Han vedblev efter dette at sværme for hende, indtil hun i 1816 blev forlovet med Capitain Wilster. Thiele yttrede stor Sorg derover, men han fattede sig snart og trostede sig med at kaldes „hendes første Ven". Da hun Aaret efter blev gift, skrev han et deiligt Digt til hende, som jeg endnu bevarer. Emilies første Kjærlighed var virkelig Thiele, og selv i sin gifte Stand vedblev hun med dyb Følelse at tale om ham og om hin

Tid. Han kom ogsaa senere hyppigere til hende, og hendes varme Følelse for ham ophorte først, da han ikke fulgte min Fader til Norden i 1828. Han besøgte hende imidlertid oftere og var ogsaa tilstede ved hendes Begravelse i 1872.

Thiele var som Dreng og Ungling virkelig et høist sjeldent Menneske. Han besad næsten alle Talenter. I Forbindelse med sin poetiske Begavelse skrev han ogsaa en sjelden smuk og kalligrafisk Haand; han tegnede og malede smukt og kunde gjøre med sine Hænder Alt, hvad han vilde; han forfærdigede saaledes Lamper, Fyrværkerier og Balloner, og hans Kunst- og Skjønhedsfands udvikledes saa tidligt, at det var intet Under, at hans senere Reise til Italien gjorde ham fuldkommen skikket til at overtage Sekretairposten ved Kunst-Akademiet. Dermed forbandt han baade Klogt og Forstand; hans Ondomme var skarpt, hans Tanke lys, og til disse fortræffelige Egenheder kom der endnu det blodeste, reneste og kjærligste Hjerte. Hans mange Breve til mig afgive det rigeligste Vidnesbyrd derom, og endnu læser jeg med Bevægelse hans Uttringer af Sorg over hans Forældres, navnlig hans Moders Sygdom og Død. Alt han med alle disse Gåbsegaver maatte have en overordentlig Indflydelse saavel paa min Landsdannelse som paa min Charakter, er begribeligt, og det erkjender jeg endnu med Taknemmelighed. Da han imidlertid i Barndoms- og Ungdoms-Alderen var stærkt hengiven til

Sværmeri og Pathos, blev min egen Gang dertil endnu mere forøget ved den stadige Omgang med ham. Han skylder sin store kritiske Sands, at han, i Modsætning til mig, senere kom ud derover. At hans mange Talenter ogsaa i hoi Grad kom mig tilgode, navnlig ved mine Familiefester, hvori han altid deeltog, kan man let begribe, ligesom det var mig en stor Behagelighed, at jeg, da hans Fader var Bogtrykker, som oftest fik gennem hans Haand et Exemplar af alle de underholdende Skrifter, som bleve trykte der. Af hele den store Masse af Breve, som jeg alle har opbevaret, men som desværre først fra 1813 findes daterede; fremgaaer det ogsaa, hvormange forstandige Raad han gav mig i Henseende til min Omgang, hvormange af mine „Benneres“ Charakter han gjorde mig opmærksom paa, hvorledes han kjærligen oplyste mig om mine Feil, dadlede mig for min Utroskab ved en Leilighed, hvor jeg svigtede min første Flamme, og hvorledes han som min gode Vand i det Hele værnede om mig. Hans trofaste Hengivenhed for mig i hele denne Tid er saameget mere at beundre, som han besad et sangvinst Temperament, der jo ellers saa let føder Vetsindighed og forleder til at gaae fra den ene Yderlighed til den anden. Hefstig og opfarende var han paa Grund heraf; men jeg tilstaaer ærligt, at naar der opstod Uenighed imellem os, var Feilen altid paa min Side, og han var den Sindige og Estergivende. Saaledes staaer jeg ham engang under en barnagtig

Trætte noget brændende Fyrsvamp i Brede i Ansigtet, og i et Brev bebreidede han mig denne Raadhed saa venligt, at jeg strax skriftligt bad om Forladelse. Kun een Gang blev han vred paa mig for Alvor og det med Rette, da jeg ganske uforsvarlig havde tilføiet ham en stor Forurettelse. Han havde besvaret Waggesens bekjendte Gaade: „det evige Sindbillede“ og under de mange Lovtaler, han høstede derfor, ikke blot af Waggesen, men af Andre, var jeg ubesindig og uvenstabelig nok til i en større Kredts at fortælle, hvad jeg havde hørt som et løst Rygte, at Thiele havde faaet „Ordet“ opgivet af Weyse (der, som bekjendt, ogsaa skrev et Digt derom). Thiele, der fik dette at høre, tilskrev mig et meget opbragt og bittert Brev, og, da jeg kun svagt forsøgte at forsvare mig skriftligt, gav han mig i et andet Brev endnu en meget skarper Tilretteviisning og paaviste ikke blot det Urigtige i Rygtet, men viste mig tillige klart det Uforsvarlige i, at jeg „som hans Ven“ vilde gjentage et løst Rygte og saaledes nedsette ham ligeoverfor en talrig og blandet Kreds. For første Gang undgik han i en halv Vinter al Omgang med mig, og det smukke Forhold imellem os syntes at skulle være brudt for bestandigt, indtil jeg i fuld Følelse af min begaaede Uret, tilsendte ham et lille Digt, hvori jeg tilstod min Brode og bad om hans Tilgivelse. Han svarede mig da i det samme Versemaal, som jeg havde benyttet:

„Jeg var rolig, thi jeg vidste,
 At det Saand, der bandt saa fast,
 Om det ogsaa kunde bryde,
 Ikke dog for evig brast!“

Fra det Dieblif var han atter den samme Ven som før, og han viste mig det i Gjerningen, da han paa sin hæderlig begyndte Digterbane i 1818 udgav en Nytaarsgave: „Rosenblade uden Torne“ med Bidrag af flere, og jeg i en dum, forsængelig Ildbildfthed skriftligt bebreidede ham, at han ikke ogsaa havde anmodet mig om Bidrag. I et meget smukt og forstandigt Brev til mig yttrede han da, at han netop af sand Kjærlighed til mig ikke havde henvendt sig til mig, fordi han vilde forstaae mig for en mulig Kritik, idet han ærligt maatte sige mig den Sandhed, at jeg, trods min Kjærlighed til Boesien og min Tilboielighed til at skrive Vers, dog neppe havde Kald til at være Digter, og at jeg derfor hellere burde søge mine Laurbær paa Videnskabens Gebeet. Jeg boiede mig for hans oprigtigt udtalte Dom, og jeg har heller ikke siden afviget fra den Beslutning, jeg dengang tog: aldrig at fremtræde for Offentligheden med Vers under mit Navn.

Under saadanne Livsmøvelser vedblev, som sagt, vort Forhold uforandret. Ved Underretningen om min Forlovelse i 1813 kom han en Aften ud til min Svigerfader, hvor jeg var, og da han lod Anna og mig kalde ud til sig, tumlede vi Tre i Mørket os saa-

ledes omkring i hinandens Arme, at Tanken derpaa endnu vækker Latter hos os. Han var tilstede ved alle Fester og Selskaber i min Familiefreds, som da jeg havde vundet Universitetets Priismedaille, da jeg holdt Licentiat- og Doctorgilde og ved Afstedemaal- tidet Dagen før min Afreise til Udlandet i 1819. I et af de første Breve, jeg i Udlandet fik fra Hjemmet, erfarede jeg med stor Tilfredsstillelse den Lykke, hans første dramatiske Digt: „Pillegrimmien“ havde gjort paa Theatret. — Ved min Tilbagekomst saaes vi vel igjen ofte; men den forskjellige Wei, vi gik, i Forbindelse med hans Rejser, først til Sylland (for at samle Folkesagn), derpaa til Lyfland og Italien, saa til Norge og sidst igjen til Rom (for at samle Thorvaldsens Efterladenskaber), skilte os mere og mere. Paa Grund af hans Forlovelse og Giftermaal med Froken Holten, kom han ind i en Familie, der levede meget for sig selv, og vi samlede kun med hverandre i Borups Selskab. Da hans Hustru døde, kom han vel igjen nu og da til mine Forældre og til min Hustru og mig, indtil han atter giftede sig med Froken Magesen. Nu afbrødes vor Dngang næsten ganske, da hendes Familie levede endnu mere isoleret indbyrdes end den holtenske. Først i de sidste Aar fornyedes det gamle Venskab med ham, L. Bodtcher, Abrahams og Gelmuyden.

Thiele, der tidligere besad et fortrinligt Helbred, led i de sidste sexten til tyve Aar af Podagra og anden

Gigt, der navnlig om Foraaret plagede ham og nødte ham til at holde sig inde, men hans Sjæl var endnu sund og frisk. Hans forhen saa dybe og varme Følelse, kan jeg derimod ikke nægte, aftog med Alderen. Han var først bestemt til at være Landkadet, og senere som Student var det hans Ugt at studere Jura; men til hans Held forte Forsynet ham ad en anden og bedre Vej. Hvad endelig hans Ydre angik, da var det i Ungdommen, uden at kunne kaldes skjønt, dog særdeles tiltrækkende; hans Die og hans Smil maatte vinde Alle, og selv et Ar i Ansigtet, som han havde faaet i sin første Barndom, (under Kjobenhavns Bombardement), flødte ham godt.

Han døde i November 1874, kun en Maaned efter den os begge saa kjære Ludvig Bødtker, men, medens denne, endnu frisk og rask, overraskedes af sin dødelige Sygdom, maatte Thieles Død betragtes som en Belgjerning mod ham selv og hans Familie, thi i sine to sidste Leveaar førte han kun et vegeterende Liv. Den Podagra og Gigt, der hvert Foraar havde fængslet ham til Sygeleiet, angreb for to Aar siden hele hans Muskel og Nervesystem i den Grad, at han kun med Møie kunde slæbe sig fra Sengen til en Lænestol. Efterhaanden tabte han Sands for Alt og mistede ganske sine Sjælsbevner. I det sidste halve Aar var han ikke istand til at erindre Noget, og han bildte sig ind at være snart paa et og snart paa et andet Sted, kun ikke i sin egen Bolig paa

Charlottenborg. Da jeg sidst besøgte ham i Foraaret 1874, var han aldeles apathisk, og hans Tilværelse bestod kun i en lethargisk Sovn og hyppige Krampeanfald, der hver Gang efterlodde en større Svækkelse af Mand og Legeme. Til hans Hustrues Forundring kjendte han mig dog, thi han slog Dinene op, da jeg kom, sagde strax smilende „Carl Otto!“ og spurgte mig da, om jeg, siden jeg nu besøgte ham, „var kjendt her i Egnen“. Vel flyttede han i Juni ud paa Landet, men paa Forespørgsel i hans Bolig midt i Sommeren, underrettede man mig om, at hans Tilstand var uforandret. Ved hans Indflytning blev han svagere og svagere og maatte altid bæres fra og til Sengen, og det var derfor en sand Forløsning for ham, at Døden endelig befriede ham fra en saadan Tilværelse. I „Berlingske Tidende“ indtrykkes et lille Mindebidt af mig over den hensovende Barndoms- og Ungdomsven. Det vandt Bifald, men jeg selv var ikke tilfreds med det. Jeg søgte for dybt til at kunne udtrykke Alt, hvad jeg havde Trang til at sige, og et andet Mindebidt i samme Nummer af Bladet behagede mig som saadant ulige mere.

For Nabo.

Fortælling

af Fru Maria Mener, født Benedictsøn.

„Det er mig en Gaade,“ udbrod min Kone.

„Hvad mener Du?“ spurgte jeg, idet jeg med et vist Velbehag betragtede Vænderne, som jeg skulde skære for.

„Jeg mener naturligtviis, det er mig en Gaade med Huset ved Siden af os, som blev leiet bort for et halvt Aar siden, og som desuagtet har staaet tomt hele Tiden.“

„Na hvad, Leieren har maaske sagt Veiligheden op; den har ikke behaget ham.“

„Nei Ludvig, det veed jeg med Visshed, han syntes særdeles godt om Stedet — jeg veed det fra Gartneren her ligeoverfor; det er just derfor, det er mig en Gaade, at han endnu ikke er flyttet ind.“

„Han skal jo være saadan en underlig Særling,

denne Mand," bemærkede Tante Zette, en Søster til min afdøde Fader, der havde været i Huset hos os i de tyve Aar, vi havde været gifte.

„Hvilken Mand?" spurgte jeg.

„Herregud, Ludvig, Du er dog altid saa mageløs distrairt," sagde min Kone; „naturligviis Capitain Wolke, som er Veieren til Stedet ved Siden af, vor Nabo!"

„Naa, den Nabo, som endnu ikke er bleven vor Nabo, og som maastee aldrig bliver det! Men hvor i al Verden, bedste Mariane, kan han interessere Dig?" spurgte jeg hende.

„Interessere mig!" udbrod min Kone ligesom lidt stødt, „interessere mig! det er da rimeligt, at man har Interesse for sine Medmennesker, og nu tilmed en Nabo!"

„Ja men han er jo ikke vor Nabo endnu, og" — Her blev jeg afbrudt ved et høit Forbauselsesudraab af Tante Zette.

Bort Spisebærelse var et Sideværelse i Huset, og Vinduerne vendte netop saaledes, at vi kunde see over til Naboens Huus.

„Det er dog det Mærkeligste, jeg nogensinde har oplevet," stammede Tante Zette; „ligesom vi tale om Manden, saa see blot!"

Jeg vendte mig om, da jeg sad med Ryggen mod Vinduet, og saae nu, at Havedøren var bleven aabnet i Naboens Huus, og at en ældre, høi, mager

Herre stod paa Verandaen. „Synes Du, det er saa mærkeligt Tante Jette?“ spurgte jeg, idet jeg ikke kunde undertrykke et Smil ved Tanken om, hvor lidt Mærkeligt gamle Tante Jette maatte have oplevet i sit Liv; „det er jo en ganske naturlig Ting. Hvis vor Nabo overhovedet vilde beboe Stedet, maatte han engang flytte ind; nu er han kommen idag, ligesaagodt idag som en anden Dag.“

„Nei, Ludvig,“ raabte min lille, ivrige Kone, „hvor Du dog er mageløs prosaisk, og hvad Du seer Alt, selv det mest Romantiske, med et tørt, materielt Die! Jeg forsikrer Dig, at jeg er næsten som forstenet af Overraskelse; det er for mig som en Scene i en Roman, at tænke sig, ligesom vi tale om ham, saa ved et Vidunder viser han sig for vort Blik.“

„Vidunderet har enten været en Droschke eller en af gamle Kongeveis Sporvogne, bedste Mariane! men kan det more Dig at udfinde noget Romantisk i denne yderst almindelige Hverdagsbegivenhed, saa for mig gjerne! jeg foretrækker at spise min Andesteg, inden den bliver kold,“ og med fornøjet Iver henvendte jeg hele min gastronomiske Interesse paa Uenderne. Mariane og Tante Jette satte sig ogsaa, efter en rigelig Brug af Interjektioner, til deres afbrudte Middagsmaaltid.

Naar alle Tilstedeværende have faaet deres Talerkener tilstrækkeligt fyldte, hersker der altid enkelte Hovedpauser i Samtalen, hvor Enhver kun tænker

paa at nyde; en saadan Pause var nu hos os, og jeg vil benytte den til nærmere at forestille den lille Familie for Læseren.

Fortælleren af denne sandfærdige Historie, (Læseren vil af min Nones Ytringer allerede have bemærket, at jeg er i Besiddelse af for lidt Phantasi til at kunne digte Noget — for mig er Alt tørre Facta), altsaa Fortælleren af denne sandfærdige Historie hedder Ludvig Poulsen, Alder 44 Aar, middel af Væxt med en stærk Tendents til Fedme, Hagen er allerede dobbelt, hele Figuren polstret, Ansigtstrækkene lidt grove, et vist godmodigt, velvilligt Smil opliver Mund og Dine. Grosferer Ludvig Poulsens Ydre er meget almindeligt, Du møder Hundrede med et lignende Ydre hver Dag paa Gaden. Han er den personificerede praktiske Fornuft uden et Stænk af Romantisk, medmindre man vil betragte hans Baghoveds Tilboielighed til at vise Maane som Tegn paa denne poetiske Egenstabs.

Fru Mariane Poulsen, født Hansen, eneste Datter af den rige Brændeviinsbrænder Hansen i Grønne-gade, er en lille, spinkel, meget livlig Kone, der endnu og det med Rette gjør Fordring paa at være smuk, skjøndt hun er sexogtredive Aar; hun klæder sig efter nyeste Mode, har Interesse for alle Mennesker, er hjælpsom, gjæstfri og meget romantisk. Hvorledes hun kunde gifte sig med mig, er mig til Dato en Gaade, da vi egentlig have meget faa Ju-

teresser tilfælles; hun har maastee i ungdommeligt Sværmeri tænkt at kunne indvirke lidt poetisk paa mig. Her maa jeg i dybeste Hemmelighed fortælle, at min Kone skriver Vers, og hvilke Vers! Sa den anonyme Digtsamling, betitlet „Den undseelige Stornblomst,“ har hende til Forfatterinde, men, kjære Læser, fortæl det endelig ikke til Noget, thi det skal være en Hemmelighed.

Vort Egtekab er baruløst, hvilket er en stor Sorg for os Begge, saa stor en Sorg, at vi aldrig lade os mærke dermed og aldrig tale derom; men jeg har undertiden bemærket, at Mariane har faaet Taa- rer i Øinene, naar hun har seet og talt med Gjenboens Børn, der ofte besøge vor Have og foretage smaa Razzier mellem vore Ribs- og Stikkelsbærbuske. Som Surrogat for de manglende Børn have vi to hjælpende Skjodehunde, en Papegoie og to Kanarie- fugle, saa her er ofte ret muntert.

Tante Zette er den tredie i Kløverbladet; hun bestyrer Huset, stopper Linnedet, og tager sig moder- ligt af mine Manchetskjorter; hun er høi, mager og rød næset, opfyldt af den høieste Beundring for min Kone, hvem hun ikke tillader at tage sig det mindste af det grovere Hunsvæsen. Baade min Kone og Tante Zette have begge arvet Stammemoderen Evas Feil, Nysgjerrighed, og det har tidt forbausset mig, hvor- ledes disse Tvende vare au fait med alle Mystierne paa gamle Kongevei.

Vor Villa ligger omtrent midt paa gamle Kongevei; vi have boet der lige siden vort Giftermaal, da min Kone sværmer for det Landlige, (destoværre er det Landlige snart forsvundet fra gamle Kongevei, der meer og meer kommer til at ligne en Gade — hvad skal det dog blive til med den tiltagende Folkmængde!), mit Contoir har jeg i Kjøbenhavn, jeg er Wiingrosserer, ja nu er jeg vis paa, at mangen Læser kjender mig og udbryder: „Naar, er det ham! ja han er bekjendt nok, man kan see ham i godt Veir paa Slaget ni gaae til Byen hver Morgen, og Kloften fire om Middagen staae ind i Sporvognen ved Tiboli, og altid seer han saa fornøiet og veltfreds ud.“

Kjære Læser, skulde jeg ikke see fornøiet ud? jeg er en velhavende Mand, betaler Alt contant, kun engang imellem har jeg en kort Begel, og dertil har jeg en udmærket Forboielse.

Nu har jeg tilstrækkelig legitimeret mig, nu kjender Læseren min Familie, og saa kan jeg fortælle videre om vor Nabo.

Fra den Dag vor Nabo havde viist sig paa Verandaen, fik jeg hver Middag nye Meddelelser om hans Bevægelser. Snart var det den hjerterystende Begivenhed, at Capitainen var bleven seet selv at grave i Haven, snart den nerveangribende, at Tante Zette havde seet Capitainen i Skjortærmer, — rædsomme Ord, — tænk i Skjortærmer ryge en Pibe

paa Verandaen. Nu var der kommet en ny Sopha med blaåt Damask til ham og Dagen efter sex Stole ligeledes med blaåt Damask. Men en Middag forfærdede Mariane mig med en rædselsfuld Efterretning.

„Tænk Dig, Ludvig, Capitainen er en Fruentimmerhader! han kan ikke taale at see en Kvinde for sine Dine, han har ogsaa kun mandlig Opvartning, og hvad synes Du, han laver selv sin Mad!“

„Ja er det ikke gyseligt,“ raabte Tante Jette, „tænk, at lave selv sin Mad og lade en Karl rede sin Seng, feie Bærelserne og støve af! nei, det maa dog være et barbarisk Menneske.“

„Ja og Sildefonen, som hver Dag kommer her, fortalte mig, at hans Tjener havde forbudt hende at ringe paa der, da Capitainen aldrig vilde see Fruentimmer,“ vedblev min Kone i en oprørt Tone.

„Jeg tænker,“ sagde Tante Jette, „at han engang har myrdet et Fruentimmer, og nu slaaer Samvittigheden ham.“

„Det er formelig uhyggeligt at have en saa mystisk Nabo,“ bemærkede min Kone, „men Du siger Ingenting, Ludvig?“

„Jeg spiser Fisk,“ svarede jeg, „og ovenikjøbet Gjedder. Det er høist uforsigtigt af Dig at fortælle mig saadanne gruopvækkende Kjendsgjerninger, imidlertid jeg spiser en saa farlig Ret. Sæt nu, jeg af Angst fik et Been i Halsen, saa at jeg blev kvalt og

døde, saa havde den uhyggelige Nabo, foruden det Fruentimmer, som Tante Jette har ladet ham myrde, endnu min Død paa sin Samvittighed."

„Na Ludvig, Du slaaer Alt hen i Spøg."

„Oprigtig talt, Mariane, med Undtagelse af Tante Jettes myrdede Fruentimmer, indseer jeg ikke noget Rædselsfuldt i det Hele. Vor Nabo har tidligere været Somand, derfra stammer hans Capitainstitel, og ikke, som Du troer, fra at han er gaaet af ved Reductionen. Søfolk lære at koge — nu vel, nu synes han bedst om de Retter, han selv koger, og saa finder jeg det meget rimeligt, at han udøver Kunsten. Og naar han i sin Huusholdning kan behjælpe sig uden kvindelig Opbartning, saa er han fri for en heel Deel Brovl og" —

„Hvad mener Du dermed, Ludvig? skal det være en Fornærmelse?" afbrød min livlige, lille Stene mig, idet hun foer op af Stolen.

„Bedste Mariane, jeg har ikke tænkt paa at fornærme Nogen, jeg har kun sagt min oprigtige Mening," indvendte jeg.

„Men saa er din oprigtige Mening meget fornærmelig. Du mener altsaa, at hvor der er Fruentimmer, der er der Brovleri og Sladder?"

„Ja Du maa dog indrømme mig, Mariane, at Kvinderne ere livligere, mere meddeelsomme end Mændene. See nu for Exempel vor Nabo! Troer Du, det vilde være faldet mig ind at tale et Ord

om ham, enten han mødte i Hjrdecostume paa en Veranda, eller han optraadte som Gartner i sin egen Have, eller han ikke pustede en Sildefones daglige Kimen paa Klokken. Jeg vilde ikke have skjæntet nogen af disse Tildragelser en Tanke. Du og Tante Tette derimod, I lave en heel Roman deraf. Naar, lille Mariane, giv mig nu et Svar herpaa."

"Du har ingen Folelse og ikke Spor af Phantasi," lod Svaret, "og Du kan være vis paa, at jeg aldrig mere skal tale om vor Nabo," og vred ilede hun ud af Doren.

"Jeg troer selv, der er noget forhejet ved den Nabo," mumlede jeg ærgerligt, idet jeg tændte en Cigar, "har han ikke allerede gjort min Kone vred paa mig!"

Noget Dage efter var det et ofende Regnveir, hvad der ikke er noget Ualmindeligt i vort danske Clima. Da jeg skulde kjøre hjem til Middag og kom til Tivoli, vare alle Sporvognene optagne, og jeg maatte prise mig lykkelig ved at blive pakked ind i en af de nye gamle Kongeveis-Omnibusser, disse rystende, gængende, affykelige Bjørretoier, som jeg tilligemed adskillige Samtidige hader som Pesten. Pladsen er ogsaa meget indskrænket i dem, og jeg var glad ved at see, at min Sidemand tilvenstre var mager, saa at jeg kunde faae bedre Plads til mit fyldige Corpus. Tilhøire sad der en svær Dame, der formelig stoune, da jeg nedlod mig paa Sædet. Hun stødte just

ikke paa det Venstabeligste til mig og mumlede saa høit, at jeg kunde, og jeg skulde naturligtviis ogsaa, høre det: „Naar en Herre er saa svær, burde han virkelig tage to Bladsjer.“

Min taalmodige, venstre, magre Sidemand gjorde ingen Bemærkning, men sad og stirrede taus ned for sig. Da Conducteuren kom for at faae Penge, maatte jeg hæve mig lidt, for at min Sidemand kunde faae Haanden i sin Lomme, thi Bladsen er saa indskrænket, at man i Sandhed kan sige, at man ikke er Herre over sit Legeme. Det lod imidlertid til, at min Sidemand ikke kunde finde sin Pung; thi han søgte i Bøgs-, i Side-, i Buxes-, i Vestelommerne, men ingen Pung kom tilsynne. Han var viensynlig gnaven og forlegen.

„Tillader De, min Herre, at jeg maa lægge den store Capital ud for Dem?“ spurgte jeg i min sædvanlige spøgende; gemhytlig Tone, „De har formodentlig glemt Deres Portemonnaie.“

„Nei, jeg glemmer aldrig Noget,“ svarede han i en haard Tone, „jeg maa have tabt den.“

„Det kan saa let hænde,“ sagde jeg, idet jeg betalte Conducteuren.

„Ja, naar man ikke passer paa i Livet, kan man tabe en Deel,“ bemærkede han bittert, „imidlertid er det vel rimeligst, at jeg ikke har tabt den, men at den er bleven stjaalen fra mig.“

Han saae ikke directe paa mig ved disse sidste

Ord, han saae ligesom henover mig, men jeg folte mig dog ubehagelig berørt.

„Han antager dog vel ikke mig for en Lomme-tyv,“ tænkte jeg.

Der opstod en Pause. Min Sidemand saae alt Andet end indbydende ud til at begynde en Samtale med.

„Hvor boer De?“ spurgte han pludseligt, „jeg holder ikke af at være i Gjæld til Nogen.“

„Capitalen er ikke saa stor,“ indvendte jeg smilende.

„Stor eller lille, enhver Gjæld skal betales,“ sagde han, „hvor boer De?“

„Gamle Kongevei Nr. —“ svarede jeg.

„Saa er De min Nabo,“ bemærkede han tørt.

Nabo! — Ja, det var virkelig vor Nabo, den hvie, magre Mand, denne mystiske Nabo, der allerede havde forvoldet Uenighed i vort ellers saa fredelige Hjem.

Omnibussen holdt, vi vare ved Bestemmelsesstedet og stege ud.

„De glæder mig maaskee med et Besøg, da vi ere Naboer,“ sagde jeg, „det er saa rart at have gemytlige Naboer.“ Himlen veed, vor Nabo saae alt Andet end gemytlig ud.

„Nei,“ svarede han haardt, „jeg omgaaes Ingen, og vil ingen Bekjendtskaber stifte; sin personlige Frihed maa man dog beholde!“ Med disse venlige Ord

løstede han lidt paa Hatten, slog sin Paraply op og gik ind i sin Villa.

„En særdeles behagelig Mand!“ tænkte jeg, „et intimt Bekjendtskab lader det ikke til at blive.“

For nu at glæde og paa samme Tid forjone Mariane, som endnu var ganske lidt stodt paa mig, fortalte jeg ved Middagsbordet hende og Tante Sette om Mødet med vor Nabo.

Med opspilede Dine og aabne Munde lyttede de Begge.

„Der kan Du see, Ludvig, jeg havde Ret!“ udbrød Mariane triumferende, „han maa have en afskyelig Charakter! at tænke sig, afflaae den venlige Indbydelse! uh! et Menneſte, der undflyer andre Menneſters Selſkab! der maa være et Uober dabej, jeg er vis paa, at han har store Synder paa sin Samvittighed.“

„Ja,“ tog Tante Sette Ordet, „vor Rokkepige, Stine, har talt med hans Høvedkarl — han har baade en Tjener og en Høvedkarl — og han har fortalt, at Capitainen ofte gaaer hele Nætter op og ned i sit Sovestue, thi Karlen har sit Bærelse lige nedenunder Capitainens.“

„Men det Værste, jeg endnu har hørt,“ sagde Mariane med Iver, og jeg kunde formelig mærke, hvor det lettede hende atter at kunne tale frit om Naboen, thi siden hin Middag, hvor hun blev vred, havde der hersket dybt Tausshed med Hensyn til dette

Thema, „det Værste, jeg endnu har hørt, er, at han baade giver Tjeneren og Hæbefarlen dobbelt saa høi Løn, som andre Folk give deres Tjenestehynde, men det er paa den Betingelse, at Ingen af dem maa forlove sig eller have en Kjæreste.“

„Ja vor Koffepige fandt det saa stammelig,“ bemærkede Tante Jette, „thi baade Tjeneren og Hæbefarlen ere saadanne nette Mennesker.“

„Stine vil maaskee vove en Dybt med Capitainen,“ kunde jeg ikke bare mig for leende at udbrude.

„Ja, han havde saamen fortjent det,“ svarede min Kone, „den Kannibal, den Barbar!“ Det ringede paa Entreeflokken, og et Dieblif efter kom den ovenomtalte Stine ind, blussende rød i Ansigtet, og sagde med et forbausset Udtryk i de stereothype Træk: „Værst'artig Hr. Grosserer, her er et Brev fra Capitainen.“

Det var en Brevcouvert uden Navn, der indeholdt en Solbfirestilling indsvøbt i Postpapir.

„Staaer der Noget indeni Couvolutten?“ spurgte Mariane nysgjerrigt.

„Ikke et Ord.“

„Nei, hvor han dog er sig selv lig, en sand, uopdragen Tølper.“

„Herregud, Mariane, hvad skulde han skrive?“

„Simpeltvæl Tak, han kunde da idetmindste have vedlagt sit Kort.“

„Jeg synes, at det er meget rigtigt af ham, thi da han selv har yttret, at han Intet vil have at gjøre med mig, saa har han ydermere ved denne Villet viist, at han er konsekvent.“

Nogle Maaneder hengif, og Bekjendtskabet med vor Nabo lod ikke til at blive intimere. Jeg kjorte nogle Gange sammen med ham i Sporvogne, men han indskrænkede sig til en stum Hilsen, og hele Udtrykket i hans Ansigt og hele hans tilbagetrufne Maade at være paa afholdt mig fra at knytte nogen Samtale med ham. Han begyndte imidlertid at interessere mig. Om Aftenen pleiede jeg altid, efterat min Kone havde lagt sig tilsengs, at tilbringe en Timestid i en lille Altanstue, hvor jeg, siddende ved den aabne Altandør i en magelig Gyngestol og med en fortrinlig Havannacigar, nød Behageligheden ved min Tilværelse. Fra min Plads havde jeg Udsigt over Nabøens Have, og der saae jeg ham ofte timeviis langsomt spadserere frem og tilbage med sænket Hoved, undertiden standsende, ligesom talende til sig selv, og derpaa igjen fortsætte sin ensomme Gang. Selv da Sommeren forlængst var forbi, kunde jeg, siddende luunt bag de lukkede Altandøre, see ham vedblive med Aftenspadseretourene i den nu bladløse Have.

En Efteraarssnat, hvor Veiret var meget uhyggeligt, blev jeg vækket midt i min sødeste Søvn af min Kone, der i en ængstelig Tone bad mig om at staae op, og see efter, om alle Vinduerne vare lukkede,

thi hun syntes bestemt, at hun horte et Vindue klap-
pre i Spisestuen. Da jeg nu af Erfaring vidste, at
naar min kjære Mariane havde faaet en saadan klap-
prende Idet i Hovedet, fik jeg ingen No, for jeg
havde opfyldt hendes Forlangende, saa stod jeg op,
iforte mig en let Dragt, og, stikkende Fodderne ind i
Morgenstøene, gik jeg som en lydlig, taalmodig Vgte-
mand ned ad Trappen og ind i Spisestuen. Jeg
nærmede mig Vinduerne, de vare naturligviis alle
lukkede; men ved at kaste et Blik ud i den mørke,
stormfulde Nat, blev jeg overrasket ved at see et for-
underligt rødligt lysende Skjær, der kom fra vor Na-
bos Huus. Dette Skjær faldt ud i Haven, og det
var altfor stærkt til at kunne komme fra en Lampe.
„Der maa være Ild,“ var min første Tanke, og fa-
rende ud i Entreen, indhyllede jeg mig i min Over-
frakke, aabnede Gangdøren og ilede over til Naboens
Indgangsdør. Jeg ringede, Klokken gav kun en svag
Lyd, og Ingen kom. Jeg trak stærkere i Klokken, nu
gav den slet ingen lyd, Strengen var sprungen. Jeg
klattrede da over et lille Stakit, der lukkede under
min Vægt, kom ind i Forhaven og ilede op paa Be-
randaen. Jeg bankede paa Glasdørene i Havestuen,
men ingen lyd lod sig høre. Vyskjæret blev stærkere
og stærkere, min Angst steg, jeg frygtede allerede for,
at Capitainen var kvælt af Røgen, og svøbende min
Haand ind i Skjoderne paa min Overfrakke, slog jeg
med et voldsomt Stød en af de store Ruder ud i det

Bærelse, hvorfra Lysskjæret kom, og som senere viste sig at være Capitainens Sovestue. Uagtet den klirrende Lyd af den sonderflaaede Rude, der deels faldt ind i Bærelset, deels ned paa Verandatrappen, hørte jeg dog ikke en Lyd, ikke en Bevægelse bag det graa Kullegardin. Det lykkedes mig at klatre op paa en Forziring, der var under Vinduet, at stikke Haanden ind og aabne Vindueskrogene. Skubbende Gardinet tilside, trøb jeg ind i Bærelset. En tyk Røgsky og Flamme slog mig imode fra den modsatte Side af Bærelset. Jeg rev Døren op til Hæstuen, for at faae Luft, og saae mig nu om i Bærelset. I Baggrunden stod en Seng. Jeg styrtede mig gennem Røgen derhen og søgte, at der laa Røgen i Sengen. Jeg greb med næsten overmenneskelig Styrke denne Røgen, bar denne Røgen ind i Hæstuen, lagde denne Røgen paa en Sopha, og opdagede ved Flammernes Skjær fra den aabne Sovestuedør, at denne Røgen var Capitainen.

En svag Bevægelse viste sig hos ham; jeg forsøgte at vække ham.

„Hvad er der?“ spurgte han med en mat, klangløs Stemme.

„Intet Andet, Hr. Capitain, end at De var lige ved at blive brændt levende. Men hvor i al Verden ere dog deres Tjenere? her maa dog gjøres Forsøg paa at slukke Ilden!“ raabte jeg heftigt.

Capitainen, der endnu var ganske forvirret af

Rogen og bedøvet ved Nydelsen af Opium, som han senere fortalte mig, at han tog hver Aften for at sove, og som havde forhindret ham i at høre den Larm, som min Bank og Vinducts Klirren havde frembragt, kom lidt efter lidt til sig selv. Han bad mig om at ringe paa en Klokke indenfor Sovkammerdøren, der førte directe til Tjenerkammeret, og nogle Minutter efter blev Døren aabnet, og baade Tjeneren og Havekarlen i halvt paradisiisk Costume, med forkrækkede Miner, Tjeneren med et Lys i Haanden, lode sig see.

En hurtig Forklaring fandt Sted, og ved fornede Anstrengelser, ved at rive de brændende Gardiner ned og slukke Ilden med Sengedynerne og ved at bruge hele Vandtøndens Indhold, lykkedes det os efter et godt Kvarteer at slukke Ilden. Et brændende Lys, der havde staaet paa en Servante i Nærheden af Vinduesgardinerne, og som Capitainen mod Sædvane havde glemt at slukke, havde bevirket denne Katastrophe. Vinduerne vare utætte, en temmelig local Sygdom hos de fleste Vinduer, og den stærke Storm, der rasede udenfor, maa have trængt sig gjennem Sprækkerne og givet Lysets Flamme en viftende Retning henimod Gardinet.

Da Capitainen først havde overbundet den forunderlig lethargiske Tilstand, som var en Virkning af Opiumnydelsen, viste han sig i Besiddelse af megen Energi og Aandsnærværelse. Han takkede mig for

min betimelige Hjælp, en Hjælp, han ikke havde fortjent, sagde han, da han ikke havde viist sig imodkommende mod mig.

Jeg kunde ikke uden at lyve indvende Noget imod Sandheden i denne Bemærkning af Capitainen, men jeg kom dog af gammel Hoflighedsvane, (jeg er af Naturen overordentlig hoflig) til at fremstamme nogle artige Ord.

„Sa ja, lad det nu være godt,“ svarede Capitainen; „det lad er til, at Skjæbnen absolut vil, at jeg skal være Dem forbunden. De har frelst mit Liv, i Grunden en saare ringe Tjeneste for mig personlig, thi Livet har intet Værd for mig. Men denne lille Biomstændighed kunde De jo ikke vide. Jeg takker Dem for Deres Villie til at hjælpe og beder Dem i Fremtiden at betragte mit Huus som Deres, uden at De derfor fordrer, at jeg skal betragte Deres som mit,“ lagde han hurtigt til.

Bed Tanken om mit Huus kom jeg til at tænke paa min Kone og paa den Angst, der maatte have grebet hende ved min Udeblivelse.

„Af, jeg maq skude mig hjem,“ udbrød jeg; „De kan egentlig, Hr. Capitain, takke min Kone for Deres Liv, thi hvis hun ikke havde vækket mig af min søde Søvn, for at see efter nogle klapprende Binduer, som ikke klappede, saa havde jeg ikke opdaget Ulykkestjæret fra Deres Binduer.“

„Og en unyttig Tilværelse vilde have været endt et Par Aar før,“ sagde Capitainen med et bittert Smil.

Efter en passende Indsigelse mod Capitainens sidste Bemærkning tog jeg hurtig Afsked og ilede gennem Entreedøren, som Tjeneren meget høfligt aabnede for mig, over til min Kone. Da jeg aabnede Sovekammerdøren, saae jeg, at hun havde tændt Lys. Hun selv sad halvpaaklædt i Sengen, et Billede paa jordist Sammer og Elendighed.

„Du lever!“ udbrod hun.

„Ja til Tjeneste,“ svarede jeg; „hues Du, jeg seer ud som en Mand? det er da ikke efter den traditionelle Maade at tænke sig Mander paa.“

„Men Gud, Ludvig, hvor har Du været?“ spurgte hun videre, og nu begyndte hun at hulke frampagtig og fortælle mig, at hun havde saabist troet, at jeg var bleven myrdet, at der havde været Indbrud, og at jeg paa min sædvanlige sorgløse Maade havde indladt mig i Kamp med disse Vanditter, og derved mistet mit dyre- (Gulken) dyre- (stærk Gulken) dyrebare Liv.

„Evertimod Mariane, har jeg frelst et Liv, takket være din Angst med Binduestrøgne,“ og nu fortalte jeg hele den Begivenhed, som Læseren allerede kender.

Mange vare de Afbrudelser af Sukke, Graad og Hjærtetegn, som blev min Fortælling til Deel; men da

jeg endelig slukkede Lyset, og lagde mig tilhvile, folte jeg mig meget veltilfreds og fornøiet, thi jeg havde frelst et Menneſkeliv, og jeg folte, at min lille Kone, uagtet vor Forſkjellighed og mine poetiſte Mangler, elſkede mig ligesaa inderligt, ſom om jeg kunde have været Byron eller Shakspear ſelv.

Fra nu af ſaaes vor Nabo og jeg daglig, det vil ſige, jeg beſøgte ham hver Eftermiddag en halv Timestid, og vi spillede da i Regelen et Parti Schach ſammen. Men han var aldrig til at bevæge til at ſætte ſin Fod indenfor mine Døre.

„Jeg har engang givet mig ſelv det Loſte aldrig at ſoge Kvindeselftab. Kvinderne have gjort mig ſaa meget ondt. Fra dem ſtammer al min Ulykke,“ ſagde han en Dag til mig, da jeg trængte ind paa ham, at han dog engang ſkulde glæde min Kone med ſin Nær-værelſe. Undertiden vilde jeg ved fine Hentydninger bringe ham til at loſte Fortidens Glor lidt for mig, men han undveg mig altid paa en kort, haard og afviſende Maade.

Hver Sommer pleier jeg altid i en 4 a 5 Uger at foretage en ſaakaldet Badereife med min Kone — ikke fordi at Nogen af os trænger til en ſaadan Reife i ſanitair Henseende, nei langtfra, men det er nu engang en gammel Vane, og Mariane indbilder ſig, at hun ikke kan undvære denne Udspredelſe. Dy-rigtigt talt troer jeg nok, at den egentlige Grund maa ſøges i en lille Smule Forſængelighed hos

Mariane. Det er saa behageligt om Vinteren i Selstaber at kunne sige: „I Sommer da jeg var i Baden Baden," eller, „Da jeg var i Marienbad," eller, „Jeg glemmer aldrig, da jeg sidst var i Ems" etc., det er saadan en pikant Begyndelse til en Samtale; desuden reise Fruerne N. B. C. og D. hver Sommer, folgelig vil Fru Mariane Poulsen ikke staae tilbage. Det er jo naturligt og menneskeligt. Jeg som Forretningsmand søger altid at forene det Nyttige med det Behagelige og siger med Hamburgeren: „Erst das Geschäft, dann das Vergnügen," og jeg gjør altid Bestillinger paa Rhinstvine, naar jeg kommer ned i Tyskland. Denne sidste Sommer gjorde vi ogsaa en saadan Badereise (for at sige Sandheden, badede jeg kun een Gang paa hele Touren, og det var et varmt Bad i Berlin), og folgelig saae jeg ikke vor Nabo i en Maanedstid.

Ved min Tilbagekomst, da jeg atter besøgte ham, forekom hans Helbred mig meget svækket. En Morgen underrettede hans Tjener mig om, at hans Herre havde været saa syg om Natten, at Tjeneren paa eget Ansvar havde tilfaldt en Væge. Denne havde rystet betænkeligt paa Hovedet og erklæret, at Capitainen var angreben af en stærk Feber.

Jeg gik øieblikkelig over til ham. Han kastede sig urolig frem og tilbage i Sengen.

„Staffels Ven," sagde jeg, „det gaaer nok daarligt."

„Daarligt,“ udbrød han heftigt, „daarligt! ja naar har det gaaet mig andet end daarligt?“

„Berolige Dem,“ sagde jeg trostende, „det bliver nok bedre.“

„Bedre,“ raabte han vredt, „Kjærlingesnak, bedre bliver det aldrig! først naar det store Punktum kommer, da faaer man No.“

Han kaldt nu i heftige Feberphantasier, og Navnene Nelly og Emilie hørte jeg ham ofte gjentage.

• Lægen kom daglig flere Gange; der blev anvendt Alt, hvad Videnskaben kunde raade over, men forgjæves. Capitainens Time var slaaet, og hans unyttige Tilværelse, som han selv kaldte den, nærmede sig sin Ende.

En af de sidste Dage, han levede, lod han mig falde over til sig.

„Jeg har gjort mit Testamente idag,“ sagde han med svag Stemme; „veed De, hvad jeg har efterladt Dem?“

„Nei,“ svarede jeg.

En kort Beskrivelse af mit Liv, som jeg selv har nedskrevet denne Sommer, og som jeg tænkte maaskee kunde interessere Dem. De har jo tilfældigviis lært Skallen at kjende, nu kan De af min Historie see, hvorfor Skallen er bleven saa haard og bitter, og hvorfor Kjærnen er ødelagt. Mine Tjenere faae

hver en Pension, og Resten af min Formue lader jeg tilfalde Vaisenhuset.

„Vaisenhuset!“ udbrød jeg, „har De da ingen Familie?“

„Familie!“ her smilede han bittert, „jo, det har jeg sikkert. Jeg har Familie, som ikke vil vedkjende sig mig, og jeg har Familie, som jeg ikke vil vedkjende mig. Dog lader os ikke tale derom. Nu nærmer det store Punktum sig, og Alt er snart forbi.“

„Nei!“ udbrød jeg, „nu begynder først Alt, tænk paa det evige Samliv med Gud.“

„Nonsens,“ svarede han, „Phraser! har De Sort paa Hvidt derfor?“

„Jeg føler det,“ sagde jeg, „og desuden Bibelen“ —

„Bliv mig fra Livet med den Bog,“ afbrød han mig heftigt, „den har Gud aldrig skrevet, det er en Bog fuld af Usandheder og menneskelig Ubidenhed. Den har været et mægtigt, et farligt Vaaben i Geistlighedens Hænder, men den fremadskridende Civilisation vil lidt efter lidt gjøre dette Vaaben stumpet.“

„Men Hr. Capitain,“ spurgte jeg, „troer De da ikke paa et evigt Liv?“

„Et evigt Liv!“ udbrød han, „jeg ønsker intet evigt Liv. For mig vilde et evigt Liv være en Forbandelse. Det jordiske Liv har jeg haft meer end nok af. Jeg ønsker intet fornyet Liv, kun Ro, Fred og Forglemmelse.“

„Men Staffel, saa har De jo intet Haab at tage med Dem.“

„Nei, Haabet er en overflødig Ballast paa den Seilads. Men har jeg intet Haab, saa har jeg heller ingen Stuffelse. Tro mig, den Lykke, som Jordelivet har nægtet os, vil ingen Ewighed stjænte os. Husker De Schillers Ord i hans Digt „Resignation“?“

„Nei, oprigtigt talt, har jeg kun læst meget lidt af Schiller,“ svarede jeg, „og Digte have nu især aldrig interesseret mig; nei saadanne Sager overlader jeg min Kone.“

Uden at lægge videre Mærke til mine Ord vedblev Capitainen: „Schiller siger:

Was man von der Minute ausgeschlagen,
Sieht keine Ewigkeit zurück.“

To Dage efter denne Samtale døde Capitainen. Det var en meget stille Begravelse. Præsten, Lægen, hans Tjenere og jeg vare de Eneste, der ledsagede hans Kiste.

Fra Capitainens Profurator fik jeg tilsendt et Etui, der til min behagelige Overraskelse indeholdt en kostbar Diamantbrystnaal af gammeldags Form. Ved Siden af Brystnaalen laa i Etuiet en Seddel, hvorpaa Capitainen havde skrevet: „Diamanten har det Fortrin for Menneskehjertet, at ved at slibes bliver den skønnere og vinder i Værd; Menneskehjertet taber derimod i Værd ved at slibes paa Verdens skarpe

Slibesteen." Tilligemed Etuiet fulgte en lille forseget Paffe. Det var den stakkels Capitain's Livshistorie.

Denne Livshistorie, som jeg finder meget sorgelig, hvorimod min romantiske Kone finder den hoist original, vil jeg nu meddele Læseren, idet jeg beder at undskylde denne maaskee for vidtloftige Indledning. Og idet jeg nu tager Afsted, vil jeg bede Læseren og især de smukke Læserinder at sende mig et venligt Blik, naar de møde mig ved Tivoli eller i en Sporvogn, eller hvis de gaae forbi min Have paa gamle Nørgevei. Der kan man altid see mig hver Eftermiddag mellem sex og syv sidde paa min Veranda, med en Cigar i Munden og den uundværlige Berlingske Tidende i Haanden; det er saadant et conservativt Blad og passer saa godt for en upolitisk Grosserer.

Capitainens Historie lyder:

Jeg er et uægte Barn, og Alt har været uægte i mit Liv, undtagen mine Smerter; de have været ægte, at, altfor ægte. Hvem min Moder var, veed jeg ikke, hvem min Fader var, veed jeg ikke, han kan have været en fornem Standsperson, men han kan ogsaa have været en fattig Dagleier. Jeg har aldrig kjendt en Moders omme Kjærtegn, jeg har aldrig følt en Moders beskyttende Haand, jeg har aldrig hørt hendes veiledende Raad. Min første Erindring i Livet er den, at jeg var et forstødt Væsen, et ulykkeligt Pleiebarn, hvem Staten betalte for.

Mine Pleieførelbredre vare en fattig Stomagerjvend og hans Kone; de havde selv fire, smaa, forsultne Unger. Fortjenesten var kun daarlig, og min Pleiefader drak, for dog at have nogle lykkelige Dieblikke. Min Pleiemoder var heftig og pryglede løs paa mig ved enhver mulig og umulig Leilighed. Skjondt hun modtog ugentlig Penge for mit Ophold, og af den Grund havde antaget sig mig, hadede hun mig dog, fordi jeg spiste Brodet fra hendes egne Born, og mine barnlige Grindringer ere derfor kun meget forgelige. Naar jeg efter Fristolen kunde komme til at spille Klunk med et Par andre Drengene, forekom det mig som Kvintessentsen af jordist Livsnydelse, og da jeg engang, ved at rode i Kandestenen efter en Knap, fandt en Solvireffilling, folte jeg mig tilmode som en Millionair.

Men jeg vil forbigaae al den Jammer og Elendighed, al den Gult, Ureenlighed og slette Behandling, der udfyldte min Barndom; den er destoværre et Sidestykke til mange andre Pleieborns Liv, disse ulykkelige Vasener, som Synden sætter i Verden, og der som oftest fremture i Synden, da den forpøstede Atmosphære, de leve i, ikke kan give Planten den fornødne Livskraft til at arbejde sig op i en bedre, renere Tilværelse.

Da jeg var fjorten Aar, blev jeg confirmeret i Holmens Kirke og kom tilsoes. Dermed begyndte et bedre Liv for mig; thi skjondt baade Capitainen,

Styrmanden og Matroserne hundsede mig, saa var der dog Dieblikke, i hvilke jeg ligesom eiede mig selv, og hvor jeg, læsende i en eller anden Eventyrbog, kunde hentrylle mig i en anden Verden og glemme min usle Tilværelse. Jeg elskede lidensfabeligt at læse. Allerede i Frijsolen havde jeg udmærket mig ved min hurtige Fatteevne og min tydelige Dplæsen, og naar Skomagerkvinden en enkelt Gang var ædru, maatte jeg læse Adresseavisen hoit for ham fra Ende til anden, imedens han traf Sylen frem og tilbage i Væderet.

Vor Styrmand ombord havde et lille Bibliothek, hvoriblandt „Tufinde og een Nat“ befandt sig; og jeg maa her tilstaae, at de behageligste Timer i min Ungdom skyldte jeg stakkels, forældreløse Skibsdreng den berømte persiske Digter. Disse hyppige, deilige Kvinder, disse bedaarende Sultaninder, stode for mig som guddommelige Væfener. Mit Begreb om Kvinden var nærmest concentreret til min Pleiemoder, et magert, gustent Fruentimmer, hvis Smule Ungdoms- ynde Næringsforger forlængst havde bortveivet. Den smukkeste Kvinde, jeg hidtil havde seet, var en Linedandsferinde paa Dyrehavsbakken, en stakkels, sminket Skabning, ogsaa et Stykke uægte forgyldt Glendighed, som jeg den foregaaende Sommer, i Følge med en anden fattig Dreng, havde beundret som en overordentlig Skjønhedsaaftenbaring. Men Tanken om engang i Livet at møde en saa fuldendt deilig Kvinde,

som Eventyrerne beskrev for mig, begejstrede mig; og at kunne beundre, at kunne tilbede hende, forekom mig som Indbegrebet af den høieste, jordiske Lykke. Ja, selv en simpel, uvidende Skibsdreng kan have phantastiske Drømme!

Jeg voxede til, blev Matros, men saae desto værre ingen Mulighed for nogensinde at kunne samle saameget, at jeg kunde drive det til at svinge mig høiere op i Samsundet og blive Styrmand.

Da kom Tilfældet mig paa en forunderlig Maade til Hjælp.

En Aften, mens vort Skib ladede i Bremen, drev jeg om paa Gaderne, da jeg pludselig, ved at gaac forbi et anseeligt Huus, hørte nogle halvvalte Raab om Hjælp komme fra Stueetagen. Med Lynets Fart stødte jeg Gadedøren op; den var aaben, Entreedøren til Stueetagen stod ligeledes aaben, saa det var en let Sag for mig at styrte ind i det Bærelse, hvorfra Rødraabene vare komne. Der saae jeg en yngre Mand, der stod bøiet over en gammel, hvidhaaret Mand, hvis Hals han havde omspændt med begge Hænder, som om han vilde kvæle ham. At løsne den unge Mand's Hænder og kaste ham med et dygtigt Stød langt hen i Stuen var et Dieblis's Værk for mig. Vigesaa hurtigt reiste han sig ogtog Flugten. Den gamle Herre kom sig lidt efter lidt, jeg skjænkede ham et Glas Vand af en Karaffel, der stod i Bærelset, og han takkede mig paa det Barmeste.

Han fortalte mig nu, at den unge Mand, der havde gjort Forsøg paa at kvæle ham, var hans Søster søn, som han havde opdraget, da dennes Forældre vare døde. Paa Grund af Søstersønnens vilde, udsvævende Liv havde han denne Aften gjort ham heftige Vebreidelser, og da han havde nægtet at betale en betydelig Bøgel for Søstersønnen, havde denne troet at skræmme ham dertil ved at true ham. Hans Raab om Hjælp vare lykkeligviis bleve horte af mig, og nu stod han i en stor Taknemlighedsgjæld til mig, hans Redningsmand.

Den gamle Herre var en formuende Kjøbmand og ugift. Han bad mig om at fortælle mit Levnet, og jeg meddeelte ham nu paa temmelig ufuldkomment Tydsk det, som jeg her har nedskrevet. Mine tydske Sprogkundskaber streve sig fra Omgangen med tydske Matroser og Opholdet i tydske Havne.

Da han horte om mit Ønske at tage Sthyrmands-examen, udbrød han: „Det Ønske er opfyldt. De kan blive hos mig og tage den her i Bremen.“

Da jeg indvendte, at mit Tydsk kun var meget maadeligt, at jeg vel kunde tale lidt, men aldeles ikke skrive Sproget, sagde han: „Destobedre, da bliver De her et halvt Aar længere og tager grundig Underviisning i Tydsk, Engelsk, Regning og Skrivning.“

Og derved blev det.

Denne gamle Kjøbmand Wolff kan jeg talke for de Kundskaber, som jeg er i Besiddelse af. I halv-

andet Aar opholdt jeg mig hos ham, læste flittigt, og ligesom en Gjerrig gjorde jeg mig al den Umage, jeg kunde, for at tilegne mig Kundskabens Skatte, idet jeg følte, at Kundskab er Magt. Jeg bestod glimrende min Examen, og Kjobmand Wolff skaffede mig Plads som anden Styrmand paa en Chinafarer.

Virkelig rori og dybt gjennemtrængt af Taknemlighed for Alt, hvad jeg skyldte ham, tog jeg Afsted med denne ædle Mand, der havde været som en Fader for mig. Jeg gjensaae ham aldrig. Han døde tre Aar efter og testamenterede mig 30,000 preussiske Daler. Hans lastefulde Neveu var allerede, imedens jeg opholdt mig i hans Huus, flygtet til Amerika paa Grund af nogle falske Bexler, som han havde skrevet. Resten af sin betydelige Formue efterlod Wolff en Søster, der var gift i Hamburg.

Fra nu af syntes Solen at tilsmile mig og Held at følge alle mine Foretagender. Jeg steg fra anden til første Styrmand, blev tilsidst Capitain og kjøbte Halvparten i det Skib, som jeg førte. I flere Aar foer jeg nu deels paa Chinakysten, deels fra Hongkong til New York.

Endnu havde jeg ikke mødt i Livet det Ideal, der allerede som fattig Skibsdreng havde foresvæbet mig, naar jeg berusede mig i Læsningen af „Tusind og een Nat.“

Da vilde Tilfældet, at jeg, paa en af mine Reiser til New York, som jeg en Morgen stod i New

Norks Havn, blev opmærksom paa en engelsk Damper, der lige var ankommen, og hvis Passagerer vare ved at gaae i Land. Iblandt disse vare der en ældre, spinkel, lille Herre og en hoi, meget svær Dame, der gik Arm i Arm og vare belæstede med en Uendelighed af Pakker og Reisetaster. De bleve naturligtviis omringede af Lastdragere, der tjenstagtigt og med hoi Raab tilbode at hjælpe dem af med deres Bagage, men Herren rystede paa Hovedet og sagde: „No, no,“ imedens Damen pludseligt vendte sig mod Skibet og sagde paa godt Dansk: „Men hvor blive dog Elisabeth og Kelly af?“

„Der komme de,“ svarede Herren ligeledes paa Dansk.

To unge Piger traadte fra Skibet over paa Landgangsbroen. Den ene var hoi, mørk med temmelig almindelige Træk, men den anden, — den anden! — ingen Pensel kan male hende, ingen Pen beskrive hende, saa vidunderlig deilig var hun. Hvis man kunde tænke sig Raphaels Madonna, hvis Original er i Dresden, i en forynget og forstjønnet Skikkelse, da har man Billedet af Kelly. Hvis jeg var Digter vilde jeg gjøre et Forsøg paa noiere at beskrive hende, men da jeg er en gammel, livstræt Somand, der aldrig har udmærket mig ved synderlig Beltalenhed, maa jeg indstrænke mig til at sige, at da jeg første Gang saae hende, fortryllede hun mig; jeg blev ligefrem bedaaret af hendes Skjønhed, og

ligesom magnetiseret fulgte jeg efter hende, til hun med Forældrene og Søsteren gik ind i et Hotel, der laa i Nærheden af Havnen.

Et Dieblit stod jeg udenfor Hotellets Dør, raadsvild, hvad jeg skulde gjøre; derpaa fattede jeg hurtig en Beslutning. Jeg gik ind i Hotellets Spisefal, forlangte en Flaske Biin, som jeg lod staae urørt, og bad en Opvarter, hvem jeg stak en Dollar i Haanden, at skaffe mig at vide, hvem de danske Rejsende vare, der lige nu vare ankomne. Efter nogle Minuter kom Opvarteren tilbage og meddeelte mig, at det var en Læge ved Navn Holm med Kone og to Døtre.

Jeg gav Opvarteren mit Kort, bad ham levere Doctor Holm det og sige, at jeg var en Landsmand og gjerne onskede at tale med ham. Opvarteren bragte mig den Bescud, at jeg var velkommen. Et Dieblit efter stod jeg ligeoverfor Nellys Fader.

Med saa Ord fortalte jeg ham, hvem jeg var, at jeg var forældreløs, men havde efter en Pleiefader, hvilket Navn jeg tillod mig at give Njebmand Wolff, arvet 30,000 preussiske Daler, at jeg var Capitain, eiede Halvparten af Skibet, og tilsidst sagde jeg ham, at jeg havde seet hans Datter, Nelly, og at det for mig var nok til at begjære hendes Haand.

Doctor Holm smilede og sagde: „I Sandhed Hr. Capitain, De falder med Døren ind i Huset.

Men det er ikke nok at have seet en Pige, man maa dog ogsaa lære hende at kjende."

"Et saadant Ansigt Ihver ikke," udbrød jeg begejstret.

"Ja, hvad udtrykker et saadant Ansigt som Nellys andet end Ungdom?" bemærkede Doctor Holm.

"Ungdom" udbrød jeg, "indeholder Alt!"

"Ja, De kan forsaavidt have Ret. Ungdom indeholder Spiren til Alt, men hvem siger, at det er til alt Godt. Jeg vil imidlertid ikke nedsætte min Datter, men kun advare Dem for Overilelse og give Dem Tid til at lære hende at kjende ligesom jeg ogsaa vil give min Datter og mig Tid til at kjende Dem. Jeg vil ærligt tilstaae Dem, at jeg er meget uformuende, og at jeg af pecuniaire Grunde forlod Danmark, i Haab om i dette forjættede Land bedre at kunne slaae mig igjennem. Folgelig er et saa rigt og ærefuldt Tilbud som Deres, Hr. Capitain, mig kun velkomment; men Deres hele Maade at være paa er saa extravagant, saa engelsk, om De vil, at jeg som en besindig Dansk først maa spise en Skjæppe Salt med Dem. Er De enig med mig heri?"

Ja naturligviis var jeg enig med Nellys Fader i Alt, naar jeg blot kunde faae hende at see og komme til at tale med hende. Paa Veien fra Dampstibet havde jeg hørt Søsteren tale til hende og derved erfaret, at min Skjønne hed Nelly; men Nelly selv havde kun talt med sagte Stemme, saa jeg kjendte

endnu ikke hele Bellhyden af denne Stemme, som jeg nu i den paafølgende Tid var saa lykkelig daglig at høre. Nelly var kun sexten Aar, meget barnlig, meget bly og frygtfuld; hun rødmede, naar jeg talte til hende, og skjælvede, naar jeg undertiden dristede mig til at berøre hendes Hænder. Men netop denne Barmhertighed fortryllede mig, netop denne kvindelige Blufærdighed henrykte mig, og jeg saae med utaalmodig Længsel den Dag imode, da jeg turde trykke dette elskelige, frygtfulde Barn i mine Arme og høre af hendes Mund det første Kjærlighedsord. Forlængst skulde jeg have afreist til Hongkong, men endnu dvælede jeg, jeg kunde ikke reise alene, jeg maatte have min tilbedte Nelly med. O, har nogenjinde en Mand været forelsket i en Kvinde, har nogenjinde en Mand været en starblind Aar, saa var det mig!

Efter sex Ugers Forlob syntes Doctoren, at han havde spist tilstrækkeligt Salt med mig, og han tillod mig at frie til Nelly.

Fru Holm havde altid været særdeles venlig og forekommende imod mig. Jeg udbad mig nu først hos hende Tilladelse til at frie til hendes Datter, idet jeg støttede mig paa Doctorens allerede givne Ord.

„Jeg tvivler ikke om Nellys Svar,“ udbrød Fru Holm med en vis Pathos; der var i det Hele noget kuintlet og affekteret over hendes Bæsen, der ikke tiltalte mig. „Kom i mine Arme, min tilkommende Svigersøn.“

Pligtstyldigst lod jeg mig omfavne, men jeg kan ikke nægte, jeg onskede, at det var Nelly, der omfavnede mig, istedenfor hendes fuldbige Mama.

„Sæt Dem et Dieblit, Hr. Capitain, Nelly skal strax være her,“ og, med et triumpherende Smil i det endnu ret smukke Ansigt, gif Fru Holm majestætisk ind i Sideværelset.

Det varede over en halv Time; jeg sad ene, i en nervøs angstelig Spænding; da aabnedes endelig Dorren, og Nelly traadte langsomt ind. Hun var bleg, og Spor af Taarer vare synlige i hendes Ansigt.

Hadde jeg forblindede Daare dengang kunnet see klart, hvor anderledes vilde da ikke mit Liv være blevet!

„Nelly, min elskede Nelly,“ udbrod jeg, „samthæfter Du? vil Du være min, vil Du følge mig langt, langt bort og blive mit Livs evig straalende Sol?“

Jeg veed ikke, hvormegen Galstab jeg talte, men jeg var forelsket, ja mere end forelsket, jeg elskede for første og sidste Gang i mit Liv.

Nelly bøiede sit yndige Hoved henimod mig; hun svarede ikke, men jeg behøvede intet Svar. Hun var der jo, jeg holdt hende i mine Arme, jeg trykkede hende til mit Bryst, jeg følte hendes Hjerte banke mod mit, jeg følte hendes friske, varme Aande, jeg var beruset af Dykke, jeg saae og hørte Intet, jeg følte kun Tilværelsens Herlighed.

„Nelly, Du første og eneste Kvinde, som jeg har elsket, aner Du, fatter Du min Lykke?“ spurgte jeg, idet jeg fjernede mig nogle Skridt fra hende, for atter at trykke hende desto heftigere til mig.

„De trykker mig saa haardt,“ vare de første Ord, der kom over hendes Læber.

„Siig ikke De, men Du, Du, elskede Nelly! Fra nu af indtil Døden kun Du.“

Her blev Døren aabnet, og Doctoren, Fruen og Søsteren Elisabeth traadte ind.

Vor Forlovelse var nu officiel.

otte Dage efter stod vort Bryllup. Efter mit Ønske bleve vi biede paa Skibet, og den næste Dag seilede vi til Hongkong.

Om jeg var lykkelig? Ja, i de første tre Uger nød jeg en fuldkommen Lykke: Nelly var venlig og kjærlig imod mig, en sand Engel, fandt jeg; men desto værre begyndte snart en mig hidtil ukjendt, smertelig Følelse at ulme i mit Bryst.

Min første Styrmand var en ung Englænder; han var af god Familie og sjelden dannet og kundskabsrig af en Sømand at være. Dertil var han høi, kraftig bygget og havde smukke, aabne Ansigtstræk. Jeg mærkede vel, at han blev slaaet af Nellys Skjønhed, da han første Gang mødte hende, spadserende med mig i New Yorks Gader. Men hendes Skjønhed paafaldt Alle, og Ord som „pretty,“ „very nice“ og „beautyfull“ løbe hvert Dieblig fra de Forbigaaende.

Paa Reisen til Hongkong viste Styrmanden, hvis Navn var Price, Nelly særdeles megen Opmærksomhed, og ofte, naar jeg havde været beskæftiget med min Journal i Kabinhytten, kunde jeg finde Nelly og Hr. Price i en Samtale oppe paa Dækket, hvor han havde udvalgt hende en magelig Plads under Solsejlet og forsynet hende med Skammel og bløde Puder. Dette mishagede mig, og jeg lod Price mærke, at hans Plads ikke var ved min Kones Side. Han undgik derfor Nelly, og hun spurgte mig en Dag, om han var fornærmet, thi før havde han været saa elskværdig og underholdende, og nu hilste han kun taust paa hende, naar han gik forbi det Sted, hvor hun sad.

„Det er ret kjedeligt,“ endte Nelly, „thi han var saa behagelig, og saa er han saadan en smuk Mand at see paa.“

Nellys sidste Ord gjennemfoer mig som et Dolkestik. „En smuk Mand at see paa!“

For første Gang i mit Liv faldt den Tanke mig ind, at jeg ikke var smuk; mine Ansigtstræer vare snarere uskjønne, min Figur langt fra godt proportioneret, mit Udtryk i Regelen haardt og alvorligt; det var ligesom mine Barndomslidelser havde sat et indflettet Mærke i mit Ansigt.

„En smuk Mand at see paa!“ Disse Ord gabe mig meget at tænke paa.

Noogle Dage efter bemærkede jeg, at Nelly blev venligere mod Price og ligesom ved enhver Leilighed

ſogte at tiltrække ſig hans Opmærkſomhed. Dette miſhagede mig endnu mere end tidligere Prices Opmærkſomheder mod hende, og jeg ſagde det til hende paa den venligſte og ſkaanſomſte Maade, ſom det ſtod i min Magt. Men nu brast hun i Graad og ſagde: „Jeg veed ikke, Emil, hvorledes jeg ſkal opføre mig, for at Du ſjal være tilfreds med mig. Gid jeg dog var hos min kjære, kjære Moder! gid jeg aldrig havde forladt hende!“ Og nu hulkede hun ſom et Barn.

Enhver kan tænke ſig min Sorg ved diſſe Ntringer af hende og min Fortvivlelſe ved at ſee hendes Taarer. Jeg faldt paa Knæ for hende; Scenen foregik i min lille, private Kbhgt; jeg kyſſede hendes Hænder og Arme, bad hende at ophøre med Graaden og tilgibe mig, at min Kjærlighed til hende var ſaa ſtor, at jeg ikke kunde taale, at hun offrede nogen Anden et Ord eller et Smil.

„Du er altsaa ſkinsyg?“ ſagde hun halvt smilende, idet hun langſomt aſtørrede ſine Taarer.

Kinſyg!

Ja, Nelly havde ſagt Ordet, jeg var ſkinsyg, og deſværre for mig ſneg denne Følelſe ſig ſom en langſom Gift ind i mit Hjerte; den ontaagede min Forſtand og formørkede mit Liv.

Ankommen til Hongkong hppede jeg en Dag en lille Strid med Price; jeg ſkjændte paa ham for en Pligtforſømmelſe fra hans Side, ſom i Virkeligheden ikke havde fundet Sted, og gav ham ſin Aſſked.

Men hvad kunde det hjælpe for Fremtiden, at jeg fjernede en af Nellys Beundrere? Ligesom en Græshoppesværme omringede Tilbederne hende i Hongkong. Hvor hun viste sig, fandt hun nye Beundrere, og jeg solte mig ikke tilfreds, før mit Skib lettede Anker for at gjøre en Reise til Shanghai. Til første Styrmand havde jeg udvalgt mig en ældre, hæslig og tilmed gift Mand, sea i den Henseende kunde jeg være beroliget. Paa Nelly kunde jeg imidlertid mærke, at hun gjerne var bleven i Hongkong, hvor den Skibsrheder boede, der eiede den anden Halvpart i Skibet. Baade Skibsrhederen, hvis Navn var Brown, og hans Kone vare engelske. Fru Brown havde sluttet et intimt Venstabs med Nelly og vilde endelig beholde hende hos sig, imedens jeg gjorde denne korte Reise. Men jeg kunde ikke leve uden Nelly; hun var mig ligesaa uundværlig som Luften, jeg indaandede, og desuden tillod ikke min Skindhge hende at leve omgiven af Hundreder af sultende Tilbedere. Hun var endnu saameget Barn, dertil var hun som alle Kvinder forsængelig, nei, det turde jeg ikke vovel Nelly maatte altsaa følge mig, men hun satte et hoist melankolsk Ansigt op, da Skibet langsomt seilede ud af Hongkongs Havn.

En af Nellys mange Skjønheder var hendes Haar; det var lysebrunt og faldt i lange, naturlige Lokker ned over hendes Hals og Nakke. Ofte kunde hun i barnlig Overgivenhed ryste Lokkerne ligesom i

hvirvlende Dands omkring Hovedet, idet hun svingede sig rundt i Kahytten eller paa Dækket under Solseilet, og hun forekom mig da som en Lysalf, der var bleven sendt mig for at sprede Glæde over Resten af mit Liv. Jeg var dengang tredive Aar, men baade mit Ødre og mit stille, alvorlige Væsen gjorde, at jeg saae ældre ud.

Da vi atter kom tilbage til Hongkong, bestormede Fru Brown Kelly om, at vi skulde boe hos dem under vort Ophold der, og Kelly bad mig saa indtrængende herom, at jeg gav efter.

Skibsrhederen, Mr. Brown, var en ældre, alvorlig Mand, der altid havde Hovedet fuldt af „business," hvorimod hans Kone var ung og smuk, (dog ikke saa smuk som min Kelly), meget forsængelig og pyntesyg. Hendes største Fornoielse var at faae nye Dragter og at veksle Klæder fire fem Gange om Dagen. Hun fik snart Kelly ligesaa pyntesyg, og den Mængde chinesiske Silkekjoler, Kelly fik i de sex Uger, vi boede hos Browns, udgjorde en lille Capital. Men Kelly var henrykt, hvergang hun viste sig for mig i en anden Farve Silketoi, og som en klog General var jeg glad ved, at hun sværmede for smukke Silkekjoler, da der dog let kunde tænkes farligere Sværmerier.

„Min Broder William maa en af Dagene komme fra England," sagde Fru Brown en Aften; „af, Kelly,

der skal Du see en smuk Mand! alle Damer sukke for ham, men han har et Hjerte som Steen."

„Nei virkelig," sagde Nelly leende; „hvorledes seer en Mand ud med et Hjerte som Steen? ham gad jeg nok see!" og hun rystede sine Lokker og snurrede sig rundt paa Gulvet, til hun udmattet sank ned i en Rænestol.

Jeg stod i en Binduesfordybning, tilsyneladende læsende i en engelsk Avis, men jeg horte hvert Ord.

Tre Dage efter ankom Fru Browns Broder, William Henderson. Søsteren havde ikke overdrevet, han var i Sandhed en sjelden smuk Mand. Vi vare lige ved at staae op fra Middagsbordet, da Døren hurtigt aabnedes til det tilstødende Værelse, og han traadte ind.

„Kjære William, hjertelig velkommen!" raabte Fru Brown og omfavnede ham heftigt. Han loesreb sig venligt fra hendes Favntag, kyskede hende og rakte derpaa Svogeren Haanden. Denne forestillede os nu gjensidigt for hinanden.

Stinsygt — ja det lyder latterligt, men jeg var allerede stinsygt paa denne smukke Mand, for han neppe havde kastet et Blik paa Nelly — stinsygt fulgte mit Die William Henderson, idet han gjorde et dybt Buk for Nelly, som blev blussende rød og boiede sit hndige Hoved til en Silsen; derpaa, nei jeg tog ikke fejl, tilkastede de Begge hinanden et langt Blik.

Jeg benyttede Veiligheden til at tilhviske Nelly,

at det var bedst, vi trak os tilbage til vore egne Værelser, da det var rimeligt, at Gudsfænde efter en saa lang Fraværelse havde meget, som de i Fortrolighed vilde tale om.

Vi fjernede os. Med udsøgt Galanteri aabnede Henderson Døren for Nelly og gjorde et dybt Buf for hende, da hun gik ud.

Desværre maatte jeg i de nærmest paafølgende Dage stedse være nede ved Havnen for at have et Die med Ladningen samt med nogle Reparationer, der skulde foretages paa Skibet. Hvad mit skinsyge Hjerte led ved Tanken om Henderson, der nu kunde tale med Nelly og see paa hende, saameget han lystede, formaaer jeg ikke at beskrive, og, saa tidligt som det var mig muligt, forlod jeg altid Skibet, idet jeg overlod Arbejdet til den første Styrmand.

En Dag var jeg kommen en Time tidligere hjem end sædvanlig, og ubemærket gik jeg ind i de Gæsteværelser, vi beboede, der laae i en Sidebygning, for at vaske mig og gjøre mit Toilette til Middagsbordet. Der var Træjaloufier for Vinduerne, som sade saaledes, at ingen Nysgjerrig kunde see ind udenfra, imedens de, der vare i Værelset, havde fri Udsigt til den udenfor liggende Have. Da jeg nu kastede Blikket ud gennem Jaloufierne, saae jeg Nelly og Fru Brown gaae i en ibrig Samtale med Parasoller i Hænderne henad den Gang, der førte forbi vore Værelser. Jeg kunde tydeligt høre deres Samtale. S

Begyndelsen interesserede den mig ikke, da Tiden hele Tiden var om Bynt og nye Modet; men pludselig blev jeg opmærksom ved følgende Ord af Fru Brown: „Du kan troe mig, kjæreste Nelly, ingen Skjole klæder Dig saa godt som den kornblaa, Du havde paa igaar. Det fandt ogsaa William, og han sagde til mig igaar Aftes, at Du lignede en Madonna.“

„Virkelig!“ udbrod Nelly i en glad Tone.

„Du veed ikke, hvor William finder Dig smuk; han siger, at Du er altfor smuk til kun at være gift med en Skibscapitain. Du maa endelig ikke tage det fornærmeligt op, men det var hans egne Ord.“

Nelly svarede Intet, men legede ligesom i Tanke med Parajollen.

„Ak Nelly, hvis Du var ugift, hvor lykkelig kunde Du da ikke gjøre William ved at stjæle ham din Haand, og hvor mageløst vilde det ikke være for mig at have Dig til Svigerinde!“

„Du maa ikke tale saaledes, Harriet,“ sagde Nelly i en bebreidende Tone, „hvad der er steet, kan ikke lade sig forandre. Desuden er Emil saa kjærlig og saa god imod mig.“

„Gudbevares, Nelly,“ afbrød Fru Brown hende, „tro ikke, at jeg vil sætte noget Ondt for din Mand, han er saamen forelsket i Dig op over begge Øren; men uvilkaarlig maa jeg tænke, naar jeg ser Dig og din Mand sammen: hvor de to Mennesker passe lidt for hinanden! Han saa — Du maa ikke blive vred

paa mig Nelly — han saa lidt kjon, Du saa blændende smuk, han saa alvorlig, Du saa munter, han saa gammel, Du saa ung! ja undertiden seer Du ud som et Barn," tilfoiede Fru Brown med det venligste Smil.

Jeg kunde i det Dieblif have dræbt denne Kvinde, der med rolig Haand og smilende Ansigt saae de Ivedragtens Sæd i Nellys Barnehjerte.

„Emil er ikke saa gammel; han er kun tredive Aar," indvendte Nelly; „desuden Harriet, hvor kan Du tale om Aldersforskjel i Ægteskab? din Mand er jo næsten tredive Aar ældre end Du."

„Bedste Nelly, mit Ægteskab var jo ikke noget Inclinationsparti. Den, jeg elskede" (her sukede hun pathetisk) „fik jeg ikke, han —"

„Døde?" spurgte Nelly med et smerteligt Udtryk i sit Ansigt.

„Nei, han giftede sig med en Anden, med En, der havde flere Pund Sterling end Harriet Henderson, og for at hævne mig paa ham, gav jeg Brown mit Ja, da han friede."

„Stakkels Harriet!" udbrod Nelly deeltagende.

„Er dit Ægteskab maaskee heller intet Inclinationsparti?" spurgte Fru Brown. Med hvilken kvalfuld Længsel ventede jeg ikke paa Nellys Svar.

„Jeg har aldrig elsket Noget, for jeg blev gift med Emil," svarede Nelly.

En Steen faldt fra mit Hjerte.

„Naar Alt kommer til Alt, bedste Nelly,“ sagde den ubarmhjertige Fru Brown, „saa har Du slet ikke elsket endnu, men vent blot! din Time kommer ogsaa. Der seer jeg William og Brown, de gaae ind i Spiseværelset, din Mand maa ogsaa snart være her, og det er bedst, vi gaae ind. Men vent lidt, lad mig først ordne din Krave og dine Sloifer, see ogsaa efter, hvorledes min Kjole sidder! har Du lagt Mærke til mine nye Silkestovler? ere de ikke allerkjæreste?“ —

Det var den for mig høist indholdsrige Samtale, som jeg ubemærket blev Vidne til. Hvor hadede jeg ikke denne hjerteløse, tankeløse Fru Brown, som indblæste min Kone saa fordærlige Tanker! Nelly maatte bort fra hendes Nærhed saa snart som muligt, det var afgjort. Jeg vilde paasthynde Ladningen, saa at vi allerede om nogle Dage kunde lette Anker. Nogle Dage — men hvormeget Ondt kunde ikke Fru Brown gjøre i de Dage! hun kunde gjerne faae Nelly indbildt, at hun elskede Broderen, og at Nellys Hjerte først nu var vaagnet; hun kunde gjøre min Nelly uhykkelig og knuse al min Glæde i Livet. Utsaa iøieblikkelig bort!

Ved Middagsbordet beklagede jeg, at vi allerede næste Morgen maatte give Afkald paa den store Gæstfrihed, der var viist os, da Nellys Nærværelse paa Skibet var høist nødvendig. Hele Rahytten skulde nemlig monteres paany. Ved Rahytsdrengeus Ufor-

figtighed var en Dunk Dlie bleven spildt paa Stolene og paa Tæppet.

„Men derfor behøver da Nelly ikke at flytte tilbage paa Skibet,” sagde Fru Brown leende, „hvad kommer den væltede Dliedunk hende ved?”

„Nelly maa være tilstede, for at Alt kan blive ordnet paany efter hendes Smag,” sagde jeg i en bestemt Tone; „desuden skulle vi jo reise om nogle faa Dage, og saa er det bedre, at min Kone saa snart som muligt vænner sig igjen til sine indskrænkede Forhold.”

„Det forekommer mig, Hr. Capitain,” bemærkede Henderson, „at det er Synd imod Deres Frue at indespærre hende, for det er høist nødvendigt, i Fangeburet paa Skibet.”

„Det er ogsaa min Mening,” sagde Fru Brown.

„Men ikke min Mening, ærede Frue,” svarede jeg og tilkastede hende et alt andet end venstabeligt Blik, „en Kone, der er gift med en Skibscapitain, maa boie sig under Forholdene.”

„Det indseer jeg ikke Nødvendigheden af,” sagde Fru Brown; „man skal overhovedet her i Verden selv skabe Forholdene og helst arrangere Alt saaledes, at man ikke behøver at boie sig.”

„Nelly skal selv bestemme, om hun vil opfylde mit Ønske,” sagde jeg, idet min Stemme zittrede af undertrykt Vrede.

„S Sandhed en interessant Situation!” udbrod

Henderson. „Det er en Tournering mellem Mand og Kone, en Kamp om hvem der skal være Herre, og hvem der skal være Slave.“

„Her er ikke Tale om Herre eller Slave, her er kun Tale om at gjøre det Rette,“ sagde jeg bredt, „Og det Rette er naturligviis at opfylde Herrens Befalinger uden mindste Murren,“ raabte Fru Brown; „veed De hvad, Hr. Capitain, De er en Despot, og var jeg Nelly, saa vilde jeg vise Dem, at jeg ikke vilde boie mig, men fremfor Alt bevare min Selvfændighed.“

Nelly sad med Hovedet bøiet og saae rodmended ned for sig.

„Naa, kjære Harriet,“ bemærkede nu Brown, der med uforstyrret engelsk Blegma havde hort paa denne Ordvejel, „giv nu ikke Anledning til, at der bliver Mytteri ombord.“

„Jeg gjør naturligviis, hvad Emil onsker,“ lod nu Nellys korte Svar, idet hun ligesom med en Kraftanstrengelse hævede Hovedet og saae paa Fru Brown.

„Jeg beklager og ynker Dig,“ sagde denne med et let Skuldertræk.

„Og jeg, ærede Frue, beundrer Dem,“ sagde Henderson; „saaledes bør en Kvinde være, som skal fængsle Mændene! hun skal give efter i Smaating, men —“

„Men?“ afbrød jeg ham spørgende.

„Men i Livets vigtigste Begivenheder, i Livets store Handlinger, der maa hun være uindskrænket Herre over sin Billie,“ og Henderson tilfastede Nelly et eiendommeligt Blik.

Nelly saae ikke paa ham, men hendes lille Haand skjælvede, imedens hun bevægede en Palmefiste frem og tilbage for det blussende Ansigt.

Efter Bordet gik jeg ene tilbage til Skibet, tog selv en Olieflask og fastede dens Indhold over Tæppet og Stolene. Jeg vilde ikke blotte mig for Nelly, men jeg maatte bøde Kampen, thi jeg vilde ikke lade min Diesteen stjæle fra mig.

Den næste Morgen toge vi ombord, og Nelly udbalgte nye Stoffer til Borde og Stole.

Dagen før Skibet skulde afreise havde jeg lovet at tilbringe Aftenen hos Browns. Da Nelly kom ud af den lille Kahyt, der var indrettet til hendes Paaflædningsbærelse, saae jeg, at hun havde en fornblaa Silketjole paa.

„Hvorfor har Du den Kjole paa?“ spurgte jeg vredt.

„Den Kjole, hvad mener Du?“

Jeg kunde jo ikke robe for hende, at jeg havde hørt efter hendes og Fru Browns Samtale, og jeg svarede derfor: „Den er ikke elegant nok.“

Nelly saae forundret paa mig.

„Der kommer mange Fremmede hos Browns

iaften, Du maa tage den blegroede Silkekjole paa, den klæder Dig ogsaa bedre."

„Kjære Emil, jeg holder selv saameget af denne, og desuden saameget Despot maa Du da ikke være, at Du endog saa bestemmer, hvilke Dragter jeg skal bære," tilsviiede hun smilende.

„Det er nu saadant et Indfald af mig, Nelly! hvis Du holder af mig, saa tag den røde Kjole paa," og kjærligt lagde jeg min Arm om hendes Liv.

Nelly stod et Dieblik taus; derpaa saae hun paa mig med et barnligt Smil og sagde: „Holder Du af mig, saa beder jeg Dig om at lade mig beholde denne Kjole paa; hos Browns finde de netop, at den blaa Farve klæder mig saa godt."

Men nu kunde jeg ikke styre min Brede, og min slet dulgte Skinsyge brød atter frem.

„Netop derfor, Nelly, skal Du ikke bære den. Du skal ikke finde din Glæde i Andres Beundring, men kun i din Mand's."

„Nu er Du atter skinsyg," sagde Nelly leende.

„Ja, jeg er skinsyg, men det er en Følelse, Du maa respektere, thi den kommer af min store Kjærlighed til Dig."

„Jeg respekterer den," sagde Nelly med et Suk; „jeg skal tage den røde Kjole paa, men det trætter mig." — Med disse Ord gik hun tilbage til sit Paa-klædning Sværelse.

Nelly var meget stille den Aften hos Browns.

Som en Argus vaagede jeg over hende, jeg veg neppe fra hendes Side, og Fru Brown drillede mig med spydige Bemærkninger.

„Vel ere Chineserne bekjendte for at være en tyvagtig Nation, Hr. Capitain,“ sagde hun engang i Aftenens Lob til mig; „men Nelly stjæle de ikke, jeg troer, De kan være ganske rolig.“

„Det er ikke Chineserne, jeg er bange for,“ svarede jeg, „andre Nationer kunne ogsaa være tyvagtige.“

„De skulde da aldrig være saa ugalant at mene Englænderne?“

„De Danske kunne med Grund klage over Englændernes Tyvagtighed,“ sagde jeg; „vor Flaade nappede de bort ligesom vore Dine.“

„Det var ikke Tyvagtighed hos Englænderne, men Svaghed hos de Danske,“ svarede Fru Brown, idet hun stolt knejste med Hovedet.

„Jeg skal ikke vise mig svag, vær overbeviist derom, ærede Frue!“ gav jeg til Svar, og jeg tilfaste hende et Blik, hvis Betydning hun var klog nok til at forstaae. Den næste Dag lettede vi Anker, og mit Sind folte sig ogsaa lettet, thi nu var Nelly udelukkende min Eiendom, og al den Barnlighed og Elstværdsighed, som hun i saa rigt Maal var i Besiddelse af, udfoldede sig for mig i vort daglige Samliv.

Nellys Charakter var svag og let at lede, det havde jeg forlængst opdaget; hun var et villieløst Siv

i sine Omgivelsers Hænder, og derfor var det mig af Vigtighed, at hun aldrig kom bort fra mig; thi skjøndt jeg elskede hende saa hoit, af, altfor hoit, havde jeg ingen Tillid til hende. Enhver mere energisk Natur kunde indvirke paa hende. Men fremfor Alt maatte hun ikke vende mere tilbage til Hongkong; jeg maatte og turde ikke udsætte hende for Harriet Browns letfindige, pjankede Omgang og for den steenhjertede Broders bedaarende Dietast. Thi hvis der gaves en mandlig Rokette, saa var det denne William Henderson. Han havde mørke Øine, og Dienbrhyne sade tæt sammen, hvilket ofte giver Ansigtet et egent melankolsk Udtryk. Med dette Udtryk har han sikkert gjort mangt et Indtryk paa uerfarne Kvindehjerter, og for Nelly frygtede jeg. Den blaa Kjole var jo i og for sig et Beviis for det Begrundede i min Frygt.

Men alle mine kloge Bestemmelser bleve henveiede som Tug for Vinden, da Nelly en Aften rødrende tilhviisede mig nogle Ord, der heurhkt lod mig udbryde: „S Sandhed, min elskede Nelly, nu bliver Du en Madonna og jeg den lykkeligste Mand under Solen!“

Al min Skinsyge forsvandt, og jeg besluttede ved Hjemkomsten til Hongkong at leie en privat Bolig til Nelly, for at hun, naar den store Begivenhed nærmede sig, kunde faae den fornødne Pleie og Sygge. Da vi efter et Par Maaneders Forløb atter kom til-

bage til Hongkong, fik jeg ogsaa Alt ordnet paa det Senfigtsmæssigste. En ældre, uformuende tydsk Dame engagerede jeg til at pleie Nelly og tage sig af Huset. Jeg tog flere chinesiske Tjenere, meublerede Leiligheden comfortabelt og elegant og forte min elskede Nelly derind, henrykt ved Tanken om al den Lykke, som Fremtiden vilde skjænke os.

Jeg gjorde atter en Reise, og ved min Hjemkomst fandt jeg Familien forøget med en lille, yndig Pige, som Nelly havde opkaldt efter mig og givet Navnet Emilie.

Nelly selv saae meget svag ud, og da min næste Reise skulde være til New York, raadede Lægen mig alvorligt fra at tage hende med, da hendes Helbreds-tilstand fordrede stadigt Lægetilsyn. Hun blev altsaa i Hongkong, og det var med et forunderligt, tungt Sind, at jeg tog Afsked med hende og begav mig paa denne lange Reise, som paa Grund af Modvind trak længere ud end sædvanlig.

I New York besøgte jeg Nellys Forældre, der nu boede privat, og det lod til at gaae dem godt. Fruen var om muligt bleven fyldigere, hun havde sit sædvanlige kunstlede Bæsen og udbrød, da hun engang var ene med mig: „Jeg tænkte nok, at det vilde være en stor Lykke for Nelly at blive gift med Dem. Hun vilde saa nødig til det, hun var jo et Barn og ængstelig for enhver Forandring, men jeg forestillede hende det Fordeelagtige ved hendes tilkommende Stil-

ling, og som et lydigt, godt Barn, og det har hun altid været, gav hun efter. Nu har det jo viist sig, at det har været til hendes eget Held."

Det var en behagelig Opdagelse for mig! Nelly var altsaa bleven tvungen til at ægte mig. Nu faldt det som et Slor fra mine Dine. Hendes forgrædte Ansigt, da jeg havde friet til hende, som jeg i min exalterede Stemning ikke havde lagt Vægt paa, var altsaa et Vidnesbyrd om hendes Kamp mod denne Forbindelse.

Men jeg beroligede mig snart. Selv om hun ikke havde elsket mig dengang, saa vidste jeg, at hun nu elskede mig, nu var hun i Sandhed min, vi vare bundne til hinanden for hele Livet, og det hyggigste Baand sammenbandt os, den lille Emilie. Med hvilken Længsel imodesaae jeg ikke min Tilbagekomst til Hongkong. Jeg ilede strax til Nellys Bolig. Hun var ikke hjemme. Den tydske Huusjomfru fortalte mig, at hun hele Dagen havde været paa en Kjøretour med Fru Brown. Denne Efterretning berørte mig ubehageligt, da jeg for min Afreise havde bedt Nelly indstændigt om at fjerne sig saameget som muligt fra Fru Brown, da jeg ikke yndede hende, og nu var Forholdet saa intimt, at hun kjørte hele Dagen ud med hende.

„Men den lille Froken Emilie er i Børnebærersæt," sagde Jomfruen for at trøste mig; hun kunde

nok see, hvor misfornøiet jeg saae ud. „Vil Capitainen ikke see til hende?“

Og jeg gik ind til mit yndige, lille Barn, der nok saa tilfreds laa ved Ammens Bryst, og gav hende de Kys, som vare tiltænkte Moderen, og som Nelly aldrig, aldrig mere skulde faae af mine Læber.

Seent om Aftenen kom Nelly hjem. Jeg var bleven oppe for at vente paa hende. Jeg stod bag et af Vinduesgardinerne, da Bognen kjørte for Døren, og jeg saae William Henderson løfte Nelly ud af Bognen og flere Gange kysse heftigt hendes høire Haand, som hun rakte ham til Farvel.

Det begyndte at rase i mit Indre. Nelly tillod en saadan Hyldest. Lette Trin løde udenfor, Døren blev aabnet, hun traadte ind.

„Nelly!“ raabte jeg.

„Emil, er Du kommen?“ stammede Nelly overrasket, men det var ingen glædelig Overraskelse.

„Ja, som Du seer,“ svarede jeg koldt.

„Og hvorledes befinder Du Dig?“ spurgte hun forlegent.

„Jeg takker, efter Omstændighederne godt. Og Du?“

„Jo, jeg har det bedre, men Lægen troer dog ikke, det er tilraadeligt, at jeg endnu reiser tilføes.“

„Saa?“ bemærkede jeg, „da troer jeg, at det er paa høie Tid, at Du atter kommer ud paa Søen;

jeg er bange for, at Landjorden indvirker skadeligt paa Dig."

„Hvad mener Du?“ spurgte hun. Der var kommet en fremmed Klang i hendes Stemme, noget fastere, mere udpræget, som jeg ikke tidligere havde hørt.

„Det skal Du en anden Gang faae at vide. Det er seent, og vi trænge Begge til No.“

Jeg havde ikke kysset hende, ikke omfavnet hende, og en uimodstaaelig Følelse drev mig til at nærme mig hende. Hun rakte mig koldt Haanden.

„Ikke et Velkomsthys?“ spurgte jeg.

Hun rakte halvt modstræbende Kinden henimod mig, og et uvilkaarligt Suk undslap hende.

„Du elsker mig ikke mere, Melly!“ raabte jeg.

„Ligesaa hoit som jeg altid har elsket Dig,“ svarede hun med svag Stemme.

„Det kan være, men Du har aldrig elsket mig,“ raabte jeg henreven af Smerte.

Melly svarede ikke.

„Svar mig, Melly, har Du nogensinde elsket mig, eller blev Du tvungen til denne Forbindelse?“

Intet Svar.

„Melly, svar mig eller ved den levende Gud, det er sidste Gang Du seer mig for dine Dine.“

Endnu intet Svar; Melly havde lænet sig mod et Bord og stod ubevægelig.

„Du elsker en Anden!“

Melly foer uvilkaarlig sammen.

„Du elsker William Henderson!“

Nelly boiede Hovedet, og en dyb Rødme overtraf hendes Ansigt og Hals.

„Svar mig, Nelly, eller nei, giv intet Svar, din Taushed er mig Svar nok. Alt er forbi imellem os,“ og som en Vandvittig stormede jeg ud af Huset.

Jeg tilbragte Natten ombord paa Skibet, fastende mig frem og tilbage i Noien; Sovnen undskydede mig, og Furierne rasede i mit Indre.

Da Solen stod op, var det, som om lysere og forsonligere Tanker toge Sæde i mit Hjerte, og jeg besluttede atter at tale med Nelly. Min pludselige, heftige Optræden den foregaaende Aften havde naturligvis forfærdet hende; hun var jo et Barn, jeg maatte ile til hende og berolige hende.

Saa snart Klokken var bleven syv, ilede jeg tilbage til vort Huus og ringede paa. En Tjener aabnede Døren, jeg skjød ham tilside og ilede ind i Stuen; den var tom.

„Hun sover endnu,“ tænkte jeg og hævede Portieren, der førte til Soveværelset. Et hurtigt Blik overbeviste mig om, ikke alene at Sengen var tom, men at Ingen havde hvilet i Sengen den Nat. Forskjellige Klædningsstykker laae uordentligt spredte omkring paa Gulvet og Stolene. Jeg ringede heftigt paa en Klokke. Den tydske Tomsfru viste sig.

„Ah, det er Capitainen! Ja Capitainen veed jo nok, at Fruen er reist.“

„Reist?“

„Ja imorges klokken fire reiste Fruen med Fru Brown. Fruen sagde til mig, at Capitainen vidste det, og det var en Afstale.“

Uden at svare Huusholdersten, ilede jeg ud af Stuen, ud af Huset og hen til Browns.

Tjeneren, der aabnede Doren, spurgte, hvem jeg onskede at tale med.

„Med Fruen,“ svarede jeg.

„Fruen og Fruens Broder ere reiste,“ lod Svaret.

„Hvorhen?“

„Det veed jeg ikke, men Herren er hjemme; men han sover endnu.“

„Væf ham da og siig ham, at jeg øieblikkelig maa tale med ham,“ og jeg ilede ind i Salonen.

Der forløb over ti Minutter, inden Kjobmand Brown viste sig, og de ti Minutter forekom mig som ti Timer.

Endelig kom han meget søvrig, meget forbausset

„Hvor er Kelly?“ raabte jeg ham imøde.

„Deres Kone? Det veed jeg ikke,“ svarede han forundret.

„Hvor er da Deres Kone?“

„Min Kone og min Svoger ere for at indgaae den stærke Hede om Dagen kjorte meget tidligt denne Morgen til Kjobmand Wieners Landsted, hvor de ville tilbringe en fjorten Dagstid.“

„Hvor ligger det Landsted? kan De laane mig

en Hest og lade mig faae en Tjener med, der kjender Veien?"

„Men, bedste Capitain, hvad gaaer der af Dem? De hilser ikke engang paa mig og fortæller mig Intet om Rejsens Udfald.“

„Rejsens Udfald,“ afbrød jeg ham med en krampagtig Latter, „er, at min Kone er bleven mig utro og er loben bort med Deres vakre Svoger.“

„Er De ved Deres fulde Forstand, Capitain Wolle?"

„Ja desværre, gid jeg ikke var det!“ svarede jeg, idet jeg fortvivlet kastede mig ned i en Bænestol.

„Sat Dem dog, bedste Capitain, og lad os i No tale sammen.“

„I No!“ raabte jeg næsten rasende, „i No, naar hele min Livslykke er styrtet sammen som et Kort-huus.“

„Men hvilke Beviser har De for Rigtigheden af Deres Udsagn?" spurgte den forsigtige Kjøbmand Brown.

„Beviser!“ raabte jeg, „Beviser tilstrækkelige til at fælde min Ulykkes Dødsdom. Hendes Unsigts Udtryk, hendes Stemmes Klang, og at hun denne Morgen er reist bort med Deres Kone og Svoger.“

„Men Herregud, Capitain Wolle, hun har maaskee haft Øyst til at gjøre den Udflugt med?"

„Ja paa Øysten har det vist ikke manglet, det er netop Ulykken.“

„Hjst paa, at Deres Kone er ung, og Ungdommen maa man altid holde Noget tilgode. Min Kone har sin fulde Frihed, kun paa den Maade kan et Egte-
skab holde ud i Længden.“

En Tjener bragte nu Brown et Brev.

„Det er fra min Kone,“ sagde han, „og her er et Brev til Dem, der laa indei; nu skal De see, Hr. Capitain, nu faaer De Løsningen paa Gaaden, og Alt bliver godt.“

Og jeg fik Løsningen paa Gaaden.

Brevet fra Nelly lod:

„Jeg blev overtalt af min Moder til at ægte Dig, jeg har udholdt Samlivet med Dig i halvandet Aar, men nu indseer jeg, at det vilde være mig umu-
ligt at tilbringe et heelt, maaskee langt Liv med en Mand, som jeg ikke elsker og aldrig vil komme til at elske. Tilgiv mig og glem mig. Overfør ikke din Brede paa den uskyldige, nu moderløse, Emilie.“

Nelly.“

Flere Gange læste jeg denne Billet igjennem. Ordene dandsede for mine Øine. Jeg rakte den til Brown.

„Stakkels Capitain;“ sagde han sorgmodigt, da han efter Gjennemlæsningen gav mig Billetten tilbage.

„Jeg forbander hende,“ udbrød jeg rasende, „og vil aldrig see hende for mine Øine.“

„Men hun er endnu saa ung,“ indvendte Brown.

„Ung! Ja hendes Fader havde Ret, Ungdommen indeholder Spiren til Alt, men her har det vrist sig, at det var til det Onde. Forbandet den Time, jeg først saae hende!“ og fortvivlet kastede jeg mig paa en Sopha og begravede Ansigtet i mine Hænder.

„De har jo endnu Deres Barn,“ sagde Brown trostende.

„En herlig Trost! Barnet er Nellys udtrykte Billede, Synet af det vil daglig minde mig om min tabte Lykke, hvad siger jeg Lykke! Nei, den Mand, der ægter en svag, karakterløs Kvinde, han har ægtet Ulykken og Fortvivlelsen.“

Da jeg var bleven ydre roligere, forlod jeg Brown, idet jeg sagde ham, at jeg maatte have Tid og Ro til at overveje, hvorledes jeg skulde handle. Jo mere jeg overtænkte Nellys Dpforsel, destomere indsaae jeg, at Fru Brown havde ledet hende i Et og Alt. Nelly var svag, men ikke slet, og slet maatte den Kvinde være, som kunde forlade sit førstefødte, eneste Barn, selv om hun ingen Kjærlighed følte til Faderen. Moderfølelsen er nedlagt hos den sletteste Kvinde. Det Brev, hun havde sendt mig, var dikteret af Fru Brown, skrevet i feberagtig Uro, uden anden Tanke end den, at slippe fri for det Vaand, der bandt hende til mig. Nelly maatte komme til Fornuft igjen, hendes moderlige Følelser maatte vaagne, og hun vilde vende tilbage om ikke til mig, saa til Barnet.

Men kunde jeg i Fremtiden tænke paa et Samliv med en Kvinde, der ikke elskede mig, ja hvad der var værre og kun altfor sikkert, elskede en Anden, nei, det var en Umulighed. Jeg maatte bort, og Barnet, mit Barn, skulde følge mig. Den Straf skulde Nelly have at miste det.

Hvormange hverandre modsigende Tanker og Følelser bevægede sig ikke i mit Indre! hvor kæmpede ikke Brede, Had og Kjælighed i mit Hjerte! Livet uden Nelly syntes mig en Ørt, men Livet med hende vilde jo nu være et jordisk Helvede. Jeg gik om som i Bedøvelse. Jeg maatte love for, at min første Styrmand var en driftig Mand, thi jeg tog mig Intet af Skibet, Ladningen eller Nogetsomhelst. Jeg skrev til Brown, at i en Ugestid maatte han have mig undskyldt og betragte mig som sat paa Sygelisten. Jeg havde leiet mig ind i et Hotel, thi jeg kunde ikke udholde hverken at see Skibet eller Nellys Leilighed, jeg kunde ikke engang taale at see det uskyldige Barn. Jeg sendte Huusholdersten Penge og bad hende at sørge for et passende Udstyr til Barnet, da det skulde foretage en lang Reise. Tillige bad jeg hende om at engagere Barnets Amme, en fattig, engelsk Pige, til at reise med, og bestemte mig til at lade Skibet fragte til England.

Da der var gaaet en fjorten Dage, havde jeg hærdet mine Følelser saameget, at jeg atter kunde arbejde. Jeg var nu daglig paa Skibet og saae ogsaa

til Barnet. William Henderson og Fru Brown vare ikke vendte tilbage. Fra Nelly hørte jeg Intet. Jeg meddeelte Brown, at naar jeg var kommen til England, vilde jeg sende ham mine Ordre med Hensyn til Skilsmisssen og den pecuniære Deel af Sagen. Søvrigt talte jeg aldrig om Nelly. Brown respekterede min Sorg og berørte den ikke med et Ord.

Fire Uger efter reiste jeg med en Ladning Thee og Riis til England, fulgt af Annen og den lille Emilie.

Nelly har jeg aldrig seet siden. Ofte forekommer mit korte Samliv med hende mig som en Drøm, naar ikke den Bitterhed, den Livslede, som Mindet om hende efterlod i min Sjæl, havde været uudflettelig.

Antommen til England indledede jeg skriftlig Skilsmisssagen og deponerede 10,000 Dollars hos Brown til Nelly. Jeg skrev til Nellys Forældre, fortalte disse ordret Sagens Sammenhæng og besluttede foreløbig at bosætte mig i London, denne uhyre By, hvor det enkelte Individ forsvinder som et Sandskorn i Habet. Commandoen over mit Skib overgav jeg en anden Capitain.

Den næste Post fra China bragte mig et Brev fra Nelly af følgende Indhold:

„Seg veed, Emil, at Du nu hader og foragter mig, og Du har ogsaa Grund dertil, men jeg kunde ikke handle anderledes, end jeg har gjort, og jeg vilde

handle ligesaadan, hvis jeg endnu engang havde Valget. Min Charakter har fra Barn af været meget let at boie, derfor har Moder, der har en energist Charakter, altid kunnet faae mig til hvad hun vilde, og hvad hun ansaae for det Rigtigste. Da Du friede til mig, vare mine Forældres Formues-Omstændigheder saa flette, at dit Frieri blev anseet som en stor Lykke; Moder var henrykt derover og betragtede mig som den, der skulde sikke deres jordiske Tilværelse. Du behagede mig ikke, jeg var bange for Dig, dit stive, kolde, haarde Væsen indjog mig Skræk, og ingen varmere Følelse opsteg i mit Hjerte for Dig. Og desuagtet ægtede jeg Dig. Jeg folte, det var en Synd af mig, jeg folte, at jeg levede et usandt Liv, men jeg trøstede mig med, at jeg havde adlydt min Moder, gjort mine Forældre lykkelige og befriet dem fra den Byrde at sørge for mig. Din varme, hestige Kjærlighed kunde ikke andet end opvække en venlig, taknemmelig Følelse hos mig, da vi bleve gifte, men heller ikke mere. Men nu, Emil, nu kjender jeg Kjærligheden, nu veed jeg, hvorledes denne mægtige Følelse gennemtrænger vort hele Væsen og ligesom giver os et nyt Liv, og nu vilde et længere Samliv med Dig være en Umulighed, thi da vilde mit Liv være en stor Usandhed. Jeg veed, jeg føler, at Du ved at læse disse Linier hader mig, men jeg kan ikke forvanske Sandheden, og jeg er for stolt til at bedrage Dig. Hvad mit stakkels moderløse Barn angaaer, da

tro ikke, at jeg uden Smerte har givet det fra mig; det er det Sonoffer, jeg har bragt for min store Synd, at ægte Dig uden at elske Dig. Jeg rejser i næste Uge tilbage til mine Forældre og bliver foreløbig hos dem, til vor Skilsmisse er ordnet. Kjobmand Brown har talt til mig om Penge-dispositioner fra din Side til Fordeel for mig. Jeg modtager ikke en Hvid af hvad der er dit. Den kostbare Garderobe og de Smykker, som Du har skjænket mig, lader jeg blive tilbage hos Brown, der da vil vide at realisere dem. Jeg vil, at om Du end ikke kan tænke paa mig med Godhed, Du idetmindste ikke skal foragte mig. Guds rigeste Betsignelse følge Dig og mit Barn og lær det ikke at hade dets Moder.

Nelly."

Jeg vil nu overspringe et Tidrum af sexten Aar, i hvilken Tid jeg boede otte Aar i London som Skibsreder, men senere folgte min Bart i forskellige Skibe og trak mig tilbage til Danmark, hvor jeg i Nærheden af Helsingør kjøbte mig en Landeiendom, hvis Jorder jeg imidlertid forpagtede bort, da jeg hverken forstod mig paa eller havde Interesse for Landvæsenet. Jeg kjøbte denne Eiendom for at kunne doe i mit Fødeland, og for at min Datter kunde lære det danske Sprog og vænne sig til at betragte Danmark som sit egentlige Fædreland.

Denne Datter var voøet op til en hoi, smuk, slank Pige; hun havde Nellys ædle Træt og deilige Haar, men det barnlige, elskelige Udtryk, der var i Nellys Ansigt, da jeg lærte hende at kjende, fandtes ikke hos Emilie. Hun saae ældre ud, end hun i Virkeligheden var, og havde mit alvorlige Udtryk og mit alvorlige Sind. Modsat Nelly, som i den Tid, vi vare giste, næsten aldrig tog en Bog i Haanden og ingen Interesje følte for Litteraturen, levede og aandede Emilie kun for Læsning, en Tilboielighed, hun ogsaa havde arvet efter mig. Hendes største Fornøielse var at læse hoit for mig, og den smule æsthetiske Dannelse, jeg er i Besiddelse af, skylder jeg hende. Hvilke henrivende stille Aftener have vi ikke tilbragt i Selskab med hinanden, jeg rygende min Pibe og hun læsende for mig forskjellige udmærkede Digterværker.

Mindet om Nelly var der ligesom voøet Græs over. Jeg vidste, at hun tre Aar efter vor Skilsmisse havde ægtet Henderson, at denne havde nedsat sig som Kjobmand i Hongkong, og at deres Ægtekab var barnløst. Det var mig en Triumph, at denne Lykke var nægtet hende. Hvorofte mon ikke hendes Tanker dvælede ved hendes eneste Barn, denne Datter, som hun aldrig vilde faae at see! Dette Savn hos hende var en Tilfredsstillelse for min Hævnfølelse, thi jeg kunde vel glemme, men aldrig tilgive.

Emilie var uvidende om, at hendes Moder le-

vede, hun vidste Intet om mit Livs bitterste Arænkelse, men hun troede, at hendes Fodsel havde kostet Moderen Livet, hvilket jeg havde fortalt hende, og i denne Tro lod jeg hende blive.

Til Emilies Confirmation var hendes Underviisning bleven ledet af en duelig Gouvernante. Senere gav jeg denne Afsted, og Emilie tog nu to Gange om Ugen til Helsingør, hvor hun i Forening med Consul Brandts Døtre tog privat Information i Musik og Maling. Consul Brandt stod jeg i Forretningsforhold til, og det var det eneste Huus i Helsingør, hvor jeg tillod Emilie at komme. Jeg selv var i Aarenes Lob bleven meer og meer indesluttet, ja næsten menneskefjendisk, saa Udgang med fremmede mig ligegyldige Mennesker var mig en Plage. Og alle Mennesker vare mig ligegyldige med Undtagelse af Emilie. Derfor var Tanken om at hun nogenstunde skulde blive skilt fra mig enten ved Døden eller Egteskab mig uudholdelig, og jeg glædede mig over hendes stille, tilbagetrukne Væsen, der var saa frit for alt Skofetteri og kvindelig Behagesyge.

Men mine Glæder her paa Jorden have kun været kortvarige.

En Sommeraften sad Emilie og jeg paa en Bænk i min Have, hvorfra der var en meget smuk Udsigt over Sundet. Vi kunde see det stolte Kronborg, der saa majestætisk behersker Øresund, et Billede paa Danmarks tidligere Vælde.

Emilie havde i den sidste Tid været mere alvorlig, mere stille end ellers, og jeg havde flere Gange ængstlig spurgt hende, om der ikke seilede hende Noget, om hun ikke var syg, men hun svarede altid benægtende paa mine Spørgsmaal. Af Angst for at det ensomme Liv, hun førte sammen med mig, maaskee kunde indvirke nedtrykkende paa hendes unge Sind, havde jeg endog givet hende Tilladelse til i Forening med Consul Brandts Familie at foretage en Ophstour til Skaane. Fra denne lille Fornøielsesreise var hun netop denne Dag vendt tilbage, og det forekom mig, at den havde haft en heldbringende Indflydelse paa hende: hun saae gladere, friskere og smukkere ud. Hun var usædvanlig oprømt og fortalte mig om Helsingborg og Touren til Kullen. Bludselig taug hun og sad i nogen Tid stille, derpaa vendte hun sig om imod mig og spurgte mig: „Siig mig, Fader, hvorledes blev Du forelsket i min afdøde Moder?“

Dette Spørgsmaal, som jeg aldrig havde ventet, oprev alle de Saar, som jeg troede, at Tiden havde lægt.

„Som en Vandvittig, ved første Dietkast,“ svarede jeg med klangløs Stemme.

„Ved første Dietkast,“ gjentog Emilie uden at bemærke min Sindsbevægelse, saa optagen var hun af sine egne Tanker, „saa er det dog en Sandhed, at en saa mægtig Følelse kan opstaae ved et Blik.“

„Ja den kan opstaae,“ svarede jeg, „men hvor-

vidt den kan vedblive kommer an paa Gjenstandens sande Værd."

Emilie sad et Dieblig taus, derpaa greb hun begge mine Hænder, saae mig med en forunderlig Mavor ind i Diet og sagde: „Fader, jeg elsker.“ —

Et smerteligt Stik gav det i mit Hjerte.

„Hvem elsker Du?“ spurgte jeg.

„En engelsk Ingenieur, som jeg for en Maanedstid siden lærte at kjende hos Brandts. Den første Gang, jeg saae ham, var der noget ukjendt, paa engang Smerteligt og dog vidunderligt Deiligt, der greb mig. Jeg forstod mig ikke selv og trak mig endnu mere tilbage end sædvanlig af Angst for at robe for ham eller nogen af de Andre min Bevægelse. Scener ved at tale med ham, ved at lære ham noiere at kjende blev denne Følelse fyldigere, større, og nu, Fader, føler jeg, at — jeg elsker ham.“

„Og han?“ spurgte jeg i aandeløs Spænding.

„Han har igaar i Helsingborg erklæret mig sin Kjærlighed og kommer endnu herud denne Aften, — Fader, der kommer han!“ udbrød hun rødme og viste med Haanden hen paa en høi, mandlig Stikkelse, der i nogen Afstand lod sig see i en af Havens Gange.

„Hvad er hans Navn?“ spurgte jeg.

„Henderson,“ svarede Emilie.

Henderson! Ved dette Navn foer jeg som en Na-

fende op af Bænken. Henderfon! Altsaa skulde dette forhadte Navn stadigt rove mig min Livslykke.

„Men, Fader, hvad feiler Dig?“ spurgte Emilie forfærdet.

Jeg søgte at fatte mig. Den unge Mand nærmede sig, og som forstenet af Rædsel blev jeg staaende. Dromte jeg, eller var jeg vaagen! Var det ikke William Henderfon, der traadte mig imøde, William Henderfon, saaledes som jeg sidst havde seet ham, da han løstede Kelly af Vognen og kyskede hendes Haand. Hele den smertelige Fortid stod lyslevende for mig.

Henderfon var mig nu ganske nær, han tog sin Hat af og hilste; jeg saae da, at hans Haar var af en lysere Farve end William Henderfons, men Ansigtstrækkene, de tæt sammenvornele Dienbryn, de mørke Øine, selv det lidt melankoliske Smil lignede min forhadte Rival.

Paa temmelig gebrokkent Dansk præsenterede han sig som Edward Henderfon.

Uden at hilse paa ham, spurgte jeg i en haard Tone: „Har De Familie i Hongkong?“

Forbausset saae han paa mig og svarede: „Ja en ældre Broder, der er Kjobmand, og en Søster, der er gift med en Skibsreder Brown. Men hvortil disse Spørgsmaal?“

„Veed De, hvem De taler med?“ spurgte jeg skjælvende af Bevægelse.

„Ja med Emilies Fader, med Capitain Wolle,“ svarede han meer og meer forbausset.

„Ja, med Capitain Wolle, hvis Livslykke Deres Søster og Broder have knust — Deres Søster ved at indblæse min Kone flette Tanker, og Deres Broder har fuldendt Værket ved at stjæle min Kone fra mig.“

„De maa tage jeil, Hr. Capitain! min Broder Williams Kone, der døde for et Aarstid siden, var en dansk Dame, en Froken Holm.“

Nelly var altsaa død!

„Nelly Holm,“ svarede jeg, „var i halvandet Aar gift med mig, for Deres vakre Broder rovede hende fra mig. Jeg hader ham og hele hans Familie, og den eneste Tjeneste, De kan bevise mig, er at fjerne Dem saasnart som muligt fra dette Sted.“

„Men, Hr. Capitain, jeg er dog uskyldig i min Broders Opførsel; hvorfor skal jeg bøde for hans mulige Synd imod Dem? Jeg elsker Emilie, jeg udbeder mig hendes Haand, og jeg lover Dem helligt at afsone min Families Brøde ved at gjøre hende saa lykkelig, som det er muligt for et varmt, trofast Hjerter og en ærlig Stræben.“

„Aldrig i Evighed faaer De med min Willie min Datter! For vilde jeg see hende paa Havets Bund end i en Hendersons Urne,“ og stødende ham voldsomt tilside, foer jeg gennem Haven ind i mit Huus, hvor jeg indelukkede mig i mit Sovestue og overgav mig til kvalfulde Tanker.

Natten gik, jeg kunde ikke sove, og tidligt den næste Morgen bankedes der paa min Dør.

„Hvem der?“ spurgte jeg.

„Det er mig, Fader, jeg maa tale med Dig,“ lød Emilies Stemme.

Jeg lukkede Døren op, og Emilie stod dødbleg for mig.

„Fader, Du maa forklare mig de rædselsfulde Ord, Du sagde igaar. Min Moder er jo død ved min Fødsel, og igaar Aftes sagde Du til Henderson, at hun levede. Tal, forklar mig Alt, eller jeg mister Forstanden.“

„Saa sæt Dig her hos mig, Emilie, og Du skal høre Alt. Jeg havde tænkt at spare Dig for denne Sorg og Skam, men den uforsonlige Skjæbne vil det nu engang, saa hør da.“

Og jeg fortalte hende Alt.

„Stakkels Moder!“ vare hendes første Ord, da jeg havde fuldbendt denne sorgelige Meddelelse.

„Stakkels Moder!“ udbrød jeg forbitret, „nei, siig hellere stakkels Fader! din Moder afstødede med Lethed et hende forhadet Nag, men din stakkels Fader har baaret og vil bære sin Sorg hele Livet igjennem.“

„Og dog siger jeg stakkels Moder! tænk Dig, saa ung, saa svag, at blive offret for Mammon!“

„Men jeg elskede hende,“ raabte jeg i Bredde.

„Destomere var hun at beklage, da hun ikke kunde gjengjelde denne Følelse! din Kjærlighed blev

hende en daglig tungere Byrde, hvorunder hun tilsidst vilde være segnet. Jeg kan ikke fordomme Moder, jeg finder, hun har handlet rigtigt. Høllere udsætte sig for den første voldsomme Storm, end for et heelt Livs mange Storme."

"Naa, saa det finder Du," udbrod jeg nu med Hestighed, "værdige Datter af en saadan Moder! Nu kan jeg tænke mig, hvad jeg kan vente mig af Dig. En skjøn Dag bærer Du Dig ad som din Moder og løber bort med den anden Henderson."

"Fader," sagde Emilie kjærlig, men bestemt, "jeg har arvet din Character og er ikke svag som Moder; ingen fremmed Magt vil have Indflydelse paa mine Handlinger. Jeg har sagt Dig, jeg elsker Edward Henderson, og jeg har lovet ham at blive hans Kone. Dette Løfte vil jeg holde. Det kommer an paa Dig, om det skal skee snart, eller om Du onsker, at det skal udsættes endnu et Aars Tid."

"Mit Samtykke faaer Du aldrig," raabte jeg, "aldrig i Evighed! Vægter Du ham, forbander jeg Dig."

"Tal ikke flige syndige Ord, Fader," bad Emilie; "tænk dog paa, jeg er dit eneste Barn."

"Saa netop fordi jeg kun har Dig, netop fordi Du er mit eneste Barn, det eneste Vaand, der binder mig til Livet, netop derfor vil jeg ikke miste Dig."

"Men Du kan dog ikke ville offre hele min Fremtids Lykke for dit Had til Hendersons Familie?"

vedblev Emilie, „viis, at Du elsker mig og giv dit Samtykke.“

„Aldrig!“

„Men forlader jeg Dig, Fader, har Du Intet tilbage at elske.“

„Men nok til at hade,“ svarede jeg bittert, „og mit hele Liv skal da være offret til Fortidens smertelige Minder.“

Nu begyndte Emilie paa Kvindernes sædvanlige Maade at tale om Gud, om Guds Kjærlighed og alle disse Ting, Præsterne have lært dem som Surrogater for den bedrægelige Livslykke, men jeg stødte hende vredt fra mig.

Endnu flere Gange forsøgte hun at overtale mig til at give mit Samtykke til hendes Forbindelse, men jeg blev fast i min Beslutning. Consul Brandt kom en Dag kjørende med Henderson for at tale med mig, men jeg tog ikke imod dem. Consul Brandt skrev mig et langt Brev til, hvori han forestillede mig det Urigtige i min Dpførsel mod min Datter og fremstillede Edward Henderson som et Monster paa en ung Mand, der desuden nu i Amerika havde faaet en fordeelagtig Ansættelse ved en ny Jernbane, der skulde anlægges. Men Alt var forgjæves. Hadet er en endnu stærkere Følelse end Kjærligheden.

En Maanedstid gik; Emilie blev tausere og blegere. Jeg saae det, men det rørte mig ikke. Fugen

havde havt Medlidenhed med mine Smertes, ikke engang min Datter.

„Fader,“ spurgte Emilie en Aften, idet hun pludselig omslyngede min Hals og trykkede et Kys paa min Mund, „har Du ingen Medlidenhed?“

„Nei!“ svarede jeg haardt og stodte hende heftigt bort.

Den næste Morgen var Emilie borte. Et Brev laa paa mit Skrivebord af følgende Indhold:

„Fader!

Jeg har bonfaldt Dig med Kjærlighed, bonfaldt Dig med Alvor, Intet har hjulpet. Jeg forlader dit Hus for bestandig, hvis Du ikke selv kalder mig tilbage og samthkker i min Forbindelse. Jeg opholder mig hos Consul Brandt; hvor jeg venter dit Svar. Een Ting vil jeg imidlertid sige Dig, jeg lader mig ikke tvinge.
Emilie.“

Jeg lo frampagtig ved Læsningen af denne Billet, greb Pen og Papir og skrev:

„Jeg har ingen Datter mere. Fra nu af staaer jeg ene i Verden.“

Disse Linier sendte jeg til Emilie. En Uge efter blev hun viet i Helsingør. Efter Bryllupet forsøgte hun endnu engang at nærme sig til mig, men jeg — forbandede hende.

Hun reiste til Amerika med Henderson og sendte mig i flere Aar stadig Breve, som jeg lod sende ulæste

tilbage. Tilfjeldst ophorte hun at skrive. Jeg folgte min Eiendom og flyttede til Kjøbenhavn.

Det er min Livshistorie, sand i hver en Enkelthed.

Jeg var et forladt, uægte Barn, jeg doer som en ensom og forladt Mand. Livet har kun havt Torne for mig; undertiden har den forunderlige Tanke grebet mig, at jeg ikke har forstaaet at finde Roserne, men en saadan Tanke har jeg hurtig jaget bort, og nu har jeg kun eet Ønske, een Længsel tilbage, og det er at blive befriet for en Tilværelse, hvor Alt har været uægte, og kun Smerterne ægte.

To Digte af Axel Sørensen.

Bjergvandringen.

(En Drom.)

1872.

Alene jeg vandred ved Sommerkvæld
 Ved Habet langs Klippens Side,
 Jeg hviled mig træt paa et mosklædt Fjeld,
 Mens Tankerne vandred saa vide.

De sagtelig susende Birketræer
 Og de skulpende, mumlende Strømme,
 Der brodes over de blinde Skjær,
 Lulled min Sjæl i Dromme.

Her er trangt i Skjærgaardskloften,
 Indestængt af høie Klipper,
 Habet skummer ind med Snosten,
 Hvor den smalle Strandbred slipper;
 Hviere dets Toner larme,
 Vildere dets Ralden bliver,
 Næste Volges kolde Arme
 Mig med sig i Dybet river —

Opad, opad maa jeg stige
 Fra dets vaade, kolde Rige,
 Opad mod det Liv, der lover
 Vide Syner ovenover,
 Opad, inden Dagen lider,
 Ud de steile Fjeldsider!

Op ad Klippen den styngede Fodsti sig snoer
 Med det fraadende Hav ved sin Fod,
 Og see: Bedvendens Ranker forvildede groer
 Fra den Rist, hvor den fæstede Rod.

Vil Du hilde min Fod med din frodige Vaand
 For at styrte i Dybet mig ned?
 Eller rækker Du trofast en hjælpende Haand,
 Naar mit Fodfæste vakled og skred?

Vil Du krandsse min Grav under Skjærene stum
 Med din blanke, fremstyngede Green,
 Havet skriver mit Navn med sit hvidlige Skum
 Paa den sorte, forvittrede Steen?

Hør, hvor dybt dernede
 Havets Bolger larme!
 Frem af Stummet stiger
 Sang af stjønne Piger,
 Ud mod mig de brede
 Deres hvide Arme.

„Aldrig Du naaer
 Op ad den knudrede Sti;
 Fjernt ligger Maalet, hvor langt Du end gaaer,
 Spildt er din Noie og spildt dine Kar,
 Snart er din Livsgang forbi.

Selv om Du naaer
 Did, hvor din Længsel vil op,
 Stormene flyde med udslagne Haar,
 Rive Dig ned fra det Sted, hvor Du staaer
 Høit paa den svimlende Top!

Lyt til vort Raad,
 Slaa Dig ved Havet til Ro!
 Høiest fra Lind er det dybeste Fald,
 Bliv her hos os i chrystallare Gal,
 Sorgløst og skjønt er vort Bo!

Skjønhedens Skjær
 Funkler fra Perlerne blidt;
 Fred uden Kamp Du finder kun her,
 Freden den bløde, dit Hjertes Begjær,
 Den, som Du søgte saa tidt:“

Dæmonmagter i mig stride,
 Drage ned ad Bjergets Side,
 Hvor ombrust af Havfrutoner
 De chrystalne Slotte throner;

Der kan thyst og stille drømmes,
 Sjælen for sin Længsel tømmes,
 Ingen Kamp og ingen Smerte,
 Kun et ægte Sovehjerter!
 Under denne Brændings Bryden
 Skjuler sig en sorgløs Nyden
 Uden Landens tunge Møie
 Kun med Sang og Spil for Die,
 Indholdsløs som Skum paa Vandet,
 Uden Tro paa noget Andet

Nei, jeg maa op, om det gjælder mit Blod,
 Op til mit Maal i det Høie!
 Bort fra det fristende Hav for min Fod
 Vender jeg Øre og Die.

Fuglene sang, naar de fløi mig forbi,
 Om Landet derobenover,
 Fremad jeg maa paa den knudrede Sti,
 For Maalet mit Liv jeg vover.

Jeg maa derop paa den solklare Top,
 Og synker jeg dødstræt forinden,
 Jeg veed det: en Høiere bærer mig op,
 Saa jeg dør paa mit Maal paa Tinden!

Stærke Fjelde Veien trænger:
 „Hertil kom Du, ikke længer;
 Her er Stedet, Stien slipper,
 Her er Stedet, Haabet glipper“
 Fuglene omkring mig klage:
 „Vend tilbage, vend tilbage!“
 Bort paa lykkelige Vinger
 De sig opad, — opad! — svinger
 Op til Landet ovenover! —
 Fjeldet lader som det sover. —
 Ene, ene ladt tilbage,
 Ene, ene med min Klage. —

Men see hist fra en Rift i den rødlig Steen
 Skyder Bedbenderanken sin Baand,
 „Vil Du styrke mit Haab med din grønnende Green?
 „Vil Du række mig trofast din Haand?

„Til den steenkolde Klippe Du klamrer Dig fast
 „Som i Forbønnens angstfulde Naab;
 „Nu velan! naar alt Andet forlod mig og brast,
 „Stedse Du var mit lønlige Haab!

„Du har fulgt med din Green overalt paa min Gang,
 „Dine Blade har kølet min Kind,
 „Og jeg seer, Du vil følge, hvor Veien er trang,
 „Følg da med til den straalende Tind!“

Tillidsfuld jeg greb om Ranken,
 Og den bar mig stærk og tro,
 Nu laa Veien let for Tanken,
 Thi jeg mærked', vi var To!
 Trofast ved min Side spredte
 Den de hjerterunde Blade,
 Over Spring og Kloster bredte
 Den en jiffer Balustrade;
 Trostens Fugle kom tilbage,
 Sang om Landet ovenover:
 „Freidigt kun did op Du drage,
 „J er To, som Farten vover!“

Med Jubel jeg op imod Maalet steg,
 Jeg vidste, jeg skulde vinde,
 Og Ranken ei fra min Side veg —
 Da vaagned jeg fro i Sinde.

Jeg fandt mig alene i Maanens Skjær,
 Bed min Fod de munlende Bænde,
 Over mig susende Virketræer
 Og et Bedbendeblad paa min Bænde.

*

*

*

Hver Hindring paa Veien jeg kjender nok,
 Jeg kjender ogsaa Sirenen,
 Jeg kjender den spærrende Klippeblok,
 Men hvem var Bedbendegreenen?

2.

Nattetonerne.

1874.

Hvad er det, der klinger
 Naar jeg sidder i den stille Nat
 Ene med mine Tanker?

Det er Stjernernes Tid
 Og Maanens,
 Naar den spreder Solv over Vandene
 Og bygger Bro fra Bred til Bred;
 Tiden, da Menneskenes Vorn
 Gulke Diet træt af Dagens Gjerning
 Og samle deres Sjæl i Suk
 Til den levende Gud,
 Der vaager over deres Slummer,
 Om som Mod'ren, der vifter det fineste Frug
 Fra sin Forstefødtes Bænde;

Det er Bønnens Tid.

Hvad Toner dirre
 Og bæres gjennem den bævende Luft
 Over de solvbestraalede Bænde?
 Hver Tone, der klinger i mit Øre,
 Føder en Anelse i Vængselens Smerte.

Siger man ikke paa Jord:
 „Naar det ringer for vort Dre,
 Falder der Ord om os
 Fjernt fra vort Sted.“
 Er det ikke en Engel,
 Der bringer Kjærligheds Bud
 Fra Sjæl til Sjæl, der længes mod hinanden
 I Sjælenes skjulte Samfund?

Det har ringet for mit Dre
 Nat efter Nat,
 Og hver Gang med klarere Tone,
 Som med voxende Binge,
 Der Dag for Dag fanger større Loftning;
 Det klinger som Orglet, naar det bruser dæmpet,
 Og Tonefølgerne brydes mod Choret's Svælving;
 Som Vinden, naar den hvifter en Hemmelighed
 Til de bævende Popler.

Og Luelsen, født ved den første Klang,
 Da Varslet første Gang bares mig imøde,
 Den voxer og faaer Binger,
 For hver Gang den lytter til det natlige Budskab.

Kom hin dæmpede Klang
 Fra hende, jeg længes at føre frem
 Som min Ungdoms Brud
 For Guds hellige Altar?

Er det en Gjenlyd af en stille Bon,
 Hun hvissende aanded ud
 For min Sjæl —
 Jeg beder hver Nat for hende,
 Naar Stjernerne tindre Fred
 Med over Jorden.

Har hun anet min Bon,
 Dg klinger maaskee i hendes Dromme
 Toner baarne af Nattevinden
 Fra min inderlige Bon til Gud
 For hendes rene Sjæl?
 Bister der som et Bust
 Fra Vandernes skjulte Rige
 Med Budskab fra den Fjerne,
 Der fletter hendes Navn i sin Aftenbon
 Dg onsker Fred over hende i Morgens Dromme?

Du Mattens Engel,
 Vær Gjenlyd af min Bon
 Til hendes Dre,
 Naar hun hviler i Slummer;
 Dg bring mig tilbage —
 Naar jeg ligger vaagen paa mit Leie
 Søvnløs for de brusende Tanker —
 Styrke for mit Haab og Vise for min Længsel.

Bring mig det deilige Budskab i Jubel,
Som Anelsen kun turde nynne,
Naar Tungen hørte det,
At der er En, som beder for min Fred,
For hun lukker sit Øie for at slumre,
En, hvis Længsel rødmer mig imøde,
Men hvis Læbe stænger for et Ord,
Hun ikke tør udtale,
Men kun hviske til ham,
Der kjender hver Tanke langt fra.

Dg styg saa med din Vinge over hendes Pande,
Du Herrens Engel;
Bred Naade og Fred
Og Betsiguelse fra det Høie
Over den slumrende Kvinde,
Min Længsels Brud!

Literatur og Kunst.

Billeder og Sange af Chr. Richardt. (Gylden-
dalske Boghandel).

Det er ikke blot med Fornøjelse, men med ublandet Nydelse, at man læser disse smukke Richardtske Digte. Tanken i dem er sund og god, og den er ikke fjelden ifklædt den lyffeligste Form. Forskjellen mellem denne Samling og de tidligere er uden Tvivl den, at den Pshøje, der hidtil blot legede med Blomster, nu slagrer mod Himlen. Der er mindre heri af det elskværdige Skjelmeri, der tidligere karakteriserede denne Digter, og som vandt ham saamange Læsere og Venner, men Grundtonen er bleven dybere, ædlere og renere. Der gaaer en Alvor igjennem denne Bog, der fremkalder en beslægtet Klang hos Læseren og bringer ham til at dvæle ulige længere ved disse Digte end ved Forfatterens tidligere. Som Exempler ville vi blot fremhæve de to mesterlige Smaadigte: Hugormen og Pigen ved Brønden og det længere Digt: Peters Befrielse. Efterat Digteren i smukke og velklingende Vers har stildret, hvorledes Englen viser sig for ham, hvorledes de Lænker, der binde ham til hans to jernklædte Bøddler, glide af ham, og hvorledes Englen lyser op for ham og fører ham ud i det Frie, slutter han saaledes:

At Simon, lænkelt som Du
 Jeg er i al min og Du,
 I Sern jeg maa mig bride;
 Thi Sorg og Angst, de Døbler to,
 De vil sig ikke fra mig noe,
 De sove ved min Side:
 Min Skyd har smeddet mine Baand, —
 Dog troer jeg fast, Guds gode Aand
 Vil mig af Fængslet tvinge,
 Saa Sern og Bolte springe!

Ja laa jeg midt i Fiendefavn,
 Men sov som Du i Jesu Ravn,
 Da skulde Lænken falde:
 Og fulgte jeg kun dine Fjed,
 Da fulgte nok en Engel med
 Og sprængte Skodder alle;
 Saa selve Dødens Port saa trang
 Sprang op engang med Seiersklang
 Til saligt Bennempe,
 Hvor Livets Roser gløde!

— Wilhelm Bergsøe: Italienske Noveller. At
 Hr. Bergsøe er en livlig Fortæller, og at han forstaaer at
 fængsle sine Læsere er en bekjendt Sag; men det turde nok
 være, at han, ligesom salig Mølbech, skriver for mange Bøger,
 og at endeel af hans Arbejder derved komme til at savne
 det Stempel, der skulde sikke dem et blivende Værd. Hans
 Phantasi søger hyppigt ned til Italien, og det skal villigt
 anerkjendes, at han har seet dets Skjønhed med Digterpæ,
 og at han paa sin Palet har Farver, der kunne gjengive den
 rige, hyppige og glødende Natur, han har foresundet derne.
 Dgfaa denne Bog vidner om det Samme, og der er navnlig

i „Pillone“ naturbeskrivende Partier, som forf. one En med ikke faa Excentriciteter. Saaledes skal man, med nok faa god Billie, have ondt ved at tænke sig det yndige Mergelina, hvor Zannazar skrev sine Fiskeridyller, og de malerist- ufskyldige Grotter ved Sorrento som Skuepladsen for alle de vilde, barokke og mystiske Scener, Forf. lader opføre der, ligesom man, ved at læse Fortællingen Mazzanotte og Historien om de klirrende Baaben, skulde fristes til at troe, at det lyse, solklare og muntre Ischia var endnu mere opfyldt af Hæxehistorier og Sagn end selve Rhinen, medens der dog er Intet, som dets stikkelige Beboere kjende mindre til, og Den selv er mere blottet for, end netop dette. Alligevel er der Talent selv i disse Udskæielser, og der er ingen Tvivl om, at denne Bog vil faae mange Læsere og rimeligvis ogsaa, som flere af Forfatterens andre, faae et nyt Oplag. For dette Tilfældes Skyld tillade vi os at henlede Forf.'s Opmærksomhed paa den Masse af Sprogdommerter, der stamme denne første Udgave, og som kun kan finde sin Undskyldning i, at Forfatteren rimeligvis ikke selv besørger Correkturen, men er nødt til at betroe sig til Andre. Ikke at tale om, at Condukteurverne „ændrede“ ned istedenfor entrede, at det skalbede Monte S'Angelo, bliver til det „skallede“, at Imperfektet af hedder staves „heed“ osv. osv; men der er kun meget faa fremmede Ord, der ere rigtigt bogstaverede. Navnet Masaniello hedder saaledes paa faa Sider baade Masaniello, Massaniello og Mazaniello. Der nævnes Conglomerat istedenfor Conglomerat, gazetta istedenfor gazetta, Caffé istedenfor Café, Bagonnerne, a un naturelle (!) og il Pietro cantante, medens dog Enhver, der kan en lille Smule Italiensk, veed, at en Steen hedder una pietra, og at der altsaa skulde staae ikke il Pietro, men la pietra. Det er den Slags Ubidenhedsfeil, som let kunne gjøre dannede Læsere utaalmodige og bringe dem til alene af den Grund,

at kaste ubilligt Brag paa en ellers god og talentsfuldt skrevet Bog. (Gyldendalske Boghandel).

— „Tre Fortællinger“ af Sigurd Müller er vel ikke noget Debutarbejde i strengere Forstand — saavidt vi mindes udgav Forfatteren for et Par Aar siden en Digtsamling — men kan dog vel nærmest betragtes som et saadant. De tre Fortællinger ere moraliserende Smaastrykker, der kun forsaavidt minde om Nutiden, som Forfatteren synes at hælde stærkt til den grundtvigianske Livsanskuelse. Hvad de enkelte Fortællingers Værd angaaer, forekommer det os betydelig forskjelligt. Historien om Christian Schmidt og hans Ulskarl læses med ublandet Fornøjelse. „Savons Rose“ er noget løs i Bygningen samt ikke fri for Urimeligheder. Derimod er der i „Gamle Jens Thaarup“ tegnet en god og meget original Figur. Denne Fortælling har baade vellykkede Enkeltheder, som den indlagte Episode om Ratten, og er i det Hele skrevet med Talent. Charakteren er godt holdt lige til Slutningen, men da Opløsningen skal komme, har Forfatterens Psychologi aabenbart svigtet ham. Paa den Maade, som det her er skildret, kommer en Fyr som Gamle Jens Thaarup neppe til Syndsbevidsthed. (E. A. Reitzels Forlag.)

— Hr. P. Hansen har paa Reitzels og Problemstys Forlag beghndt at udgive gamle Rosenkildes „Efterladte Skrifter“. Den ældre Slægt veed, hvor morsom denne store Kunstner kunde være, ikke alene naar han spillede Comedie, men ogsaa naar han førte Pennen, og den yngre Slægt vil gjennem denne Samling kunne faae det at vide. Der vil komme saa meget Lunefuldt frem, at den ikke vil lade sig afstrække af det maaskee af og til lidt Antikverede, som ikke vil kunne undgaaes, hvor Productionsevnen mindre har sin Rod i betydelig Digterbegavelse end i et pudsigt og elstverdigt Humour. Hr. P. Hansen karakteriserer uden Tvivl

disse Esterladenskaber rigtigt, naar han mener, at Nydelserne af dem vil være størst for dem, der har kjendt Rosenkilde, og som mellem Linierne kan see den Personlighed, i hvis Mund Budseerlighederne toge sig saa komisk ud.

— I forrige Hefte havde vi Leilighed til at omtale et nyt Bind Fortællinger af Jul. Chr. Gerson. Samme Forfatter har ligeledes for nylig udgivet halvtredstindstyve Digte for Børn, en særdeles elegant udstyret lille Bog, der sikkert vil vinde sig et Publikum, thi den er ikke blot smuk at see til. Ere ikke alle Digtene lige betydelige, er Tanken dog reen og Udtrykket varmt. Disse Smaaavers ville derfor nok finde Indgang hos dem, for hvem de ere bestemte. (Chr. Steen & Søns Forlag)

— Af den ved Harald Stein og Jacob Pauli udgivne „Christelig Kalender“ foreligger nu Aargangen 1875, hvis Indhold for en stor Deel concentrerer sig om afdøde J. P. Mynster, idet det nemlig iaar er hundrede Aar siden han blev født. Der findes en Juleprædiken af ham selv, en smuk Biographi af ham ved Pastor Fog og et Digt ved hans Kiste af Fr. Paludan-Müller. Af de andre Bidrag fortjene særlig den velstrevne Afhandling om Athanasius samt Skizzen om Miss Annie Macpherson at fremhæves.

— Skjøndt H. C. Andersen ikke denne Gang, som saa ofte før, har bidraget til Juleglæden ved nye Eventyr, er der alligevel kommet en Bog fra ham, som sikkert allerede er vovet ind i mangt et Hjem. Den indeholder vel kun gamle Bekjendte, men de fleste af dem ere af den Slags, som man vinder endnu mere kjær, for hver Gang man hilser paa dem. Vi mene det af Lorents Frølich illustrerede tredje Bind af de samlede Eventyr, der indeholder hele den rige Skat af Digtninger, Andersen i de senere Aar har udgivet under Titelen „Nye Eventyr og Historier“. Billederne ere gode,

og Bogen faaer forpøget Bærd ved at lesages af en Deel historiske Oplysninger om Eventhyrene. (Reitzels Forlag).

— Heller ikke Henrik Ibsen viste sig til Juleu med nogen ny Bog. Men hans interessante Skuespil „Fru Inger til Østråt“ udkom i en ny Udgave, og da dette Arbeide ikke tidligere har været udgivet i Danmark, kan det vel omtrent betragtes som nyt for en væsentlig Part af hans store Publicum, af hvem det da sikkert vil blive modtaget med Glæde. Skjøndt man ganske vist endnu mærker, at det er et Ungdomsarbeide, har det dog i den nye Udgave undergaaet en Deel Forandringer, der har borttaget saa godt som al den tidligere overflødige Pathos. At det vilde gjøre Lykke paa Scenen, kan der neppe være Tvivl om, og det er vel ogsaa rimeligt, at Theatrets Besyrelse ved Leilighed vil bringe det frem. Nils Lykke er jo som skreven for Wilhelm Wiehe, og Fru Inger for Fru Nyrop. (Gyldendalske Boghandel.)

— Endnu en tredie, i ny Udgave udkommen Bog skulle vi henlede Opmærksomheden paa. Det er den bekjendte Fortælling „Ved Nytaarstid i Røddede Præstegaard“, der nu foreligger i fjerde Oplag. Dens elskværdige Lune og den jevne behagelige Maade, hvorpaa den er fortalt, vil uden Tvivl længe og ikke blot „ved Nytaarstid“ gjøre den til en yndet Læsning. (Reitzels Forlag).

— Hr. F. N. Friis, der allerede har indlagt sig betydelig Fortjeneste ved omfattende og værdifulde Bidrag til Tyge Brahes Historie, har nu paany udgivet et denengang meget lærd Arbeide om det samme Emne, nemlig en Bog, der fører Titelen „Breve og Aktstykker angaaende Tyge Brahe og hans Samtidige“. Som saamange af den lærde Astronomis Haandskrifter tilhøre Originalerne til de her udgivne Aktstykker Universitetsbibliotheket i Basel. At de nu i den nævnte Bog forelægges et større Publikum, vil dette upaa-

tvivlelig vide at vurdere. Hr. Friis' Kjærlighed til sin Op-gave og den Samvittighedsfuldhed og Værdom, han har vist ved lignende tidligere Arbejder, er en Borgen for, at ogsaa dette sidste er, som det skal være.

— Manzoni's berømte Roman „I promessi sposi“ foreligger nu complet i den paa d'Hr. Høst & Søns Forlag udgivne Oversættelse. „De Trolovede“, som Bogen nu kaldes paa Dansk, har allerede engang tidligere været oversat af Schalbenose under Titelen „Brud og Brudgom“, men denne Oversættelse er for mange Aar siden udsolgt, og uutilbuds, da vor Oversættelseslitteratur jo paa alle Omraader søges completeret, burde denne Roman ganske vist ikke mangle. Den staar i den store Skov, der efterhaanden er voxet op omkring den, som en mægtig Edelgran, lidt kold og alvorlig maaskee, men til Gjengjæld saa meget desto mere rank og skjøn og uden mindste Udvæxt. Sætter man i Romanen mere Priis paa Digterværket end paa den romanagtige Udsmykning, vil man kunne være sikker paa at føle sig tilfredsstillt ved Læsningen af denne Bog, der giver et saa plastisk reent og afrundet Billede af Italiens Liv i det syttende Aarhundrede, at den endogsaa som blot kulturhistorisk Værk har almindelig Værd og Interesse.

— Saafremt man i den glade Zuletid og forresten ogsaa ellers en hyggelig Vinteraften skulde føle sig særlig oplagt til morsom Lektüre, gaaer man ikke feil ved at tage sin Tilflugt til Commerceraad Malhubers Reiseeventyr, en lille Bog af den tydske Romanforsfatter Gerstäcker, der er bleven illustreret af Otto Brausewetter og nu med disse Illustrationer udgivet i en dansk Oversættelse paa Andr. Schous Forlag. Fortællingen handler om en gammel Bebersvend, der pludselig har fattet den meget ugrundede Mistanke til sin Lever, at den er tre Tommer for stor og bliver ved at voxe for om muligt engang at faae hans Mave puffed reent væk.

I den Anledning forvolder han sin ulykkelige Huslæge en Mængde Uleiligheder, indtil den gode Doktor til Slutning veent ud erklærer ham, at enten maa han op i en Reisevogn, eller ogsaa være belovet paa at komme i en Rigvogn. Hr. Malhuber har da ikke anden Udvei end at bide i det sure Æble, forlade sin stille, gemhytlig By og kaste sig ud i alle en Reises Gjenvordigheder. Disse møder ham da ogsaa i en ganske utrolig Mængde, og det er med Fortællingen om dem, Forfatteren underholder sine Læsere paa en saare behagelig og elskværdig Maade.

J. H. Kellgren

J. H. Kellgren.

Digte.

af

Christopher Boeck.

1.

Længsel.

Til de tause Danfers Kilde,
I det uberorte Stille,
Hvor den inderst inde rinder,
Tonestrommen Veien finder.

Og de tvende Strommes Bover
Glide i hinanden over,
Mens paa Volgesladen klinger
Slag af stærke Svanevinger.

Det er Længsleens hvide Svane,
Lyst den glider ad sin Bane,
Sukkende den fremad higer
Mod de lyse Skjønhedsvriger.

Stolte Fugl, paa dybe Strømme
 Hvile Du i blide Dromme;
 Eller loft din Vinge over
 Volgegangens vorte Bover!

2.

R o s e n.

Fagre Rose! I dit Indre
 Dunkle Luer selsomt tindre,
 Og Du fylder Sind og Sands.
 Medens Duften
 Folger gennem Sommerluften,
 Synes Diet fast at skue
 I dit Dyb Provences Lue,
 Riddertidens fulde Glæds.

Gyldne Sporer, dragne Klinger,
 Gangere med brede Bringer,
 Fredens Leg og Kampens Dyst,
 Edle Vjæster,
 Ridderslag og stolte Fester, --
 Ja Provences Riddersdage,
 Denne varme Elskovsklage
 Mander af dit rene Bryst.

I de rige Sale rinder
 Vinen, — Mænd og skjonne Kvinder
 Sidde trindt med Blod paa Kind.

Denne Brimmel

Fast fordunkler Nattens Himmel;
 Som ad denne Maanen glider,
 Stille Trubaduren strider,
 Hilsende, i Hallen ind.

Og af Hjertets Dyb han synger
 For de længselsfyldte Ahynger:
 Sangen toner blød og varm,

Dæmpet jævner

Den fra Læben, Strengen bæver;
 Men med Et den fremad haster
 Som et stormrørt Hav, der kaster
 Volgeslag i hver en Barm.

Hun, hvem Sangens Tone gjælder,
 Hovedet mod Barmen helder;
 Dette Billed i sin Glands

Sangen bærer

Paa sin Flugt mod fjerne Sphærer,
 Bugger det i lyse Dromme,
 Nævner det i Ord, som strømme
 I en deilig Billedfrands.

Sangen svulmer, Hjertet higer
 Ud paa Tog til stolte Riger,
 Sangens sidste Tone doer.

Brat af Skeden

Klinger fare: „Osterleden,
 Osterleden!“ lydt det runger
 Som en Storm af tusind Tunger, —
 Dagen græber bag Nattens Slør.

Gjennem Skoven Toget farer,
 Echo Længselkraabet svarer, —
 Og den friske Morgenvind

Fylde Fanen, —

Sløret vifter fra Altanen.
 Mægtigt droner det i Jorden,
 Trubaduren trykker Sporen
 I sin Gangers Sider ind.

Fagre Rose! Varmt Du gløder,
 Længsel i dit Indre bløder,
 Og Du vækker dybe Savn.

Svundne Tider

Fremfor Diet dunkelt skrider; —
 Derfor Sangens Fylde ranker
 Om din Krone sine Tanker,
 Og Du vandt et evigt Navn.

Merina.

En Novelle af Paul Genje

oversat af

Richard Kaufmann.

Rjær var mig altid denne nøgne Hvi
 Dg dette Hegn, der skjuler for mit Blik
 Saameget af den fjerne Horizont.
 Dg naar jeg sidder her og seer omkring mig,
 Da drømmer jeg, at endeløse Sletter,
 Hvor Gravens Stilhed hersker, ligge hist
 Bagved det lave Gjerde, og mit Hjerte
 Det skjælver da af Orn. Dg suser Binden
 Igjennem Træet, sammenligner jeg
 Den strækkelige Stilhed der, og her
 De hvide Stammer: og jeg tænker da
 Paa Evigheden, paa de døde Tider
 Dg dem, som leve nu, og dybt neddukker

Min Sjæl sig i det grændseløse Alt,
 Og sødt det er i dette Hav at strande.

Han havde skrevet disse Vers i en lille Lommebog, der laa paa hans Skjod, og skrevet dem i et Træk uden at rette noget Ord, hvad han ellers pleiede at gjøre i hver eneste Linie, thi det blev ham aldrig godt nok, saa forvænt var hans Øre, saa omfindlig hans indre Sands for enhver Forfalskning af Tanken ved et hurtigt henkastet Ord. Men da han nu igjen læste det Skrevne hoit for sig selv, syntes det ham at udtrykke Alt, hvad han folte. Bogen gled ham ud af Haanden. Han lænede sig tilbage mod Høien, lagde Armene under Hovedet og vendte Øinene op mod den staaublaa, iskyfri Himmel. Træerne horte op med at suse, der lod ikke en eneste Lyd længer rundt omkring undtagen Faarekyllingens pibende Sang og af og til en Raslen mellem hensmuldrede Steen og tørt Græs, naar et af de talrige Fjrben, der boe paa dette ode Sted, vovede sig hen i Nærheden for nysgjerrig at betragte den Fremmede med deres blanke Øine.

Og han fortjente nok at være Gjenstand for Nysgjerrighed ogsaa hos fornustigere Skabninger. Var han ung eller gammel? grim eller smuk? jobndrukken eller vaagen? Var Nærheden i disse store, rolige, blaae Øine et Gjenstik af Ætheren eller et iskyfrit Hjerte?

Intet Smil gled over det blege Ansigt og over Munden, der var halvt aabnet, som om den tørstede. Vinene laae dybt under de fine Bryn. Over dem hvælvede sig en herlig Buede, der ikke var suret af Rhyner, disse de besværlige Tankers Spor. Det var, som der i dette ædle Landens Hus aldrig havde været Strid om det, som ringere Sjæle kun bringe paa det Klare under Kamp og Sorger. Kun de indjuntne Kinder og en let Trækning om Dienlaagene forraadte store Lidelser.

»E il naufragar m'è dolce in questo mare,« sagde han sagte hen for sig, og der gik nu et tungsindigt Smil hen over de blege Læber, og et Suk løstede hans Bryn. Han nød den Glæde, som altid kommer, naar man har formaaet i et evigt Ord at indeslutte den Fylde af Følelser, som en diebliffelig Stemning vækker.

Klokkeringning lød fra det Fjerne over til ham. Han luffede Vinene som for at afvente, om disse Toner, med hvilke han fra Barndommen var fortrolig, vilde lulle hans vaagne Bevidsthed i Slummer. Han kom til at tænke paa Sagnet om Skipperen, der er druknet nær ved Kysten og nu lever nede hos Havfruerne og, naar om Søndagen Kirkeklokkerne ringe, føler Hjemvee efter den stakkels, jordiske Verden, hvis Minde alle Dybets udødelige Glæder ikke kan udslette i hans Sjæl. Der lagde sig et bitterere Træk om hans Mund. Han drog Intet tilbage derhen, hvor

Klokkerne ringede til Abe Maria, ingen Hjemvee efter Hjemmet, ingen Længsel efter atter at ombytte sit kjolige Dyb med Menneftenes Boliger.

Ringningen var hort op. Skyggerne, fom de lave Hegn kastede, blev længere og længere og voxede ham allerede langt op over Knæene; en kjolligere Luft begyndte allerede at fufe gjennem Bultene og om de nogue Klipper, og en let Kuldegysning foer gjennem den Hvilendes Lemmer. Langfomt reifte han fig, trykkede Hatten ned i Panden og klattrede ned ad den stenede Skrænt, men standsede dog ofte, fom blev ethvert Skridt ham besværligere, eller fom kostede det ham stadig ny Overvindelse at fortsætte Veien til Hjemmet.

Man kunde nu see, hvor stedmoderligt Naturen med legemlige Gaver havde udstyret denne fin Son, der saa inderligt trængte fig til dens Bryjt. Han var lille og vanfor, Ryggen var stærkt krummet, og det store Hoved syntes altfor svært til det spinkle Legeme. Saaledes fom han nu mat og møisommeligt vandrede affted, ofte torrede Sveden af den hoi Pande og undertiden satte fig ned for at hvile sig paa en Steen, saae han næsten ud fom et Mennefte, der lige er kommen sig af en svær Sygdom, og fom nu for første Gang har dristet sig til at gaae ud, men overvurderet sine Kræfter.

Da han havde naaet Veien, der løber hen over Bjerget, bred nok til at et Dyreforspand kan trække

Bogulæsjet til Byen, gif han endnu langsommere, skjøndt man skulde troe, at den jævne Wei maatte være mindre besværlig for ham. Foran sig, omtrent endnu en halv Times Wei borte, saae han sin Fodebnes, Necanatis hvide Huse og graae Tage, et Syn, der, hver Gang, han saae det, sammenpressede hans Hjerte. Thi omendstjøndt hans Forældre og Søskende boede der, og stjøndt han hang varmt og inderligt ved dem, ansaae han alligevel denne By for Kilden til alle hans Lidelser, dens fugtige, skarpe Luft for Ursagen til hans Sygdom, dens Beboere for et Indbegreb af alle de oprørende, umenneskelige Egenfaber, der havde bragt ham til at hade Menneksesamfundet og allerede som Dreng havde lært ham at soge Bogernes Selskab.

Han standsede uvilkaarligt sine Stridt, da han saae den gamle Bjergrede ligge derovre i Aftensolen. Utter tilbage i Fængslet! shutes det mørke Udtryk i hans Dine at sige. Derhenne tilbenstre for ham dukkede det fjerne Hav op med en dunkelblaa Stribe; Appeninernes hoie Kjæde laa udstrakt for ham mod Syd; og her i denne herlige Hoide — hvorledes var det muligt, at saamegen sneverhjertet Smaalighed, saa indskrænket et Syn paa Alt, saa lykkelig en Fortabelse i det Timelige kunde fæste Hødder her og omsnøre et fritbaarent Bryst med tusinde seige Ranker, saa at det næsten mistede Bysten til at drage Aande.

Allerede for Aar tilbage havde han forsøgt at rive sig løs. Saa snart han var kommen ud over de

trodsige Barndomsaar, da han hellere fandt sig i det Udholdelige end kom med en Von til Faderen, der ikke forstod ham, var han brudt op og havde begivet sig ud i Verden, som hidtil kun hans Længsel havde gennemstrefet, naar han fra sit ensomme Vindue stirrede ud paa Aften- og Morgensroden. Han var gaaet til Rom. Og hvor ung han end var, klang hans Navn dog ikke længer fremmed for hans Lands bedste Mænd. Man vidste, at kun Faa vare trængte saa dybt tilbunds i hellenisk og romersk Dannelselse, at denne ensomme Dreng i en Alder, da Andre endnu paa Skolebænken tilegne sig de første Skolekundskaber, havde løst videnskabelige Gaader, som Mestrene ikke havde kunnet tyde. Uden Lærer havde han, fraregnet de Gamles Sprog, lært Fransk, Engelsk og Spansk samt fort hebraiske Samtaler med Jøderne i Ancona. Hans Faders Bibliothek var det rigeste i Provindsen, og den gamle Grek Leopardi lod det staae aabent for Alle, men Jungen betraadte det nogenstunde undtagen Sonnen, der med disse sine Skatte forstaaede sig mod enhver Længsel efter Ungdomsglæder, der vare blevne ham nægtede. Thi allerede tidligt havde en hemmelig Stemme tilhviiset ham: den Skjæbne, som Du front og tillidsfuldt anraaber, giver Dig Steen istedenfor Brod og istedenfor Lykke Viisdom, og ogsaa den er haard og bitter.

Han tænkte, at kun Hjemmet var Skyld deri. Men han skulde i Rom lære, at han var sin Skjæbne

med sig overalt. Hvad var for ham det Ky, hvis Glands lovede at troste ham? En Fakkell, der kun gjorde ham og hans Lidelser synlige for Andre, men ikke varmede hans Hjerte og ikke gjorde det lyst i hans Sjæl.

Han vendte sig skuffet bort og flygtede tilbage under det faderlige Tag, hvor han idetmindste ikke saae al den Skjonhed, der lod hans elendige Begeme forekomme ham dobbelt medlidenhedsværdigt, hvor han i den dybe Stilhed kunde ansee sig selv for en Død, der paa Asphodelosengen talte med de store, afdøde Skygger og kunde forbande deres bedrageriske Lykke, der vandte i Lyset.

Og dog var han endnu altfor ung til for bestandig at kunne holde det ud i sin levende Grav. Den raa Winterluft fra Bjergene skræmmede ham ogsaa igjen tilbage til det mildere Florents og Pisa, hvor hans beklemte Bryst kunde aande lettere, og hvor en svunden Slægt holdt hans Aand skadesløs for de Savn, i hvilke hans Hjerte og hans Sandser maatte smægte. En mere ildfuld Sjæl, en hedere Trang til Skjonhed, en heftigere Længsel efter besvaret Kjærlighed var aldrig bleven nedlagt i noget Mennefebryst. Og nu modte dette søgende Die overalt, hvor det hvilede paa en indtagende Kvindefikkelse, kun ufordulgt Forundring, i hundrede Tilfælde aabenbar Haan, thi den sunde Ungdom pleier at være grusom, og, naar det stillede sig gunstigt, en Medlidenhed, der smertede dybere

end Haanen, fordi den stammede fra en elskeligere Sjæl.

Han havde imidlertid ogsaa fundet sig i det og tilsidst vant sig til at ansee Mandedraget og Tænkningens Gave for en Gavn fra Himlen, der endnu stadig gjorde det Umagen værd at leve. Men ogsaa denne sparsomme Velgierning blev indskrænket for ham ved Manglen paa Frihed til at vælge det Sted, hvor han havde kunnet aande og tænke mest sorgløst.

Hans Fader, Grev Monaldo Leopardi, var en Vandadelsmand i fortrykte Aar, som kun netop vare tilstrækkelige til at bevare et vist standsmæssigt Skin, saafremt de fem, tildels allerede vogne Børn vedbleve at leve under Hjemmets Tag og nyedes med at spille de Fornemme i det stakkels lille Mecanati.

Men til at sende sine Søner ud i Verden, selv naar de som den Ældste, Giacomo, aldeles ikke nærrede nogen Vergierighed efter at glimre ved Hofferne, men kun brod sig om at pleie Samkvem med Lærde og Digtere, dertil var Grev Leopardi for fattig; og maatte desuden ikke de smaa Midler holdes sammen for at skaffe en Medgift til Datteren Paolina?

Alligevel var der ingen af hans Børn, han havde saa kjær, som netop denne Giacomo, og ingen var han saa stolt af, skiondt han stod mere fremmed overfor denne uheldige Sønns indre Sjæleliv end nogen af de andre Søskendes. Han savnede ham, saasnart han blot havde sat Foden udenfor Fædrene-

hjemmet. Med Utaalmodighed ventede han hans Breve, og naar de ikke strømmede over af Forsikringer om ærefrygtsfuld Kjærlighed, beklagede han sig levende over Sonnens Kulde. Han havde imidlertid kun sjelden Anledning dertil; thi ogsaa Sonnen elskede denne Fader, hvem han liguede saa lidt, og som han i bestandig Umyndighed vilde holde hjemme hos sig, for at han skulde have ham at takke for Alt, hvad han behøvede og onskede. Giacomo bad ham dog aldrig om andet end om Boger. Og det var kun den bitterste Nød, der engang bevægede ham til fra Florents at skrive Følgende til Faderen:

„Jeg veed ikke, om Familiens Forhold tilstede Dem at indromme mig en lille maanedlig Rente paa tolv Scudi. Med tolv Scudi kan man ganske vist ikke leve som et Menneske i Florents, hvor man dog lever billigere end overalt ellers. Men jeg forlanger heller slet ikke at leve som et Menneske. Kjærest var mig Doden; men den maa man vente paa, til Gud sender den.“

Faderen opfyldte denne Bøn. Hvad der endnu manglede for at kunne henstæbe Livet om ikke „som et Menneske,“ saa dog uden at rødme over det, maatte komme gjennem det sparsomme Udbytte af Arbejder, hvis Værd kun Nationens fornemste Aander forstode at skatte, og dog bar han denne besværlige og betyngede Tilværelse lettere ude i Verden end i Hjemmets uventlige Himmel, til hvilket han dog bestandig maatte

tilbage igjen, drevet af Pligtfølelse mod de gamle Forældre og af den broderligste Kjærlighed til sine Søstende, der gjorde Alt, hvad de kunde, for at han lettere skulde kunne finde sig i sin Skjæbne.

Ogsaa i Aaret 1825 var han igjen kommen hjem, en Smule forfrisket og oplivet ved det Bisald, som hans første ti Canzoner havde vundet overalt i Italien. De var Aaret før udfomne i Bologna. De vægtigste Stemmer havde lykønsket den syvogtyveaarige Digter, og han begyndte at haabe paa en Fremtid, der idetmindste kunde lette ham hans Sorger udadtil. Gjennem alle Videlser fulgtes han af Bevidstheden om, at han ikke havde lidt omsonst, at han var voxet saa fast til sit Lands Hjerte, som kun de Største og Bedste i den gamle Tid, dette Land, ved hvilket han hang med lidenskabelig Kjærlighed. Der var indtraadt en Slags Baabenstilstand i hans kæmpende Liv; og han kom nu til dem derhjemme, for at de med ham skulde nyde den sjældne Hvile fra Ulykken.

Hvor anderledes stillede det sig ikke, end han havde drømt!

Af de fire Exemplarer af hans Canzoner, der havde fundet Veie til Recanati, vare de to faldne i Hænderne paa Geistligheden, der i disse Blade sporede en Mand, som var oprørt mod al kirkelig Autoritet, en bitter Foragt for deres Trost, et Syn paa Verden og dens Skaber, der stod i den grelleste Modstrid til Buggesangene om et naadigt Forsyn. Den gamle

Greve, der i Begyndelsen ikke brød sig synderligt herom, da han ikke ansaae sin Sønns hedenste Sindelag for andet end en digterisk Efterklang af de classiske Studier, havde imidlertid i Længden ikke kunnet lukke Øret for sin Sjælesorgers Forestillinger og ansaae det for sin Pligt at tage den Hjembendte for sig. Med al den Skaansel, der var nødvendig overfor den af Fordomme omslørede Fader, havde Sonnen ført sin Sag, og det var endelig igjen kommet til en taalelig Forstaaelse. Men i den Syges Sjæl var der blevet endnu et Saar tilbage, som alle Søsterens Kjærtegn og al Brodrenes Varme ikke formaede at læge. Meer end nogenfinde følte han, at han var en Fremmed i sin egen Familie. Under det Paaskud, at det faldt ham besværligt at tale, trak han sig som oftest tilbage paa sit Værelse, eller vandrede op paa den ensomme Bjerghoide og talte Dagene, til han igjen skulde forlade dette Sted og pleie Samkvem alene med sin Genius.

Saaledes var han ogsaa idag flygtet ud i Ørkenen. Hele Dimer havde han hvilet paa sin Yndlingsplads og sænket sin Sjæl ned i Betragtningernes Afgrund, hvor han kunde glemme Verden, der var ham forhadet, og hans eget Hjerte, der var hans største Fjende. Nu kaldte Aftenklokkerne ham hjem. Faderen holdt paa, at ingen af Husets Beboere maatte mangle ved de fælles Maaltider.

Han kastede endnu et sidste Blik paa Havet, der

i Aftensbelysningen syntes at flyde ud i et uendeligt Hele sammen med Himlen; derpaa rejste han sig og fulgte Njoreveien. Men han var neppe gaaet en Snes Skridt, før han bagved sig horte en klar Stemme, der raabte ham an ved Navn.

Han blev staaende og vendte sig om.

En slank Pigeskikkelse kom hurtigt, dog ikke lobende, men med en ung Fugls zirlige Skridt henad Veien og holdt Noget over sit Hoved, der var beskyttet mod Solen af en lille, afbleget og temmelig medtaget Straahat. Da han standsede, blev hun ligeledes et Dieblisk staaende, som for at trække Veiret. Han saae nu, at hun i den opløstede Haand holdt denommebog, i hvilken han havde skrevet Vers oppe paa Høien; og samtidig betragtede han nøiere den yndefulde Skikkelse, der ikke forekom ham ganske ubekjendt, skjøndt han ikke strax mindedes, hvor han havde seet hende før. Den unge Pige bar den Dragt, som de simplere Borgerdøtre i Mecanati pleie at bære; men de vilde Blomster, som hun havde fæstet paa Straahatten, klædte hende fortryllende, og som hun nu stod oppe paa Høien vendt mod den straalende Aftenhimmel, saa at hele Skikkelsen syntes mørk undtagen det Hvide i Dinene og de blinkende smaa Tænder, havde hun kunnet beruse selv det mest forvænte Malerøie.

„Det er Deres Bog, Greb Giacomo!“ sagde hun nu og gjorde et Par Skridt til henimod ham.

„Seg har fundet den oppe paa Høien. Ikke sandt, den tilhører Dem?“

„Jo,“ sagde han. „Det er min. Og Tat skal Du have, fordi Du har taget den til mig. Men hvor vidste Du, at den tilhørte mig?“

„Na,“ lo hun, „hvem skulde den ellers tilhøre? Der kommer Jngen derop undtagen Gedehyrden Beppo, og han fører ikke saadanne Bøger med sig.“

Han tog den ud af hendes Haand, der var lille og bleg. Heller ikke hendes unge Ansigt var brunet af Sol og Vind, men havde en vis, mild Blegghed, der kun gjorde de sorte Dine endnu mere straalende og ofte lod en flygtig Rødme skinne igjennem. Hun kunde ikke være over sytten Aar; men hvor blødt og barnligt Ansigtet end var, bar det dog allerede Spor af eftertænksomt Alvor, saasnart hun lukkede Læberne. Store, kulsorte Fletninger laae ned over hendes Nakke; de smaa Øren tittede skinnende frem, som vare de meislede ud af det reneste Elfenbeen.

„Naar der ikke kommer Andre end mig op paa Høien der,“ sagde han efter en Stunds Tausshed, „hvad har saa ført Dig derop? Der findes dog mellem Bjergene smukkere Steder, hvor man kan see langt ud over Landet. Og heller ikke Blomsterne paa din Hat ere vorede paa Klipperne der.“

„Seg? Seg er faret vild,“ svarede hun og rødmede til heelt op i Tindingerne. „Seg skulde gaae et Grinde hen i Nabolaget, og saa opholdt en Tante

til Moder mig, og da jeg vilde gaae igjen, mærkede jeg først, hvor seent det var, og i min Frygt for, at man skulde stjænde paa mig hjemme, tog jeg ovenikjobet feil af Veien. Paa Høien der fandt jeg mig først tilrette igjen. Jeg saae da Bogen ligge der, tog den og tænkte, at jeg vilde bringe den hjem til Dem i Casa Leopardi, men nu er det jo meget heldigt, at jeg træffer Dem paa Veien."

"Men hvoraf slutter Du, at kun jeg kunde have tabt den?"

"Fordi — fordi jeg allerede eengang har seet Dem sidde der; — men jeg tog mig dengang vel iagt for at forstyrre Dem. Og saa — da jeg tog den op, gik det ganske af sig selv; jeg saae jo, at der stod Vers i den. Men jeg har ikke læst dem, virkelig ikke, hvormegen lyst jeg end havde til det; man kan jo aldrig vide, for hvem de ere bestemte, tænkte jeg."

"Og hvoraf veed Du, at jeg skriver Vers?"

"Na," sagde hun og strog sig med Haanden over Panden, da Haarene vilde falde ned over Dinene, "De er jo Digter, Grev Giacomo, det veed jo alle Mennesker. Og jeg har ogsaa læst Deres Digte. Men ikke sandt, De vil nok lade være med at fortælle det — det slap mig kun saadan ud af Munden. Sofia, der tjener hos Deres Moder, Grevinden — men De maa love mig, at De ikke vil stjænde paa hende for det —"

„Ja ja, det lover jeg. Men hvad Ondt er der vel ogsaa deri?“

„Sun har engang givet mig Deres Digte at læse ganske hemmeligt, kun for en eneste Nat; Fru Greb- inden maatte ikke mærke det. Og hele Natten luffede jeg ikke noget Die, men begyndte stadig forfra igjen, naar jeg var kommen til Enden. Og saa om Morgenen stak jeg igjen Bogen til Sofia. Men jeg havde passet meget godt paa den og viklet den ind i et Silketorklæde. Ikke sandt, De vil ikke forraade mig?“

Sun saae paa ham saa trohjertigt, men dog samtidig med et saa indtagende Træk af Skalkagtighed, at han et Dieblik var aldeles hensunken i Betragtningen af dette yndige Ansigt og blev hende Svaret skyldig.

„Hvad hedder Du mit kjære Barn?“ spurgte han endelig.

Sun lo høit.

„Kjender De mig da virkelig ikke mere? Nu ja, De har jo rigtignok været borte et Par Aar, og Folk sige ogsaa, at jeg er voxet meget i den sidste Tid, og dengang var jeg halvveis endnu et Barn. Men De har dog ofte talt med mig og engang endogsaa kastede et Bapir med smaa Rager ind gjennem Vinduet til mig oppe fra Deres Balkon, og nu —“

„Merina?“ afbrød han hende. „Hvor har jeg dog havt mine Dine henne? Saa det er Dig! Men Du har rigtignok Ret, Du er bleven en heel Unden. Og jeg havde aldrig tænkt mig, at Du kunde blive saa

smuk. Giv mig din Haand, Merina, min kjære lille
 Naboverste."

Hun rakte ham Haanden uden Forlegenhed og uden at rødme over den Roes, han havde ydet hendes ungdommelige Skjonhed. Hun vidste selv, at hun var bleven smuk, og det forekom hende ligesaa naturligt, som at hun idag var to Aar ældre end dengang.

"Det glæder mig, Greb Giacomo, at De endnu kan huske mig," sagde hun og nikkede venligt til ham. „At De derude paa Deres Reiser ikke har tænkt paa mig, det kan naturligviis ikke forundre mig. De havde jo noget langt Bedre at gjøre. Bliver De nu en Smule her? Og hvordan gaaer det Dem forresten? Na, men det er jo et dumt Spørgsmaal. Jeg veed jo, hvordan det gaaer Dem, det har De jo selv skrevet i Deres Digte. De kan aldrig troe, hvor jeg beklager Dem, Greb Giacomo! Og netop De burde dog være saa lykkelig."

„Lykkelig? Hvorfor jeg mere end alle Andre?"

„Fordi — fordi De er saa ulykkelig — nei," forbedrede hun hurtigt „fordi De er saa god og saa Digter ovenikjøbet! Men nu maa jeg hjem. Vil De følge med mig?"

Han svarede ikke strax, men da hun saa begyndte at gaae, gif ogsaa han. Han saae godt, at hun ikke gif saa hurtigt som ellers, fordi hun vilde have, at han skulde følge med hende.

„Du er endnu saa ung, Merina," sagde han.

„Naar Du bliver ældre og faaer mere at vide om Lykke og Ulykke, vil Du finde det ganske i jin Orden, at netop den maa være ulykkeligst, der, som Du siger, er et godt Menneſte og Digter. Thi naar han virkelig er det, ſaa ſoler han mere end Andre, at Naturen ikke har ſtabt ſine Born til Lykke, og han veed, at det altid har været ſaaledes og altid vil blive ved at være ſaaledes, og naar han er Digter, kan han udtale det i Ord, for hvilke han ſelv forſærdes. Eller troer Du maafkee, at et Onde bliver lettere at bære, fordi man med klare Ord tilſtaaer det for ſig ſelv? Troer Du, jeg ſoler min Sygdom og min Banſtabthed mindre ſtor, naar jeg ſeer mig i Speilet?“

„Jeg veed ikke,“ ſvarede hun efter at have tænkt ſig et Dieblif om. „Og dog — ſeer De ikke ogsaa Deres Dine i Speilet? Maa det ikke troſte Dem og lade Dem haabe paa Bedring, naar De ſeer, hvor klare de ere, og hvilken Aand der lever i dem. Og ſaaledes mener jeg, at det maafkee ogsaa er med Digterne. Jeg er en ſtakkels, uvidende Pige, og De vil maafkee lee af min dumme Snak, men det forekommer mig, ſom der ogsaa lyſte en Aand ud af dem heelt anderledes end af andre Skrifter, ſom man ellers læſer, og den, der ſkriver ſaa ſmukke Vers, ſelv om de ogsaa klinge ſorgmodigt, maa dog, ſynes det mig, finde en mægtig Troſt i dem, ganske ſom naar man ſeer Billedet af ſine Dine i Speilet. Men tilgiv mig, at jeg ſaadan gaaer her og fortæller Dem, hvad

der falder mig ind. Jeg er altid saa alene, og Ingen lærer mig, hvad jeg skal tænke og sige."

„Kjære Barn," udbrod han og greb hendes Haand, „tak Gud, fordi fremmede Tanter ikke kvæle dine egne, tak ham, som jeg takker Dig, fordi Du siger mig disse elskelige Ord, der stamme fra dit eget Hjerte. Kun undrer det mig, at Du har kunnet finde Behag i disse Digte, der alle ere sorgmodige og eenstemmigt blive revne ned af kloge Folk. Eller siger Du det kun, fordi Du har hørt, at Digtere gjerne høre sig selv rose?"

„Nei nei, vist ikke, Herre," forsikkrede hun eftertryffeligt, „jeg mener, hvad jeg sagde Dem. Og for at være ærlig, maa jeg ogsaa tilføie, at jeg ikke har forstaaet det Altsammen. Men selv det, jeg ikke forstod, og de fremmede Navne og de svære Ord maatte jeg dog stadig læse om igjen og ikke blot med Øinene, forstaaer De, men høit for mig selv. Og meget af det kan jeg ogsaa huske endnu, saa at jeg kan sige det som mit Fadervor. Det er vel altsammen sorgmodigt, men smukt alligevel, langt smukkere end de Sange, jeg tidligere har hørt og sunget. Jeg selv er heller ikke mere saa fornøiet som før — jeg veed selv ikke hvorfor. Endnu for et Aar siden — Gud veed om Deres Digte da vilde have behaget mig saa godt! Da var mig Intet kjærere end at dansse og om Søndagen streife hen over Markerne og plukke Blomster. Men nu —"

Hun taug og boiede sig ned mod Kanten af Veien, hvor hun brod en lille Blomst af dens Stængel.

„Siig mig, hvor gammel er Du egentlig? spurgte han.

„Endnu kun tre Uger og tre Dage saa bliver jeg sytten. Jeg er allerede meget gammel, ikke sandt? men dog ikke for gammel til at dandse. Nenna og Maria ere ældre og alligevel meget muntre end jeg. Men de er ogsaa større og stærkere end jeg, og — naar jeg saadan vil synge rigtig af fuld Bryst eller vil lee og dandse, til Verden fredser rundt med mig, saa føler jeg pludselig et lille Sting i Hjertet — her — saa at jeg pludselig maa holde mig rolig og holde pænt op igjen. Hr. Matteo, Chirurgen, der er en Fætter til min Fader, mener, at det nok vil gaae over igjen; det ligger i Alderen, siger han, og naar jeg først. . .“

Hun afbrod pludselig sig selv igjen. De vare begge standsede ved en Dreining af Veien. Havet viste sig atter for Dem, og ned i dette sank netop den mørkerøde Solfugle. Han betragtede hendes unge Ansigt og saae nu, hvor bleg hendes Mund, og hvor mørk Glandsen i hendes Øine var.

„Barn, Luften her oppe er heller ikke sund for Dig. Jeg mindes nu, at jeg har seet Dig dandse for, og dengang var Du den mest overgivne af Alle! Jeg seer endnu tydelig for mig, hvorledes dine Fletninger vare gaaede løs og slog den unge Knos, med hvem Du

dandsede, om Hovedet, saa han troede, Du vilde forhaane ham; men Du lo stadig hoiere og hoiere, og dit Ansigt glødede af Liv og Lyst. Og nu er Du bleven saa stille og bleg! Du skulde bede din Moder om at sende Dig til Aucona om Vinteren. Har I ikke Slægtninge der?

„Jo, det har vi rigtignok,“ sagde hun, „og jeg har ogsaa engang været der og besøgt mig langt bedre der, og jeg var ogsaa gjerne bleven der. Men dog“ — hun rødmede igjen — „tilsidst var jeg alligevel glad ved at komme hjem. Folkene der, vore Slægtninge, ere rige, og vi ere fattige. Jeg solte mig saa fremmed tilmode i det smukke Hus — hvor gode de end vare imod mig. Naar jeg kunde komme ud og helst ganske alene stjele mig hen til Strandbredden og sidde der en heel Time, da var det altid, som der faldt en Steen fra mit Hjerte. Kjender De Havet, Herre? Ja, naturligviis? De har jo været langt længere borte end jeg. Seer De, Intet er mig kjærere end at gaae frem og tilbage paa Bredden eller endnu bedre, ligge ned og lytte efter, hvorledes Bølgerne komme og igjen ile tilbage for saa atter at bruse frem, til Vandet støder dem fra sig, og saaledes i al Ewighed. Det er heller ikke lystigt og ligeledes stadigt de samme Toner, netop som i Deres Digte, men jeg bliver dog aldrig træt af at høre det, jeg glemmer formelig min egen Sorg over det og glemmer, at jeg bliver ældre og ikke veed, om Sykfen nogensinde vil komme, eller om den maaske allerede er

ilet forbi mig, uden at jeg engang har anet det. Og naar jeg da reiste mig og igjen gif tilbage til Menneſkene, følte jeg en Kraft i mig og en Ro, ſom kunde nu ſlet ingen Ting gjøre mig bange og ſorgmodig, da Alt, hvad der kom fra Menneſker, dog var mindre end det ſtore Hav og Guds Villie, ſom regjerer det."

"Merina", udbrod han, reven med af det Trylleri, ſom laa i hendes ſjælfulde Stemme og i diſſe tungſindige Bekjendelser, „veed Du vel, at Du er en Digterinde, at Du kun behøver at ſkrive alt det op, ſom Du nylig har ſagt mig, for deri at finde ligesaa megen eller ſaa liden Troſt og Glæde, ſom i den Bog, Sofia gav Dig at læſe?"

Hun ſuktede og ryste paa Hovedet.

"Jeg kan ikke ſkrive," ſagde hun. „Og ſelv om jeg kunde — ſaa har jeg dog ikke Tid dertil. Jeg er ikke Grevinde, ſaa at jeg kan gjøre og lade, hvad jeg vil. Jeg maa ſpinde og ſye og paſſe Huſet. Og De ſpoger ogsaa blot. Hvorfra ſkulde jeg vel have det da jeg aldrig har lært Kunſter og Videnskaber og Ingenting læſt undtagen en Bog af den ſtore Petrarca og et Par gamle Hiſtorier med Billeder og ſaa Deres Digte? Nei, det er kun Narreſtreger, og De veed nok, at Merina kun en barnagtig Pige, men dog altfor fornuftig til at lade ſig bilde ſaadant noget ind. See der, der forsvinder nu netop den ſidſte røde Stribe af Solen. Nu bliver pludſelig Altting graat. Jeg maa ſkynde mig at komme hjem."

Hun gik hurtigt fremad; det syntes, som om hun ikke længer brod sig om, hvorvidt han kunde holde Skridt med hende eller ei. Et Par Mænd fra Recanati, der kom forbi dem fra deres Bei tilbage til Byen og ærbodig hilste den unge Greve, havde med forundret Blik betragtet Pigen ved Siden af ham. Det var ikke undgaact hendes Opmærksomhed.

Men han paaskyndede ligeledes sine Skridt for at kunne følge med hende.

Hun havde, saasuart Solen var gaact ned, taget Straahatten af, som blev det hende for varmt med den. Det fine Hoved med det tætte, sorte Haar var endnu mere indtagende, og det lille Ansigts zarte og ædle Contourer, hendes slanke Bægt og de over hinanden lagte blottede Arme holdt bestandig hans Blik fangen.

„Saa ung!“ sagde han halvt for sig selv, „og hvorfor allerede saa moden?“ Han folt sig tiltrukken af denne smukke Pige, som han endnu aldrig havde folt det af noget kvindeligt Væsen. Var det Kjærlighed, Sorg, Medfølelse eller kun den sjeldne Ynde i alt det Besynderlige, der strømmede ham imøde fra denne ensomt opblomstrede Sjæl?

Maanen traadte nu i fuld Guldglands frem paa den blegnende Aftenhimmel.

„Seer Du den, Merina?“ sagde hendes Vedsager, efterat de nu en Tidlang havde gaaet taus ved Siden af hinanden. „Saaledes seer Livet ud, naar Ungdommen er svunden; da er Alt blegt og stille, der er

ingen livsvækkende Flamme længer, kun saameget Lys, at man til Nød kan finde sin Vei — derhen, hvor man skal lægge sig til Hvile. Saaledes er mit Liv, Merina. Men for Dig skinner endnu den smukke Sol; Du er endnu ung, og Ungdom er den eneste Lykke, der er forundt os stakkels Mennesker. Du maa ikke selv holde den borte fra Dig, kjære Barn, ikke lukke Skodderne til ved hoilys Dag og i Mørket gruble over dine Tanker, til Du begynder at blive bange for dit eget Hjerte og digter Dig syg, som en Plante blegner, der voxer op uden Sol. Lov mig, Merina, at Du vil holde op med saadanne Drommerier og igjen lee og syng og ogsaa dans, ikke saa Du bliver svimmel som før, men saaledes, at Blodet i dine Aarer mærker, hvor ungt og varmt det endnu er. Vil Du love mig det, min lille Veninde?"

Hun nikkede alvorligt uden at see paa ham.

Jeg vil forsøge det, hvis De ønsker det. Men det er svært, naar det ikke kommer af sig selv. Men hvad siger De om ogsaa at vende tilbage til Solen? De er dog heller ikke gammel endnu, og jeg troer, det vilde falde mig selv lettere at blive munter igjen, naar jeg ogsaa engang imellem hørte Dem lee."

„Jeg! et ulykkeligt Menneske, hvem Ingen elsker, og Ingen savner! Du vil engang forstaae, Merina, hvor umuligt det er, som Du forlanger af mig, engang, naar Du selv føler den Lykke, der for bestandig er nægtet mig, naar den Ild lysker i dit Die, der ogsaa

gjennemgløder dit Bryst, og Hjertet leer i Livet paa Dig, fordi Du er smuk og ung og elstelig og bliver elstet. Da vil Du forstaae, hvorfor et Menneſte, der ligner mig, ikke kan lee uden at det klinger værre, end han græd. Men det ſkal Du ikke bryde Dig om, mit kjære Barn. Og jeg beklager mig heller ikke, jeg veed, at jeg kun deler Skjæbne med alle dødelige Skabninger, der tidligt eller ſeent alle maae indſee, hvor indholdsløs denne jordiske Drom er. Kun hvorfor netop den Lod ramte mig, at jeg aldrig ſkulde være ung, aldrig turde beruſe mig i den søde Indbildning, at ogſaa jeg var ſtabt til Lykke — dog nei — ogſaa jeg har engang været ung, og derfor onſter jeg Dig, at Du længe maa blive ved at være det og glemme den ſorgelige Viisdom, ſom Du har lært af mine Digte."

Han blev ſtaaende. Han havde talt ſaa hurtigt, at det havde anſtrængt ham. Ogſaa hun ſtandsede et Dieblif og ſænkede Hovedet ned mod Bryſtet.

Men ſaa reiſte hun det pludſelig igjen og ſagde: „Jeg vil gaae foran, Grev Giacomo. Der er ſaa mange Folk i Byen, der ſtrag tale om det, naar der hænder Noget, ſom ikke ſkeer hver Dag. Naar man ſaae mig gaae ved Siden af Dem gjennem Gaden, ſaa vilde Ingen troe, hvor ſorgeligt det Altsammen er, ſom De har ſagt mig. God Nat!"

„God Nat, Nerina! Du har Ret, gaa kun foran. Men jeg takker Dig, fordi Du har mødt mig, fordi Du er til i Verden og er ſaa kjær og smuk, at det

er en Belgjerning at see Dig og hore din Stemme. Bliv lykkelig, min lille Veninde, og lev vel!"

Hun horte kun de sidste Ord paa Afstand, saa hurtigt havde hun vendt sig bort fra ham, og hun var allerede kommen et godt Stykke henad den dæmrende Gade, da ogsaa han med et dybt Suk tog sig sammen og langsomt vandrede afsted for at naae Hjen. —

Han fandt allerede sin Familie samlet ved Bordet, paa hvilket det simple Aftensmaaltid stod dækket. Gladere end ellers hilste han paa sine Forældre, kyskede Søsteren paa Panden og rakte Brødrene Haanden. Men han talte mindre end sædvanlig og smagte næppe paa Maden. Kun den røde Landviin lod han vederfares fuld Retfærdighed. Paa Moderens Spørgsmaal, hvorledes han havde det, svarede han, at han havde det godt, kun havde den lange Gang anstrengt ham, og han glædede sig til Sønnen.

Da han derpaa havde trukket sig tilbage til sit Bærelse, aabnede han strax Døren til Balkonen og lod Maanens brede Bolge strømme ind. Det lille Hus ligeoverfor, som tilhorte Merinas Forældre, stod i Skygge, og der trængte intet Lysstjær ud fra noget af Vinduerne. Han lænede sig til Balkonrækværket og saa ned paa Gaden, hvor Folk sad udenfor Gadedørene. Mændene røg og førte munter Pasfiar mellem hinanden, Fruentimmerne holdt deres halvnøgne, sovende Børn paa Skjødets, medens de større Piger med hin-

anden i Haanden langsomt gif op og ned og hvistede med hinanden. Var Merina mellem dem? Han anstrængte forgjæves sine Dine for mellem de vandrende Skygger dernede at see hendes slanke Stikkelse, som han vilde have kjendt mellem hundrede. I Afstand horte man al Slags Sang blandet sammen af Aftenvinden samt enkelte Guitarakkorder, der akkompagnerede en Serenade. Den Ensomme deroppe paa Balkonen følte sit Hjerte svulme, en sød Uro strømmede gjennem hans Blod, og han aabnede Læberne, som om han vilde indsuge Maanensnattens berusende Luft og af den drikke Glemsel af alle sine Lidelser. Lige over hans Hoved stod Shvstjernen. Han saae ufravendt op imod den, indtil hans Dine begyndte at smerte. „Vaghe stelle dell' Orsa!“ mumlede han. Hans Sjæl var fuld af overstrømmende Følelser. Han traadte tilbage i Værelset, tændte et Lys og skrev som i Feberphantasi følgende Vers:

I skjønne Stjerner, aldrig tænkte jeg,
 At atter jeg saaledes skulde see
 Jer funkle her, høit over Hjemmets Have,
 Og skulde tale med Jer fra mit Bindue
 I dette Hus, hvor alt som Barn jeg boede
 Og tidligt saae, hvor Livets Glæde svinde.
 Hvormange Billeder og Eventyr
 Blev ikke vaakt til Live i min Sjæl,
 Naar dengang jeg betragted Eders Glands;
 Men halve Nætter jeg i Stilhed pleyed
 At sidde paa det friske Grønsværs-Tæppe
 Og see mod Himlen op og lytte til

De muntre Frøpers Kvækken hist i Engen.
 Laugs Hegnet svævede hvert Dieblif
 En blank St. Hansorm; Nattevindens Pust
 Bevæged let de duftende Dranger
 I Haven her, og fra min Faders Hus
 Lød sagte Ord og neppe hørlig Støi
 Af Tjenerstabets Færd. Hvor søde Drømme,
 Hvor glade Tanker kom da ikke til mig
 Fra Havet hist og fra de sjerne Bjerge,
 Ud over hvilke jeg saa driftig haabed
 Engang at naae, for undrende at møde
 De nye Verdner og den nye Lykke.
 Al, dengang vidste jeg ei, hvilken Lød
 Der vented paa mig, vidste ei, hvor tidt
 Jeg skulde ønske mig min Død, istedet
 For dette Liv, saa fuldt af Kval og Sorger.

Og dog, alt dengang anede mit Hjerte,
 Hvorledes jeg var dømt til at fortvirole
 Min Ungdom hen i dette Hjem, blandt Folk,
 Der tænke lavt og uselt, og for hvem
 Al Videnskab og Kunst er tomme Navne,
 Alkun en Grund til Spot og Latter, Folk,
 Der sthe og hade mig, fordi de mene,
 At hemmelig jeg seer dem over Ho'edet,
 Skjønndt jeg ei aabent la'er mig mærke med det.
 Her spilder jeg min Tid; skjult og forladt,
 Fjern fra al Kjærlighed, fra Liv og Lykke
 Maa jeg blandt denne Sværm forhærdes selv
 Og glemme alle Hjertets milde Dyer,
 Saa jeg maaskee til Slutning endog lærer
 At hade Menneftenes Samfund. Og imens

Bortflygter Ungdomstiden, disse Aar,
 Der gjælde meer end Ny og Laurbær, meer
 End Dagens Lys og Livets Ande. Saadan
 Unyttig selv, og uden blot at kjende
 En eneste af dine Glæder, seer
 Jeg Dig forsvinde her i denne Ørken,
 Du skjønne Vaar, der aldrig meer mig gjæster.

Han lænede sig et Dieblit tilbage paa Sengen
 og luffede Dinene. Ude paa Hovedkirkens Taarn
 hørte han Uhret slaae; Klokken var ti. Stemmerne
 og Sangen taug lidt efter lidt. Og saa i Huset hørte
 han Dorene gaae til hans Sødstendes Soveværelser,
 og Alt sank hen i dyb Stilhed. Han rejste sig da
 igjen op og skrev videre:

Taarnuhret slaar Med Binden bæres Klangen
 Hid til mit Øre. Og jeg mindes klart,
 Hvor denne Lyd var Trøst for mig om Natten,
 Naar jeg som Barn laa i mit mørke Kammer,
 I Angst og Skræk og vaagen længtes efter
 At Morgnen skulde komme. Alt omkring,
 Alt, hvad jeg seer og hører, vækker Tanker
 Om gamle Dage, og en dødt Erindring
 Mit Hjerte fylder, spød vel i sig selv,
 Men smertelig, fordi den blandes med
 En, af forgjæves Længsel og med Tanken,
 Den sorgfuld bittre Tanke, at — jeg var!
 See der Altanen, hvorfra jeg betragted
 De sidste Straaler af den Sol, der daled,
 Og her de gamle Vægge, skjønt bemalte
 Med Hjrdebillede i Sommerlands;

Hvor glæded de mig ofte, da endnu
 Jeg gjæstet blev af lykkelige Drømme,
 Hvor end jeg dvæled. Og ved Vintertid,
 Naar Sneen laa derudensfor, og Stormen
 Reb om de høie Ruder, blev dens Larm
 Af Drengens muntre Latter overdøvet.
 Thi glad er denne Tid, da al den bittre
 Ulykkelige Verenskundskab ligger
 I Svøbet endnu kun, og Unglingen
 Som en Forelsket, der i salig Lykke
 Ei troer paa Livets skuffende Bedrag,
 Beruser sig i sine egne Drømme
 Som i en Verden fuld af Himmelskønhed.

Du Ungdomstidens sagre Gjøglespil,
 I svundne lyse Haab — bestandig vender
 Min Sjæl til Jer tilbage! Thi hvorledes
 End mine Følelser med Tiden skifte,
 Jer glemmer jeg dog aldrig. Vel jeg veed
 At Ny og Ære er Fantomer, Lykken
 Et Dufte blot, og dette tomme Liv
 Ikkun Elendighed til ingen Nytte.
 Og klart jeg seer, at om mit Liv paa Jorden
 End riuder mørkt og indholdsløst tilende,
 Er det alligevel kun saare Lidet
 At Skæbnen nægter mig. Og dog saa ofte
 Jeg mindes Jer, I Ungdomshaab, og mindes
 Alt, hvad engang saa huldt mig foresvæved,
 Og tænker saa paa dette usle Liv,
 Som nu jeg fører. tænker paa, at Alt,
 Hvad disse Haab har levet mig, er Døden —
 Da snører bittert sig mit Hjerte sammen,
 Som fandtes der ei Trøst for flig en Skjæbne.

Dg naar da denne tidt paakaldte Død
 Sig nærmer til mig, naar det sidste Maal
 For al min Lidelse er naaet, naar Jorden
 En fremmed Dal mig bliver, og mit Blif
 Ei piner nogen Fremtid, — da jeg veed,
 At jeg vil mindes Eder; Eders Villed
 Vil koste mig de sidste Suk og bittert
 Mig minde om, at jeg forgjæves leved,
 Dg blande Bemod ind i Dødens Sødme.

O, alt i hine Glædens, Sorgens, Længslens
 De første Ungdomsstorme har jeg ofte
 Paa Døden kaldt, og kunde sidde længe
 Ved Kilden hist og stille gruble over,
 Om ei det Bedste dog i Grunden var
 At sænke Haab og Smerte i dens Bølger.
 Men saa kom Sygdommen og førte mig
 Til Gravens Rand, og da begræd jeg bittert
 Den tabte Ungdom, disse skjønne Dage,
 Der visnede saa snart. Dg mangen Aften
 Naar jeg sørgmodig sad paa Sengens Rand
 Dg digted ved det matte Lampeffin,
 Løb mine Klager i den dybe Stilhed,
 Som om med dette Liv jeg Afsted tog
 Dg sagte nyhned paa min egen Dødsfang! —

Hvem kan vel mindes Dig foruden Suk,
 Du første Ungdomsmorgen, mindes Eder,
 Vidunderlige skjønne Dage, da
 Et Pigesmil for første Gang beruser
 Den saligt Dødelige! Rundtomkring
 Seer Alting ham imøde: stille ligger
 Misundelsen i Slummer end, og Verden —

O sjældne Under! — synes fast at strække
 En hjælpsom Haand ud mod den Uerfarne,
 Udslyder hans Forvildelser, modtager
 Det unge Liv med lyse Glædesfester
 Og smigrer ham, som om han var dens Herre.
 O skønne Dage! Som et Stjerneskud
 I flygte hen. Og hvilken Dødelig
 Har ei til Ulykken fortroligt Kjendskab,
 Naar Livets gode Tid er svundet for ham
 Naar Ungdommen, den lyse Ungdom svandt!

Udenfor begyndte pludselig en mild Bigestemme
 at synge, ganske sagte og næsten hemmeligt, som ofte
 Fuglene synge i meget klare Nætter, naar de vaagne
 op og ikke strax vide, om det allerede er Dag igjen.

Det var en af disse Strofer, der i Syden gaae
 fra Mund til Mund, omdigtede af Enhver, der synger
 dem, en Skat, der tilhører Alle, fordi Alle vogte og
 forøge den. Den halv tungsindige Melodi lod som en
 sagte Brusen af Vind og Bolger:

Jeg saae en lille Fole lystigt springe
 Rundt om den Pæl, hvortil dens Fod var bundet
 Fornøjet sprang den om med løftet Bringe,
 Skjøndt Nebet havde om dens Been sig vundet.
 Saa gjør og den, der har en Elsket fundet,
 Han troer at være fri og er dog bundet.
 Saa gjør og den, der kjenner Elskovs Smerte,
 Han binder stadig fastere sit Hjerte.

Leopardi var sprungen op og traadt ud paa
 Balkonen. Stemmen vidste han ganske godt kom fra

det lille Vindue ligeoverfor, der laa en Smule dybere end hans. Nu brændte der Lys derovre, en svag, rød Flamme fra en lille Leerlampe. Den lyste imidlertid tilstrækkeligt nok, til at han kunde see sin unge Naboerste, der stod foran Speilet og flettede sit Haar. Hun var halvt bortvendt fra ham og endnu fuldstændig paaklædt; af den smalle Seng var kun Fodstykket at see, ved Siden af Vinduet stod Koffen, og i selve Vinduet en Kestlike med en Mængde mørkerode Blomster.

„Merina!“ kaldte han med dæmpet Stemme.

Den lille Evadatter lod, som hun ikke hørte ham; hun vedblev rolig at kæmme Haaret og flette det. Og imens sang hun paany:

Min Kjærests Sang kan jeg derude høre,
 Og jeg maa lyttende i Sengen ligge;
 Fra Moders Side tør jeg ei mig røre,
 Men standse mine Taarer kan jeg ikke.
 Hver anden Sorg mod denne var kun let,
 Saa bittre Taarer har jeg aldrig grædt;
 Som Blod i brede Strømme ned de riude,
 Og mine Dine har de alt gjort blinde.

„Merina!“ kaldte han nu hoiere og saaledes, at man ikke godt kunde overhøre det. Hun vendte sig ogsaa strax om, stak hurtig de sidste Naale i Haaret og kom hen til Vinduet.

„Er De vaagen endnu, Hr. Giacomo,“ spurgte hun.

„Jeg er en Natugle, Merina. Jeg sover sjelden

for Midnat. Men Du, gaaer Du saa seent tilfængs? Maaſtee har Du været ude at ſpadsere med en Veninde eller med din Kjæreste?"

„Jeg har ingen Kjæreste, og Moder giver mig ikke Lov til at ſtreife om paa Gaden ved Nattetid. Men jeg er saa glad idag, at jeg ikke kunde tænke paa Sovn endnu. Jeg ſad længe ved Ilden og blæſte paa Kullene og glædede mig over at ſee, hvorledes Gniſterne dansede. Til Slutning ſendte Moder mig op paa mit Kammer. Men Gud ſkal vide, naar jeg falder iſovn. Maanen er saa klar, og saa kommer jeg til at tænke paa alle de Sange, jeg har hort, baade lyſtige og ſorgelige; men heller ikke de ſorgelige gjør mig bedrovet; gaaer det ikke Dem ligesaa, Sr. Giacomo?"

„Kjære Merina," ſagde han, „jeg har heller ikke kunnet falde iſovn for Maaneſkinnet. Jeg troer næſten, jeg ventede paa Dig for at ſige dig Godnat engang endnu. Deſværre har jeg idag Ingenting, ſom jeg kan kaſte ind igjennem Vinduet til Dig, hverken ſøde Frugter, eller Røge, eller ſaadant Noget."

„Det bryder jeg mig heller ikke om længer," lo hun. „Men De havde rigtignok noget Andet — dog det er naturligviis for koſtbart for Dem, til at De ſkulde give det til en enfoldig, lille Pige ſom mig."

„Hvad mener Du?"

„Hviſ De vilde ſige mig de Vers, ſom De idag

skrev i Deres Bog deroppe paa Høien. Synes De, at det kan gaac an, at jeg beder om det?"

„Barn, Barn!“ udbrød han smilende, „Du kunde være en fornem Vysproken, saa godt veed Du, hvad man maa bede En af os om, for at være sikker paa ikke at bede forgjæves. Er Du ikke mit eneste Publikum her i tyve Miles Omkreds? Vent, saa skal jeg hente Versene.“

Han forsvandt hurtigt i Værelset, tog sin Lommebog frem, rev et reent Blad ud af den og skrev paa det med store, tydelige Bogstaver Digtet. Derpaa vendte han tilbage til Balkonen. Hun havde ikke rørt sig af Pletten. Og medens han nu langsomt reciterede Versene med sin dybe, noget tilflorede Stemme, saae han, hvorledes hun luffede Vinene og som i salig Forklaring vendte Ansigtet op mod Maaneskinshimlen.

„Og sodt det er i dette Hav at strande!“ hørte han hende ganske sagte gjentage, da han var færdig.

„Nu?“ spurgte han spogende. „Og Kritiken? Mit lille Publikum maa nu ogsaa sige mig, om det forstaaer, hvad jeg mener, og om det ærligt kan rose mig, eller om det finder Noget at dable.“

Hun taug endnu en Stund. Derpaa sagde hun pludselig:

„Sr. Giacomo, vil De forære mig Bladet? De kan være sikker paa, at jeg skal gjemme det godt.“

Jeg vilde saa gjerne kunne læse det altid og saa tænke paa Dem og paa alt det Venlige og Gode, De har sagt mig."

"Gjerne," svarede han. "Jeg har allerede skrevet det af til Dig. Nu skal jeg blot lægge det sammen."

Han søgte paa Bordet efter et Omslag og fik fat i et Exemplar af sine Digte. Deri lagde han det bestrevne Blad, lavede en lille Kulle af det Hele og bandt en Snor om den.

"Kan Du gribe den?" raabte han, da han igjen traadte ud til Balkonrækværket.

Hun strakte Armene ud over Gesimsen; Kullen havde ikke nogen lang Vej at tilbagelægge, og de smaa Hænder fangede den behændigt.

"Bent en Smule!" raabte hun, idet hun, istedenfor at takke, nikkede med Hovedet. "De skal heller ikke gaae ganske tomhændet bort."

Hurtig plukkede hun alle Blomsterne af sin Nellikke og tog saa en Sax, der laa paa Vinduesgesimsen. Sæt nu havde hun klippet en lang, sort Haarlok af, den bandt hun om Buketten og kastede den saa overgivent over til ham, at den sloi ham lige i Ansigtet. "Godnat! Godnat!" hørte han hende endnu raabe. Men da han tog Buketten op og vilde sende en Tak over til hende, var Kamret derovre mørkt, og det lille Vindue lukket.

Han kom ikke til at sove meget i denne Nat. Mere end Maanefkinnet paa hans Bærelses Gulv holdt de sorte Dines Glands ham vaagen. Han saae dem bestandig over sin Seng, medens den klare, sagte Stemmes Latter og Sang hele Tiden svirrede omkring ham.

Saa gjør og den, der har en Elsket fundet:

Han troer at være fri og er dog bundet —

Bestandig maatte han gjentage disse Vers for sig selv. Derpaa stod han atter op, thi Tæppet paa hans Seng syntes ham saa tungt som Laaget over en Ligkiste; han rev Balkdøren op paa vid Gab og bade sit hede Bryst i den skarpe Midnatsvind. En Følelse af Kraft og Frihed, der længe havde været fremmed for ham, gjenstrængte alle hans Lemmer. „Hvorfor kunde det ikke være saaledes?“ sagde han ved sig selv med Dinene gennem Altanrækværkets Tremmer stift fæstede paa det lille, mørke Vindue. „Maa det da for evigt være ude og forbi med mig?“ Kan der ikke skee et Under, saa noget Undigt og Indtagende ogsaa engang kan knytte sig til den Ulykkelige? O Guder, hvis det skete saaledes! — hvis I havde udfundet den høimodige Plan at beskæmme Eders Foragter og straffe min bittere Livsviisdom! Hvis en Draabe Glæde skulde kjøle mine hede Læber — nei mere end en Draabe: et langt, begjærligt Drag af det fyldte Væger! — — Og hvorfor skulde det være umuligt? Ja her! — Men er jeg ikke her

sikker paa Døden, paa en tidlig Død, for jeg endnu har lebet? Derimod — paa et eller andet stille Sted, under en mild Himmel, med et Bæsen, der elsker mig, og som ikke blot af Medlidenhed Og naar jeg er fattig og altid maa blive ved at være det — er hun da ikke ogsaa vant til Armod? Maa jeg ikke takke Skjæbnen, at den ikke har stjæket mig Skatte, saa jeg nu frit kan slutte mig til mine Lige? Hvem kan forlange, at jeg for en tom Titels Skyld skal forstjerte hele mit Livs Hoab? Far hen, Greverettigheder, naar jeg skal give mine Menneſkerettigheder bort for Eder, og naar jeg trods al min Armod er rig ved Naturens og min Hustrus Bryst!”

Han kastede sig igjen paa sit Leie, Blodet bankede i hans Tindinger, og han svimlede i de dristige Sykkedromme, der drog forbi hans Sjæl. Merina! raabte han lidensfabeligt og strakte Armene ud, som stod hun ved Siden af ham, og som kunde han drage hende til sit Bryst. Men pludselig blev hans Drommebillede forstyrret.

„Du Rasende!” raabte han og reiste sig op i Buderne. „Denne skjøne, uskyldige Pige, som dine smukke Ord har bedaaet, vil Du lokke til dig? koble hendes blomstrende Ungdom sammen med din syge Glendighed? Og naar hun føder Dig Børn, der ligne Dig, og som kan plante Forbandelsen over deres Fader ned gennem Slægterne — naar Du til Slutning kun seer disse straalende Dine gennem Taarer,

og maa sige til Dig selv: din egentjærlige Daarskab er Skyld i, at de flyde! — vilde Du da ikke være tusinde Gange elendigere end i al din Forsagelse og i din stolte Ensomhed? Hvad sier Du, Du Lyffens forstodte Son, undtagen Bevidstheden om, at Du lider skyldfri? Hvorledes kunde du see den Dag komme, da Du ikke længer turde slaae Dinene op mod Himlen og spørge: hvad har jeg gjort Dig, siden Du mishandler mig?" — —

Endnu en Time laa han og grublede. Derpaa blev det stille i ham og stadig stillere. Den tidligt øvede Kunst: at væрге sig mod alt Selvbedrag, kom ham tilgode. Da han endelig faldt isøvn, var den Beslutning modnet hos ham, at han vilde undgaae et hvert nyt Møde med det indtagende Væsen og fremtidig beboe et Værelse i Huset, hvor Klängen af hendes Stemme ikke kunde naae ham.

Han vaagnede seent, efter urolige Dromme, og med en stærk Følelse af alle sine Lidelser. Morgen-timerne havde altid været de pinligste for ham. Da han mojsommelig var kommen op og i Klæderne og nu laa i Vænestolen og tænkte over, ved hvilket Arbeide han bedst kunde befrie sin Sjæl for det sorgelige Fællesskab med Legemet, bankede det paa Døren, og hans gamle Tjener traadte ind. Han meldte, at en Mand fra Byen ønskede at tale med den unge Grev Giacomo. Der var et Billede, som han gjerne vilde vise ham; det var ikke rigtigt til at blive klog paa,

men Hr. Greven vilde nok snart see, hvorledes det hang sammen med det,

En Mand fra Byen? Om han kjendte ham? .

Ja, det gjorde han uden Tvivl, thi det var ingen Anden end Luigi, Hattemageren, hvem Huset ligeoverfor tilhorte.

Leopardi var sprunget op; hans Hjerte bankede stærkt, og kun med en Haandbevægelse kunde han betyde Tjeneren, at han skulde lade Manden komme ind.

En jævn, anstændigklædt Borger traadte ind, bukkede ærbodigt, men med en trohjertig Mine, som om han vilde sige: vi har jo allerede længe kjendt hinanden, og traadte derpaa nærmere hen til den unge Greve, idet han strakte sin store, brune Haand ud imod ham.

„Signor Giacomo,“ sagde han, „eller naadige Excellence, som det nu skikker sig bedre at sige, jeg beder Dem tilgive min Baatrængenhed, men Gud bryder jo alle Love, og da jeg har seet den unge Hr. Greve, mens De endnu var ganske lille — og fordi vor hellige Religion jo byder, at den ene Adamsøn skal hjælpe den anden — tag det derfor ikke ilde op, kjære, unge Hr. Greve, at jeg har brugt et Paaskud for at snige mig herind. Thi seer De, jeg kunde dog ikke sige til Pietro, der strax fortæller det igjen til Sophia og Martina, at det kun er med Hensyn til min Datter, det stakkels Barn, at jeg vil bede den unge Hr. Greve om Bistand. Og derfor

sagde jeg det om Billedet, og Billedet eier jeg virkelig, Signor Giacomo, og hvis Hr. Greven opfylder min Bøn, saa kan jeg vise Dem det. Skjøndt jeg rigtignok slet ikke troer — saaledes som jeg har bildt Pietro det ind — at det er en besynderlig Keritet, og at jeg, naar en Kjender fik det at see, kunde faae hundrede eller tohundrede Scudi derfor eller mere. Seer De, det var kun for strax at have et Paaskud, for at den unge Greve kunde gjøre mig den Ære at komme hjem til mig og sætte Hovedet ilave paa det tosjede Varn af en Pige, hvis den naadige Herre forresten vil nedlade sig saameget og komme til en stakkels Nabo og Husfader, der har sin Nød med dette eneste Varn."

„Hvad feiler Teres Merina? Og hvad kan jeg gjøre ved den Sag?“ stammede Leopardi.

„Seer De, kjære Herre, vedblev Hædersmanden ivrigt, idet han med Haanden skjod den Stol tilside, som den unge Mand bød ham, „De maa vide, at det er det bedste Varn af Verden, et sandt Klenodie af en velopdragen Pige, og lige til for saa Maaneder siden har hun aldrig skaffet os en bekymret Time, men var fvertimod Ragen paa vort fattige Bord og Blomsten i vort Bindu. Det er gaaet til Agters for os, siden jeg tabte Processen — Hr. Greven mindes den nok, onde Menneſter vilde lokke mig i Fordærvelse — siden den Tid vil det ikke gaae med Forretningen og heller ikke med hvad jeg ellers

tager fat paa. Men nu har jeg en Fætter i Ancona, en meget velhavende Kjøbmand, og han har en Søn, Antonio, et ungt Menneske, der er smuk, som han var malet, og af god Opdragelse og saadan en rigtig En, der passer for Forretninger, saa at Alle sige, at han med Tiden vil blive ti Gange saa rig som sin Fader. Nu, paa Grund af vort Slægtskab og maastee ogsaa, fordi han havde hørt Tale om vor Datter — en Dag — det er nu snart et Aar siden — kommer denne Antonio op til Mecanati, og at see vor Merina og forelske sig dødelig i hende var et og det Samme for ham. Og hvad lykkeligere kunde der vel blive os bestaaet end at vide Barnet saa godt forsynet? Og heller ikke hun syntes at være saa reent utilbøielig til at gaae ind paa Sagen, skjøndt man jo rigtignok hos hende ikke sporede Noget til den samme rasende Forelskelse som hos den unge Knos. Dengang var hun endnu kun sexten Aar; et Aar gjor meget hos Fruentimmerne, og i ethvert Tilfælde skulde hun, da hendes Bryllup ikke var det stærkeste, blive et Aar til i Huset hos os, hvortil Antonio, en forelsket Orlando som han var, imidlertid gjorde sure Miner nok. Endelig maatte han dog give efter, og vi lovede ved Foraars Tid at bringe hans Kjæreste til hans Forældre i Besøg. Men, kjære Hr. Greve, fra den Tid begyndte vor Ulykke! Siden da har vi hver Aften lagt os tilsengs med Sorger og ere staaede op igjen med Suk."

„Hvad skete der da i Ancona? Tog hans Forældre maaske ikke godt imod hende?“

„Jovist saa, Hr. Greve! Alle og Enhver bar hende paa Hænderne, og de Gamle vare om muligt endnu mere forelskede i hende end Sønnen. Men alt det vilde ikke nytte noget. Lige fra det første Dieblik, da hun gjensaae sin Forlovede, erklærede hun til sin Moder, at man kunde lige saa godt strax føre hende bort igjen, ham kunde hun dog ikke elske, og Tanken om at blive hans Kone indjog hende kun Rædsel. Hvad hun da havde at indvende imod ham? — Jugginging; men han var hende kun som enhver Anden, og hun vilde aldrig faae ham kjærere end den Første den Bedste, kun maaske hade og frygte ham, fordi hun skulde tilhøre ham. Forestil Dem, Signor Giacomo, en syttenaarig, tøffet Pige, der skulde være Himlen inderlig taknemlig for at gjøre et Parti, som alle rige og ansæete Borgerdøttre i Mark Ancona vilde bede sig Dinene ud af Hovedet og Sjælen ud af Legemet for at opnaae — tænk Dem, den Lykke bestærer Madonna hende, og vort dumme Barn siger, jeg vil ikke have ham og dermed Basta! — Hvorledes vi var tilmode, og hvorledes vi endelig, efterat Alt havde været omsonst, reiste bort igjen og vendte tilbage til vor fattige Hytte, derom kan De nok danne Dem en Forestilling, Hr. Greve, uden at jeg behøver at fortælle det. Naa, Herregud, Himlen giver jo Enhver sit Kors at bære paa, og desuden er Pigebarnet

ogsaa for Job og kjær en Skabning, til at man rigtig for Alvor kan blive vred paa hende. Selv naar jeg af og til fast havde foresat mig, at jeg vilde tage hende ordenlig i Skole og sige hende, hvilken stor Uret hun har gjort mod sig selv og os, den enfoldige Gaas, som hun er — saa behovede hun kun ganske stille at see paa mig, og uden at hun sagde saameget som et eneste Ord, lob det strax helt rundt for mig, saa at jeg formelig maatte tage mig iagt for, at jeg ikke selv til Slutning kom til at bede hende om Forladelse, fordi det bedste Parti, der kunde findes i flere hundrede Miles Omkreds, ikke faldt i det egenfjendige Varns Smag. O, Hr. Greve, naar De blot kjendte hende som vi! Det er en slem Ting at have store Børn, der trække om med deres Fader og Moder istedenfor at lade sig regjere af dem."

"Jeg beklager Jer oprigtig, gode Ven. Men endnu stadig seer jeg ikke, hvorfor I netop kommer til mig og søger Hjælp i Eders Nød."

Den vaktre Mand saae fortrolig paa ham, men tovede alligevel med at rykke ud med sit egentlige Uliggende.

"Det er formeget forlangt, det veed jeg nok," sagde han og rystede paa Hovedet. "De er en Værd, en stor Professor, og kjender alle gamle Skrifter og har ikke Tid til at bekymre Dem om saadanne Børnestreger. Og dog, da min Datter igaar kom hjem og fortalte, at hun havde truffet Dem derude, og

hvor venligt De havde indladt Dem med hende, og at hun ikke havde større Respekt for noget levende Menneske end for Dem, og at hvad De sagde til hende, det var for hende et rent Evangelium ligesom Guds Ord — og da hun den hele Aften var saa oprømt og snakkelselig, som hun ikke havde været det siden Anconatouren, ja endogsaa sang til langt ud paa Natten — seer De, Hr. Greve, da sagde min Kone til mig, Mand, sagde hun, hvad mener Du, om Du gif til den unge Greve og bad ham tale med vor Merina og bringe hende til Fornuft! Thi hvis der er Nogen i Verden, der kan gjøre det, saa kan han — Signor Giacomo; — har Du ikke seet, hvorledes hendes Dine straalte, da hun talte om hans Geni og om hans store Lærdom? — See saadant Noget, naadige Hr. Greve, sagde min Kone til mig, og imorges tidlig begyndte hun strax paa den samme Histore, og derfor har jeg taget Mod til mig, kjære Hr. Greve, og er kommen til Dem for at bede Dem om at gaae en Gang over til os og see at faae det i Orden og Rigtighed med vort Barn, vor Diesten."

Leopardi var sunken tilbage i Lænestolen; han havde sukket Dinene og lignede mere en Sovende end et Menneske, i hvis Brynst heftige Følelser kæmpede med hinanden. Og selv da den bekjendte Fader var kommen frem med sin Bøn, rørte han sig endnu ikke i Stolen, og allerede troede den vakkre Borgermand, at han havde gaaet en forgjæves Gang og

mente, at denne unge Greve, som hans Datter saa høit havde berømmet, ansaae sig for altfor god til at høre paa en stakkels Nabo og lod som han sov for at blive fri for ham — da den yngre Broder Carlo, Giacomos Yndling, traadte ind i Værelset og med et muntert Godmorgen bortjog den bange Stilhed.

Digteren reiste sig laugsomt, rakte den forbløffede Hædersmand Haanden og sagde: „Det bliver altsaa derved, Hr. Luigi. I Eftermiddag kommer jeg over til Jer og seer paa det berømte Billede, og Himlen give, at det var et Bærk af selve den store Rafael og kunde bringe Jer halvtresindstyve tusind Scudi ind i Huset. Og hils Eders gode Kone fra mig og tak hende forelobig i mit Navn, fordi hun har havt saa god en Mening om min Kunstforstand.“

Siestaens Timer vare neppe forbi, da Digteren traadte ud gjennem Casa Leopardis Portal og gik over mod Nabohusets lave Port. Bag et firkantet Butiksvindue ved Siden af Indgangen fortalte et Par Hatte af den Form, som Bjerghoerne bruge, at her var Hattemagerens Bod, og over Dorens Gesims stod Navnet med hvide Bogstaver paa et sort Skildt. Men Mesteren selv syntes at betragte den Dag som en Helligdag, paa hvilken der skulde vederfares hans lave Dag Vren af et saadant Besøg; han sad i fuldt Puds paa en Steenbænk ved Siden af Døren, reiste sig strax paa det Høfligste og ledsagede

under mange Skrabud sin fornemme, unge Belynder ind i Huset.

„Vi har slet ikke sagt Barnet noget derom,“ hviskede han til Leopardi, da de i den mørke Forstue steg op ad den steile Trappe. „Hun er saa kurios; naar det kom til Stykket, var hun maaskee loben bort, og saa havde jo den Uleilighed, den naadige Herre gjorde sig, været forgjæves. Her, lige ud, hvis De vil være saa naadig! De maa tage tiltakke med den daarlige Indretning hos os. Nu er vi kun fattige Folk, kjære Hr. Greve, men vi har engang kjendt bedre Dage, og de kunde jo maaskee nok komme igjen, hvis alt gik, som det skulde.“

I det store men lave Bærelse, hvis Steengulv kun var bedækket med en alenbred Salmmaatte, traadte Merinas Moder dem imøde og hilste med ærbødig Venlighed paa den fornemme Besøgende. Hun var aabenbart af bedre Herkomst og finere Blod end hendes Mand; eller saae det kun saaledes ud, fordi det stille, blege Ansigts Træk og de fulsorte, men udslukkede Øine mindede om hendes Datter? I ethvert Tilfælde vilde hele hendes Væsen ikke have gjort noget fornemt Huus Skam. Hendes tarvelige Klædning var ogsaa net og proper, og den gav hendes endnu ikke henvisnede Stikkelse et vist ziirligt Præg.

Billedet, som havde afgivet Paaskud for dette Besøg, hang i den daarligste Belysning mellem de to Vinduer, der vendte ud til Gaden. Alligevel fandt

Leopardi ved det første Blik, at det ikke sønede Umagen at tage det ned og undersøge det omhyggeligere ved Vinduet. Det var en Copi efter en bekendt Madonna af Guido; paa et Huusaltar kunde det udfylde sin Plads, men havde iøvrigt ingen Grund til at beklage sig over, at det var skjult i et tarveligt, borgerligt Hjem i Mecanati.

Han havde nok tænkt sig det! sagde Cieren og trak paa Skulderen, idet han med et Torklæde pudsede den støvede Kamme lidt blank. Noget Godt forvildede sig ikke til ham; han horte til dem, der aldrig havde Sken parat, naar der regnede Grød; hvis der nogen- sinde til Gavn for ham skulde stee et Under, saa vilde netop det være det største af det Altsammen. Men forresten skulde han ikke beklage sig, naar ellers blot —

Han taug, da Døren netop gik op, og Bigen traadte ind. Hun havde i Virkeligheden ikke faaet at vide, hvem der skulde komme, og hun viste sig da ogsaa fuldstændig i det samme Costume, i hvilket hun ellers gik omkring i Huset: et Skjort, som hun var voxet fra, og som kun lige naaede hende til de slanke Ankler, et let Torklæde kastet paa Kryds over Hals og Bryst og Armene blottede derunder. Hun rødmede og udstødte et let Skrig, da hun saa Leopardi staa ved Siden af Forældrene, men hun tog sig strax i det, glattede kun engang over Haaret med Haanden og traadte saa uden Forlegenhed nærmere. Han fandt

hende endnu mere indtagende i denne Djenmedragt, og hendes Ansigt syntes ham ogsaa sundere og alle Farver i det friskere idag, da han sammenlignede det med Moderens ældre Træk. Og hvor klar og skalkagtig lod ikke hendes Latter, da hendes Fader fortalte hende Historien om Billedet, som han havde anseet for noget Aparte, men som, efter hvad Hr. Greven nu sagde ham, ikke var synderlig værd.

„Har I da ikke seet Billederne i Ancona, i Domkirken, Babbo?“ sagde Pigen. „Der kan man dog see, hvordan skjonne Billeder see ud. Men mig er vort Billede alligevel kjært. Jeg saae det jo allerede, da Moder endnu bar mig paa Armen. Og see, naar Noget bedrøvede mig, blev jeg altid mere vel tilmode, naar jeg fæstede Øinene længe og stille paa det. Ikke sandt, Moder, vi vil ikke sælge det for mange Penges? Og heldigviis er der jo heller Ingen, der vil kjøbe det.“

Moderen, der ikke havde sagt et Ord, men kun seet paa sit Barn med et langt, kjærlighedsfuldt og bekymret Blik, gik nu ud. Efter fem Minuters Forløb aabnede hun igjen Døren og kaldte paa sin Mand; han maatte komme ned et Dieblis, der var Noget, der vilde gjøre en Bestilling.

Mesteren undskyldte sig hos sin Gjæst og forlod Bærelset. Leopardi var da alene med Merina.

Han havde hele Dagen igjennem ikke tænkt paa Andet end paa, hvorledes han skulde komme bedst fra

den Rolle, der var paanødt ham. Men hvormeget han end havde overveiet Sagen, saa glemte han dog ligeoverfor disse intet anende Dine Alt, hvad han havde besluttet at ville fige.

„Merina,“ sagde han og vilde gribe hendes Haand, „har Du lidt Tillid til mig?“

„O ja, meget!“ svarede hun og saae paa ham med et Blik, hvori der afspeilede sig den rene Hengivenhed.

„Jeg veed det, min lille Beninde,“ vedblev han. „Og derfor er jeg kommen herover for at tale med Dig om Noget, der volder mig Bekymring. Du har jo gode Forældre. Holder Du ikke af dem?“

Hun nikkede kun, men meget ivrigt og alvorligt og lagde samtidigt Haanden paa Hjertet.

„Men hvis Du elsker dem, som de fortjene det, hvorfor bedrover Du dem da? Din Fader har fortalt mig, at Du har været forlovet med en meget brav ung Mand, og at dette Egteskab vilde have været en Lykke for Jer Alle. Hvorfor har Du da nu paa engang stødt Alt omkuld og vil ikke længer vide noget af denne Brudgom og siger ikke engang din Moder en ordenlig Grund for, at Du har stiftet Sind?“

Ved de første Ord, der berørte hendes Forlovelse, havde hun vendt sig bort og ladet Hovedet synke ned paa Brystet. Han saae, hvor stærkt det angreb hende, at han begyndte at tale om denne Sag. „Har min Fader klaget over mig?“ fik hun endelig fremstammet.

„Han elsker Dig, Merina; han vilde gjerne see Dig lykkelig og er bedrovet, fordi Du ikke vil vide noget af den Lykke, han har bestemt for Dig.“

„En Lykke for mig!“ — Og hun vendte igjen sit rodmende Ansigt om imod ham. „O, naar De vidste, Signor Giacomo — men hvorfor tale derom? De kan dog ikke gjøre det Hele anderledes, end det er — og dog — De alene — fra Dem alene veed jeg jo, at det ikke vil være nogen Lykke — ikke nogen for mig idetmindste — selv om det ogsaa synes Fader og Moder saaledes — thi den Eine ligner jo ikke den Anden, og Enhver søger kun sin egen Lykke — ikke sandt, Signor Giacomo?“

„Du har Ret, Barn, og jeg, jeg vil sandelig ikke gjøre Dig Uret. Ogsaa mig opfordrer man til at være lykkelig med det, som maaskee kunde troste Andre. Men hvor har jeg lært Dig det? Naar har vi To talt om Kjærlighedsfager?“

Hun rystede paa Hovedet. „Talt vel ikke! men dog veed jeg kun fra Dem, hvad Kjærlighed er. O, Hr. Giacomo, De vil maaskee foragte mig, fordi jeg først har faaet det at vide af en Digter. Men seer De, da Antonio kom til Mecanati, var jeg endnu saa ung og barnagtig, og da han forærede mig Baand og Torklæder og en Kjæde af Koraller og selv var saa smukt klædt og ogsaa kunde synge og dandsse bedre end de andre unge Folk heroppe, seer De, da troede jeg, at jeg kunde prise min Lykke, naar jeg blev hans

Kone, og jeg bildte mig ind, at jeg holdt af ham. Skjondt — ogsaa strax dengang mærkede jeg, at jeg slet ikke savnede ham, naar han ikke var hos mig, og at Tiden kun blev mig længere, indtil han gif. Men jeg troede, at det var kun, fordi jeg endnu var for stort et Barn til at have en Kjæreste som de andre Piger. Men da han saa allerede havde været længe borte igjen og sendte mig de skjønneste Kierlighedsbreve, der idetmindste faldt ganske i Moders Smag, da var det for tre Maaneder siden, at Sofia laante mig Deres Digte, og saa —“

Hun standsede et Dieblif. Men med Dinene stift heftede paa det gamle Billede begyndte hun derpaa, medens en stærk Rødme farvede hendes Kinder, at recitere Versene:

Jeg mindes Dagen, da mit Hjerte stred
Den første Elskovskamp, og da jeg tænkte:
Hvor kan vel dette være Kjærlighed!

Mod Gulvets Fliser mine Blik sig sænkte,
Men saae kun hende, der med magist Magt
Hvert andet Billed af min Sjæl fortrængte.

O Elskov, hvilke Kvaler har Du bragt!
Hvormeget Længsel, der som Flammer brændte,
Blev ikke ved din søde Lykke vakt!

Ei mild og klar som Foraarssol Du tændte
Omkring mig Lys. Du kom med bange Angst
Dg tusind Smerter, jeg ei forhen kjendte.

Hvor tydeligt saae jeg ei hende staae
 I Mørket der! Og naar jeg Diet sukted,
 Kun klarere det skjønne Syn jeg saae.

Min Sjæl uroligt som i Feber vugged
 Sig mellem Fryd og Skræk, og i et Øjeblik
 Af salig Ønsken jeg min Sjæl neddukked.

Og saa det Sted, veed De nok:

Jeg havde endnu ingen Hvile funden,
 Da Hestene, min Lykkes Ransmænd, stod
 Dernede, stampende i Morgenstunden.

Forsagt og stum, en Galning uden Mod,
 Jeg til Balkonen sagte hen mig listet,
 Og Øret jeg begjærligt lytte lod —

For end engang, før hun blev fra mig bristet,
 At høre denne kjære, kjendte Stemme,
 Et Ord af hende, jeg for evig misted.

Men sønderrevne Lhd kun havde hjemme
 I denne Morgen, og mit Hjerte slog,
 Saa neppe selv jeg kunde det fornemme.

Og da saa endelig min Sjæl inddrog
 De Ord hun sagde, medens Bognen stød
 Og Hestene hen over Gaden jog, —

Da næsten kvalt af Krampegraad jeg bød
 Mig over Sengen, mens en kulsort Nat
 Drog fuld af Gru sit Taagesløv for Diet.

Som en Forældreløs, lamslaaet, mat
 Jeg vaklende i Stuen om mig slæbte
 Med Vanvids Mærke paa min Bænde sat;

En øde Smerte alle Tanker dræbte,
 Som naar en Estervinters Frost har lagt
 Sig paa det Vaarliv, der mod Blomstring stræbte.

End kjendte jeg, o Elskov, ei din Magt,
 Og atten Somre svandt, før al din Smerte
 Blev i min unge Sjæl tillive vaft.

„Men De maa nok troe, at jeg ikke er rigtig klog,“ afbrod hun sig selv, „siden jeg staaer her og siger Deres egne Vers for Dem, og saa ovenikjøbet saa daarligt, da jeg slet ikke veed, hvorledes man skal sige saa smukke Ord. Man skulde vistnok i Grunden kun synge dem til en rigtig smuk Melodi, ikke sandt? O, Hr. Giacomo, da jeg læste dette Digt om den første Kjærlighed, da blev jeg paa engang saa glad og saa sorgmodig som aldrig før. Jeg vidste pludselig, at jeg aldrig havde elsket Antonio og aldrig vilde elske ham, og jeg blev angst derover, thi det gjorde mig ondt for ham og for mig selv. Men samtidig følte jeg ogsaa, hvilken paradisisk Glæde det maatte være, naar man virkelig elskede; thi allerede ved den blotte Tanke derom, og naar jeg atter og atter læste, hvorledes De var tilmode, da De første Gang oplevede denne smertefulde Fryd — nei, det var en Salighed over al jordisk Glæde, og den Lykke, jeg engang havde

forestillet mig, det vilde blive, naar Antonio tog mig til Rone — den vilde jeg nu ikke udstrække den mindste Finger efter, endfjge da begge mine Arme!”

Hun saae med loftede Dine gjennem Vinduet op mod Himlen, af hvilken et lille Stykke blaandede frem over Taget. Ham, til hvem hun talte, modte hendes Blik ikke; det var, som talte hun kun med sig selv alene og med hans Genius, der igjen var traadt hende nær, da hun reciterede Versene. Og han var for dybt bevæget til at minde hende om, at han var tilstede. Aldrig vare hans egne Ord forekomne ham saa smukke som paa hendes Læber; det var, som hyllede de sig ind i en hemmelighedsfuld Klang og vendte fra en lang Afstand tilbage til hans Hjerte, gjentagne af et mildt Ekko.

„Dg saaledes kom det!“ vedblev hun og nikkede paa en uuderlig, stille Maade vemodigt med Hovedet. „Med hange Stjælven gjensaae jeg ham, og Intet rørte sig i mig undtagen den navnlose Angst for, at jeg aldrig vilde elske ham. Hvor kunde jeg vel give min Moder Grunde derfor? Jeg havde slet ingen anden, og den sagde jeg hende, men hun forstod ikke, hvad jeg meente. Hun er saa god og hentede gjerne Stjernerne ned fra Himlen til mig, hvis hun kunde, og dog vil hun skabe en Vykke for mig, der dræber mig. Jeg søgte at forklare hende det, og saa sendte hun Bud til ham, Chirugen, jeg talte om, og han sagde, at hun blot skulde lade mig have No en Stund

endnu, saa vilde det nok give sig af sig selv. Men jeg troede det allerede dengang ikke — og nu — nu mindre end nogenjinde!”

Hun traadte bort fra ham hen til Vinduet og boiede sig ud; hendes Kinder brændte, og hun tilviftede sig Kjolighed med Snippen af sit Brystkorflæde. I midlertid havde han haft No til at fatte sig og til at overveie, hvad han ansaae for sin Pligt at sige hende.

„Kjæreste Merina,” begyndte han nøsende, „det gjor mig ondt, at jeg har været med til at afstedkomme denne Ulykke ved mine ulykfsalige Vers. Men seer Du, mit Barn, jeg befandt mig dengang i et andet Tilfælde end Du, og jeg blev ikke elsket som Du, og saa slaaer Ilden ud i saa heftige Flammer, at den endogsaa tænder Brand hos en endnu Ulykkeligere. Naar Kjærlighed bliver besvaret, vedbliver den at være en mild Ild, der varmer Hjertet og gjor Hjemmet hyggeligt og fortroligt, og Nar for Nar har man det bedre og bedre, og tung er kun den sidste Time, hvis den Ene maa forlade Verden tidligere end den Anden. Du skulde takke din Skytsengel, Merina, fordi han vil bevare Dig for saa vild en Brand som den, der luer i disse Vers. See paa mig og spørg Dig selv, om en Ulykke forekommer Dig misundelsesværdig, der saaledes har fortæret og udmattet den, der besidder den, saaledes udtørret hans Ansigt og afkræftet hans Lemmer. Det er en Kjærlighedsgjer-

ning af Naturen, at den kun har givet Jaa den Løb at maatte fortæres saa lidensfabeligt. Mange Tusinder erfare aldrig, hvad for søde Kvaler der gjemmes i en usalig Digters Bryst, og naar de i Afstand høre det ildsprudende Besub tordne og see Flammerne vælte op af det, saa velsigne de deres stille Hjem, hvor der brænder en velgjørende Ild, som varmer dem og deres uden at lægge Huset øde. See, mit kjære Barn, saaledes vil det ogsaa gaae Dig, naar Du ikke giver dine farlige Dromme Rum i dit Hjerte, men tager imod hvad Livet byder Dig af Godt og Skjont. Hvem veed, om Du ikke, naar Du forsmaaer det, bliver gammel og graa og dog stadig alene, mens Du uafbrudt venter paa, om ikke en Lidenskab, som den Du drømmer om, vil gribe Dig, men stadig venter forgjæves, fordi han aldrig kommer, der kan vække den i din Sjæl. Og saa gjæster Døden Dig, og Du har forspildt dit Liv!"

Han havde berørt hendes Skulder og sagte trukket hende tilbage fra Vinduet. Bludselig vendte hun sig om imod ham og styrtede ham om Halsen, idet hun brød ud i Taarer og skjulte sit glødende Ansigt ved hans Bryst.

Han forsærdebes heftigt, og et Dieblif løb Alting rundt for ham.

Han holdt den rystende Pige tæt ind til sig, hans Mund hvilte paa hendes bløde Haar, og hans Hjerte var nærved at sprænges af Smerte og Fryd.

En Stund stod han saaledes; saa vendte Besindelsen tilbage igjen, og samtidig foer en Følelse af skjærende Smerte iskold igjennem ham.

„Merina,“ hvistede han, idet han med Kraft tog sig sammen, „mit stakkels, stakkels Barn, hvad gjor Du? Til mig slygter Du i din Kummer? Til mig Stakkell — til mig, der er forstødt af Lykken, en hvileløs Flygtning fra det ene kvalfulde Sted til det andet. Kom til Dig selv og vær stærk, min lille Veninde! Aldrig skal jeg glemme, hvad denne bitter Time har skjænknet mig af Salighed, aldrig skal dit Billede forsvinde af mit Hjertes Dyb, og dog — det maa være! Vi maae skilles endnu i Dag og for bestandig!“

Hun slap ham pludselig af sine Arme med en krampagtig Gysen, som havde hun klamret sig til et Dig. Hendes Ansigt, som han saae ganske tæt foran sig, var fuldstændigt farveløst, hendes Læber aabnede, men de hvide Tænder pressede til hinanden, som om de havde holdt et Skrig tilbage.

„Jeg maa bort,“ gjentog han langsommere, og Ordene kostede ham en usigelig Noie. „Ja, mit kjæreste Barn, Skjæbnen vil det saaledes. Vi skal aldrig gjensees. Men for at jeg ikke i al Eviighed skal bære Grindringen om Dig med mig som en manende Stemme om Skyld og Anger, saa lov mit Et, Merina.“

Hun saae ufravendt paa ham, og kun en næsten

umærkelig Bevægelse af de sorte Dienvipper fortalte ham, at hun hørte, hvad han sagde.

„Lov mig, naar jeg nu er borte, at Du saa vil gjøre Dig Umage for at finde Dig i Livet, som Tusinde gjør. Jeg forlanger ikke, at Du skal gjøre Vold paa dit Hjerte. Men Du er ung, Merina, og Livet forandrer os vidunderligt, og naar vi blot ikke sætte os selv op mod Tidens Magt, saa bliver der Ting mulige, som vi tidligere ikke have formaet at tænke os, og Meget, som vi i Begyndelsen viste fra os med Afsty, det gjør os siden lykkelige. Kun at Du vil give Tiden Tid og ikke egenfjindig spinde Dig ind i dine Dronne, og at Du vil betænke, hvor elendig Du gjør mig, naar jeg ikke engang tør haabe at see Dig lykkelig, kun det skal Du love mig, min elskede Søster. Vil Du det, Merina?“

Han strakte sin Haand ud imod hende, men hun berørte den ikke. En Stund syntes hun at tænke efter, derpaa rystede et dybt Suk den slanke Skikkelse, og hun sagde med en Stemme, der skar ham i Hjertet:

„Jeg vil forsøge det — for Deres Skyld! — Lev vel!“

Derpaa gik hun langsomt forbi ham, uden endnu engang at see sig om efter ham, og forlod saa Bærelset.

Faderen kom ind igjen og strax efter ogsaa Moderen. De fandt Leopardi staaende ved Vinduet

saaledes hentsunken i sig selv, at han længe ikke bemærkede dem. Da han endelig befundede sig paa, hvor han var, og kostede det omslørede Blik i Beiret og saae de gode Folk, der med ærbødig Tilbageholdenhed afventede, hvad han havde at meddele dem, tvang han sig med Anstrengelse til at være venlig og rolig og sagde dem, at de skulde ikke opgive Haabet, da Alt nok vilde vende sig til det Gode; de skulde kun have Taalmodighed og ikke trænge altfor haardt ind paa Datteren; det var et forunderligt Barn, der altid vilde handle godt og rigtigt, naar man gav hende No dertil — hun havde et Hjerte af Guld og en Sjæl saa reen som Himlens Luft.

Og derpaa gav han dem begge Haanden. Moderen stod Taarerne i Øinene, Faderen ledsagede ham, idet han stadig bevidnede ham sin Tak, tilbage til Huset Leopardis Portal. I det Giacomo tog Afsted med ham, kastede han et Blik op til det lille Vindue, hvor Relliken blomstrede. Det var lukket.

Og det aabnede sig heller ikke hverken om Aftenen eller om Natten. Kun da tidligt om Morgenen Bognen kom, der skulde føre den unge Greve bort, viste der sig et blegt Ansigt oppe bag Ruderne. Den Bortdragende boiede sig, efterat han havde revet sig ud af sin Families Omfavnelser, endnu engang ud af Bognen og saae tilbage mod det lille Vindue. Da han saae Hænderne, der ikke vinkede ud imod ham, men hvilede

istille foldede i hinanden paa Vinduesgesimsen, var det som et Knivstik skar gennem hans Hjerte. De tog jo nu Afsted for aldrig mere at sees. Han kastede sig tilbage i Bognen og skjulte de taarefyldte Øine i sine Hænder.

Det havde ikke kostet ham ringe Uleilighed at finde et Paaastud, der kunde forklare hans Forældre den saa pludselige Afreise, og kun Løftet om at vende tilbage, saasnart han var færdig med de paatrængende Forretninger, der kaldte ham til Florents, havde endelig skaffet ham Tilladelse til at tage afsted.

Han kunde imidlertid ikke holde sit Løfte. — En svær Sygdom forbarmede sig over ham og tilslørede hans Bevidsthed for flere Uger. Da han endelig atter begyndte at helbredes og paany følte sin Ulykke, var Vinteren allerede begyndt, og der kunde ikke længer være Tale om at vende tilbage til Hjemmets raa Luft. Han slæbte sig til Pisa og tilbragte der den Aarstid, der altid var den værste for ham, mellem fortræffelige Mennesker, som forstod at skatte hans Værd og gjorde Alt for at lindre hans Lidelser. Han smilte vemodig over disse Anstrengelser. Han vidste jo, at Alt, hvad der kunde vindes, kun var en ny kort Hvile for de legemlige Anfald, en ny Baabenstilstand, i hvilken hans Sjæl desto mere uforstyrret kunde dvæle ved Smerten over det, der for evigt var nægtet ham.

Han skrev flittigt til sin Familie. 3 Brevene

til Paolina var han ofte lige ved at spørge om, hvad Nerina tog sig for. Men han betvang sig dog stadig. Var Grunden dertil Uudseelse for at give sin Hemmelighed til Priis eller Frygt for Svaret, der, hvorledes det end kom til at lyde, paany vilde bringe Saaret til at blode?

Genimod Foraarstid tog han dog endelig Mod til sig, og i en lang Liste over Smaaoplysninger om Bekjendte i Recanati lod han ogsaa det Spørgsmaal slyde ind, om hendes lille Naboerste endnu sang lige saa smukke Sange som før, eller om hun maaſkee var flyttet til Uncona og lykkelig og vel var traadt ind i den hellige Egtestand?

Søster Paolina skrev tilbage, at alle Andre befandt sig vel og lod hilse tilbage og haabede, at han snart personlig vilde føre Beviis for, at ogsaa berømte Folk kunde taale Recanatis Luft; kun hvad den lille Sangerste i Nabohuset angik, saa var hendes Stemme allerede forstummet siden sidste Sommer, og i de første Foraarsdage havde man baaret det stakkels Barn ud til den evige Tausheds stille Steder. Hendes Bryst havde været for svagt for de klare Toner, som hun gjerne havde villet istemme. Man havde ogsaa sørget meget over hende i hele Byen, og Alle syntes nu at savne hende, skjønt ingen forhen havde vidst meget om hende; men kun at see hende havde gjort Enhver godt, og nu var der igjen En mindre, der kunde pynte lidt

paa den gamle, grimme Næffe Huse i Recanati (ogsaa Paolina affyede sit Fødested).

Da Leopardi modtog dette Budskab, lukkede han sig flere Dage inde, selv for sine fortroligste Venner. Ingen anede Grunden dertil, og for Ingen undtagen sin Søster har han nogenstunde aabnet sit Hjerte med Hensyn til denne Sorg.

Ogsaa den Belgjering, at betroe sig til hendes medfølgende Sjæl, nød han først i det følgende Aar. Han havde ikke tidligere følt Kraft til at gjensee det Sted, der nu mere end nogenstunde for ham var alt Ungdomshaabs Grav.

Da han for første Gang igjen betraadte sit Bærelse i Recanati, var han for feig til at aabne Døren til Balkonen og see over imod Vinduet. Han tilbragte Natten i dump Sorg. Efterat en kort Sovn om Morgenen havde styrket ham en Smule, blev der atter ligesom den Gang banket paa hans Dør, og atter traadte hans Nabo Luigi ind til ham; men det saae ud, som laae der ti Aar mellem dengang og nu. Det ærlige Ansigt var dybt furet, Haaret var blevet graat, og hans Dragt hang skjodesløst om ham.

Med en Stemme, der lød barsk og træt, undskyldte han, at han endnu engang uleiligede Hr. Greven. Men han havde et Erinde til ham, der gjorde ham det til Blyt. Hans Datter — Hr. Greven huffede hende vel nok, han havde jo selv havt saa god en Mening om Merina — nu, Vor Herre havde

vel ogsaa selv indseet, at hun var for god for denne Verden og havde derfor ladet hende vandre ind i sit evige Paradis. Al menneskelig Pleie og Omsorg havde været forgjæves, og en Sygdom havde man egentlig heller ikke bemærket hos hende; hun var blot saadan svundet hen og smeltet for de første Aprilsstraaler, ligesom den hvide Snee ude paa Marken. Uffurat lige saa reen havde hun ogsaa været, men ikke saa kold; thi jo nærmere hun kom sit Endeligt, desto mere Umage havde hun gjort sig for at gjøre hendes Moder og ham Alt, hvad hun vidste, der var dem til Behag. Til Slutning havde det været rent overmenneskeligt, hvilken Hjertesorg de havde udstaaet for det kjære Barn, der stadig blev frommere og ligesom mere forklaret. Den sidste Nat havde hun kaldt Moderen hen til sin Seng og sagt, at naar hun var død, og Grev Giacomo engang igjen kom til Byen, saa skulde hun give ham denne lille Tasse og hilse ham fra Merina. Moderen havde helligt maatte love hende det; hun vidste jo ogsaa, hvormegen Respekt og Erbødighed Barnet altid havde haft for Hr. Greven. Og man havde ogsaa paa hendes Bøn maattet lægge den lille Bog med Canzonerne under den Bude, paa hvilken hun nu sov den sidste Sovn til Opstandelsen. Og her var Tassen; den stakkels Kone havde ikke tiltroet sig Styrke nok til selv at overbringe Hr. Greven den. Det angreb hende endnu stadig saa haardt at tale om Datteren.

Uf et Tørklæde, som han bar hos sig i Brystlommen, viklede han en lille firkantet Tasse ud, hvilken han overgav til den dybt Rystede. Den var syet sammen af sorte Silkelapper, Kanterne vare indfattede med Guldsnore, paa den ene Side var der med grøn Silke broderet en Krands af smaa Laurbærblade, og midt i denne var der syet et L. med Guldraade. Men i den laa omhyggelig sammenlagt og holdt fuldstændig rent det Blad, paa hvilket Leopardi hin Aften havde skrevet Versene, som han havde digtet paa Høien. Den sidste Linie var understreget med tre fine Blantsstregger; det var, som om hun havde villet lade ham vide, hvorofte hun havde gjentaget Ordene:

„Og sødt det er i dette Hav at strande!“

Da Aftenen kom, og Sybstjernen igjen stod over den sovende By, sad Leopardi ude paa Balkonen. Paa Skjødets holdt han Mappen, i hvilken han — med hvilken Gysen! — først idag havde gjenfundet hin lange Hjerteindgydelse, Bidnet om den lykkelige Nat, da han endnu troede paa sin Ungdom. Nellikebuketten laa ved Siden af, Blomsterne vare tørre og brune, men det sorte Haar, der var bundet om dem, straalende endnu ved Lampestjæret, da han tog Buketten op og betragtede den. Alt det havde han

ladt tilbage, da han flygtede saa hurtigt. Nu skærpede det kun hans Smerter.

Da Midnatsklokkeren slog, kom der en forunderlig Stilhed over ham. Han tog Bladet og skreb under sine „Erindringer“ lange Skriftemaal endnu følgende Vers:

Dg Du, Nerina! Taler ikke her
 Hver lille Plet om Dig, og troer Du vel,
 Jeg kunde glemme Dig, skjøndt Du er borte,
 Dg skjøndt jeg her kun møder Mindet om Dig,
 Min kjæreste Veninde! Al, dit Hjem
 Skal aldrig see Dig mere, dette Vindue,
 Hvor tidt Du med mig sladdred, og i hvilket
 Nu Stjerneskjæret speiler sig saa mat,
 Er tomt. Hvor er Du, siden jeg din Stemme
 Ei meer kan høre som i hine Dage,
 Da selv den mindste Lyd fra dine Læber,
 Der trængte til mig, drev mit Blod fra Kinden
 Til Hjertet ned? Forbi! Forsbundet er
 Dit Liv, min Elskede; forbunden er Du,
 Dg Andre skal nu vandre gennem Verden
 Dg boe paa disse dustopfyldte Høie.
 O, herligt gif Du bort, og som en Drøm
 Bar kun dit Liv! Mens her Du vandred, straaled
 End Livets Lyst omkring din Pande, straaled
 Ungdommens Lys, den glade Tro paa Lykken,
 I dine Blik, — men Stjæbnen slukked det,
 Dg stille blev Du. Al, Nerina, stadig
 Den gamle Kjærlighed boer i min Sjæl.
 Dg ofte, naar jeg færdes med i Brimlen,
 Jeg siger til mig selv: Ei meer til Dands
 Dg skjønne Fester smykker sig Nerina! —
 Dg er det Mai, og bringe unge Knoppe

Med Sang dens friske Skud til deres Piger,
Da siger jeg: Nerina, aldrig mere
Du gjæster Baaren, aldrig Kjærligheden!
Hver solklar Dag, hvergang jeg Blomster seer,
Saa tidt mit Hjerte fylbes af en Glæde,
Jeg siger til mig: Al, Nerina glæder
Sig aldrig mere, seer ei Jord og Himmel! —
Du vandred fra mig, vandred bort, og jeg
Har endnu kun i Alt, hvad der bevæger
Min Sjæl, i Alt, hvad der er lyst og fagert,
Et sorgfuldt Minde om min Elskede!

Den hollandske Scene.

Bed

P. N. Nieuwenhuis,

Premierlieutenant af Generalstaben.

Naar en Dansk opholder sig i nogen Tid i Holland og lærer det hollandske Folk, som i mange Henseender staaer os saa nær, at kende, vil han vistnok forbauses over den alt andet end blomstrende Tilstand, hvori den hollandske Scene for Tiden befinder sig, og end mere over det Faktum, at selv litterairt dannede Mænd og Forfattere tale med stor Ringeagt om Skuespillet.

Og dog har den jceniste Kunst i Holland ligesom Malerkunsten engang indtaget et fremragende Standpunkt. Allerede i Begyndelsen af det 17de Aarhundrede havde Amsterdam sit eget Theater, dets Skuespillere reiste omkring i Tydskland og det nordlige Europa for at give Forestillinger, og det er let at

paavise, hvilken betydelig Indflydelse den hollandske Scene har havt paa Udviklingen af den tydske, ligesom ogsaa Tydsfflands store Digter Andreas Gryphius (1616—1664) studerede i Leiden og navnlig tog den hollandske Digter Bondel til Forbillede.

Det synes imidlertid, at den Fornedrelsestilstand, hvori den hollandske Skueplads saa længe har befundet sig, omfider skal ophøre. Flere vægtige Koster have i de allersidste Aar hævet sig til Fordeel for Theatret; det gamle Træfur i Amsterdams, hvortil den nationale Scene saa længe har været henvist, er forsvundet, og en prægtig Steenbygning er ifjor bleven fuldført, ligesom for at antyde, at Theatret nu gaaer en ny Æra imøde. I detmindste er det umiskjendeligt, at denne Begivenhed og den Amsterdamske og Rotterdamske Scenes Hundredeaarssfeer have vaft den slumrende Interesse for Theatret, og at der af dem, som ansee Skuespilkunstens Forsømmelse for en Mangel i Folkets aandelige Tilstand, gjøres store Anstregelser for at vedligeholde denne Interesse. Intet synes i saa Henseende at ligge nærmere ved Haanden og at skulle blive mere virksomt, end at gjøre Nationen opmærksom paa Theatrets tidligere Blomstringsperiode og at angive de Aarsager, som have hidført dets Forfald; det maa saaledes regnes Leidens æsthetisk-philosophiske Facultet til Fortjeneste, at det ved at udsætte en Prisopgave om den amsterdamske (hollandske) Scenes Fremkomst og Udvikling gav Stødet til Udgivelsen

af et Værk, der indeholder saa mange hidtil ubekjendte Oplysninger angaaende denne forsømte Kunstgreen, samt giver et saa smukt og samlet Billede af dens Historie, at det blev tilkjendt Universitetets Guldmedaille og modtoges med den største Interesse. Dette Værk er C. N. Wybrands: „Het Amsterdamshe Toonul“, Utrecht 1873, hos J. V. Beyers. Flere andre mindre betydelige Værker angaaende den Amsterdamske Scene have siden den Tid seet Dagens Lys, og en Forening er stiftet med det Maal for Øie, igjennem hele Landet at vække Sandsen for den sceniske Kunst, dels ved Foredrag, dels ved Udgivelsen af et Tidsskrift og derved at tilveiebringe saa store Midler, at der kan oprettes en dramatisk Skole, hvilket Forehavende er blevet kraftig understøttet af det velbekjendte Selskab „Maatschappij tot Nutvan t'algemeen“, som nu i over hundrede Aar har virket for Folkets Oplysning.

Man maa saaledes haabe, at Hollands nationale Scene atter engang vil hæve sig til sin tidligere Høide. Hvad den engang har været fremgaaer bedst af Wybrands' ovennævnte Værk, og i Betragtning af den Interesse, som man altid her har næret for Theaterforhold, troe vi, at et kortsattet Udtog af dette Arbeide ogsaa her vil frembyde Interesse.

Den hollandske Scene skulder sin første Opkomst til de Fortællere, som i det 14de og 15de Aarhundrede ved festlige Leiligheder bleve kaldte til de Velhavende for at fortælle eller improvisere Eventyr.

Disse Fortællere antog snart de i Fortællingen optrædende Personers Maal og Gebærder osv., og da dette faldt i Folks Smag, blev det snart Regel, at Historierne ikke længere fortaltes, men gaves som scenisk Fremstilling, og saaledes opstode baade „abele spel“ (det hollandske Drama) og „Sættarne“ (det lavere Lytspil). Der findes opbevarede 4 Dramaer og 6 Lytspil fra den Tid, som vise, hvilken udmærket Fremtid den hollandske dramatiske Kunst kunde ventet sig, da den paa den Tid var langt forud for den engelske, franske og tyske Kunst, derjom ikke fremmede Elementer havde indvirket forstyrrende paa dens Udvikling. Disse verdslige Forestillinger, der som oftest gaves paa et Stillads midt paa Byens Torv eller i et Privathus, havde udviklet sig uafhængigt af det geistlige Drama, som en Tidlang fortrængte dem, men paa den anden Side havde de geistlige Forestillinger, hvortil i Reglen Kirken eller Kirkegaarden blev benyttet, en betydelig Indflydelse paa den sceniske Fremstilling i det Hele taget, tilmed da der ved dem lagdes megen Vægt paa en god mise en scène. I 1444 opførtes saaledes i Brüssel det geistlige Drama: „Die eerste bliscap van Marie“, hvori Pointen var en Engels Fald; men da Engelen ved denne Manovre oftere brækkede sit Ben, maatte det tilfids udelades. I andre af disse Mysterier angives ogsaa, paa hvad Maade der bedst skal gjøres Effekt, hvortledes Torden og Lynild skulle fremstilles osv.

De verdslige Theaterforestillinger bleve dog ikke helt forglemte for de geistlige, og der fremtraadte fra Slutningen af det 14de Aarhundrede efterhaanden i de fleste hollandske Byer saakaldte „Nederlykskamers“ eller Kunstlaug, hvori alle de, som havde Lyst til at spille Komædie, eller som interesserede sig for dramatisk Kunst, bleve optagne. Disse Kunstlaug vare fuldstændigt organiserede som de andre Laug, men deres Formaal var at give sceniske Fremstillinger, at skrive Komædier samt at forbedre og berige Sproget. Ogsaa Geistlige kunde optages i dem. Det var af Bigtighed for disse Kunstlaug, at de ikke alene faktisk, men ogsaa retslig bleve anerkjendte af Byens Regjering eller rettere af Regenten, med andre Ord, de skulde ikke alene privilegeres, men ogsaa oetroyeres og autoriseres; de fleste Octroier ere givne af det burgundiske Hof.

I deres Theaterforestillinger sluttede Nederlykerne sig i Begyndelsen temmelig noie til det geistlige Drama, dog snart vendte man atter tilbage til den ridderlige Romantisk og det lavere Lystspil; men det lader ikke til, at Frembringelserne endnu have hævet sig ud over det Middelmaadige. Handling fandtes der kun lidt af, og Fremstillingen gik som oftest ud paa Optog og Spektakel.

I Begyndelsen var Scenen i Reglen indrettet under aaben Himmel og kun luffet paa den fjerde Side, men efterhaanden indrettede man ogsaa Huse og

anvendte Bagteppe og Sidedecorationer. Da den bekendte Digter og Maler Carl v. Mander skulde bringe sit Stykke „Noah“ til Opførelse, malede han paa et Stykke Seilbug, der skulde tjene som Bagteppe, en Mængde Menneske- og Dyrelig drivende paa Vandet, og for at gjøre det Hele endnu mere naturtro, blev der postet en Mængde Vand over Scenen, saa at Arken kunde drive. Hvorvidt der ved Nederkyrnes Forestillinger ogsaa optraadte Damer, er meget omstridt; sikkert er det imidlertid, at i 1412 en Dame spillede i Pier og ligeledes i 1530 i Bure.

Det var først i det 16de Aarhundrede, at Nederkyrskamrene blomstrede i det nordlige Holland, idet de betragtede det som deres Hovedopgave at henlede Opmærksomheden paa Dagens brændende Spørgsmaal, og de have saaledes haft megen Betydning for Reformationen og for Opstanden imod Spanien ved at bearbejde Gemytterne og gjøre dem modtagelige derfor. Kunstlaugene bleve saaledes mere og mere politiske, og medens tidligere Byens Regjering og andre indflydelsesrige Personer ofte havde været Medlemmer deraf, maatte Regjeringen nu, da Kamrenes Stemning imod Geistligheden blev yderst fjendtlig, forbyde dem at give Forestillinger. I den sidste Halvdel af det 16de Aarhundrede forfalde Kamrene mere og mere navnlig i de sydlige Nederlande, hvorimod de i den unge Republik endnu holdt sig til Begyndelsen af det

17de Aarhundrede, da de gik tilgrunde under de kirkelige Stridigheder.

Hvor lidt Rederykstamrene end selv have havt Indflydelse paa en Forbedring af Skuespilkunsten eller frembragt Stykker af Værdi, saa maa det ikke glemmes, at de i lang Tid have været Bærerne for den sceniske Kunst, medens de i det nordlige Holland have lagt Grunden til den nationale Scene. Det var nemlig det amsterdanske Laug „de Eglentier“ med Mottoet: „In liefde bloeynde“ (blomstrende i Kjærlighed) som i den Retning har udmærket sig, navnlig fordi Amsterdams, efterat Spanierne havde erobret Antwerpen, blev Brændpunktet for hele det aandelige Liv, som karakteriserede den unge Republik i Begyndelsen af det 17de Aarhundrede. Krigen med Spanien var atter udbrudt, men det var i Bevidstheden om, at man var stærk nok til at sætte sine Fordringer igjennem. Hvor trivedes ikke Videnskaberne ved det nylig grundlagte Univerfitet i Leiden! Malerkunsten var i sin høieste Blomstringsperiode. Alt aandede Fremgang, og saaledes maatte ogsaa Digtekunsten og igjennem den Scenen stærkt berøres og tage et hidtil ukjendt Opfving, navnlig efter at Smagen ved Studium af de gamle Klassikere var bleven luttret og Sproget rensket, medens fremmede Skuespillere ved Opførelsen af Shakespeares og Calderons Stykker havde udbredt Kjendskab til disse store Mestere.

Blandt de nationale Digtere, som fik Betydning

for den hollandske Scene, maae først og fremmest nævnes Brederoo og Coster, der kunne betragtes som dens Stabere. Brederoo, som desværre døde ung, har saaledes været Hollands første Lystspildigter: hans Personer ere ligesom grebne ud af Virkeligheden og lide kun af den Feil, som dog ikke maa bedømmes for haardt, at de gjøre sig skyldige i mange Platheder, hvilket jo var Stik og Brug i de Dage, idetmindste kunde han tilegne et af sine flibrige Lystspil „Lucelle“ til den attenaarige ærbare og lærde Frotten Teselscha Noemers, som selv overværede Forestillingen.

Coster, skjøndt en begavet Digter, kunde vistnok ikke maale sig med Brederoo, men hans materielle Arbejde for den hollandske Scene er til Gjengjæld saameget større, idet det lykkedes ham at skabe et fast Theater. Son af en Gens kom han omtrent 1578 til Amsterdam, hvor han blev Læge, Magistratsperson og paa Grund af sin Formue, indtagende Væsen og hele Personlighed en meget anseet Mand. Han udfoldede en stor Virksomhed i Nederlyskamer, som var meget ivrig i at give Theaterforestillinger, der svarede saa god Regning, at de i et Aar gav et Overskud af 1000 Gylde, skjøndt Entreen kun var 10 Skilling danst, en Sum, der kom et Hospital for udlevede gamle Mænd tilgode. Men paa samme Tid fik Kamret Tilgang af adskillige Medlemmer, for hvem Kunsten var det Underordnede, men Vren af at være med det ene Afgjørende. Disse Spidsborgere anmassede

fig efterhaanden saa stor Indflydelse og bragte ved deres Uvidenhed og Skinsyge saa megen Forvirring tilveie, at Coster og nogle af hans Venner tilsidst besluttede at træde ud for derefter at stifte et nyt Selskab, hvor ikke indbyrdes Stridigheder skulde kvæle den vakte Sands for Skuespillet. Dette Selskab, som kaldte sig Akademiet, var egentlig ikke andet end et nyt Nederlykkskammer, som navnlig havde Skuespilkunstens Udvikling for Øie; det behøvede derfor en Bygning, og ved Costers Indflydelse skaffedes saa mange Penge tilveie, at i 1617 et Theater af Træ kunde opføres paa Kaisersgracht. Da Coster endvidere havde til Hensigt at lade det Overskud, Forestillingen vilde indbringe, komme en kirkelig Stiftelse til Gode, sluttede han den 23de September 1617 en Contrakt med Vaisenhusets Bestyrere, hvorved der tillagdes dette i de første 6 Aar en Trediedeel og senere Halvdelen af Udbyttet.

Det nye Theater blev færdigt i Slutningen af September 1617, og inden den 1ste November s. A. (Dagen er ikke bekjendt) aabnedes det første Tempel for den hollandske Skuespilkunst med to Stykker, et Forspil og en Tragedie med Titel: Sorgespil angaaende Mordet paa Wilhelm, Prinds af Oranien, af G. van Hoghendorp. I Forspillet optraadte Apollo og alle ni Muser, som skifteviis talte til Publicum og lovede at sørge for dets Underholdning. Thalia kom tilsidst og anvendte i sin Tale karakteristisk nok den

amsterdamske Dialekt for at antyde, at Lystspillet ligeledes vilde benytte den. Akademiets Bestyrelse var overdraget Coster og nogle Direktører, valgte blandt Skuespillerne. Disse vare ikke fast ansatte, og det er tvivlsomt, om de i Begyndelsen bleve lønede. Man veed saaledes med Visshed, at Skuespildigterne intet Forfatterhonorar fik, og endnu længe efter fandt man det aldeles stridende mod god Tone at ville forlange et saadant.

Hvorledes Scenen var indrettet kan endnu sees af gamle Afbildninger og detaillerede Beskrivelser. Den var ikke dyb og bagtil aflukket ved et Lærredsteppes, hvorpaa en eller anden Decoration var malet. I Forgrunden vare to fremspringende Coulijsjer anbragte. Foran disse stod paa hoire Side en Mø med en Krands paa Hovedet, et Sværd i den hoire og en Bog i den venstre Haand, hvilket skulde forestille Vaisenhusets Stytshelgeninde Sancta Lucia; paa venstre Side stod en gammel Mand, som med Misundelse betragtede det Hele, hvorved alluderedes til det gamle Kammer. Tværs overfor Scenen var anbragt en Bjalke, paa hvilken Akademiets Skjoldmærke, en Vikube, paraderede, og paa hver Side af den stod en Kvindefikkelse, hvoraf den ene forestillede Tragedien, den anden Lystspillet. Hele Scenen var behængt med Skjolde, hvorpaa der stod Tankesprog, der ligesom skulde udtrykke Hovedemnet i tidligere givne Stykker,

for at man ved at see dem skulde gjenkalde sig den Nydelse, disse Stykker havde fremkaldt.

Iøvrigt vare alle Decorationer ubevægelige; kun var man naaet til at have Coulisser af Lærred, bemalede paa begge Sider og indrettede til at dreies rundt, naar en Decorationsforandring var nødvendig. Derimod manglede naturligvis ikke det saakaldte Flyvebæret: et Apparat, hvorved Skyer kunde nedsænkes paa Scenen, hvad der dengang spillede en stor Rolle i alle Theaterstykker; ligeledes lagdes der megen Vægt paa smukke Dragter til Skuespillerne, som endnu i lang Tid maatte optræde i Kvinderoller. Forestillingerne begyndte i Reglen Kl. 4 Eftermiddag, og der spillede to Gange ugentlig, om Søndagen og en anden Dag midt i Ugen. Skjøndt Akademiet ogsaa havde sat sig andre Opgaver end at spille Komædie, saa viste det sig snart, at det maatte indskrænke sig hertil, og da saaledes Forspillet fra Aabningsdagen i senere Aar blev gjentaget, optraadte Muskerne med Undtagelse af Thalia og Melpomene med Laas for Munden, idet Thalia forklarede, at dette maatte tilskrives Folks Misundelse og Splidagtighed. I det Hele taget havde Akademiet udmærket Sogning til Trods for, at det gamle Kammer, som saae sin Tilværelse truet ved en Concurrent, anstrengte sig af al Evne for at lokke Publikum til sig og ikke engang tog i Betænkning at engagere Akademiets egne Skuespillere. Ifølge en gammel Regning modtog Baisenhuset saaledes fra

1617 til 23de Decbr. 1621 som sin Andel i Akademiet's Overstud en Sum af 4019 Gylde.

Endnu forend Contracten mellem Waisenhuset og Coster var udloben, folgte han Theatret til dette, som derefter selv maatte paatage sig dets Bestyrelse og dertil udnævnte nogle Directeurer.

Ligesom de tidligere Namre havde benyttet Skuespillet til at gjøre Udfald mod Kirke og Stat, saaledes kunde Coster, der var Remonstrant og i hoi Grad livlig af Gemyt, under de daværende kirkelige Stridigheder heller ikke lade være at tage Parti og i sine Stykker snærte Geistligheden og Statsstyrelsen. Det maa tilskrives Hollændernes alvorlige Charakteer, at Tragedien fremfor Lytspillet blev valgt som Form for disse Angreb. Et af de skarpeste Udfald mod Geistlighedens Hovmod kom frem i Costers „Iphigenia“, som i den Grad gjorde Lykke, at det i 1630 udkom i sjette Udgave. Præsterne kunde naturligvis ikke tie stille hertil, men toge stærkt paa Bei imod Akademiet, hvorved imidlertid kun opnaaedes, at Folk om muligt endnu stærkere end før strømmede derhen, hvad der ogsaa foranledigede Coster til i sin Fortale til Iphigenias 6te Udgave at yde sin Tak til „de opstrømmede Ulveunger, fordi de raabe saadan Bevalt, at Pladsen i Theatret er for ringe til at rumme alle Tilskuerne, og Pengeskassen for lille til at modtage de indstrømmende Penge.“ Geistlighedens værste Fjende var dog den store Digter Bondel, som vi senere skulle

komme tilbage til. I Akademiets Navn udstedte han i 1630 en Række Spørgsmaal som Prisopgave, hvoriblandt maa mærkes følgende:

Hvem har de skarpeste Tunger?

Er det Sandhed eller Skin, der gjør salig?

Maa Holland ikke gaae tilgrunde, naar der lægges Vaand paa fromme Christen-Sjæle?

Er Frihed ikke Statens største Skat?

På Svar indkom der mange, hvoraf 29 kjendes endnu. At de vare faste er naturligt; Akademiet kaldtes Kakodemonie, og Bondel blev bestyldt for at have stillet disse Spørgsmaal, blot for at Modpartiet i Brede skulde forløbe sig, hvorved Regjeringen kunde faae Uledning til at gribe ind. Dette blev ogsaa Enden paa Visen. Allerede den 12te April 1630 forbød Magistraten Udstedelsen af flere Spørgsmaal og Svar. Denne Strid med Geistligheden har dog baaret bittere Frugter for den hollandske Skuespilkunst, thi alle Orthodoxe betragtede herefter dem, der interesserede sig for Scenen, som Gudsbespottere og Libertinere, og da Striden blussede op paany, holdt en stor Del af det velværende Publicum sig borte fra Theatret, som altsaa ikke alene gik Glip af dets Understøttelse, men tillige i det skaffede sig en mægtig Fjende.

En anden Modstander, som gjorde Alt for at komme Akademiet tillivs, var det gamle Kammer, som navnlig skadede det ved, som allerede nævnt, at under-

kjøbe dets Skuespillere, der i Reglen kun vare engagerede for een Forestilling ad Gangen. Akademiet havde tiljødft ingen anden Udvei end at klage til Borgmesterne, som derved fik Veilighed til at blande sig i Theatrets Anliggender, en Indblanding, der naturligvis ikke altid var heldig. Byfædrenes første Bestræbelse gik ud paa at forlige de stridende Parter, og det lykkedes dem ogsaa den 7de Juli 1632 at bringe en Forsoning istand, hvorved det gamle Kammer og Akademiet gav deres Samtykke til en Sammensmeltning. Det Vanskeligste var at bestemme, hvorledes Overskuddet ved Theaterforestillingerne skulde fordeles, da det gamle Kammer havde spillet til Fordeel for Hospitalet, ligesom ogsaa andre Stiftelser gjorde deres Krav fra tidligere Dage gjældende, indtil endelig Magistraten bestemte, at Baisenhuset skulde have $\frac{2}{3}$ og Hospitalet $\frac{1}{3}$ af Nettoindtægten eller tilsvare det Manglende. Dette Forhold vedblev at bestaae lige indtil 1795, og i al den Tid tog Geistligheden, som havde Tilsynet med disse Stiftelser, med Glæde imod den Gevinst, som det ugudelige Skuespil kastede af sig. I det nævnte Aar, da Holland fik den franste Frihed, benyttede Theaterdirektionen sig af de frie Forhold til at unddrage Stiftelserne deres Theaterindtægt, og de fik den ikke siden igjen.

Efter Kamrenes Forening var Costers Theater for lille til at rumme hele det theaterbesøgende Publicum, og det var saaledes nødvendigt at udvide det.

Da Pengevanstelighederne vare fjernede, kjøbtes i 1637 et Stykke Jord til*); endnu samme Aar blev Træskuret nedrevet, og et nyt Theater opført af Nicolaas van Campen for en Sum af 29,103 Gylde. Søndag den 3die Januar 1638 fandt den høitidelige Aabning Sted i Overværelse af hele Byens Regjering. Det var overdraget Digteren Bondel at skrive Aabningsstykket, og han digtede sin berømte Tragedie „Gysbrecht van Amstel“, hvori han fandt Leilighed til at snyge Amsterdams Pris. Stykket gjorde strax saa megen Lykke, at det gaves 13 Gange i Træk, og siden den Tid indtil Dato er aldrig noget Aar gaaet hen, hvori Theatret var aabent, uden at det er gaaet over Scenen ved Nytaarstid under stormende Jubel tiltrods for, at Handlingen i Stykket ingenlunde er raffremadskridende eller videre interessant. Det maa imidlertid vel erindres, at Gysbrecht van Amstel i lang Tid har været anseet for den eneste hollandske Tragedie, som lod sig opføre. Saaledes erholdt Amsterdam et fast Theater, „Schouwburg“ kaldet, og den unge hollandske Scene et passende Hjem. Hr. Wybrands giver i sit Værk en noiagtig Beskrivelse deraf, som nærmere belyses ved smukke Billeder af Tilskuerpladsen og selve Scenen. Vi ville blot indskrænke os til at anføre, at den første var halvobalfarmet, mere

*) 150 □ Aken kjøbtes for 500 Rdl.

bred end dyb og begrændset af to Rækker Loger (11 foroven, 10 forneden) bestemte for Standspersoner. Ved Hjælp af Skydegardiner kunde de unddrage sig Publicums Blik, men disse Gardiner maatte snart fjernes paa Grund af Misbrug. Paa Gulvet var der Staapladses, medens der ovenover Logerne var et Slags Balkon, der benyttedes af Mellemklassen. Mest Interesse frembyder dog Scenen, som kun var indrettet til faste Decorationer. Der havdes endnu ikke et heelt Teppe, men ligesom tidligere to Gardiner, som fra Midten af Scenen bleve skudte til Siden. De vare anbragte saa langt tilbage, at de forreste Couliisjer, hvorpaa der var anbragt en Dør og et Par Binduer, forblev udenfor; skulde da Scenen være en Stue, bleve Gardinerne ikke trukne tilside, og vilde man have et Fængsel, blev der blot anbragt nogle Tremuer for Binduerne. Scenens Baggrund var i Midten optaget af en pragtfuld Thronstol til Afbenyttelse for de Tyrster eller Helte, som optraadte i Stykket. Paa hver sin Side af Thronen var der paa Bagteppet malet en Decoration, til Høire et Slot og paa den anden Siden et Landskab. Kom nogen frem paa Scenen fra den Side, hvor Slottet var, antydedes herved, at Vedkommende kom fra Byen, fra den anden Side derimod var det fra Landet. Lidt foran disse to Decorationer stod der et Par Soiler, som bar et Galleri, der gik heelt hen til Bagteppet, altsaa et paa hver sin Side af Thronen. Paa disse Gallerier stode de Skue-

spillere, som skulde tale ud af et Vindue, fra et Taarn eller fra en eller anden høi Standplads. Skulde Scenen endelig forestille en Skov, tog man sin Tilflugt til virkelige Træer, Grene og Græstov. I det Hele taget fremgaaer det af de fra den Tid opbevarede Regninger, at Intet blev sparet for at gjøre Scenen saa glimrende som muligt.

Theatret blev bestyret af 6 Direkteurer, som udnævntes af Borgermesterne. De havde ikke alene alle Pengesager, Anskaffelser osv. under sig, men gjennemfaae ogsaa alle de Stykker, som indleveredes, for at forhindre, at noget blev opført, der kunde støde Regjeringen, Kirken eller Belansthændigheden; endelig havde de ogsaa at engagere Skuespillerne, som betalttes for hver Aften, de optraadte, og fik deres Dragter leverede. Ofte bleve Skuespillerne trakterede for Theatrets Regning med Æl, Brød og Sild, og det Samme gjorde en Digter, naar de havde opført hans Stykke til almindelig Tilfredshed. Da Skuespillerne ikke vare fast knyttede til Theatret, havde de altid en anden Biforretning, ligesom de ogsaa gjorde sig Fordeel ved at levere Brugsgjenstande til Scenen. Deres Tid kunde heller ikke optages heelt af Theatret, da der i Reglen kun spilledes to Gange om Ugen, Mandag og Torsdag, og alene i Saisonens Begyndelse tre Gange.

Det varede endnu nogen Tid, inden Skuespillerinder optraadte paa Scenen, thi saavidt man har kunnet udfinde af gamle Regninger, var Ariane Mozemann,

som optraadte den 19de April 1655 i Stykket „Ariane“, der rimeligvis var skrevet for hende, den første hollandske Skuespillerinde. At man har været tilfreds med dette første Forsøg fremgaaer deraf, at der endnu samme Aar engageredes tre andre Damer. Figuranter brugtes derimod allerede strax ved Theatrets Aabning og bleve betalte med tre Mk. pr. Aften, med mindre man kunde hjælpe sig med gamle Mænd fra Hospitalet. Disse, som allerede nød godt af Theatret, maatte nøies med den halve Betaling.

Da det første hollandske Theater blev aabnet paa en Tid, hvori Nationen har udviklet sin største intellektuelle Kraft, og Kunster og Videnskaber blomstrede som ingenfinde før eller senere, kunde man med Rette have ventet, at den hollandske Kunst vilde have gaaet en udmærket Fremtid imøde til Trods for de hæmmende Forhold. Bistnok blomstrede Theatret, Amsterdammersne vare med Rette stolte af det, og mange fornemme Fremmede besøgte det*), men Udviklingen gik meget snart i et forkeert Spor. Den, som bidrog meget hertil, var mærkeligt nok Hollands største Digter Joost van der Bondel, født 17de November 1587 i Köln og død 5te Februar 1679 i Amsterdam, hvor han, i hoi Grad begejstret for Hollands Daadkraft, i mere end 50 Aar var en Tolk for Alt hvad der af aandeligt Liv

*) Saaledes den danske Gesandt den 6te August 1646.

rorte sig i den store Handelsby, som han elskede med hele sin Sjæl. Borgermestrene ærede han saaledes som Halvguder, medens han i hoi Grad foragtede Præsteskabet.

Efter Costers Dod fik Bondel stort Indflydelse paa Theatret, men istedenfor at følge Koster i det romantiske Drama, hengav han sig aldeles til den classiske Digtning, hvorfor Europas Lærde dengang sværmede, og søgte at omplante den græske Tragedie paa hollandsk Grund. Han skrev saaledes efterhaanden 32 Tragedier (hvoriblandt enkelte politiske), som udmærkede sig ved deres glimrende, kraftige Vers, men Handlingen var mat, en naturlig Folge af at Skjæbnen i det græske Drama maatte udelades, og Bondel forstod ikke som Shakespear at begrunde det Tragiske gennem Charaktererne. Man kan saaledes ikke undre sig over, at det theaterbesøgende Publikum i Længden ikke fandt Behag i hans Stykker og hellere saae Costers eller en Oversættelse af Calderon eller et Bytispil; men istedenfor at dette for de kommende Digttere skulde have været en Paamindelse om at hæve Bytispillet op i en hoiere Sphære, bleve de ved Bondels Autoritet ligeledes tvungne ind i den classiske Retning, men da de ikke havde hans Begavelse, udartede deres Digtning til Bombast, medens det nationale Bytispil sygnede hen.

En Digter gjorde dog en Undtagelse, nemlig Jan Vos. Han var Glarmester af Profession og aldeles uden classisk Dannelse, men han havde opfattet saa meget af Dramaet, at det paa Theatret kom an

paa at fremstille Handling. Udeles ubekjendt optraadte han saaledes i 1641 med „Aran og Titus,“ hvori Begivenhed ophobedes paa Begivenhed, for at Tilskuerne stadigt kunde holdes i Aand ved snart gruelige og snart glimrende Scener. Der fortælles, at en Bonde, der overværede Forestillingen, blev saa uhyggelig berørt ved Myrderiet, at han fandt det raadeligst at gaae bort itide, inden Touren kunde komme til ham. Stykket vandt glimrende Bifald og fulgtes af flere lignende. Det hollandske Drama vilde dog maaskee være kommet igjen i det rette Spor, hvis Vos's Stykker ikke havde havt den Mangel, at de vare uden Charaktertegning, og at Handlingen for det meste var temmelig umotiveret. Publicum, man kan desværre ikke sige det dannede Publicum, da det kun var tilstede i ringe Antal, brod sig imidlertid ikke herom og var tilfreds med at see meget, og Jan Vos, som imidlertid var bleven Theaterdirekteur, fandt det i alle Henseender heldigst at tilfredsstille Publicums slette Tilboieligheder.

Da det gamle Theater med sit ubevægelige Decorationsvæsen ingenlunde kunde give den fornødne Afvevling i saa Henseende, var det naturligt, at Vos af al Magt stræbte hen til ogsaa i Amsterdam at faae det i de sydligere Lande indførte Scenemaskineri, hvorved man ganske anderledes end hidtil vilde kunne gjøre Effekt, og han hvilede derfor ikke, førend han havde formaaet Vaisenhuset til at bygge et nyt Theater. Den 23 Juni 1664 spillede der for sidste Gang paa

de gamle Bræder, og endnu samme Aar kunde Vos's lille Datter Maria lægge Grundstenen til det nye Theater, som derefter aabnedes den 26 Mai 1665; men der var kun blevet spillet ni Gange paa det, da Regjeringen, paa Geistlighedens Tilskyndelse, lukkede det den 23 Juni 1665.

Det kan nemlig ikke negtes, at de Lystspil eller Loier, som i de senere Aar vare blevne opførte, i hoi Grad satte alle Hensyn til god Tone og Moralitet tilside, og at der navnlig imellem Acterne gaves Scener til Bedste, som man skal have ondt ved at forestille sig. Efter et Dienvidnes Udsagn vare de værre end hvad der i sin Tid foregik bag Gardinerne i Logerne — med andre Ord: al Skam var sat til Side.

Derved fik Geistligheden atter Mod til at tage Bladet fra Munden, og om man end ikke aabent turde fordomme alt Komediespil for ikke at faae hele Borger-skabet paa Halsen, saa angrebes Vondel stærkt for sine bibelske Stykker, og man forlangte, at deres Opførelse skulde forbydes. Vondel taug ikke, og en Feide opstod igjen, der havde det nye Theaters Lukning tilfølge.

Men allerede den 8de Februar næste Aar syntes Borgermestrene, at Publicum nu havde undværet Theatret længe nok, og de hævede altsaa Forbudet. Næppe havde Præsterne faaet Nys om denne Beslutning, forend de sammenkaldte de Vidske i Menigheden, for med dem at drøfte hvad der skulde gøres, og disse

opfordrede da en Deputation af Geistlige til at begive sig til Magistraten for at bevæge den til ikke at lade sin Beslutning angaaende Theatrets Gjenaabning komme til Udførelse. Borgermestrene modtog Deputationen, men svarede, at de noie havde overveiet Sagen og fastholdt deres Beslutning; de vilde derfor anmode de Herrer Prædikanter om ikke fra Prædikestolen at ivre imod denne Regjeringshandling. En af Præsterne traadte nu frem og svarede: at Ingen, end ikke Regjeringen, havde Ret til at binde hans Tunge, da han ligeoverfor Menigheden maatte betragte sig ligesom en Taarnvægter, der raaber Alarm, saasnart han seer nogen Ildbrand. Borgermestren blev ham dog ikke Svar skyldig, men gjorde opmærksom paa, at Præsten ikke uden hans Tilladelse kunde blive Taarnvægter, samt at heller ikke en Vægter maatte blæse Alarm uden at have erholdt Bemyndigelse dertil. Et mærkeligt Svar i de Dage til en Præst, som optraadte paa Menighedens Begne!

Theatret kom imidlertid ogsaa paa anden Maade i Strid med Autoriteterne, fordi Tilboieligheden til at opføre Stykker, hvori der fandtes politiske Hentydninger, vandt bestandig mere Overhaand. Det var ogsaa heri, at den frihedselstende Bondel gif aller-videst, og Tragedierne Palamedes, Maria Stuart, Lucifer og flere ere rene Persiflager. I hans Mas Aniello, som første Gang opførtes den 20de Februar 1668, blev Folket endogsaa ligesom opfordret

til at gjøre Oprør i Anledning af en ny Stats Op-
 træbning (den 100 Penning), uden at dette dog skete,
 jaaledes som da den Stumme blev opført i Brüssel.
 Endelig kunde dog Amsterdams Borgermestre ikke længere
 lufte Dinene i for Theatrets politiske Demonstrationer,
 og det blev lukket i Tidsrummet fra 8de Juni 1672
 til 28de December 1677 i Begyndelsen af Vilhelm
 den 3dies Regjeringstid. At Amsterdam ikke har været
 synderlig statholderisk-sindet kan fremgaae deraf, at
 der i 1680 paa Theatret opførtes et nyt politisk Stykke
 under Titel, „Egoismens Tyranni paa Den Brjefeur
 (Fribalg),“ hvori Prindsen (Vilhelm den 3die), Brodrene
 de Witt, Statsmændene Jagel og Venting samt flere
 bekjendte Personligheder optraadte. Egoismen repræ-
 senteredes naturligtvis af Statholderen.

I Slutningen af det 17de Aarhundrede forsvandt
 imidlertid det politiske Drama mere og mere, da hele
 det politiske Liv blev svagere. Nationen havde er-
 hvervet sig Anseelse og Rigdom og fandt det bekvem-
 mest at tære paa sine Forfædres Verommelse; den
 lod Politiken skjotte sig selv, og der var derfor ikke
 længer nogen Anledning for Theatret til at udfordre
 Autoriteterne. Derimod vedblev Geistligheden i alle
 Henseender at modarbejde det og opnaaede endnu en-
 gang at faae Skuepladsen lukket fra 1747 til 28de
 September 1749. Siden den Tid er det vel ikke
 lykkedes den at standse Theatrets Virksomhed, men den
 har lige indtil vore Dage gjort Scenen ubodelig

Skade ved at afholde en stor Deel af det dannede Publicum fra at komme der. Endnu i 1866 fremkom en Pastor de Geer i et anseet Tidsskrift med følgende Udtalelse: „Skuespillet er i allerhøieste Grad umoralisk og Mennesket uværdigt. Thi at spille idag denne, imorgen hin Rolle, at være idag en, imorgen en anden Charakter og altid vise sig anderledes, end man er, er det ikke et Bæb af Usandhed? er det ikke i det allermindste Veien til selv at blive usand og at tabe sin egen Charakter og moralske Personlighed, og er dette ikke i allerhøieste Grad umoralisk og Mennesket uværdigt? Og skulde denne Umoralitet ikke i Grunden være den uvilkaarlige, men dybere Marsag til, at man med Ret eller Uret har en Uvillie imod alle dem, som ere Skuespillere.“

Det maa tilføies, at de hollandske Skuespillere heldigvis ansaae det for at være under deres Værdighed at svare herpaa.

Dog vi vende atter tilbage til Jan Vos, som med sit Stykke Uran og Titus var kommen ind paa en Retning, hvori Publicum kun altfor gjerne fulgte efter. Som allerede lovet ved det nye Theaters Aabning skulde dets Maskineri vise sig for Publicum i al sin Glænde, og Vos skrev derfor sin „Medea“, hvori man saae hende fare gennem Luften paa en Bogu, Grib derimod paa en flyvende Paafugl, som holder en Regnbue i sine Kloer, medens Hofvægter bleve forvandlede til Træer, Slotte, Bjørne og Tigre,

Helveide til en Skov, hvori Paris's Dom fremvisees, Døden optraadte i forskjellige Dragter, Planeter dandjede osv. Medea efterfulgtes atter af lignende Stykker, som paa Plakaterne anbefaledes med Trylleformularen „met konst en vliegwerk“ (med Kunst og Flyveværk); ja det gik saa vidt, at en Slags Poet, Ludvig Meyer, i 1667 skrev, at Skuespil ikke ere til for Dreues, men for Dinenes Skyld, hvorfor en Digter ikke saameget ved Ord skal søge at paavirke Hjertet, som ved glimrende Scener at mætte Dinenes Øjt. Dette kunde dog ikke andet end fremkalde Modsigelse hos dem, som endnu ikke heelt havde glemt, hvad dramatisk Kunst vil sige. I det saaledes nogle Personer saae de Skær, hvorpaa det hollandske Drama hidtil havde grundstødt, troede de sig ogsaa istand til selv at kunne føre Scenen i det rette Spor, hvorfor de i 1668 stiftede et Kunstelskab med dette Maal for Øie, under det stolte Motto: Nil volentibus arduum o: Man kan hvad man vil. Desværre svarede Evnen ikke til Villien, thi ingen virkelig Digter var Medlem af Selskabet, og det Ideal, som foresvævede det, var Dramaet i den franske Snorlivsform, med sit Stof taget fra Iliaden eller Odysseen og udtværet i 5 Acter uden Forsyndelser imod Tids- og Stedsbestemmelser.

Mærkeligt nok vandt de af Selskabet udarbejdede eller oversatte Stykker Bisald hos en stor Deel af det theaterelskende Publikum, som var blevet mæt af

Mastinmesterens Kunststykker. Selskabets Indflydelse voksede derfor Dag for Dag; det erholdt flere Privilegier, og alt som det fik større Magt, blev det ogsaa mere intolerant, saaledes at kun de Stykker, som fulgte de af det foreskrevne Love, kunde komme til Opførelse. Dette var en stor Skuffelse for det simplere Publicum, der navnlig ikke vilde undvære de slibrige Lytspil, og tilsidst udeblev det næsten ganske, saa at Indtægterne bleve betydeligt formindskede. Men nu udbrøde Baisenhufets og Hospitalets Bestyrelser i Namastrig over Theaterdirektionen, der ved at lade kjedelige Stykker komme til Opførelse tilføiede de nævnte Stiftelser saa stor Skade, og Rivninger mellem disse Autoriteter kunde altsaa ikke udeblive. Da Stiftelsernes Bestyrelse raadede over Pengekassen og nu holdt Theaterdirektionen meget knapt, var denne tilsidst nødsaget til at ansøge om sin Afsked, hvilken den ogsaa strax erholdt. Baisenhufets Bestyrere kunde dog ikke selv forestaae Theatret, og der blev derfor ingen anden Udvei aaben for dem end at forpagte det bort, første Gang paa tre Aar fra 13de September 1681 at regne. De første Forpagtere forstode endnu at drage nogen Fordeel af denne Virksomhed, men da Contracten skulde fornyes, stillede Baisenhuset saa ublue Fordringer, at de nye Forpagtere, efter i de to sidste Aar at have tilsat 13,600 Gylde, maatte ansøge om at fritages for at bære længere knyttede til Theatret, saaledes at Baisenhuset i 1688 blev nødsaget

til selv at tage Styrelsen i sin Haand: Det udnævnte da to Direktører i dette Niemed, men heller ikke med denne Bestyrelse var Publicum tilfreds. Vaisenhuset brod sig dog kun lidt om disse Klager, og saaledes geraadede Theatret i Slutningen af det 17de Aarhundrede mere og mere i Forsald, hvad der ogsaa var naturligt, da hele Nandslivet i Holland paa den Tid stagnerede. Digtere fandtes ikke længere, eller rettere, Alle, som kunde rime, bildte sig ind at være Digtere. Skuespillerne manglede de tilstrækkelige Subsistensmidler og søgte deres Trost i Flasken og i slet Selskab, og saaledes blev Theatret, for dog at lokke nogle Besøgende, igjen tvunget ind paa at gjøre Virkning ved smukke Decorationer eller ved at lade fremmede Skuespilselskaber, dog navnlig Operaselskaber optræde.

I Begyndelsen af det 18de Aarhundrede stod det altsaa kun daarligt til med Hollands nationale Scene, og selv Udsigten til, at den ved Concurrence med andre Theatre paany skulde kunne hæve sig, blev tilintetgjort derved, at Borgermestrene i 1708 gav Vaisenhuset udelukkende Ret til at afholde sceniske Forestillinger. Intet blev da saa fordærveligt for den hollandske Scene som den Omstændighed, at Fransk i det 18de Aarhundrede fik en overveiende Indflydelse, tildeels foranlediget derved, at saa mange franske Protestanter efter Nantes-ediktets Ophævelse nedsatte sig i Holland. I kort Tid blev Fransk Modesproget, og Alt, hvad der blot var Fransk, blev betragtet med gunstige Øine, saaledes at

den hollandske Nationalitet virkelig stod Fare for at gaae tilgrunde. Under saadanne Forhold fulgte saavel Digtere som Theatret blindt hen Paris, og Alt, hvad der kom derfra, blev oversat, ligemeget om det buede eller ikke, naar det blot tilfredsstillende den franske Opfattelse af de Lobe for Scenen, som Aristoteles og Horats engang havde givet; men derved fik det nationale Drama Dodsstodet, og det vil derfor kun have ringe Interesse videre at forfølge det amsterdamske Theaters Historie i det 18de Aarhundrede.

Det Eneste, hvad der ikke kunde rammes af den franske Indflydelse, og som derfor blev opført naturtro og sandt, var det lavere Lytspil, hvorpaa det simplere Publicum satte saamegen Pris, medens det egentlige Lytspil, Charaktereskuespillet, aldrig har kunnet tribes i Holland.

Det gif altsaa ikke anderledes med den dramatiske Kunst end med Malerkunsten, hvori kun faa Malere fulgte Rubens, men des flere derimod Jan Steen, og saaledes finder man endnu iblandt det 18de Aarhundredes hollandske Theaterdigtere dog een, som havde fortrinlige komiske Anlæg og digtede en Mængde Lytspil i den lavere Sphære. Denne Digter var Vangendyk, f. 25de Juli 1683 i Haarlem, hvis Stykker gjorde megen Lykke, og lige indtil den allernyeste Tid vare de de sidste Lytspil af Betydning, som ere fremkomne i den hollandske Litteratur. Vangendyks Geni kan dog ingenlunde maale sig med den første Lytspil-

digters Brederoo's, men hans Stykker blive paa Grund af deres Platheder ikke længere opførte.

Vi ville nu atter vende tilbage til selve Theatret og for et Curiosums Skyld meddele følgende opbyggelige Beskrivelse af en Forestillingsaften i 1733, saaledes som den er givet af en troværdig Forfatter: „I Begyndelsen var der megen Stoi, inden hver havde faaet sin Plads, thi Direktøren sørgede ikke for, at Nummerpladser, som bleve tagne iforveien, holdtes ubesatte, indtil de rette Vedkommende indfandt sig, og dernæst folgtes der flere Billetter, end der overhovedet var Pladser. Saa snart Teppet gik op, begyndte Publicum at snakke til Skuespillerne; det vedblev desuden med at knække Nodder, pille Appelsiner o. s. v., og Skallerne tilligemed andet Skarn bleve kastede omkring Dreene paa En. Medens der blev spillet, gik en Døne stadig rundt med Al, og af og til foer en Troldkjælling til meget stor Moro igjennem Salen. Skuespillerne kunde slet ikke deres Roller, men hjalp sig ved at improvisere. Da Scenen tilsidst ved idelig Anvendelse af Gyrværkeri var heelt fyldt med Røg, og jeg frygtede for et Ulykkestilfælde, gik jeg min Vej.“

Den 7de Januar 1738 feirede Theatret sin Hundredeaarshfest med stor Pragt; alle Autoriteter vare indbudne, ligesom de Digtere, Theatret anerkjendte som saadanne (de erholdt ved denne Leilighed en Laurbærgreen). Foruden en Tragedie af Langendyk opførtes

en allegorisk Hentydning til Festsdagen, hvori Digteren havde forsøgt at vise Digtekunstens rette Brug og Misbrug, og i hvilken der forekom nogle hidtil ukjendte glimrende Scener, som han haabede til Glæde for Publicum og til Fordeel for Stiftelserne.

I Aaret 1763 var der atter Fest i Anledning af Theatrets 125 aarige Bestaanen, ved hvilken Leilighed Corneilles Polieucte blev opført, og atter 5 Aar senere gav Stattholderens Besøg i Amsterdam Anledning til en stor Fest paa Theatret, som kort iforveien var blevet ombygget saaledes, at det kunde rumme 1350 Personer, nemlig 100 i Logerne, 450 paa Gulvet, 500 Staapladser og 300 paa Galleriet.

I den sidste Halvdeel af det 18de Aarhundrede oprinder der ligesom en bedre Tid for den hollandske Scene, idet der opstod en betydelig Skuespiller Corber, som for første Gang forsøgte at spille en Rolle, uden for det lavere Lystspil, naturligt og uden Skvalder og Bombast. Foranlediget ved den gunstige Kritik heraf i en Mængde Tidsskrifter, som dengang vare begyndte at udkomme, fulgte de andre Skuespillere efter. At disse hovedsagelig litteraire Tidsskrifter ikke have været uden gunstig Indflydelse paa Scenen i det Hele taget er utvivlsomt, naar man læser, hvilken fornuftig Kritik et af dem, „de Denker,“ har givet i Anledning af 125 Aarsfesten. Der siges deri: Theatret tiltroer sig Egenstaber, som det slet ikke besidder, og navnlig er det skammelig ubidende i selve det hollandske Sprog;

hvilken Skjændsel er det ikke for os, at imellem de Stykker, som i de sidste 25 Aar ere gaaede over Scenen, og som ved Festen bleve opransede, findes næsten ikke et eneste originalt Arbeide, men kun luttet franske Oversættelser. Vor Charakter er ganske forskjellig fra den franske ligesom vore Skikke, og vi raade derfor hollandske Digtere til i Fremtiden at skrive Stykker efter egen Opfindelse med hollandske Charakterer og hollandske Feil.

Genimod 1770 indtræder der derfor et tydeligt Omflag paa Theatret. Skuespillerne ere blevne langt bedre, og der fremtræder to dramatiske Digtere, van Haren og Fru van Merken, som, om de end ikke vare betydelige, dog søgte at frigjøre sig for den franske Indflydelse. Da var det, at den Katastrophe for Theatret indtraadte, hvorved Wybrands foreløbig er bleven staaende, nemlig Theatrets Brand den 11te Mai 1772. Et flamsk Operaselskab opførte den Dag „Deserteuren“ af Morejini, og Direkteuren havde da den Uforsigtighed at anbringe usædvanlig mange Bæger i de Byfetalgsbeholdere, der traadte istedenfor vor nuværende Lamperække. Men da nu Beholderne en kort Tid skulde tildækkes for at frembringe Mørke, udviklede der sig en saadan Varme, at der gik Ild i Talgen; en Betjent var saa uforsigtig at kaste en Spand Vand derover, hvorved den brændende Talg bragtes til at flyde ud over Scenen, hvor den strax antændte Decorationerne, som et Dieblif efter stode i

Ih3 Lue. En frygtelig Forvirring opstod nu imellem Tilskuerne, som søgte at bane sig en Udgang, men alle Døre vendte indad, flere vare aflaaefede, og der opstod da en saadan Trængsel, at Mange bleve nedtraadte, Andre fastedes ned af Trapperne, og næsten Ingen kom derfra uden Bestadigelser. 18 Personer maatte lade Livet.

Hvilket Indtryk denne Brand foraarsagede er vanskeligt at beskrive; Geistligheden triumferede og fremstillede den fra Prædikestolen i sin Stadefryd som en velfortjent Straf fra Himlen, hvad der satte meget ondt Blod overalt. Den henvendte sig ogsaa til Borgermestrene for at bevæge dem til at nægte deres Tilladelse til et nyt Theaters Opførelse, men forgjæves. Stiftelserne, som fra 1700—1772 havde haft en reen Indtægt af Theatret af 520,848 Gylde, vare strax betænkte paa at skaffe sig en ny Bygning og bleve kraftig understøttede. Efterat den gamle Brandtomt var bleven solgt, paabegyndtes allerede i April 1773 en ny Bygning af Træ paa Leidnerpladsen, og den 15de September 1774 kunde den hoitidelige Nabning finde Sted med Fru van Merkens Tragedie „Jacob Simonszoon de Ryk,“ den bekjendte Watergeus, som lagde Planen til Brielles Erobring den 1ste April 1572.

Hermed slutter Wybrands sit interessante Værk. Forfatteren afviger i mange Punkter ikke lidet fra tidligere Opfattelser navnlig fra Wagenaar's, men den store Omhyggelighed, hvormed alle de Archiver, der

kunde indeholde Oplysninger om det amsterdamske Theater, ere blevne eftersogte, maa være en Borgen for, at den Opfattelse af de hollandske Theaterforhold i tidligere Dage, som Forfatteren her giver, i det væsentlige maa være korrekt.

At det ligeoverfor danske Læsere var onsteligt ogsaa at give en Fremstilling af Theatrets Historie efter Branden indtil nu, skal indrømmes, og det er i Følelsen heraf, at vi til Slutning i størst mulig Korthed skulle omtale den.

Det var ligesom den hollandske Scene ved Branden var bleven luttret og som en Fugl Konig opstod af sin Afte, navnlig med Hensyn til Skuespilkunsten, der nu naaede et høiere Standpunkt end nogensinde før eller senere. Froken Johanna Cornelia Wattier, som første Gang optraadte paa Scenen den 14de April 1777 i „Sphigenia i Uulis“, er saaledes ubetinget Hollands første Skuespillerinde og gjorde stormende Lykke. Biskop forlod hun i 1795, efterat Forholdet imellem Vaisenhuset og Theatret var blevet brudt og dette forandret til Bhens Theater, en kort Tid Scenen, men allerede det næste Aar engageredes hun paany. Da Napoleon i Selskab med Talma saae hende spille paa det amsterdamske Theater i Bhaedra, blev han i den Grad indtaget i hende, at han fikrede hende en fast aarlig Indtægt af 1200 Gylden, indtil hun døde i 1824. Gurtruida Grevelink, som debuterede i Voltaires Tragedie „Olimpia“ i 1809, var

hendes værdige Efterfølgerse. Af Skuespillere kunne nævnes: Andries Snock, hvis klangfulde Stemme, sjælf-fulde Foredrag og aandelige Kraft endnu omtales med Varme, skjøndt han døde i 1829. Han var tillige fra 1796 i lang Tid Theaterdirekteur, ligesom den udmærkede Skuespiller Majoffti, der tilligemed Krombach havde sin Styrke i det Komiske, og endelig fortjener endnu at nævnes Felgerhuis, der var en udmærket Kong Lear. Disse Skuespillere døde Alle i nogle og Trediverne.

I Begyndelsen af dette Aarhundrede har saaledes den hollandske Scene haft ypperlige Repræsentanter for dramatisk Kunst, og da disse for en Deel selv vare Direkteurer for Theatret, tog dette en Tidlang et stort Opving. Det var imidlertid kun som et Ulyglimt, thi efterat Theatret i 1820 atter var kommet ind under Rhens Bestyrelse, forfaldt det mere og mere. For-gjæves prøvede den romantiske Digter van Lempe ved Theatrets Tohundredeaarshfest i 1838 og endnu senere at hæve det op til den Høide, hvori det bør staae hos en dannet Nation, og skjøndt han havde formaaet den nuværende Konge, Wilhelm III., til at interessere sig for hans Planer, var Publikum's Modvillie for stor, Kritikken for stærk, til at noget kunde komme istand, og den hollandske Scene blev atter dødsdømt, saaledes at ethvert Baand mellem Scenen og det dannede Publicum blev brudt og enhver Tradition tilintetgjort. Da var det, at Amsterdams i 1841 nægtede længer at

nde Theatret nogenjomhelst Understøttelse. Det blev aldeles frit, men for de stakkels Direkteurer gjaldt det nu mere end nogenjinde om at skaffe Penge, og der spekuleredes da ganske simpelt i Publicums flette Tilboieligheder. Spektakelstykker, Platheder og Gemenheder fyldte Massen, men forjagede de sidste Resten af det dannede Publicum, og der kan vel ogsaa for os deri være et Fingerpeg om, hvorledes det vil gaac, naar Rigsdagen, som den truer med, uunddrager det nye Theater den Statsunderstøttelse, det ikke kan undvære.

Men den gamle Sætning, at Noget, førend det kan blive godt, først skal blive rigtig galt, synes ogsaa her at holde Stik. Den i de sidste Aar opstaaende Bevægelse til Fordeel for den nationale Scene har grebet dybt om sig, og det erkjendes, at Staten ogsaa har Forpligtelser overfor denne, som i en saa væsentlig Grad bidrager til at forædle hele Folket. Man maa derfor ønske, at det ikke maa blive ved Erkjendelsen alene, men at Alle efter Evne ville bidrage til, at den hollandske Scene atter maa kunne hævede sin tidligere Plads.

Allerede spores der Forbedring; de Stykker, som kom til Opførelse i de to sidste Saisoner, og den Maade, hvorpaa de bleve udforte, loffede atter et dannet Publicum til Theatret, og da i det forløbne Aar det nye Theater i Amsterdam, som navnlig skylder en af Byens energiske Borgermestere sin Tilværelse, blev

abnet, kunde det skee ved et ægte hollandsk Dykstpil:
„Uitgoan“ (gaae ud) af „Glanor“ (Capt. Behermann,
Adjutant hos Hs. Maj. Kongen), medens senere et
originalt Drama: „De afval van George van Salaing,
graaf van Kennenberg“ ligeledes blev opført med
stormende Bifald.

Tidlig Vaar.

Af Goethe,

oversat af Fr. Winkel-Horn.

Indige Vaarbud,
Er I alt der?
Mægtige Vaargub,
Er Du os nær?

Evulmende Vække
Bryde sig Bei,
Vinterens Dække
Binder dem ei.

Blaånende Himmel,
Vaarmild og frisk,
Mylrende Brimmel
Gyldne smaa Fisk!

Tusindfold toner
Fuglenes Røst,
Trærnes Kroner
Skjælve af Lyst.

Vaarmelodier!
 Svulmende Kraft!
 Summende Bier
 Svælge i Sæft.

Spirerne drømme,
 Drømmen er Duft,
 Besyrrer svømme
 Det gennem Luft.

See, nu de vinde
 Stærkere Fart,
 Krattet højt inde
 Gjemmer dem snart.

Nu de dog atter
 Svale mit Bryst —
 Muser, jeg fatter
 Knap al den Lyft.

Hvad er der hændet
 Siden igaar? —
 Hun er jo kommen,
 Ja, det er Vaar!

Kommer Du snart?

af

Sophus Vandik.

Kommer Du snart? Jeg har ventet saa længe!
 I Stoven Lovet til Jorden faldt,
 Nøgne de dryppende Rviſte nu hænge,
 Og Dig jeg ventede ved Lovspring alt!
 Kommer Du snart? Jeg ſpeided ved Dag,
 Lagde til ſelve Matten mit Dre,
 Men i det lydtomme Rum fik jeg høre
 Ikkun mit eget Hjertes Slag.

Kommer Du snart? Mine Tanker de længeſ
 Som fjederklædt Kulde af ſin Rede ud;
 Dig kun de vente, om Dig vil de trænges,
 Som Toner klingende bære Bud.
 Speiles engang dit Die i mit,
 Svaghede Blik vel ſagtens det blænder,
 Men har jeg Dig kun at bære paa Hænder,
 Bøyer min Kraft, og mit Syn rækker vidt.

Kommer Du snart med de signede Dage,
 Med Fred, som kun aues, men kjendes ei?
 Tusinde Tanker i Møde Dig drage,
 De stoffes tæt paa din hele Ve.
 Kommer Du snart i lysende Skrud?
 Jublende glad min Lykke jeg henter,
 Alting er rede, og Høisædet venter,
 — Kommer Du snart, min unge Brud?

Den sorte Perle.

En Fortælling efter Victorien Sardou

ved S. P. Holst.

1.

Naar det regner i Amsterdam, regner det tilgavns, og naar det tordner der, tordner det tilgavns. Disse Betragtninger anstillede en jildig Sommeraften min Ven Balthazar van der Lys, idet han løb langs med Amstelen for at naae hjem, førend Uveiret brød løs. Uheldigviis løb Vinden fra Zuydersøen hurtigere end han. En forfærdelig Orkan hylede med eet gennem Gaderne, rystede Skaaderne, rev Skilterne af Murene og knækkede Weirhaerne, og en Masse af Blomsterpotter, Tagsteen og Reflections-speile styrtede ned i Kanalen fulgt af Balthazars Hat, medens han selv havde sin Nød med ikke at følge bagefter Hatten. Derpaa brød Tordenveiret løs, Skyerne revnede, og Balthazar, der blev gjenneblødt lige til Skindet, gav sig til at løbe, alt hvad han kunde.

Da han naaede Vaisenhuset, huffede han paa, at det er farligt at gjøre Vind under et Uveir. Det ene Syn fulgte uophorligt efter det andet, Tordenen rullede henover Gaderne, og der kunde let passere en Ulykke. Denne Bemærkning forstrækkede ham i den Grad, at han ligesom i Blinde styrkede ind under det fremspringende Tagstjæg foran en Butik, hvor han blev modtagen i Armene af en Mand, der nær var styrtet om med ham. Det var en Herre, der sad ganske rolig paa en Stol, og denne Herre var ingen anden end vor fælles Ven Cornelius Bump, der er en af de lærdeste Mænd i Byen.

„Ei! Cornelius! hvad Pokker gjør Du paa den Stol?“ spurgte Balthazar.

„Stille, stille,“ svarede Cornelius uroligt; „Du er saa heftig i dine Bevægelser og kan let komme til at rive Traanden over, hvori jeg holder min Drage!“

Balthazar vendte sig om i den Tanke, at hans Ven gjorde Nar af ham, men til sin Forundring saae han, at han virkelig var ifærd med at drage til sig ved Hjælp af en Silkesnor den smukkeste Drage, der nogensinde fløi hen over Amsterdams Tage. Dette kolossale Legetoi holdt sig endnu i en betydelig Hoide over Kanalen og syntes kun ugjerne at ville igjen ned til Jorden. Cornelius trak paa sin Side, Dragen paa sin, og Vinden, der forøgede Vanskelighederne, morede sig meget over denne lille Kamp. Men hvad der ligefrem maatte vække Beundring, var Dragens

Hale, der var et Par Gange længere end sædvanligt og bedækket med en utallig Mængde smaa-bitte Papiirstumper.

„Hvad er det for en fortviblet Idee,“ raabte endelig Balthazar, „at lege med Drage i saadant et Uveir?“

„Jeg leger ikke med Drage, Tosschoved,“ svarede Cornelius med et medlidende Smil; „jeg konstaterer kun, at der er Salpetersyre i disse Styer, der ere ladede med Electricitet. Og her er Bevist,“ foiede han til, idet han greb Dragen, som han endelig havde faaet Magt over, og kastede et Blik paa de smaa Papiirstumper, hvormed Halen var oversaaet; „Bevist er, at alt det guldgule Papir her er, som Du seer, blevet ganske rodt.“

„Ja, det er meget godt,“ svarede Balthazar med et spottende Smil, der karakteriserede Ignoranten, som bryder sig kun lidt om disse Videnskabens Varnagtigheder, „det er altsaa for at studere, at Du sidder her! Det maa jeg sige, at Du vælger din Tid godt.“

„Ja, det troer jeg,“ svarede Cornelius naivt, „og man skulde vel ogsaa vanskeligt finde et bedre Observatorium! See Dig blot om! ingen Huse i Nærheden, en vid Horizont og en halv Snees Synsledere i den nærmeste Omkreds! Du kan troe, at jeg længe har været paa Jagt efter dette Uveir, og endelig lykkes det mig at komme i det rette Dieblit.“

Lige oven paa disse Ord fulgte der et forfærdeligt Tordenstrald.

„Ja, skynd Dig kun, jaameget som Du vil,“ sagde Cornelius; „jeg har Dig fat, og jeg slipper Dig ikke.“

„Og hvad er der da her saa særdeles interessant?“ spurgte Balthazar, der begyndte at blive bange for, at Gaden skulde svømme over, og slet ikke var i godt Humor.

„Stakkels Fyr,“ svarede Cornelius med et medlidende Smil; „sig mig blot, hvad er det der?“

„Jh, for Pokker, det er et Lyn,“ svarede Balthazar, der blændet trak Dinene til sig.

„Ja, men af hvilken Art?“

„Jh, af samme Art som alle andre Lyn.“

„Du forstaaer mig ikke,“ vedblev Cornelius; „der er Forskjel paa Lyn. Der er Lyn af første Klasse, der ligesom drage en skinnende Fure, meget bestemt i sit Omrids, og næsten altid i Zigzag, snart hvidt, snart grønt, snart purpurrodt eller violblaat; Lynene af anden Klasse have i Almindelighed en rødlig Glands af en saa stor Udstrækning, at den forplanter sig til næsten hele Horizonten; endelig er der Lyn af tredje Klasse, der ere rullende, springende, elastiske og som oftest af en sphærisk Form; men Spørgsmaalet er, om dette Lyn er virkelig kugleformigt, eller det er kun et optisk Bedrag, og det er netop denne Opdagelse, der i lang Tid har beskæftiget mig. Du vil maaskee sige

mig, at Ildfuglerne ere allerede blevne fortrinligt observerede af Howard, Schübler, Ramz ..."

„Nei, det vil jeg slet ikke," svarede Balthazar; „men jeg vil blot gjøre Dig opmærksom paa, at Vandet stiger med hvert Dieblit, og jeg vilde onste, at jeg kunde slippe bort."

„Vent blot lidt," sagde Cornelius, „til jeg har faaet mit sphæriske Lyn at see ..."

„Nei, min Tro, om jeg gjør! Jeg har kun trehundrede Skridt hjem, og jeg vover mig ud i det. Hvis Du vil have en varm Stue, en god Aftenomad og i Nodsfald en god Seng, og hvis Du i Mangel af anden Kugleform vil lade Dig noie med min Lamps, saa er alt dette til din Tjeneste. Vil Du?"

„Vent et lille Dieblit, thi mit Lyn maa strax være der."

Uden at svare styrtede Balthazar ud paa Gaden, da pludselig et mørkt og kobberfarvet Lyn sonderrev Skyen, og i samme Dieblit slog det ned med et forfærdeligt Brag i nogle hundrede Fods Afstand. Rystelsen var saa voldsom, at Balthazar vaklede og nær var styrtet om.

„Det var ganske bestemt Kugleformet," sagde Cornelius, „og denne Gang saae jeg det tydeligt. Lad os saa gaae hjem og spise til Aften."

Balthazar, der baade var blændet og bedøvet, havde ondt ved at fatte sig. „Lynet er slaaet ned i Nærheden af mit Hus," sagde han.

„Nei,“ svarede Cornelius, „det slog ned henne i Sødekarret.“

Uden at høre paa ham gav Balthazar sig til at lobe, skjondt det var forbundet med Fare, og Cornelius, der samlede alle sine Papirstumper og tog Stolen over Hovedet som en Baraph, besluttede sig til at følge ham.

Først da Balthazar boiede ind i Zwanenburgerstrat, hvor hans Hus laa, blev han fuldstændig beroliget. Der var ingen Ildløs i Gaden, og hans Hus stod paa sit Sted. Med et Spring foer han op ad Steentrappen og gav sig til at hamre paa Doren. Man skyndte sig ikke meget med at lukke op, og Cornelius havde god Tid til at naae ham. Balthazar vedblev at hamre løs paa Doren.

„Kan der Noget forstaae, at Christiane ikke lukker op!“ raabte han.

Endelig kom hun; men hun var bleg som et Lig, og hun havde ondt ved at tale.

„Hørte De, Herre, dette frygtelige Tordenstrald?“ sagde hun.

„Ja, det har nok gjort Dig reent døv, gode Christiane,“ sagde Balthazar, idet han styrtede ind i Huset. „Bring os hurtigt noget tort Vin, mit Varn, og sørg for Kaminen og Aftenmaden.“ Han foer op ad Trappen, og idet han stødte Doren op til sin Dagligstue, kastede han sig i Vænestolen med et Suk, der skjutes at lette ham. Cornelius fulgte ham med sin Stol.

2.

En Time efter havde Bennerne spist deres Af-
tensmad og sad nu ved Bordet og trodsede Regn og
Storm, der rasede udenfor.

„Er det muligt,“ sagde Cornelius, „at man kan
ende sin Dag bedre. En god Flaske Curacao, en god
Fild i Kaminen, god Tobak og en god Ben at pas-
sere med — kan man forlange noget Bedre, Chri-
stiane?“

Christiane, der gik ud og ind og opvartede de
to unge Mennesker, rødmede, da hun hørte sit Navn
nævne, men svarede ikke, thi hun skjælvede endnu over
hele Kroppen.

Det er paa hoi Tid at sige et Par Ord om Chri-
stiane. Hun var bleven opdraget i Balthazars Hus
som et fattigt Barn, man havde taget til sig, og jeg
skal tillade mig at fortælle Dem, kjære Læser, hendes
Historie saa hurtig, at De ikke skal faae Tid til at
kjede Dem. Balthazars Moder, Fru van der Byk,
var strax efter sin Mand's Død en Dag i Messen og
vilde lige til at gaae ud af Kirken, da hun mærkede,
at Noget pillede ved hendes Kjole. Hun begreb strax,
at det var En, der vilde have fat i hendes Penge-
pung, og hun passede sit Snit saa godt, at hun greb
Tyven om Haanden lige paa fjerst Gjærning. Det var
et kjont lille Pigebarn, der havde faaet sin Haand i
hendesomme. Den gode Kone fik Laarer i Dinene

ved at see paa denne kjonne lille Haand, der saa tidlig ovede sig i at gjøre det Onde. Hendes forste Tanke var at lade Barmet slippe, fordi det var saa lille; hendes næste var at holde fast paa det af Menneſte-kjærlighed. Hun tog den lille Christiane hjem med sig, og denne græd, som hun var pidſket, fordi hun var bange for at faae Hug af ſin Tante. Fru van der Lys troſtede hende, fik hende til at fortælle, og nu hørte hun da, at Barmets Forældre vare Bigemnerfolk, der drev omkring til Kermesſerne, at den lille Pige var bleven opdragen til at gjøre Kunſter, at hendes Fader, der var Linedandſjer, havde tilſat Livet ved Udforelſen af et farligt Kunſtſtykke, og at endelig den ſaakaldte Tante var et Uhyre, der lærte den lille Pige til at ſtjæle og bankede hende, naar det miſlyktedes. Fru van der Lys var en ligesaa brav Kone, ſom hendes Son var en ſkikkelig Fyr. Hun beholdt den lille Pige hos ſig, og det faldt ikke Tanten ind at kræve hende tilbage. Hun opdrog hende, lærte hende at ſkrive, læſe og regne, og hun blev ſnart et lille Monſter i alle Henseender. Ingen forſtod ſom hun at holde Alt propert i Huſet! Da den gode Dame døde, havde hun den Troſt at efterlade ſin Son, foruden den gamle Koffepige Gudula, der var døv og begyndte at gaae i Barndom, et ungt Pigebarn paa femten Aar, ſlink og adræt, der forſtod at ſorge for, at Alt i Huſet var paa ſit rette Sted, og at Balthazar aldrig ſavnede det Mindſte. Desuden var hun

hoflig, forekommende, blid og smuk — det fandt da idetmindste Cornelius, der i hendes Dine havde opdaget Syn, der vare ualmindelig mere interessante end dem af tredie Klasse ... men tys! her standser jeg for ikke at komme til at sige for meget.

Saameget kan jeg dog tilfoie, at Christiane altid tog vel imod Cornelius, der laante hende gode Bøger, og at den unge Videnskabsmand satte langt mere Pris paa en god Husholderske som Christiane end paa de mange Bynteduffer i Byen, der ikke due til det Mindste. Men denne Aften lod det til, at Uveiret reent havde lammet den unge Piges Tunge. Hun havde ikke villet tage Blads ved Bordet, hvor der var dækket til hende som sædvanligt, og under Paaskud af at ville opvarte de to Benner kom og gif hun, hørte hun forkeert og svarede endnu mere forkeert og slog Kors for sig, saa tidt det lignede; tilsidst blev hun reent borte, og Balthazar troede, at hun var gaaet ind i sit Værelse. Nogle Minutter efter gif han hen og lyttede ved Doren, og da han ikke hørte Nogetsomhelst, var han vis paa, at den unge Pige sov, og satte sig igjen hen til Cornelius og stoppede sin Pibe.

„Hvad fattes hende dog i Aften?“ sagde Cornelius, idet han pegede hen til den unge Piges Værelse.

„Na, det er Tordenveiret!“ svarede Balthazar, „Fruentimmerne ere saa frygtsomme!“

„Hvis de ikke vare det, min kjære Balthazar,“

svarede Cornelius, „saa vilde vi ikke have den umaadelige Lykke at kunne beskytte dem — hende i Særdeleshed, der er saa fiin og saa nydelig. Hun er saa god og saa brav, at jeg virkelig ikke kan see paa hende uden at faae Taarer i Dinene.“

„Ei, ei! min gode Cornelius,“ svarede Balthazar smilende, „Du er jo næsten ligesaa begejstret over Christiane, som Du for var over Tordenveiret.“

Cornelius blev noget forlegen og mumlede: „De to Ting har da ikke noget med hinanden at gjøre.“

Balthazar lo og greb venstabeligt begge hans Hænder. „Saa Du troer virkelig,“ sagde han med dette gode og hjertelige Smil, som gjør, at man ikke kan lade være at holde af ham, „saa Du troer virkelig, at jeg ikke seer, hvad der foregaaer. Det er ikke nok, at Du lader Drager gaae op og ned ved Amstel, store Barn, som Du er! men Du spiller ogsaa Bold med Christiane, og det er Eders to smaa Hjertes, der ere med i Legen.“

„Hvad mener Du?“ stammede han undseeligt.

„Du har nu i tre Maaneder, min kjære Ben, kommet her to Gange om Dagen, og jeg tør ikke smigre mig med, at det er for min Skyld alene. Du kommer Kloffen tolv, naar Du gaaer hen til den zoologiske Have, og Kloffen fire, naar Du gaaer bort fra den.“

„Det er den korteste Wei,“ bemærkede Cornelius frygtsomt.

„Ja, til hendes Hjerte,“ svarede Balthazar. „Lad os tale aabent. Christiane er ikke en ung Pige som Andre; hun har et godt lille Hoved og forstaaer at sætte Priis paa en Videnskabsmand som Dig. Du giver hende Haanden, Du spoger til hendes Befindende, og Du laaner hende Bøger. Snart faaer hun et lille Kursus i Chemi, naar hun har faaet en Plet paa sin Skole, snart i Naturhistorie i Anledning af nogle Potteplanter, eller i comparativ Anatomi i Anledning af en Kat. Alt, hvad Du siger, sluger hun med Dreene og med Dinene, og Du troer, at der er ingen Kjærlighed med i Spillet mellem en Professor paa otte og tyve Aar og en Discipel paa atten.“

„Nu godt, jeg elsker hende!“ svarede Cornelius i en bestemt Tone, „hvad agter Du at gjøre derved?“

„Nei, hvad agter Du at gjøre?“

„Nuvel, jeg vil gifte mig med hende.“

„Nuvel, saa sig det da til hende!“

„Jh, men det har jeg ogsaa ijsinde.“

„Jh, men saa omfavn mig da!“ raabte Balthazar, „og gratuleer mig med det samme, thi jeg gifter mig ogsaa.“

„Hvad siger Du?“ raabte Cornelius.

„Jeg gifter mig,“ vedblev Balthazar jublende, „med Susanne van Miellis, Datteren af den bekjendte Vanquier.“

• Cornelius gjorde en Bevægelse, der passende

kunde oversættes med et „det var som Pøkker“ med mange Udraabstegn efter sig. Balthazar vedblev:

„Du maa vel vide, kjære Cornelius, at jeg har elsket hende i sex Aar og med Lidenskab. Men Froken Susanne, der nu er den rige Banquiers anerkjendte Datter, var dengang kun hans uægte Datter. Hendes Moder var saa fattig, at de kom hjem og syede hos os for Betaling. Husker Du det? Hvis jeg dengang havde sagt høit og tydeligt: „Hun skal være min Kone,“ saa vilde der blevet et net Kamasfrig i Familien, og jeg sagde derfor ganske sagte til mig selv: „Det kommer nok, det kommer nok,“ og nu er det kommet. — En smuk Morgenstund blev Susanne og hendes Moder afhentede i en glimrende Eskvipage! Den gamle van Miellis, der var en stor Egoist og aldrig havde villet vide Noget af sin Datter, havde tilfældigviis truffet paa hende. Han blev rørt, han fik Samvittighedsstrupler, sagde han; men Tingen var nok egentlig den, at han havde Gigt og vilde have En til at pleie sig. Hvordan det end gik, saa veed Du nu Resten; han døde forrige Winter og efterlod sin Datter en af de største Formuer her i Byen.“

„Nei, den allerstørste,“ rettede Cornelius.

„Nu godt! Det var netop det, der generede mig og holdt mig borte fra Susanne, at jeg vidste, at hun var altfor rig. Jeg bovede ikke at gaac til hende, thi jeg vilde ikke have, at det skulde see ud, som jeg søgte hende for hendes Penge. Du gjør Dig forresten

ingen Idee om, hvormange Friere der nu indfandt sig. Første Gang jeg saae hende, efter at denne Forandring var indtraadt, var i den zoologiske Have. Hun havde et halvt Dusin Cavalerer omkring sig, der vimsede om hende og overbød hinanden i Artighed. Jeg havde naturligviis ikke Mod til at gaa hen til hende, men det maa jeg sige til hendes Roes, at det var hende selv, der kaldte paa mig. „Men, Hr. Balthazar,“ sagde hun til mig, „De hilser jo ikke mere paa Deres gamle Venner.“ Jeg bukkede og skræbde og saae meget godt, at Herrerne loe til hinanden; men de loe ikke nær saa meget, da hun tog mig under Armen, og da hendes Moder inviterede mig til at spise til Middag med sig og Datteren, men glemte at invitere dem med, loe de slet ikke mere. Og saa tilbragte jeg en Aften med dem, den deiligste Aften af Verden, det kan jeg forsikre Dig.“

„Og hvad saa?“ spurgte Cornelius.

„Ja, fra det Dieblit af var jeg der som hjemme. Jeg var forelsket op over Ørene, men jeg bovede ikke at lade mig mærke med det. Det var Moderen, som tilsidst fik mig paa Glid. Det er en fortræffelig Kone, veed Du, der holder af mig, fordi jeg var hoslig imod hende, dengang hun var fattig. Hun sagde forleden Dag til mig, da hun ledsagede mig ud: „Men hvorfor taler De ikke, gode Balthazar? De er langt mere værd end alle de Andre, der komme her, og jeg forsikrer Dem, at jeg vil være lykkelig den Dag, da jeg

kan kalde Dem min Søn! ...” Det gjorde Udslaget. Jeg tog Mod og Mand's Hjerte til mig, og i Afstes, da jeg var ene med Susanne, sagde jeg endelig, hvad der laa mig paa Hjertet. Hun lod til at have ventet det, men derfor var hun alligevel ligesaa bevæget som jeg. Hun saae paa mig og saae mig saadan ind i Sjælen, at Alt dansede rundt omkring mig. Langt om længe sagde hun til mig: „Hr. Balthazar, De maa ikke tage mig ilde op, hvad jeg nu siger til Dem; men siden jeg er bleven rig, er jeg bleven meget ulykkelig, det kan jeg forsikre Dem, og jeg kan ikke skjæln mellem dem, der elske mig, og dem, der ikke elske mig. Der er saa Mange, der tilbede mig, at jeg er bleven mistroisk imod hele Verden, og jeg vilde hellere gaae hen og kaste min Formue i Kunstelen end gifte mig med en Mand, der kun friede af Beregning.”

„Men Froken!” Og Du kan troe, at jeg tog paaavei! — „O, jeg veed meget godt, at De horer ikke til dem, Hr. Balthazar ... det vilde være meget sorgeligt! Men det er ikke nok, og jeg vil sige Dem reentud, hvad jeg har gaaet og drømt mig. Jeg vilde aldrig have nogen anden Mand end en, der har elsket mig, dengang jeg var fattig. Hans Kjærlighed kunde jeg være sikker paa, og den vilde jeg gjengjælde med samme Mønt!” — „Men,” raabte jeg „det har jo jeg! ... jeg har jo elsket Dem, Froken, i sex Aar, og om jeg end aldrig har vovet at sige Dem det, saa har De dog mærket det!” Hun svarede mig i en blid

Tone: „Ja, maaskee,“ og saa vedblev hun at see saa forunderlig paa mig, at jeg godt kunde mærke, at hun allerhelst vilde troe mig, naar hun bare turde vove det.

„Hør,“ sagde hun, „vil De, at jeg skal kunne stole paa, hvad De der siger? Husker De, at jeg en Sommerdag sad og syede hos Dem tilligemed Moder? Der blev bragt endeel nye Blomster til Deres Have.“

— „Ja, det husker jeg meget godt, det var Orchideer.“

— „Ja, ganske rigtigt, og jeg fik Lov til at see paa disse Blomster tilligemed Dem. Der var af alle Former og nogle deriblandt meget besynderlige; en lignede en Sommerfugl, en anden en Hvespe, en tredie et lille Ansigt, men der var en i Særdeleshed, der fordunklede alle de andre; den saae ud som et lille rosenrodt Hjerte med to blaae Binger paa hver Side; det var de deiligste Farver af Verden, og jeg har aldrig seet noget lignende. Vi stod ...“

„Lad mig fortsætte, Froken! Vi stod temmelig tæt ved Siden af hinanden og saae paa denne Blomst, og jeg veed ikke, hvorledes det gik til, at Deres Haar kom til at berøre min Kind. De gjorde en pludselig Bevægelse for at trække Dem tilbage, men i det samme tabte De Blomsten, som De holdt i Deres Haand, og Stængelen knækkede over. Jeg hører endnu Deres Skrig, og med Taarer i Øinene vilde De bede mig om Forladelse, da Deres Moder idetsamme kom hen til Vinduet og kaldte paa Dem; men jeg ...“ — „Men De?“ — „Jeg tog Blomsten op!“ — „De tog

den op ..." — „Eg gjemte den til en Erindring om dette sorte og lykkelige Dieblit." — „De gjemte den?" — „Jå, Froken, og jeg skal vise Dem den, naar De behager."

Nu skulde Du have seet Susanne! Hun var ikke længer den Samme som før, men om muligt hundrede Gange smukkere. Hendes Kinder blussede, hendes Dine straalende, og hun rakte mig begge sine Hænder med et saadant Udtryk, at en Engel ikke kunde have gjort det smukkere. „Det er alt, hvad jeg vilde vide," sagde hun, „og nu er jeg fuldkommen lykkelig! Naar De gjemte denne Blomst, saa er det et Tegnpaa, at De elskede mig allerede dengang, og hvis De har gjemt den lige til nu, saa elsker De mig endnu! Bring mig imorgen denne lille Blomst med de to blaae Ringer, det er den bedste Brudegave, som De kan give mig!"

Åh, min Ven, da jeg hørte dette Ord, Brudegave, var jeg ligeved at besvime. Jeg reiste mig og havde vist begaaet en eller anden Dumhed, hvis ikke hendes Moder var kommet ind i det samme. Jeg faldt hende om Halsen og kyskede hendes Datter en halv Snees Gange paa begge Kinderne, og det beroligede mig noget. Jeg tog min Hat og styrtede ned ad Trappen for endnu i Aften at bringe Susanne den lille Blomst, men dette forbiitrede Tordenveir har fordærvet det Hele, og jeg maa nu opsætte det til imorgen. Der har Du hele Historien."

„Hvilken en Lykke!“ raabte Cornelius og kastede sig i hans Arme, „det bliver to Brylluper paa een-gang!“ Og idet han efterabede Dreugene, der staae og vente udenfor Kirkedoren, kastede han sin Hue i Veiret og raabte: „Leve de Nygifte! Leve Fru Balthazar! Leve Fru Cornelius! Leve de smaa Balthazarer! Leve de smaa Cornelius'er.“

„Vil Du tie stille,“ raabte Balthazar og holdt ham for Munden, „Du vækker jo Christiane!“

„Nei,“ sagde Cornelius hviiskende, „nei, lad os ikke vække Christiane; men viis mig nu hellere din Blomst med de to blaa Binger, som jeg længes efter at beundre!“

„Den ligger,“ sagde Balthazar, „i et lille Staal-skriin i min Skrivebordskuffe tilligemed de Postbarheder, som min stakkels Moder efterlod sig. Jeg har ladet den indfatte i en Glasmedaillon omgiven af Guld og sorte Perler. Endnu imorges betragtede jeg den. Den er nydelig ... nu skal Du selv see!“

Med disse Ord tog han Lampen, trak et Røgelnippe op af Rommen og aabnede Doren til sit Cabinet.

Han var neppe kommen indenfor Doren, før Cornelius horte ham udstøde et Skrig og sprang op. Balthazar stod bleg som et Lig paa Dortærstelen.

„Cornelius! o, min Gud!“ raabte han.

„Hvad er der skeet?“ udbrod denne forstræffet.

„Kom og see! See selv!“ stammede Balthazar og løftede Lampen i Beiret for at lyse ind i Cabinetet.

3.

Det Syn, der viste sig for Cornelius, retfærdigjorde ganske Balthazars Forstræffelse! Gulvet laa overstrøet med Papiere, der hidrorte fra et Par store Cartonier, som vare rebne op og udtomte paa Gulvet. Ligeledes laa der en stor Portefeuille af Maroquin, hvori Balthazar gjemte hele sin Correspondance, med opbrækket Laas paa Gulvet og nogle hundrede Breve spredte omkring den.

Det var dog endnu det Mindste. Balthazar forjogte ikke engang at forklare sig, hvorledes det var gaaet til, men styrtede strax hen til Secretairen. Dgfaa denne var opbrudt med Magt. Laasen havde dog her gjort bedre Modstand end den fine Staallaas paa Portefeuillen, og Falden sad endnu i Faldroret. Da den ikke vilde give efter, havde man været nødt til at opbryde Klappen paa Secretairen. Alt Træet omkring Laasen var bogstavelig knust og hakket smaat, som om det kunde være Hakkelse, og Laasen, der var løsnet paa alle Sider, hang endnu kummerlig ved Træet med sine itubrækkede Som. Klappen var løftet saameget iveiret, at en Haand kunde komme ind under den og gjenneføge Skuffen. Men forunderligt nok! de fleste af Skufferne, der indeholdt Bærdipapiere, som man

let havde kunnet bemægtige sig, vare blevne urorte, og det lod til, at Tyven ikke engang havde gjort sig den Uleilighed at aabne dem. Hele hans Opmærksomhed havde været rettet paa en Skuffe, der indeholdt i Guld- og Solvpenge femtinhundredede Dukater og tohundrede Gylden, samt den lille Staalæske, som Balthazar havde omtalt, der var fyldt med hans Moders Kjøstbarheder. Denne Skuffe, der var revent ud af sin Fals, var saa tom, som om der var vendt op og ned paa den; Alt var forsvundet, Guld, Solv og Kjøstbarheder uden at efterlade noget Spor, men det haardeste Stod for Balthazar var dog, at da han lidt efter fandt Staalæsken paa Gulvet, var den ogsaa tom, og Medaillonen var forsvunden med alt det Øvrige.

Dette gruelige Tab, der berørte ham langt smerteligere end Tabet af Pengene, satte ham i et sandt Raseri. Han rev Vinduet op ud til Gaden og raabte: „Guld paa Tyven!“ og dette Raab samlede i Diebliffet en Mængde Politibetjente, der vare paa Benene for at eftersee, hvad Ulykker Uveiret havde afstedkommet. De ilede hen under Vinduet, hvor Balthazar endnu stod og skjældte og bandede uden at kunne give nogen ordentlig Forklaring. Saameget kunde Hr. Tricamp, Politicommissairen, dog forstaae, at der var Tale om en stor Mængde stjaaled Gjenstande, og efter at han havde bedt Balthazar om for hans egen Skyld at gjøre saa lidt Stoi som muligt, satte han to Betjente

paa Bost nede i Gaden og gif selv ind i Huset, som Cornelius aabnede for ham.

4.

Da Døren var aabnet ganske sagte, listede Hr. Ericamp sig ind i Huset fulgt af en tredie Betjent, som han lod blive i Forstuen for at paasee, at Ingen maatte komme enten ind eller ud. Det var næsten Midnat; hele Byen sov, og man forvissede sig snart om, at Gudula, den gamle Husholderste, der var noget dov, samt Christiane, der havde været forfærdet over Ubeiret, ikke havde hørt det Mindste til hvad der foregik i Huset, men sov paa deres grønne Dre.

„Behag nu at sige mig,“ sagde Politicommissairen med sagte Stemme, „hvorom Sagen dreier sig?“

Balthazar drog ham ind i sit Cabinet, og ude af Stand til at give nogensomhest Forklaring pegede han paa det brogede Maleri, der viste sig for dem. Hr. Ericamp var en lille tyk Mand men alligevel meget lidlig og hurtig; der var altid et selvbehageligt Smil paa hans Ansigt, og man kunde deri læse sig til, at han var velfornøiet over sin egen Dydighed og det Ny, der gik af den. Han gjorde forresten Forbring paa at være en vel instrueret Mand, der talte godt for sig; han var tillige baade snu og behændig og havde kun en eneste Feil, at han var overordentlig forklynnet, hvad der nødte ham til at have Alt, hvad han skulde see, lige op til Dinene.

Det var tydeligt, at han var meget overrasket: men det fulgte med hans Metier, at han ikke vilde lade Andre see sig i Kaartet. Han noiedes derfor med at mumle: „Det er meget godt!“ idet han smilte over hele Ansigtet og kastede speidende Blik til alle Sider.

„Kan De see?“ sagde Balthazar, „kan De see?“

„Ja meget godt,“ svarede Hr. Ericamp, „Secretairen er opbrudt! Portefeullen er opbrudt ... det er meget godt, det er udmærket.“

„Hvorledes? er det udmærket?“ spurgte Balthazar.

„Pengene ere væk, ikke sandt?“ vedblev Hr. Ericamp.

„Ja, alle mine rede Penge.“

„Fortræffeligt!“

„Og min Medaillon! mine Kostbarheder!“

„Bravo! Thyveri med Indbrud i et beboet Hus! det er fortræffeligt ... og De har Ingen mistænkt?“

„Nei, Ingen.“

„Saameget bedre, saa har Politiet Fornoielsen af at opdage det Hele.“

Balthazar og Cornelius såae forundrede paa hinanden, men Politicommisfairen vedblev ganske rolig: „Gad os saa eftersee Døren!“

Balthazar viste ham den eneste Dør, der forte ind til Cabinettet, og hvis Laas var et heelt Mesterstykke. Han prøvede den, og Alt var i Orden. Han tog Nøglen ud og overbeviste sig strax om, at det var

umuligt at lukke Laafen op med almindeligt Værktoi. Nøglen var meget compliceret og tydede hen paa, at Laafen havde en hemmelig Indretning, som Andre ikke kunde kjende.

„Og nu Vinduet,“ sagde Politicommissairen, idet han leverede Nøglen tilbage til Balthazar.

„Vinduet var lukket,“ svarede Cornelius, „og det blev først lukket op, da vi kaldte paa Dem. Vil De forresten lægge Mærke til, Hr. Politicommissair, at det er forsynet med et meget stærkt Gitter, og at Jernstængerne ere anbragte temmelig tæt paa hinanden.“

Politicommissairen lukkede selv Vinduet, efter at han havde forvikset sig om, at det var umuligt for Nogen at trænge ind igjennem dette Vindue; derpaa gif han som naturligt hen til Kaminen. Uden at sige et Ord fulgte Balthazar alle hans Bevægelser med den samme Tillid, hvormed den Syge betragter Lægen, der skriver Recepten.

Hr. Ericamp bukkede sig ned og saae ind i Kaminen; men her kom han ogsaa paa Bildspor, thi den var indvendig tilmuret og havde kun en saa stor Aabning, som var nødvendig til Anbringelsen af et Raffelovnsrør. Her var altsaa heller ikke Tale om nogen Gjennemgang, og han reiste sig igjen op en Smule mere forlegen, end han skjottede om, at man skulde bemærke.

„Det er meget godt!“ sagde han, „for Pokker!“ og idet han ombyttede sin Borgnet med et Par Brillor,

stirrede han op imod Loftet, men fandt heller ikke her Noget, der kunde anses for tvivlsomt eller mistænkeligt. Han tog Lampen ud af Haanden paa Balthazar, satte den paa Secretairen og tog Skjærmen af den — og i samme Dieblit* opdagede han Noget, som hidtil var undgaaet hans Opmærksomhed.

5.

Omtrent tre Fod over Secretairen bemærkede han, at en Kniv var stukket ind i Væggen, og ved nærmere Eftersyn fandtes det, at Kniven var Balthazars. Kniven var en Foræring fra en af hans Venner og havde i Neglen sin Blads i hans Secretair; men hvad der maatte forundre Alle var den besynderlige Brug, der her var gjort af den.

„Hvorfor er denne Kniv stukket ind i Væggen?“ spurgte Politicommissairen, og i samme Dieblit opdagede han, at Jerutraaden fra Klokken, der løb langs med Gesimsen, var revet itu ligeover Secretairen og at de overbrækkede Stykker hang ned imod Kniven. Han sprang op paa en Stol, derfra op paa Secretairen og gav sig til at undersøge Sagen i Nærheden; men han var neppe deroppe, før han udstødte et Triumfskrig, thi han behøvede kun at udstrække Armen mellem Kniven og Gesimsen for at borttage et Fragment af Betrækket, der var løsnet paa de tre Sider og kun fastklæbet oventil. Under dette viste der sig en cirkel-

rund Abning i Skillerummet, der var bleven skjult af det nedhængende Papir som af et Teppe.

Denne Opdagelse var saa uventet, at de to unge Mennesker i nogen Tid forundret stirrede paa det. Overraskelsen var imidlertid ikke af lang Varighed, thi Balthazar erindrede pludselig, at denne cirkelrunde Abning tidligere var bleven anbragt for at skaffe Lys ind i det tilstødende Værelse, som dengang kun var bleven brugt som Paaklædningsværelse. Senere havde en partiel Ombygning af Huset tilladt Hr. van der Lys at forandre dette Cabinet til et Sovestue og skaffe det Lys ved et Vindue ud til Gaden. Den cirkelrunde Abning, der nu blev unødvendig, dækkedes da af det samme Papir, hvormed Muren paa begge Sider var betrukket. Politicommissairen gjorde dem imidlertid opmærksom paa, at Papiret ind til Værelset var løsnet med en overordentlig Forsigtighed og Behændighed, der syntes at forudsætte, at det var gjort med den Hensigt senere at paaklæbe det igjen. Ved at reise sig paa Tærne lykkedes det ham at faae sin Arm ind igjennem Abningen og overbevise sig om, at man havde baaret sig ligesaadan ad med Betræffet i det andet Værelse, og at det var løsnet med den samme Forsigtighed og Behændighed og oienstyuligt i det samme Øiemed! . . .

Fra dette Øieblik var der ikke længer nogen Tvivl om, at Thyen havde skaffet sig Indpas ad denne Wei, da den cirkelrunde Abning tilbød en meget naturlig

Gjennemgang. Hr. Tricamp kom nu ned fra sin Forhøining og gav sig med stor Svada til at forklare hele Thyens Fremgangsmaade ligesaa hans Ankomst og til hans Vortgang. „Kniven,“ sagde han, „der er anbragt i lige Afstand mellem Secretairen og den cirkelrunde Abning, er et Trappetrin, hvormed Bedkommende har villet hjælpe sig paa Tilbagegangen, der er ulige vanskeligere end Uvgangen. Jertraaden til Klokken, der strax er bleven revet over, saasnart han har kunnet faae fat paa den, har tjent ham baade til Heb og til Stotte, ikke paa den Side, hvor Klokken er, men paa den Side, hvor man trækker i Strengen. Hvad de to Cartoner angaae, der ligge tomte paa Gulvet, saa er det let at forstaae, at Thyen under Nedstigningen har gjort et Feiltrin, hvorved han har tabt Ligevægten og har støttet sig til den første den bedste Gjenstand. Da Kassen med Cartonerne stod ovenpaa Secretairen, er det gaaet ud over den. Medens den høire Fod hvilte paa Kniven, er den venstre kommet til at støtte sig til Cartonkassen, der derved er bleven bragt ud af sin Ligevægt, og de to øverste Cartoner — De seer, at det er netop dem — har ganske naturligt maattet falde forst. Thyen er bleven saa forvirret over dette Uheld med Cartonerne, at han har glemt senere at fastklæbe Betrækket, som han ikke vilde have løsnet saa omhyggeligt, hvis det ikke havde været hans Plan at paaklæbe det igjen. Alt

det forekommer mig baade fornuftigt, indlysende og klart som Dagen."

Balthazar og Cornelius hørte ikke uden Bemærkning paa denne skarpsindige Deduction. Men den Første havde dog væsentlig kun een Tanke, og det var Medaillonen; og da han nu var sikker paa, hvorledes Tyven var kommen ind i Værelset, laa det ham paa Hjertet at vide, hvorledes han var kommen ud igjen.

„Taalmodighed! Taalmodighed!“ sagde Hr. Tricamp, idet han tog sig en Priis med selvbehagelig Stoltthed; „nu, da vi kjende Tyvens Fremgangsmaade, maae vi ogsaa gjøre Betjendtskab med hans Temperament.“

„Med hans Temperament!“ udraabte Balthazar, „hvad kommer det os ved?“

„Jeg beder meget om Forladelse,“ svarede Hr. Tricamp, „og De, der selv er en videnskabelig dannet Mand, vil vistnok forstaae mig. Anvendelsen af Physiologien paa retsrlige Undersøgelser er af en saa gennemgribende Betydning, at denne Methode aldeles har omstyrket den tidligere Routines Empirisme . . .“

„Men,“ sagde Balthazar, „medens De snakker derom, løber Tyven sin Vej.“

„Lad ham kun det,“ svarede Hr. de Tricamp, „vi faae nok fat paa ham igjen! Jeg siger altsaa, at De ikke med nogen Sikkerhed kan udfinde Forbrydelsens Udspring, hvis De frivillig unddrager Dem for at studere Forbryderens Charakter, hvor-

igjennem han ligesom angiver sig selv, og hvilken Charakter, hvilket Kjendemerke, hvilket Præg er vel mere ubedrageligt, end Temperamentet, der aabenbarer sig i alle Handlingens Nuancer? der er ikke to Ting, som har mindre tilfælles med hinanden end Tyveri og Tyveri, eller Mord og Mord. I den Maade, hvorpaa Forbrydelsen er bleven begaaet, i den høiere eller mindre Grad af Uand, Talent, Brutalitet eller Slethed, Bedkommende har lagt for Dagen, kan De være vis paa, at Forbryderen underskriver sit fulde Navn. Det gjælder kun om at kunne læse det. Jeg kunde saaledes igaar Morges, da man bragte mig to Tjenestepiger, der vare lige mistænkte for at have stjaalet et Shav fra deres Frue, ved første Diekast udpege, hvem der var Forbryderen. Tyven havde havt Valget mellem to Shavler, hvoraf det ene var blaat og det andet gult, og hun havde taget det blaa! Den ene af Tjenestepigerne var en Blondine og den anden en Brunette: jeg var derfor fuldkommen vis paa, at jeg ikke tog feil, da jeg arresterede Blondinen, thi Brunetten vilde naturligvis have valgt det gule!"

"Det er beundringsværdigt," sagde Cornelius.

"Sjovist! ... Men siig mig da Navnet paa Tyven og det hurtigt, thi jeg har formelig Feber," tilfoiede Balthazar.

"Jeg kan ikke sige Dem Navnet strax," svarede Hr. Tricamp, "men hvad jeg kan sige Dem med Sik-

ferhed er, at Forbryderen er en Juffer. Den Behændighed, hvormed Betræffet er løsnet fra Væggen, kunde desorientere et Dieblif; men det er et Faktum, at et Papiir, der har siddet og torret flere Aar paa den samme Plet, løsner sig meget let af sig selv, saa at der ikke dertil kræves noget særegent Talent. Den cirkelrunde Nabning var der allerede, saa det gjaldt blot om at opdage den. Jeg vil slet ikke tale om denne Portefeuille, der er bleven saa plumpt mishandlet, eller om dette Meubel, der er blevet opbrudt paa en saa brutal og hensynsløs Maade — alt det er gjort uden al Fiinhed og Smag, og man kan ikke seep aa det uden at trække paa Skuldrene. Vil De lægge Mærke til den Laas der, hvor Talden endnu sidder i sit Faldror — er det ikke en Nul? Vedkommende maae jo ikke have haft andet end Skomagerværktøi, og det er ligefrem utilgiveligt paa en Tid, da den engelske Industri forsyner os med de fineste, nydeligste og bekvemteste Instrumenter! ... O, mine Herrer, jeg kunde vise Dem Kunstnere, der opbryde en Secretair paa en saadan Maade, at det vilde vække Deres Beundring og Begeistring!

„Det er altsaa en Beghnder?“ sagde Cornelius.

Ja, ganske vist, og en Klodrian tillige. En Thy, der har en Smule Respekt for sig selv, vilde ikke have ladet Bærelset henstaae i denne Forfatning. Saunderson, der blev henrettet forleden Dag, vilde vendt tilbage og stillet Alting paa sit rette Sted, selv om

der var nok saa megen Fare. Saaledes handler en Kunstner! Jeg kan endnu tilføie, at den Paagjældende hverken kan være hoi eller stærk, og kan bevise det dermed, at han har maattet tye baade til denne Kniv og til Jerutraaden, medens en kraftig Mand af almindelig Hvide havde hjulpet sig med sin Armkraft alene. En kraftig Haand vilde ogsaa have jaget denne Kniv ind i Værelset med et eneste Stod, medens Thyven her har maattet hamre paa den for at faae den til at trænge ind i Skillerummet — see blot hvorledes den er mishandlet der i den yderste Ende."

"Ja, det er sandt," sagde Balthazar, der lod sig blænde af denne store Sindrighed og Skarpsindighed.

"Men," indvendte Cornelius, „hvad siger De da om Secretairen, der formelig er splintret og knust?"

"Jh, Hoiitærede!" raabte Tricamp, „det er jo netop deri, at Svagheden forraader sig! Den sande Kraft er anderledes rolig, thi den er sikker paa sig selv. Den slaaer paa en saadan hvælvet Klap som denne et eneste Slag, og saa springer den op, medens det, vi her have for Dic, kun vidner om Kraftløshed og Mangel paa Omlob. Bedkommende har hamret løs paa den Gjenstand, som han ikke har kunnet magte, og har knust den. Det vidner hverken om Mustler eller om Nerver! Det er et Værk af et Barn eller et Fruentimmer."

"Et Fruentimmer?" raabte Balthazar.

„Ja," svarede Politicommissairen, „det har jeg ikke et Dieblif været i Tvivl om."

Balthazar og Cornelius saae paa hinanden.

„Og for at gaae videre," tilfoiede Hr. Tricamp idet han igjen tog en Priis, „det er desuden et ungt Fruentimmer, thi hun kan klattre, et lille Fruentimmer, thi hun trænger til en Stige, og en Brunette, thi hun er heftig og voldsom; hun er tillige godt fjendt i Huset, thi hun har benyttet det Dieblif, da De var ude, til at iværksætte sit Forhavende, og hun har søgt lighed til Pengestuffen uden at bryde sig om de andre — kort sagt, for at tale recentud af Bosen, hvis De har en ung Veninde eller en ung Tjenestepige, saa behøver De ikke at søge længer, thi det er hende!"

„Christiane!" raabte de to unge Mennesker paa eengang.

„Ah! her er altsaa en Christiane," sagde Hr. Tricamp. „Godt, det er Christiane!"

6.

Balthazar og Cornelius stirrede blegnende paa hunden. Christiane! den smukke, blide, elselige Christiane, en Tyb! Hvor var det muligt! ... Alligevel kunde de ikke lade være at tænke paa, hvorfra hun skrev sig, og hvorledes hun var kommen der i Huset. Balthazar havde kastet sig fortvivlet hen paa en Stol, og Cornelius var tilmode, som om han blev brændt i Hjertet med et gloende Jern og var ligeved at døe.

„Lad os dog see denne Christiane,“ sagde Hr. Tricamp; „hvor har hun sit Værelse?“

„Hendes Værelse er der,“ svarede Balthazar, der forgjæves forsøgte paa at reise sig. „Der!“ gjentog han og pegede paa den cirkelrunde Abning.

„Og det har De slet ikke anet?“ sagde Commissairen smilende.

„Men,“ stammede Cornelius, „hun har jo maattet kunne høre os.“

Tricamp tog Lampen og gik hurtig ind i det tilstødende Værelse, hvor Indgangen var til Christianes Kammer. De to unge Mennesker fulgte ham. Værelset var tomt! De raabte alle Tre paa eengang: „Hun er flygtet!“ — Hr. Tricamp forviseede sig i en Haandevending om, at Sengen ikke var rørt, og at der Intet var skjult hverken i Matrassen eller Straasækken.

„Hun har ikke engang været i Seng,“ sagde han.

I samme Dieblit horte de Larm ude i Forværelset. Døren til den store Sal blev pludselig revet op og den Betjent, som Tricamp havde stillet paa Post, kom trækkende med Christiane, der lod til at være mere forbausjet end forstrækket.

„Hr. Commissair,“ sagde Betjenten, „her er en ung Pige der vilde ud af Huset. Jeg kom til, ligesom hun vilde skyde Skaaden fra.“

Christiane saae paa dem med en saa naturlig Forbauselse, at de Alle, med Undtagelse af Hr. Tricamp, overraskedes derved.

„Men hvad er det dog egentlig, De vil mig?“
 sagde hun til Betjenten, der lukkede Døren efter hende.
 „Siig ham dog, Hr. Balthazar, hvem jeg er.“

„Hvor kommer Du fra?“ spurgte Balthazar.

„Oppe fra Gudula, der var bange for Tordenveiret,“ svarede hun. „Da hun gik i Seng, bad hun mig om at blive hos sig og holde hende med Selvskab, og jeg faldt i Sovn i hendes Vænestol. Da jeg vaagnede, saae jeg, at Veiret havde bedaget sig, og gik ned for at lægge mig; men jeg vilde først forvise mig om, at Gadedøren var lukket i Laas, da den Mand der tog fat i mig ... han har gjort mig ordentlig bange!“

„De lyver,“ afbrød Hr. Tricamp hende i en barsk Tone; „De havde fat paa Laasen, fordi De vilde ud, og De gik ikke tilsengs, for ikke at klæde Dem af og for at kunne passe Deres Snit til at slippe bort.“

Christiane saae paa ham med den uskyldigste Mine af Verden. „Til at slippe bort,“ gjentog hun, „hvorfor skulde jeg slippe bort?“

„Aha!“ mumlede Hr. Tricamp, „det lader til, at hun mangler ikke Aplomb.“

„Kom her!“ sagde Balthazar, „kom her, saa skal jeg svare Dig.“

Han tog den unge Pige ved Armen og førte hende hen til sit Cabinet. „Min Gud!“ raabte hun paa Dørtærsklen, „hvem har dog gjort det!“

Det Skrig, hun udstødte, var saa naturligt, at

der opstod en almindelig Pause. Hr. Tricamp lod sig sig dog ikke længe imponere; han trak Christiane hen til Secretairen, og idet han pegede paa den opbrudte Klap, sagde han: „Det har De!“

„Jeg!“ raabte Christiane, der i det første Dieblif stet ikke syntes at vide, hvad alt det skulde sige. Hun saae paa Balthazar, paa Cornelius og derpaa igjen paa Secretairen og opdagede med eet, at Pengeskuffen var tom; og som om hun nu pludselig begreb det Hele, udstodte hun et sønderrivende Skrig: „Ah, De mener, at jeg har stjålet!“

Zugen havde Mod til at svare. Christiane gik et Par Skridt henimod Balthazar, der slog Dinene ned og vovede ikke at see paa hende. Pludselig greb hun sig med Haanden til Hjertet, gjorde et Forsøg paa at tale, udtalte ogsaa nogle enkelte usammenhængende Ord, hvorefter man blot kunde stjæle: „Stjålet! ... jeg! ... stjålet! ... jeg! ...“ og segnede saa om paa Gulvet. Cornelius styrkede hen til hende, løstede hende op og tog hende paa sine Arme.

„Nei!“ raabte han, „nei ... det er ikke muligt! dette Bavn er ikke den Skyldige!“

Han løb ind i Christianes Værelse og lagde den unge Pige paa hendes Seng. Balthazar fulgte ham ganske bevæget. Hr. Tricamp vilde ganske smilende gaae efter dem, da en af Politibetjentene vinkede ad ham.

„Om Forladelse, Hr. Commissair,“ sagde han til

ham, „vi har allerede indhentet nogle Oplysninger om den unge Pige.“

„Hvad er det for Oplysninger?“ spurgte denne med sagte Stemme.

„Min Kammerat, der havde Post nede paa Gaden, har talt med Bageren her ligeover for. Han har fortalt ham, at i Aften inden Tordenveiret saae han Somfru Christiane ved Binduet række en Paffe ned til en Mand med en bredskygget Hat.“

„En Paffe!“ sagde Hr. Tricamp ivrigt, „det er jo udmærket! Noteer Dem Bagerens Navn og pas godt paa, at Jagen forlader Huset; men bring mig først Husholderstuen; hun ligger ovenpaa.“

Politibetjenten fjernede sig, og Hr. Tricamp gik ind i Christianes Værelse. Hun laa paa sin Seng og var endnu bestandig besvimet tiltrods for alle Cornelius's Bestræbelser for at kalde hende tillive. Uden at see paa hende gav Politicommissairen sig til at undersøge Værelset, og det første, han bemærkede, var, ligeover en Kommode, den cirkelrunde Abning, der forte ind til Balthazars Cabinet. Betrækket var her løsnet ligesaa behændigt som inde i den anden Stue. Han tog en Stol, satte den op paa Kommodens Marmorbeklædning og idet han maalte Afstanden, overbeviste han sig om, at det var en meget let Sag igjennem den Wei at komme ind af den cirkelrunde Abning.

Efterat han i nogle Minutter havde undersøgt

selve Kommoden, vendte han smilende tilbage til Balthazar.

„Naar Alt kommer til Alt,“ sagde denne, der bedrovet betragtede den besvimeede unge Pige, „hvad Beviis have vi saa for, at det virkelig er hende?“

„Denne lille Ting her,“ svarede Hr. Tricamp og lagde i hans Haand en af de smaa sorte Perler, der havde fiddet om Medaillonen.

„Hvor har De fundet den?“ spurgte Balthazar.

„Der!“ svarede Politicommissairen og pegede hen paa en Skuffe i Kommoden, som var fyldt med Sager, der tilhorte Christiane, og som tilfældigviis var bleven staaende udtrukket.

Balthazar styrtede hen til Skuffen, gjennemsogte Kjoler og Linned og Alt, hvad der forresten var, baade i denne og de andre, men til ingen Nytte — Medaillonen var ikke til at finde. Han saae sig omkring, men denne Kommode og et Bord uden Skuffer udgjorde hele Meublementet, og forresten var der hverken Kufferter eller Skabe, hvori de stjaalne Gjenstande kunde skjules.

Imidlertid var den unge Pige kommen til sig selv. Hun slog Dinene op og saae paa alle dem, der omgave hende; men derved kom hun uidentvidt til at tænke sig om, thi hun vendte Hovedet bort, brast i Graad og skjulte Ansigtet i Hovedpuden.

„Uha!“ mumlede Herr Tricamp; „nu græde vi, saa kommer nok Tilstaaelsen bagefter!“ Han boiede

sig hen over hende og sagde med sin allermildeste Stemme: „Naa, mit Barn, det lader til, at vi have faaet en god Indstyldelse! Tilstaa derfor ligesaa godt, at vi have bukket under for en ond Tanke! Naa, Herre Gud, Sjelen er jo ganske fuldkommen! Siig derfor kun Alt, hvad De har paa Hjertet, og vi skulle tage alle mulige Hensyn til en saa smuk og ung lille Pige. Vi er sagtens en lille Smule koket, hvad? . . . vi har villet pynte os for at blive endnu smukkere end vi er iforveien? . . . der er En, som vi sagtens gjerne ville behage?“

„Min Gud, hvor kan De nænne . . .“ afbrød Cornelius ham.

„Tys, unge Mand,“ svarede Hr. Tricamp med halv Stemme; „De kan være vis paa, at hun har Medstyldige.“ Og idet han paany boiede sig hen over Christiane, hvistede han: „Ikke sandt, min rare, lille Pige, ikke sandt, det er Dem?“

„D!“ raabte Christiane og reiste sig halvt op, „dræb mig, hvis De vil, men vov ikke at gjentage det tiere!“

Disse Ord fløi hende ud af Munden med en saadan Energi, at Herr Tricamp foer tilbage.

„Herr Politicommissair,“ sagde Balthazar, „hav den Godhed at lade os alene med dette Barn, thi Deres Nærvarrelse oprører hende, og vi ville have lettere ved at komme tilrette med hende alene.“

„Som De vil, men tag Dem iagt! det er en stor Strik!“ svarede han til og gif.

7.

Cornelius luffede Doren efter ham; de to unge Menneſker nærmede ſig derpaa ſagte til Chriſtiane, der ſad paa ſin Seng og ſtirrede ſtift hen for ſig og ſkjælvede over hele Legemet, ſom om hun havde Feber.

„Chriſtiane, mit kjære Barn,“ ſagde Balthazar, idet han tog hendes Haand; „nu ere vi alene, og De er kun mellem Venner. Nu kan De tale frit.“

„Jeg vil ikke være her!“ ſagde Chriſtiane med en hæſ og tør Stemme. „Jeg vil bort, lad mig komme bort! . . .“

Cornelius holdt hende blidt tilbage. „De kan ikke komme herfra, Chriſtiane! De kan ikke, uden at ſvare os.“

„Siig mig Sandheden, Chriſtiane, den hele Sandhed,“ vedblev Balthazar, „det er det Gneſte, mit Barn, ſom jeg beder Dem om. Der ſtal ikke vederfares Dem noget Ondt, det ſværges jeg Dem til ved min Vre! . . . Jeg vil tilgive Dem, og Jagen ſtal faae det at vide, det lover jeg Dem for Guds Dine, horer De mig ikke?“

„Jo,“ ſvarede Chriſtiane. „Af jeg kan ikke græde! Hvis jeg blot kunde græde! . . . ſorg for at faae mig til at græde!“

Cornelius kaſtede et uroligt Blik til ſin Ven.

Han greb den unge Piges brændende Hænder, og idet han trykkede dem fast, sagde han i den allerkjærligste Tone: „Christiane, mit Varn, der er jo Naade for Alle, og vi, der elske Dem, vi kunne jo allermindst være ubarmhjertige! Jeg beder Dem, hor mig. Kjender De mig ikke?“

„Jo,“ sagde Christiane og saac paa ham. Hendes Dine slydtes med Taarer.

„Muel da! Jeg elsker Dem, det veed De . . . jeg elsker Dem af hele mit Hjerte!“

„D,“ raabte den unge Pige og brast i Graad, „og dog siger De, at jeg har stjålet.“

„Nei, nei!“ svarede Cornelius heftigt, „det siger jeg ikke, og det troer jeg ikke heller. Men, kjære Varn, De seer jo selv, at De maa hjælpe mig med at retfærdiggjøre Dem, hjælpe mig med at finde den Skyldige, og derfor maa De være aabenhjertig imod mig og sige mig Alt, Alt!“

„Ja, De er god,“ svarede Christiane grædende, „De har Medlidenhed med mig, og De troer ikke paa, hvad de Andre sige! Forsvar mig! Indseer De da ikke, at de ere dumme med deres Snak om Tyveri? hvad skulde jeg stjæle for? er ikke dette Hus vogret fast til mit Hjerte? stjæler man da sit eget Hjerteblod? og saa er min gode Moder her ikke længer! . . . (Det var det Navn, hun altid gav Fru van der Byk), o, hvis hun var her! hun vilde bringe Jer til at gaae i Jorden af Skam over Eders Bestyldning! . . .

men jeg er ganske alene, og man beskylder mig, fordi jeg er et Bigemærkbar, fordi jeg har stjålet, da jeg var ganske lille . . . Og saa kalder man mig Thy . . . Thy . . . Thy . . .” Hun sank hulkende tilbage paa Sengen.

Balthazar kunde ikke længer holde det ud: han kastede sig paa Knæ foran Sengen og sagde til hende med den bønligste og ydmygste Stemme, som om han selv var den Skyldige: „Christiane! min Søster! mit Barn! see paa mig! jeg ligger for dine Fødder! jeg beder Dig om Tilgivelse for al den Sorg, jeg har gjort Dig. Der skal ikke blive talt et Ord mere derom; det er forbi! horer Du? men siden Du holder af mig, saa vil Du jo ikke gjøre mig uhykkelig, vel? Du vil ikke gjengjælde hvad Godt man har gjort Dig her i Huset med Ondt! Nuvel, jeg besværges Dig, hvis Du veed, hvor min lille Medaillon er, jeg spørger Dig ikke om, hvor den er, horer Du? . . . jeg vil ikke vide det . . . det er mig ligegyldigt — men hvis Du veed det, saa beder jeg Dig i min Moders Navn, som Du ogsaa har kaldt din, om at sørge for, at jeg kan finde den igjen, blot den alene . . . hele mit Liv afhænger deraf, og den, som har taget den fra mig, har taget al min Lykke med det Samme. Giv mig min Medaillon igjen! Vil Du? vil Du give mig den igjen!

„D,” sagde Christiane fortvivlet, „jeg vilde give mit Liv for, at De havde den.”

„Christiane! . . .“

„Men jeg har den ikke! . . . jeg har den ikke! . . . jeg har den ikke!“ sagde hun og vred Hænderne.

Balthazar foer forbittret iveiret. „Men Ulykkelige! . . .“ Cornelius standsede ham, og Christiane greb sig med begge Hænder til Banden. „Ah,“ sagde hun leende, „hvorfor gaaer jeg dog ikke fra Forstanden, saa var det Hele forbi.“

Hun sank sammen og skjulte sit Ansigt i Buderne, som om hun havde besluttet ikke at svare mere.

8.

Cornelius drog Balthazar med sig ud af Værelset; han saae, at hans Gang vaklede, som om han var svimmel. I Sælen fandt de Herr Tricamp, der ikke havde spildt Tiden. Han havde faaet den gamle Gudula ned for at forhøre hende; men hun, der blev reben op af sin Sovn og var tunghør tillige, forstod Intet af Alt, hvad der foregik, og svarede paa alle hans Spørgsmaal kun med at græde og lamentere.

„Fat Dem, min gode Kone,“ sagde Herr Tricamp, fat Dem!“

„Ik Gud, der er min gode Herre!“ raabte Gudula, da hun fik Øje paa Balthazar. „Hvad er der dog paa færde? . . . Jeg var netop faldet i Sovn . . . O, min Gud, hvad forlanger man af mig?“

„Berolige Dig, min gode Gudula,“ svarede Bal-

thazar, „det er ikke Dig, det gjælder . . . Men jeg er bleven bestjaalet, og nu søge vi efter Gjerningsmanden.“

„Har her været Tyve?“

„Ja.“

„Ak, ak!“ vedblev den Gamle fortvivlet, „det har aldrig hændt for; nu har jeg været her i Huset i tredive Aar, og der er aldrig forsvundet saameget som en Knappenaal. O, min Gud, min Gud! at jeg skulde opleve det med!“

„Stille, min gode Kone, stille!“ afbrød Herr Tricamp hende, „og svar mig uden at tage saaledes paavei.“

„Tal lidt høiere,“ sagde Balthazar, „De veed jo, at hun er dov.“

„Vi vilde gjerne vide,“ sagde Tricamp og løftede Stemmen, „om De var tilstede, da Tyveriet blev begaaet.“

„Jeg har jo ikke været udenfor Døren.“

„Slet ikke? virkelig ikke?“

„Nei, thi jeg mærkede, at der var et Uveir i Anmarche, og naar det er Tilfældet, er jeg aldrig ret tilpas. Det kommer vel af min høie Alder.“

„Var Du da oppe paa Dit Værelse?“ spurgte Balthazar.

„Nei, gode Herre, jeg var hele Eftermiddagen i den store Stue og strikkede henne ved Kaminen.“

„Og Du var ikke ude i Kjøkkenet engang imellem?“

„Nei, slet ikke.“

„Seer De godt, min gode Kone?“ spurgte Tricamp.

„Hvad behager?“ spurgte Gudula, der ikke kunde høre hans Spørgsmaal.

„Seg spurgte,“ gjentog Tricamp, „om De seer godt?“

„So, hvad det angaaer, er der Intet iveien. Jeg hører daarlig, men jeg seer og huster endnu ganske godt.“

„Saa De huster godt? hvilke Personer har der da været her i Eftermiddag?“

„Her har været Postbudet og saa en Naboerske, der vilde laane Noget, og saa Petersen, der havde Noget at tale med Christiane.“

„Hvad hvem er den Petersen?“

„Det er en Natvægter, der boer her tætved; Herren kjender ham meget godt.“

„Ja,“ sagde Balthazar til Tricamp, „det er en stakkels Djævel, der har mistet sin Kone for en Maaned siden og har to syge Børn. Forresten er det en stikkelig Mand, der kommer og faaer lidt Hjælp her i Huset.“

„Var den samme Petersen,“ vedblev Tricamp, „inde i Stuen?“

„Nei,“ svarede Gudula, „han stod nede paa Gaden, og Christiane talte med ham ved Vinduet.“

„Hvad talte hun om?“

„Det kunde jeg ikke høre.“

„Dg siden har der Ingen været?“

Gudula lod ham gjentage Spørgsmaalet og svarede: „Nei, slet Ingen.“

„Men,“ vedblev Herr Ericamp, „hvor var da Christiane, medens De strikkede?“

„Jh, hun gik ind og ud som sædvanligt, det velsignede Barn; hun lavede Aftensmad, fordi jeg ikke kunde gjøre det. Hun er altid saa god og tjenstvillig.“

„Men hun var da ikke bestandig i Kjøkkenet?“

„Nei, da det blev mørkt, gik hun ind i sit Værelse.“

„Saa? hun gik ind paa sit Værelse?“

„Ja, for at klæde sig paa til Aftensbordet.“

„Blev hun da længe inde i sit Værelse?“

„En Time omtrent.“

„En Time?“

„Ja, en god Time!“

„Dg i al den Tid hørte De ikke Noget?“

„Hvad behager?“

„Jeg spurgte, om De ikke hørte nogen Støi . . . f. Ex. Hammerslag eller Sligt?“

„Nei jeg gjorde ikke.“

„Ja, det vil jeg gjerne troe,“ sagde Ericamp til de unge Mennesker, „da hun er døv.“ Dg saa bøiede han sig hen til Gudula og sagde med hoi Røst: „Dg saa tordnede det ogsaa saa stærkt, ikke sandt?“

„Jo, Tordenen kunde jeg godt høre.“

„Hun har taget feil af Lyden,“ mumlede han. „Og saa?“ spurgte han høit.

„Ja, saa blev det mørkt, Uveiret kom, og Herr Balthazar kom ikke hjem. Jeg blev saa bange, at jeg lagde mig paa Kæne og sagde mine Bønner. Lidt efter kom Christiane ind fra sit Værelse; hun var bleg som et Lig og stjælvede over hele Kroppen, og i det samme slog Lynet ned med et forfærdeligt Brag.“

„Ah!“ sagde Hr. Tricamp, „De lagde Mærke til, at hun var bleg og stjælvede?“

„Ja, ligesom jeg selv. Vi vare som lamslaaede begge To, og jeg kunde neppe reise mig op. I det samme Dieblik begyndte Herr Balthazar at hamre paa Gadedøren, og Christiane lukkede ham op. See det er alt, hvad jeg veed, saa sandt jeg er en god Christen og et stikkeligt gammelt Menneske!“

„Græd dog ikke, gode Gudula,“ sagde Balthazar, „jeg siger Dig jo, at det er ikke Dig, man har mistænkt!“

„Men hvem da? hvem da? ... Hellige Jomfru!“ raabte hun ligesom greben af en pludselig Tanke, „er det Christiane?“

Jungen svarede.

„Ak,“ raabte Gudula, „De svarer ikke! Nei, kjære Herre, det kan da ikke være Deres Alvor?“

„Min gode Gudula!“

„Christiane!“ vedblev den gamle Kone uden at høre paa ham, „saadant et Guds barn!“

„Men slaa Dem dog til No,“ sagde Herr Tricamp; „det er jo ikke Dem!“

„Ak, jeg saae heller, at det var mig,“ svarede Gudula fortvivlet. „Anklag De kun mig! En gammel Kone som jeg, der er snart færdig, hvad kan det gjøre? Jeg skal nok gjøre Regnskab deroppe, og det varer ikke saalænge! Men det stakkels Barn! Ak, Herr Balthazar, lad dem for Guds Skyld ikke røre ved hende, og hør ikke paa den onde Mand der, thi det mærker jeg nok, at det er fra ham, det kommer Altsammen!“

Herr Tricamp blev utaalmodig, og paa et Vink af ham tog et Par af Betjentene den gamle Kone hver under sin Arm for at bringe hende bort.

Gudula fulgte nogle Skridt med; derpaa lod hun sig falde paa Knæ henne ved Kaminen, hulkende og jamrende over at hun ikke var død, inden en saadan Ulykke skulde hælde, og Herr Tricamp vinkede af Betjentene, at de skulde lade hende ligge.

9.

„Du da!“ sagde Politicommissairen, idet han vendte sig til Cornelius; „nu seer De da selv, at her ikke har været noget Menneſte, som man fornuſtigviis kan have Mistanke til, hverken Postbudet, eller Na-boerſken, eller denne Herr Petersen. Det er altsaa enten den Gamle, eller den Uge, der har begaaet Thyberiet, og da jeg ikke troer den gamle Kone istand

til at gjøre den Slags Gymnastik, saa overlader jeg det til Dem selv som en lærd og skarpsindig Mand at drage Slutningen."

"D. forlang Intet af mig," sagde Cornelius, "jeg kan ikke mere tænke; det forekommer mig, at jeg drømmer, og at alt dette er et forfærdeligt Mareridt!"

"Jeg veed ikke," svarede Tricamp, "om det er en Drom, men det forekommer mig dog, at jeg er temmelig lysvaagen, og at jeg raisonnerer ganske fornuftigt."

"Ja, ja," sagde Cornelius, der gik op og ned i Feber, "De raisonnerer ganske fortræffeligt."

"Og min Logik er vist ganske stringent."

"Ja, meget stringent!"

"Og indtil nu synes Alt at give mig Ret."

"Ja, Alt giver Dem Ret!"

"Godt, men saa indrom da ogsaa selv, at den unge Pige er uskyldig."

"Nei, nei," svarede Cornelius, idet han blev staaende foran Politicommissairen. "Nei, jeg vil ikke troe det, naar jeg ikke horer det af hendes egen Mund! og Gud skal vide, at selv om jeg horte det i dette Dieblik, selv om hun anklagede sig selv, saa vilde jeg dog sværge paa, at hun er uskyldig!"

"Uskyldig!" gjentog Politicommissairen forbauset; "men hvordan Pokker vilde De bevise det?"

"Ja, det veed jeg ikke," svarede Cornelius. "De-

res Beviser kjender jeg, og min Forstand er tilbøielig til at finde dem slaaende, forfærdelige, ubonnhorslige!"

„Og alligevel?"

„Alligevel oprører min Samvittighed sig imod min Forstand, og mit Hjerte siger til mig: Nei, nei! disse Ord, dette Ansigt, denne Fortvivlelse lade sig ikke forene med nogen Brode! jeg kan ikke bevise det, men jeg føler det, jeg er vis paa det, og jeg vil paaftaae det lige til det Sidste! Hør ikke paa dem, der anklage hende! de lyve! deres Logik hører Jorden til, og den kan bedrage sig — min hører Himlen til, og den lyver ikke. Hin hedder Forstanden, men denne hedder Troen!

„Men alligevel ..."

„Mit Hjerte gjentager: Hør ikke paa dem," vedblev han exalteret, „og husk paa, at i disse onde Dage, hvor din Hovmod som Videnskabsmænd er ligeved at fornægte Gud selv, behøves der kun en Stjælven i dit Hjerte for at overbevise Dig om, at han er til, og hvorledes skulde saa dette Hjerte bedrage Dig, naar Talsen er om et Varns Ustyldighed, dette Hjerte, der ikke lyver, naar Talsen er om Gud."

„So, det vilde være smukt," sagde Tricamp, „hvis Politiet raisonnerede paa den Maade."

„Jeg venter ikke at overbevise Dem," svarede Cornelius, „men gjør De Deres Pligt, jeg vil gjøre min."

„Deres?"

„Ja, ja! søg, gransk og ransag De kun! Dynd Beviis paa Beviis for at tilintetgjøre dette ulykkelige Barn; jeg for mit Bedkommende skal vide at samle Alt, hvad der kan forsvare og retfærdiggjøre hende.“

„Saa raader jeg Dem dog til,“ svarede Ericamp, „ikke at regne dertil det Beviis, som jeg nylig har fundet i den unge Piges Skuffe.“

„Hvilket?“ spurgte Cornelius.

„Denne sorte Perle, der hører til Medaillonem.“

Cornelius greb Perlen og skjælvede, idet han spurgte: „I hendes Skuffe?“

„Ja, min Ven, ja,“ raabte Balthazar, „i hendes Commodestuffe og for et Dieblig jiden. Jeg saae det selv!“

Cornelius stod bleg, ubevægelig og tilintetgjort. Dette Beviis var saa slaaende, og denne ulykkelige lille Perle brændte ham i Haanden og knuste ham med sin Vægt. Han stirrede mekanisk paa den, uden at see den og uden at kunne vende Dinene fra den. Balthazar greb hans Haand, dog Cornelius mærkede det ikke, men vedblev at stirre paa Perlen.

„Cornelius!“ raabte Balthazar uroligt. Men denne stødte ham heftigt fra sig og bøiede sig frem for bedre at see Perlen og lade den spille i Dagslyset.

„Hvad skal det sige?“ mumlede Balthazar.

„Staa mig ikke i Lyset!“ svarede Cornelius, og, idet han skjød ham tilside, ilede han hen til Vinduet

og betragtede Perlen nærved. Balthazar og Tricamp begyede hurtige Diekast, og i samme Nu styrkede Cornelius uden at sige et Ord ind i Cabinettet.

„Han er forrykt,“ brummede Tricamp, idet han fulgte ham med Dinene. „Sr. Balthazar, tillader De ikke, at jeg skjænker mine Folk et Glas Curaçao? Dagen bryder frem, og det maa være koldt ude paa Gaden.“

„Med Fornøielse,“ sagde Balthazar.

Tricamp gik ud af Stuen. Balthazar vendte sig om; han saae den gamle Gudula endnu ligge paa Knæ henne i Krogen og mumle sine Bønner, og han skyndte sig hurtig ind i Cabinettet til Cornelius.

10.

Cornelius betragtede med den største Opmærksomhed Rørbøstket og det Knæk, det havde faaet, som Sr. Tricamp havde gjort ham opmærksom paa. Denne Undersøgelse varede i nogle Minutter i hvilke Balthazar modløst og mekanisk betragtede sin Ben uden forresten i mindste Maade at ændse, hvad han foretog sig. Cornelius steg taus op paa en Stol og betragtede ligesaa omhyggeligt Jerntraadene til Klokken og den Maade, hvorpaa de vare revne over.

„Hvor er Klokken?“ sagde han heftigt.

„Inde i den store Stue,“ svarede Balthazar.

Cornelius trak i den Traad, der maatte staae i Forbindelse med den, men den gav ingen Lyd.

„Ah!“ sagde Balthazar, „hun har forudseet Alt og taget Snebelen ud af Skloffen.“

„See paa Skloffen,“ sagde han til Balthazar, „see om den bevæger sig, naar jeg trækker i Traaden.“

Balthazar gik hen til Døren og adløb uden at forstaae ham.

„Hører den sig?“ spurgte Cornelius og trak flere Gange i Traaden.

„En lille Smule,“ sagde Balthazar, „men den kan ikke ringe; den er desuden dreiet heelt omkring og vender Gabet opad. Det seer ud, som om Noget holdt den i denne Stilling.“

„Det er godt,“ sagde Cornelius, „og det skal vi snart undersøge; kom og hold lidt ved Secretairen, medens jeg stiger op paa den.“

Balthazar kom igjen ind i Cabinettet og gjorde, som der blev sagt ham. Cornelius steg op paa en Stol og derfra paa Secretairen. Han brugte Kniven til Fodsæste og krøb møjsommeligt op til den cirkelrunde Abning, som om han selv vilde overbevise sig om, hvorvidt det var vanskeligt eller ikke.

Balthazar vilde netop spørge ham, hvorfor han gjorde dette, da han hørte Gudula kalde paa sig inde i Sideværelset. Han gik hurtig ind til den gamle Kone og fandt hende i stor Bevægelse og omkringet af Politibetjente, som hun havde tilkaldt.

„Fr. Balthazar!“ raabte hun, „hun er flygtet!“
„Christiane?“

„Ja, Christiane! Jeg vilde for reise mig op, og i det samme saac jeg hende ile igjennem Bærelset og ud i Haven. Min Gud! min Gud! løb hurtig efter hende! hun gjør en Ulykke paa sig selv.“

„Ah, den lille Slange!“ raabte Hr. Tricamp; „hun lod, som hun ikke kunde røre sig! Afsted, Allesammen! ud igjennem Haven!“

Politibetjentene styrtede ud igjennem Døren med Hr. Tricamp i Spidsen, og Balthazar ilede ind i den unge Piges Bærelse for at overbevise sig om, at Gudula havde talt Sandhed.

Christiane var virkelig forsvunden, men inde i Bærelset traf han paa Cornelius, der var krobet derind igjennem Abningen. Han havde trukket Sengenardinerne tilside, og hans Stilling vidnede om den mest levende Forbauselse.

„Ja, søg kun efter hende,“ raabte Balthazar, der var overbevist om, at hans Vens Forbauselse hidrorte fra Christianes Flugt; „søg kun efter hende! Indseer Du nu, at hun er skyldig, siden hun er flygtet?“

„Jeg indseer,“ svarede Cornelius, idet han vendte sig om til ham, skjælvende af Bevægelse og med funkende Dine, „jeg indseer, at hun er uskyldig, og at det er os, der ere skyldige, os, der ere dumme!“

„Er Du forrykt?“

„Jeg har Tyven,“ foiede Cornelius til med stigende Hestighed, „og jeg skal sige Dig Alt, hvad han har gjort, hvorledes han er kommen ind, og hvorledes

han er gaaet bort. Jeg skal ogsaa sige Dig hans Navn, men tro blot ikke, at det er igjennem dit Bærelse eller igjennem den Aabning der, at han er kommen ind — nei, det er igjennem Kaminen."

"Kaminen?"

"Ja, igjennem Kaminen! Og da han jo, som naturligt, først vilde have fat paa dit Guld og dit Solb, er han først lobet hen til din Portefeuille og har brudt Staallaasen op, derpaa til din Secretair og har brækket den op, saa har han taget dine Gylden, dine Ducater og dine Koftbarheder med sig, og til Farvel har han jaget Kniven ind i Stillerrummet. Saa har han revet Betrækket af og er faret ind i den ulykkelige unge Piges Bærelse, hvor han har tabt en Perle, og hvis Du vil vide, hvad der er blevet af din Medaillon, saa kom her."

Han slog Sengeomhænget tilside og viste Balthazar den unge Piges Kobbercrucifix, der var blevet lueforghldt fra øverst til nederst og straaledede med en aldeles ukjendt Glands.

"See, det har han gjort med Guldbindsfatningen," spøiede han til, og idet han med Haanden tog ned i den Conchylie, der tjente til Bievandskar for Crucifixet, tog han Medaillonens to Glasfiver frem, viste ham, hvorledes de vare smeltede sammen til eet Stykke med Blomsten i Midten, og tilspøiede: „Og det har han gjort med Resten."

Balthazar saae paa sin Ven med et forvilbet Ansigt.

„Men hvis Du vil vide endnu, hvorledes han er kommen bort?“ vedblev Cornelius, idet han trak ham hen til Vinduet, uden at give ham Tid til at aande, „saa see der.“ Han pegede op paa den overste Rude og viste ham et lille Hul af Storrelse som en almindelig Kugle, men saa rundt, nydeligt og regelmæssigt udskaaet, at den dygtigste Arbejder ikke kunde have gjort det bedre.

„Men,“ raabte Balthazar, der troede at drømme, „hvem er det da, der har gjort det?“

„Dumrian! seer Du da ikke, at det er Lynet!“

Om dette Lyn var slaaet ned for Fodderne af Balthazar, kunde det ikke have gjort stærkere Indtryk paa ham, og han vilde lige til at bede Cornelius om Forklaringer, da denne paabød ham Tausshed og gav sig til at lytte. Der lod Raab og Skrig nede fra Gaden, og Stoiene kom bestandig nærmere og nærmere. De aabnede Vinduet og saae en Masse Mennesker, der standsede lige udenfor Husets Steentrappe: en aaben Vaare blev bragt op ad Trappen af Politibetjentene, og paa den laa Christiane.

11.

Den uheldige Pige havde kastet sig i Amstelen og Natvægteren, Petersen, havde trukket hende op af Floeden.

Bed Synet af dette blege Ansigt, af disse Dine, der saae ud, som om de vare luffede for bestandig, og disse stivnede Arme, styrkede Balthazar og Cornelius ned til Baaren, tog den unge Pige i deres Arme og bar hende op i det store Værelse og hen til Kammeren, hvor Hr. Tricamp havde ladet henlægge Tæpper og en Matrass. Der gjorde de alle mulige Forsøg paa at oplive hende, de varmede hende i deres Arme, de tiggede og bad hende, som om hun kunde høre dem, men hendes Svender vedbleve at være stive, og Hjertet vilde ikke slaae. Der var ikke En af de Omstaaende, som ikke var rort til Taarer ved at see deres Fortvivlelse. De bad hende om Tilgivelse og anklagede sig selv. Midt i sin Smerte fik Cornelius et Ulysglimt: han pressede sine Læber paa Christianes og gav sig til at indblæse hende sin Aande, idet han med Haanden søgte at lette Lungernes Bevægelse. Smidlertid lod Hr. Tricamp ophede Leerdunke, Strygjern og Alt, hvad der forresten kunde anbringes under den unge Piges Arme og Fødder. Det var et Moment, hvori der herskede den frygteligste Angst! Fruentimmerne bad sagte, og Mændene stirrede nedslagne hen for sig.

„Hun aander!“ raabte pludselig Cornelius stonnende. Et eneste Blædeskrig var Svaret, og et Par Minutter efter trak Christiane et Suk, og Blodet begyndte at vende tilbage i hendes Rinder. En Læge, der kom til, erklærede, at hun var frelst, og lod hende

bringe ind i hendes Bærelse. Kvinderne blev alene tilbage hos hende, klædte hende af og bragte hende tilfængs. Cornelius og Balthazar løb omkring, som om de vare affindige af Glæde: de gav Raad igjennem Doren; de spurgte, om man trængte til Noget og løb for at hente det, og midt under alt dette Ilykstedede de hinanden og trykkede hinanden i Haanden. Da Sværmen var borte, sagde Politicommissairen:

„Kjære Hr. Balthazar, jeg vil nu gaae bort med mine Folk, thi den unge Pige er ikke i den Tilstand, at hun idag kan blive arresteret.“

„Arresteret!“ raabte Balthazar; „men har Cornelius da ikke sagt Dem, at hun er uskyldig, og at vi kjende Tyven?“

„Tyven!“ svarede Hr. Tricamp, „hvem skulde det da være?“

„Det er Tordenveiret!“ sagde Balthazar.

Hr. Tricamp satte store Dine op og gjentog: „Tordenveiret?“

„Ja, Hr. Politicommissair,“ sagde Cornelius i en spottende Tone, „Tordenveiret eller rettere Lynet. De anvender Physiologien ved Deres retslige Undersøgelser, og jeg anvender Physikens.“

„Og De vil bilde mig ind,“ raabte Hr. Tricamp forbittret, „at det er Lynilden, der har bedrevet alt dette?“

„Ja, og meget Andet endnu,“ svarede Cornelius. „Den river Sømmet ud af en Læncstol og jager det ind i et

Speil uden at slaae det istykker; den tager Nøglen ud af Laasen og hænger den op paa et Som; den bringer Pengene til at flyde ud gjennem Pengepungens Maaske og lader Pungen selv blive urørt; den river en heel Muur bort fra sit Sted og fører den hen til et andet i tyve Skridts Afstand; den borer et kunstfærdigt Hul i Christianes Vindue og løsner behændigt Betrækket fra Væggen; den smelter de to Glasfiber i denne Medaillon sammen uden at røre ved Blomsten for at stænke vor Ven den smukkeste Email, man kan see, og hans Tilkommende en Brudegave, som ingen Kunstner kunde gjøre smukkere, og endelig forgylder den hele Christianes Crucifix med Guldet fra Indfatningen."

"Det er ikke muligt," raabte Hr. Tricamp heftigt, „men Pакken da! Pакken, som hun rakte til en Mand ud af Vinduet!"

„Manden er her!" raabte Petersen; „det er mig!"

„Dem?"

„Ja, Hr. Politicommissair, og Pакken indeholdt noget Vinne, som hun havde sanket sammen til mine smaa Børn, der ere syge."

„Lad gaae med Vinne!" raabte Hr. Tricamp forbitret; „men Guldet og Solvet, Ducaterne og Florinerne og alle de andre Kostbarheder — hvor er da det blevet af?"

„For Pokker," sagde Cornelius og slog sig for Panden, „det havde jeg nær glemt!"

Han sprang op paa et Bord, der stod henne ved Væggen, og med et voldsomt Ryk vendte han Klokken om: „Der er det!“

En stor Klump af Guld, Sølv og Edelstene faldt ud af Klokken tilligemed Knebelen, Alt smeltet sammen til een Masse, saaledes som Lynet alene er istand til at smelte. Det flydende Metal havde fulgt Jerntraaden til Klokken og fort baade Perler og Edelstene med sig med denne Væthed i at transportere, som kun Electriciteten er i Besiddelse af, og som grændser til det Miraculeuse.

Hr. Tricamp tog Metalklumpen op og betragtede den med Forbauselse. „Men,“ sagde han, idet han vendte sig til Cornelius, „hvad har da bragt Dem paa dette Spor?“

Cornelius smilede. „Det har denne sorte Perle, Hr. Tricamp, som De selv rakte mig, da De satirisk opfordrede mig til at bevise hendes Ustyldighed.“

„Den sorte Perle?“

„Ja, Hr. Tricamp, see blot det lille hvide Punkt paa denne Perle — det er et Brandsaar! Mere behøver Forsynet ikke for at frelse en menneskelig Skabning.“

„Paa min Ære,“ sagde Hr. Tricamp og bukkede dybt, „De er min Overmand, og jeg bøier mig for Dem. Jeg stal ogsaa fra i Dag af give mig til at studere Physik og Meteorologi. Men jeg maatte ogsaa have saadanne Beviser for at forjage en Mistanke, der begyndte at rodfæste sig hos mig, og som jeg beder

Dem om Forladelse for: jeg begyndte at troe, at De var den unge Piges Medskyldige."

Cornelius lo, og Hr. Tricamp fjernede sig, just som Gudula kom og meldte, at Christiane befandt sig bedre, at hun vidste Alt og bad dem om at komme til sig.

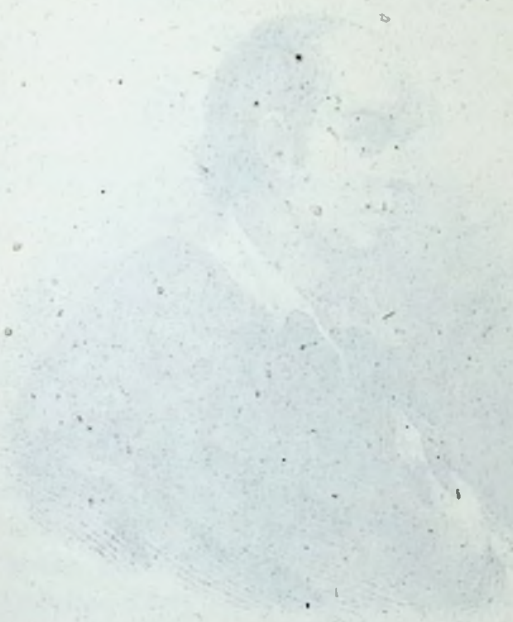
Skvad er der at fortælle om den Scene, der nu paafulgte? Balthazar lo, Cornelius græd, og Christiane, som ikke maatte tale, baade lo og græd.

"Min lille Christiane," sagde Balthazar, der laa paa Knæ ved Sengen, "hvis Du ikke vil bedrøve mig, saa maa Du ikke afflaae denne lille Foræring, som jeg bringer Dig her." Han lagde den kostbare Metalklump med de blinkende Edelstene hen paa Sengen.

Christiane gjorde en Bevægelse, som om hun ikke vilde modtage den. "Jovist!" raabte Balthazar ivrigt, "jeg maa jo dog give Dig en Medgift ..."

"Hvis De vil have mig til Mand!" tilfoiede Cornelius.

Christiane svarede ikke, men hun fæstede et ubestrideligt Blik paa den unge Mand, der havde gjen-givet hende Eren og Livet.

Oliver Goldsmith

Oliver Goldsmith.

Oliver Goldsmith.

Efter Macaulay ved S. S.

Oliver Goldsmith er en af de mest underholdende engelske Forfattere i det attende Aarhundrede. Han nedstammede fra en protestantisk og sagist Familie, der længe havde været bosat i Irland og — ligesom de fleste andre protestantiske og sagiste Familier — i urolige Tider havde været forfulgt og ængstet af den indfødte Befolkning. Hans Fader, Charles Goldsmith, studerede under Dronning Annas Regjering ved den biskoppelige Skole i Elphin; han blev forlovet med Skolelærerens Datter, ægtede hende, lod sig ordinere og bosatte sig paa et Sted, som kaldtes Pallas, i Landskabet Longford. Der underholdt han med Besværlighed sin Kone og sine Børn med hvad han kunde tjene dels som Præst og dels som Landmand.

Oliver Goldsmith blev født i Pallas i November

1728. Dette Sted stod dengang i enhver Henseende omtrent ligesaa langt tilbage for den travle, prægtige Hovedstad, hvor han henlevede sine sidste Aar, som en Skovflaring i Øvre-Canada eller en Faarehytte i Australien nu.

Endog i vor Tid ere de Enthusiaster, der gjøre Pilgrimsrejser til Digterens Fødested, nødte til at foretage den sidste Deel af Rejsen tilføds. Landsbyen ligger langt fra Landeveien paa en sorgelig udseende Slette, der i vaadt Veir ofte forvandles til en Sø. Huulveiene vilde odelægge enhver Vogn, og der er Huller og Sumpe, gjennem hvilke det vilde være umuligt at drage endog de stærkest byggede Hjul.

Medens Oliver endnu var et Barn, blev der tilbudt hans Fader et Embede paa omtrent 200 Pstlr. aarlig i Grebstatet Westmeath. Som Følge heraf ombyttede Familien sin Hytte i Orkenen med et rummeligt Hus ved en befærdet Vej i Nærheden af Landsbyen Lissey. Her lærte Drengen Bogstaver af en Tjenestepige, og i sit syvende Aar blev han sendt til Landsbysskolen, der blev bestyret af en gammel Sergeant paa halv Sold; han havde ikke lovet at lære Børnene andet end Læsning, Skrivning og Regning, men han besad tillige et udtømmeligt Fond af Historier om Spogelser, Havmænd og Feer, om de store Høverhøddinge Baldeargh O'Donnell og den ridende Hogan samt om Peterboroughs og Stanhopes Bedrifter, Monjuichs Overrumpling og Brihuegas hæderlige

Nederlag. Denne Mand maa have været Protestant, men han horte til den indfødte Race, thi han talte ikke alene det irske Sprog, men han improviserede endog saa med megen Færdighed paa Irsk. Oliver blev tidlig og vedblev gjennem hele sin Levetid at være en lidenskabelig Beundrer af den irske Musik; i særdeleshed yndede han Carolans Compositioner, af hvis Harpe han havde hørt de sidste Toner. Det maa her tilføies, at Oliver, skjøndt han af Fødsel var en Engländer og ved utallige Vaand var knyttet til den herskende Kirke, aldrig viste det mindste Spor af den ringeagtende Antipathi, med hvilken i hans Tid det herskende Mindretal i Irland betragtede det underkuede Fleertal. Han var endog saa langt fra at tage Deel i sin Castes Meninger og Følelser, at han fattede Afsty for Hoitideligholdelsen af de berømmelige Seiersdage, ja paastod endog, da Georg den Tredie besteg Thronen, at intet uden den fordrevne Kongefamilies Tilbagekaldelse kunde gjøre Folket lykkelig og frelse Landet.

I sit niende Aar forlod Goldsmith den gamle Soldats simple Skole. Han kom nu i flere lærde Skoler og erhvervede nogle Kundskaber i de gamle Sprog. Hans Liv synes i den Tid at have været alt andet end lykkeligt.

Han havde, som Knowles' udmærkede Billede af ham viser, haarde, næsten stygge Ansigtstræk, og Børnekopperne havde mærket ham med usædvanlig Streng-

hed. Hans Skikkelse var lille, hans Lemmer usorholdsmæssige og sluttede daarligt sammen. Mellem Smaadrenge vises kun liden Skaansel ligeover for legemlige Mangler, og det Latterlige ved stakkels Oliver's Fremtræden forhoiedes ved en forunderlig Keitethed og Lyft til at henfalde i Drømmerier, som han beholdt til det Sidste. Han blev en stadig Skive saavel for Lærernes som for Skoledrengenes Spot; han blev udpeget som en Kryjter paa Legepladsen og pidftet som en Dumrian i Skolen. Da han senere havde hævet sig til Berømmelse, ransagede de, der engang havde spottet ham, deres Sukommelse om Begivenhederne i hans Ungdomsliv, og de erindrede da lidende Bittigheder og Sarkasmer, der vare undslupne ham, og som, skjondt dengang næppe paaagtede, et Fjerdedeel Aarhundrede senere antoges at have spaaet om den Magt, der skulde frembringe »the vicar of Wakofield« og »the deserted villago.«

S sit syttende Aar kom Oliver til Trinity College i Dublin som Student af laveste Rang. Disse Studenter betalte intet for Kost og Underviisning og meget lidt for Bolig; men det var dem paalagt at udføre adskillige Thendeforretninger, for hvilke de nu forlængst ere fritagne. De feiede Gaarden, de bar Maden op til det fælles Bord, stiftede Tallerkener og skjænkede Al for Selskabets Befalingsmænd. Goldsmith blev indkvarteret med flere paa et Loftskammer, i hvis Vindue hans Navn, ridset af ham selv, endnu

læses med Interesſe. Fra diſſe Kviftkanne have mange Mænd, der vare mindre begavede end han, banet ſig Bei til Udsækken eller til Biſpeſtofen. Men medens Goldsmith underkaſtede ſig alle Stedets Ydmygſelſer, undlod han at benyttede Fordelene ved ſin Stilling. Han forſomte Forelæſningerne, ſtod lavt i Kundſkaber, blev flyttet nederſt i Klaffen, fordi han gjorde Narreſtreger i Underviisningstiden, blev ſtrengt irettesat for at have ſproitet Vand paa en Netsbetjent og fik Brygl af en brutal Lærer, fordi han gav et Bal i Skolens overſte Stokværk for nogle glade Ynglinger og Damer fra Byen.

Medens Oliver ſaaledes levede i Dublin, deelt mellem Nød og Udsfeielſer, døde hans Fader uden at efterlade ſig noget. Ynglingen opnaaede Baccalaureusgraden og forlod Univerſitetet. I nogen Tid var nu hans Moders ſimple Enkebolig hans Hjem. Han gif i ſit eenogtyvende Aar, og det var nødvendigt, at han foretog ſig noget; hans Opdragelſe lod ikke til at have lært ham andet end at klæde ſig i brogede Farver, hvoraf han var ligesaa ſtolt ſom en Paafugl, at spille Skort, at ſynge irſke Sange, at spille Fløite, at fiſke om Sommeren og fortælle Spøgeliſtehistorier om Vinteren. Han prøvede 5 eller 6 Haandværk men uden Held. Han auſøgte om Ordination, men da han fremſtillede ſig ſom Supplican i hoirode Klæder, var han nær bleven kaſtet ud af Biſtoppens Huus. Han blev Lærer i en velhavende Familie, men

forlod snart sin Plads paa Grund af en Disput om Kortspil. Endelig bestemte han sig til at udbandre til Amerika. Med megen Tilfredshed saae hans Slægtninge ham drage til Cork paa en god Væst og med 30 Pund i Lommen. Men 6 Uger efter kom han tilbage paa en ussel Veiehest uden en Skilling og meddelte sin Moder, at Skibet, hvor han havde betalt for Overfarten, havde faaet god Vind og var affeilet uden ham, medens han foretog en Vjsttour. Nu besluttede han at studere Lovkyndigheden. En ædelmodig Slægtning rykkede ud med 50 Pund, og med denne Sum drog Goldsmith til Dublin, blev indført i et Spillehuus og tabte hver Skilling. Derpaa tænkte han paa Medicinen. En lille Sum blev opdreven, og i sit fireogtyvende Aar blev han sendt til Edinburgh. Her levede han i atten Maaneder tilsyneladende beskæftiget med Studeringer og samlede nogle overfladiske Kundskaber i Chemi og Naturhistorie. Derpaa gik han til Leyden under Foregivende af at studere Physik. Han forlod det berømte Univerfitet, det tredie han havde besøgt, i sit syvogtyvende Aar, uden en Grad, med de elendigste Smuler af medicinske Kundskaber og uden anden Formue end sin Floite. Smidlertid viste denne Floite sig som en nyttig Ven. Han vandrede tilfods gjennem Flandern, Frankrig og Schweiz og spillede Melodier, der allevegne bragte Vonderne til at dansse og som oftest indbragte ham Aftensmad og Natteleie. Han vandrede lige ned til Italien;

men hans musikalske Præstationer vare ikke efter Italienernes Smag, og han maatte nu leve af de Almisse, som han kunde faae ved Klosterportene. Det maa imidlertid bemærkes, at de Historier, som han fortalte om dette Ufsnit af sit Liv, vor modtages med stor Forsigtighed, thi streng Sandhedskjærlighed horte aldrig til hans Dyder; og en Mand, der pleier at være upaalidelig i sine Fortællinger, maa antages at være mest upaalidelig, naar han taler om sine egne Reiser. Goldsmith var virkelig saa hensynslos mod Sandheden, at han skrev og lod trykke, at han var nærbærende ved en høist interessant Samtale mellem Voltaire og Fontenelle, og at denne Samtale fandt Sted i Paris. Men det er bekjendt nok, at Voltaire var over hundrede Mile borte fra Paris i al den Tid, Goldsmith opholdt sig paa Fastlandet.

I 1756 landede Vandringssmanden i Dover uden en Skilling, uden en Ben og uden noget Arbeide. Dog havde han, hvis hans egen stadfæstede Forklaring kan troes, taget Doctorgraden ved Universitetet i Padua, men denne Værdighed blev aldeles unyttig for ham. I England var hans Floite ikke efterspurgt; der var heller ingen Klostre, og han blev nødt til at hjælpe sig ved en Række fortvilede Foretagender. Han blev Skuespiller; men hans Ansigt og Figur vare kun daarlig skikkede endog for de simpleste Theatre. Han blandede Medicin og løb hele London igjennem med Flaske og Kruffer for godgjørende Chemikere.

Han sluttede sig til en Hob Tiggere, der havde deres Tilholdssted i Nye Yard. For en Tid blev han Timelærer i en Skole og folte Elendigheden og Nymygelsen ved sin Stilling saa dybt, at han fandt, det var et Fremskridt, da han fik Tilladelse til at tjene sit Brod som Bud hos en Boghandler; men snart syntes han, at det nye Lag var endnu mere trykkende end det gamle, og han var glad ved at blive Timelærer igjen. Endelig opnaaede han en medicinsk Udnævnelse i det ostindiske Compagnies Tjeneste; men denne Udnævnelse blev hurtig tilbagefaldt. Hvorfor dette skete, er aldrig blevet oplyst. Det var et Thema, hvorom han aldrig yndede at tale. Formodentlig var han for uduelig til at opfylde Tjenestens Pligter. Han fremstillede sig nu som Aspirant til at blive Medhjælper ved So-Hospitalet; men endog til en saa simpel Gjerning blev han funden uduelig. Paa den Tid omtrent døde den Skolelærer, som han havde tjent for en Vid Brod og Trediedelen af en Seng. Intet stod nu tilbage for ham uden at paatage sig den laveste Deel af Litteraturens Trællearbejde. Goldsmith leiede et Kvistværrelse i en elendig Gaard, til hvilket han maatte krybe op ad en skrøbelig og halvsbrækkende Steentrappe. Gaarden og dens Omgivelser ere forlængst forsvundne, men gamle Bondnere erindre den godt endnu. Her satte den ulukkelige Eventyrer sig i sit tredivte Aar til at arbejde som en Galeislave.

I de følgende sex Aar udgav han i Trykken flere Ting, som have overlevet ham, og mange, der ere gaaede til Grunde. Han skrev Artikler for Ugestrifter, Magaziner og Aviser, Bornebøger, som, indbundne i forgyldt Papir og prydede med frygtelige Træsnit, fremlagdes i Vinduet i den engang vidt berømte Boghandel paa Hjørnet af Sankt Pauls Kirkegaard. Hertil hore: „En Undersøgelse af Videnskabens Standpunkt i Europa“, som, skjøndt af liden Værdi, stedse bliver gjenoptrykt mellem hans Værker; „a Life of Beau Nash“, som aldrig er bleven trykt paany, skjøndt den nok fortjener det; en overfladist og upaalidelig, men meget læselig Englands Historie, fortalt i en Række Breve fra en Adelsmand til hans Søn, samt nogle livlige og underholdende Skildringer af Selskabslivet i London, der fremstilles i Breve fra en reisende Chineseer til en Ven. Alle disse Arbejder vare anonyme, men nogle af dem vare velbekjendte som Goldsmiths, og han steg gradvis i Agtelse og Anseelse hos den Boghandler, for hvem han trællede. Han udmærkede sig især som folkelig Forfatter. Til npiagtige Undersøgelser eller lærde Forskninger var han hverken af Naturen eller ved Opdragelse slyderlig stiftet. Han vidste intet grundigt; hans Studeringer havde været altfor overfladiske, og han havde aldrig tænkt dybt over hvad han havde læst. Han havde seet meget af Verden, men han opfattede og erindrede ikke andet af hvad han havde seet end nogle

groteste Charakterer og Hændelser, som tilfældigviis havde gjort Indtryk paa hans Phantasi. Men skjøndt hans Forstand saaledes var meget løselig forsynet med Materialier, benyttede han det Forraad, han havde, paa en saadan Maade, at han frembragte en vidunderlig Virkning. Der har været mange større Forfattere, men der er maaske næppe nogen Forfatter, der er saa jevn fornøielig som han. Hans Stil er altid reen og let og ved flere Leiligheder udpræget og kraftfuld. Hans Fortællinger ere altid underholdende, hans Beskrivelser maleriske, hans Lune rigt og muntert, dog ikke uden Stænk af en elskværdig Tungfindighed. I Alt, hvad han har skrevet, alvorligt eller muntert, er der en vis naturlig Ynde og Tact, som man næppe skulde have ventet hos en Mand, der havde tilbragt en stor Deel af sit Liv mellem Dybe og Tiggere, Lediggængere og Gjøglere i de urene Guler, der ere en Skændsel for de store Hovedstæder.

Efterhaanden som hans Navn blev berømt, udbedes hans Bekjendtskabskreds. Han blev indført hos Johnson, som dengang ansaaes for den første af Englands dalevende Forfattere, hos Reynolds, Englands første Maler, og hos Burke, som vel endnu ikke var indtraadt i Parlamentet, men som allerede havde udmærket sig overordentlig ved sine Skrifter og ved sine aandrige Samtaler. Goldsmith blev fortrolig med disse udmærkede Mænd. I 1763 var han et af de oprindelige Medlemmer af det ærede Broderskab,

der stundom kaldes „den literaire Klub“, men som aldrig har yndet dette Tilnavn og helst kalder sig med det simple Navn: Klubben.

Nu forlod Goldsmith sin elendige Bolig ovenover den halsbrækkende Trappe og leiede Værelser i mere civiliserede Regioner, nemlig i Juristernes Kvarterer. Men han var alligevel ofte nødt til at tage sin Tilflugt til betlagelige Hjælpemidler. Genimod Slutningen af 1764 havde hans Huusleie henstaaet saalænge ubetalt, at hans Værtinde en Morgen tilkaldte Rettens Hjælp for at faae sine Penge. Den ulykkelige Debitor assendte i stor Forsærdelse et Bud til Johnson; og denne, der altid var rede til at hjælpe, skjøndt han ofte var knarvorn, sendte Budet tilbage med en Guinee og lovede at komme strax. Han kom og fandt, at Goldsmith havde vekslet Guineen og nu morede sig med at gennemhegle Værtinden ved en Flaske Madera. Johnson satte Proppen i Flasken og bad sin Ven om i al No at underrette ham om, hvormange Penge han kunde skaffe tilveie. Goldsmith sagde, at han havde en Novelle færdig til Trykning. Johnson gennemløb Manuscriptet, saae, at det indeholdt gode Ting, bragte det til en Boghandler, solgte det for 60 Shtr. og vendte hurtig tilbage med Pengene. Huusleien blev betalt, og Retsetjenten gif sin Bei. Ifølge een Beretning gav Goldsmith sin Værtinde en droi Frettesættelse; ifølge en anden indbød han hende til at gjøre sig Selstab ved

en Volle Punsch. Begge Historier ere rimeligvis sande. Novellen, der paa denne Maade blev indført i Verden, var »the Vicar of Wakefield.«

Men forend »the Vicar of Wakefield« udfom i Trykken, indtraf det store Vendepunkt i Goldsmiths litteraire Liv. I Juleugen 1764 offentliggjorde han et Digt betitlet: »the Traveller«. Det var det første Arbejde, som bar hans Navn, og det havde ham pludselig til en høi Rang blandt de engelske Classikere. Selv den strengeste Kritiker mente, at det var de smukkeste Vers, der vare strevne siden den fjerde Bog af »the Dunciad.« I een Henseende adskiller »the Traveller« sig fra alle Goldsmiths øvrige Bærker. I Almindelighed ere hans Udkast slette, men Udarbejdelsen god, men i »the Traveller« staaer Udarbejdelsen, skjondt den fortjener megen Roes, langt under Planen. Intet philosophiskt Digt, gammelt eller nyt, har en saa ædel og dog simpel Plan. En engelsk Vandringsmand hviler sig paa et Klippestykke mellem Alperne nærved det Punkt, hvor tre store Bænde mødes; han stuer ud over den endeløse Udsigt, tænker paa sin lange Vandring, gjenkalder sig alle de Forandringer i Clima, Regjeringsform og Nationalcharacteer, som han har bemærket, og kommer med Ret eller Uret til den Slutning, at vor Lykke kun afhænger lidt af politiske Institutioner, men meget af vort eget Sindelag, vor Natur og vor Opdragelse.

Fjerde Oplag af »the Traveller« var endnu ikke

udsolgt, da »the Vicar of Wakefield« udfom og opnaaede hurtig en Popularitet, som har holdt sig lige ned til vor Tid, og som sandsynligviis vil vedvare ligesaa længe som Sproget. Fabelen selv er ligefrem daarlig. Den mangler ikke alene den Sandshulighed, som bør findes i en Fortælling af det engelske Hverdagsliv, men endog det Sammenhæng, der findes endog i de vildeste Phantasier om Hexe, Kræmper og Feer. Men de forste Capitler have alle en sandlig Poesies Ynde tilligemed et Skuespils Livlighed. Moses med sine Brillen og Præsten med sin Monogami, Bedrageren med sin Kosmogoni, Squiren, der har lært af Aristoteles, at Slægtninge ere beslægtede, Olivia, der forbereder sig til den vanskelige Opgave at omvende en troløs Elster ved at studere Forskjellen mellem Robinson Crusoe og Fredag, de fine Damer med deres Skandaler om Sir Tomkyns Kjærlighedshistorier og Dr. Burdocks Vers, og Mr. Burchell med hans „Sludder“ — har udbredt uskyldig Munterhed overalt. Den sidste Deel af Historien er Begyndelsen uværdig. Efterhaanden som man nærmer sig Katastrofen, blive Urimelighederne hyppigere og Munterhedsglinterne sjældnere og sjældnere.

Det Held, der havde fulgt Goldsmith som Novellist, opmuntrede ham til at prøve sin Lykke som dramatisk Forfatter. Han skrev »the goodnatured Man«, et Stykke, der havde fortjent en bedre Skjæbne. Garrick nægtede at opføre det i Drury-Lane. Det

blev spillet i Covent-Garden 1768, men blev foldt modtaget. Smidlertid erholdt Forfatteren ved Beneficforestillinger og ved at sælge Manuscriptet ikke mindre end 500 Lstr. eller fem Gange saa meget, som han havde faaet for »the Traveller« og »the Vicar of Wakefield« tilsammen. Intriguen i »the goodnatured Man« er, ligesom alle Goldsmiths Intriguer, kummerlig sammensat; men nogle Scener ere overordentlig komiske, mere komiske, end man skjottede om paa den Tid. Et hykkeligt, klynkende og smagløst Skuespil, betitlet »False Delicacy«, havde just gjort stor Lykke, thi Sentimentalitet var i høieste Mode. Det er derfor ikke forunderligt, at den bedste Scene i »the goodnatured Man« blev ubarmhjertigt udpeben og Stykket forkastet efter den første Opførelse.

I 1770 udkom »the deserted Village«. I selve Dictionen og Versificationen itaaer dette berømte Værk ligesaa høit, ja maasse endog høiere end »the Traveller«. Der gaaer dog en utilgivelig Feil gjennem hele Bogen. Det kan let tilgives en Digter, at han kommer med daarlige Grunde, men det tilgives ham aldrig, at han beskriver slet, at han opfatter den Verden, hvori han lever, saa slet, at hans Fremstilling af den ikke har nogenomhelst Lighed med Originalen, og at han som Copier af det virkelige Liv fremstiller forfærdelige Sammensætninger af Ting, der aldrig have været og aldrig ville blive fundne sammen. Hvad vilde man sige om en Maler, der blandede

August og Januar sammen i et Landskab og indlagde en froffen Væf i en Høstscene? Vilde det være tilstrækkeligt Forsvar for et saadant Maleri, naar man paaviste, at hver enkelt Deel var fortrinlig malet, at de grønne Hækker, Ubletræerne, der boiede sig under Frugterne, Bognene, der bugtede under de gule Aeg, og de solbrune Høstfolk, der tørrede deres Bander, vare udmærket smukt udforte, samt at Isen og de skøtelsebende Drengene ogsaa vare fortræffelige? »The desserted Village« har stor Lighed med et saadant Maleri. Den er sammensat af uoverensstemmende Dele. Landsbysten er i sine lykkelige Dage en sand engelst Landsby, men i sin Ulykke har den derimod et fuldstændigt irst Bræg. Den Ulyksalighed og Elendighed, som Goldsmith har bragt saa nær sammen, tilhøre to forskjellige Lande og to forskjellige Stadier paa Livets Wei. Han har visselig aldrig paa sin Fodeo seet et saadant landligt Paradis, et saadant Sæde for Overflodighed, Tilfredshed og Velvære, som han har fremstillet i sin „Høst“; og han har sikkert aldrig i England seet alle Indvaanerne i et saadant Paradis paa een Dag blive drevne ud af deres Hjem og nødte til at udvandre til Amerika allesammen. Den blomstrende, lykkelige Landsby har han formodentlig seet i Kent, — og Uddrivelsen har han rimeligviis seet i Münster; men ved at forene de to har han frembragt noget, som aldrig er seet og aldrig vil blive seet i nogenfømhelst Deel af Verden.

I 1773 prøvede Goldsmith sin Lykke i Covent-Garden med et nyt Skuespil: »She Stoops to Conquer«. Bestyrelsen lod sig ikke uden stort Besvær overtale til at lade det opføre. Den sentimentale Komædie var stadig i Mode, og Goldsmiths Stykker vare alt andet end sentimentale. »The goodnatured Man« havde været altfor lystig til at gjøre Lykke, og og dog er Skjænten i dette Stykke mat, naar man sammenligner den med Munterheden i »She Stoops to Conquer«, som i Sandhed er en uforlignelig Farce i fem Acter. Ved denne Leilighed feirede Geniet imidlertid, thi Parterre, Loger og Galleri vare nær ved at døe af Latter. To Slægtled have siden stadfæstet den Dom, der faldt hiin Aften.

Medens Goldsmith skrev »The deserted Village« og »She Stoops to Conquer« var han ogsaa beskæftiget med Arbejder af en ganske anden Slags, Arbejder, ved hvilke han fortjente liden Ære, men mange Penge. Han skrev til Skolebrug „Roms Historie“, der indbragte ham 300 Pstrl., „Englands Historie“, hvorfor han fik 600 Pstrl., „Grækenlands Historie“, der gav ham i Honorar 250 Pstrl. og en „Naturhistorie“, som Boghandleren lovede at betale ham med 800 Guineer. Disse Arbejder frembragte han uden nogen omhyggelig Gransken, blot ved at udvælge, forførte og omskrive i sit rene, flydende og klare Sprog velbekjendte Bøger, der vare altfor tunge og tørre for Børn. Han begik flere store Bommerter, thi han

kjendte intet tilbunds. Saaledes fortæller han i sin „Englands Historie“, at Naseby ligger i Yorkshire, og denne Feiltagelse rettede han ikke, da Bogen igjen blev udgivet. Han maatte ogsaa doe mange Spottegloser, fordi han i sin „Grækenlands Historie“ beskriver et Slag mellem Alexander den Store og Montezuma. I hans »Animated Nature« fortæller han med Troværdighed og fuldstændig Alvor de mest utrolige Bøge, som han fandt i Reisebeskrivelser om kæmpestore Patagoniere, prædikende Aber og Nattergale, der holdt lange Samtaler. Johnson sagde om ham: „Der som han kan kjende en Hest fra en Ko, gaae hans zoologiske Kundskaber heller ikke videre.“ Hvor lidet Goldsmith var istykket til at skrive om Naturvidenskab, kjendes tydeligt af de to følgende Anecdoter. Ved en Leilighed benegtede han paa det bestemteste, at Solen staaer længere i de nordlige end i de sydlige Himmeltegn. Det var forgjeves, at man beraabte sig paa Maupertius som Autoritet. „Maupertius“ — raabte han foragteligt, „jeg forstaaer mig langt bedre paa Sligt end Maupertius!“ — En anden Gang paastod han trods sine egne Sandsers Vidnesbyrd, at han tyggede sin Mand ved at bevæge sin Overkjæbe frem og tilbage.

Men skjøndt Goldsmith var uvidende, har dog faa Skribenter udrettet mere end han for at gjøre de første Skridt paa Kundskabens Bane lette og underholdende. Hans sammensankede og omskrevne Arbejder

ere vidt forskjellige fra almindelige Bogfabrikanter's Smorerier. Af den Grund fortjener virkelig hans Historie om Rom og England og især hans egne Uddrag af disse Værker at læses. I Almindelighed findes der Intet mindre tiltrækkende end Udtog; men Goldsmith's Udtog ere altid morsomme, endog naar de ere mest sammentrængte, og at læse dem bliver af opvakte Vorn betragtet som en Fornoielse. Goldsmith blev nu anseet for en formuende Mand. Han havde Raad til at leve i en Velstand, der maatte forekomme ham som Luxus, der havde været nødt til at sove i Gader og Udhuse. Hans Ny var stort, og det voxede stadigt. Han bevægede sig i intellectuel Henseende i det bedste Selskab, der fandtes i Kongeriget, et Selskab, i hvilket man hverken savnede Talenter eller Dannelsse, og i hvilket den Kunst at conversere blev dyrket med overordentligt Held. Der har maaskee aldrig levet fire Mænd, der vare saa elstværddige at tale med i fire forskjellige Retninger, som Johnson, Burke, Beauclerk og Garrick; og Goldsmith stod i et fortroligt Forhold til dem alle fire. Han higede efter at tage Deel i deres berømte Omgangsprog; men deri var han besynderlig uheldig. — Det maa synes forunderligt, at en Mand, der skriftlig udtrykkede sig med saa megen Klarhed, Livlighed og Ynde, kunde, naar han deeltog i en Samtale, være en tom, stoiende og ubehagelig Brobler. Men i det Punkt ere Beviserne flaaende. Modsetningen mellem Goldsmith's skriftlige

Arbejder og de taabelige Ting, han kunde fremsætte mundtlig, var saa overordentlig stor, at Horace Walpole beskriver ham som en begejstret Idiot. Garrick sagde om ham: „Noll skriver som en Engel og taler som en Tosse.“ — Chamier tilstaaer, at der hørte en stærk Tro til at fatte, at en saa naragtig Sladderhank kunde have skrevet »the Traveller«. — Endogsaa Boswell kunde sige med en Blanding af Foragt, Medlidenshed og Overbærenhed, at han nok holdt af at høre Goldsmith vovle. „Ja,“ svarede Johnson, „men heldigvis holder han ikke af at lade sit „Brevl“ udgive i Trykken.“ — Tanker kunne lignedes med rindende Vand. Der gives klare, sprudlende Kildevæld, af hvilke det er lædskende at drikke, ligesom de bryde frem; Mænd som Burkes og Johnsons Tanker kunne sammenlignes med saadanne Strømme. Men der findes ogsaa Kilder, i hvilke Vandet, strax naar det vælder frem, er muddret og modbydeligt; dog bliver det klart som Kryстал og meget velsmagende, naar det faaer Lov til i No at risle fremad, indtil det har affat alle Ureenligheder, og saadan en Strøm passer paa Goldsmith. Hans første Tanker om enhver Gjenstand vare forstyrrede indtil Taabelighed, men de behøvede ikkun kort Tid til at arbejde sig selv klare. Naar han skrev, fik de Tid dertil og derfor antog hans Læsere ham for en aandrig Mand; men naar han talte, brusede han paa, vovlede og gjorde sig til Latter for alle Tilhørerne. Han var ulykkelig over denne sin

Reitethed i at tale og græmmede sig dybt over enhver Feil, han begik i den Henseende; dog havde han ikke Selvbeherstelse nok til at tie stille. Hans sandfælsige Tilbøieligheder og hans store Forsængelighed opmuntrede ham altid til at ville foretage sig, hvad han ikke kunde udføre. Efter ethvert Forsøg folte han, at han havde gjort sig latterlig, og vred sig af Skam og Skuffelse over sit Nederlag; dog begyndte han paany i næste Dieblif.

Hans Selskabsbrodre synes at have betragtet ham med en Venlighed, der, tiltrods for deres Beundring af hans store Begavelse, ikke var ublandet med Ringesagt. Der var i hans Charakter meget at elske, men faare lidt at agte. Hans Hjerte var blodt næsten til Svaghed; han var saa ædelmodig, at han stundom glemte at være retfærdig; han var saa villig til at tilgive Fornærmelser, at man fristes til at sige, at han selv indbød til at blive fornærmet; og han var saa gabmild mod Tiggere, at han ingen Penge havde til at betale sin Skrædder eller Skomager. Han var forsængelig, sandfælsig, smaalig, odfel og ubetænkson. Dgsaa Misundelse blev han beskyldt for; men der er ikke ringeste Grund til at troe, at denne flette Videnskab nogenstunde bragte ham til at besudle sine Rivallers Rygte med ondskabsfulde Hentydninger eller Bagvaskelser, skjøndt den ofte gjorde ham ærgerlig. Sandheden er, at han maaſkee ikke var mere misundelig, men vistnok mindre forsigtig end hans Samti-

dige. Hans Hjerte laa ham altid paa Læberne. Al den smaalige Skinsyge, der desværre er saa almindelig blandt Forfattere, men som Mænd af Verden godt forstaae at skjule, tilstod Goldsmith med et Barns Oprigtighed. Naar han var misundelig, fortalte han Alle og Enhver, at han var det, istedenfor at affectere Sigegyldighed, fordømme under Form af en fin Lovtale eller fornærme i al Stilhed. „Gjør mig den Tjeneste ikke at omtale Johnson paa den Maade“, sagde han til Boswell; „det oprører hele min Sjæl.“

George Steevens og Cumberland vare altfor kloge Mænd til at udtale sig saaledes. De vilde have istemmet den Noes, der udtaltes om ham, som de misundte, og derpaa have sendt en anonym Dadel over ham til Bladene.

Goldsmith er undertiden bleven skildret som en Mand af Geni, der blev grusomt behandlet af Verden og dømt til at kæmpe mod Besværligheder, der tilsidst knuste hans Hjerte. Ingen Skildring kan afvige mere fra Sandheden. Han maatte rigtignok gjennemgaae megen Elendighed, førend han havde frembragt noget Anseeligt i Litteraturen. Men efterat hans Navn var bleven trykket paa Titelbladet af »the Traveller«, havde han ingen andre end sig selv at takke for sine Gjenvordigheder. Hans Indtægter i de sidste 7 Aar af hans Levetid overgik 400 Rstlr. aarlig, og en saadan Sum blev dengang regnet ligesaa høit som 800 Rstlr. i vore Dage. En enlig

Herre, der levede i Temple med 400 Lstr. i aarlig Indkomst, blev i den Tid betragtet som en formuende Mand. Ikke een af ti blandt de unge Mænd af god Familie, som studere Lovkyndigheden der, har saa meget. Men om ogsaa alle de Rigdomme, som Lord Clive hjembragte fra Bengalen og Sir Lawrence Dundas fra Tydskland, bleve forenede, vilde de dog ikke have været tilstrækkelige for Goldsmith. Han udgav dobbelt saameget, som han havde. Han bar fine Klæder, gav Middagsgilder af forskjellig Slags og gjorde Cour til Datidens bekjendte Skjonheder. Han havde ogsaa, til Ære for hans Hjerte om ikke for hans Hoved, Penge tilovers for Enhver, der kom og fortalte ham sine Ulykker, hvad enten Fortællingen saa var sand eller opdigtet. Dog var det hverken Klæder, Mad, kostbare Nærlighedsforbindelser eller Barmhertighedshandlinger, der odelagde ham; men han havde fra Barndommen af havt Lyst til Spil, og han var paa eengang den lidenskabeligste og uheldigste af alle Spillere. Han søgte at forhale sin Ruin saa længe som muligt. Han fik Forstød hos Boghandlere mod Bøster om Boger, som han aldrig begyndte paa. Denne Hjælpesilde udtørredes tilsidst. Han skyldte mere end 2000 Lstr. bort, og han saae ingen Udvei til at indfri sine Forpligtelser. Hans Humeur og Helbred svandt bort. Han blev angreben af en nerveus Feber, som han troede sig istand til selv at fordrive. Det havde været heldigt for ham, om

han selv havde bedømt sine medicinske Kundskaber ligesaa rigtigt som Andre. Tiltrods for den Doktorgrad, som han paastod at have taget i Padua, fik han aldrig Patienter. „Jeg praktiserer ikke“, sagde han engang; „jeg har gjort mig til Regel blot at skrive Recepter for mine Venner.“ „Kjære Docter“, sagde Beauclerk, „gjør endelig en Forandring heri og skriv kun Recepter for Deres Fjender.“ Tiltrods for dette fortræffelige Raad skrev Goldsmith nu Lægemidler op for sig selv, og Midlerne forværrede Sygdommen. Til sidst blev han nødt til at tilkalde virkelige Læger, og de troede en Tid at have faaet Bugt med Sygdommen. Alligevel vedblev hans Fjdebefindende og Uro, og han kunde hverken sove eller spise. „De er daarligere, end man skulde troe efter den Grad af Feber, som De har“, — sagde en af hans lægekundige Venner. „Er Deres Sind roligt?“ — „Nei det er ikke“ — var Oliver Goldsmiths sidste tydelige Ord. Han døde den 3die April 1774 i sit 46de Aar og blev begravet paa Temples Kirkegaard; men Stedet blev ikke mærket ved nogen Gravskrift og er nu forglemt. Sigisten blev fulgt af Burke og Reynolds. Begge disse store Mænd sørgede dygt. Burke brast i Graad, da han erfarede Goldsmiths Død, og Reynolds blev saa greben og rystet af denne Efterretning, at han hele Dagen igjennem hverken rørte Pensel eller Palet.

Kort Tid efter Goldsmiths Død udkom der et

lille Digt, der saalænge der existerer engelsk Sprog, vil knytte to af hans udmærkede Benner's Navne til hans eget. Det er allerede omtalt, at han undertiden dybt folte de Spotterier, som hans saa at sige tanke-lose og forvirrede Tale paadrog ham. Kort før sin sidste Sygdom blev han ophidset til at gjøre Gjengjæld. Han benyttede sig klogelig af sin Pen, og med det Raaben viste han sig at være ligesaa dygtig som alle hans Modstandere tilsammen. I et lille Omrids udkastede han med sin lette og seierlige Pen Charakter-skildringer af ni eller ti af hans fortroligste Benner. Og skjøndt dette lille Arbeide ikke modtog hans sidste Udførelse, maa det dog altid betragtes som et Mesterstykke. Man kan dog ikke Andet end ønske, at fire eller fem af Billederne, som ikke have nogen Interesse for Efterverdenen, være udeladte, og at deres Plads havde været optaget af Skizzer af Johnson og Gibbon, der kunde kappes med Skizzerne af Burke og Garrick.

Nogle af Goldsmith's Benner og Beundrere hædrede ham ved en Mindetale i Westminster Abbediet. Mollens udhuggede den, og Johnson forfattede Indskriften. Det er meget beklageligt, at Johnson ikke overlod Efterslægten et mere varigt og værdifuldt Minde om sin Pen. Goldsmith's Levnetsbeskrivelse vilde have været et usfatteeligt Tillæg til „Digternes Liv og Levnet.“ Intet Menneſte bedømte Goldsmith's Arbeider retfærdigere end Johnson; heller

Jungen var bedre bekendt med hans Charakter og hans Vaner, og Jungen forstod saa godt som han med Aand og Sandhed at skildre en Charakter, der var sammensat af saamegen Begavelse og saamegen Svaghed. Men den Række Digtere, som Johnson hos en Boghandler havde forpligtet sig til at skrive om, ender med Lyttelton, der dode 1773. Viniens synes at være draget der i den Hensigt at udelukke netop den Person, hvis Billed var bedst stiftet til at afslutte Værket. Men Goldsmith har alligevel været heldig med Biografer. I saa Aar blev hans Liv beskrevet af Prior, Washington Irving og Forster. Priors Flid fortjener Roes, og Washington Irvings Stil er altid livlig og underholdende, men vil man være retfærdig, maa Forsters overordentlig interessante Værk tilkjendes Forraagen.

Jacob Paul Gundling,

Fr. Wilhelm den Førstes Hofnar.

Af

Christian Stremme,

Candidat i Philologien.

Frederik Wilhelm den 1ste af Preussen har stabt det nuværende Militairdespoti. Det var en raa og uvidende Soldat, som i sin 27-aarige Regering, der falder i det 18de Aarhundreeds første Halvdeel, kun stræbte efter to Ting: at samle Penge og Soldater, ikke for at bruge dem, men, ligesom den Gjerrige, kun for at glæde sig over deres Besiddelse. Disse Tilboieligheder eller rettere Vidensfaber viste sig tidligt hos ham. Allerede som lille Dreng morede han sig med at samle og gjemme sine Sparestillinger og indove det lille Cadetcorps, som Faderen havde skjænket ham; og han fornægtede heller ikke disse Passjoner til sin Død, men anvendte trods sin Rarrighed uhyre Summer

af sit rige Skatkammer paa at samle hoiere Soldater til sin Armee. Soldaterkongens hele Virken var udelukkende rettet mod det for Staten umiddelbart Nyttige og Praktiske, hvoraf hans jevne Forstand kunde see et oieblikkelig Udbytte. Alt Andet oversaae han og forsmaaede han. Derfor var denne Hohenzoller ingen Belynder af Kunster og Videnskaber, og hans Regering var en sand Jernalder for disse Sider af Landens Virksomhed. Hans Mundheld var, at et Qvintin naturlig Wittighed var bedre end et heelt Centner Universitetslærdom! I Sandhed! aldrig har en Son været sin Moder mere ulig, end den raue hohenzollernske Barbarkonger og den fiintdannede preussiske Dronning Sophie Charlotte, Leibniz's Veninde! Og dog, trods sit Had til al Lærdom, som ikke streifede ind paa Theologiens Omraade, folte dog denne Mand af og til en Trang til at have Folk omkring sig, som vare hjemme i Statsvidenskaberne, Historien og Geographien, og som kunde give ham de Oplysninger, han onskede. Saadanne Mænd maatte da tillige i hans Aftenselskaber, det saakaldte Tobakskollegium, gjøre Uddrag af fremmede Aviser og holde Foredrag for Selskabet, som rigtignok havde Lov til ved Spørgsmaal og Indvendinger at afbryde dem. Til denne Function valgte Kongen helst saadanne Personligheder, der ved deres komiske Ydre og Væsen tillige kunde tjene til Skive for Tobaksgjæsternes raue Wittigheder.

Blandt dem, der saaledes paa eengang have spillet den Lærdes og Marrens bedrovelige Rolle ved Frederik Wilhelms Hof, har Zugen opnaaet den Navnkundighed og været Preusserkongen saa uundværlig som Geheime- raad Jacob Paul Gundling.

I.

Lærdom og Pedanteri gaae ofte Haand i Haand, naar Lærdommen ikke er besjælet af Aand og Smag. Den, der har tilbragt den største Deel af sit Liv blandt fine Boger, fører ofte Studerestuens Stov og tilvante Manerer med sig ud i Livet og bliver, uden selv at aue det, til Spot for Andre. Men, hvad der i det 19de Aarhundrede endnu kan findes, var noget ganske Umindeligt i det 18de Aarhundredes første Halvdeel, dengang da Allongeparykkerne og Haarpidstene flore- rede, da Holberg skabte sin „Peder Paars“ og „Ma- gister Stenbogius“, da de stive Moder gjorde latterlige Folk endnu mere latterlige. Hvis nu Hovmod og Op- blæstthed var forenet med de sprænglærde Fagter og Læder, som kun altfor tydeligt beviste, at der ikke var nogen ægte Lærdom inde, men at kun Hukommelsen var belæsset med mange forskjellige Ting, og maaskee andre mindre høilærde Skrobeligheder kom til, opstod der en virkelig komisk Figur.

En saadan var den ovennævnte Gundling, et Navn, der den Dag idag endnu er velbekendt i hele

Preussen. Han var født i Bispedømmet Eichstädt og blev under den forsængelige og kongesnye Frederik den 1stes Regering ansat som Professor og „Oberherold“ ved Ridderakademiet i Berlin. Gundling var ikke blottet for Kundskaber og har endogsaa overleveret Efterverdenen en Mængde lærde Skrifter, meer end en Snees tykke Folianter, som rigtignok for os ere uden al Værdi. Da den sparsommelige og husholderiske Frederik Wilhelm i Aaret 1713 greb Regeringens Toiler, strog han alle efter sit Skjon unødvendige Udgifter, hvortil ogsaa Ridderakademiet og Oberheroldembedet horte, og Gundling, der ikke mindre dyrkede Bacchus end Minerva, privatiserede fra den Tid af, berøvet sine Indtægter, i Vin- og Ølkjældere. Her traf General Grumbkow, Preusserkongens intime Omgangsven, ham, saae i ham en Mand, der passede sig for Hans Majestæt, og forestillede ham for denne i et Aftenselskab i Tobakscollegiet i Aaret 1716. Kongen fandt stor Behag i Gundling, der i sig forenede alle de Egenskaber, baade alvorlige og latterlige, som han søgte, og han beholdt ham ved sit Hof i over 15 Aar ligetil hans Død. Han blev overøst med Titler, blev Avisreferent i Tobakscollegiet og var stadig i Majestætenes Nærhed. Saa uundværkelig var han ham, at, naar Nogen inviterede Kongen, maatte ogsaa Gundling inviteres. General Grumbkow, der ofte havde Frederik Wilhelm hos sig ved sit Middagstafel, havde i sin Spisesal ladet indrette et Katheder, hvor den

lærde Romiker eller komiske Lærde under Tafel forelæste Uviserne og besvarede de Spørgsmaal, der rettedes til ham.

Den kongelige Raade, som blev Gundling tildeel, den Udmærkelse daglig at gaae ud og ind ved Hoffet, de mange Titler, som Kongen odslede paa ham for at gjøre dem latterlige, den store Indflydelse hos Majestæten, der gjorde den for saa ubetydelige Professor til en mægtig og frygtet Personlighed, til hvis Gavn endog udenlandske Potentater beilede, kunde nok bringe en Mand, der var mindre forsængelig end Gundling, til at nære høie Tanker om sig selv og sin Lærdom. Hans Stoltthed og Opblæstthed gif saa vidt, at den næsten grændsede til Forryktthed, og jo galere Manden teede sig, desto mere Fornoielse fandt Kongen i at smigre hans Indbildskhed og Forsængelighed. Allerede i det følgende Aar 1717 lod han udfærdige en Bestalling for ham som Overceremonimester, et Embede, som havde floreret under den ceremonielle Frederik, men strax efter Faderens Død var bleven inddraget af Frederik Wilhelm. Naar den nybagte Overceremonimester, ifort røde Sko og Silkestrømper, gule Beenklæder, rød Floielskjole med forgyldte Knapper, galloneret Vest, en uhyre Paryk af hvidt Gedehaar, der hang ned i mange hundrede Lokker, og en vældig Hat med røde Strudsfjedre, gravitetiff trnadede ind i Tobakskollegiets dampende Atmosphære, idet han med Benene scauderede det heroiske Versemaal, da tonede

der et enstemmigt Vatterchor ham imøde, og Kongen var da i sit bedste Humeur og maatte holde paa sin tykke Mave for ikke at revne af Latter. Hvor stor Pris Monarchen satte paa sin Polichinel netop i dette Costume er indlysende deraf, at han lod ham male flere Gange i denne Dragt, omgiven af Ubefatte og Harer, og lod Billedet ophænge i et af de kongelige Gemakker i Potsdam. Naar nu Overceremonimesteren begyndte sine Foredrag i Collegiet, pleiede de kaade Gjæster at fylde Gedehaarsparykken i den Grad med Tobaksrøg, at de fedtede Gedelocker oploste sig i vaade nedhængende Totter.

Til Von for disse og andre Fortrædigelser, som strax skulle omtales, fik han en rig Erstatning af Kongen, rigtignok et for ham farligt Privilegium: uindskrænket Raadighed over den kongelige Ol- og Binstjælder. Den lærde Mand overgav sig nu saaledes til spirituel Nydelse, at han ikke sjelden præsenterede sig beruset i Aftenselskaberne, og man sørgede ofte for, at han aldrig forlod det anderledes end fuldstændig drukten, saa at han tidt maatte bæres hjem. I denne Tilstand beredte man ham ofte paa Hjemveien mangan en grov Spøg, som karakteriserer baade Tiden, Kongen og hans Omgivelser. Da Overceremonimesteren engang ved Vintertid temmelig vaklende gik over Slotsbroen paa Sagtslottet Wusterhausen, blev han paa Kongens Befaling greben af fire haandfaste Gardister, bunden paa Hænder og Fødder og firet ned i den

tilfrosne Slotsgrav. Denne plumpe Spøg havde nær faaet en tragisk Ende; thi Touget gled Soldaterne ud af Hænderne, og den uheldige Gundling faldt saa ublidt ned, at han med sin Bag brod gennem Isten og for ikke at drukne maatte holde sig oppe ved Albuer og Fodder. Der blev strax gjort Anstalter til at redde ham, men Geheimeraaden havde i sit kolde Bad tabt baade Hat og Bærk. Denne Scene morede Kongen saameget, at han flere Gange lod den male.

Paa sine Slotte havde den raa Hohenzoller mange Bjørne, baade unge og gamle, som med Forlabberne bundne paa Ryggen gif omkring paa Bagbenene. Formodentlig interesserede Hans Majestæt sig for denne Dyrart, med hvilken han selv havde flere Ligheder tilfælles. To unge Bjørne eller Bjørneunger, som paa Slottet i Wusterhausen udførte to Gaardhundes Pligter, lagde man en Aften i den drukne Polyhistor's Seng, og disse urenlige Dyr havde i den Grad besudlet ham om Natten, at han i flere Dage blev vliift tilbage fra det kongelige Taffel.

Denne Mand satte Kongen i Aaret 1718 til virkelig Præsident for Videnskabernes Akademi i Berlin, i den berømte Leibniz's Sted, for at haane en Anstalt, som han betragtede for unyttig og latterlig, da han aldrig saae noget Udbytte af den uden en tarvelig aarlig Almanak. Det var dette Akademi, som han engang gav det sindrige Spørgsmaal at besvare: „hvorfor Champagnen skummer“, hvis Besvarelse det

undgif paa en ligejaa findrig Maade. Det udbad sig nemlig af ham 50 Flaſter af denne Wiin for at anſtille Forsøg, Noget, ſom den karrige Konge ikke gif ind paa.

En forunderlig Konge denne Hohenzoller! Han klappede med den ene Haand og slog med den anden. Undertiden ſaae det ud, ſom om han mente det al alvorligt med alle diſſe Titler og Udmærkelſer, ſom om virkelig den lærde Gjæſt, Gundling, ſtod i betydelig Anſeelse hos ham og var en indflydelsesrig Mand ved Hoffet. Hvad ſkulde man ogſaa troe, naar Keiſerinden af Ruſland forærede ham Medailler, og Keiſeren, den ſtolte Karl den 6te, ſendte ham ſit Portrait indfattet i Diamanter? Auguſt af Polen og Sachſen ſendte ham Douceurer, ſom den ilſomme Hoffoureur nedlagde i Overceremonimeſterens Hat, da Gundling en Aften, formodentlig paa Hjemveien fra Tobakſcollegiet, ſøb Ruſen ud i Charlottenburg Slotshave. Til andre Tider blev den lærde Mand, hvis Charakter ikke var ond, udſaaret til at spille Hofnarren i fornedrende og uedværdigende Roller. Hans Drikkældighed, hvormed han vanærede ſig ſelv, gav rigtignok ſtadig hertil en velkommen Foranledning.

Man gjækkede ham paa den henſynsloſeſte Maade. Man gif ſaa vidt, at man engang tilmurede hans Dor paa Slottet, ſaa at han om Aftenen af en Feiltagelse ravede ind i Bjørneſtalden og blev fanget af

Bjørnene, der tilredte ham saaledes, at han i flere Dage efter spyttede Blod.

Denne Gang var Spøgen ham for grov. Han lukkede sig inde paa sit Værelse og nægtede at udføre sit Hverv længere i Tobakskollegiet. Bonner, Befalinger, Trudsel, Alt var forgjæves. Hvad skulde man gjøre? Endelig fik man det Indfald at ryge ham som en Ræv ud af sin Hule. Man slog et Hul i Døren, og derigjennem kastede man Sværmere og Raketter, saa at Overceremonimesteren fik det for hedt derinde og maatte springe ud af Vinduet.

II.

Rijed af disse Plagerier fattede Gundling omfjerd den Beslutning at undvige, saa tungt det end faldt ham at forlade Kongens Wiinkjælder. Han undkom i Aaret 1724 til Halle, ved hvis daværende Uuiversitet hans Broder Nicolaus Hieronimus stod i stor Anseelse for sine historiske Kundskaber. Men aldrig saasnart havde Kongen erfaret, hvorhen den for ham saa uundværlige Mand var flygtet, forend han lod ham arrestere og bringe til Potsdam. I Begyndelsen anstillede Frederik Wilhelm sig fortornet og truede med at lade ham domme som Deserteur. Gundling tog sig dette saa nær, at han blev syg, og Vinen smagte ham ikke mere. Man frygtede endog for, at han skulde tage sig selv af Dage. Derfor besluttede Tobaks-

collegiet, som nødigt vilde miste den ubetalelige Mand, med Kongen i Spidsen at begive sig in corpore til Overceremonimesterens Bærelse, bede ham glemme, hvad der var skeet, og forestille ham, at Rigets Vel- færd stod paa Spil, hvis man blev berøvet en saa stor Lærd og Statsmand. Det virkede. Kongen lovede ham Forøgelse af hans Gage og at hæve ham til endnu høiere Værdigheder. Saaledes omstent viste Gundling sig igjen i Tobakscollegiet.

Kongen holdt sit Ord, gav ham et Tillæg af 1000 Thaler, en ikke ubetydelig Sum for en Frederik Wilhelm, og udnævnte ham derpaa til Friherre. Snart efter fulgte Kammerherretitlen, som Gundling modtog to Aar efter, i Maret 1726, i en festlig Forsamling i Tobakscollegiet. Uhyre forsængelig af disse Værestegn lod han sig aldrig see paa Berlins Gader uden med sin forgyldte Nøgle paa Ryggen. Dog hændte det ikke sjelden, at Kammerherrens Bei forte ham til en Wiinkjælder, og at han maatte sove sin Ruus ud paa smudsjige Steder. Et Par kaade Officerer, som havde lagt Mærke hertil, spillede ham engang det Puds at stjæle hans Nøgle af og overbringe den til Kongen. Da Gundling den næste Dag viste sig ved Hoffet uden Nøgle, blev Frederik Wilhelm vred eller lod, som om han blev det, og truede med at behandle ham som en Soldat, der i Drukkenskab har mistet sit Gevær. Længe bad den nøgleløse Kammerherre forgjæves om Naade, indtil omsider Kongen lod ham stævne

for Tobakscollegiet. Her blev der paa en stor Træ-tallerken overrakt ham en forgyldt Trænogle af en Mens Længde, og denne med en stor blaa Slojfe fæstet paa hans Bryst, „for at han altid kunde have den for Die“, og det blev betydet ham aldrig at vise sig uden denne Nogle, hvis han ikke vilde miste den kongelige Bevaagenhed. I otte Dage var Gundling denne besynderlige Udmærkelse og fik derpaa sin tabte Nogle tilbage. For nu at være sikker paa, at man ikke en anden Gang skulde berøve ham den, lod han en Smed med Staaltraad smedde den til Kjølestjodet!

Gundling var ikke den eneste Lærde, der spillede Marrens Rolle i den hohenzollernske Bjørns Aftenselskaber, men han var den morsomste og berømteste af dem. Der nævnes saaledes Professor Fajmann, Kongens smagløse og vidtloftige Historiestriver, som kom til Berlin i det Aar, da Gundling modtog Kammerherrenøglen, og fik en forekommende Modtagelse i Tobakscollegiet, hvor Hans Majestæt forestillede Gundling for ham som Ambassadeur fra Keiseren af Tsej og Marokko.

Denne Fajman blev fra nu af en farlig Rival for Gundling, og Kongen og hans Venner søgte ved enhver Veilighed at puste til de to Bedanterns Uvenskab, ligesom man hidser to bidste Hunde paa hinanden for at more sig over deres Arrighed. Sammenstødet mellem disse to lærde Stridshæner udeblev heller ikke.

Kongen havde overdraget Fajmann det Hverv at

affatte et Smædeskrift mod sin Modstander. Han efterkom snart det kongelige Onske og skrev i Aaret 1527 et Skandskrift mod Gundling, betitlet „den lærde Nar“. Dette Skrift, der var fuldt af de plumpeste og fædeste Angreb paa Overceremonimesteren, blev trykt og gjorde stor Lykke baade hos Kongen og Publikum. Det var forsynet med et Titelskobberstik, som skulde fremstille „den lærde Nar“. Denne sidder i sit Studereværelse med en stor Baryk paa Hovedet og bestjæftiger sig med at give nogle Alver og Harer Underviisning, medens en stor Albe er ifærd med at udkæmme Barykken paa hans Hoved. En Satyr holder en Bog foran ham; en kaad Albefat river et Blad ud af Bogen for at betjene sig deraf. Den lærde Nar hæver sin Stok af Forbittrelse over at see sine Værker benyttede paa denne Maade, medens en Bavian for at formilde hans Brede rækker ham en Bibe tilligemed en Fidibus. Rundt omkring staae tomme og fulde Flasker.

Dette Arbejde maatte Fajsmann i Tobakskollegiet overrække Gundling. Dennes Harmes over en saadan Fornærmelse steg til det høieste Maseri. Ude af sig selv greb den lærde Mand en af de Kobberpander med Gløder, der stode paa Bordet, og kastede sin Modstander den i Hovedet. Fajsmann, hvis Dienhaar bleve affvedne, kom aldeles ud af sin Fatning over dette nærgaaende Angreb, men overlegen, som han var ham i Præfater, trak han hans gule Beentklæder ned og slog ham

Saa føleligt med den glødende Bænde, at Gundling i fire Uger efter ikke kunde sidde. Hele denne Tvekamp mellem de to lærde Professorer foregik i Hans Majestæts allerhøieste Nærværelse! Fra nu af kom det hbergang til Nævekamp, naar de traf sammen i Collegiet, og tilsidst erklærede Kongen, at de som Mænd af Tre, navnling Gundling som Baron og Kammerherre, maatte afgjøre deres Mellemværende paa anden Maade.

Fasermann sendte derfor sin Uben en Udfordring paa Pistoler, og denne modtog den. Da man var kommen til den for Duellen bestemte Plads, og Gundling tog det dræbende Instrument i Haanden, blev han overvældet af saa stor en Angst, at han kastede Pistolen fra sig. Nu trykkede Fasermann sit Vaaben af, der kun var ladet med løst Krudt, mod sin Modstanders Paryk, der øieblikkelig stod i lys Lue. Gundling kastede sig til Jorden og raabte, at han var stød gjennem Hovedet, og at han var død. En Spand Vand, der stod beredt i dette Øiemed, bragte den anstødte Kammerherre snart igjen tillive.

Endnu i fire Aar tjente den stakkels Mand Kongen og hans Venner til Skive for deres plumpe Drillerier. Saavel de Lidelser, han udstod her, som hans altfor stærke Bacchusdyrkelse fremstyndede hans Endeligt, der indtraf i Aaret 1731 paa hans Værelse paa Slottet. Lægerne, der paa Kongens Befaling maatte aabne Liget, fandt et stort Hul i Maven, for-

anlediget ved den Ufdødes altfor store Hengivenhed til Drik.

Ligesom den lærde Geheimeraad, Baron og Kammerherre med alle sine Titler havde i levende Live maattet tjene til Tobakscollegiets Forlystelse og den daværende Rangsyges Vatterliggjorelse (thi Preussen stod i den Retning ikke tilbage for sit Naboland Danmark paa den Tid, da Holberg skrev sin „honnête Ambition“), saaledes ogsaa i Døden. Allerede ti Aar for hans Død, havde den humoristiske Frederik Wilhelm ladet Gundlings Ligkiste forsærdige i Form af et Viinsfad og opstille blandt Møblerne i hans Bærelse. Geheimeraaden havde gjort sig saa fortrolig med denne snævre Bolig, at han deri tilbragte maangen en fornøielig Time med sin Viinflaste i Haanden. Ligkisten var malet sort med et hvidt Kors.

Denne Kiste eller Viinbeholder modtog nu sin Eiermands jordiske Levninger, iflædte Overtceremoniemesteruniformen af rodt Floiel og forsynede med en stor Paryk. Liget udstillede offentligt en Dag og blev derpaa ført til sit Hvilested i Bornstedt Kirke nær ved Potsdam, ledsaget af et anseeligt og fornemt Følge, som Kongen havde ladet indbyde. Det bestod af Generalitets Medlemmer, Regimentsobersterne, et halvt hundrede Officerer, de kongelige Cabinetsraader og hele det underordnede Hofpersonale. Geistligheden havde afflaaet Kongens Indbydelse med den Erklæring,

at Ristens Form var dem anstødelig. Derfor maatte Fafmann, den Ufdodes personlige Uven, holde Sorgetalen!

Frederik Wilhelm lod Gundlings dødelige Afgang melde til Kongen af Sachsen og Polen, og denne bevidnede sin Deeltagelse ved at lade sine saantlige Hofnarre anlægge Hofforg.

Af den nyere tyske Lyrik.*)

Ved Viggo Petersen.

1.

Aften.

Dybt sade vi gjemt under Lovtagets Ly,
 Paa Himlen taarned sig Sky ved Sky,
 Selv Maanen luftede Dinene mat, —
 Vi onskede den en god rolig Nat!

Men favned os Morket saa thjt og tæt,
 Da aabned sig Hjerterne frit og let; —
 Saa meget vi sagde, saa meget vi loved;
 I Solskin havde jeg knapt det bobet.

Rigt Loffernes Fylde om Rinden flod;
 Hun sad som i Lovet en Rose rød;
 Og da jeg den mørke Lok havde thjt,
 Da vorte sig endnu en kjællere Lyt!

*) Ovenstaaende Digte bedes nærmest betragtede som Prøve paa et paatænkt „Udvalg af den nyere tyske Lyrik, i Oversættelse.“

Min Dom i de strengeste Blikke laa,
 Men Dinnes Øjs ei mere jeg saae, —
 Jeg horte en Nattergals søde Trille,
 Jeg saae ikke meer, hvor hun rødmede stille.

Gustav Kühne.

2.

Maal og Grændse.

Til Havets sandede Røst jeg kom,
 Da syntes mig Verden saa ode og tom;
 Bolgerne kom, og Bolgerne gik,
 I Hartusinder alt var saa deres Skik, —
 Jeg saae intet Maal, ingen Grændse.

Fra Havet mit Blik imod Himmelen steg,
 Der Skyerne drev deres gamle Leg,
 Og Solen, som svæved i Vesten rød,
 I dag, som igaar, sank i Bolgernes Skjod, —
 Jeg saae intet Maal, ingen Grændse.

Igen jeg betragted den nøgne Strand,
 Der legede Binden med Klitternes Sand,
 Høst jævned sig Høie, her voxed de til.
 I evigt omskiftende Begjælpil, —
 Jeg saae intet Maal, ingen Grændse.

Og som jeg nu stod i den grublende Drom,
 Da raabtes mit Navn af en Stemme saa om, —

Det var hende! Paa Klittens græsklædte Top
 Hun stod og vinked mig til sig op:
 Da vined jeg Maal og Grændse!

Gustav Psarrius.

3.

Livsfylde.

Sprudlende Væld, som af Livskraften hæves,
 Bland i min Fred din styrkende Sang!
 See, det er opfyldt! Aldrig forgjæves
 Skuer med Vængsel jeg Vølgernes Gang.

Hist under Lovhyttens dæmrende Buer
 Bugger min elskede Hustru min Son;
 Hoit under Taget ranke sig Druer,
 Guldraade spinder mig Parcen i Lon.

Svulmende Seil over Volgen sig nærme,
 Bringe mig Gæster og Rigdommens Skat;
 Summende Bier om Blomsterne sværme,
 Nattergalchoret synger ved Nat.

Sprudlende Væld, som af Livsfyllden hæves,
 Skyller engang Du mig bort paa din Strøm,
 Synge da vil jeg: Ikke forgjæves
 Har jeg dog drømt den jordiske Drøm!

Julius Grosse.

4.

Forsag ei!

Forsag ei, selv om Smertens Braad
 Har Dig, mit Hjerte, truffet,
 Om end med Spot og frugtlos Daad
 Dit Ungdomshaab blev stuffet,
 Om end vor Vandring forer os
 Fra Skov til Orkuens Ode —
 I Medgang lod Du Verden Trods,
 Med Trods Du Modgang mode!

Modlos Dig aldrig Lykken fandt:
 Af Anger veed Du ikke;
 Drom derfor ei om det, som svandt,
 Raft fremad dine Blikke!
 Vaarblomster raft og let Du brod:
 De alt i Døden blunder;
 See, Vaaren svandt for Somrens Blod,
 Mod Hosten nu det stunder!

Og vil Du end, med kjolet Blod,
 Ei troe paa Lykkens Dage,
 Saa lad dem dog dit fjæffe Mod,
 Den frie Trods ei tage!
 Bliv tro dit Maal, Dig selv bevidst,
 Af Sorgens Favntag kryftet,
 Og skal Du falde, fald tilfjids
 Som Helt med Saar i Bryftet!

Wilhelm Herly.

Commissioner C. J. Hansen.

Kammermusicus C. J. Hansen.

Sang til Kongen.

af

F. L. Høedt.

Saa ofte Vaaren bringer
 Din Fødselsfest paany,
 Et Glædeschor der klinger,
 O Drot, fra Land og By;
 Og Dannebrog udspænder
 Sin røde Vinge glad,
 Smedens Marken sender
 Sit første Blomsterblad.

Thi alt som Folket fatted
 Dit rene Hjertelag,
 Det elsked Dig og statted
 Dig mere Dag for Dag.

Nu er I voget sammen,
Og Alle, nær og fjern,
See nu i Kongestammen
Vor Moders bedste Børn.

Og derfor, Konge, svinger
Vor Glæde sig mod Sky,
Saa ofte Vaaren bringer
Din Fødselsfest paany.
O maatte Saga sige
Engang i fjerne Aar:
„Han kom til Danmarks Rige
Og bragte Landet Vaar!“

Digte

af

S. P. Solét.

1.

Den Attenaarige Synger.

Nu kommer Vaaren med sit Folge
 Af Duft og Toner til vor Stad,
 Omkring mig Harmonier bolge,
 Og dog er jeg ei rigtig glad.
 Hvad fattes mig? Jeg har et Savn
 Og kjender ei engang dets Navn.

Jeg er saa ung, og Livet rækker
 Mig hver en Blomst, jeg peger paa,
 Og ydmygt for min Fod sig lægger
 Hvad nys jeg stolt og opreist saae.
 Hvad nytter det? Jeg har et Savn
 Og kjender ei engang dets Navn.

Min Moder kysser mig paa kinden
 Og siger mildt: Du bliver bleg;
 For var Du let og glad som kinden,
 Nu flygter Du fra Dands og Leg!"
 Alt, Alt jeg flyer, kun ei mit Savn —
 Jeg kjender ei engang dets Navn!

2.

Til Thyra B.

Saamaugen Sangers Rost
 Din Thyra har besunget,
 Der var de Danstes Trost;
 Min Thyra fik ei sliq en Klang —
 Om Thyra, om den Yngre,
 Seg syngte vil en Sang.

Du gyldenthyse Fee,
 Du Dannebod den Anden,
 Du Trost i Vel og Bæe!
 Dit Navn Du fik ei uden Grund,
 Til Alles Lyst og Glæde
 Du var' til denne Stund.

Og det Du blive vil --
Kun Sæxer, Slaver, Vender
Din Hu staaer ikke til.
Dem jog Du gjerne atter væk,
Thi som hin første Thyra
Du er jo dansk og kjæk!

Vel kan som hun Du ei
Et Dannevirke bygge
Af Bold og Steen — o nei!
Men Du er En af dem, som kan
Begeistre til at kæmpe
Og værne for vort Land.

Og Du er En af dem,
Som bringe Held og Glæde
Og Hygge i hvert Hjem —
Thi følger jeg mit Hjertes Trang
Og bringer Dig, o Thyra,
Min Hylsding i en Sang!

3.

Efter Afsøringen af en Mindestotte for de Faldne.

I, som stred for Danmarks Ret,
 I, som faldt for Danmarks Væ,
 I, hvis Tab vi har begrædt,
 Eders Navn veljignet være!
 Huses skal I, Hver og Een! —
 I de Sommeraftner lange
 Mindets Jugl fra denne Steen
 Tidt vil synge sine Sange.

Flokker Jer om Stenens Fod,
 Danske Dreuge, danske Piger!
 Seiler med paa Sangens Flod,
 Medens Taaren frem sig sniger!
 Tænker da paa dem, der stred,
 Og paa deres Dødsstunds Rvide!
 Tænker paa hvad Danmark led,
 Og hvad endnu det maa lide!

Eders Kind da blusse vil,
 Danske Piger, danske Dreuge!
 Dobbelt da med Ungdomsild
 Vil I elste Danmarks Vænge!
 I vil sole ved hvert Fjed,
 Paa hver Plet i Danmarks Have,
 At der ei for Jer er Fred,
 Førend Ledet er ilave!

Capitain Patz.

En Fortælling

efter

Henri de Balzac.

I September 1835 giftede Frøken Clementine du Rouvre, eneste Datter af Marquis du Rouvre, sig med en ung polsk Flygtning, Grev Adam Zaginski. I Forbigaaende ville vi blot bemærke, at vi tillade os at skrive de polske Navne, saaledes som de udtales, for at spare vore Læsere Synet af disse Holværker af Consonanter, hvormed de slaviske Sprog omgive Vocalerne — sagtens fordi der er saa faa af dem, og for at de ikke skulle tabes aldeles.

Marquis du Rouvre havde saagodtsof aldeles tilsat den betydelige Formue, som hans Gemalinde, en Frøkende Ronquerolles, havde bragt ham. Ved dette Giftermaal var hans Datter Clementine paa modrene Side en Niece af Marquis de Ronquerolles og Ma-

dame de Sérizy, og hendes Onkel paa fædrene Side var Chevalier du Rouvre, en rig Pøbersvend, der ved at drive Handel med Godser og Eiendomme havde erhvervet sig en stor Formue. Marquien af Nonquerolles havde haft den Ulykke at see to Børn borttrives af Cholera, og Madame de Sérizys eneste Son, en ung Officeer, der berettigede til de skønneste Forhaabninger, var faldet i Afrika ved Macta.

De rige Familier i Frankrig ere altid udsatte for een af de to Farer: enten at efterlade sig deres Børn i Fattigdom, hvis der er formaaige af dem, eller at see dem uddoe, hvis de noies med eet eller to — en Følge af code civil, som Napoleon ikke havde tænkt sig. Ved dette Sammentræf af Tilfældigheder var Clementine bleven en rig Arving tiltrods for hendes Faders vandvittige Ddselhed. Marquien af Nonquerolles, hans Søster Madame de Sérizy og Pøbersvenden Chevalier du Rouvre vare nemlig komne overens om hver for sig at udsætte en aarlig Rente af titusind Francs for hende paa hendes Bryllupsdag.

Jeg behøver vel neppe at sige, at Grev Luginfski, skjøndt Flygtning, ikke levede i Paris paa den franske Regjerings Regning. Grev Adam tilhorte en af Polens ældste og berømteste Familier og var beslegtet og besvogret med Fyrstehusene Sapieha og Madzimir og med alle de berømmelige sarmatiske Slægter, der ende paa fi, Leszcynski, Lubomirski, Czartoriski o. s. v. Men Frankrig udmærkede sig under Louis Philippe ikke

just ved heraldiske Kundskaber, og det var ingen Anbefaling hos det da herskende Bourgeois, at den unge Lajinski horte til den ældste og berømmeligste Adel. Dertil kom, at da Grev Aldam i 1833 begyndte at vise sig paa Boulevard des Italiens i Frascati og Jockey-Klubben, førte han et Liv som en ung Mand, hvis politiske Forhaabninger vare gaaet tilgrunde, men som derfor ikke havde tabt Sands og Smag for Udspreddelser og Fornoielser. Paa Grund af Regjeringens reactionaire Tendents stod imidlertid netop dengang den polske Nation ikke i slynderlig Agtelse i Frankrig. Et undertvunget Folk, for hvilket man tidligere havde næret Gjaestevenskab i Frankrig, for hvilket man havde foranstaltet Fester, sunget og danset paa Subskriptionsballer, var nu næsten blevet til Spot, tiltrods for at det i 1796, da Frankrig laa i Ramp med hele Europa, sendte os sextusinde udmærkede Soldater til Hjælp.

Man maa ikke slutte heraf, at jeg agter at tage Polens Parti imod Keiser Nicolaus, eller Keiserens Parti imod Polakkerne; det vilde være Daarskab at indsflette Politit i en Fortælling, der kun skal underholde og more, og desuden have Rusland og Polen Ret hver paa sin Maade — Rusland i at ville bevare Rigets Eenhed, og Polen i at ville gjenvinde sin tabte Frihed. Egentlig talt var det Polakkerne, der skulde have erobret Rusland ved Hjælp af deres hoiere Dannelse, istedenfor at bekrige det med Vaaben. De

skulde have taget Exempel efter Chineseerne, der allerede have gjort Tartarerne og rimeligvis ogsaa ville gjøre Englænderne til Chineseere. Polen skulde have poloniseret Rusland. Boniatowski gjorde et Forsøg, men han kunde saameget mindre haabe at blive forstaaet af Andre, som han maaskee neppe forstod sig selv.

Naturligvis maatte man i Paris have de Ulykkelige, mod hvilke vi havde gjort os skyldige i en saa afskyelig Logn, da Befolkningen paa hin bekjendte Revue fordrede Hjælp for Polen. Man gav sig Mine af at betragte Polakkerne som det republikanske Partis Forbundsfæller, uden at betænke at Polen var en aristokratisk Republik. Vigesra det Dieblik af saae Bourgeoisiet med spottende Ringagt ned paa Polakkerne, som man tidligere havde forgudet. Enhver Dyrørsvind, der blæser, har altid været istand til at dreie Pariserne fra Nord til Syd, og man maa gjentakke sig dette Omslag i den offentlige Mening for at finde det forklarligt, at Navnet Polak i 1835 næsten var et Dgenavn for det franske Folk, der dog bilder sig ind at være den aandrigste og mest dannede Nation i Europa og at svinge Hersterstaven baade over Literatur og Kunst.

Rigtignok gives der — jeg siger det med Beklæggelse — to Slags polske Flygtninger: Republikaneren, der er en Son og Discipel af Delewel og den fornemme Polak, der horer til det Parti, som Fyrst

Czartoriski har stillet sig i Spidsen for, og disse to
 Partier forholde sig til hinanden som Ild og Vand.
 Men hvem har Ret til at bebreide dem det? Saa-
 danne Spaltninger findes bestandig mellem Flygtning-
 ger, hvilken Nation de end tilhøre, og i hvilket Land
 de end opholde sig. Mennesket tager netop sit Fæ-
 dreneland og sit Had med sig. I Briisfel levede der
 f. Ex. to landflygtige franske Præster, der nærede den
 dybeste Afsky for hinanden, og spurgte man dem om
 Aarsagen, saa sagde de, idet de pegede paa hinanden:
 „Det er en Jansenist.“ Dante havde i sin Land-
 flygtighed gjerne myrdet enhver Modstander af de
 Hvide. Heri er det, at man kan søge den væsentligste
 Grund til de franske Radicals Angreb paa den hæ-
 derlige Fyrst Czartoriski, og heri er ogsaa Grunden
 til den Ugunst, som den polske Emigration staaer i
 hos Penge- og Beberjæftene. Adam Laginski havde
 saaledes i Begyndelsen Alle imod sig; men man lagde
 dog snart Mærke til, at han ikke blot spillede fornem
 Herre, men at han ogsaa betalte sin Spillegæld, og
 man begyndte at troe, at han virkelig var formuende.

Uden at ville fornærme de landflygtige Polakker
 maane vi tilstaae, at den sarnatiske Charakters Letsin-
 dighed, Sorgløshed og Ubestandighed i visse Maader
 retfærdiggjøre det daarlige Ny, som Polakkerne have
 hos Pariserne; men det vilde under lignende Forhold
 ikke gaae Pariserne et Haar bedre ligeover for Po-
 lakkerne.

Det gaadefulde Spørgsmaal, om Grev Adam var rig, fattig eller kun en Eventyrer, forblev i længere Tid uløst. Diplomaterne holdt sig noie til deres Instructioner, og i deres Dine var enhver landflygtig Polak kun en død Mand og sletikke andet. Tuilerierne, og de Mangfoldige, som derfra fik deres Rosen, afgave et sorgeligt Beviis paa den politiske Dyd, som man har bæret med Navnet Klogskab, og saaledes kom det ganske naturligt, at de fornemme Polakker levede i Paris, for at bruge et bibelsk Udtryk, som „ved Babels Floder“, og at de kun viste sig i saadanne Saloner, der ansaes for neutrale ligeover for alle politiske Meninger.

Dette gav i en By som Paris, der frembyder Nydelser og Adspredelser af alle Slags, de ubesindige Polakker mere end tilstrækkelig Anledning til at føre et toilesløst Garçonliv, og man kan ikke ganske frifinde Grev Adam for, at han i Begyndelsen gjorde det samme. Han var alt andet end snuf, men han havde udmærkede Manerer, en fin Selskabstone og et elegant Dyr, hvilket han Utsammen havde arvet efter sin Moder, en født Radziwill. Hertil kom, at han var modig indtil Dumdriftighed, og at han var opvakt og aandrig mere end til Husbehov. De unge Mennesker, der i vore Dage høre til det gode Selskab, snakke saameget om Heste, Reuter, Soldafgifter og Deputerede, at den franske Conversation umuligt kunde blive staaende paa sit tidligere Hoidepunkt.

Saaledes kom det, at det ikke strax lykkedes de parisiske Spottere at see i Grev Aldam den fornemme og formuende Mand; men en skjøn Dag i Maret 1834 kjøbte han et Palais i rue de la Pépinière, og sex Maaneder efter var hans Hus monteret som de rigeste Familiers i Paris.

Omtrent samtidig saac han en Afsten i den italienske Opera Clementine du Mouvre og forelskede sig i hende. Et Aar efter fandt Formælingen Sted, og de bekymrede Modre, der havde usørgede Døttre, erfoer nu forjilde, at Laginsfierne siden Anno 900 horte til de berømteste Slægter i Polen, og at den unge Greves Moder med en Forsigtighed, der ellers ikke horer med til den polske Charakter, havde, da Revolutionen brod ud, pansat sine Godser for en uhyre Sum til to Toder og deponeret Pengene i den franske Bank, saa at Grev Aldam nu eiede en aarlig Rente af firjindstyvetusinde Francs. Man undrede sig nu ikke længer over Partiet, anklagede ikke heller mere Clementines Paarørende, fordi de havde været saa usørgelige at soie deres Niece og give efter for hendes taabelige Tilboielighed, ja man gif snart, som sædvanligt, fra den ene Yderlighed til den anden, og i Vinteren 1836 var Grev Aldam den mest hudedede Personlighed og hans Gemalinde den erklærede Dronning i Paris's fornemste Cirkler. De horte netop til den Kreds, der gjælder for Selskabets Blomst, og

som paa det strengeste holder alle borgerlige Elementer borte saavel som alle Lykkeriddere og Politikere.

Vi ansee denne Indledning for nødvendig for at betegne den Sphære, hvori der foregik en hoisindet og selvforuægtende Handling, der langtfra ikke er saafielden, som de, der kaste Brag paa vor Tid, synes at antage, en Handling, der ligesom de kostbareste Berler er Frugten af en Lidelse, en Smerte, og som ogsaa har det tilfælles med Berlerne, der skjules i deres raa Skal, at den forsvinder i det Dyb, som man kalder Verden, Marhundredet, Paris, eller om man vil London og Petersborg.

Hvis der nogenstinde er blevet leveret Beviis for den Sætning, at Architekturen er det bedste Udtryk for Tidsaanden, saa skete det efter Revolutionen i 1830 under Huset Orleans' Regjering. Alle store Formuer vare blevne mindre, og vore Forsædres majestætiske Paladser vare revne ned og erstattede med en Slags Caserner, hvori den nysbagte Pair af Frankrig boede paa tredie Sal, medens en rig Kjobmand eller Industridrivende boede paa første. Man blandede al mulig Bygningsstiil imellem hinanden, og da Hoffet og den toneangivende Adel forsvandt, tabte ogsaa Kunstens Frembringelser deres oprindelige Charakter. Navnlig har Architekturen aldrig udfundet saamange billige Hjælpenidler til at efterligne det Vgte og Solide, og aldrig har den lagt større Skarpsindighed for Dagen i at fordele og afbenytte

Rummet end paa Louis Philippes Tid. Man behøvede blot at give en af de daværende Bygmestre en Strimmel Høve af de nedrevne Paladser til Raadighed, saa byggede han strax et lille med Ornamenter overlæstet Louvre med Gaarde og Stalde, og hvis man endelig fordrer det, saa bliver der endnu Plads til en lille Have. I det Indre anbringer han saamange smaa Bærelser og Sideværelser og forstaaer at blende Diet saa grundigt, at man bilder sig ind at boe meget bekvemt — kort sagt han skaber en saadan Overflod af Bærelser tilveie, at en hertugelig Familie nu kommer ud af det med det Gladerum, som en Parlamentspræsidents Vadeværelse tidligere indtog.

Det i rue de la Pépinière mellem Gaard og Have liggende Laginskifte Palais horte til disse moderne Frembringelser. Tilhøre blev Gaarden begrændset af Bygninger til Thyendet, tilvenstre af Stalde og Remiser; Portnerens Bolig var anbragt mellem to smukke Indkjørster, men Palaiets største Luxus bestod i et Glashus, der sluttede sig umiddelbart til et Boudoir i Stue-Etagen, hvor Grevinden havde sine pragtfulde Modtagelsesværelser. En fra England fordrøven Menneskeven havde opført dette Karitetkammer, anlagt Glashuset, udkastet Tegninger til Haven, omgivet Vinduerne med grønne Ranker og i mindre Forhold virkeliggjort en lignende Drom som Georg den Tjertes i Brighton. De hurtige, flinke og utrættelige parisiske Arbeidere havde udsmykket Døre og

Vinduer med udskaarne Arbeider, belagt Gulvene med Marmorplader og copieret middelaalderlige Loftet. Steinbock og Souchet havde leveret Villidhuggerarbeidet til Dor- og Ramingesimsler, Schinner havde gjort Loftmalerierne og decoreret Trapperne, der vare hvide som et smukt Fruentimmers Arm og kunde i Pragt maale sig med Trappegangene i det Rothschildske Palais.

Dette Legetoi kostede efter Revolutionen ikke mere end ellevehundredtusinde Francs, hvad der for Englændere kun er en Bagatel, og hele denne Herlighed, der blev kaldt fyrstelig af Folk, der ikke længer vide, hvad en Fyrste er, var bleven opført i en Armeeleverandeurs Have, en Kroesus under Revolutionen, der efter mangfoldige lykkelige og ullykkelige Børs-speculationer dode i Briissel som falleret. Englænderen dode i Paris af Paris, thi for mange Folk er Paris en Sygdom, ja undertiden mere end een. Hans Enke, der var Methodist, nærrede den mest levende Afsky for dette Nabobpalads og befalede i dydig Forbittrelse, at det diebliffelig skulde sælges. Dette skete netop i et Moment, da Freden syntes truet, og Grev Aldam benyttede sig af denne Veilighed til sin Fordeel — vi ville senere faae at høre, ved hvis Medvirking, thi i hans egen fornemme Maade at være paa var der ikke Spor af Beregning.

Bagved Huset, der var massibt opført af Kva-dersteen, laa der en silkeblød engelsk Græsplaine, begrændset bagtil af en Gruppe exotiske Træer og en

chinesisk Pavillon, besat med Mæsker af Klatter. Den hele Blaine med Tilbehør indtog et Rum af fem og tyve Kvadratrøder, et Fladeindhold, der dengang repræsenterede en Capital af fire hundrede tusinde Francs eller Værdien af en virkelig Skov, og paa denne stille Plet midt i Paris kvibdrede Fuglene og det ikke blot Spurve, men Solsorter, Rattergale, Finker og Gjerdesmutter.

Glashuset lignede en uhyre Blomsterturv, hvori Luften var krydret med Bellugt. Midlerne til efter Behag at fremtrylle en kinesisk eller italiensk Atmosphære vare behændigt skjulte, thi man havde omgivet Rørene, hvorigjennem der cirkulerede Damp, kogende Vand og varm Luft med Jord, saa at de for Diet toge sig ud som Blomsterguirlander. Det tilstodende Boudoir var rummeligt, thi den Tryllerinde, som man kalder Pariser-Architektur, viser netop sin Kunst deri at lade selv det mest indskrænkede Rum synes stort.

En Morgen syntes Clementine mere eftertænk- som end sædvanlig. Hun laa i en af disse Armstole, som det er saa vanskeligt at komme op af, fordi den Sadelmager, der har opfundet dem, har vidst i dem at forene alle mulige Bekvemmeligheder. Dørene til Glashuset stode paa vid Bæg og lode en Duft af tropiske Planter strømme ind i Værelset. Gjennem Portiererne, der vare trukne tilside, saae man ind i to pragtfulde Saloner, hvoraf den ene var malet og

meubleret i Hvidt og Guld, den anden i Renaissancestil.

Greven og Grevinden havde nylig indtaget deres Frokost; det var i Udgangen af Aprilmaaned, og den skyfri Himmel straaede i den varmeste Glands. Deres toaarige Egtestand havde været fuldkommen lykkelig, og først for et Par Dage siden havde Clementine opdaget Noget i Huset, der saae ud som en Hemmelighed.

Polakken er næsten altid svag ligeover for sin Kone. Hans Omhed for hende er saa stor, at han underordner sig hende ganske, naar hun er Polakinde, men er han gift med en Pariserinde, kommer han strax fuldstændig under Toslen. Hun trængte ind paa sin Mand med Spørgsmaal, og denne betjente sig ikke engang af den uskyldige List, at lade hende afkjøbe sig sin Hemmelighed — thi lige over for sin Kone skal man altid drage saamegen Nytte som mulig af enhver Hemmelighed, som hun vil vide. Greven, der forstod at føre Raarden bedre end Tungen, havde kun stillet een Betingelse, og den var, at han vilde have Lov til at ryge sin tyrkiske Pipe ud, inden han indlød sig paa at svare.

„Baa vor Reise“, vedblev Clementine, „har Du altid sagt til mig, hvergang der var Noget iveien: „Det vil Bay klare med Lethed.“ Du skrev ikke til Andre end til Bay, og efterat jeg er kommen hjem, hører jeg af Alles Mund kun Navnet Bay! Er der

Noget galt med min Hest, melder man det strax til Capitain Paz! Alle tale om ham, men ham selv seer jeg aldrig! Hvem er da denne Paz? jeg vil see ham, man skal bringe ham til mig."

"Er ikke Alt i Orden?" spurgte Greven og tog Biben af Munden.

"Alt er i en saa fortræffelig Orden", "at vi leve for eethundredtusinde Frances ligesaa godt, som om vi brugte to", sagde hun, idet hun trak i Klokke-
strengen.

En Kammergjæng, der var klædt som en Minister, viste sig i Døren.

"Siig til Capitain Paz, at jeg ønsker at tale med ham", befalede Grevinden.

"Hvis Du troer at Du paa den Maade kan faae Noget at vide! . . ." sagde Greven smilende.

Her turde det ikke være overflodigt at omtale, at Grev Adam og Clementine, der vare blevne gifte i December 1835 og havde tilbragt Vinteren i Paris, havde i Lobet af 1836 gjort en Reise gjennem Italien, Schweiz og Tydskland. Saa snart Grevinden i November vendte tilbage til Paris, aabnede hun strax sine Saloner, modtog hele Vinteren igjennem og havde derved rigelig Leilighed til at bemærke, at der var et stumt, men virksomt Factotum tilstede overalt — den selvsamme Capitain Paz, som imidlertid aldrig lod sig see.

"Capitainen beder Grevinden at undskyldte sig",

meldte Tjeneren; „han er nede i Stalden, og hans Costume tillader ham ikke at vise sig i Diebliffet. Saa snart han har klædt sig om, vil han gjøre Fru Grevinden sin Opvartning.“

„Hvad gjør han i Stalden?“

„Han underviser Constantin i at behandle Fru Grevindens Hest. Constantin kan ikke gjøre ham det tilpas.“

Grevinden saae paa Tjeneren med store Dine. Tjeneren saae alvorlig ud og forraadte ikke mindste Byst til at see, Noget, som de Underordnede altfor viligt tillade sig, naar Herskabet synes at ville indlade sig med dem.

„Ah! Han strigler Cora!“

„Vil Fru Grevinden ride ud i Formiddag?“ spurgte Tjeneren.

Han fik intet Svar.

„Er Paß en Polak?“ spurgte Grevinden sin Gemal.

Grev Adam bejaede det ved at nikke med Hovedet.

Clementine blev stum og saae paa sin Gemal med et Udtryk, der klædte hende ubeskriveligt. Hendes lange blonde Haar, hendes fine Skikkelse, den smagfulde Morgendragt, det spørgende Udtryk i hendes Dine og Mund, Alt forenede sig i dette Diebliff for at gjøre hende uimodstaaelig. Grev Adam vilde uidentvivel ogsaa strax have fortalt hende Alt, hvad hun onskede at vide, thi det var thdeligt, at hun forte

Scepteret, hvis han ikke var bleven forhindret deri af nogle hurtige Skridt i Corridoren.

„Der kommer Paj!“ sagde han til hende.

En hoi, smuk Mand, i hvis Ansigt laa et smerteligt Præg, men tillige Udtrykket af en Kraft, der formaaer at kjæmpe imod Ulykken, traadte ind i Værelset. Han havde i sin Ilsærdighed iført sig et af disse med Snore og olivenformede Knapper tætbesatte Klædningsstykker, som man endnu i vore Dage kalder for polske Frakker. Et tæt, sort Haar krollede sig omkring hans hoi og marmorhvide Pande. I sin kraftige Haand holdt han en Hue, og et sort Silkehalstørklæde fuldstændiggjorde hans militaire Paaklædning. Naar man saae ham sammen med Greven, var Contrasten mellem den lille, uanselige Polak og den hoi ridderlige Soldat næsten komisk.

„Goddag, Aldam“, sagde Paj i en fortrolig Tone til Greven; derpaa bukkede han for Clementine og spurgte, hvormed han kunde være til Tjeneste.

„Er De Aldams Ven?“ begyndte den unge Kone.

„Ja, i Liv og Død“, svarede Paj, medens Greven udsendte en thf Røgsky og nikkede venligt til ham.

„Hvorfor spiser De da ikke med os? hvorfor har De ikke fulgt med os til Schweiz og Italien? hvorfor holder De Dem her saa skjult, at jeg ikke engang kan takke Dem for de Tjenester, De viser os beständig?“ spurgte Grevinden, dog uden synderlig Barmhæd, thi hun kunde ikke frigjøre sig for den Tanke, at der

dog var et Slags tjenende Forhold, om end frivilligt, tilstede, og hun kunde ikke blive rigtig klog paa et saadant Amphibie, der paa engang var Secretair og Intendant og dog hverken det Ene eller det Andet, men maaskee snarere en byrdefuld Paarørende eller en besværlig Ven.

„De skylder mig ingen Tak“, svarede Bay uden Forlegenhed. „Seg er Adams Ven, og det er mig selv en Fornoielse at kunne varetage hans Anliggender og Interesser.“

„Og det er maaskee ogsaa for din egen Fornoielse, at Du vedbliver at staae op?“ vedblev Greven.

Bay satte sig i en Sænestol henne ved Døren.

„Seg erindrer mig nu, at jeg siden vor Tilbagekomst har seet Dem nogle Gange nede i Gaarden“, sagde den unge Kone. „Men hvorfor vælger De, der er Adams Ven, at være her i en saa underordnet Stilling?“

„Hvad Pariserne tænkte eller sigte derom, er mig ganske ligegyldigt“, svarede Bay; „jeg lever for mig selv, eller rettere sagt for Dem Begge.“

„Men mig er det ingenlunde ligegyldigt, hvad Folk mene om min Mands Ven“

„Naadige Frue, i saadanne Tilfælde pleie Folk gjerne at staae sig til No med den Phrase: Han er en Original. — Vil De ride ud i Dag?“ spurgte han efter en Pause.

„Ja, hvis De vil ledsage mig til Boulogneskoven?“

„Meget gjerne“, sagde Paz og forlod Bærelset med et Bukt.

„Hvad han er for et godt Menneske og from som et Barn!“ sagde Udani.

„Fortæl mig Noget om dit Forhold til ham“, bad Grebunden.

„Paz nedstammer fra en Familie, der er ligesaa gammel og berømt som vor egen“, sagde Laginsti. „En af hans Forsædte, en Pazzi, flygtede fra Florents til Polen, hvor han nedsatte sig, da han havde nogen Formue, og grundede Familien Paz, der senere blev ophøiet i Grevestanden. Denne Familie udmærkede sig paa mange Maader i vor kongelige Republikks skjonne Dage; den blev rig, og en Kvist af det Træ, der var blevet omhugget i Italien, slog saa dybe Rodder og trivedes her saa godt, at der nu gives flere Grene af den grevelige Familie Paz, hvoraf nogle ere rige, andre fattige. Min Ven her nedstammer fra en fattig Sidelinie. Han blev tidlig forældreløs, og da han ikke eiede Andet end sin Kaarde, tog han Tjeneste i Storfyrst Constantins Regiment, indtil Revolutionen hos os kom til Udbrud. Han sluttede sig da til vort Parti og fægtede for Fædrelandets Sag som en Polak, som en Patriot og som en Mand, der ikke har Noget at tabe — tre Grunde til at slaes udmærket. Ved vort sidste Sammenstod med Fjenden stormede han, i den gode Tro at hans Soldater vare efter ham, ind paa et russiff

Batteri og blev taget tilfange. Jeg var Vidne til hvad der foregik. Min Bens dumdriftige Mod rev mig med sig. „Fremad! vi maae befrie ham!“ raabte jeg til mine Vaabenbrodre. Tyve Mand stærke angreb vi det russiske Batteri og befriede Paß, men vi vare kun otte med ham, da vi vendte tilbage. Efter at Warschau var solgt og forraadt, gjaldt det om at undgaae det russiske Fangenskab, og ved et forunderligt Tilfælde traf vi igjen sammen, Paß og jeg, paa den samme Plet hinsides Weichselen. Jeg saae, hvorledes Preusserne, der dengang lode sig bruge som Politibetjente af Russerne, opsnappede den stakkels Capitain, og da man, naar man engang har fisset et Menneſte op af Styx, holder en Plet af ham, gif mig hans Skjæbne i den Grad til Hjertet, at jeg lod mig arrestere med ham, i Haab om at kunne være ham til nogen Nytte. To Mænd formaae ofte at frelse sig, hvor En alene gaaer tilgrunde. Paa Grund af mit Navn og mit Slægtskabsforhold til nogle preussiske Personligheder, lukkede man et Die til, og vi fik Leilighed til at flygte. Jeg udgav min kjære Capitain for en simpel Soldat, for en Mand der hørte til bort Hus, og det lykkedes os ogsaa at naae til Danzig. Her indstibede vi os paa et hollandsk Fartøi til London og antom lykkelig to Maaneder efter. Min Moder laa syg i London og ventede paa mig. Paß og jeg pleiede hende trolig ligetil hendes Død, der fremskyndtes af hendes feilslagne Forhaabninger

til den politiske Opstand. Vi forlod da London, og jeg tog Pay med mig til Frankrig. En saadan Skjæbne bringer Menneskene hurtigt nærmere til hinanden og gjør dem til Brødre. Da jeg nu i Paris i en Alder af to og tyve Aar saae mig i Besiddelse af en aarlig Rente paa nogle og halvtredstusindstyvetusinde Francs, — min Moders Diamanter og Malerier uberegnet — vilde jeg sjikke min Vens Fremtid, inden jeg styrtede mig ud i Pariserlivets Hvirvel. Jeg havde undertiden lagt Mærke til hans Sorgmodighed, jeg havde lært hans ædle og store Sjæl at kjende og troede, at det kunde være ham trykkende at see sig ved Taknemmelighedens Baand lænket til et sex Aar yngre Menneske, uden nogen Mulighed til igjen at vise sig erkjendtlig. Sorgløs og letjindig, som jo unge Mennesker ere, kunde jeg ruinere mig i Spil eller lade mig lægge i Baand og Lænker af en Pariserinde; Pay og jeg kunde en smuk Dag blive uenige og skilles; kort sagt, jeg forudsaae, at der kunde indtræde Omstændigheder, som kunde hindre mig i at udføre mit Forsæt, at befrie min Ven for Bekymringer for sit Udkomme. Jeg kunde senere engang være ude af Stand til at betale ham sit aarlige Gehalt, eller jeg kunde glemme det, og jeg vilde spare ham for den Ubehagelighed at skulle erindre mig derom eller i en pinlig Forlegenhed at skulle henvende sig til en anden Ven, der maaskee ikke havde Tid til at hjælpe ham. Nok sagt, en Morgen, da vi sad ved Frokosten,

leverede jeg ham rodmende og efter en forsigtig Indledning — thi han saae urolig paa mig — et Document, der sikrede Besidderen en Rente af fire og tyvehundrede Francs“

Clementine reiste sig op, satte sig paa hans Knæ, lagde Armen om hans Nakke og kysjede ham paa Panden.

„Hvor det var smukt af Dig, min Ven!“ sagde hun. „Og Patz — hvad sagde Patz?“

„Thaddæus blev bleg“, vedblev Greven.

„Han hedder Thaddæus?“ spurgte Grevinden.

„Ja; Thaddæus foldede Papiret sammen og gav mig det tilbage. „Jeg troede“, sagde han, „at vi vare Venner i Liv og Død — jeg troede, at vi aldrig vilde skilles, men det lader til, at Du ikke vil vide mere af mig.“

„Hvis Du optager det paa den Maade, saa kan der ikke mere være Tale derom“, svarede jeg; „men hvis jeg ruinerer mig selv, saa gaer det ogsaa ud over Dig!“

„Du har ikke Formue nok til at leve som en Lagistfi og trænger derfor til et Menneske, der tager sig af dine Anliggender, og er paa eengang din Fader, Broder og Fortrolige“, vedblev han, og der laa i hans Blik og Stemme en Moders Omhed, en Arabers Taknemmelighed, et vist Noget, der erindrede om Hundens Trost og den Vildestes Kjærlighed. Jeg tog ham, som vi Polakker pleie at gjøre, om begge Skul-

drene og kysjede ham paa Munden. „*Û Liv og Dod da!*“ sagde jeg, „*Alt hvad der tilhorer mig, tilhorer ogsaa Dig; gjør nu, som Du vil!*“ — Det var nu Pab, der kjøbte dette Hus til mig næsten for Ingenting. Han solgte mine Papirer, naar de stod høit, og kjøbte igjen til lave Courser. Som udmærket Hestekjender sørgede han for, at vi altid med ringe Betøstning har de bedste Heste og de smukkeste Ekvipager. Vore Folk, der ere brave polske Soldater, som han selv har udvalgt, ville gaae i Flden for os. Det saae en Tid ud, som om jeg arbejdede paa at ruinere mig, men Pab er saa sparsommelig og holder mine Sager i en saa vidunderlig Orden, at disse Ungdomsdaarskaber saavel som nogle Tab, jeg har lidt i Spil, forlængst ere jævuede. Han er klog som en Genueser, begjerlig efter Gevinst som en polsk Jøde, og betænkfom som en god Husmoder. Jeg har aldrig, medens jeg var ugift, kunnet bringe ham til at leve paa samme Fod som jeg selv, og jeg har næsten altid maattet anvende venkfabelig Drang, naar jeg vilde have ham til at gaae med i Theatret eller gjøre mig Selskab paa en Restauration. Han elsker ikke Salonlivet.“

„*Hvad elsker han da?*“ spurgte Clementine.

„*Han elsker Polen og begræder det. Hans eneste Glæde bestaaer i at understøtte vore stakkels Flygtninge og det mere i mit Navn end i sit eget.*“

„*Jeg seer nok, at jeg vil komme til at holde*

meget af denne brave Mand," sagde Grevinden. „Han synes saa simpel som Alt, hvad der er virkelig stort.“

„Og alle de smukke Ting, som Du her seer, har Pab opstøvet og kjøbt til os underhaanden“, vedblev Greven, der var udtømmelig, naar han begyndte at rose sin Ven. „Pab er en fortræffelig Forretningsmand; naar Du en Dag seer ham staae nede i Gaarden og gnide sig fornoiet i Hænderne, saa kan Du være vis paa, at han har byttet en god Hest bort for en endnu bedre. Han lever kun for mig, er lykkelig, naar han seer mig elegant i en glimrende Ekvipage, og han opfylder uden Praleri de Blygter, som han paalægger sig selv. Engang havde jeg tabt tyvetusind Frances i Spil. Hvad vil Pab sige dertil? spurgte jeg mig selv, da jeg gik hjem. Pab betalte Pengene, rigtignok med et Suk, men uden at gjøre mig Bebrejdelser. Alligevel virkede dette Suk langt mere end alle Forestillinger af Modre eller Tanter i et lignende Tilfælde. „Det gjør Dig ondt for Pengene?“ spurgte jeg. — „Ja hverken for din eller min Skyld, men jeg tænkte paa de tyve Fattige, der kunde have levet et helt Aar deraf“, svarede han. — Du vil forstaae, da Pazzierne ere af ligesaa god Adel som Dagingstierne, at jeg aldrig har kunnet bekvemme mig til at behandle min kjære Pab som en Underordnet. Jeg er derfor heller aldrig gaaet ud eller kommet hjem, uden at jeg har hilst paa Pab som paa

en Broder. Hvad jeg eier tilhorer ogsaa ham, og han veed, at jeg endnu ligesom tidligere vilde udsætte mig for enhver Fare for hans Skyld."

"Det er meget sagt, min Ven", svarede Greven. "At opoffre sig er den oieblikkelige Begeistring's Værk. Man opoffrer sig i Krigen, men ikke i Paris."

"For Paß er jeg altid i Krig", raabte Adam. "Vore Charakterer have endnu de samme Kanter som tidligere, men vi kjende Begge hinandens Naturer saa godt, at vort Venstabs Kun er blevet stærkere med Aarene. Man kan frelse et Menneſtes Liv og ombringe ham bagefter, naar man finder, at han er en ussel Person eller en slet Kammerat; men vort Venstabs har bestaaet sin Ildprøve. Vi har denne vedvarende gode Indsigt paa hinanden, som maastee sjærligere findes hos Venstabs end hos Kjærlighed."

Hun lagde sin lille smukke Haand paa hans Mund.

"Det er dog sandt, min Engel", vedblev Greven. "Venstabet kjender hverken til, at Følelserne kunne spille Bankerot, eller at Nydelserne kunne ophøre. Kjærligheden ender derimod gjerne med, at den giver mindre, end den modtager, efterat den først har givet mere, end den eier."

"Saavel paa den ene som paa den anden Side", svarede Clementine smilende.

"Saaledes er det", sagde Greven. "Venstabet kan derimod kun voxe. Du har alligevel ikke Grund

til at vredes derover, min Kjære, thi vi ere Begge fængslede til hinanden baade ved Venstabs og Kjærlighed; vi have forenet begge Følelser, det haaber jeg i det mindste, i et lykkeligt Saand."

"Jeg vil sige Dig, hvad der gjør Eder til saa gode Venner", svarede Clementine. "Forstjelligheden i Eders Tilbørelse fremgaaer af Forstjelligheden i Eders Smag og ikke af nogen Nødvendighed; den har sit Udspring i Eders Tilboieligheder, ikke i Eders Stilling. Saavidt man kan bedømme et Menneske efter at have seet ham een Gang, og efter hvad Du har fortalt mig, kunde Tjeneren ved Veilighed gjerne være Herre."

"O, Bay er mig langt overlegen", svarede Greven i en ærlig Tone. "Jeg har Intet forud for ham, uden hvad Tilfældet har forundt mig." Hans Hustru omfavnede ham for denne hoimodige Tilstaaelse.

"Allerede i den Kunst, hvormed han forstaaer at skjule sine Følelser, ligger der en uhyre Overlegenhed", vedblev Greven. "Jeg har ofte sagt til ham: „Du er en stor Skjelm, og man skal staae tidlig op for at blive klog paa Dig. Han har til Exempel Ret til at kalde sig Greve og vil i Paris kun hedde Capitain."

"Det lader altsaa til, at der efter tre Aarhundrederes Forløb igjen er opstaaet en Florentiner fra Middelalderen", sagde Grevinden. "Der er Noget hos ham af Dante og Michel Angelo."

"Deri har Du Ret; han er en digterisk Natur"

svarede han og drog Clementine hen til sig, „og det vilde have bedrovet mig meget, om min Ven ikke havde fundet dit Bifald. Skjondt Paß var henrykt over mit Giftermaal, vare vi dog Begge meget bekymrede. Du vil gjøre ham lykkelig, naar Du siger til ham, at Du holder af ham, naturligtviis som af en gammel Ven.“

„Jeg vil fremfor Alt klæde mig paa, Beiret er smukt, og vi ville alle Tre ride ud sammen,“ sagde Clementine, idet hun ringede paa sin Kammerjomfru.

Paß førte et saa tilbageruffet Liv, at den elegante Berden, der saae Clementine ride mellem ham og sin Mand igjeennem Boulognestoven, spurgte forundret om, hvem det var, der ledsagede Grevinde Laginski? Under denne Promenade havde Clementine bedet Capitainen om at spise til Middag med hende og Adam, og denne Grille tvang ham til at gjøre mere Toilette end sædvanligt. Hun selv klædte sig efter Tilbagekomsten med et vist Koketteri som, da hun traadte ind i Dagligstuen, ikke undlod at gjøre Indtryk paa hendes Gemal.

„Grev Paß, vi ville i Aften tage sammen i Operaen,“ sagde hun i en Tone, der omtrent kunde oversættes saaledes: „Hvis De siger nei, bliver jeg vred.“

„Gjerne, Fru Grevinde,“ svarede Paß; „men da jeg ikke har nogen grevelig Fornu, beder jeg Dem ganske simpelt at kalde mig Capitain.“

„Som De vil, Capitain, men giv mig nu Deres Arm,“ sagde hun. Hun anviste ham Pladsen ved Siden af sig selv, og den stakkels Capitain var tilmode omtrent som en Secondlieutenant, der spiser hos en General. Han lod Clementine tale og horte paa hende med alle de Tegn paa Erbødighed, som man ikylder en Hoierestaende. Han sagde hende aldrig imod og svarede, kun naar han blev spurgt, saa at Grevinden, hvis Koketteri strandede paa denne iskolde Alvor og diplomatiske Erbødighed, begyndte at blive lidt utaalmodig. Forgjeves tiltraabte hans Ven ham: „Vær dog munter, Thaddæus! og husk paa, at Du er hjemme! Man skulde troe, at Du har sat Dig for at gjøre Clementine imod, o. s. v.“ Thaddæus vedblev at være stum, stiv og tjedsommelig, og da Tjenerne fjernede sig ved Desserten, kom han med den Tilstaaelse, at han var søvrig og træt; han tilfoiede som Forklaring, at hans Maade at leve paa var meget forskjellig fra de Andres, at han stod meget tidlig op, men ogsaa var vant til at lægge sig Allokken otte.

„Da jeg bad Dem om at følge os i Operaen, troede jeg at gjøre Dem en Fornøielse. Men gjør som De behager,“ sagde Clementine noget heftigt.

„Seg følger med Dem,“ svarede Bay.

„Duprez synger Wilhelm Tell,“ bemærkede Adam, „men maaskee gaaer Du hellere i Varietés?“

Capitainen smilte og trak i Klokkestrengen. En Tjener traadte ind.

„Constantin skal spænde for den firfædede Starret og ikke for Coupeen," befalede Thaddæus. „Der kan vi faae Blads," foiede han til, idet han henvendte sig til Grevinden.

„En Franskmand havde glemte det," sagde Grevinden smilende.

Men vi ere Florentinere, der ere henplantede til Norden," svarede Thaddæus med en Fiihede i Betoningen og et Blik, der forraadte, at hans Opførsel ved Bordet kun havde været en paatagen Rolle. Der var imellem det Udtryk, som han uvilkaarligt lagde i disse Ord, og hans Holdning ved Middagsbordet, en saadan Contrast, at Clementine saae paa ham med dette ironisk forstende Blik, der hos Kvinden vidner baade om Forundring og om stærket Jagttagelse. Ved Kaffen, som de drak inde i Dagligstuen, blev der ogsaa en saadan Taushed, at Greven, der ikke formaede at indsee Grunden, folte sig ubehagelig tilmode. Clementine havde ophort med at drille og udforske Thaddæus, og Capitainen var igjen stiv og militairist som tidligere og faldt hverken undervejs eller i Logen, hvor han lod, som han sov, ud af sin Rolle.

„De seer, Fru Grevinde, at jeg er en kjedsommelig Patron," sagde han længer hen paa Aftenen „Havde jeg ikke Ret i, at jeg helst vilde blive i min Specialitet, som man pleier at sige."

„S Sandhed, kjære Capitain, De er hverken Pra-

ler eller Sladderhant, maaskee er De Bolak heelt og holdent."

"Tillad mig da ogsaa for Fremtiden kun at sørge for Deres Fornoielse, Deres Husholdning og Deres Formue, — til Andet duer jeg ikke."

"Tartuffe!" afbrød Greven ham smilende, "tro mig, min Kjære, han er baade følelsesfuld og dannet og vilde i enhver Salon udfylde sin Plads. Du maa endelig ikke tage det efter Bogstaven, som han i sin Bestedenhed siger om sig selv."

"Farvel, Fru Grevinde, jeg har nu i Gjærningen viist Dem min Lydighed; tillad mig nu at benytte Deres Bogu for at komme hurtigere hjem; jeg skal strax sende den tilbage."

Clementine bviiede Hovedet og lod ham gaae uden at svare.

"Hvad det er for en Bjørn!" sagde hun til Greven. — "Saa er Du rigtignok ulige artigere."

Han trykkede hemmeligt hendes Haand. "Den gode Thaddæus gjør sig med Forsæt til en Fugleskræmsel, hvor enhver Anden vilde have gjort sig Umage for at stifte mig ud ved sin Elstværldighed," sagde han.

"Jeg veed ikke, om hans Opførsel er beregnet," svarede Grevinden; "men jeg veed, at han let bringer Folk i Forlegenhed."

Da de en halv Time efter kjørte ind i deres Hjem, spurgte Clementine Greven: "Hvor har Capitainen egentlig opslaaet sin Bolig?"

„Deroppe, ovenover Bogremisen,“ svarede Greven, idet han pegede henover den elegante Buegang, hvor et Vindue var oplyst.

„Og hvem boer der ved Siden?“

„Ingen endnu; men jeg har tænkt mig, at vore Born og deres Lærere engang skulle boe der.“

Svobt i sin Slobrof og med en lang Wibe i Munden iagttog Capitainen deres Hjemkomst. Det havde været en pinlig Dag for ham, og jeg skal sige hvorfor. Da Greven første Gang havde taget Thaddæus hen med sig i den italienske Opera for at vise ham Froken du Rouvre, var det forbi med hans No. Da han senere gjenfæe hende i Mairiet, forstod han, at hun var et af de Væsner, som en Mand maa elske ene og alene — selv Don Juan gav dog Een Fortrinnet blandt de Tusind og Tre. Folgen deraf var, at Bay indstændig raadede sin Ven til strax efter Bryllupet at reise til Italien og Schweiz, og under det unge Pares Fraværelse kom der ogsaa lidt No i hans Sind — men efter dets Tilbagekomst begyndte hans Lidelser paany.

„Kun-Gud alene veed, hvor høit jeg elsker hende, og han vil regne mig det tilgode, at jeg lider i Stilhed!“ sagde Bay til sig selv, idet han gik op og ned i sit Værelse og pustede tykke Dugstyer af sit Weichselrør. „Men hvad griber jeg til for hverken at blive Gjenstand for hendes Had eller hendes Kjærlighed?“ Han gjennemtænkte den Felktogsplan, han

havde lagt, og forfulgte den i alle Enkeltheder. Trods alle Videlser var Capitainens Liv ikke uden Nydelse. Selv den Maade, han havde baaret sig ad paa i Dag, var en Kilde for ham til indre Tilfredshed. Det var ham en ligefrem Lykke, naar han saae, hvor mundværlig han var bleven dette Hus, der uden ham vilde gaae tilgrunde. Clementine, der var bleven opdraget af en Edelmand af Fader, forstod sig ikke paa Husvæsnen, som nutildags de rigeste og fornemste Damer ere tvungne til personligt at give sig af med, fordi de færreste af dem have Raad til at holde en Intendant, og Adam, der var Son af en fornem Magnat, som til Trods for sin uhyre Formue, bestandig havde været i Hænderne paa jødiske Nagerkarle og Blodsugere, var efter hele sit Væsen kun daarligt stiftet til at lægge Vaand paa sine eller sin Kones Luner og Indfald. Havde han været overladt til sig selv, havde han uden tvivl været ruineret endnu inden Bryllupet. Bay havde afholdt ham fra at indlade sig paa Bors-speculationer, og det var det vigtigste.

Under disse Omstændigheder var det ikke engang muligt for Bay, da det stod ham klart, at han elskede Clementine, at forlade Huset og glemme sin Videnskab paa en Reise. Taknemmeligheden, der hos ham var Et og Alt, fængslede ham til dette Hus og disse sorgløse Mennesker, hvis Unliggender kun han alene var istand til at lede og holde i Orden. Hertil kom, at Grebinden, der under sin Fraværelse i Udlandet var

bleven endnu smukkere, gjorde efter sin Hjemkomst fuld-
 stændig Brug af den selfabelige Frihed, som en Pari-
 serindes Egteskab hjemler hende Ret til. Hun ud-
 foldede hele den Ynde og den eiendommelige Tiltræk-
 ningskraft, som lykkelige Vilkaar ved Siden af en
 fjærlig og ridderlig Mand berettigede hende til. Men
 hvorledes var det gaaet til, at Grevinden hele fem
 Maaneder efter sin Tilbagekomst ikke havde bemærket
 Capitainen? Det var lykkedes ham at undvige hende
 saa behændig, at hun ikke engang lagde Mærke til den
 Umage, det kostede ham at skjule sig for hende. Der
 er dog Intet, der kommer den guddommelige Kjær-
 lighed nærmere end en Kjærlighed uden Haab. Hvilken
 Sjælsdybde horer der ikke til at udfolde en grændseløs
 Hengivenhed i grændseløs Taushed. I denne Dybde
 er Kjærligheden kun til for dens egen Skyld, ligesom
 Magten for Magtens Skyld var Løsnen hos Jesu-
 iterne.

„Nei, uden Grund har jeg ikke stuffet hende,“
 sagde han til sig selv, idet han med Vinene fulgte
 Røgstheden fra sin Bibe; „hvis jeg paadrog mig hendes
 Mishag, kunde hun for bestandig stille mig fra Aldam,
 og hvad vilde der paa den anden Side blive af mig,
 hvis hun koketterede med mig blot for at pine mig?“

Den forsængelige Selvbehagelighed, der laa i denne
 sidste Forudsætning, stemte imidlertid saa lidt overeens
 med Capitainens øvrige Beskedenhed og Frygtsomhed,
 at han i sit Hjerte gjorde sig Bebrejdelser derover og

lagde sig til No med det Forsæt, at han vilde afvente, hvorledes Tingene formede sig, inden han fattede en Beslutning.

Næste Morgen spiste Clementine Frokost uden Thaddæus, ja hun syntes ikke engang at lægge Mærke til hans Fraværelse. Det var netop den Dag, paa hvilken hun pleiede at modtage Fremmede, ved hvilken Leilighed hun udsoldede en sand fyrstelig Luxus, og Capitainen, paa hvis Skuldre alle disse Tilberedelser hvilte, blev ikke et Dieblik savnet.

„Det har kun været et nysgjerrigt Indfald af Grevinden,“ sagde Bag til sig selv, da han om Morgenens Klokken to horte de sidste Gæstgænger rulle bort.

Clementine syntes igjen ganske at have glemt ham under Pariserlivets Udspredelser. Og i Virkeligheden er det ikke en ringe Sag at svinge Herkerstaven over dette ubestændige Paris. Man risikerer endnu noget mere derved end at miste sin Formue. En Vinter i Paris er for en Dame paa Moden ganske det samme som en Campagne for Keiserdommets Soldater. Hvilken Kunst og Phantasi hører der ikke til, for at opfinde et Toilette eller en Frisure, der kan gjøre Opfigt! Den fineste og svageste lille Dame bærer fra Klokken ni om Aftenen til Klokken to eller tre om Morgen en tung, glimrende Rustning af Staal og Silke, af Blomster og Diamanter, spiser kun lidt for ikke at fordærve sin Figur, stiller sin Sult om Aftenen med nogle Kopper Thee, en sod Røge, noget krydret Is og

et Stykke tung Postei, og Maben maa rette sig efter disse Behageshygens Forskrifter. Man staaer op laugt ud paa Formiddagen, ganske imod Naturens Forskrifter, men Naturen lader sig ikke ustraffet fornærme. Neppe er hun kommen op, saa begynder Morgentoiletet, og under det maa hun allerede tænke paa, hvad hun skal have paa til Middag; hun modtager eller aflægger Besøg og gjør saa en Tour til Boulogneskoven, tilhest eller tilvogns; hun maa have et Smil paa Læberne for Enhver, hun maa have et Compliment i Beredskab til Enhver, og denne Compliment maa hverken være søgt eller forslidt — og trods alle disse fortærende Anstrengelser, er det ikke engang sagt, at hun gjør Lykke.

Saaledes havde nu ogsaa Clementine fuldt op at bestille, thi man begyndte allerede at nævne og citere hende som en Autoritet. Den stadige Opmærksomhed paa sig selv, hvortil denne Bæddekamp med hendes Rivalinder tvang hende, levnede hende neppe engang Tid til at tænke paa sin Mand, og saaledes er det intet Under, om hun reent havde glemt Thaddæus. Først en Maaned sildigere — det var i Mai, saa Dage før hendes Afreise til Ronquerolles — saa hun Capitainen igjen. Han stod omhyggelig paaklædt i en af Sidealleerne i Champs Elysées for at glæde sig ved Synet af Grevinden, der rullede forbi i sin elegante Calesche, med fyrige Heste for og straalende Livreer.

„Der staaer Capitainen“, sagde hun til sin Mand.

„Hvor han seer lykkelig ud!“ svarede Adam. Det er hans egentlige Festsdag! Der er ingen smukkere Ekvipage til end vor, og han kjender ikke nogen større Lykke end at lægge Mærke til, hvorledes man misunder os. Seer Du ham her for første Gang? Han er næsten her hver evige Dag.“

„Hvad tænker han vel paa?“ spurgte Clementine.

„Han tænker i dette Dieblis paa, at Vinteren har kostet os mange Penge, og at vi vil spare endeel ved at opholde os hos Onkel“, svarede Adam.

Grevinden befalede, da de kom i Nærheden af det Sted, hvor Capitainen stod, at man skulde holde, og indbød ham til at tage Plads ved sin Side. Thaddæus blev rød som et Kirsebær.

„Det vover jeg ikke“, sagde han, „thi jeg har nylig røget Cigar.“

„Det gjør Adam jo ogsaa!“ svarede Grevinden levende.

„Ja, men det er Adam“, sagde Paz.

„Og hvorfor skulde Thaddæus ikke have den samme Forret?“ spurgte Grevinden smilende.

Dette fortryllende Smil feirede over alle Capitainens heroiiske Beslutninger. Han saae paa Clementine med et brændende Blik, der dog mildnedes Noget ved Indtrykket af den taknemlige Hengivenhed, som hele hans Liv jo gif op i.

Grevinden viklede Armene i sit Shawl, lagde sig

estertænkfom tilbage i Vognen uden at bryde sig om, at det gik ud over de smukke Blomster paa hendes Hat, og fæstede Blikket paa de Forbigaaende. Hun saae dog slet Ingen, men kom uvilkaarligt til at anstille Betragtninger og Sammenligninger, der ingenlunde vare fordeelagtige for hendes Gemal, og den onde Dæmon, der er Menneskeslægtens Fjende, sørgede for, at hun ikke vækkedes af disse Betragtninger, for hun rullede ind i Gaarden.

„De spiser med os til Middag, hvis De vil have, at jeg skal tilgive Dem Deres tidligere Uhygighed“, sagde hun, idet hun steg ud. „De er ogsaa for mig: min Ven Thaddæus, ligesom De er det for Aldam. Jeg veed, hvad De skulder ham, men jeg veed ogsaa, hvad vi har Dem at takke for. Et Par hoimodige Venstabsbeviser af min Mand gjengjælder De med en Hengivenhed, der aldrig fornægter sig. Min Fader, min Onkel og Tante spise hos os i Dag. Gaa nu op og klæd Dem om“, foiede hun til, idet hun gav ham Haanden.

Det var med blandede Følelser, at Thaddæus ilede op paa sit Bærelse og klædte sig om; han var den Sidste, der kom, og i Spisesalen gjorde han sig igjen Umage for at spille den gamle Soldat, der ikke kan bruges til Andet end at være Intendant; men denne gang lykkedes det ham ikke at stufte Clementine. Hvert Blik havde forraadt ham, og Clementine gjorde sig en Fornoielse af at underrette sin Onkel om, hvor-

meget de skyldte Grev Pab, der i sin Veffedenhed lod sig noie med at vare sin Vens Factotum.

„Men hvoraf kommer det da, at det er første Gang, jeg har den Fornielse at see Grev Pab?“ spurgte Marquien.

„Fordi han er en Skjelm og en Hemmeligheds-krammer“, svarede Clementine, idet hun tilkastede Pab et Blik, der skulde formaac ham til at forandre sin Opførel.

Marquien og hans Søster veglede ved disse Ord et eiendommeligt Diekast, der paa engang streifede deres Niece, Grev Adam og Pab. Det var en kort lille Scene, som man kun i Italien og Paris kan opleve Mage til, thi det er kun der, at man kan sige faameget med et Blik. Den Kunst, at lægge hele Indholdet af en Tale, et Digt eller en Tragedie i et Diekast, lærer man kun under Paavirkningen af den yderste Trældom eller den mest uindstrænkede Frihed. Adam, Marquien og Grevinden lagde iffe Mærke til det bethdningsfulde Blik, der vegledes mellem den gamle Skofette og den snue Diplomat, men Pab forstod som en tro Hund, hvad der laa i det, og vi vilde blive altfor vidtloftige, om vi vilde skildre alle de stormende Følelser, som denne lille Scene, der kun varede et Par Secunder, fremkaldte i hans Sjæl.

„Onkelen og Tanten troe allerede, at hun elsker mig“, sagde han til sig selv. „Min Lykke beroer alt-

faa maaskee kun paa min egen Kjæthed
men Adam!"

Kjærlighed og Længsel, der begge ere ligesaa mægtige som Taknemlighed og Venstabs, havde en haard Kamp at bestaae, og i det forste Dieblit seirede Kjærligheden og forlangte sin Ret. Pay blev paa engang meddelende og aandrig; han vilde behage, og, foranlediget ved et Spørgsmaal af Diplomaten, gav han i store Omrids en Skildring af den polste Opstand. Han saae, at Clementines Dine hang ved hans Læber. Hun saae i ham kun en Heros og glemte aldeles, at ogsaa Adam, efterat have offret Trediedelen af sin store Formue, havde baade kæmpet og blødt og var gaaet i Landflygtighed. Da Kaffen var druffet Kl. 9, kyskede Tanten sin Niece paa Panden, trykkede hendes Haand og tog i Kraft af sit Slægtstabs Adam med sig. Marquien og Onklen tilbragte endnu en halv Snees Minuter ved Kaffebordet og lod saa Pay og Clementine blive alene tilbage.

„Jeg vil ogsaa anbefale mig, Fru Grevinde“, sagde Pay, „thi jeg forudsætter, at De vil træffe Deres Familie i Operaen.“

„Nei, jeg har ingen Lyst til at see paa Dands“, svarede hun; „der bliver i Aften givet en affhyelig Ballet: Oprøret i Sevillet.“ Efter en kort Pause søiede hun til uden at see paa Pay: „For to Aar siden vilde Adam ikke være gaaet i Theatret uden mig.“

„Men han elsker Dem lidenskabeligt“, svarede Thaddæus.

„Og det er maaskee Grunden til, at han i Morgen elsker mig slet ikke.“

„Pariserinderne ere ubegribelige“, sagde Paß; „elstes de med Lidenskab saa forlange de Fornuft, og elsker man dem fornuftigt, saa beskylde de os for, at vi ikke engang veed, hvad Kjærlighed er.“

„Og deri have vi Ret“, svarede hun smilende, „Jeg kjender Adam temmelig noie og bebreider ham Intet. Han er ustadig og slagrende og fremfor Alt grand seigneur. Han holder af at foie sig efter mine Luner og vil aldrig modsætte sig noget af mine Duffer, men“

„Hvor er der et Egteskab, der ikke har et Men?“ sagde Thaddæus sagte, idet han forsøgte at give Grevindens Tanker en anden Retning.

Ogsaa i det bestedneste og mest tilbageholdne Menneſte vilde der i dette Dieblif være opbluſſet en Tanke, som næsten bragte den stakkels Capitain til at gaae fra Sands og Samling.

„Hvis jeg ikke nu tilſtaer, at jeg elsker hende, saa er jeg en Dumrian“, sagde han til sig selv i et af disse Momenter, hvor de forskjelligste Tanker vilde krydse hinanden. Grevinden kastede et hemmeligt Blik til Paß, og han holdt i Speilet Die med hende. Men han sad med den uskyldigste Mine af Verden som et Menneſte, der ikke har Andet at gjøre, end at hvile

ud og fordoie; han foldede Hænderne over Maven og dreiede mechanic paa Tommelfingeren, som Vgtemænd og gamle Folk pleie at gjøre, og syntes ganske optaget heraf.

„Saa fiig mig dog noget Godt om Aldam!“ udbrod Clementine halv utaalmodig og halv vred. „Siig dog, at De kjender ham, at han hverken er ustabig eller slagrende!“

„Nu er Diebliffet kommet til at opreise en uoverstigelig Stranke imellem os!“ tænkte Thaddæus, idet han med et hurtigt Omløb forberedte sig paa en heroisk Usandhed.

„Jeg skal siige Dem noget Godt om Aldam“, sagde han; „nei, dertil elsker jeg ham for høit, thi De vilde dog ikke troe, mig. Endnu mindre er jeg istand til at siige noget Ondt om ham. De seer altsaa, at den Rolle, jeg skal spille mellem dem Begge, har sine Bansteligheder.“

Clementine saae ned for sig. „J Nordboere have kun physisht Mod, J ere usikre og vakkende i Eders Beslutninger“, mumlede hun imellem Tænderne.

„Men hvad vil De foretage Dem den hele lange Aften?“ spurgte Bay i en paatagen let Tone.

„De vil altsaa ikke gjøre mig Selstab?“

„Nei, De vil tilgive, at jeg forlader Dem.“

„Ja saa? Hvor skal De hen?“

„Jeg maa hen i Circus paa Champs Elysées,

hvor der i Aften er en Forestilling, som jeg ikke tør forsømme"

„Hvorfor ikke?" spurgte Clementine halv jortornet.

„Skal jeg nodes til at sige Dem det", svarede han med paatagen Udseelse. „Skal jeg tilstaae for Dem, hvad jeg endogfaa skjuler for den gode Aldam, der troer, at jeg kun bærer Bolen i mit Hjerte."

„Ah, De har en Hemmelighed."

„Ja, og en som jeg stammer mig over"

„Som De stammer Dem over? De."

„Ja, netop. Jeg er dødelig forelsket i et lille Pigebarn, som flakker omkring med en Kunstberiderfamilie, og som jeg har skaffet et Engagement hos Direktøren for Circus."

„Er hun smuk?"

„Ja, i mine Dine", svarede han i en melancholisk Tone. „Malaga, det er hendes Kunstnernavn, er baade stærk, smuk og smidig. Hvorfor jeg foretrækker hende for alle Andre, skulde jeg have ondt ved at sige; men naar jeg seer hende med et blaat Aftastes Baand om det mørke Haar, iført en hvid guldbræmmet Tunika og Silke-tricots, der give hende Udseende af en levende græst Statue; naar hun til Klangen af en krigerisk Musik flyver forbi mig med en Fane i Haanden, eller springer igjennem en Papirskive og jager videre paa den galopperende Hest under Publicums Jubel: saa bringer hun mig i et Oprør"

„Mere endnu end en smuk Dame paa et Bal?“
spurgte Clementine med udfordrende Forundring.

„Ja, mere endnu“, svarede Pab med halvkvalt Stemme. „Denne beundringsværdige Hurtighed og denne Gracie, der udvikler sig under bestandige Farer, forekommer mig at være Kvindens høieste Triumf. Cinti og Malibran, Grisi og Taglioni, Pasta og Fanny Elsker. alle vor Scenes nuværende og tidligere Celebriteter, forekomme mig ikke værdige til at løse Malagas Stobaand, naar hun i fuld Galop springer ned af sin Hest og op paa den igjen, naar hun lader sig glide ned af den tilbenskre og svinger sig op paa den igjen tilhoire, naar hun som en Logtemand veltigerer frem og tilbage under det stormende Ridt, eller staaer paa Fodspidserne paa den utoilede Hest og strikker Stromper eller bager Eggekager. Hun er et Indbegreb af Ynde og Behændighed, og saa er hun begavet med en saa herkulist Styrke, at hun er istand til med den ene af sine smaa Hænder eller med Spidsen af sin Fod at holde sig tre fire Mænd fra Livet — o, hun er Gymnastikens Gudinde!“

„Men hun er vel dum?“

„Dvertimod, hun er et af de interessanteste Fruentimmer, som man kan tænke sig. Sorgløs som en Egeunerste udtaler hun Alt, hvad der farer hende igjennem Hovedet, og bekymrer sig ikke mere om Fremtiden, end De om hvad der bliver af den Stilling, som De tilkaster en Fattig. Ingen kan bilde hende

ind, at en gammel Diplomat er en smuk ung Mand, og ikke for en Million forandrer hun sin Mening. Hertil kommer, at hun har en Sundhed, som ikke lader sig anfagte, en Appetit, der er ubeskrivelig og at hendes Tænder ligne to og tredive kostbare Perler, der ere indfattede i Koraller. For smukke og stærke Mandfolk, Gløuner og Bajadser har hun en afgjort Forkjærlighed. Hendes Lærer, et forfærdeligt raat Menneſte, pryglede hende næſten ihjel for at bibringe hende Gratie, Driftighed og Smidighed."

"Men De er jo ude af Dem ſelv for denne Malaga", ſagde Grevinden.

"Malaga hedder hun kun paa Placaterne", ſvarede Paſ. "Forreſten boer hun ſom en Prindsſeſſe i rue St. Lazare paa en nydelig tredie Sal, og der har hun Intet med Kunſtberiderſten at gjøre."

"Og beſvarer hun Deres Kjærlighed?"

"Ja, hun elſter mig, hvad der ſagtens forekommer Dem meget latterligt — blot for min Nationalitets Skyld. For hende er enhver Polak en Boniatowſki, der paa ſin Fejt omkommer i Elſteren, thi i Frankrig anſeer man jo Elſteren, hvori intet Menneſte kan drukne, for en rivende Flod, hvis Bølger ſlog ſammen over Boniatowſki . . . Men med alt det er jeg dog ulykkelig!"

"De Mandfolk ſtulle altid elſte noget Ualmindeligt," ſagde Clementine.

„Gjør ikke Fruentimmerne det samme?“ svarede Thaddæus.

„Jeg kjender allerede Aldam saa godt, at jeg veed, at han meget let kan glemme mig for saadan en Luftspringerste som Malaga Men hvor har De først truffet paa hende?“

„Jeg saae hende forste Gang ifjor Efteraar i St. Cloud paa en Estrade, hvor hendes Selskab præfenterede sig for Publicum. Hendes Kammerater, der alle vare i polit Costume, gjorde et forfærdeligt Spectakel, men hun stod taus og stille. Jeg troede at bemærke en vis Tungfjindighed i hendes Væsen, og det var det, der drog mig til hende.“

Grevinden saae lidt estertænksum og næsten bedrovet ud. „Stakkels gode Thaddæus!“ sagde hun med et fint lille Smil, men derpaa foiede hun til med en virkelig fornem Dames hele Godmodighed: „Gaa De kun! slynd Dem hen til deres olympiske Circus.“

Thaddæus tog hendes Haand og kyssede den.

For ham var det nu Hovedsagen at give sin opdigtede Videnskab for Kunstberidersken et Anstrog af Virkelighed. Det eneste sande Ord i hans hele Fortælling var det, at den berømte Malaga virkelig gjorde Sykke i Circus, og at hun i St. Cloud et Dieblif havde tiltrukket sig hans Opmærksomhed. For ganske kort siden havde han seet hendes Navn paa Placaterne udenfor den olympiske Circus og deraf vidste han, at hun var der. Han begav sig nu derhen for at gjensee

den smukke Veriderste, og her horte han af en Ridenægt, hvem han stak nogle Frances i Haanden, at Malaga egentlig hed Marguerite Turquet og boede paa en femte Sal i rue des Fossés du Temple.

Næste Morgen begav Patz sig med et tungt Hjerte hen til Faubourg du Temple for at spørge efter Mademoiselle Turquet.

„Malaga!“ raabte Portnerfsken, der styrtede op til femte Sal. „Der er en fornem Mand dernede, som spørger efter Dem. Han taler for Diebliffet med Chapuzot.“

„Mange Tak, Madame Chapuzot — men hvad vil den fornemme Herre tænke, naar han træffer mig ifærd med at stryge min Kjole?“

„Det gjør ikke Noget — naar man er forelsket, finder man sig i Alt.“

„Er det en Englænder? de Folk interessere sig for Heste . . .“

„Nei, han seer snarere ud som en Spanier.“

„Det er kjedeligt, for man siger om Spanierne Nei, Madame Chapuzot, De maa ikke gaae! bliv hellere heroppe, saa er jeg dog ikke ganske alene.“

Der blev banket paa Doren i det samme. „Hvem onsker De at tale med?“ spurgte Madame Chapuzot, idet hun lukkede op.

„Mademoiselle Turquet.“

„Her er en Person, der spørger efter Dig, mit Barn!“ sagde Portnerkonen og kroede sig.

En Snor, der var trukket tværs over Bærelset, og hvorpaa Kunstnerinden tørrede sit Loi, rev Capitainen Hatten af Hovedet.

„Hvad er til Deres Tjeneste,“ spurgte Malaga og tog Hatten op.

„Jeg har seet Dem i cirque olympique, Froken, og De erindrer mig levende om en Datter, som jeg har mistet. I Erindring om min Heloise, som De ligner saa paafaldende, er det mit Ønske, at jeg kunde være Dem til nogen Nytte.“

„Men vil De ikke sætte Dem ned, Herr General!“ sagde Madame Chapuzot. „Deres Tilbud er meget smukt meget galant“

„Her er ikke Tale om noget Galanteri, min gode Kone,“ svarede Paß. „Jeg er en trostesløs Fader, der kun vil benytte en tilfældig Lighed for at stufte mig selv.“

„De vil altsaa betragte mig som en Datter,“ sagde Malaga listigt uden at ane, hvor nær hun var ved Sandheden.

„Ja,“ svarede Paß, „jeg vil besøge Dem engang imellem, og for at Illusionen kan blive saameget fuldstændigere, vil jeg leie Dem en smuk Bolig og meublere den elegant.“

„Jeg skal have mine egne Meubler!“ raabte Malaga og saae hen til Madame Chapuzot.

„Ja, og de Bekvemmeligheder, De forresten sætter Pris paa,“ tilfoiede Paß.

Malaga saae mistroist paa den Fremmede: „Hvad Landsmand er De?“ spurgte hun.

„Jeg er en Polak.“

„Saa gaaer jeg ind paa Deres Forslag,“ sagde hun.

Bay anbefalede sig og lovede at komme igjen.

„Hvad siger De dertil, Madame Chapuzot?“ spurgte Malaga. „Jeg er bange for, at dette Menneske smorer mig om Munden med Honning og har noget Ondt i Sinde. Men ligemeget — jeg vil risikere det.“

En Maanedstid efter var den smukke Kunstberedste flyttet ind i en nydelig Bolig, som Grev Adams Tapetserer havde indrettet for hende, thi Bay onskede nok, at man i det Laginstiske Palais skulde snakke om hans Daarskaber. Malaga, for hvem det Hele var som et Eventyr i Tusind og een Nat, lod Madame Chapuzot flytte hen til sig til sin Opvartning og ventede utaalmodig med hende paa Oplosningen af denne Gaade.

Men der forløb et heelt Sjerdingaar, og endnu vidste hverken Malaga eller Familien Chapuzot, hvorledes de skulde forklare sig denne Caprice af den polske Magnat. Bay tilbragte hver Uge en Timestid hos Malaga, men han blev altid i Salonen og lod sig aldrig bevæge til at gaae ind i de andre Værelser. Han erkjendte sig deeltagende om Alt, hvad der angik Malagas daglige Liv, og lod, hvergang han gik, nogle Guldstykker blive tilbage paa Kamingen.

„Han seer ud, som han kjæder sig,“ sagde Madame Chapuzot.

„Og han er kold som Is,“ tilføiede Malaga.

Den Sum, som Paz regelmæssigt lod blive tilbage, satte hende istand til at føre et Liv, der var ligefrem glimrende i Modsætning til hendes tidligere, og snart udbredte der sig blandt Kunstnerne og Kunstnerinderne i Circus de forunderligste Nygter om Malagas fabelagtige Lykke, og Elownerne og Statisterne forsikrede, at hun spiste kun paa Guld. Hun viste sig i Circus med de allernydeligste Burmuser og Shawler, og snart ansaaes det for en afgjort Sag, at en Veriderste aldrig kunde træffe paa en bedre Ven end denne Polak, der desuden hverken var lunefuld eller jaloux og lod Malaga have den mest uindskrænkede Frihed.

Malaga havde de smukkeste Hatte og kjorte undertiden i en Caleshevogn en Tour i Boulognefoven; den unge elegante Verden begyndte at lægge Mærke til hende og hendes Collegaer at snakke Ondt om hende. Man fortalte, at hun var Sounambule, og at Polakken var en Magnetiseur, der søgte efter de Bises Steen. Andre endnu giftigere Antydninger gjorde Malaga endnu uhyggeligere end fordum Pshche, og en Dag fortalte hun, opløst i Taarer, Grevens Alt, hvad hun havde maattet høre.

„Hvorfor vil man ærgre mig?“ sluttede hun sin Fortælling. „Hvad er Meningen med, at man siger,

at De vil magnetisere mig for at finde Stene indeni mig? Hvorfor vil man compromittere mig saa skammeligt?"

Paa alt dette svarede Paz ikke et eneste Ord.

Endelig lykkedes det Herr Chapuzot at opspørge Grevens Navn og Bolig og at faae i Palaiset Laginstit de allerpaalideligste Efterretninger. Paz var ugift, og hverken i Polen eller Frankrig vidste man Noget om en afdød Datter.

Malaga begyndte at blive bange.

„Mit Barn," sagde Madame Chapuzot, „dette Uhyre . . . (han maatte naturligvis være et Uhyre, naar han kunde see paa en saa nydelig Person som Malaga og lade det blive derved!) dette Uhyre snakker Dig kun Noget for, for at forlede Dig til noget Uloeligt og Forbryderisk! Store Gud, hvis Du skulde komme for Juryn, eller — jeg skjælver alene ved Tanken, hvis Du skulde faae med Politiet at gjøre, og man skulde see dit Navn i Aviserne! . . . Veed Du, hvad jeg i dit Sted vilde gjøre? . . . jeg vilde i dit Sted for min egen Sikkerheds Skyld selv anmeldte det for Politiet."

En Dag, da alt dette løb om i Hovedet paa Malaga, og Paz som sædvanligt lagde sine Guldstykker, tog hun dem og kastede dem hen for Fødderne af ham. „Jeg vil ikke have stjaalne Penge," sagde hun.

Capitainen gav Madame Chapuzot Pengene og

kom ikke mere igjen. Clementine opholdt sig dengang paa sin Onkels Gods i Bourgogne.

At Polakken med eet udeblev fra sin sædvanlige Plads i Circus gjorde ikke ringe Opsigt mellem Kunstnerne. Nogle betragtede Malagas Opsørsel som en Dumhed, Andre som en List. Polakkens Forhold forekom imidlertid selv de snildeste Truentimmer uforklarligt, og Thaddæus fik i en eneste Uge ikke mindre end syv og tredive Breve fra tvivlsomme Damer.

To Maaneder efter fik han et Brev fra den smukke Kunstberiderse, der allerede sad i Gjæld op over Ørene. Det lod saaledes:

„Er det muligt, at De, hvem jeg endnu vover at kalde min Ven, kan have nogen Sympathi for mig efter hvad der er forefaldet imellem os? I hvad der end har krænket og fornærmet Dem, mit Hjerte har ingen Skyld deri. Hvis det ikke er Dem altfor ubehageligt at see mig, saa kom igjen til mig ligesom tidligere, hvis ikke, saa er Fortvivlelsen min Lod. Jeg er i den største Elendighed. Igaar levede jeg af en Silb til to Sous og et Brod til een — er det en Levemaade for mig, som De engang har stjænket Deres Venstab? Familien Chapuzot seer jeg heller ikke mere, og jeg har nu lært hvad der er ved Dem. En Hund, som man fodrer, forlader En ikke, men de gaae deres Vej. Berten og en Juveleer har lagt Beslag paa mit Indbo og alle mine Sager, og hvad jeg havde af

Køstbarheder havde jeg allerede i Forveien bragt paa Assistentshuset. Jeg har nu ikke Andet tilbage end Grindringen om Dem. Nu kommer tilmed Vinteren, og jeg kan ikke engang skaffe mig en varm Stue, thi paa Boulevarden spiller man kun Melodramaer, hvori jeg blot har Smaaroller og kan ikke faae Leilighed til at vise mig. Hvorledes kunde De i den Grad misforstaae mine Følelser? mit Vel synes at glæde Dem, hvor kunde De da gjøre mig saa elendig? o, min eneste Ven paa Jorden, vil De vrede, naar jeg onsker at vide, om jeg har mistet Dem for bestandig? Sæt, at jeg i det Dieblif, jeg springer igjennem et Loudebaand, kom til at tænke paa Dem, saa vilde jeg være istand til at forfeile Tempoet og brække Arme og Been! men hvorledes det end gaaer, er jeg, saalænge jeg lever,

Deres

Marguerite Turquet.

Det Brev er rigeligt de Penge værd, som det koster mig! sagde Thaddæus og brast i Latter.

Dagen efter kom Clementine tilbage, og hun var smukkere og gratieusere end nogensinde. Ved Middagsbordet viste hun Capitainen den fuldstændigste Digegyldighed. Da han var borte, foresaldt der en lille Scene imellem Greven og hans Hustru. Under Paastid af at ville høre Adams Raad havde Paq viist

ham Malagas Brev, som denne havde stuet til sig, og Paß lod, som han glemte at forlange det tilbage.

„Staffels Thaddæus,“ sagde Adam. „Det er sorgeligt, at et saa udmærket Menneske skal være til Nar for saadan en Beriderste! det er tydeligt, at han maa gaae under. Læs selv!“ sviede han til, idet han rakte Clementine Malagas Brev. Hun lod Dinene flyve henover det, det lugtede af Tobak, og hun kastede det fra sig med Modbydelighed.

„Jeg frygter for, at hun faaer ham i sit Garn igjen,“ sagde Adam.

„Skulde han virkelig være saa svag!“ raabte Clementine. „Mod den Slags Fruentimmer ere I meget overbærende.“

„De trænge ogsaa til det!“ sagde Adam.

„Jeg indseer nu, at Thaddæus gjorde Ret i ikke at blande sig i vort Selskab.“

„Du gaaer for vidt, min Engel,“ sagde Greven, der vel i Begyndelsen var glad ved at kunne nedsætte sin Ven en Smule i sin Kones Dine men alligevel ikke vilde Synderens Dod.

Paß, der kjendte Adam, havde paa Skront bedt ham om at være taus. Han lod, som om han kun underrettede ham om Sagen for at undstjylde sin Ddsfælselighed og bede ham forstrække sig med et Par tusind Francs til Malaga.

„Men han ruinerer Dig!“ raabte Clementine i

denne skarpe Tone, der er eieudommelig for Pariserinden, naar hun beghynder at blive mistroisk.

„Nei, dertil kjender jeg ham for godt,“ svarede Adam. „Han vil utvivlsomt opoffre Malaga for os.“

„Det vil jeg see paa!“ raabte Grevinden.

„Saa snart jeg seer, at hans Belsærd virkelig staaer paa Spil, vil jeg tale alvorligt med ham og opfordre ham til at rive sig løs fra dette Forhold. Constantin har sagt mig, at Bay, der ellers er saa maadeholden, i den sidste Tid ikke sjelden er kommen ganske exalteret hjem . . . hvis han skulde slaae sig til Drik, vilde det gjøre mig ligesaa ondt, som om han var min egen Broder.“

„Jeg vil ikke høre mere, det er altfor modbydeligt!“ raabte Grevinden og vendte sig bort.

Et Par Dage efter kunde Capitainen i Grevindens hele Opførsel, i hendes Blik og hendes Tone spore Følgerne af Adams Indiscretion. Hendes Foragt havde paa engang gravet et Svælg imellem dem Begge, og en dyb Melancholi greb ham ved Tanken om, at denne Foragt var hans eget Værk. Livet beghyndte at tynges haardt paa ham, og det mest straalende Sollys forekom ham mat og farveløst.

Midt i dette Hav af Smerter havde han dog af og til et glad Dieblif. Han kunde nu, naar han stod heune i en Vinduesfordybning uden Frygt beundre Grevinden, saameget som han vilde, thi hun værdigede ham ikke meer den ringeste Opmærksomhed. Uden Fare

kunde han være lutter Die og Dre: ikke en eneste af hendes Bevægelser, ikke en Lyd af hendes Stemme gik tabt for ham. Hans Liv gik op i hendes, han kunde selv passe hendes Hest, han kunde med fordoblet Iver varetage hendes rige og elegante Husvæsen, besørge og anordne Alt, og denne stille Lykke begrov han i sit Hjertes Dyb ligesom en Moder, hvis Barn aldrig erfarer, hvormeget det har kostet hende. Var denne Kjærlighed ikke endnu skjønnere og ædlere end Petrarcas for Laura, der fandt sin Belønning og sin Roes i Boetsiens Triumfer. Alligevel — hvor dog Kjærligheden er forunderlig! — alligevel, trods denne hemmelige Lykke, folte Pab sig fortæret af Græmmelse. Kjærlighed kan ikke eksistere, uden at Manden kan gjøre sin Overlegenhed gjældende, og man bliver saa sjelden elstet, naar man ikke er agtet, at Thaddæus maatte forbløde af de Saar, han selv havde tilføiet sig. Han blev gul og mager og tilfjeldt saa syg, at han hele Februarmaaned maatte holde Sengen med en suigende Feber, uden dog at ville tilkalde nogen Læge.

Grev Adam var meget bekymret for sin stakkels Ven. Grevindens derimod havde den Grusomhed i en lille Kreds at yttre: „Lad ham dog i Fred! Seer Du ikke, at han lider af olympiske Smertter?“ Dette Ord vakte igjen hos Pab Fortvivlelsens Mod. Han stod op, forsøgte paa at adspredde sig og kom sig.

Med Februarmaanedes Udgang tabte Adam i Foctey-Klubben en temmelig betydelig Sum, og da han

nodig vilde sige det til sin Kone, bad han Thaddæus om at tage denne Sum paa sig og lade den gaae paa Malagas Regning.

„Der ligger jo ingen Magt paa, om hun koster Dig en Snees tusind Francs endnu,“ sagde han, „men jeg vilde tabe i Afgøelse hos Grevinden, naar hun vidste, at jeg har tabt denne Sum i Spil, hun vilde maaskee gjøre sig Bekymringer for Fremtiden.“

„Ogsaa det endnu!“ sagde Pæg og sukkede dybt.

„Kjære Thaddæus, viis mig denne Tjeneste — jeg veed jo, hvormeget jeg er i din Gjæld,“ raabte Greven.

„Men huft saa paa, Aldam, at Du vil faae Vorn — og hold derfor op med at spille,“ bad Thaddæus.

— — „Malaga koster os igjen tyvetusind Francs!“ raabte Grevinden nogle Dage efter. „Titusind har hun koftet os i Forveien, det gjør tredivetusind, det vil sige femtenhundrede Francs Mente eller ligesaa meget, som mangen lille Familie har at leve af. I Polakker ere nogle forunderlige Mennesker. Du synes ikke engang at tage Dig det nær,“ svarede hun til, idet hun plukkede nogle Dribhusblomster.

„Den stakkels Pæg . . .“

„Den stakkels Pæg og altid den stakkels Pæg,“ afbrød hun ham, „hvad nytter os egentlig den stakkels Pæg? jeg kan selv bestyre mit Husvæsen! Giv ham de hundrede Louisd'orer om Naret, som han tid-

ligere har afflaaet, og lad ham saa gjøre med sin Circus, hvad han vil."

„Paß er os meget nyttig; han sparer os mange tusind Francs om Maret, og han har desuden, min Engel, anbragt hundredetusind Francs for os hos Rothschild, som enhver anden Intendant vilde have stuet i sin Lomme."

Clementine syntes at blive beroliget, men hendes Følelser ligesoverfor Thaddæus bleve ikke venligere derfor. Nogle Dage derefter lod hun ham bede om at komme ind i sit Boudoir, hvor hun et Aarstid iforveien havde grebet sig i at anstille en farlig Sammenligning mellem ham og hendes Mand. Denne Gang modtog hun ham alene uden at tænke paa nogen Fare.

„Min kjære Paß," begyndte hun med denne nedladende Fortrolighed, som fornemme Folk pleie at betjene sig af mod deres Underordnede, „min kjære Paß, hvis De virkelig holder saameget af Adam, som De selv siger, saa vilde De gjøre os en Tjeneste, som han aldrig vilde forlange af Dem, men som jeg, hans Kone, fremkommer med uden Betænkning . . ."

„Dreier det sig om Malaga?" spurgte Thaddæus med bitter Ironi.

„Uden Omsvøb, ja," svarede hun. „Hvis De vil blive hos os, og hvis vort Vensteb er Dem kjær, saa opgiv Malaga. Hvorledes kan en gammel Soldat . . ."

„Jeg er kun fem og tredive Aar og har ikke et graat Haar.“

„Men De seer ud, som om De har, og det er ganske det samme,“ svarede Grevinden. „Hvorledes kan et saa klart og lyst Hoved, en Mand med saa fremragende Egenheder . . . (disse strækkelige Ord udtalte hun aabenbart i den Hensigt at gjenvække hans Sjæls Udel, og hun vedblev efter en umærkelig Pause, som fremkaldtes af en Gestus af Capitainen) hvorledes kan en Mand af Deres Værd og Deres Grundfættninger lade sig stusse og fange som et lille Barn! Deres Forhold til Malaga har hjulpet hende til en vis Beromthed . . . Min egen Dufel har søgt hendes Bekjendtskab og har gjort det . . . men han er ikke den Gæste. Malaga modtager alle disse . . . fy! Jeg havde tiltroet Dem en vis Stolthed. Var det da et saa stort Offer, at bryde dette Forhold, at Jutet kunde holde Dem skadesløs derfor?“

„Hvis jeg ved noget som helst Offer kunde gjenvinde Deres Agtelse, vilde jeg bringe det uden at tove. Men at bryde med Malaga er ikke engang et Offer.“

„I Deres Stilling og som Mand vilde jeg sandsynligviis tale ligesaadan, men De kan saameget mindre fage det, ilde op, om jeg betragter Offeret som stort og vilde tilregne Dem det som et saadant.“

Bay fjernede sig. Han var bange for at lade sig henrive til en Daarftab, thi han følte, at vilde og

ustyrlige Tanker begyndte at gjære hos ham. Han gik ud i den friske Luft, uden at det lykkes ham at kjole sine brændende Kinder og sin Bænde. Bestændig hørte han de Ord: Jeg havde tiltroet Dem mere Stolthed! — „Og med alt det talte hun for et Aars-tid siden til mig, som om det var mig, der havde slaaet Russerne ganske alene!“ sagde han til sig selv. Han tænkte paa at forlade Huset Laginsti for at tage Tjeneste mellem Spahjerne og søge Døden i Afrika — men en forfærdelig Frygt holdt ham tilbage. „Hvad skal hun begynde paa uden mig?“ spurgte han sig selv, „hun vil blive ruineret. Staffels lille Grevinde! det vilde jo være grueligt, hvis hun skulde komme til at leve af en tredive tusind Francs! — Nu da,“ sluttede han sin Monolog, „eftersom hun nu engang er tabt for mig, saa lad os fatte Mod og føre Værket tilende.“

Som bekjendt har Carnevalet i Paris siden 1830 udviklet sig saa fabelagtigt, at det er blevet europæisk berømt og fremtræder endnu mere bevæget og burlesk end det salige Carneval i Venedig. Have Pariserne maaskee, paa Grund af Rigdommens hurtige Dalen, taget deres Tilflugt til det Surrogat at more sig i Mascarer, ligesom de jo ogsaa i deres Klubber holde Saloner uden Husets Damer, uden fine Sæder og med ringe Bekostning? Hvorledes det nu end er, bragte Martsmaaned en Strom af Baller, hvori Dands og Poesi, Munterhed og Tummel, groteske Billeder og Uhyggheder, krydrede med Pariservittighed, daglig over-

bøde hinanden. Og al denne Galstak fandt sit Pandæmonium i Rue St. Honoré og sin Napoleon i Musard, en lille Mand, der alene syntes skabt til at dirigere denne affindige Musik og disse vilde Galopader, som skrive sig fra Huber, thi det var hans Opera, Maskeballet, der bragte dem ind i Verden. Og er ikke i Virkeligheden den kæmpemæssige Finale i denne Opera et Symbol paa en Tid, hvori Alt med Drommens Hurtighed drager forbi os?

Til et af disse Musard-Baller førte den alvorlige Thaddæus, der var et idealt Billede ubesmittet i sit Hjerte, Carnevalsdronningen Malaga, da han erføer, at Grevinden, i Selskab med sin Mand og et Par Familier af deres Bekjendtskab, vilde tage derhen for at lære dette Skuespil at kjende.

Fastelavns Mandag sad ogsaa Clementine i en sort Domino paa et af Amphitheatrene i denne babiloniske Sal, hvori siden Valentino gav sine Concerter, og her saa hun Thaddæus maskeret som Robert Macaire flyve forbi i en Galopade med Kunstberidersten i sine Arme. Hun var costumeret som Wild med en Maske Tjer paa Hovedet, saa hun tog sig ud som en Ranehest, og i denne Dragt hoppede hun som en Vogtemand omkring imellem Grupperne.

„I Polakker have ingen Charakter,“ sagde Clementine til sin Mand. „Hvem havde ikke skjenket denne Thaddæus sin fulde Fortrolighed? han havde

givet mig sit Ord, og anede allermindst, at jeg vilde komme her og see, hvorledes han brød det."

Nogle Dage efter spiste Bay hos Grevinden, og da Aldam efter Bordet lod dem Begge et Dieblit alene, tiltalte Clementine Capitainen paa en saadan Maade, at det blev ham aldeles tydeligt, at man ikke længer ønskede at beholde ham i Huset.

"De har Ret i, at det er uskelt af mig," sagde Bay, "jeg havde givet mit Ord, og det var ogsaa min faste Bestemmelse at opgive Malaga strax efter Carnevalet . . . men jeg vil oprigtigt tilstaae, at dette Pigebarn har et Herredomme over mig . . ."

"Et Pigebarn, der kan indlade sig paa saadanne Dands!"

"Jeg indrømmer, at jeg fortjener Deres Brede og vilde ogsaa strax forlade Deres Hus, men De kjen-der Aldam, og De vil blive nodt til at opbyde hele Deres Energi imod ham, naar jeg overlader Dem at bestyre Deres Formue. Trods min Videnstabs for Malaga har jeg dog ikke forsomt Deres Anliggender, men passet paa Deres Folk og havt Die med enhver Smaating. Jeg vilde ikke gjernø forlade Dem, førend jeg veed Dem istand til at træde i mit Fodspor. De har nu været gift i tre Aar og behøver ikke længer at frygte for de Svagheder, som man i Hvedebrodsdagene er udsat for; desuden besidder jo i vore Dage selv den fornemste Pariserinde et afgjort Regne- og Forvaltningstalent, og derfor vil jeg ogsaa nu, saasnart

jeg har overbeviist mig om Deres Dygtighed og Fasthed, forlade Deres Hus og Paris med det samme."

„Der taler Thaddæus fra Warschau, ikke han fra den olympiske Circus!" svarede hun; „gaa og vend helbredet tilbage til os."

„Helbredet! nei aldrig," sagde Pay og saac ned for sig. „De veed ikke, hvor original og pikant dette Fruentimmer er" og da han folte sit Mod synke, foiede han til: „iblandt alle vore overforfinede og fornemme Damer er der Ingen, der kan taale at sammenlignes med dette friske Naturbarns aabne og kjernefulde Bæsen."

„Jeg vilde dog meget have mig frabedt enhver Sammenligning med dette „friske Naturbarn!" svarede Grevinden heftigt, idet hun tilkastede ham et forbitret Blik.

Fra den Dag af bestræbte Grev Pay sig for at sætte Clementine ind i hendes Anliggender. Han underviste hende, gjorde hende bekendt med alle Vanskelighederne i Forvaltningen af hendes Formue, underrettede hende, om de virkelige Priser paa Alt og viste hende, hvorledes hun kunde undgaae at blive narret af sit Thende. Han sagde hende, at hun kunde forlade sig paa Constantin og gjøre ham til sin Husbefyrer, thi han havde selv opdraget ham til det — og med denne Forberedelse syntes Grevinden ham i Mai Maaned fuldkommen stiftet til selv at varetage sine Anliggender. Hun havde et klart Blik, et ube-

drageligt Instinkt og et medfødt Talent til at lede sit Husvæsen.

Denne Afslutning paa det hele Forhold, som Thaddæus paa den naturligste Maade havde hidført, skulde alligevel blive ham endnu meget smerteligere. Hans Lidelser vare endnu ikke endte, og han havde glemt at tage Tilfældet med i sin Beregning.

Adam blev alvorlig syg, og istedenfor at reise bort maatte Thaddæus overtage Posten som Sygebogter hos sin Ven. Som saadan var han utrættelig. En Kvinde, der havde fundet det Umagen værd at iagttage hans Opførsel med sin naturlige Skarpsindigheds Telestrop, vilde maaskee i Capitainens Heroisme have seet en Slags Bod, som ædle Sjæle undertiden paalægge sig selv, for at betvinge usfrivillige onde Tanker og Kærligheder — men Kvinderne see jo efter deres Sjælsstemning enten Alt eller Intet. Kjærligheden er deres eneste Lys.

I fem og fyrgetyve Dage og Nætter vangede Baz hos sin Ven uden at tænke paa Malaga, og det af den gode Grund, at han aldrig havde tænkt paa hende. Clementine, der saae Adam svæve i Livsfare, tilkaldte de berømteste Læger.

„Hvis han kommer fra det, skeer det kun derved, at hans Natur hjælper sig, og det gjælder da om, at de, der pleie ham, passe paa Momentet, hvor man kan komme Naturen tilhjælp. Grevens Liv er afhæn-

gigt af hans Sygebogteres Omhu," sagde Lægerne, og — det var deres sidste Ord.

Thaddæus opsogte Clementine for at meddele hende, hvad de havde sagt. Hun havde, deels for at faae frisk Luft og udhvile sig efter sine Anstrengelser, deels for ikke at forstyrre Lægerne, trukket sig tilbage til den chinesiske Hævepavillon, og medens Bay gjennem Grunsgangene gik hen til den, havde han en Følelse, som om han befandt sig i Dybet af den Danteste Afgrund. Den Ulykkelige havde aldrig for tænkt sig Virkeligheden af at kunne blive Clementines Vægtfælde, og han havde selv begravet alle sine Forhaabninger. Med en forstyrret Mine og ude af sig selv af Smerte traadte han ind i Pavillonen. Hans Ansigt saae ud som et Medusahoved.

„Han er død!" raabte Clementine.

„Lægerne opgibe ham og have intet andet Haab, end at hans Natur skal hjælpe ham! . . . Nei bliv! Lægerne ere derinde endnu."

„Stakkels Adam! Jeg har undertiden plaget ham," raabte Clementine.

„De har gjort ham meget lykkelig," svarede Thaddæus, „og De har baaret over med ham. I den Henseende kan De være rolig."

„Mit Tab er uerstatteligt!"

„Men, dyrebare Grevinde, sæt at Adam bukker under, var Deres Skjærlighed da virkelig saa stor . . ."

„Jeg har ikke elsket ham blindt eller lidenskabsligt," svarede hun, „men jeg elskede ham, som en Kone skal elske sin Mand."

„De vilde dog altid komme til at sørge mindre, end om han havde været en af hine Mænd, som udgjøre en Kones Stoltthed og Liv," sagde Thaddæus med en Stemme, som Clementine endnu aldrig havde hørt. „De kan godt være oprigtig ligeover for en Ven som mig. Jeg for min Deel vilde dybt beklage Adams Død; jeg elskede ham, længe forend han ægtede Dem, som min Son, og offrede ham hele mit Liv. Uden ham har Tilværelsen ingen Interesse for mig; men for en Enke paa fire og tyve Aar er Verden endnu bestandig smuk."

„De veed jo, at jeg elsker Ingen!" svarede hun i en haard Tone, som Smerten gjorde endnu haardere.

„Maaskee veed De heller ikke endnu, hvad det er at elske," sagde Thaddæus.

„O, hvis jeg havde Valget mellem Egtemænd, saa er jeg fornøstigt nok til at foretrække et Barn som min gode Adam fremfor langt bethdeligere Mænd. I tredive Dage har der kun været Spørgsmaal om, hvad enten vi skulde beholde ham eller ikke, og denne Tilstand har forberedt mig ligesom Dem paa vort Tab. Jeg kan være ganske aaben imod Dem og sige Dem, at jeg gjerne vilde give en Deel af mit eget Liv for at frelse min Mand. Hvad er en Kones Uafhæn-

gighed i Paris andet end en Tilladelse til at lade sig bedaare af usle eller odelagte Mandfolks falske Kjærlighedsforsikringer? Jeg har kun Eet at bede Gud om, og det er, at han endnu længe vil lade mig beholde denne elstværldige, godmodige og fordringsløse Mand, som jeg netop i den sidste Tid begyndte at faae nogen Magt over."

"De er aabenhjertig, og jeg elsker Dem derfor endnu mere!" sagde Thaddæus, idet han førte Clementines Haand til sine Læber. „Det har i saa alvorlige Dieblikke noget elendommeligt Tilfredsstillende at finde en Rone, som forsmaaer Hylleri. Man kan tale med Dem; lad os derfor kaste et Blik ind i Fremtiden og lad os tænke os det sørgelige Tilfælde, at Gud ikke hører Deres Bønner. De veed, at jeg er En af dem, der beder med Dem om, at Udam maa bevares os. De forløbne halvhundrede Nætter har ikke udtømt mine Kræfter; selv om han endnu i tredive Dage og Nætter behøvede Pleie, saa vilde De, Fru Grevinde, rolig kunne sove, medens jeg vaager, og hvis det er sandt, hvad Lægerne sige, at omhyggelig Pleie kan frelse ham, saa vil jeg rive ham ud af Dødens Arme. Men lad os alligevel sætte det Tilfælde, at Greven, trods Deres og min Omhu og Pleie, døde, og De da erfoer, at De havde været elstet — nei, hvad siger jeg, tilbedt og forgudet af en Mand, hvis Hjerte og Charakter var Dem værdig, at"

„Maaskee har jeg engang brændende onsket at møde en saadan Kjærlighed, men det er ikke skeet.“

„Hvis De nu alligevel tog fejl“

Clementine maalte Thaddæus, hos hvem hun mindre forudsatte Lidenskab end habeslyg Beregning, fra Top og til Taa med et Blik af den dybeste Foragt. „Stakkels Malaga!“ sagde hun derpaa med et Udtryk af Haan og Ringeagt og med en Betoning, som kun virkelig fornemme Damer have til deres Naadighed, og hvormed hun ganske knuste den stakkels Paj; derpaa reiste hun sig op og gik med stolte Skridt ud af Pavillonen uden at værdige ham et eneste Blik.

En Time efter sad Paj igjen ved den Syges Bæde og vaagede over ham med en Omhu, som om han ikke selv havde faaet et Dødsstod. Men fra hint Dieblig af blev han indesluttet og taus. Kampen med Sygdommen syntes alene at beskæftige ham, og han bestod den paa en Maade, der vakte Legernes høieste Beundring. Til enhver Tid paa Dagen og Natten fandt man ham med aabne Øine. Han viste ikke mindste Brede imod Clementine, men horte paa hendes Taksigelser uden at tage imod dem. „Hun skal have mig at takke for hans Liv,“ havde han sagt til sig selv, og det var, som om disse Ord bestandig stod for ham med Alldogstaver inde i Sygeværket. Efter fjorten Dages Forløb saae Clementine sig nødt til at indstrænke sin Andeel i Sygepleien, hvis hun ikke vilde

løbe Fare for at bukke under for sine Anstrengelser. Paq var og blev utrættelig.

Omjæder, henimod Udgangen af August, erklærede Bianchon, Huslægen, at Greven var uden Fare.

„De skylder ikke mig nogen Tak,“ sagde han til Grevinden. „Uden hans Ven havde vi ikke været istand til at frelse ham.“

Samme Dag som Scenen fandt Sted i den chinefiske Pabillon, kom Marquien af Nonquerolles, der skulde til Rusland i en hemmelig Mission, for at sige Farvel og endnu engang see til sin Neveu. Inden han tog bort havde Paq en kort Samtale med Diplomaten. Den Dag, da Adam gjorde sin første Udflugt med sin Kone, kom der en Gensd'arm ind i Gaarden, just som Bognen skulde rulle bort, og spurgte efter Grev Paq. Thaddæus, der sad paa Bogsædet, vendte sig om og modtog et Brev med Udenrigsministeriets Segl. Han stak det i Sidelommen med en Benvælgelse, der afholdt Clementine og Adam fra at spørge om Indholdet. Det gode Selskab besidder uuegtelig det Talent, at forståe et Sprog uden Ord — allivel benyttede Adam, da de naaede Porte Maillot, sin Met som Reconvalescent, der tør vente at see ethvert af sine Luner opfyldt.

„Smellem to Brødre, der holde af hinanden som vi To, kan der vel ikke være Tale om Indiskretion,“ sagde han. „Du veed, ikke sandt? hvad den Depesche

indeholder, der blev bragt Dig for lidt siden. Jeg brænder af Nysgjerrighed efter at erfare det."

"Da jeg dog ikke kan forhindre Uviserne i at udplappre Hemmeligheden, kan jeg ogsaa gjerne betroe den til Dig," svarede Thaddæus. "Reiseren af Rusland har viist mig den Raade at optage mig i et Regiment, der er bestemt til Shiwa."

"Og det vil Du?"

"Ja, kjære Ven. Jeg var Capitain og bliver Capitain igjen . . . Malaga kunde desuden her forlede mig til Daarstaber. Vi spise i Morgen sidste Gang sammen. Hvis jeg ikke strax gaaer til Petersborg, saa maa jeg gjøre Reisen over Land, og da jeg ikke er rig og gjerne vilde sikkre Malaga en besteden Uafhængighed . . . Hvorfor skulde jeg ikke ogsaa føle mig forpligtet lige over for det eneste kvindelige Væsen, der har forstaaet mig? Malaga finder mig stor, Malaga finder mig skjøn! Hun er mig maaskee utro, men hun vil alligevel for min Skyld . . ."

"Springe igjennem et Tondebaand og galopere videre," afbrød Clementine ham ivrigt.

"O De kjender ikke Malaga!" svarede Capitainen i en saa bitter Tone og med et saa ironisk Blik, at Clementine blev estertænkfom og urolig.

"Farvel I velsignede grønne Træer! Farvel Du kjære Boulogneskov, hvori de henrivende Pariserinder promenere, og de stakkels Flygtninge gjenfinde deres Hjemstavn!" vedblev Thaddæus. "Mine Dine ville

maaſtee aldrig mere gjensee dine ſtyggefulde Meer og Cedetræerne i dine Runddele. Paa den aſiatiſke Grændſe, hvor Keiſeren, ſom jeg har faaret mig til Herre, ſender mig hen, og hvor jeg maaſtee, hvis jeg ikke bliver dræbt i en Skandſe, engang kommer til at commandere en Armee, vil jeg maaſtee længeſ efter denne Plet, hvor jeg engang har fjort ved Deres Side. I ſalfald vil jeg altid ſørge der over Malagas Haardhed og Grufomhed — hin Malagas, ſom jeg altid vil tænke paa."

Den Tone, hvori Bay ſagde diſſe Ord, bragte Grevinden til at fare ſammen.

"De elſter altſaa virkelig Malaga?" ſpurgte hun.

"Ja, ſaa høit, at jeg for hendes Skyld har ofret den Deel af min Vre, ſom en Mand egentlig aldrig opfferer."

"Hvilken?"

"Den, ſom vi for enhver Pris ville bevare i vort Ideals Dine."

Efter diſſe Ord iagttog Thaddæus en dyb Tauſhed, ſom han forſt brød, da de fjorte ind i Champs Elyſées.

"Der er jo min Circus!" ſagde han og pegede hen paa Bygningen.

Kort før Middagsbordet begav han ſig hen til det ruſſiſke Geſandtſkab, derfra til Udenrigsministeriet, og næſte Morgen, da Grevinden og Adam ſtod op, var han allerede paa Veien til Havre.

„Jeg mister en Ven,“ sagde Adam med Taarer i Øinene, da man meldte ham, at Greven var reist, „en Ven i Ordets fuldeste Betydning, og jeg begriber ikke engang, hvad det er, der tvinger ham til at flye mit Hus ligesom Pesten. Vi ere altfor gode Venner, til at Noget burde skille os ad,“ soiede han til og betragtede skarpt Clementine, „og dog er alt det, han der snakkede om Malaga, ikke Andet end Mundsvæir! Han har aldrig vort ved det Pigebarn med Enden af en Finger.“

„Hvoraf veed Du det?“ spurgte Clementine.

„Ah, jeg var naturligviis nysgjerrig efter at gjøre Bekjendtskab med denne Mademoiselle Turquet — og saa meget kom jeg da paa det Pene med, at den stakels Pige endnu ikke den Dag i Dag kan forklare sig, hvorfor Thaddæus saa fuldstændig har holdt sig tilbage ligeover for hende.“

„Det er nok! ikke videre!“ raabte Grevindens. — „Har jeg været et Offer for en høihjertet Mystification?“ spurgte hun sig selv, da hun traadte ind i sit Værelse.

Og hun havde endnu ikke gjennemtænkt dette Spørgsmaal, da Constantin bragte hende et Brev, som Thaddæus om Natten havde henkastet paa Papiret. Det lod saaledes:

Fru Grevinde! At gaae til Caucasus, for at lade mig dræbe, og tage Deres Foragt med sig, er for-

meget. Naar man vil doe, maa man idetmindste doe som en heel Mand. Jeg har elstet Dem, siden jeg første Gang saae Dem, jeg har elstet Dem, som man elsker en Kvinde, man ganske hengiver sig til og aldrig falder paa at forlade. Men jeg havde Forpligtelser imod Adam, hvem De valgte og gav Deres Haand, medens jeg var fattig og intet Andet end frivillig Intendant i Deres Hus. Midt i al denne Ulykke havde jeg dog en stor Lykke. Jeg fandt en Kilde til Nydelse i at være et uundværligt Hjul i Deres Livs Mechanisme og at vide mig nødvendig for Deres Velværd og Velvære. Havde denne Bevidsthed gjort mig lykkelig, saalænge der var Tale om Adam alene, hvor langt mere maatte det da ikke blive Tilfældet, da en tilbødt Person blev Maal og Middelpunkt for Alt, hvad jeg foretog mig. Jeg havde ligesom den Fattige ved Landeveien bygget mig en Hytte af Stenene paa Marken paa Grændseskjellet til Deres rige Besiddelser, uden at strække Haanden ud efter dem. Fattig, ulykkelig og stillet i Skygge af Adams Lykke var jeg alligevel den Ydende. Jeg omgav Dem med en Kjærlighed, der var reen som Deres Skjætsengels. Denne Kjærlighed vaagede, naar De sov, og ledsagede Dem paa alle Deres Veie. De var Hjemmets Sol for den stakkels Flygtning, og Taarerne komne ham endnu i Dinene, naar han tænker paa hine Dages Lykke. — Da jeg var atten Aar gammel og havde Tungen, der elskede mig, udkaarede jeg mig en fortryllende Kvinde

i Warschau til mit Ideal, til mine Dages og Nætters Dronning og flygtede med alle mine Tanker til hende, uden at hun nogenfinde anede det Mindste derom. Af dette Træk fra min Ungdomstid vil De kunne tænke Dem, hvor lykkelig det maatte gøre mig, da jeg blev draget ind i Deres Tilværelses Kredse, fik Lov til at passe Deres Hest, skaffe Guldstykker til Deres Pung, forsyne Deres Bord, give Deres Soireer Glands og see, hvorledes min Guilddhed og Forretningsdygtighed bragte Dem til at fordunkle Andre, der vare langt rigere end De. Med hvilken Iver gjennemsogte jeg ikke hele Paris, naar Adam sagde til mig: „Hun onsker det eller det!“ Det var en Salighed for mig, der spotter enhver Beskrivelse. De udtalte undertiden Ønsker om Ubetydeligheder, som jeg jog sex, syv Timer omkring i en Cabriolet for at skaffe tilveie! — Og hvilken Lykke var det mig ikke, naar jeg saae Dem uden at De mærkede det, imellem Deres Blomster. Jeg glemte da aldeles at der var Jngen, der elskede mig, og jeg var da igjen atten Aar gammel. Den Luft, De indaandede, forekom mig mere balsamisk og livsvækkende, og jeg folte mig — som man siger, at det er Tilfældet i Troperne — omgiven af en med skabende Urstoffer mættet Atmosphære. Men jeg var hellere død, end jeg havde tilstaaet Dem min Hemmelighed. De vil erindre Dem de Dage, da Deres Nysgjerrighed drev Dem til at ville lære at kjende ham, der gjorde disse Mirakler, og som langt om længe havde tiltruffet sig Deres Op-

mærksomhed. Jeg troede dengang — tilgiv mig det, Fru Grevinde! — at De kunde elske mig. Deres Belvillie, Deres Blik, som jeg, den Elskende, udthuede til min Fordeel, forekom mig saa faretruende, at jeg opfandt Malaga, vel vidende, at ingen Kvinde tilgiver saadant et Forhold. Jeg opfandt Malaga i det Dieblik, da jeg troede at bemærke, at min Videnskab paa en skjæbnesvanger Maade kunde forplante sig til Dem. Nu, da jeg har sagt Dem det reent ud, saa kuus mig kun med den Foragt, som De med fulde Hænder udofte over mig, dengang jeg ikke fortjente den!“

„Midnat.

Jeg kunde ikke skrive videre. Erindringen om hin Time staaer endnu saa levende for mig! Ja, jeg var dengang i en Feberparoxysme. I Deres Dine lyste der et Haab for mig, og for mine egne skinnede Seiren med alle sine røde Bimpler og Flag og havde maaskee kunnet rive Dem med sig. Min Forbrydelse var, at disse Tanker maaskee uden Grund opstege hos mig. De alene kan domme om hin Scene, hvori det lykkedes mig at tvinge Kjærlighed og Længsel, disse Menneskets uimodstaeligste Drifter, ind under Taknemmelighedens iskolde Herredomme. Deres Foragt straffede mig. De har lært mig, at Ringegagt og Modbydelighed aldrig lade sig udlette. Jeg elsker Dem

endnu i Dag som en Vandvittig, men da jeg vilde reist, hvis Adam var død, hvor langt større Marsag har jeg da ikke til at reise nu, da han er frelst. Man udriver ikke en Ben af Dødens Kloer for at bedrage ham. Min Vortreise er desuden en Straf for en ond Tanke, der et Dieblit opstod hos mig, da Lægerne erklærede, at hans Liv laa i hans Sygevogteres Hænder. Lev nu vel. Idet jeg forlader Paris, mister jeg Alt — De savner Jutet, naar De i Deres Nærhed ikke længer seer

Deres hengivne
Thaddæus Paß."

„Naar Adam siger, at han har tabt en Ben, hvad har da jeg tabt?“ spurgte Clementine og stirrede bedrovet hen for sig.

Tre Aar ere forløbne siden Capitainens Afreise, og endnu have Aviserne ikke talt om nogen Fyrst Paß. Grevinde Laginskis interesserer sig i en ualmindelig høi Grad for Russernes krigeriske Forétagender; hun er bleven erkerussisk og sluger med Begjærlighed alle de Efterretninger, der komme fra dette Land. Hver Vinter spørger hun den russiske Gesandt een eller to Gange i en paatagen ligegyldig Tone: „Veed De endnu ikke hvad der er blevet af vor gode Grev Paß?“

De fleste Pariserinder, som man dog anseer for
saa kloge og skarpsindige, gaae forbi en Bay uden at
lægge Mærke til ham. Ja, meer end een Bay bliver
miskjendt — og hvad der er endnu værre, de mis-
kjendes, selv hvor de møde Kjærlighed. Endogsaa
det ubethdeligste Fruentimmer forlanger af den bety-
deligste Mand en Smule Charlataneri, og den rene-
ste, varmeste Kjærlighed er uden Værdi, naar den frem-
stiller sig som en raa Diamant. Den trænger til at
slibes med Kunst og at indfattes i Guld.

Den sande Don Carlos.

Den belgiske Historiker Gachard har paataget sig det moissommelige, men ikke utatnemlige Arbeide at gjenuemforske det store Bibliothek i Madrid, en Mængde spanske Archiver, de londonste, wienste og parisiste Registraturer, de gamle Samlinger i Florents, Venedig og Genua, de i Belgien fundne Brevsamlinger, ja endogjaa det vatikanste Skatkammer — Alt, for at komme tilbunds i et af den spanske Regjeringshistories dunkleste Punkter, Forholdet mellem Philip den Anden og hans Søn. Rancés og Mignets Fremstillinger udkom i Mellemtiden, Gachard undlod naturligvis ikke at benytte dem, og saaledes fremkom tilsidst hans eget Værk, der vel næsten tør betragtes som det afgjorende, sidste Ord om denne Sag. Schillers bekjendte Skuespil giver det historiske Emne en forøget Interesse; Forstjellen mellem de virkelige Kjendsgjerninger og den romantiske Digtning fortjener vel at fremhæves.

Don Carlos var Philip den Andens Søn af første

Wgtestab med Donna Maria af Portugal. Moderen døde saa Dage efter sin Nedkomst, og den nyfødte Prinds forblev til sit ottende Aar under sin Tante, Donna Juanas Opsyn og mellem hendes kvindelige Lyende. Senere blev han opdraget af Mænd, høie Herrer af geistlig og verdslig Stand, der drog om med ham fra Slot til Slot, eftersom Aarstiderne skiftede, men stadig holdt ham fjernet fra den kongelige Hofholdning. Saavel Farsfaderen, Keiser Karl den Femte, hvem Religionkampene bandt til Tydskland, som Faderen, der ligeledes ofte nødtes til at forlade Spanien for politiske Formaaes Skyld, interesserede sig naturligvis levende for Arvingen til saa store Riger og toge efter Tid og Leilighed Vare paa hans Udvikling; men umiddelbar Indflydelse ovede de ikke paa ham i de Aar, da han var mest modtagelig derfor. Følgen blev, at Prindsen i høi Grad kom til at mangle Familiefands. Han var desuden ofte som Dreng sygelig og hverken paa Legeme eller Sjæl et fremmeligt Barn. Tre Aar gammel kunde han ikke sige et eneste Ord rent, altid vedblev han at stamme, hvilket stødte saa meget mere, som han gjerne vilde tale rask og ildfuldt. Den ene Skulder var for høi, og det ene Ben trak han noget efter sig. Hyppige Feberanfald i Barneaarene gjorde hans Ansigt blegt, medens Trækkene i sig selv vare ret tiltalende. Af Temperament var han pirrelig, nerveus, let til Brede, ofte meget extravagant. Daarlige forstod han at

beherske sig, Folelser og Stemninger gav han frit Lob, og han havde mange Lyder, saasom Stoltthed, Boldsommelighed, Svævgjerrighed og Edelæggelseslyst. Til sine Tider var han utaalelig haard og hensynslos, pinte Dyr og Born og lod sine Omgivelser føle deres underordnede Stilling paa enhver ydmygende Maade. Inden han selv var voksen, gav han Kammerherrer paa Dret og truede spanske Grander med Dolken, ja selv den mægtige Hertug af Alba behandlede han paa denne Maade, medens han udfjældte Castiliens Cortesforsamling paa det Groveste. En lunefuld Smag forlede ham ofte til taabelige Udgifter, saa at han kom i en bundløs Gjæld; thi hvad han fik Lyst til, vilde han eie, og fornemmelig var han begjærlig efter Smykker, Kunstsager og Edelstene. Idet han svælgede i Forestillingen om at blive et Verdenskriges Monark, klædte han sig i Pynt og Pragt, krævede den største Opbærtning og Erbødighed, men var dog selv indskrænket baade i Biden og i Evner. Bistnok fattede han temmelig let, men Lærelysten var han ikke; han syntes at indbilde sig, at Konger fødtes med Biden og Kundskaber. Legemsøvelser hindrede hans svagelige Helbred ham fra at deltage i — kun til at svømme havde han Lyst. Dog var der i hans Sind en vis Frihed og Rjæthed, en Arv fra Farfaderen, der tilbragte saa stor en Del af sit Liv i Felten, men en Modfætning til Faderen, som holdt mere af stille Ro end af at optræde personlig handlende. Kirken

og dens Forskrifter var han lydig, og selv da han var falden i dybeste Uaande, afviste hans Fader Beskyldningen for Rjætterri. Et Indblik i hans Sind giver et Testamente, som han engang under et Sygdomsanfald lod opsætte: hvis han døde, skulde der i det første Aar læses 10,000 Messer for hans Sjæl i den Kirke, hvor han blev begravet; hvis han blev rask, lovede han Helgenerne en ubegrændset Masse Guld og Solv. Han var meget ivrig for at faae Diego af Alcalá kanoniseret, thi han var — til sine Værgers Skarme — inderlig overbeviist om, at hans Helbredelse skulde være en Berøring af denne Afdødes Ben, og i Overensstemmelse med sin sidste Villie begravedes han i en Franciskauermunks Rutte. At han skal have næret Afsty for at forsoné Himlen ved at brænde Bantroe, turde være et uheldigt Rygte; han var i ethvert Tilfælde, ligesom sin fanatiske Fader, tilstede ved mange Autodaféer.

Man har nu ingen Grund til helt at mistroe Brindsens Fromhed, og overhovedet manglede han heller ikke alle gode Egenskaber. Han var gavmild og hengiven mod oprigtige Venner, selv om de tillode sig at sige ham en og anden Sandhed. Mellem sine Omgivelser vandt han ved sit hensynsløse Væsen vistnok kun liden Kjærlighed, men hans tvangfri Optræden gjorde ham næsten populair udenfor Paladset. Storst Betydning har det dog, at enkelte ædle Sjæle bleve Don Carlos oprigtigt hengivne, fremfor Alle hans

Stifmoder, Elisabeth af Valois, der elskede ham, og som altid behandlede af ham med Afgtelse og Omhed. Om utilladelig Kjærlighed imellem dem var der dog sikkerlig aldrig Tale; man har ikke mindste historisk Anledning til Mistanke i saa Henseende. Hun nærede en Moders Følelser for ham, og han betragtede hende som det reneste Væsen, som et Monster paa op-
høiet Menneskelighed. Philip den Anden, der var opfyldt af Mistænkthedsomhed, og som stedse underlagde Alt de værste Motiver, fandt da heller ikke Foie til onde Tanker paa dette Omraade, ikke engang da han fandt Gustruens Navn overjt paa Listen over de Personer, som Sønnen holdt af, medens hans eget Navn var skrevet overjt blandt dem, som han hadede.

Et smukt og sympathetisk Forhold knyttede ogsaa Don Carlos til hans Onkel, Don Juan af Østerrige; de veylede Gaver og holdt vedblivende fast ved hinanden. Endelig havde Don Carlos en Egenkab, der altid maa stattes høit, ikke mindst hos Fyrster, men fornemmelig hos Personligheder med saa mange Skrobeligheder, som han unægtelig besad. Han elskede Sandheden usminket, og han havde en levende Retfærdighedsfølelse. »L amico di verità, inimico de' buffoni«, skriver den venetianske Ufsending, Antonio Tiepolo, i en Beretning til Republiken; „han hader Løgn, og han tilgiver aldrig Løgneren“, fortsætter han; „han er i Henseende til Sanddrubhed et Monster midt i en Hofverden, hvor alt er Forstillelse, og hvor Monarken

næsten altid gjør det Modsatte af, hvad han siger, og siger det Modsatte af, hvad han mener." Metop denne Mod sætning mellem Fader og Søn, mellem hensynslos Oprigtighed og gjennemført Hykleri, maatte kun altfor let kunne afføde tragiske Conflikter. Og Mod sætningen viste sig paa mange Punkter. Faderen var sparsommelig, næsten gjerrig og en Fjende af tomme Fester og larmende Fornoielser; med hvilke Tanker maatte han da ikke see sin Magts Arving være tilboelig til at kaste Penge bort som Snaus, naar han vilde tilfredsstille en Grille? Philip var afmaalt og skinsyg paa sin Værdigheds ydre Tegne, Don Carlos var ubetænkfuld og ligegyldig for Skinnet. Bruddet mellem de To maatte kun blive et Tidsspørgsmaal. Prindsen noiedes snart ikke med at være de kongelige Paalæg ulhydig eller at adlyde med Modstræben og Uvillie, men han tillod sig baade Kritik og Satire. Baade Kongens Privatliv og hans Regjeringsmethode spottede han. Saaledes begyndte han paa en Bog om »Los grandes viages del rey don Felipe«, hvori Monarkens Magelighed persifleredes; de enkelte Sider bære saadanne Overskrifter som »El viage de Madrid al Pardo, del Pardo al Escorial, del Escorial à Aranges« o. s. fr. De Store ved Hoffet og i Raadet behandlede med Overlegenhed og Haan. Espinosa, Formanden for Castiliens Senat og den indflydelsesrigeste Minister, var han engang lige ved at prygle, fordi han havde hindret Prindsen i at holde Stuespil hjemme

hos sig. Overhovedet synes der at have dannet sig et Parti ved Hoffet, som planmæssig stillede sig i Veien for Don Carlos, navnlig efter at Misstemningen mellem ham og Faderen var begyndt at blive mere kjendelig. Da Kongen langt om længe var i Færd med at give sin Son en større, offentlig Gjerning, fik dette Parti ham fra hans Forhavende. Prindsen havde inderlig onsket at faae Regjeringen over Nederlandene betroet til sig, mod hvilken Tante der ganske vist lod sig reise politiske Indvendinger af ikke ringe Vægt, men man kunde nok med god Billie have fundet en Form, f. Ex. ved at medgive ham en erfaren Statsmand som Minister. Den gode Billie fattedes imidlertid, Fyrstensonnen skulde være et Mul. Mod alle Giftermaalsplaner og i det Hele mod ethvert Fremskridtsforsøg stillede Skranke paa lignende Vis, stundom paa en hoist fornærmelig Maade. Fornemmelig synes man i Madrids intriguerende Hofkreds at have været meget imod den Forbindelse med Keiser Maximilian den Andens Datter, Erkehertuginde Anna, som man i Wien saa gjerne vilde have havt i Stand, og som Don Carlos selv var meget tilbøielig til at indlade sig paa.

Forbittret over at Kongen negtede ham saadanne Dufers Opspyldelse besluttede Sonnen at flygte. Han vilde seile fra Spanien til Italien og derfra begibe sig enten til Nederlandene eller til Wien. At han skulde have tænkt paa at stille sig i Spidsen for

Nederlænderne er ikke umuligt og neppe usandskynligt men lader sig dog ikke godtgjøre; derimod er der ingen Grund til at troe paa en virkelig Forbindelse mellem ham og Dyrererne i Flandern og Brabant; hvad Brantôme og Cabrera fortælle desangaaende er aldeles uhjemlet. Desuden vare Nederlænderne ganske vist altfor kloge, altfor forsigtige og altfor vel underrettede om Forholdene ved Hoffet, til at de skulde love sig store Sager af en Forbindelse med en saadan Fyrsteson, uden Erfaring og uden Benge. Man har fortalt, at Don Carlos havde stiftet et bethdeligt Saan, men da han fængsledes, var han ikke i Besiddelse af mere end 3000 Gylde. Hans Foretagende var kort sagt planløst, næsten meningsløst. Ikke engang saa besindig var den unge Fyrste, at han holdt sine Planer hemmelige. Flere Herrer ved hans Hof fik skriftlig Ordre til at gjøre sig rejsfærdige, uden at have givet Lovter om at være med; Don Juan d'Austria, som stod i største Naade hos Kongen, og som nylig var bleven Admiral, underrettede han i det sidste Dieblik fuldstændig om Alt, men betænkte ikke, at han ogsaa fra den Kant let maatte kunne møde Modstand. Kongen fandt, ikke med Urette, at hele Historien var en Drengestreg, som man gjorde bedst i reent at desavsuere, men han fik af Munkene meget udførlige Dphsninger om, at Don Carlos ikke havde kunnet nyde Alterens Sakramente, fordi der var et Menneske, som han hadede til Døden, og dette Menneske

var hans egen Fader. Da modnede en maaftvee gammel Tante i Philips Sind, ihvorvel han efter sin Sædvane tovede med at sætte den i Bærk. Da han et Par Uger senere — midt i Januar — kom fra Escorial til Madrid, talte han med Raadsherrerne, besøgte Dronningen og sin Søster, modtog Don Carlos og lod endnu intet Ord falde; hverken Brede eller Utilfredshed lod sig læse paa hans Ansigt; men stadig sørgede han for at være underrettet om Alt, hvad Sonnen foretog sig fra Time til Time. Da han saa erfarede, at Prindsen, som sørgjæves havde ventet Don Juan, var gaaet til Sengs som syg, stævtede han om Aftenen filde tre Fortrolige til sig: Ruy Gomez, Prioren Don Antonio og Luis Quijada. Efter at have talt med dem, „som aldrig noget Menneske har talt“, siger et gammelt Dokument, steg han med dem og to andre Adelsmænd ned til Prindsens Leilighed i Stue-Etagen; under sine Klæder bar han en Pantserstjorte, ogsaa var han væbnet med Kaarde, og paa Hovedet havde han en Hjelme. En Tjener gik forud med Lys, bagefter fulgte et Par Kammertere med Hammer og Nagler. Først bemægtigede man sig Prindsens Vaaben, hvoriblandt en Kuglebøsse ved hans Hovedgjerde; han vaagnede da og spurgte, hvem det var. „Statsraadet“, lod Svaret. Han sagde til Faderen: „Deres Majestæt vil dog vel ikke dræbe mig?“ Philip bød ham være rolig og lægge sig ned — han var nemlig sprungen op af Sengen — „hvad der skete, var til hans eget

Bedste." Hans Papirer bleve lagte under Beslag, og man fandt derimellem Breve til Europas Monarker og til Rigets Stænder; naturligvis var det Meningen, at de skulde have været affendte, saasnart Flugten lykkelig var sat i Værk. Greben af Fortvivlelse anraabte han nu Døden. „Dræb mig“, skreg han; „men hold mig ikke fangen; det vilde være en Skændsel for alle Ederes Lande!“ Bludselig fandt han paa at ville kaste sig over Jlden i Kammeren; Kongen søgte at faae ham til at være rolig og sagde, at om han nu gjorde Ende paa sit Liv, døde han som en Nar. „Nei, jeg er ingen Nar“, svarede han; „men jeg er fortvivlet over den slette Behandling, som Deres Majestæt lader mig vederfares.“ Og nu fulgte en heftig Strøm af Bebrejdelser, blandede med bløde Klager. Kongen blev efterhaanden mere og mere fortorret. „Jeg nodes nu til at behandle Dig, ikke som Fader, men som Konge og Herre“, vare hans sidste Ord, hvorefter han vendte tilbage til sine egne Værelser.

Dette Program blev trolig overholdt. Til Hofserne, særlig til Wien og til Rom, samt til de hoieste Myndigheder i Konges forskjellige Lande sendtes der ufortøvet Skrivelser, hvori det Skete meddeltes med den Erklæring, at det var gjort efter langt og modent Overlæg, hvad der vistnok i Virkeligheden ogsaa var Tilfældet. Dronning Elisabeth havde allerede født en Datter og ventede sig paany; jo mere Kongen turde haabe at faae en anden Livsarving, desto lettere

maatte han kunne komme til den Overbevisning, at Don Carlos burde forstodes; Hensigten var væsentlig af politisk Natur, og Faderhjertet bragte intet føleligt Offer derved. Man ventede almindelig, at Fyrstefonnen skulde erklæres arveløs og holdes fangen paa Livstid. Dog gik det anderledes. Efter at have været fængslet i et Par Maaneder og efter forgjæves at have prøvet paa at forsones Kongen ved exemplarisk Opførsel, gjorde han et mislykket Selvmordsforsøg og hengav sig derefter til en Umaadelighed, som i Forbindelse med en Forkølelse paadrog ham en alvorlig Sygdom. Den blev dødelig. Kun 23 Aar gammel endte han sine Dage, den 24de Juli 1568, uden at have kunnet bevæge Kongen til at besøge ham en eneste Gang, endnu mindre til at tilgive ham. Selv skal han have erkjendt sin Skyld, angret sine Feil og i Alanden forsonet sig med sin Fader. Hans jordiste Rester bragtes til Hvile i Infanternes Kapel i Escorial, nærved de regjerende Kongers sidste Sovestue.

Endnu et Par Reise-Eventyr. *)

af

Statsraad, Dr. C. Otto.

I.

En vidunderlig Theater-Elsker.

Der gives Vandløsheder, ligeoverfor hvilke Forstanden staaer fuldkommen stille, og der forefalder Ting, som man tør forsværge sig paa at have seet med sine egne Øine, og som man dog efter Forløbet af nogen Tid fristes til at troe, at man kun kan have drømt. Hvad mig selv angaaer, har jeg rimeligvis neppe været i Berøring med større Dumheder eller været Vidne til flere Utroligheder end enhver anden Dødelig, — og dog forekommer det mig, at noget saa Utroligt og Umuligt, som blev budt et helt Publikum paa Theatret i Reichenhall i Aaret 1860, overgaaer Alt. Naar det kun havde været mine egne Øine, der

*) Af „Livserindringer“.

havde havt dette Syn, vilde jeg efter de mange Aar, der ere forløbne siden, uden videre troe, at jeg kun havde været Offer for en Hallucination eller Drom; — men Fænomenet viste sig for idetmindste 60 Aendre, og det vilde dog være altfor dristigt at antage, at alle disse paa samme Tid som jeg skulde have lidt af det samme Sandsebedrag! Vi maatte da Alle kort iforveien have taget Opium eller druffet stærk grøn Thee — og det veed jeg idetmindste med Bestemthed havde ikke været Tilfældet med mig. Begivenheden fandt altsaa virkelig Sted! — Men paa et Theater! vil man maaske sige — naa, det er da ikke saa forunderligt, at noget ellers Utroligt kan forefalde der! Hvor mange Stykkers Indhold gaaer ikke langt over det Muliges Grændse! Hvormange Stuespillere præstere ikke der undertiden det Vidunderligste! Ja, men det var hverken i den ene eller i den anden af disse Henseender, at det Mirakulose laa!

Jeg har i alle de Byer, jeg har gjæstet, sjelden forsonnt at besøge de tilstedeværende Theatre, selv om disse vare nok saa smaa. Fra deres Tilstand lader der sig i Almindelighed med Rette slutte til Indvaanernes Smag og Dannelse, — og Reichenhall i det bayerske Tyrol ligger dog ikke udenfor Civilisationen. Det er desuden et Badested og besøges som saadant af dannede Folk fra alle Lande, selv fra det store, ved Dannelse overmættede Preussen.

Jeg valgte en regnfuld Aften, der forhindrede

enhver anden Udflugt — det var den første Gang — og, efter hvad jeg saae, blev det naturligvis ogsaa den sidste. Stykket, der skulde gaae, var Philippine Welser af Gutzkow. At jeg fandt den saakaldte Theaterbygning at ligge i en af de snevreste Gader, — at hele Tilskuerrummet kun var en middelmaadig stor Sal med Rækker af Bænke foran en noget høiere Estrade med et kun halvt nedhængende mørkegraat Forhæng, — at Orkestret, bestaaende af to Violiner, en Violoncel, en Fløite og en Tromme, var anbragt flods paa den første Bænk, — at Prosceniet var oplyst af i det Høieste fire Lamper, — at Tilskuernes Antal i det Hele udgjorde en 60 Personer, — at Skuespillerne paa den lave Scene saae ud som lutter Giganter og allerede med Hovederne uden Tjerbuste hvert Dieblig satte Loftteppet og Skyerne i Bevægelse, og med Tjerbuste tabte sig i høiere usynlige Regioner, — at Spillet var saa jammerligt som muligt, — alt dette tilhøbe var nu ikke saa mærkværdigt, Sligt kan man ogsaa finde i andre Smaabyer; men hvad siger man dertil, at den ene Elsker, — den i mere end een Forstand ulykkelige Elsker — helt igjennem kom frem med en Anden under Armen, som slet ikke hørte til Stykket, og i sin borgerlige Dragt stak forfærdeligt af mod Ridderne i Skuespillet! — Hvad skulde han vel der? Ja, det var vist vanskeligt at gjætte, — og strax under den første Scene med denne Elsker og hans Appendix erkjendte jeg mig derfor

hos min Sidemand om Meningen af dette Særshn. Var det Elskerens mentale Jammer, som paa denne Maade billedligen stulde fremstilles for Tilskuerne? Var det en Skattedue for en Peter Kaninstok? Man høre og studse! Elsteren var ikke blot ulykkelig paa Scenen, men ogsaa udenfor Scenen. Han var uhygkommen op efter en Gigtfeber og var deels endnu saa stiv, deels saa lidende af Smertes, at han ikke kunde røre sig uden at have Nogen at støtte sig til! — „Men hvorfor Pokker melder han sig da ikke sig og udstikket til at optræde offentlig?“ — „Ja, seer De, han har endnu den Ulykke, foruden al den øvrige i Stykket, at være Son af Theaterdirecteuren; denne kan paa ingen Maade undvære en Æneste af sine Skuespillere; han maa til Nød finde sig i, at en Anden kommer paa Syge-Bisten, men hans egen Son! Nei, det gaaer ikke an! Han maa spille! Lad ham faae En med sig under Armen! Saa staaer han nok paa sine Been!“ Ulykkelige opoffrende Son og dobbelt miserable Elster!

Man forestille sig hele det latterlige Syn! En Elster, der halter og hinker henad Bræderne med den øiensynligste Moie! En Klods ved den ene Arm, der har nok at gjøre med at holde den anden Klods paa Venene og moderere enhver af hans smertefulde Bevægelser og med at holde ham og sig selv oppe, hver Gang der skeer Knæfald for den Elskede — hvad der desværre forefaldt temmelig ofte!

Er det forunderligt, at jeg ved at være Vidne hertil faldt tilbage paa Vænken af Rædsel, — og at nu Pennen ved Beretningen herom falder mig ud af Haanden!

2.

Nanette.

„Hony soit qui mal y pense!“

„Blandt Schweiz's Forglemmigeier bliver Nanette Dog den, hvorpaa Prisen jeg høiest maa sætte.“

De ovennævnte to Verkslinier findes i min versificerede Dagbog til Erindring om alle de større og mindre Byer, jeg gjæstede paa min første og længste Udenlandsreise fra 1819 til 1823, og da jeg frygter for, at de engang i Tiden enten kunne blive betragtede som en uoploselig Gaade eller maaskee blive udthede paa en Maade, jeg ikke ganske kan være tjent med, anseer jeg det for rigtigst selv at forklare dem. Min Forklaring kommer rigtignok ind under Begrebet Skriftemaal, ja endog, som figura udviser, under de pikante, men, saa bange som jeg ellers er for i gemtligte Dieblikke at lade Munden løbe over med Befjendelser, man siden bittert kommer til at angre, saa vover jeg dog denne i Bevidsthed om min Uskyldighed og troer ogsaa, at mit Nytte heller ikke vil

lide syndersligt, ved om En eller Anden ved at læse dette Reise-Eventyr skulde i Bevidsthed om sin egen Fuldkommenhed erklære min Opførsel for en Daarskab. Jeg antager den nu ikke derfor, men, selv om den virkelig var det, saa maa jeg tilstaae, at hvormeget jeg end beklager den, der begaaer den ene Daarskab efter den anden, saa beklager jeg dog den endnu mere, der aldrig i sit Liv har begaaet en eneste. Her er da — lad saa være! — en af mine Daarskaber!

Jeg gik en deilig Middag i September 1820 under mit Ophold i Luzern en ensom Spadseretour langs med Vierwaldstädter-Soen paa en Bei, der nu danner en bred Chaussée, men dengang var en Marksti, fri for baade Huse og Villa'er og med en henrivende Udsigt over Soen til Bjergene rundt om. For dog engang at overlade mig ganske til Nydelserne af Naturen og mine egne Tanker, havde jeg paa denne enkelte Dag skilt mig fra mine Reise-Kammerater, Hoppe og nogle fortræffelige tyske Studenter, og var efterhaanden gaaet saa langt, at Byen og Menneffene i den vare forsvundne for mit Blik. Noget træt lagde jeg mig endelig i Græsset og slukkede Solskin paa den behageligste Maade. Naturligvis vare mine Tanker i Hjemmet, men, inden jeg vidste af det, havde disse givet Plads for ligesaa behagelige Drømme, da jeg pludselig vakte af dem ved en svingrende Latter fra to Skikkelser, som jeg, da jeg vaagnede,

virkelig ikke vidste, om jeg skulde tage for Drommebilleder eller Virkeligheder. For den første Antagelse talte det Skjønheds=Trykkeri, der modte mit Die fra to ganske deilige Smaapiger, ranke, smækkre, med de fineste, yndigste Ansigtstræk, de mest skjelmste Dine og iførte den saa klædelige Luzerner=Almuedragt; for den anden talte derimod tydeligt nok den jordiske Latter, der ikke engang ophørte, da jeg forundret stirrede paa dem og tiltaltes med det ugenerte Spørgsmaal, om jeg pleiede at sove med Brillen paa. Jeg sprang hurtig op, og, da jeg havde været længe nok i Schweiz, for at kunne forstaae det ellers temmelig ufattelige Sprog, var jeg ikke seen med at indlede en Samtale, og jeg erfarede da, at de vare komne over Marken bag ved mig og agtede dem hen til nogle enkelte Huse, som de viste mig temmelig langt borte.

„Stal Besøg hos Piger lykkes,
Rast og kjæk man være maa!“

Ung, „rast og kjæk“, som jeg var, lader man dog ikke gjerne en saadan Veilighed gaae ubenyttet hen til at faae sig en enlig Spadseretour med et Par smukke, unge Piger, og, skjøndt jeg rigtignok ikke havde haft i Sinde at gaae saa langt, tilbød jeg mig dog at ledsage dem til deres Bestemmelsessted. De svarede mig under en ny og hjertelig Latter, at det kunde jo være meget deiligt. Et saadant Herre=Selvskab syntes dem naabnbart meget interessant, og saaledes var jeg da paa engang midt inde i en lille Idyl!

Dette kunde i Sandhed ikke være behageligere eller landligere! Ved Siden af den fuldkomne Skjønhed opdagede jeg snart den naiveste Naturlighed, den ustyldigste Overgivenhed, det mest forførende Skjelmeri! Men hvem af de To skulde jeg nu sværme for? For dem begge naturligvis, — men dog især for den Smukkeste! Og hun hed Nanette! Hun var paa en temmelig stor Kurb, — jeg tilbød mig, som det sommer sig en sand Cavalleer, at tage den, — og hun var ogsaa hurtig nok til at vække mig den. For Pokker, hvor den var tung! Og dertil det varme Veir! Jeg begyndte endog at føle mig varmere end fuldkommen tilladeligt! „Hvad er der i den Kurb?“ spurgte jeg. „Na! noget Linned, vi har vasket, og som skal afleveres derhenne!“ Det var altsaa et Par smaa Vaskerpiger! Og jeg var paa Vasketøiet. Ja, jeg maatte saamen smukt slæbe paa det, lige til vi naaede vort Bestemmelsessted! Men — jeg veed ikke, hvoraaf det kom sig — jeg mærkede ikke saa synderligt til den tunge Byrde, og den eventyrlige Situation stod ikke klar for mig, forend den var forbi! En dansk Doktor, svedende under Byrden af en Kurb, fuld af Vasketøi, i Schweiz og paa Slæbetouget af en ung Vaskerpige! Var det ikke Ddomar i „Orkenens Son!“ kun under omvendt Forhold? Men, som han fik sin fortjente Lon, saaledes fik jeg ogsaa min! Vi skiltes nemlig først efter to hele Timers livlige Samtaler om alt Muligt paa Himmelen og Jorden, stadigen

afbrudte af en jolsklingende Latter fra de to yndige Smaa piger — og, da de forlode mig ved en Sti, der førte dem hen til deres Hjem, rakte de mig — ligesom det forstod sig af sig selv, og det gjorde det da virkelig ogsaa, med den yndigste Ufkyldighed deres purpurrode Læber! — ja, Nanette endogsaa to Gange!

I Hotellet havde mine Rejsesjæller allerede længe ventet paa mig, — „hvor var jeg dog bleven af saa længe?“ — Jeg tilstaaer det! De fik hverken at vide, hvorhen jeg var gaaet, eller hvad jeg havde faaet! — Nu veed Alverden det! Tor jeg da haabe Absolution for mit oprigtige Skriftemaal?

Paa Atlanterhavet.

Efter Aprilheftet af „Nu“, månedsskrift utgivet af
Johan Grønstedt.

Steentulsrogn laa tungt over Byen Hull, da jeg en Morgen steg i Land der, efterat have tilbragt tre Dage paa Nordsøen. Indbydende er Staden just ikke. Gaderne ere smalle, bugtede og smudsige og kunde forreste af Husene have nogen fremtrædende Architektuur. Det var derfor uden noget Savn, at jeg lod en „Cab“ bringe mig og mine Sager ned til Jernbanen, og kort efter sad jeg i en af Coupéerne; Dampviben lod, og saa gik det bestpaa ad Liverpool til.

De engelske Jernbanebogne ere om muligt endnu værre end de svenske, og jeg folte mig derfor glad, da Toget holdt paa Banegaarden i Liverpool, denne stolte Handelsstad, der rivaliserer med selve London og i enkelte Punkter, f. Ex. i Bomulds-handel, tager Luven fra Hovedstaden.

Liverpool er en af Englands smukkeste Byer.

og dens vældige Dofker ere verdensberømte. Trods deres Antal og Udstrækning ere de næsten bestandig fyldte med store Tremastere, som hidføre Handelsvarer fra alle Verdensdele. Her er ogsaa Udgangspunktet for de store Ræmpedampere, som alle tilhøre engelske Actieselskaber med Undtagelse af »Red Star Line's« Dampbaade, der tilhøre Amerikanerne, og som alle besørge Samfærdslen mellem den gamle og den nye Verden. Man er i en pinlig Forlegenhed, naar man skal vælge mellem disse Dampskibe, thi de forskjellige Actieselskaber opbyde alle deres Kræfter for at skaffe Passagererne saa mange Bekvemmeligheder som muligt, og deraf er ogsaa Folgen, at der neppe findes noget Dufte, som den Reisende ikke kan faae opfyldt. Om jeg bestemmer mig for Sumann-Viniens eller Cunards eller Allans eller White Stars Dampskibe kan ikke i mindste Maade forringe min Reises Behageligheder, naar jeg blot iagttager den Forsigtighed altid at vælge et af de sidstbyggede Fartøier, thi om de end ikke i Comfort og Elegance synderlig overgaae de ældre, saa ligger der dog sædvanlig i Maskinernes Construction en større Vorgen for en hurtigere Overfart.

Vi antage, at Valget er gjort. Jeg betaler ogsaa min Hotelregning i Liverpool. Denne behøver ikke at være synderlig høi — kun tolv til femten Shillings om Dagen, hvis jeg ikke har levet altfor overdaadig — og i en af Actieselskabets mindre Dampbaade afgaaer jeg nu til Ræmpedampere, der ligger

nogle Kæbellængder fra Land. Allerede i den lille Baad er der Liv og Bevægelse nok, men hvad vil det sige imod det Syn, der møder mit Øie, naar jeg staar paa Dækket af det store? Udvandrerne lobe hid og did, ubekjendte med det nye Liv, der rorer sig omkring dem, Nogle modløse, Andre opskruet glade, og iblandt Agtergalonens Passagerer seer man de mest forskjellige Nationaliteter repræsenterede. Naturligvis er det samme Tilfældet med Udvandrerne, men ingenlunde i saa hoi en Grad; imedens de Første i Reglen rekruteres fra Irland, Tyskland og Skandinavien, er der i Agtergalonen det mest brogede Provekkaart paa Nationaliteter, som man kan tænke sig. Her er ikke blot Engelmænd, Franskmænd og Tyskere, men man seer stjægede, lyshaarede Ruskere, et Par Persere, der agte at besøge Universitetet i Philadelphia, nogle Ungarere, en Polak, et Par af det himmelske Riges Søner, en Araber o. s. v. Endeel af de europæiske Gentlemen have Damer med sig, og de fleste af disse udmærke sig ved Ungdom, Skjønhed og elegante Reisetøiletter. Fartøiets fire Officerer, der alle ere iforte Uniformer, ile travlt omkring og udele deres Ordre. Dampen larmer stærkere og stærkere i Skorstenen, og tilsidst viser Capitainen sig oppe paa Commandobroen. Det er Signalet til Afreisen. I alle Slags Tungemaal hører man nu Farvel og Farvel; den lille Dampbaads Dæk fyldes efterhaanden igjen med de tilbagevendende Paarørende og Benner,

Dampen fylder nu Spillet, som med en ensformig Raslen vinder Ankeret op, Capitainen lægger Haanden paa det Telegrafapparat, hvorigjennem han uddeler sine Ordre til Maskinrummet, agterude horer man en dæmpet Buldren — det er Skruen, der begynder at arbeide — og saa fører den kjendige Gods os jagte ud af Havnen. De kæmpemæssige Doffer og de kolossale Bomuldsmagaziner blive mindre og mindre, den uendelige Skov af Master, der fyldte Dofferne og Havnen udenfor, kan ikke længere stjernes fra hinanden, og saa er man, inden man veed af det, ude paa det uendelige Hav.

Det er en eiendommelig Følelse, der griber den Rejsende, som for første Gang er paa saadan en Udflugt. Den babyloniske Forvirring ombord, det umaadelige Stib og det vidtstrakte Hav, der overalt møder Diet, bidrage uvilkaarligt med hinanden til at sætte Passageren i en ængstelig Stemning. Men det duer ikke at hengive sig til den, thi man vil da snart blive betragtet som en lille Provindsboer, der er reist ud for at see, om der ogsaa er andet Liv til i Verden end det, der rører sig i hans snevre Tanke- og Virkekreds, og man vil da mene, at han aldrig burde have forladt den lille Kreds, hvori han følte sig selv saa ubegribelig stor. En af de Rejsende nærmer sig og henvender et Spørgsmaal eller en Bemærkning til os. Man maa da endelig ikke blive fornærmet, fordi man hjemme kun er vant til at tale med Folk,

der nærme sig med Hatten i Haanden og først lade sig præsentere for os. Her er alt Sigt overflodigt, og det betragtes ikke engang som uhøfligt eller paatrængende, selv om man skulde blive spurgt om, hvor man kommer fra, eller hvor Reisen gaaer hen. Man staaer her med et Ord paa en bredere Basis, og man gjør sig blot latterlig, om man ikke skyder sig at sætte sig ind i Situationen, hvis man ikke forinden er den voxen.

Men lad os nu tage Fartøiet lidt nærmere i Oiesyn. Dets Længde kan man let komme paa det Nene med, thi det skeer ved en Promenade fra forud til agter og man finder da, at Længden er omtrent 425 Fod, og Bredden vil man ligesaa let udfinde er 35, 40 til 45 Fod. Hvor man end seer hen, møder Diet Orden og Elegance. Alle Beslag ere af stinnende Messing, og alle Smaabhygninger paa Dækket ere udførte af kostbare Træsarter. Af disse indtager den, der staaer længst agterude, den fornemste Plads, thi den er større end de andre og om muligt endnu elegantere, og Binduerne ere prydede med tykke Sildegardiner. Det er Rygesalonen, der ingenlunde skuffer Ens Forventninger, thi der er bløde Sophaer og indbydende Vænestole i Overflodighed, ikke at tale om en Lufttelegraf, ved hvis Hjælp man kan forlange, hvad man ønsker at drikke til sin Cigar.

Vi forlade imidlertid Rygesalonen, gaae en Trappe ned og komme da ind i den fælles Selskabsaal. Her

er Gulvet bedæffet med tykke, kostbare Tæpper, og langs med Væggene staae bekvemme floielsbetrukne Divaner. To ad tre lange Borde staae her i Længstibretning, og her indtages de luculliske Maaltider, der serveres fem Gange om Dagen. Kostbare Speile bedække Væggene, og der er en Masse af Silke- og Damastes Draperier, Forgyldninger og al anden Luxus, som Phantasiaen neppe kan tænke sig. I Baggrunden er der et godt lille Bibliothek og tæt derved et lille Klaveer. Fra Salene gaaer der lange Corridorer hen til de bekvemt indrettede Kabytter, der snart ere beregnede paa to Personer, snart paa en heel Familie. For Damerne er der desuden i Reglen en særskilt Salon.

Forlade vi nu den Del af Fartøiet, der er bestemt for Kabytspassagererne, og begive os lidt forud og stige ned ad en Trappe, staae vi midt imellem Udvandrerne. Her ere Bekvemmelighederne ganske vist ikke af Primasort, men Alt er reentligt og ordentligt, og en findrig Ventilation sørger bestandig for frisk Luft.

Smidlertid er Matten brudt frem. Man har faaet sine Sager ordnede og gaaer nu tilkois for at udhvile og styrke sig til Soturen den næste Dag; thi det er ikke altid sagt, at man tør stole paa sin Mave. Matten gaaer rolig hen, thi man er endnu ikke saa langt ude, at man kan komme til at spore Virkningen af de lange, atlantiske Volger; naar derfor Oppasseren kommer Klokken halv

fyv om Morgenen og borster Ens Toi, føler man sig munter og styrket og skynder sig op paa Dækket. Vi vil nu see, hvorledes man tilbringer en Dag ude paa Atlanterhavet, thi den ene Dag gaaer i Reglen ganske som den anden, jeg undtager naturligvis dem, paa hvilke Søsnygen kræver sine Dffre.

Man beghnder Dagen med en Morgentour paa Dækket, som ypperligt egner sig til saadan en forfriskende Promenade. Skibet har allerede begyndt at ghyge lidt stærkere, og, efter som Menneskene ikke ere saa gode, som de burde være, begynde Passagererne allerede hemmeligt at holde Die med hinanden for at see, om ikke Søsnygesymptomerne indfinde sig. Men endnu holde de sig fortræffeligt. I Nygesalonen serveres der Kaffe for dem, som holde sig til denne Morgendrif. Klokken otte horer man en Klokke ringe i den store Salon, hvilket for Passagererne er et Signal til at holde sig rede til Frokosten. Denne Klokke kaldes: »The dressing bell«, og Klokken halv ni ringer der en anden, der angiver, at Frokosten er serveret. Man skynder sig nu ind i Salonen. Damerne ere der allerede i elegante Morgentoiletter. Man hilser paa hinanden, man taler ugenert til hoire og til venstre, og i Særdeleshed kommer man altid paa en god Fod med sine Naboer ved Bordet. Dette til ti Netter tillige med Kaffe og Thee friste Appetiten. Man spiser af hvad man vil, og man gaaer fra Bordet, naar man vil. I Almindelighed skynder man sig op paa Dækket

efter den første Frokost. Der kuyttes endnu flere
 Bekjendtskaber, man ryger i Compagni, tager maaste
 ogsaa en lille Cognac med en eller anden af sine nye
 Benner, og naar Lunchklokken lyder om Middagen
 Klokken tolv, betragter man sig allerede som en gam-
 mel Bekjendt. Under den rigelige Lunch, der al-
 tid beghynder med Suppe, hvorefter der følger fem,
 sex forskjellige Kjødretter, er Appetiten endnu for-
 træffelig; man er endnu istand til med en noget trodsig
 Mine at blive oppe paa Dækket, indtil the dressing
 bell lyder anden Gang Klokken halv fire, for at henlede
 Opmærksomheden paa, at det er paatide at klæde sig
 til Middagsbordet, der serveres en halv Time efter.
 Den, der kan gaae den Spisejeddell igjennem, som nu
 serveres, har ikke Lov til at klage over Mangel paa
 Appetit. Flere forskjellige Slags Supper, Kjød-, Fugle-
 og Fisseretter, samt Desfertes, v. s. v., og tilsidst Kaffe
 anrettes nu. Man spiser saa meget, man har Vist
 til, og naar man har truffet sit Valg paa Vinkaartet,
 giver man sine Ordre til den bagved staaende sort-
 klædte Tjener, som strax bringer det Forlangte, ligesaa
 den tunge Tokaier til den uskyldigste Slags Rødviin.
 Naar Middagen er endt, tilbringes paa forskjellige
 Maader Tiden til Klokken syv, da Aftensmaaltidet
 serveres tilligemed Thee, Kager o. s. v. Man danner
 smaa Coteries, faaer sig en Whist inde i Salonen
 eller i Rygeværelset, spiller Stegler oppe paa Dækket,

hører paa, at der musiceres i Salonen, snakker med Uddandrerne, der i smaa Grupper sidde sammen paa det runmelige Dæk, fort sagt, hver har sin fuldstændige Frihed, hvortil naturligvis ogsaa hører, at man har Lov til at være alene i sin Kabin, hvis man har Lyst dertil.

Klokken halv ti serveres yderligere en let Souper, og Rygesalonen staaer aaben indtil Klokken tolv, da Lyfene slukkes.

Saaledes gaaer den ene Dag efter den anden. Selskabet bliver under Forløbet af Reisen mindre og mindre — thi allerede ved næste Dags Middagsbord finder man paa Grund af Søsnygen sjelden mere end Halvparten af dem, som man spiste med den første Dag, — men det har ingen Indsyndelse paa Stemningen i det Hele, thi et intimere Bekjendtskab opveier let det formindskede Antal. Omfiden udbreder der sig iblandt Passagereerne en Bemærkning af Capitainen, at den nye Verdens-Ostthyt er isigte. De Syge staae op og blive friske, de Friske faae fornøyet Liv. Natskæffene lukkes, og man bereder sig paa enhver Maade til at gaae i Land og lade Atlanterhavet bag ved sig, enten for bestandig eller for nogen Tid.

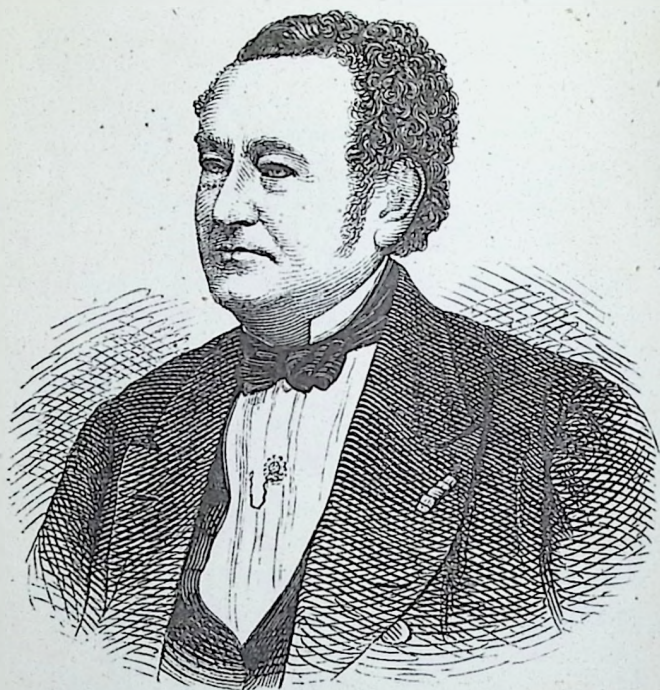
Har man ikke lidt altfor meget af Søsnygen, er man de tre Hovedsprog nogenlunde mægtig, og hører man ikke til den Slags Amerikasfarere, som i New

Dort kunne frygte for et ubehageligt Møde i Form af en »detectiv«, saa vil uden Tvivl en Tour over Atlanterhavet paa et af de pragtfulde Stæmpesfibe, som ploie dette Ocean, efterlade baade behagelige og forfriskende Erindringer.

(Sugo Miðbeth.)

Portrait of [Name]

Kammersanger Chr. Hansen.

Til Sangeren Chr. Hansen.

Af

H. P. Holst.

Saa Du er aflægs nu! Man har ei Brug
 Paa Scenen meer for Dig og for din Stemme!
 Du maa nok syng — ja men helst i Smug
 Og for at more Børnene derhjemme!

Bidunderlig dog denne Stemme lod,
 Saa sødt indsmigrende, saa foraarstager,
 Saa ægte dansk, saa jublende og blod
 Som Værkens Morgensang i Rugens Ager.

Langt meer af Sangkunst, meer af Vist og Mod
 Til Kunstens Tjeneste blev Andre givet;
 Men Ingen vist som Du den Kunst forstod
 I Sang at stjæle Hjertet ud af Livet.

Modtag en Tat da fra en gammel Ven,
Der selv i Paradis vil føle Kjede,
Hvis ei han horer der den Røst igjen,
Som har saa tidt fortryllet ham herne!

Den lille Spyon.

Af

G. M. Albed.

Jeg har saa talrig og saa stor
 En Skare af Smaabenner, —
 Det Nabolagets Fugle er,
 Som alle godt mig kjender.

Hver Morgen naar jeg lukker op
 Mit Bindue for at hente
 Den friske Luft i fulde Drag,
 Saa sidde de og vente.

Har saa for dem jeg stroet ud
 De Krummer, som jeg sanked,
 De holde Maaltid, glad og fro
 Ved Smulerne, der vanked.

Dg er saa Alting pilleet op,
 Er hver en Krumme taget,
 Fortælle de mig alskens Nytt,
 Som skeer i Dabolaget.

Jeg kjender mangt et Hjertesuf,
 Som ukjendt skulde være —
 Dg jeg veed mangen lounlig Sorg,
 Som er saa tung at bære.

Men af den hele Fugleslot,
 Som søger mig hver Morgen,
 Er en mig fremfor alle kjær —
 Den kjender Hjertesorgen.

Den som en lille sunn Spion
 Paa sine lette Vinger
 Udspeider for mig, hvad jeg vil,
 Dg Budskab den mig bringer.

Dg den er rigtig klog og snild,
 Den sparer sin Fortælling,
 Til vi er ene, og først da
 Den kommer med sin Melding.

Saaledes tom til mig idag
 Den med en Skjelm i Die;
 Sit Hoved holdt den lidt paa skraa
 Og lod mig Dret boie.

Saa tviddred snaksomt den for mig:
 „Jeg saae, hun tog din Rose.
 Ved hendes Nys sprang Blomsten ud,
 En jaud Metamorphose.

„Saa tog hun frem sin Psalmebog
 Og blandt dens Blade lagde
 Din Rose nok saa varsomt hun,
 Og fromt og omt hun sagde:

„See, her Du hviler trygt og godt,
 Du dyrebare Minde!
 Og kommer han engang igjen,
 Saa skal han her Dig finde.“

O lille Fugl, har Du sagt sandt?
 Jeg iler til min Lykke
 Og bringer med en heel Bufet
 Af Somrens bedste Smykke.

Dronning Ulrika Eleonora.

Ved

Udjunkt Christian Ramsgaard.

Den svenske Konge Carl den Ellevtes Gemalinde Ulrika Eleonora var den danske Konge Frederik den Tredies og Dronning Sophie Amalias yngste Barn. Hun blev født den 11te September 1656, og allerede som lille Barn gjorde hun sig bemærket ved et ydmygt og elskværdigt Sind, et let Memne og en for hendes Alder skarp Forstand. Disse Egenstaber skaffede hende, som rimeligt er, alle hendes Omgivelsers udelte Belvillie.

Der gaaer det Sagn, at den nævnte Fyrstinde allerede tidlig med en vis Deeltagelse har lyttet til Beretningerne om den næsten jevnaldrende Svenskerkonges Liv og Færd, om hans Gudsfrøgt, Beskedenhed, Ustyld og rene Sæder. Det kom hende for, at hans Charakter maatte have nogen Lighed med hendes egen,

og det var efter al Sandsynlighed denne rigtignok kun indbildte Overensstemmelse, der tildrog sig Prindsessens Opmærksomhed. Saa meget er ialfald afgjort, at hun strax gav sit Bifald tilkjende, da Nils Brahe Mar 1675 paa Carl den Ellevtes Begne anholdt om hendes Haand. Da hun gav sit Ja, vilde hun, overensstemmende med Skik og Brug og yderligere tilskyndet af sin egen Admyghed, gjøre en dyb Boining, men dette hendes Forsæt skal efter Sagnet være mislykket aldeles, da hendes Hoitidsklædning var saa stiv og overlæsset med Brofæde og andre Prydelser, at den gjorde enhver Boining umulig. Uagtet Christian den Femte, Prindsessens Broder, ikke ligefrem vilde modsætte sig denne Forbindelse, var det dog hans hemmelige Onske at forhindre den eller faae den hævet, og han gjorde ikke ringe Anstregelser for at formaae Prinds Wilhelm af Oranien til at beile til Ulrika Eleonora; men hans Planer i denne Retning mislykkedes, og det unge Fyrstepars Forlovelse blev formelig afsluttet. Carl den Ellevte anvendte 200,000 Rbd. til Brudegaver og andre Bryllupsforberedelser. Baade Gaverne og Fæstestrængen vare bragte over til Kjøbenhavn, og Enkedronningen Sophie Amalia havde viist dem frem for de danske Hoffolk og modtaget deres Lykønskninger, og man var just i Færd med at bestemme Prindsessens Overreise til Sverige til October Maaned 1675, da Kong Christian imidlertid blev færdig med sine Rustninger, og den skaanske Krig brod

ud. Ved denne Omstændighed blev naturligvis hele Giftermaalsagen i det mindste foreløbig hævet, og det fjendtligste Forhold opstod mellem Broderrigernes Kongehuse og Hoffer. Dette gjensidige Fjendskab strakte sig imidlertid ikke til det forlovede Fyrstepar, hvor meget man end paa begge Sider anstrengte sig for at skille dem fra hinanden.

Der fandtes nemlig et Parti i Sverige, som af al Magt virkede for at faae Forbindelsen hævet; man foreslog Kongen adskillige andre Partier, saasom med Erkehertuginde Marie Anna Josepha af Østerrig, Fyrstinde Sophie Dorothea af Celle o. fl., men man fandt dove Øren hos Carl. Fra det mod Danmark i høieste Grad fjendtligindede holstein-gottorpste Hof udgik en Plan til at formæle Kongen med Prindsesse Anna af England, dette Lands senere Dronning; paa Gottorp var man nemlig bange for at miste den Stotte, man altid fandt mod Danmark i Stockholm, naar en dansk Prindsesse blev Sveriges Dronning. Den holstein-gottorpste Afjending i England, du Gros, drev meget ivrigt paa denne Sag, og det var ingenlunde den sidste Prøve paa fjendtligt Sindelag, Ulrika Eleonora maatte doie fra Gottorp. Flere indflydelsesrige svenske Stormænd, saasom Johan Gyllenstjerna, begge Brodrene Wachtmeister, Pontus de la Gardie og Olivekrans, vare ligeledes stemte for dette Parti og søgte at fremme deres Plan ved at tale nedsettende om den danske Prindsesses Person og Øre samt

ved at fremvise et Billede af hende, der ikke talte til hendes Fordel. Det kom endog saa vidt, at Nyl Wachmeister 1677 blev sendt til London for at forhøre sig om den engelske Prindsesse, og paa Rigsdagen i Halmstad 1678 besluttede man at indgaae til Kongen med en allerunderdanigst Begjæring om, at han vilde gifte sig for at sikre Thronfølgen. Man beregnede, at denne Begjæring ikke kunde opfyldes ved et Egtekab med den danske Prindsesse, saalænge Krigen stod paa. Carl vægrede sig imidlertid paa det Bestemteste ved at svigte sin trolovede Brud.

Den kongelige Fæstemo havde ligeledes Fristelser at kæmpe med. Keiser Joseph af Østerrig var bleven Enkemand, og han kastede sine Dine paa den danske Konges Søster. Christian den Femte understøttede hans Forslag, og man søgte at bringe Prindsessen til at tvivle om Svenskerkongens Troskab ved at lade falde adskillige Hentydninger til det engelske Frieri. Ulrika Eleonora erklærede imidlertid, at hendes givne Lofte ikke kunde rokkes, og at det vilde saare hendes Hjerte dybt, hvis hendes Broder ved et Magtsprog vilde hæve Forbindelsen. Hun undgik saavidt muligt at tage Del i de Fester, man feirede i Danmark i Anledning af de over Svenskerne vundne Seire; hun tog tværtimod de svenske Fanger, der bleve førte til Kjøbenhavn, under sin Beskyttelse, og for at kunne hjælpe dem, folgte eller pantsatte hun flere af sine Kostbarheder, ja endog saa sin Fæsteskring.

Saaledes vedbleve Carl og Ulrika Eleonora at holde fast ved hinanden, og dertil kom, at man i England modtog de svenske Forslag med Kulde, og at Kong Ludvig den Fjortende modarbejdede det engelske Giftermaal. Den mægtige Johan Gyllenstjerna blev vunden for Egtefabet med den danske Prindsesse, og dermed var Sagen afgjort, saa meget mere som den danske Konge ogsaa pludselig syntes at blive helt vel stemt derfor. Samme Dag Freden sluttedes mellem Broderrigerne, blev Forlovelsen mellem Carl og Ulrika Eleonora fornyet. Der opstod stor Glæde hos Broderfolkene over denne Forbindelse, da de i Slægtfabet mellem Kongehusene saa et Pant paa varig Ro og Fred mellem Rigerne. Dette Haab blev udtalt i talrige Flyveskrifter, og det kongelige Pærs mange Dyder og prøvede Trostak syntes at bebude det lykkeligste Egtefæb.

Imidlertid viste der sig ogsaa adskillige foruroligere Tegn. Carl valgte netop to af de Mænd, der ibrigt havde modarbejdet Forbindelsen, til at drage til Kjøbenhavn for nærmere at fastsætte de enkelte Vilkaar og Bestemmelser. Axel Wachtmeister blev nemlig i Efteraaret 1679 sendt til Danmarks Hovedstad for paa Carls Vegne at gjøre den kongelige Brud sin Opvarthing og hente et Billede af hende. Hovedsendelsen i Anledning af Forlovelsen og Giftermaalet blev betroet til Johan Gyllenstjerna, der ligeledes i Begyndelsen havde modarbejdet det danske Giftermaal og desuden var bekendt som en afgjort Fruentimmer-

hader. Denne Stormand, der ellers satte en Slags Væ i at foragte al ydre Pral og enhver udbortes Væsbetvisning, udfoldede i nærværende Tilfælde en Pragt og Overdaadighed, hvis Lige sjældent er seet her i Norden. Ved det høitidelige Indtog i Kjøbenhavn bestod hans Folge og Tjenerstab af mindst 130 Personer med 67 Heste foruden en Mængde unge Adelsmænd, der frivillig tog Del i Reisen. De fleste var udstyrede med Solvkaarder og rigt galonerede Klæder, Kudskenes desuden med lange Solvbjæder, medens en Del paa Bryst og Ryg bar Gyllenstjernernes Baa-ben, broderet med Guld paa blaat Utklaff. Ved den høitidelige Audients hos Kong Christian beholdt Gyllenstjerna som overste Sendebud fra et kronet Hoved selv Hatten paa Hovedet. Han gav i Kjøbenhavn en stor Fæst, som bivaandedes af de fornemste danske Hofmænd. Ved denne Leilighed lod han sig ved Bordet opvarte af svenske Oberster, Oberstlieutenanter og Majorer. Omkring Bordet stode tolv Drabanter, der selv vare Lieutenanter og Fændrikker, og hvis Karabiner havde lueforgyldte Solvpiber, men Taffelmusikken bestod kun af — 4 Trompetere og 1 Trommeslager. Det var Smaagen ved Carl den Ellevtes Hof og Johan Gyllenstjernas Originalitet, der her skinnede igjennem. Der tildrog sig ved samme Leilighed en anden Hændelse, som var særdeles stiftet til at karakterisere den nævnte svenske Statsmand og hans Maade at optræde paa. Noogle af de danske Herrer begyndte at fatte Mis-

taute i Anledning af de Svenskes stærke Bevæbning, og Grev Gylldenlove spurgte, om Bøsseerne var skarpt-ladte. I Stedet for andet Svar tog Gyllenstjerna en af Karabinerne og fyldte Piben med Vin; derpaa foreslog han hoitideligt en Staal for de to Broder-rigers Konger, spændte Hænen paa Karabinen, førte Mundingen til sine Læber, løftede Kolben i Beiret og drak Vinen i et Drag. Dernæst svingede han Karabinen og fyrede Skuddet af, saa at Kuglen sad fast i Taget, og han opfordrede Gylldenlove og de andre Herrer til at gjøre ligesaa. Hvor mange der fulgte hans Opfordringer, veed man ikke, men mellem Gylldenlove og Gyllenstjerna opstod der en Uenighed og et Fjendskab, der dog ikke medførte videre Følger. Man gav nogle Dage senere ved Hoffet en Masterade, paa hvilken Gyllenstjerna optraadte som Bonde og gav sin Rolle med saa stor Naturlighed, at det vakte almindelig Latter. Kong Christian yttrede ved denne Leilighed til en af sine Fortrolige, at Manden ikke havde haft Behov at forklæde og forstille sig, da han netop i det daglige Liv var et tro Billede af, hvad han nu søgte at agere. Paa Grund af hans klodsede Optræden og vel djærve Sæder pleiede Hofmændene ogsaa at kalde ham „Kjorehesten“. Hans Stolthed var Skyld i en Rangstrid, nemlig om den Plads, de svenske Vogne skulde indtage imellem de andre, og han drog bort fra Kjøbenhavn uden at efterlade sig noget be-

hageligt Minde; men Vilkaarene for det hoiæ Egte-
skab havde han faaet fastsatte til Punkt og Prikke.

Gyllenskjerns Sendelse til Kjobenhavn blev ud-
ført i Marts og April Maaned 1680, og kort Tid
efter skulde Ulrika Eleonora for bestandig forlade denne
Stad, hvor hun var hoit elsket af Hoiæ og Lave, Uge
og Gamle. Alle vare enige om at gribe enhver given
Leilighed til at vise Prindsessen deres Hengivenhed
og til at gjøre de sidste Dage, hun skulde tilbringe i
sit Fædreland, til sande Festdage. Ved et Fyrvar-
keri, man i Lobet af disse Dage afbrændte, saae man
hendes og Carls den Ellevtes Navnetræk ved Siden
af hinanden. En ubetænksum Spogefugl mindede ved
denne Leilighed om den Døvertro at den, hvis Navne-
træk først sluffedes, skulde doe først. Efter kort Tids
Forlob begyndte Querne i Prindsessens Navn at blive
matte, og de gik snart ud, medens Carls endnu skin-
nede i stærk Glands. Spaamanden blev meget for-
legen over dette Træk, men Ulrika sagde: „Jeg on-
sker, at Tegnet maa spaae sandt, og at Gud vil be-
vare mig for den Sorg at overleve min vordende
Egteherre.“

Da det lakkede henimod Afreisen, kom Kong
Christian en Dag selv til hende og overraskede hende
med en Gave af de Edelstene og den Fæstningsring, hun
havde pantsat for at kunne hjælpe de svenske Krigs-
fanger. Disse Kofbarheder, som hendes kongelige
Broder havde indløst, blev hende nu dobbelt dyrebar.

da de mindede hende om den Kjærlighed, hun havde fortjent og vundet baade i Danmark og Sverig, saavel hos Broderen paa Danmarks Kongeslot som hos de fra Kjøbenhavn hjemsendte svenske Krigere i deres lave Hytter.

Endelig nærmede Afstedstimen sig. Under de sædvanlige Hoitideligheder og under overordentlige Udtryk for Indbyggernes Kjærlighed forlod Prindsessen Kjøbenhavn den 1ste Mai og Frederiksborg den 3die. Kong Christian ledsagede hende dertil og en Mil længere. Ved Afsteden udtalte hun sin Auelse om, at hun aldrig mere fik sin Broder at see. „Men,“ lagde hun betydningsfuldt til, „da jeg ansees for et Fredspant imellem Danmark og Sverige, saa beder jeg Gud om Naade til at opfylde en saa herlig Bestemmelse, og at min Optraeden maa hjælpe til at hæve alt Fjendskab imellem disse to Folk og forene dem i evigt Venfskab.“ Kong Christian vendte derpaa tilbage til Frederiksborg, men Dronningen, Enkedronningen og Prindsesserne ledsagede Ulrika Eleonora til Helsingør.

Om Morgenen den 4de Mai skulde hun ogsaa stilles fra dem og fra sit Fædreland. Og saa da gav den sammenstrømmende Mængde flere Beviser paa sin Hengivenhed. Ved Synet deraf udbrod Ulrika Eleonora: „Gid jeg ogsaa for Fremtiden maa mindes med de samme Følelser, man nu lægger for Dagen! Og du Gud i sin Visdom kalder mig til et andet

Rige, beder jeg ham skjænke mig Naade og Straft til en saadan Livsforelse, at jeg ogsaa der ved den sidste Skilsmisse maa blive ledsaget af mine Undersaatters Kjærlighed og Savn." Denne Bøn kom fra et varmt og oprigtigt Hjerte, hvorfor den ogsaa blev opfyldt baade i Livet og Døden.

Ved Stranden tog hun Afsted med den tilstrømmede Mængde og med sine Slægtninge, der fulgte hende hen til den ventende Chaluppe; hendes Søster Frederikke Amalia ledsagede hende paa Farten over Sundet. Fort af Søhelten Niels Juel stævuede Fartøiet over mod den svenske Kyst under drønende Kanonsalut fra begge Sider af Sundet.

Den 4de Mai 1680 om Formiddagen Kl. 10 steg Ulrika Eleonora i Land paa Skibsbroen i Helsingborg. Hun blev modtagen af den svenske Enkedronning Hedvig Eleonora, Prindsesse af Holstein-Gottorp, der var omgiben af et stadseligt Folke. Strax efter de første Velkomsthilsener tog Prindsesse Frederikke Amalia Afsted og vendte med den svenske Chaluppe tilbage til Helsingor. Ikke en eneste af Ulrika Eleonoras Slægtninge ledsagede hende ind i det fremmede Land for at staae deltagende ved hendes Side paa den afgjørende Dag, skjøndt der kun var to Dage tilbage, indtil Formælingen skulde finde Sted, og kun en Dagsreise til Bryllupsgaarden. Men Kong Carl havde ikke blot undladt at indbyde nogen af Brudens Slægtninge til Bryllupet, men endogsaa frabedt sig

Besøg af dem. Han havde befaleet Gyllenstjerna at give tilkjende, at Prindsessen maatte fore saa lidt Selskab med sig som muligt; thi, hed det, „Sveriges Bøngesforhold tillade ingen større Hoitidelighed“, og siden tilfoiede han, at, hvis nogen af Prindsessens Søstre nødvendigvis skulde følge med, ønskede han, at det maatte blive Hertuginde Frederikke Amalia, der var gift med Hertugen af Holstein-Gottorp, Carls Morbroder. Svenskerkongens Ønske om at slippe fra alt Slags Besøg, hvilket havde sin Grund saavel i hans til Særhed grændsende Undseelighed som i hans store Paaholdenhed, var blevet saa almindelig bekjendt, at Frederikke Amalia ogsaa skyndte sig tilbage til Danmark.

Sjeldent har Carl den Ellevtes Menneskefjendelighed vist sig i saa klart Lys, som ved denne Leilighed. I et talrigere Selskab af dannede Folk var han yderst forlegen og keitet, og blandt Damer folte han sig helt tilovers. Derfor sogte han saavidt muligt at undgaae alle Hoffester, og med en stærk Følelse af Forlegenhed saae han sin egen Formæling imøde. Hvis han havde holdt Bryllup i sin Hovedstad, havde han ikke kunnet undlade at indbyde nogle Medlemmer af det danske Kongehus og en Mængde fornemme Herrer og Damer fra sit eget Rige, og Stockholms Indvaanere vilde naturligvis i Hobetal været Tilskuere ved Festsighederne, ligesom der i Dage, ja vel endog i Uger havde maattet holdes selstabelige Sammenkomster og

Høitideligheder. Dette vilde i flere Henseende have været altfor pinligt for Carl, hvorfor han greb til den Udvei at holde Bryllup i Halmstad og kun at fejre denne Høitidelighed en eneste Dag. Stadig tilkjendegav Kongen sit Dnske om at undgaae al Opsigt, Pragt og stort Selskab. Dette Dnske skinner bl. A. klart frem igjennem det egenhændige Brev, hvori han indbod sin Ven Feltmarschal Rutger v. Mcheberg til Bryllup, ligesom det ogsaa viser, hvorledes Kongen behandlede det tydske Sprog. Han havde nemlig kun nydt en saare mangelfuld Opdragelse, hvorfor han var meget lidet forfaren i boglig Lærdom og i høi Grad mishandlede saavel sit Modersmaal som Latin, Tydskt og Fransk, saasnart han satte Pennen til Papiret. Den nævnte Skrivelse lyder, som følger: „Wälgeborner Herr Fält-Marskalk und General Gouverneur. Dy weil ich in Gottes namen resoluiret habe min bielagen szu haltthen in Halmstad im anfange des May Monß, also bithe ich dhen S. F. M. mit dhysen meinen freiben, das dher S. F. M. wälle auch ffur selbige seit dorthijn kommen und mein hofsej bei szu wäuen. Ich habe kein andheren wällen dars su bitthen lassen, dar wyrtt nyhant fon dher Reis-Maathen hjin kommen mer als der Reis Marskalk und Herr Johan Gyllenteren, also häffe ich dhen S. F. M. gar gewijs dar szu spröken, den also das wenige das ich in dissem Krijge gerlerneth habe, habe ich dehn S. F. M. vor szu danken, und szo lang als ich lebe ssol ich ess

wiſſen mit dort ſzu erkennen, hymitt beſälle ich etc. P. S. Ich bithe dhen H. F. M. das der H. F. M. an niman wil laſſen wiſſen wen das beilager ſſol geſſen. Carolus. Strömsholm den 30 Martii Anno 1680.“

Til Formælingen indbod Carl virkelig kun Enkedronningen, Uſcheberg og Johan Gyllenſtjerna, ſamt de to danſke Herrer, der ſkulde repræſentere Kong Chriſtian den Femte. Kongen ſelv var omgiden af ſaa ſaa Perſoner, ſom det paa nogen Maade kunde gaae an, nemlig Cancellicheferne Bengt Dgenſtjerna og Druſtedt, Gardcheſen Gaſtfer ſamt Adjutanterne Chriſtopher Gyllenſtjerna, Axel Wachtmeiſter og Schönleben, og Grunden til, at der endda var medtaget et ſaa ſtort Folge, var, at Kongen dog maatte have nogle Deſtagere i de Jagter, han holdt ſaavel umiddelbart for ſom efter Bryllupet.

Den mærkbærdige Maade, hvorpaa Carl holdt Bryllup, foraaſagede en ligesaa pudſeerlig ſom kjedsommelig Forvikling med Frankrig og den franſke Uſending, Marquis de Feuquières. Ludvig den Fjortende havde paalagt denne Herre, om end uindbuden, at indfinde ſig ved Formælingen og ſamtidig tiltrodſe ſig Forrangen for de danſke Sendebud for at paaſøre Kong Chriſtian en Dmygſe. Planen blev robet, og Carl gjorde Alt for at hindre den truende Kangſtrib og uindgaae den ſine Franſkmands graufende Blif. Han gav derfor Feuquières tydeligt at forſtaa, at han

flet ingen fremmede Vidner onstede ved sit Bryllup, men Ludvig forbød denne utrykkelig at rette sig efter slige Antydninger. Da Hoffet i April gav sig paa Reisen fra Stockholm til Halmstad, fulgte Franskmændene strax efter med et stort Følge. Carl blev baade forelegen og vred og affendte Hoghufen, en af de mange, han havde havet fra Stovet og skjænket sin Ndeest, til Köping eller Arboga for at anmode Feuquières om at vende om og betyde ham, at „ubuden Gæst maa sidde paa Dorrinet“. Franskmændene, der havde bestemt Befaling fra sin Konge at holde sig til, var stædиг nok til at vedblive at følge Hoffet i Hælene.

Dette var rimeligvis Grunden til, at Kongen nu besluttede ikke at holde Bryllup i Halmstad, men paa Herregaarden Skottorp, hvorfra han troede lettere at kunne holde Feuquières borte end fra Halmstad. Denne Gaard laa paa Sletten Nord for Hallandsås og tilhorte Hofkantsleren Frans Joel Drustedt, der havde ladet den berømte Bygmester Tessin opføre en meget pragtfuld Hovedbygning, hvor en Sal, kaldet „Kungssalen“, havde en Længde af 22 Alen, en Brede af 17 og en Høide af 12 Alen. Den gik gennem to Stokværk og fik sit Lys gennem to Rækker Vinduer. Loftet var hvælvet og prydet med Forsiringer og af Gips, og Gulvet var af rudedede Sandsten. I denne Sal besluttede Kongen at holde Bryllup.

Det gjaldt imidlertid endnu om at undgaae Feuquières, der var kommen til Halmstad og var paa sin

Poft. Vise ham bort vovede man ikke, og man vilde ikke for nogen Pris have ham til Dienvidne ved et saa tarveligt Kongebryllup. Man maatte da prøve at narre ham ved at opgive en falsk Tid til Bryllupet. Gyllenstjerna og Ornstedt fortalte ham, at Kongen den 6te Mai vilde begive sig til Skottorp for at hilse paa sin Brud, og at han vilde vende tilbage til Halmstad ved Aftentid, for den 7de Mai at drage til Skottorp og holde Bryllup. Frankmanden troede dem ikke, men holdt Vogne og Rideheste i Beredskab for at kunne følge Kongen og tiltrodse sig Udgang til Formælingen. Tillige satte han Speidere ud, der skulde passe uoie paa Kongen, saa at denne ikke kunde røre sig af Pletten, uden at det uebliffelig blev rapporteret.

Tidlig paa Morgenstunden den 6te Mai red Kongen bort fra Halmstad, og for ikke at blive gjenkjendt af Rogen, sneg han sig med Kraven op om Dreene ud gennem nogle Smaagader og ad Skottorp til. For end hyderligere at skjule sin Beslutning, samme Dag at holde Bryllup, lod han flere af sine Hoffolk, ja endog sin Ceremonimester blive i Halmstad.

Den Dag, da Ulrika Eleonora første Gang betraadte sit nye Fædrelands Jordbund, foretog Carl istedenfor at modtage sin Brud, en Ridetur til Sperlingsholm og mønstrede nogle Krigsfolk i Halmstad. Samme Dags Aften indtraf Enkedronningen og Prindsessen til Skillinge, hvor de tilbragte hele næste Dag. Den

Dag red Carl ud fra Halmstad til Fullebro for at besee den Plads, hvor Slaget 1676 havde staaet. Den 6te Mai ankom Enkedronningen og den kongelige Brud til Skottorp om Formiddagen Kl. 10, men Kongen var endnu ikke kommen dertil, da Tiden var gaaet hen med at jage i Skovene i Nærheden. Han indfandt sig dog snart, men i Jagtdragt. I en saadan Paaklædning aflagde han sin tilkommende Gemalinde det første Besøg, der varede et Kvarteerstid. Han styndte sig bort for at hengive sig til sin Yndlingsjæsel, at monstre Soldater. Kongen skal være bleven hvilig stuffet ved Synet af sin Brud, og man fortæller, at han skal have udtalt sin bestemte Misfornoielse saavel med Brud som Bryllupet til Johan Gyllenstjerna og bl. A. have spurgt denne, om han ikke kunde have skaffet ham en smukkere Brud. Yndlingen skal have svaret: „Nei, og Ederes Majestæt vil snart erfare, at der boer en Engel i hende.“ Kongen lod dog endnu til at ville undslaae sig for Bryllupet, indtil Ornstedt paaviste ham, hvilke Forviklinger der kunde flyde af en saadan Fremfærd. Saa gav Kongen efter, men paa Grund af alle disse Ophævelser kunde Vielsen ikke foregaae før om Aftenen henimod Midnat. Det nævnte Sagn savner vel historisk Bevis, men man har ikke selv med den allerbedste Villie kunnet udfinde nogensomhelst anden Grund til, at Bryllupet blev holdt paa en saa usædvanlig Tid.

Brud og Brudgom vare ved Formælingen klædte

i Solvmor, og Thronhimlen blev baaren af Uzel Wachtmeister, Carl og Christopher Gyllenstjerna og Schonleben. Vielsen forrettedes af Biskop Haquin Spegel, der brugte Ordene „Prindsesse“ og „Kgl. Hoih.“, indtil Bruden havde faaet Vielsesringen paa Fingeren, fra hvilket Dieblit han sagde „Majestæt“ og „Dronning“. Efter Vielsen blev der budt Bagværk omkring, og saa blev der holdt Aftensmaaltid, hvor det som ved det hele Bryllup gik hoist mærkvaerdigt til. Kongen spiste i sit eget Værelse i Selskab med sine Yndlinge, Gardeofficeren Hastfer og Entedronningens Kammerherre Carl Gyllenstjerna. Dronningen og Entedronningen spiste sammen i Sidstnævntes Værelse, og de øvrige faa Gjæster bespistes i „Kungssalen“. Om trent Klokken eet begav Kongeparret sig til Brudekammeret.

Den næste Dag var Kongen allerede paa Benene Klokken fire om Morgenen, og ude i Borggaarden selsatte han sig ibrigt med sine Yndlingsfornoielser; han delte sin Tid mellem Heste, Hunde, Soldater og Regjeringsfager. Man har endnu Kongebreve, som ere understrebnede paa Bryllupsdagen, og endnu flere fra den følgende Dag.

Hoiere op paa Dagen indfandt Omegnens Udel og Embedsstaad sig for at forebringe deres Lykonstninger, og der blev givet et stort Gjæstebud, hvorved hele Hoffet spiste sammen. Da det var forbi, forsoiede de danske Sendebud sig strax til deres Avar-

teer i en Bondegaard i Nærheden, fordi man havde faaet at vide, at Feuquières snart vilde komme.

Denne Diplomat havde allerede den 6te Mai om Morgenen faaet at vide, at Carl havde sneget sig bort fra Halmstad. Han anede Uraad og Muligheden af et Bryllup i Smug, men kunde dog ikke tænke sig, at Sveriges Konge virkelig vilde holde Bryllup paa en saadan Maade og ligesom stjæle sig dertil. Han tænkte, at Kongens Udreise kunde være en af de sædvanlige Morgenjagter eller blot et kort Besøg paa Skottorp. Det kunde altsaa let medføre en Prostitution at følge efter, hvorfor han holdt sig stille indtil videre. For endnu mere at dølgje Majestætens Udreise kom den efterladte Ceremonimester om Formiddagen Klokken 10 til Feuquières og omtalte blandt Andet som en stor Besynderlighed, at Kongen endnu laa i sin dybeste Morgensøvn. At det var Usandhed, vidste Franskmændene meget godt, og han forstod nu, at man havde ført ham bag Lyset. Nu kunde han dog ikke ret forstaae, naar Vielsen skulde foregaae, hvorfor han opgav Reisen for den Dag, saa meget mere som han da paa ingen Maade kunde tænke sig, at Kongen vilde holde Bryllup ved Midnatstid, hvilket vist ogsaa er enestaaende. Han sendte dog sin Hovmester til Skottorp, og han berettede sin Herre Alt, hvad der forefaldt, saa at det franske Hof trods alle Anstregelser fra Kongens Side dog ikke gik glip af denne Rilde til Morstab og Skumleri. Paa Veien til Stot-

torp modte Feuquières næste Dag Johan Gyllenstjerna, og Bognene standsede. Svenskeren havde besluttet at give den hele Sag Udseendet af en Spøg, og han brod derfor ud i en Skoggerlatter, da han fik Die paa den narrede Franskmand, og foreslog ham at vende om for at onste Kongen til Vykke i Halmstad. Saa spurgte Feuquières: „Troer I altsaa, at Kongen nu strax kommer til Halmstad?“ „Ja, det troer jeg,“ svarede Gyllenstjerna, hvorpaa Franskmanden raabte: „Saa, I troer altsaa, at I skal træffe Kongen i Halmstad Gudsk! Bidst paa Hestene og kjør til Skottorp!“

Det var en Skuffelse for Feuquières, at han ikke traf de danske Sendebud paa Skottorp. Strax efter Ankomsten fik han Audients i Kongens eget Værelse, og han udtalte bl. A. sin Vykonskning med følgende Ord: „Min Herre Kongen er meget glad over ved sine Vaaben at have skaffet Eders Majestæt saa mange Fæstninger og Landstaber tilbage. Denne Glæde forhoies ved den lykkelige Forbindelse, Eders Majestæt nu har knyttet. Den virkeliggjor den Tanke, min Herre Kongen altid har stræbt at skaffe Indgang, nemlig Europas Fred og Eders Majestæts Vykke og Velfærd.“ Bengt Drenstjerna havde Takt nok til at besvare disse Ord i al Almindelighed. I Samtalens Lob yttrede Carl, at han havde valgt sin Brud efter Frankrigs Raad, og at han havde holdt et tarveligt Bryllup, overensstemmende med, hvad der var Skik og Brug i hans Land, og for ved sit Exempel at lære sine egne

Underfaatter at undgaae oversflodige og unødvendige Bekøstninger. Feuquières vendte samme Aften tilbage til Halmstad og talte senere saa lidt som muligt om denne Sag. I Virkeligheden havde jo ogsaa hverken Kong Ludvig eller Kong Carl nogen Grund til at rose sig af deres Optræden ved denne Leilighed, hvilket de synes selv at have indseet.

Trediedagen efter Bryllupet var Carl allerede i Halmstad Kloften 9 om Morgenen, og snart efter kom det øvrige Hof til samme By, hvor det tilbragte et Par Dage med alstensk Fornøielse og Udspreddelse. Den 11te Mai reiste de danske Sendebud hjem til Kjøbenhavn, og man bevarede i enhver Henseende det ydre Skin af Hoflighed; men Danskerne var dog meget misfornøiede med den Maade, hvorpaa Bryllupet var blevet holdt, og i Særdeleshed ved at Carl viste sin Gemalinde saa ringe Opmærksomhed. De danske Sendebud havde bragt en Deel større og mindre Kostbarheder med for at give den svenske Hofbetjening Foræringer, som Skik og Brug medførte og endnu er, men der blev paa Grund af Forholdene kun Brug for saa saa Gaver, at den største Del blev ført hjem igjen.

Den 12te Mai skiltes Hoffet ad. Kongen reiste til de vestre Landstaber for at besee Fæstninger og monstre Soldater. Dronningen reiste over Jönköping, men Reisen gik saa langsomt, at de først den 29de kom til Örebro, hvor Kongen skulde støde til. Her maatte Dronningen dog vente et Par Dage, medens

Kongen var paa Kungöör for at ordne Alt og sætte Slottet i Stand til det nye Hofs Modtagelse. Den 31te kom han endelig til Drebro og førte sin Hustru og Moder til Kungöör.

Ulrika Eleonoras Krøning og høitidelige Indtog i Stockholm blev udjat i lang Tid; imidlertid boede hun paa Kungöör, Strömstad eller paa et af Byttslottene udenfor Hovedstaden. Allerede dengang vandt hun Alles Hengivenhed ved den Mildhed og Forstand, hvormed hun traadte op: man horte ikke nogen Klage eller misfornøiet Ytring i Anledning af Carls kolde og hensynsløse Opførsel eller af Enkedronningens alt nu fremstinnende Alvind og Bagtalefesklyft. Desuden lagde den unge Dronning undertiden virkelig Mod for Dagen. Den 29de Juli seilede hun saaledes med en Del af Hoffet fra Kungöör til Strömsholm. Vaaden stødte mod et Skær, saa at den begyndte at trække Vand og synke. Nogle af Hofdammerne besvimeede, men Dronningen bevarede sin Ro, og snart kom andre Vaade til og frelste de Skibbrudne.

Spvad der gjorde et særdeles heldigt Indtryk var, at Dronningen viste en overordentlig Sparksomhed og Uegennyttighed, naar det gjaldt Statens Midler. Carl havde bestemt en egen Hoffstat og Hofholdning for hende, men i Begyndelsen mente hun ingen saadan at behøve, da hun jo havde Hof sammen med sin Konge og Herre. Da det imidlertid blev afgjort, at hun

maatte have en saadan, gjorde hun med egen Haand flere Forandringer i Retning af Besparelser. Hun behøvede saaledes kun tre Spand Heste i Stedet for fem, og hun viste paa enhver Maade sin gode Villie til at lette Statens Byrder. Det danske Sendebud i Stockholm, Jens Juul, havde Befaling til at varetage hendes Interesser, men hun modarbejdede ham ofte selv, saa at han endog forte Klagemaal derover til Hoffet i Kjobenhavn. Med al sin Beundring for Dronningens Selvfornægtelse syntes denne Statsmand undertiden, at det gik for vidt. Det er tilstrækkeligt at anføre et enkelt Træk. Det kom an paa, hvorvidt Forvaltningen af Dronningens Indkomster i det Hele taget skulde være i hendes Haand eller ikke. Juul havde udvirket det Første, men Ulrika Eleonora erklærede, at hun med fuld Tillid betroede sig selv og sin Eiendom til Kongen og hans Embedsmænd. Juul blev misfornoiet og forestillede Dronningen den større Frihed og Selvstændighed, hendes egen Forvaltning forte med sig, men hun blev ved sin givne Erklæring. Juul fornyede sine Forestillinger, men fik følgende Svar: „Da jeg kun vil, hvad ret og billigt er, kan hverken Kongen eller hans Embedsmænd modsætte sig mine Ønsker uden at nedsætte deres egen Anseelse. Forrigt haaber jeg, at min Estergivenhed skal være til Fordel for Danmark og lette de øvrige Forhandlinger.“ Dermed var Sagen afgjort.

Ved en saadan Optræden havde Ulrika Eleonora

vundet alle Svenskerne's Hengivenhed, da Kronen, efter et hoitideligt Indtog i Stockholm, den 25de November fattes paa hendes Hoved. Dette foregik omtrent med den samme Stads og de samme Hoitideligheder, som pleie at finde Sted ved slige Leiligheder.

Dronningens Ydre beskrives paa den Tid paa følgende Maade: Haaret var kastaniebrunt, Panden hoi, Øinene mørkegraa, Blikket gjennemtrængende, fast og mildt. Hendes Hage var smuttformet, og omkring Munden laa et Træk af ustyldig Glæde. Iøvrigt var hendes Ansigt rundt, Huden hvid og isjær, Hals og Arme veldannede, og hele Figuren god og tæffelig. Hendes Holdning og Bæsen indgjød Alle Agtelse og Ærbødighed, ligesom hele hendes Udseende var skicket til at vinde Hengivenhed og Kjærlighed. Praleri og Affectation hadede hun saavel i Tale og Bæsen som i Dragt; men naar det fordredes, kunde hun træde op med en Dronnings fulde Glæde og Hoied.

Ulrika Eleonora var i hoi Grad gudsfrygtig. Saa ofte hendes Helbred tillod det, bivaanede hun den offentlige Gudstjeneste i Storkyrkan, og for at det kunde stee saa ofte som muligt, blev der indrettet en bedækket Gang fra Slottet til denne Kirke. Naar hendes Sundhed var angreben, besøgte hun Slotskirken, eller der blev holdt Prædikenen i hendes egne Værelser. Ved Skriftemaal og Alltergang saae man hende meget bevæget, og ved Nadveren søgte hun med Flid de ringeste Bladsjer. Hun havde forbeholdt sig Ret til selv

at vælge sine Prædikanter, og hun traf dette Valg efter samvittighedsfuld Provvelse. Den bekjendte Præst i Magdeburg Sriver var den Gang meget i Ry saavel for sine Taler som for sit Levnet. Derfor onstede Dronningen ham til sin Hofprædikant og yttrede i sit Brev til ham, at den kjære Sriver hverken af Alderdom eller af noget andet Hensyn skulde lade sig afholde fra at reise til Sverig. Dronningen lovede at sørge for hans Bekvemmelighed, selv om han skulde bæres i en Bæresjol. Hun nærede Ønsket om i ham at faae en Tilsynsmand, der advarede mod det Onde og opmuntrede til det Gode, og som frimodigen lærte, ikke hvorledes vi vil, men hvorlunde vi bør leve. Sriver undskyldte sig med sin Alderdom, men Dronningen svarede, at hans Alderdom og graa Haar just fortjente saa meget større Agtelse og indgav saa meget høiere Tillid. Den gamle Mand blev imidlertid hjemme.

Den bekjendteste af hendes Hofprædikanter var Johannes Carlberg, den mest glimrende af de Stjerner, der paa den Tid fra det friere Wermland straaede ud over Sverige. Dronningen havde hørt hans usædvanlige Dygtighed og Midtjærhed som Domprovst i Göteborg omtale, og han fik Befaling til at komme til Stockholm og prædike for Hoffet. Han vandt saa stort Bifald, at Ulrika Eleonora udnævnte ham til sin Overhofprædikant. Carlberg undskyldte sig med de Ord: „Det sommer sig ikke, at en Johannes præ-

diker ved en Konges Hof." Dronningen troede, at han sigtede til Johannes den Dober, og svarede: „Det kan meget godt gaae an, at Johannes prædiker ved dette Hof; thi her er hverken nogen Herodes eller Herodias.“ Carlberg modtog Embedet og rogte det saaledes, at han efterhaanden vandt større og større Indgang hos Kongen og Dronningen og hele Hoffet, ligesom han ogsaa var en af dem, gjennem hvem Ulrika Eleonora uddeelte sine mange, men som oftest skjulte Almisser.

Dronningens Gudsfrugt var nemlig ikke Skront eller Hykleri; den gav sig tilkjende i hendes Liv, i hendes Sandhedskjærlighed, Fredsommelighed, Taalmod, hendes rene Sæder, Uegennyttighed og især i hendes Godgjorenhed. Selv lidende og mindre lykkelig havde hun en dyb og inderlig Medfølelse med andre Ulykkelige, og hun lukkede aldrig Øre eller Haand for den Trængende. Hendes aarlige Indtægter beløb sig til omtrent 608,000 Rdl. eller 432,000 Kroner, og man paastaar, at hun anvendte de syv Ottendedele deraf til at hjælpe de Fattige. Overhofprædikanten Carlberg og Overhofmesterinden Maria Elisabeth Villie født Stenbock undersøgte de Bønsaldendes Trang og uddelte Gaverne. Naar der var stor og almindelig Nød for Haanden, vare hendes Gaver særdeles rundelige. Saaledes skjænkede hun 1686 de Brandlidte i Stockholm 6000 Rb. En Mængde fra Frankrig fordrevne Reformerte fik Understøttelse af hende. 1687 opkjøbte

hun den Masse Korn, som hun sendte til Finland, hvor der var Misvæxt, og det Samme var Tilfældet med Esthland 1688 og Dalarne 1691. Hun betalte Lægemidler til fattige Syge, og mangen Maaned steg hendes Apothekerregning til 150 Kroner. Hun grundede ogsaa Stiftelser, der i de kommende Tider kunde fortsætte hendes godgjørende Virksomhed, saasom et Borneasyl ved Carlberg og et Fattighus paa Rungsholmen. Hun stiftede ligeledes det saakaldte „Drottninghuset“, hvor nodlidende Kvinder kunde faae Hjælp og Tag over Hovedet paa deres gamle Dage.

Dronningen viste en ganske særlig Velvillie og Hjælpsomhed mod dem, der vare blevne bragte i Armod af Carl den Ellevtes strenge Reduktion, ved hvilken de Krongodser, der i de nærmest foregaaende Mennefsalderne vare gaaede over i Andres Hænder, bleve inddragne. Naar Damer af de forarmede Familier, tvungne af Nøden, maatte stille sig ved deres Kostbarheder, lod Dronningen dem ofte opkjøbe for at sende dem tilbage til Eierinderne. Generallieutenant Montaigne mistede det Gods, hvoraf han skulde have sit Underhold i sin Alderdom. Af Sorg derover blev han ramt af et Slagtilfælde. I sin Nød bad han senere Kongen om Hjælp og fik 300 Rd., Dronningen sendte ham 1000 Rd. En ung Hofjunker, Banér, hvis Slægt var bleven aldeles forarmet, gav hun Penge til en Udenlandsreise ligesom ogsaa den senere berømte Magnus Stenbock. Den store Feltmarskal

Lennart Torstenssons Son døde i Fattigdom og efterlod sig Enke med elleve Børn. En af Dottrene blev antaget til Opdragelse af Hedvig Eleonora, en anden af Ulrika Eleonora, der desuden skjænkede Enken 1000 Rdl.

Storst Deltagelse viste hun dog Magnus Gabriel de la Gardie og hans Hustru, Maria Eufrosina, Kongens Fæster. Dette Par led overordentlig meget ved Reduktionen og saae sig blandt Andet nodt til at sælge det skjøne Carlberg. Dronningen havde længe haft Lyst til dette Slot, men hun havde Afsky for at eie og benytte Gods, der var indvundet ved Reduktionen. Da Kongen imidlertid fandt, at hun skulde have det til Sommeropholdssted, modtog hun Tilbudet og søgte ved særegne Belgjærninger at udføse Besiddelsen af dette Sted. Hun indrettede der Bæverier og Børneasyl for Egnens Fattige og sendte Superintendenten Gezelius i Narva en stor Pengesum til Uddeling blandt de Beboere i Ingermanland, der led Hungersnød. Allermindst glemte hun Slottets forrige-ulykkelige Ciere. Maria Eufrosina vilde 1684 sælge et Perlebaand til 4000 Rdl.s Værdi. Dronningen tænkte først paa at kjøbe det og havde taget Pengene frem, men saa randt det hende i Hu, hvor lidt Brug hun havde for et saadant Smykke, og hvor mange Fattige hun kunde hjælpe med denne Sum. Hun sendte da de fremtagne Penge til sine Almisseuuddelere. Men neppe var dette sket, før hun kom i Tanker om,

at Maria Eufrosina kom i Nød og Trang, naar hun ikke fik sit Perlebaand solgt, hvorfor hun atter tog 4000 Rdl. frem, købte Smykket og forærede den yngste af hendes Døtre det. Næste Aar købte hun af den samme Fyrstinde et kostbart Service, som hun siden skænkede hendes Svigerdatter. Da de la Gardie døde, og hans Bo var fallit, gav Dronningen Enken 2000 Rdl.

Ulrika Eleonora kunde ikke tage Del i de voldsomme og ofte raae Udspredelser, hvormed man fornoiede sig ved Kong Carls Hof, nemlig Bædderidt, Jagter og Soldatermonstringer. Disse Fornoielser stemte ikke med hendes Smag, og hendes Helbred blev desuden ringere og ringere. Derfor var det hendes eneste Glæde at ove Barmhjertighedsgjæringer; det blev hende en Bane, en virkelig Trang, ja tilsidst blev det saa godt som nødvendigt for hendes Liv og Tilværelse. Hendes Hjælpsomhed var saa bekjendt, at Trængende fra alle Rigets Dele tuede til hende. Det sidste Bønskrift, hun modtog, var fra en gammel Soldat og lyder saaledes: „Eders Majestæt, vor elskelige Moder, givet os fattige Svenskere af Gud. Jeg er ogsaa et af Eders ringe og fattige Born og har været Soldat ved Regimentet Helsing, Majorens Compagni, siden 1662. Nu har jeg hverken Hus eller Hjem, men maa paa mine gamle Dage slakke om fra Sted til Sted med Hustru og Born. Det er min Bøn og mit eneste Haab, at Eders Majestæt hjælper

os, Eders Børn. Gud hjælpe Eders Majestæt til Helbred igjen! Gud bevare Eders Indgang og Udgang i dette Liv og give Eder Salighed hidsæt, Amen!" Den 21de Juli 1693 fik Soldaten gjennem Overhofmesterinden sin Naadegave, og den 26de s. M. gif Belgjørerinden bort for at nyde den Løn, som den enfoldige Kriger og mange tusinde Andre havde nedbedt over hende.

I Modsatning til sin Gemal, der var saa godt som aldeles fremmed for al Boglærdom og ethvert Spor af Kunstfands, forstod og talte Ulrika Eleonora, der havde nydt en fortrinlig Opdragelse, flere fremmede Sprog. Hun elskede Læsning og frie Kunster især Maleriet, som hun selv udovede saavel i Olie som i Vandfarve. Hun besøgte ofte Uppsala og fandt Fornoielse i de lærde Sysler, man der drev.

Det var ikke nogen let Opgave for en dansk Prindsesse under det Had, den blodige Krig mellem Broderrigerne havde vaakt, med Held at træde op som Dronning af Sverige, men det lykkedes dog Ulrika Eleonora at løse den. Hun vandt strax Alles Hjærter, og hun bevarede den vundne Kjærlighed. Hun sendte kort efter sin Ankomst til Sverige hele sit danske Tjenestskab hjem og antog Svenskere i Stedet, og hun erklærede, at det danske Hof ikke behøvede at varetage hendes Interessser, thi hun gav sig med fuld Tillid i sin Gemals Vold. Derved vandt hun Høie og Løbe for sig. Bjender havde hun dog ogsaa, rigtignok kun

faa, men de havde desværre Kongens Tillid. Hendes værste Fjende var hendes Svigermoder, Eufedronning Hedvig Eleonora, Prindsesse af det mod Danmark saa fjendste holstein-gottorpste Hus. Denne Omstændighed forbittede i hoi Grad den brave Dronnings Tilværelse. Man mistjendte hendes Bestræbelser for at opretholde Freden mellem Sverige, Danmark og Holstein. Hendes Breve til Kong Christian vare Gjenstand for Mistanke, og hun maatte formelig stjæle sig til at tale med det danske Sendebud Jens Juul, uagtet hendes Samtale med denne Herre sjældent gik ud paa Andet end Forjæftringer om hendes Stræben efter at værne om Freden mellem Rigerne og hjertelige Hilsener til hendes Moder, Søskende og Kjøbenhavn, ved hvilke Samtaler hun dog ofte fik Taarer i Øinene. 1688 skulde hun have besøgt sine Slægtninge, men hun blev afholdt derfra ved Sygdom, og hun kom aldrig til Danmark. Det blev snart en betænkkelig Sag for hende at rejse til Uppsala eller Rungör, endfærdig til Danmark. Hun opholdt sig næsten altid i Stockholm eller paa et af de nærmeste Lystslotte, i de senere Aar som oftest paa Carlberg. Hun sjældent havde hun Kræfter til at give offentlige Audientser og Middagsgilder eller tage Deel i Høitideligheder og Forlystelser. Sædvanligvis sad hun stille i sit Værelse, gjent men ikke glemt, uset, men dog Gjenstand for Alles Hoiagtelse og Velsignelse. Med Rette kunde man ved hendes Fordrægtelse bl. A. anbringe følgende

Indskrift: »In umbra, sine umbra« (I Skygge, men uden Skygge).

Som ovenfor fortalt var hendes fjæreste Syssef Kjærlighedsgjæringer; men de kongelige Børns Opdragelse laa hende ogsaa ganske overordentlig paa Sinde, og det glædede hende hoilig engang imellem for deres Skyld at foranstalte smaa Fornøielser og Hoitideligheder. Hendes Tillid besad den oftere nævnte Carlberg, Overhofmesterinden, en Fru Clodt og fremfor Alle Anna Sophia Marschalck, Søster til den danske Grevinde Schack. Efter Dronningens indstændige Anmodning kom denne Dame til Sverig 1681 og opholdt sig der næsten uafbrudt fra den Tid af, og, som det synes, var hun den, for hvem Dronningen nærrede størst Venstabs og Tiltro. Efter Ulrika Eleonoras Død begav hun sig for Tydskland og blev evangelisk Abbedisse i Hannover. Siden flyttede hun til Pfalz, gik over til Katholicismen og dode i Paris.

Ulrika Eleonora gav selv noie Agt paa sine Børns Opdragelse. Saavidt muligt havde hun dem i sine egne Værelser og stræbte at meddele dem sin dybe Gudsfrøgt, milde Hjertelag og Godgjørenhed. Hun begyndte allerede tidligt gjennem deres Haand at uddelere sine Gaver. I Modsetning til Faderens uslyrlige Hidsighed stræbte hun at lære sine Børn at ovet kongeligt Herredomme over deres eget Sind. Hun gav hvert af dem et Exemplar af Kong Carl den Tiendes Dagbog paa hans Reiser, for at anspore dem

til at efterligne hans rastløse Flid. Da Kronprinds Carl (senere Carl den Tolvte) skulde have en Lærer, begav hun sig til Uppsala, og under et længere Ophold i denne By lod hun flere af de lærde Herrer undervise Prindsen i Et og Andet. Efter saaledes at have lært deres Evner at kjende, valgte hun den store Latiner Anders Norcopensis, fiden adlet under Navn af Nordenhjelm.

Hendes Omhed ligesoverfor Børnene forarsagede hende ikke blot Omfarg, men ogsaa Sorger. Fire Prindsen dode som spæde Børn. Hendes Foleser derved tofledes af Erenstrahl, der malede et Billede, som forestillede Dronningen siddende med Haanden under Kinden og med Blikket fæstet opad paa de fire mod Himlen svævende Børn. Under Billedet stod Ordene: „Guds Villie skee!“ Der kom andre Sorger, der vare tungere. Til Hofmester for Kronprindsen valgte man den lærde, hoitbegavede, men upaalidelige Erik Lindskjöld, uagtet Dronningen bestemt havde erklæret sig mod dette Valg. Kongens lidjige og voldsomme Sind gav Anledning til hoist ubehagelige og uhyggelige Optrin, af hvilke vi ville meddele et enkelt, der i sin Tid gjorde stor Opfigt.

Man hoitideligholdt 1688 Kongens Fodfelsesdag hos Enfedronningen; flere fyrstelige Personer, Hofsets og Rigets hoieste Embedsmænd vare tilstede, men Ulrika Eleonora var fraværende paa Grund af Sygdom. Hun vilde dog berede Kongen en behagelig

Overraskelse og Børnene en Smule Fornoielse, hvorfor hun klædte disse sidste ud, saa at de forestillede de fire Aarstider. Kronprinds Carl skulde være Vinteren, Prindsesse Hedvig Sommeren, og to andre jevnaldrende Børn Foraar og Efteraar. Derpaa sendte hun dem hen at lykønske Kongen under Ledelse af Rigsstatmester Sten Bjelkes Enke Märta Sparre, der var bleven forarmet ved Reduktionen og derfor tjente ved Hoffet. Børnene kom og fremstammede deres Lykønsning, men Kongen, der slet ikke havde Sands for den Slags Ting, saae gnaven og fortrædelig ud. Han svarede ikke et Ord, viste ikke Børnene mindste Opmærksomhed, men forlod dem og gav sig til at tale med nogle af Herrerne. Børnene fulgte efter, og Kronprindsen beholdt sin lille Huen, der skulde høre til Vinterens Dragt, paa Hovedet. Da han nu igjen viste sig for Kongen, blev denne stød over, at han havde Huen paa, som om det var af Mangel paa Erbo-dighed. Han vendte sig i Sidfighed om til Prindsen og sagde: „Vil Du tage Huen af, Dreng!“ Prindsen adlod og trak sig tilbage. Siden slykselsatte det øvrige Selskab sig med de kongelige Børn, hvorpaa der blev holdt Aftenbon. Nu skulde ifølge Ulrika Eleonoras Forskrift Märta Sparre vende tilbage med de kongelige Børn for at spise hos deres Moder, og Prindsen og Prindsessen sprang hen til Kongen for at sige Godnat, men den sessaarige Prinds glemte atter at tage Huen af. Opbragt herover rev Kongen den uslyk-

lige Sene af, slog den først i Hovedet paa Prindsen og derpaa i Gulvet, hvorpaa han befalede Prindsesse Hedvig at blive og spise til Aften. I samme Dieblit kom Kammerherre Otto Mörner med Befaling fra Dronningen til Märta Sparre, at hun strax skulde komme tilbage med Bornene, da Maden allerede stod paa Bordet. Märta Sparre, der ikke vidste, at Kongen havde befalet Prindsessen at blive, vilde nu føre de kongelige Born tilbage til deres Moder, og hun traadte frem for Kongen for med en dyb Compliment at tage Afsked. Saa brod Kongens Brede løs, og han raabte: „Grevinden behager ikke at give mine Born Befalinger.“ Märta Sparre trak sig tilbage under en dyb Voining med følgende Ord: „Den almægtige Gud bevare mig fra Sligt!“ men Kongen blev mere og mere ophidset og udbrød: „Saa pak Jer bort, eller jeg skal kaste Jer ned af Trapperne!“ Märta Sparre skyndte sig til Dronningen, men Kongen anfaldt paa samme Maade Kammerherre Mörner, trak to Gange Sværdet imod ham og kastede ham tilsidst paa Døren, alt i Hoffets Nærværelse og saa Minuter efter Aftenbønnens Afholdelse. Alle de Tilstedeværende blev i hoi Grad bestyrkede og bedrøvede. Märta Sparre besluttede at reise udenlands og udførte virkelig sin Beslutning. Allermest sørgede dog Dronningen saavel over den Blet, der ved denne Tildragelse blev sat paa Carls eget Rygte, og over den hende og hendes Hof tilføiede Bestæmmelse som over

den Ulykke, Märta Sparre var kommen i for hendes Skyld. Hun skrev et Brev til hende fuldt af den varmeste Deltagelse og med Lofte om aldrig at svigte hende. Kongen vilde derimod ikke indromme, at han havde overilet og forplumret sig.

Der var ikke faa Forhold og Omstændigheder, som forbittede Ulrika Eleonoras Liv; men i de fleste af disse var Enkedronningen Hedvig Eleonora, som tidligere omtalt, den ledende Tanke. Spændingen imellem dem laa i Blodet, da den ene var en dansk, den anden en holfstein-gottorpsk Prindsesse, hvilke Fyrstehuse stadig forfulgte hinanden med et uhyggeligt Had. Strax opstod der en Kæmpestrid imellem dem. I over Fjerdedelen af et Aarhundrede havde Hedvig Eleonora været Sveriges fornemste Dame, men nu skulde hun som Enkedronning stige ned fra sin Hoide og underordne sig en yngre Fyrstinde, der oven i Kjobet horte til det forhadte danske Kongehus. Man begyndte ved Enkedronningens Hof at afhandle det Spørgsmaal, om Enkedronningen ikke burde have Forrangen for den regjerende Dronning. Man hentedede paa en vis Maade med Rette en Grund dertil fra Danmark, hvor Ulrika Eleonoras egen Moder, Enkedronning Sophie Amalia, skulde have prøvet at tiltrodsse sig Forrangen for hendes Svigerdatter, den milde Dronning Charlotte Amalia. Det svenske Hof besluttede imidlertid Intet at afgjøre, men at overlade Alt til Dronningen selv og Tilfældet. Som vi veed, mødtes de to høie Damer

første Gang paa Helsingborg Skibsbro. Enkedronningen havde først havt i Sinde ikke at kjøre ned til Stranden, men vente i et af Stadens Huse, for at Prindsessen skulde indfinde sig der og aflægge det første Besøg, men tilsidst fandt hun sig dog i at modtage den vordende Dronning paa Skibsbroen. Efterat de første Hoflighedshyttringer vare udveylede, steg Enkedronningen først til Bogus og tog Plads paa venstre Side, men Ulrika Eleonora, der endnu var en ugift Prindsesse og af en høist besteden og ydmyg Charakter, vilde ikke tage Plads paa sin Svigermoders høire Side, men satte sig baglænds i Bognen og lod saaledes Hedvig Eleonora alene indtage Bagsædet. Enkedronningen sagde Intet derimod, og det Fortrin, Ulrika Eleonoras Bestedenhed saaledes een Gang havde skaffet hende, beholdt hun fra den Tid af uden videre Forklaring som en Ret. Det synes, at Dronningen siden har angret sin Eftergivenhed i dette Punkt, men dog ikke saa meget for hendes egen Skyld som for hendes Hoffolks Skyld, da disse af den Grund maatte staae tilbage for Enkedronningens. Tilsidst slog Carl en Slags Rangforordning fast, der gav Hedvig Eleonora Fortrinet ved alle Leiligheder, saa at hendes Navn endog i Kirkebønnen trængte sig ind imellem Kongens og Dronningens og ogsaa der skilte Høgtiefolkene ad. Enkedronningen tog Forsædet ved alle Høitideligheder, og fremmede Magters Sendebud maatte ikke gjøre Dronningen deres Opvarthing, for de havde været hos

den gamle, selv om denne ikke var i Hovedstaden. Ulrika Eleonoras Selvsølelse gjorde engang imellem et Forsøg paa Oprør, men de blev alle kuede af Carls og hans Moders forenede Magt og Strengthed. Hun maatte formelig erkjende, at Hedvig Eleonora som ældre Dronning og tidligere Regentinde burde have Forrang. Slige Indrømmelser vare dog mindre pinlige for Ulrika Eleonora saavel paa Grund af hendes medfødte Ydmyghed, som fordi disse Rangbestemmelser sjældent kom paa Tale ved hoitidelige Leiligheder, eftersom Dronningens Helbred hindrede hende i at tage Del i større Fester. Hun ansaae det for saare vigtigt at undgaae yderligere Strid, thi „visjelig synes jeg om,“ skrev hun, „at man viser mig Verbodighed, men Hvile og Ro er mig dog kjærere.“

Hendes Ro og Fred blev dog undertiden forstyrret, og det ikke saa sjældent endda. Hedvig Eleonora havde ofte ondt ved at faae Ende paa Tiden, hvorfor hun overøste sin Svigerdatter med Besøg og Indbydelsler, ved hvilke Leiligheder Kortspil var den vigtigste Udspredelse. Dronningen spillede saa slet og uheldigt, at hun tabte mange Penge, og undertiden tabte hun ogsaa Taalmodigheden. Allerede 1682 reiste hun en Gang til Uppsala fornemmelig for at slippe for Enkedronningens kjedelige Selskab.

Hedvig Eleonoras Selskab var ikke alene kjedsommeligt, men undertiden ogsaa ligefrem trykkende. Paa Grund af Dronningens Ydmyghed paatog hun

fig ofte en overlegen Mine, uagtet hun var en temmelig ubetydelig Personlighed, og det var hende en Slags Tilfredsstillelse at lade Dronningen føle sin Overlegenhed. Den gjensidige Ubillie imellem det danske Kongehus og det hertugelige holfstein-gottorpste Hus forøgede bestandig Fjendskabet, og dette Forhold var en stadig Kilde til Strid mellem Sverige og Danmark samt mellem de tvende Dronninger, Svigermoder og Svigerdatter.

Hvad der i den høieste Grad forbittrede Ulrika Eleonora hendes Tilværelse, var dog den kolde og ringeagtende Opførsel, hendes Gemal viste hende; kold og ukjærlig var han mod hende fra Ugtefællens første Dage af og saa godt som lige til hendes Dod. Man saa ham sjeldent eller aldrig i Dronningens Værelser, men saa meget hyppigere hos Entedronningen. Der spiste han til Middag, og der gav han offentlig Audiens, som om hans Moders Bolig var det egentlige Hof. Han raadforte sig ofte med sin Moder, sjeldent med sin Hustru, og deraf var hans stadige Had mod Danmark og Vensteb for Holstein en nødvendig Folge.

Saa vel Dronningen som hendes Samtidige gav Entedronningen og hendes Tilhængere Skyld for det flette Forhold mellem hende og Kongen, og de have ganske sikkert ikke havt synderlig Uret deri, om end vel ogsaa den store Ulighed, der fandt Sted imellem de høie Ugtefællers Charakter og Sædvaner, har

bidraget dertil. Carl var raa og udannet, medens Ulrika Eleonora var en Ven af Boglærdom og Kunst. Carl befandt sig bedst paa Hesteryggen og ved voldsom Bevægelse, Dronningen havde neppe Kræfter til at foretage en Spadseretour i Slotsparken. Carl aandede let og glad i den skarpe nordiske Vinterluft, medens der kun behøvedes et eneste koldt Windpust for at holde Dronningen inden fire Vægge, ja vel endog til at kaste hende paa Sygesengen. Medens Carl ved Midvintertid hele Dage igjennem exercerede sine Soldater i Uppland eller Westmanland, vovede Dronningen ikke en Gang at udsætte sig for Aftenluften i Carlbergs Park i August Maaned. Carl var stolt, heftig og bydende, ja endog haard, Dronningen var ydmyg, mild og venlig. Kongen var sparsommelig indtil Gjerrighed, Dronningen rundhaandet indtil Dødselighed. Over hele Ulrika Eleonoras Væsen var der udbredt en vis Svaghed, medens en til Forstening grændsende Kraft karakteriserede Carl. Der horte ikke mange Bestræbelser til for at fremkalde et mindre godt Forhold imellem saa uensartede Naturer. Man synes at have sat Dødt for Ulrika Eleonora hos Carl allerede for Bryllupet, da de, som den Gang havde hans Fortrolighed, frygtede, at hun skulde blive dem en haard Medbeilerste, og det synes, at Fruentimmerhaderen Johan Gyllenstjernas Lærdomme ere slaaede an hos Carl. Denne lod sig saaledes forlyde med, at den eneste Grund, der bevægede ham til at gifte

sig, var for at skaffe Riget Arvinger og firkte Thronfølgen. Saaledes udtalte han sig de nærmeste Dage for sin Formæling, og hans Opførsel viser, at hans Anskuelser ere blebne uforandrede gjennem hele Egtefabet.

Det ullykkelige Forhold varede nemlig ved, og Dronningen viste længe den mest beundringsværdige Taalmodighed; men tilsidst kunde den dog ikke andet end svækkes, og i Tidsrummet fra 1685—87 naaede Tvedragten ved det svenske Hof en beklagelig Høide. Det er yderst vanskeligt at komme fuldt til Bunds i disse Forhold, men saa meget vide vi, at Ulrika Eleonora undertiden var saa opbragt, at det var hende umuligt at vise sin Svigermoder nogensohmhelst Opmærksomhed, og en Gang har hun rent ud kaldt denne Dame sin Ektefabsdjevæl. Da Kongen ved Midsummertid kom hjem fra en lang Reise langs den vestre Grændse, maa der være forefaldet ubehagelige Optrin, efterjom Dronningen et Par Dage efter hans Hjemkomst reiste til Uppsala og tog sine Born med. Kongen og Entedronningen lod hende reise og drog Landet rundt for at jage og monstre Soldater. Det saae ud, som om der var to adskilte Hoffer, uden at man gjorde nogen Tilnærmelse fra nogen af Siderne. I Slutningen af Juli hændtes det imidlertid, at Carl i Byfteleiren ved Köping styrte med Hesten og kom til Skade. Uagtet sin Sygelighed ilede Dronningen saa hurtigt som muligt til sin Gemal, men efter dennes

Selbredelse reiste hun tilbage til Uppsala, og Udskillelsen imellem de to Hoffer vedblev som forhen. Dronningen belavede sig paa at blive i Uppsala om Vinteren og oppebie sin ventede Medkomst der. I Slutningen af August kom Kongen til Uppsala med sin Moder, men de reiste bort igjen uden at have Dronningen med. I September kom Enkedronningen igjen for at overtale sin Svigerdatter til at vende tilbage til Hovedstaden, og hun lod sig denne Gang bevæge dertil.

Dog var Forholdet ikke blevet bedre, end det for havde været, hvilket sees af følgende Brev, som Dronningen nogle Maaneder efter skrev til Kongens Skriftefader, Overhosprædikanten Samuel Wirænnius: „Min kjære Magister Samuel! Spørg paa mine Begne Kongen, om han finder nogen Feil hos mig eller i min Opførsel, da han ikke vil opfylde de Betingelser, som vor lobformelige Egteffabtscontract indeholder. Paa dette Spørgsmaal har Kongen og Enkedronningen rigtignok allerede svaret mig, at Hans Majestæt ikke har Behov at anføre anden Grund til sin Opførsel mod mig, end at han er Herre i sit Hus og i sit Land. Hvis jeg heller ikke gjennem Eder faaer noget andet Svar, saa kan Ingen undres over, at jeg troer, at Kongen og hans Fru Moder have besluttet at sætte alle Sambittighedens Fordringer til Side ligeoverfor mig. Kan Kongen paapege nogen af mig begaaet Feil, som berettiger

ham til at behandle mig paa saadan Vis, haaber jeg at maatte nyde samme Ret og Stjel, som Kongen som Herre i sit Land skylder hver af sine Undersaatter. Jeg forlanger nemlig, at Hs. Majestæt offentlig skal kundgjøre, hvad det er for Forseelser og Feiltrin, jeg har ladet andre Mennesker forlede mig til, og som Kongen og hans Fru Moder fore Klage over. Jeg onsker, at hele Verden maa komme til Kundskab om min Optraeden og det ligesaa den første Dag, jeg be- traadte Sveriges Grund o. s. v." At en saa fint- solende og hoifindet Kvinde som Ulrika Eleonora har kunnet skrive slige Ord om sin Konge og Egtemand og sin Svigermoder og det til en Undersaat, viser tydeligt, hvor bittert Fjendskabet har været. Hvori det bestod, kunne vi ikke meddele, da dette Brev er et aldeles enestaaende Spor fra den Tid. Nogen Tid efter hortes atter et og andet Klagemaal, men saa Aar efter forstummede den Klagenes Rost for evigt.

Dronningens Helbred var allerede svagt i de første Lider af hendes Egteskab, og det forværredes yderligere ved hendes indesluttede og ensformige Leve- maade. Da man foreskrev hende Bevægelse og frisk Luft, indskrænkede Motionen sig til nogen Syjselsæt- telse ved Dreieladet, og frisk Luft nød hun i Humle- haven. Snart indfandt der sig Flyvegigt og andre Plager, og de mange Børn tærede paa dobbelt Vis paa hendes Sundhed. I Lobet af halvshvende Aar bragte hun syv kongelige Arvinger til Verden, i mindre

end to Mar døde fire Prindsler, og Dronningen vaagede i Angst og Sorg ved deres Sygeleie. Samtidig dermed opstod det fjendtlige Forhold imellem Dronningen og Enkedronningen, hvilket ogsaa tærede paa den fintfolende Dames Kræfter. Man indfaldte en udenlandsk Læge, der forordnede Udspredelse og frisk Luft. Man foretog en Reise til et Bad i Tydskland, og Carl anviste store Summer dertil, ligesom Kong Christian den Femte af Danmark forberedte store Festsigheder for at modtage sin elskede Søster paa en værdig Maade. Dronningen undsløg sig derimod stadig for en saadan Reise og paastod, at hvis det var Guds Villie, at hun skulde komme sig, kunde det ligesaa godt skee hjemme. Hun anbefalede sig i hans Haand og vilde blive i Sverige, saa kunde de anviste Rejsepenge anvendes til Understøttelse for Trængende. Hun søgte nu at gjenvinde sin Sundhed ved Lægemidler og ved at indføre adskillige Forandringer i sin Levemaade, og paa Carlberg foretog hun den ene Spadseretour efter den anden, men snart blev hun saa svag, at hun ikke kunde gaae opad Slotstrappen. Allerede 1690 begyndte der at vise sig røde Pletter paa hendes Legeme, og Fyrvægigt angreb hendes Hoster, Sider og Hoved og tilsidst ogsaa Hænder og Fødder. I Foraaret 1693 var hun ikke i Stand til at gaae over Gulvet. Lægerne vare ikke ganske paa det Nene med Sygdommens Bestaenhed, men de indsaae fuldt vel, at den snart vilde hidføre Døden. Dronningen

faae Doden imøde med Glæde, „thi,“ sagde hun, „Jesus er mit Liv, og Doden er en Binding for mig.“ Hendes Kundskab om det aabenbarede Ord og hendes Tro derpaa bevirkede, at hun kunde yde baade sig selv og Andre Trost. Hun vilde endnu en Gang nyde den hellige Nadver, og denne Hoitidelighed fandt Sted i Slotskirken paa Carlberg. Hun maatte bæres op til Alteret i en Stol. Dagen efter lod hun de kongelige Børn kalde til sig og gav dem hver især de ommejste Formaninger og Lærdomme. I Særdeleshed foreholdt hun Kronprinds Carl de hoie Pligter, han var kaldet til at opfylde. Hendes sidste Samtale med Enkedronningen var venlig og indeholdt ikke et Ord, der mindede om de ulykkelige Misforstaaelser, som havde fundet Sted imellem dem. Afskeden fra Kongen blev meget rorende. Nu forst syntes Carl at forstaae, hvad han havde eiet, og hvad han nu var i Begreb med at miste, og at Johan Gyllenstjerna havde havt Ret i, at der boede en Engel i Ulrika Eleonoras Hjerte. Engelen viste sig for hans Blik og væltede den haarde Sten fra hans eget Hjerte. Udaf dette forhen lukkede Hjerte frembrød der nu en langt varmere Kjærlighed og en langt heftigere Sorg, end man havde kunnet vente af den stærke og rolige Mand. Carl henflod i Taarer, og man saae ham timeviis ved Dronningens Leie, hvor han tog Deel i hendes Pleie med den største Omhu. Hendes Taalmodighed i Sidselsens Timer og hendes opofrende Kjærlighed havde

endelig overbundet hans kolde Sind, men det var desværre skeet altfor seent, og det var først paa sit Yderste, at Ulrika Eleonora kom til at nyde den hidtil savnede Lykke at sole sig elsket af sin Egtefælle, hendes Børns Fader. Glæden derover udtalte sig i hendes straalende Blik og taknemlige Ord. Hun, som sit hele Liv igjennem havde tænkt mest paa Andre, benyttede nu Kongens bevægede Stemning og fornøede sine forhen strengt tilbageviste Bønner om Mildhed og Skaansomhed ligeoverfor Undersaatterne og især mod dem, der havde lidt under Reduktionen, ja hun opregnede saa mange, hun kunde mindes af dem, der havde lidt den haardeste Medfart. Efter at have faaet hans Lofte laa Dronningen stille og rolig hen uden mere at yttre nogen jordisk Tanke eller Ønske. Den 26de Juli 1693 Klokken 6 Eftermiddag begyndte hendes Dine at hvile, og omtrent Klokken 8 lukkedes de for evigt.

„Jeg troer ikke,“ skrev Grevinde de la Gardie, „at nogen kongelig Person nogensinde er bleven saa inderligt begrædt og savnet som Hendes Majestæt. Her er almindelig Graad og Jammer, og alle Mennesker gaae sørgeklaedte, saa at man i hele Staden neppe kan faae en Alen fort Toi at kjøbe.“

Sjelden har en mere almindelig Sorg været udbredt over Sveriges Rige: Digterne skrev en Mængde rørende Klagedigte og det ikke alene i Sverige, men over hele det nordlige Europa, hvor Ulrika Eleo-

nora overalt var fjendt og skattet. Hendes Dyd var saa engleren og mild, at den hos Letjindigheden, ja endog hos Lasten opvakte Beundring og Kjærlighed, ikke Had og Avind. Den skjønnede, begavede, men høist letfærdige Aurora Königsmark blev betaget af de nævnte ædlere Følelser og skrev et Sorgeskvad, der strømmede over af Beundring for den Styrke, hvormed Dronningen havde overvundet Menneskenaturens Svagheder.

Dog sørgede Ingen saa dybt som Carl den Ellevte. I samme Dieblit Dronningen døde, besvimede han, saa at man maatte aarelade ham, før man kunde føre ham til Stockholm. Ved Afreisen fra Carlberg udbrød han: „Her efterlader jeg mit halve Hjerte!“ Han maatte nu holde Sengen i flere Dage og aarelades et Par Gange. Saasnart han kunde være oven Senge, begyndte han under Taarer og Klagemaal at vandre frem og tilbage i Dronningens Værelser, idet han stadig gjentakke hendes Dyder i sin Erindring. Endnu flere Uger efter Dronningens Død blev han saa bevæget, naar Samtalen faldt paa hende, at man ofte af den Grund maatte afbryde Samtalen. Ved en Audients, som det danske Sendebud havde omtrent et Fjerdingaar efter, styrtede en Taarestrøm ned over Kongens Kinder, saasnart den afdøde Dronning blev nævnet. Hans Bevægelse var saa stærk, at der hvert Dieblit maatte gøres en Standstning i Samtalen. Med Bommelørklædet for Dinene gjorde Carl

dog tilfældigt et kraftigt Forjog paa at udtale, hvad han vilde sige, men det var ham aldeles umuligt, da Taarer og Hulken kvalte hans Ord. Han vendte sig hastigt om, gik hen i en Vinduesfordybning, og med Lommelortklædet for Ansigtet gav han sine Taarer frit Lob. Af Verbodighed for den dybe Smerte trak Sendebudet sig stille tilbage uden at tage Afsked.

Da det gjaldt om ved ydre Tegn at give Savnet og Smerten et Udtryk, opstod der en ædel Kæmpesstrid imellem Carls Fæder for at foreskrive Sorgedragter og andre Bevidnelser af Sorgen og Svenskernes Billighed til at lyde hans Raad. Dagen efter Dronningens Dod befalede Kongen, at hele Adelen, alle hoiere Embedsmænd samt Garderegimenterne skulde anlægge sorte Klæder. Hoffet skulde bære Sorgedragt i 2 Aar, og i de første Maanedene efter Dodsfaeldet var det forbudt at opføre Musik i Kirkerne, ja endog i Privathuse.

Carls vidtdrevne Sparfommelighed er almindelig bekjendt, og ligeoverfor Ulrika Eleonora havde den strax vist sig paa en temmelig modbydelig Maade ved den usømmelige Rarrighed, hvormed Bryllupet blev fejret. Siden blev dette Forhold inidlertid anderledes og var nær ved at slaae over i sin Modsætning. Dronningen fik en betydelig Aarpenge, og Carl gik aldrig nogen Misfornoielse over den Rundhaandethed, hvormed hans Hustru bortgav sine Indtægter, endskjondt det var en ham aldeles fremmed Maade at

omgaaes Penge paa, og uagtet det mangen Gang just var de Personer, der bleve hjulpede, som han selv havde bragt til Vettelstaven ved sin strenge Reduktion. Han syntes ikke at have haft Blif for den Vebredelse, der laa i en Handlemaade, som var saa vidt forskjellig fra hans egen, eller han betragtede det maaskee som en Slags Forsoning, som en ved Andres Virken steet Hjyldestgjorelse af Varmhjertighedens Forbringer. Ved Dronningens Dod blev hans sædvanlige Sparsohmhed aldeles besejret af hans heftige og dybe Sorg. Han kunde ikke gjore store Opoffrelser nok for at feire sin Hustrus Vigfærd og hædre hendes Minde, og det saae ud, som om han vilde gjore godt igjen ligeoverfor den Ufdode, hvad han havde forbrudt mod hende i levende Live. Hun havde aarlig skjænket 2000 Rdl. til Underhold for „Drottninghujet“, nu bestemte Kongen, at Staten aarlig skulde tilskjyde dette Belob. Dronningen havde forlangt, at man skulde holde hendes Begravelse saa tarveligt og med saa saa Bekostninger som muligt, og istedetfor en prægtig Vigfærd at uddele en Pengesum til de Fatige, men Carl feirede tvertimod hendes Vigbegængelse med stor Pragt. Riddarholmskirken var udstyret med meget værdifulde Prydelser og med megen Smag af Tessin. Gjæsterne fik en rigelig Forpleining. Alle Medlemmerne af Stænderne, der netop vare samlede, blev indbudte til Begravelsen og til det prægtige Maaltid, fra hvilket enhver af Bønderne fik Lov

at medtage fire Pund Sukkergodt, en Kande Vin og otte Kander Ol samt de Krydstalslaster, der indeholdt de finere Drikkevarer. For at forrette Handlingen fik Erkebiskoppen 300 og Biskop Spegel 150 Dukater og desuden hver et Sølvbæger af 200 Lods Vægt. Hele Begravelsen kostede 103,411 Rdl.

Alle disse Udgifter afholdt den sparsommelige Konge mod sin afdøde Gemalindes Ønske, men han bodede derpaa ved at skjænke de Fattige et lignende Beløb, som Ligbegængelsen havde kostet, saa at han paa een Gang fyldestgjorde Dronningens Godgjorenhed og sin egen Sorg.

Carl og Ulrika Eleonora havde været meget fremmede for hinanden i levende Live. Nu syntes det, som om Kongen vilde lade Kjærlighed efter Døden forene, hvad Mennesker havde adskilt i Livet. Det syntes, at han vilde smelte sin egen Sorg sammen med Dronningens, og han stræbte ængsteligt efter at udslutte ethvert Spor, der kunde minde om den Splid, som havde hersket mellem Egtesfolkene. Sandsynligvis har ogsaa Sambittigheden talt til ham med sin bebreidende Røst. Det var hans Ønske, at Svenskerne, saa ofte som de under Betsignelser mindedes den milde Ulrika Eleonora, ogsaa skulde skjænke hendes sorgende Gemal en deeltagende Tanke. Han vidste, at han i mange Henseender havde gjort sig fortjent til Folkets Taknemlighed, og at han ved alle sine Foretagender kun havde havt Sveriges Vel for Øie, og nu vilde

han, at man endydermere skulde elske ham formedelst hans Kjærlighed til den af Alle elskede Dronning. Der er i Virkeligheden ogsaa kun faa svenske Kongepar, der hos deres Folk have efterladt et kjerere Minde end Carl den Ellefte og Ulrika Eleonora. Den sidste Mildhed og Godgjørenhed, den første Alvor, Kraft og Ordenssans, begges simple og rene Sæder og Gudsfrugt have dybt indpræget disse Kongebilleder i Svenskernes Hjerter, hvor han staaer som et Exempel paa en alvorlig og kraftig Husfader, hun paa en from og gudsfrygtig Husmoder, og saaledes have de holdt sig i Folkets Erindring til den Dag i Dag.

Fruen paa Solbjerg.

Et Familiemaleri fra det forrige Aarhundrede.

Af

Forf. til „Fjeldmændene.“

Sagnet fortæller, at paa Tromoen fødtes Stærk-
odder, Son af Kong Storbærk, der blev overfalden
og indebrændt af sine Fjender, og hvis Gaard skal
have ligget paa det Sted, hvor Tromokirke, der kan
sees langt ude paa Havet og tjener som Landmærke
for Sofolk, forlængst er bygget. Denne Paastands
Rigtighed maa blive uafgjort; men vist er det, at
Befolkningen paa Tromoen og det ligeoverfor liggende
Fasiland, hvor Byerne Arendal, Tvedestrand og Øster-
Riisøer efterhaanden ere opvoxede, fra Arildstid har
havt stort Ry for Uforsærdethed og Kjækhed, der ikke
sjelden udartede til vilddt Raseri, naar Drik eller
Brede bragte Gemhytterne i Røg og fremkaldte en

Verfertergang, der udbredte Rædsel over alle Omgivelser.

Arendal har altid været en rig By; det var ogsaa Tilfældet i det forrige Aarhundrede. Jeg har hørt gamle Folk fortælle, at dengang Kong Christian den Sjette og hans Dronning Sophie Magdalene foretog den store Rejse til Norge, til hvis „ovrigt Skikkelse“ senere en Stotte blev opreist paa Hirschholm — kom de ogsaa til Arendal, hvor der skulde gjøres et kort Ophold. Fregatten med de høie Rejsende ombord antrede op omtrent lige ud for Toldboden, som dengang laa, hvor den nuværende Raadstuebygning ligger. Fra det høie, bagved den daværende Toldbygning beliggende Fjeld vilde de betragte Byen og Omegnen og saa fortsætte Rejsen videre. Da Dronningen kom op paa Dækket for at følge Kongen ned i den store Baad, der skulde føre dem og Folget i Land, saae hun Byens Damer festligt smykkede staae i to Rækker for at modtage hende. Synet af deres kostbare Dragter gjorde hende vred; hun traadte tilbage og sagde:

„Jeg seer, der er Dronninger nok i Arendal, altsaa er det overskødigt, at jeg gaar i Land.“ Forstemt maatte Kongen alene roe ind til Bryggen og blev modtaget med Jubel af den ventende Mængde, der dog folte sig meget skuffet ved Dronningens Fraværelse, hvortil Marsagen blev angiven at være et pludseligt Ildebefindende, — den sande Grund blev

forst senere bekendt. I midlertid blev Kongens Dyhold derved endnu mere forfattet, da han, saa meget Sommeligheden tillod, ilede med at komme tilbage til Fregatten, som strax gik under Seil.

Blandt de Rigeste og Mægtigste i Byen var Familien Telleffen, der bestod af to Brødre, hvis Rigdom, Hjertensgodhed, og ubændige Hestighed omgav dem med en Fornemheds Nimbus, som maaskee havde sin Rod i eller idetmindste forøgedes af deres Paastand, at nedstamme fra de gamle Sofonger — en Paastand, der ikke lidet bekræftedes af deres voldsomme Sind, og som Ingen i Brødrenes Nærværelse nogensinde vovede at bestride. Brødrene Telleffen vare begge Enkemænd: den Ældste havde en eneste Datter, Margrethe, der allerede i Borneaarene tegnede til at blive en stor Skjønhed; den Yngste havde to Børn, en Søn og en Datter. Uagtet det heftige Sind ofte fremkaldte Rivninger imellem Brødrene, vare disse ligesaa hurtig glemte, som de vare opstaaede, og Begge vare enige i det Unskelige i at holde Foruuen samlet. De besluttede derfor, at den unge femtenaarige Margrethe skulde ægte Fættteren, Peer Telleffen, naar hun havde fyldt sexten Aar. Denne Bestemmelse blev kundgjort de Unge til Efterlevelse, uden at der var Spørgsmaal om, hvilken Mening de selv havde i dette deres Livs vigtigste Muliggende. Der blev indrettet et stort Hus med en heel Række „Stadsbærelser“, hvis kostbare Malerier og Meubler, betrukne

med Plyds og Gyldenlæder, bleve forskrevne fra Kjøbenhavn, men som kun vare bestemte til at aabnes nogle Gange om Aaret i festlige Anledninger. I de daglige Bærelser var Meublementet solidt, men tarveligt. Anskaffelsen af Solvotoi, Damast og Vinred skete efter en stor Maalestok, og for at Intet skulde mangle, som de Unge kunde ønske, blev Solbjerggaarden givet dem til Sommeropholdssted. Den Dag, da den unge Margrethe fyldte sexten Aar, feiredes hendes Bryllup med den bestemte Brudgom, Fætterens Peer Telleffen. Det var et smukt Brudepar, og de lignede hinanden paa de straalende brune Dine og det mørke Haar; men smukkere var Bruden, der førte sig næsten med kongelig Anstand, medens der i Krogene hvistedes misundelige og velmente Spørgsmaal om, hvorledes det i Fremtiden vilde gaae disse Unge, der selv vare saa hidjige og kun havde Hidjighed at slægte paa.

Marrene gik; de to gamle Brødre vare forlængst samlede med deres forudgangne Kjære, og de Unges Familie voksede bestandig, uden at forringe den unge Fru Telleffens Skjønhed, som snarere tiltog med hvert Barn, der kom. Det var alle Sonner. I de Kaffe-selskaber, hvor Fru Telleffen ikke havde Lyst til at komme, eller hvor man ikke dristede sig til at indbyde hende, afhandlede altid hendes huslige Forholde. Det var et hjært Thema, som aldrig kunde modtage for mange Variationer, og tilsidst blev det en almindelig antaget Mening, at Manden og Konen i adskillige

Mar havde stridt med hinanden om Herredømmet, men at hun tilfidsst var gaaet af med Seiren. Der faldt mange dadlende Bemærkninger over hendes Verksfshge, hendes Hobmod og Stolthed, medens man som oftest forglemte hendes aabne Haand og rige Godgjorenhed mod de Fattige og Trængende, der aldrig forgjæves henvendte sig til hende.

Beer Telleffen gif heller ikke fri for Dadel. Efter- som han blev ældre, blev hans Sind mørkere og mørkere. Hjemme var han taus og indesluttet, ude blev han mere og mere pirrelig; den mindste Bagatel kunde bringe Vifingebloodet i Fyr og Flamme, og naar Raseriet rigtig kom over ham, var der kun en eneste Mand i Byen, som kunde magte ham, og til denne blev der altid sendt Bud, saasnart det gjordes nødvendigt.

Saaledes vare Forholdene, da det blev bekjendt, at den unge Kronprinds Frederik (senere Kong Frederik den Sjette) paa sin Reise i Norge vilde komme igjennem Arendal. Nu gjaldt det om at modtage Hs. kongelige Hojhed paa bedste Maade og give den lille By et saa festligt Udseende som muligt. Der sparede ikke paa Penge eller personlige Anstrengelser, og alle Borgerne kappedes om at lægge deres loyale Sindelag for Dagen. Forst overbærede Kronprindsen Guds-tjenesten i den gamle, mørke, men hoitidelige Kirke. Han sad i Kongestolen, hvis Sider vare smykkede med Portraiter af de ældre oldenborgske Konger, og hørte

opmærksomt og taalmodigt paa en lang og vidtloftig Prædiken, hvis Indhold snarere var en Forherligelse af ham end af Vorherre i Himlen. Da denne Høitidelighed var endt, bleve Sproiterne præsenterede, og saa gik Toget til Skjdebanen, hvor Borgerne paraderede og tilsidst dannede en Væresgarde, der ledsagede Hs. kongelige Høihed til det store Hjørnehus, hvor Tasselet var beredt for ham og hans Folge samt for Stiftets fornemste Embedsmænd, Byfogden og dem af Borgerne, som bleve tilfagte. Ved dette Taffel var ingen andre Damer tilstede end Husets Eierinde, der som Værtinde sad ved Prindsens Side. Da Desferten blev frembaaren, aabnedes de store Flodore, og i en lang Række kom alle Byens fornemste Damer i fuld Gala, een for een. De gjorde en dyb Compliment for Kronprindsen, gik Tasselet rundt og ud af den modsatte Dør — saaledes var hine Tidens Etiquette. Der var mange Skjønheder at see den Dag, men fornemlig var der Een, som fængslede Alles Blikke. Det var en hoi, majestætisk, noget hyppig Skikkelse, hvis straalende brune Dine havde et bydende Udtryk. Hun saae prægtig ud i den kostbare Brocades Kjole med Fiskebens Skjort, Slæb og Abrieune; det mørke Haar var friseret hoit, let puddret og smykket med en Tur af glimrende Stene. Kostbare Kniplinger omgav de deilige Arme og den overste Kant af det dybt nedskaarne Corset; om den hvide Hals var der snoet en svær Guldkjæde syv Gange rundt, og i den nederste

Række hang Uresmedaillen for at have stjæntet Fædrelandet tolv Søner. Det var Fru Margrethe Telleffen, der uden at værdige den beundrende Bifaldsmumlen, som løb fra alle Sider, den ringeste Opmærksomhed, gjorde med udmærket Anstand sin Compliment for Brindsen — og først da hun var forsvunden gennem de hvide Floidore, brød Beundringsstormen løs i de heftige Spørgsmaal: „Hvem var dog den Dame? og hvad hedder hun?“ Med hvilken Fær blev ikke de forlangte Dplysninger givne, og hvor Mange var der ikke, som gjerne havde broderet dem en Smule efter egen Smag, men — et Blik paa Værtinden, hendes nære Slægning, lukkede deres Mund og forvandlede alle Udtalelser til Roes og Beundring.

Fra dette Fyrstebesøg begyndte en ny Tidsregning i den lille By, men for Fru Telleffen kom en tung og mørk Tid. Peer Telleffens Sygelighed tiltog, men desuagtet var han ibrig besjæftiget med Bygningen af et nyt Udhus paa Solbjerggaarden, som han efter Nygtet opførte, fordi han paa den Grund havde fundet Solberts og nu frygtede for Muligheden af, at Regjeringen skulde faae Kundskab herom og gjøre Krav paa Eiendomsretten. Ingen veed, om der var nogen Sandhed i dette Nygte, men den feberagtige Fær, hvormed han ledede dette Arbeide, udtømte hans sidste Kræfter, og kort Tid efter at den nye Bygning var taget i Brug, blev Fru Telleffen

Enke. Nu begyndte hun et endnu mere indtaget Liv. Hun opholdt sig mest paa Solbjerggaarden, hvis Landbrug hun styrede med samme Kraft og Dygtighed, som hun lagde for Dagen i Contoiret, naar hun gjenneemsaae Regnskaberne, som hendes Skibsforere efter tilendebragt Reise forelagde hende. Eftersom Sonnerne bleve voksne, kom de ud af Huset. Den Ældste blev sendt til Kjøbenhavn for at blive Officeer, og naar de Dvrige voldte hende Bryderier, som ikke sjelden var Tilfældet, søgte hun altid Trost i Tanken om den Glands og Ære, som den ældste Søn skulde bringe over Familien. En uventet Begivenhed knuste disse hendes kjæreste Forhaabninger. En Efteraarsaften sad hun ved Vinduet i sit Hus i Byen og stirrede tankfuld ud over Fjorden; da saa hun en lille Baad fra en nylig ankommen dansk Jagt roe hen til hendes Svigerindes Hus, hvor en Herre og en Dame gik i Land. „Min Svigerinde faaer Fremmede i Aften“, sagde hun halv høit — men det var snart glemt og hun hengav sig atter til sin tidligere Tankerække. Den næste Dag blev hun meget forundret ved at modtage et Besog af sin Cousine og Svigerinde, thi det fandt ellers aldrig Sted uden foregaaende Invitation, saa formel var dengang Omgangen, selv imellem saa nære Slægtninge. Da de første Hilsener vare udvekslede, og Samtalen havde dreiet sig om Bind og Veir, ledede Svigerinden med oienlylig Barsomhed Talen hen paa Bornene. Hun begyndte

med de Yngste, gif Ræffen igjennem, indtil hun naaede den Veldste, og spurgte da noget langsomt:

„Har Søster nylig hørt fra Kjøbenhavn, fra Hans Falk?“

Et mildt Smil udbredte sig over Fru Telleffsens Ansigt, da hun svarede: „Nei, jeg har sandfærdig ikke — der er lang Vei til Kjøbenhavn — men nu venter jeg Brev, thi, Gud være lovet! er Hans Falk nu bleven Officeer, og alle Besværligheder i den Anledning ere overstaede.“

„Gid det var saavel“, sagde Svigerinden med et ængsteligt Blik; „desværre har jeg et Budskab at bringe hjerte Søster fra Hans Falk, som ikke er godt. Da jeg stoler paa Søsters Sjælsstyrke, der har bestaaet saa mange Prober, vil jeg gjøre Pinen kort og bringe min Hjospost med et deeltagende Hjerte. Det er bedre at høre det af min Mund end af en Fremmed — at Hans ikke længere — — er Officeer — saa — nu er det sagt! Vær denne Provelse med Taalmod — —

„Med Taalmod!“ afbrød Fruen hende og blev doddbleg. „Tal uden Omsvøb! hvad har han gjort? hvad er der skeet?“

Saa sfaansomt som muligt fortalte Svigerinden nu, at Hans i Hidfighed havde begaaet et saa grovt Brud paa Subordinationen mod en Oberordnet, at han nær var bleven kasseret; men han var dog bleven reddet fra denne Skam ved sin Oberst, der med stor

Udstrengelse havde udvirket, at han fik Tilladelse til selv at tage sin Afsted. Den havde han faaet med Befaling til strax at forlade Kjøbenhavn — og nu var han kommen hertil i Gaarastes med sin Kone" —

„Kone!“ udbrod Fru Telleffen med et ljuende Blik og blussende Kinder; „er Hans gift? med hvem? og hvordan?“

„Jeg har ikke hørt hendes Familienavn“, svarede Svigerinden, „men jeg troer, hun har været ansat ved Theatret, ved Choret eller ved Dandsen, jeg forstod ikke ret hvilket. De unge Folk kom i Gaarastes og tog ind til mig, saasom Hans ikke bovede at komme hjerte Søster for Dine, inden denne sorgelige Tilstaaelse var aflagt. Jeg beder nu saameget for ham! tilgiv hvad der ikke kan forandres! — han er allerede haardt straffet for sin ubesindige Hidsighed, der har odelagt hans Fremtid, og det overlede Egetestab lader ikke til at svare til nogen af Parternes Forventning. Han længes nu saa inderligt efter sin Moder — — —“

„Jeg vil ikke see ham for mine Dine!“ raabte Fru Telleffen, aldeles ude af sig selv af Brede, Sorg og Stolthed. „Siig ham, at som man reder, saa ligger man; for mig kan de ligge paa Gaden!“

Nu reiste Svigerinden sig og sagde noget stift: „Min salig Broders Son skal ikke ligge paa Gaden, saalænge jeg har et Hjem at byde ham; han skal blive i Stilhed hos mig, indtil hjerte Søster har bekæmpet

sin retfærdige Sorg og tilgivet den Angrende. Her er et Brev fra hans Oberst, der ogsaa beder for ham, og nu Farvel — det har været en tung Dag for os Begge!”

Da Fru Telleffen blev alene, overgav hun sig til den heftigste Sorg og Fortvivlelse. Der var kommet et haardt Udtryk i hendes Ansigt, da hun igjen lod sig see. Hun næbnede aldrig sin ældste Son, og Ingen vovede at tale om ham. I Lobet af Vinteren fik hans Moder flere Breve fra Kjøbenhavn, hvis Indhold hun beholdt for sig selv; men da Foraaret nærmede sig, lod hun en Dag sin Svigerinde anmode om at sende Hans Falk til hende.

Det var et sørgeligt Gjensyn. Sonnen havde arvet Forældrenes heftige Sind, og hans Indre kogte af Forbitrelse over, at der var gaaet saa lang Tid, inden han havde faaet den Tilgivelse, som hans Fæster paa hans Begne havde anmodet om. Han vilde allerede til at give sin Hidsighed Luft; men et eneste Blik paa Moderens strenge og alvorlige Ansigt lukkede hans Mund.

„Det var ikke saaledes, jeg havde ventet at gjensee Dig, Hans Falk“, sagde Moderen; „men stakket Dands er snart sprungen, og gjort Gjærning staaer ikke til at ændre; dog, efter de Oplysninger, jeg har indhentet fra Kjøbenhavn, finder jeg, at Du til en vis Grad er at beklage, og derfor har jeg bestemt at række Dig en hjælpsom Haand med Hensyn til din Fremtid,

dog stiller ieg een Betingelse, som det er min ufra-
vigelige Villie at overholde. Du aflægger Navnet
Tellefsen og kalder Dig herefter ved dit Dobnavn
„Hans Falk;“ thi det fremmede Menneſte, der er din
Hustru, ſkal ikke kaldes ved mit Navn, — og jeg vil
ikke forveyles med hende. Aldrig havde jeg tænkt —
dog, det er ikke værd at tale derom! . . . jeg vil kun
tilføie, at hvis Du gaaer ind paa min Betingelse, kan
Du endnu i Dag reise op og tage Gaarden Lovold i
Besiddelse med fuld Besætning og Inventarium. Styrer
Du den godt, har Du det selv godt, og ved Arbeids-
somhed og Flid kan Du ſtabe Dig en sorgfri og agt-
værdig Fremtid. Trænger Du til et godt Raad i
din Bedrift, ſkal Du aldrig mangle det, naar Du hen-
vender Dig til mig — men Du kommer alene —
hermed Farvel og Gud befalet!“ Ved de ſidſte Ord
blev hendes Stemme usikker, hun rev ſin Haand til
ſig, ſom Hans taknemlig havde grebet, og gik hurtigt
ind i ſit Soveværelſe og lukkede Døren i Laas,
for at Ingen ſkulde ſee den Bevægelse, ſom Modet
med hendes fordums Yndling havde fremkaldt.

Hans Falk drog med ſin Kone til Lovold og be-
gyndte der en ny Tilværelſe, men Skildringen af den
hører ikke herhen. Hans Moder tog dette Foraar
tidligere end ellers til Solbjerggaarden og var meget
virksom i alle Retninger, ſom om hun ved forøget
Arbejde vilde kvæle ſin Græmmelſe; men hun var og
blev alvorlig og indeſluttet. I Lobet af ſaa Har

døde et Par af de yngre Sonner, og Stilheden omkring hende voxede mere og mere.

Det var en smuk Foraarsaften, at en Skjidskerre holdt udenfor Visted Præstegaard, og en midaldrende Mand, der var smuk endnu, endstjøndt Haaret var stærkt graasprængt, steg ud og spurgte, om Provsten var hjemme. Den venlige Provst kom tilsynne i Døren, og ved det første Blik paa den Fremmede rakte han begge Hænderne frem, idet han sagde:

„Er det ikke Oberst de H. . . ., min gamle Ven? Snderlig velkommen til Visted. Na! det er mange Aar siden, at vi To skiltes ad i Kongens Kjobenhavn, dengang jeg blev befordret.“

Denne venlige Modtagelse kastede som et Solglimt over Oberstens alvorlige Ansigt; han udtalte ogsaa sin Glæde over Gjensynet og fulgte Provsten ind i den hyggelige Dagligstue, hvor han blev præsenteret for Provstinden, som med Hjertelighed modtog hendes Mand's Ungdomsven. Snart gik dog Herrerne op i Studerekammeret, for at tale sammen i uforstyrret Ro.

Provsten talte først. Han skildrede sit lykkelige Familieliv, der altid var rigt paa Harmoni og Glæde. Kaldets Indtægter vare tilstrækkelige baade til hans Families Behov, og til at han kunde vise Gjæstfrihed

mod Alle. Han manglede ikke en Stjærve til den Fattige, og Forholdet til Menigheden var som en Faders ligeoverfor sine Børn. Maatte det altid blive det samme, saa havde han intet mere at ønske!

Oberst de H. . . . horte opmærksomt og med et veemodigt Smil paa Skildringen af denne rolige Lykke, der næsten forekom ham paradisiisk. Da Provsten endelig taug, sagde Obersten med et halvkvalt Sut: „Tak, min Broder, for hvad Du her har meddelt mig! Det har gjort mit Hjerte godt. Min Vandring har været mere tornefuld, og endnu trykker Stoen paa flere Steder. Du veed, at jeg allerede som Cadet forlovede mig med Elisa v. Dualen, en forældreløs adelig Frøken, smuk og elskværdig, men fattig paa Penge og Guds ligesom jeg selv. Fremtiden laa alligevel lys for os, thi vi vare saa unge og kunde godt vente. Dog, den Ventetid blev lang; jeg blev Lieutenant og Capitain, men den Sum, der udfordredes, for at jeg kunde gifte mig, havde jeg ikke. Da fik jeg uventet en lille Arv efter en fjern Slægtning, der gjorde det muligt for mig at gifte mig. Jeg spildte ikke en Dag, og da alle Formaliteter vare overvundne, forte jeg min taalmodige Elisa som Brud til vort bestedne Hjem. Vel var vor Ungdom næsten forbi, men i mine Dine var og blev hun ligesaa yndig og sod som den Aften, hun gav Cadetten sin Tro. Vi vare usigelig lykkelige ved endelig at være forenede. Det første Aar af min Egtestand staaer i Rosenfarve

for min Erindring, men saa kom der et lille Barn — Sygdom og Bekymringer. Vore Indtægter sloge ikke til, maaskee var ogsaa hverken Elisa eller jeg saa gode Regnemestere, som vi burde have været. Eftersom Aarene svandt, kom flere Born og flere Bekymringer. Nu har jeg tabt den elskeligste Hustru og staaer tilbage med fire Smaa piger og en lille Son, hvis Tilværelse Moderen betalte med sit Liv, og desuden med Trykket af en ikke ubetydelig Gjæld. Hvorledes skal den blive afbetalt? Hvorfra skal jeg tage Penge til mine Borns standsmæssige Opdragelse? Disse Spørgsmaal staae truende for mig Nat og Dag, men det er og bliver mørkt, hvor jeg seer hen."

Under denne Fortælling var Ilden i Provstens store Pipe forlængst gaaet ud; han havde uvilkaarligt lagt den til Side, og hans kjærlige blaa Dine havde en stærkere Glæds, da han varmt og deeltagende trykkede Vennens Haand, idet han sagde:

„Vær ved godt Mod, Hjertebroder! Vorherre kan gjøre lyst i tykkere Mørke end dit; lad os nu sove paa den Ting! Matten pleier at bringe Raad. Du maa udhvile nogle Dage her paa Distet; men foreløbig vil vi nu gaae ned og gjøre Moers Aftensmad Være, thi Du har neppe faaet ordentlig Middagsmad i Dag, om jeg kjender Skydsfisterne ret."

I den tarvelige, men hyggelige Dagligstue stod Aftensbordet dækket. Oplivet af et godt Glas Viin lod Obersten sig Alt smage fortræffeligt, og da han

endelig begav sig til Hvile i Bispesammerets Helligdom, var han mere oprømt, end det i lang Tid havde været Tilfældet. Han sov godt, saa godt, at han ikke kunde gjøre Rede for, hvad han havde drømt, da Provstinden den følgende Morgen anstillede en uoi-agtig Examen derover. Provsten smaaled, da Obersten med Forlegenhed maatte tilstaae, at han havde for-glemmt den modtagne Formaning om at tælle Vindues-ruderne og Bjelkerne uunder Loftet, inden han jaldt i Sovn. For at hjælpe paa Vennen foreslog Provsten, at Obersten skulde gjøre ham Selstab paa hans Morgen-tour, et Forslag, denne med Begjærlighed modtog. Da de vare komne ud paa Landeveien, der dengang, som nu, lob lige forbi Præstegaarden, standsede Obersten og betragtede med stor Interesse og Beundring alle Omgivelser. I den klare Morgenbelysning saae den hvide Præstegaard med den udstrakte Have saa smuk ud. Midt paa den store Gaardsplads lob der en Mængde Høns og Kyllinger; under Stolpeboden spadserede Kalkunerne med Værdighed, medens Under og Gjæs snaddrede længere borte; fra Udhusene gryntede Svinene, og en fjern melodisk Klokkklang tilkjendegav Net-tingen, hvori Gjæterguten forte Kreaturerne til Skovs.

Snart gif de ved hinandens Side, og i Sam-talens Lob opfriskedes atter mangt et Minde fra deres Ungdom. Bludselig standsede Obersten forundret, Iht-tede og sagde: „Hvad er det for et Bulder? Det kan dog umuligt være Torden?“ Provsten smilede

fornøiet, nikkede og vedblev sin Gang; Veien gjorde nu en Dreining — og de stod paa et Punkt, hvorfra de havde det prægtige Skue af „Nygenefos“, der her styrter ned i al sin majestætiske Kraft og Vælde, hvirv-lende det svære Tommer som Spaaner i Dybet, hvorfra det dog atter dukkede frem og gjennem de lavere Fald gled ind i det roligere Vand, for at føres videre til sin Bestemmelse. Synet af denne mægtige Fos er gribende. Gjennem Martufinder har den opført sin tordnende Musik, og den vil vedblive dermed til alle Dages Ende, indprentende de veylende Menneskeslægter bestandig den samme Lære om Guds Almagt og Storhed. Herreven af Beundring stod Obersten som rodfæstet til den Fjeldspids, hvorhen Provsten havde ført ham. Endelig mente denne, at Alt maatte have en Ende, ogsaa Herhykkelsen, og han henvendte nu Ven-nens Opmærksomhed paa Strubro, hvis Skrobelighed var saa stor, at det næsten var livsfarligt at passere den. Hidtil havde alle Besværinger derover været forgjæves, men hvis Obersten vilde interessere sig for Sagen og indvirke paa vedkommende hviere Autorite-ter, saa kunde man maaskee opleve at faae en ny Bro. „Her er desværre mange Brost, der trænge til at heles“, tilspøiede Provsten. „Hjerte Broder har vist lagt Mærke til den slette Tilstand, hvori vore Landeveie befinde sig? Dit for Arendal er det endnu værre. Fra denne By op til Riisor kan Veien kun tilbagelægges til Hest, men alle Klager og Besvæ-

ringer herover ere frugtesløse. Ja, hvis de vilde sende os en Amtmand som ham i Stavanger, da vilde Fremstridt og Forbedringer ogsaa naae til denne Egn." Her havde den værdige Provst i sin Tver for den gode Sag nær traadt ned i et af Veiens mangfoldige Huller, da Obersten itide forhindrede det ved at gribe ham i Armen, idet han gausste rolig fortsatte Samtalen: „Tilvisse er Amtmanden i Stavanger en Mand af sjelden Dygtighed. Jeg kommer lige dertil og har haft Veilighed til at beundre de fortræffelige Veie i hans Amt. Hvor store hans Fortjenester ere, sees bedst af den Omstændighed, at Amtets Beboere ere i Begreb med at reise ham en Grestotte i taknemlig Erkjendelse af hans Virksomhed. Jeg tilbragte en behagelig Dag i den gamle Kongsgaard, der nu er Amtmandens Embedsbolig. Han selv er en aandrig og talentfuld Mand, som er vel seet ved Hoffet i Kjøbenhavn, og hans unge Frue er en Engel og de Fattiges Trost. Den Dag havde hun Besøg af sin forudsoms Lærer, Præsten og Digteren Jens Betli, hvem hun præsenterede for mig, og hvis Bekjendtskab var mig særdeles behageligt." — „Amtmandinden er fra Arendal", afbrød Provsten; „kjære Broder maa endelig hilse paa hendes Forældre og Slægt."

„Det er ogsaa min Hensigt", gjensvarede Obersten, „thi det har jeg lobet den naadige Frue med Haand og Mund."

Under Samtalen vare Bennerne komne tilbage

til Præstegaarden, hvor de fandt den gode Provstinde beskæftiget med Tilberedelser til Middagsmaaltidet, der paa hin Tid altid fandt Sted præcis Klokken tolv. Efter Middagen foreslog Provsten sin Ven at kjøre en Tour for at see lidt af Egnen. Maalet skulde være Solbjerggaarden, hvor der boede en Slægtning af den unge Amtmandinde i Stavanger, Enken efter hendes Morbroder, Fru Tellefsen. Obersten samtykkede gjerne, og snart sad de to Venner i den store Vig. Uagtet Kjøretouren var mindre behagelig paa Grund af den idelige Rysten og Skumplen paa den ujevne, slette Vej, lagde de Kjørende dog neppe Mærke hertil, thi de sad fordybede i en alvorlig Samtale, som vedvarede, lige til de kjorte ind paa Solbjerggaarden, hvor der herskede en fuldstændig Helligdagsstilhed, thi alle Folkene vare i Marken paa denne Tid af Dagen. I Stald døren stod en halvvoxen Gut, der med store Dine betragtede de Ankommende. Provsten nikkede venligt og raabte: „Kom her, lille Uslag, og tag imod Hesten, Du kan jo nok passe den?“ — „Det kan jeg“, svarede Uslag, halv undseelig og halv stolt, idet han lob til og greb Toilerne. Herrerne gik nu hen til Hovedindgangen, hvor Provsten, der var velbekjendt i Huset, snart fandt sig tilrette. Han bankede paa en Dør, og en klar Stemme raabte: „Kom ind!“ De fulgte Dørfordringen og stode nu i Dagligstuen, hvor det stærke Sollys var dæmpet ved de nedrullede Gardiner, medens et aabentstaaende Vindue

paa Styggesiden lod den frieste Luft strømme ind i Bærelset, hvis rolige Hyggelighed ikke undlod at gjøre et behageligt Indtryk paa de Indtrædende. Fru Telleffen, der sad ved Vinduet, reiste sig strax, skjød Bordet med Sykurven og et Bind af Sir Charles Grandison lidt tilbage og gik med Venlighed sine Gæster imøde. Vel var hun ikke ung længer, men endnu var hun en smuk og anseelig Kone. Provsten præfenterede sin Ven, der havde en Hilsen til hende fra Frænderne paa Vestlandet. Hun takkede lidt ceremonielt, og efter en Deel Complimenter, tog de Plads om det runde Bord, hvor Samtalen snart blev livlig, og Obersten kunde ikke undlade at bemærke den udmærkede Forstand og naturlige Skarpsindighed, hvormed denne statelige Kone forstod at udtrykke sin Mening. Under en Spadseretour i Haven var Provsten bleven noget tilbage; da Fru Telleffen bemærkede det, vendte hun sig hurtig mod Obersten og sagde med en lav, men stærkt bevæget Stemme: „Det var en uventet Glæde, at jeg personlig kan takke Hr. Obersten for den gode Bistand, jeg modtog af Dem i Kjøbenhavn ved Ordningen af en Sag, der — uden Deres Indflydelse og Hjælp — vilde være bleven end mere sørgelig.“

„Lad os ikke tale om Noget, der bedrover Dem“, afbrød Obersten hende. „Det er mig inderligt kjært, om jeg har kunnet være Dem til Tjeneste.“

Provsten kom til og studsede lidt ved den Bevæ-

gelse, han læste i Vegges Ansigt, men han sagde Intet, og Samtalen tog snart en anden Vending. Fru Telleffen følte sig meget smigret ved dette Besøg, og da hun horte at Obersten agtede sig til Arendal, inviterede hun ham til et Selstab, som hun til Ære for ham vilde give i sit Hus der i Byen. Med Tak modtog Obersten Indbydelsen. Eftermiddagen var imidlertid hurtig forløbet; men et Blik paa den dælende Sol mindede Provsten om, at det var Tid at vende hjemad, og efter, at der ved Afsteden fra deres gjæstfri Værtinde var udvekslet mange Complimenter, efter hin Tids Skik, sad begge Herrer atter i Vigen, og nu gik det hjemad til Disted. Den næste Dag fulgte Provsten sin Ven til Helle, hvor Baaden laa parat, hvori han skulde roe ned ad Elven til Byen. Da de til Afsted endnu engang rystede hinandens Hænder, sagde Provsten halvhoit, men indtrængende: „Hjerte Broder! tank paa mit Staaed, saa vil i Tiden alle dine Bekymringer fjernes. Farvel for denne Gang! Jeg vil glæde mig til, at dine Forretninger snart igjen skal føre Dig til Vestlandet, og glem saa heller ikke Strubro ved givne Leilighed.“

I Arendal var der Forundring over den Tralshed, som bemærkedes hos Fru Telleffen, der pludselig var kommen til Byen, uden at Noget vidste eller kunde begribe Grunden. Forundringen blev endnu større, da de fornemste Familier bleve indbudne til en Fæst, til Ære for en Adelsmand fra Kjøbenhavn.

Med hvilken Nysgjerrighed samlede ikke de Indbudne; men de maatte tilstaae hinanden, at det hele Arrangement var udmærket, og at der ved denne Leilighed var udviklet en Pragt fornemlig i Solbtoi, som ikke kunde naaes, end siige overgaaes. Obersten saae saa smuk ud i sin Gala-Uniform, hans udmærkede Anstand, sine Væsen og den ridderlige Hylning, han viste den smukke Værtinde, bleve ikke ubemærkede af de skarpt iagttagende Gjæster. I Lobet af Sommeren kom han flere Gange igjennem Arendal, og man vidste, at han aldrig reiste Solbjerggaarden forbi uden at aflægge et Besøg der.

I September kom den lille By atter i Bevægelse. Nyttet fortalte nemlig, at den foregaaende Dag havde Provsten fra Distet paa Solbjerggaarden ægteviet Hoivelbaarne Oberst Christoffer de H... og Fru Margarethe Telleffen, og endvidere hed det, at næstkommende Sondag vilde de Nygifte komme til Byen for at gaae i Kirke og derefter modtage Gratulation af Slægt og Venner.

Sondagen kom, Kirken var propfuld af Mennesker, og Alles Bine vare vendte mod Indgangsdøren, da den aabnede sig, og Obersten med alvorlig Anstand og Værdighed førte sin statelige Frue op igjennem Kirken. Men hvo beskriver Menighedens Forbauselse, da de gik hendes fordums Kirkestol forbi og op ad de brede Trin, der førte til den gamle Kongestol, som ikke havde været brugt siden Kronprindsens Nærvæ-

relse, men som de nu begreb, at den nye Oberstinde fandt mere passende for sin nuværende Rang og derfor havde leiet for Fremtiden.

Der var ikke megen Andagt i Kirken den Søndag. Belunderrettede Folk vilde vide, at der var oprettet en Egtepagt imellem Obersten og hans Frue efter hendes bestemte Villie, hvorefter hans Gjæld skulde betales, og hans Born gaae i lige Arb med hendes egne. Hans fire Døtre skulde forblive i den Pensionsanstalt i Christiania, hvori de tidligere vare anbragte, og hans eneste Son paa Akademiet i Kjøbenhavn. Til Alles Forundring var Forholdet imellem Egtefolkene altid godt; som Fruens heftige Blod undertiden i Kog, var Oberstens milde Blik og venlige Ord nok til at besværges Stormen; og naar hendes vilde Sonner gjorde hende Sorg, var hendes Egtefælle altid rede med Trost. Saaledes gled Klarene hen, og Fru de H. . . vedblev at være den første Dame i Byen, ikke alene for hendes Rangs Skyld, men paa Grund af hendes storlaaede Charakter og hele nandelige Overlegenhed, der uvilkaarligt bragte Alle til at boie sig for hende, hvor hun traadte frem.

Hendes Prøvelser vare dog ikke forbi endnu. Oberstens Helbred havde længe været vaklende, og hans Kræfter aftog betydeligt; men hans Kone stattede ham saa høit, at hun ikke kunde tænke sig Muligheden af, at der var Fare for hans Liv. Det var derfor et Tordenflag for hende, da han en Aftenstund ved

Solnedgang, siddeende i den store Sovestol, smilede til hende for sidste Gang, inden hans Dine lukkede sig for stedse. Du hun endelig fattede, at hun nu var Enke for anden Gang, blev al hendes Tanke henvendt paa at vise den bortgangne Egtfælle al den Tre, som stod i hendes Magt. I fuld Uniform blev han lagt paa Parade i en Sal, som blev udrustet med alle Sorgens Attributer, og utallige Bøghs brændte Nat og Dag indenfor de tæt tilhullede Vinduer. En mørk Aften blev han ved Fakkelskin, ledsaget af et stort Følge, ført op i den fuldt oplyste Kirke og bisat i Grabhvælvingen under Choret.

Fra den Tid kunde Fru de G... ikke lide Opholdet i det store Hus i Byen; thi det var, som om hendes Savn stirrede hende imode fra hver en Krog. Hun opholdt sig mest paa Solbjerg, og der modtog hun sine Steddottres Besøg om Sommeren; vel var der egentlig ingen Harmoni mellem hende og dem, dertil vare de for forskjellige, men for deres Faders Skyld gjorde hun dem alt det Gode, hun kunde.

Atter forløb mange Aar. Fruen paa Solbjerg var meget gammel; hun opdrog en lille Pige, som bar hendes Navn, og som hun giftede bort med sin egen kjære Son, Georg Telleffen. Men da han et Aar efter omkom paa Havet, var det, som om det sidste Baand brast, der bandt hende til Jorden; hun svandt hen, og Ingen forundredes over Budstabet om, at Fruen paa Solbjerg var indgaaet til den evige

Fred. Hendes Feil, der vare forenede med saa store Dnyder, havde længe ophørt at være en Gjenstand for Kritik, og hos de Fattige og Trængende, der savnede hendes hjælpende Haand, levede Mindet endnu længe efter om „Fruen paa Solbjerg.“

*

*

*

Paa de her omtalte Steder kjender den nulevende Generation kun lidet eller intet til Forfædrenes Historie. Solbjerggaarden har flere Gange skiftet Eiere. Oberstindens Hus i Byen eksisterer, men formindstet og forandret. Det store gamle Hus, der modtog Kong Frederik den Sjette som Kronprinds, har i en sildigere Periode endnu engang været gjæstet af en Fyrste af det oldenborgske Kongehus. Det var Prinds Christian Frederik, der, inden han var bleven Norges første constitutionelle Konge, som Statholder foretog en Reise til Christianssand og underveis overnattede i Arendal. En smuk varm Augustaften kom Prindsen med sit Følge roende op igjennem Tromsøfjund, fordi Orlogsskibet, hvormed han foretog Reisen, var gaaet til Ankens formedelt Bindstille — dengang havde vi endnu ingen Dampskibe. — Guldmaanen stod rød paa Himlen, da Chalupperne under de taktfaste Aareslag, hvorfra Morilden lyste, gled forbi Batterierne og lagde til foran det festlig smykkede Hus,

hvor Prindsen udhvilede efter Reisen, medens Vorger-
corpset med Glæde og Stoltthed bevogtede hans Søvn.
Da den store Ildbrand hærgede Arendal, gik ogsaa
det gamle Hus op i Flammer. Den nyopbyggede
By vil faae et aldeles forandret Pfyssionomi; brede
og regelmæssige Gader ville fremstaae, hvor forudm
det i forskjellige Arme star sig ind til Hjertet af
Byen. Rejsende, der en stille Sommeraften saae
Bryggerne og Gaderne opshldte af Spadsereude, me-
dens Vaade med Hornmusik sagtelig roede Thyholmen
rundt, og de kjære Nationalmelodier gav Gjenlyd
mellem de mørke Fjelde, sagde ofte beundrende: „Dette
er jo Nordens Venedig!“ Nu passer Navnet ikke
mere, og at det passede engang, vil ogsaa snart synke
hen i Glemsel!

S u w o A d a.

En Fortælling fra Japan.

Forkortet efter Rudolph Lindau.

I 1864 boede i Yokohama en Mand ved Navn Parker, der ved enhver Leilighed lagde overordentlig Interesse for Dagen for at fremme Coloniens Almeenvel, hvorfor han ogsaa fik Tilnavnet the Public Spirited: den for Almeenvellet Sjovrige. „Public Spirited Parker," eller P. S. Parker, som han blev kaldt af sine Venner, havde den Specialitet at oprette Klubber. Væddeløbsklubben, Skoiteløberklubben, Cricketklubben, Skatklubben, Regattaclubben, Yokohama=United=Klubben takkede ham for deres Tilbliven. Parker besad et overordentlig Organisations- og Administrations Talent og vilde i sit Fædreland England være bleven en fremragende Mand, hvis han var slaaet ind i en regelmæssig Carriere. Det havde han ikke gjort;

derimod havde han fra sin tidlige Ungdom tumlet sig omkring i Indien og paa Cap, i Australien og China, indtil Tilfældet i 1864 førte ham til Japan, hvor han snart blev en almindelig bekjendt, afholdt og agtet Personlighed.

I den ovennævnte United-Klub samledes hver Aften de mest anseete Indbyggere i Yokohama. Parker havde engageret en fransk Kof, der blev spillet Billard og Kegler og fortalt Nyheder. Ogsaa gaves der Subscriptionsbiller med fyrgetyve dansende Herreer og otte Damer, og ved høitidelige Leiligheder blev der afholdt Festsmaaltider og Banketter.

En Aften i Juni 1864 sad jeg paa den høie Sopha i Billardværelset og saae paa et Parti, da jeg horte Parker med hoi Røst nævne mit Navn. „Maa jeg forestille Dem Doktor Heinrich Günther. Han er nylig ankommen og medbringer Breve til Dem fra Deres Venner i Tydskland.“ Den ny Ankomne var noget forlegen over at blive præsenteret saa høitøstet, og hans Stemme klang næsten ængstlig, da han knyttede en Samtale med mig. Günther var dengang otte og tyve Aar og gjorde et meget behageligt Indtryk; dog saae han ældre ud, thi hans Haar var allerede graasprængt, og der var noget Sorgmodigt og Alvorsfuldt i hans Ansigt, men hans brune Dine havde det mest trofaste Blik, som jeg har seet hos noget Menneske. Han bragte mig Breve og Hilsener fra min Broder, fra Förster og Ribbeck. De vare Begge mine gamle

Venner, og den, der blev mig anbefalet af dem, maatte være mig en velkommen Gæst. Jeg anmodede ham om at flytte ind til mig, anviste ham et Værelse og stillede en japanesisk Tjener til hans Raadighed, der strax afhentede hans Sager, som endnu vare ombord i Dampskibet.

Efter saa Dages Forløb var det mig, som om jeg havde kjendt Günther i mange Aar. Han var saa jevn og naturlig, at jeg strax fik ham kjær og vandt hele hans Tillid. Han havde offret sig til Naturvidenskaberne; sine Studier havde han fuldenbt i Halle og Berlin, og med sit Diplom i Lommen som Doktor Philosophiae var han taget til Paris for at gjøre sin Lykke. Den havde han ikke fundet, og det var tvertimod gaaet ham meget daarligt. I tre Aar havde han ført et fuldstændig Bigeenerliv og vendte derpaa tilbage til Tydskland, hvor der var tilfaldet ham en ubetydelig lille Arv. Her havde han gjort Bekjendtskab med en ung, elskværdig lille Pige, som han efter tydsk Skik strax havde forlovet sig med uden mindste Udsigt til at kunne gifte sig. Han var en udmærket Regnemester og Mathematiker, men reguede altid slet, naar Taleren var om hans egne Finantser. Saameget kunde han dog regne ud, at der foreløbig ikke kunde være Tale om at gifte sig med Marie. „Men det vil nok komme i Orden tilsidst,“ pleiede han at sige. Folk, der ikke gaae ad den slagne Landevei, men ere komne ind paa en Sidevei, have ondt

ved at skabe sig en Fremtid. Enhver Auskultant og Referendar bringer det til at blive Raad, og enhver Fændrik ender som Major eller Oberst, naar Vorherre blot lader ham leve; men den, der er boiet ind paa en Sidevei, maa have utrolig Vykke eller ualmindelig kraftig Energi for ikke at bukke under i Kampen. Heinrich Günther horte ikke til dem, der bæres fremad paa den engang bandede Vei. Hans Formue var altfor lille, til at han kunde bygge paa den, og den unge Pige, han havde forlovet sig med, var ligesaa fattig som han; men Günther tabte ikke Modet, og naar han udviklede sine Fremtidsplaner for hende, sluttede han altid med de trostelige Ord: „Vær Du kun rolig, mit kjære Barn, Alt vil nok komme i Orden!“ og hun svarede da gjerne: „Seg er slet ikke bange, Du vil nok bringe Alt i Orden.“

Det viste sig dog snart, at det slet ikke var nogen let Sag. En Mathematiker og Physiker, selv om han er nok saa dygtig, har mere ondt ved at skaffe sig sit Udkomme end en middelmaadig Skomager- eller Skræddersvend. Hertil kom, at Günther var en daarlig Supplikant og forstod kun slet at gjøre sig gjældende. I et halv Aar „sogte“ han forgjæves i Berlin og skrev det ene Andragende efter det andet, men paa samme Tid fik han de kjærligste Breve fra sin Brud, og i disse Breve var der ikke Spor af Klage, Misbillid eller Skuffelse, thi Maria var fuldkommen forvisset om at hendes „gode, kjære Heinrich“ nok tilsidst

vilde bringe Alting i Orden. Det vilde han ogsaa gjerne, men han havde gjort over hundrede forgjæves Forsøg, og hans Mod begyndte at vakle. Han havde tabt Appetiten, kunde ikke sove om Natten, og en Aften følte han sig saa angreben, at han næste Morgen ikke kunde staae op. Han lod sin Ven, Doktor Förster kalde til sig. „Du er ikke syg,“ sagde denne til ham, „men kun ophidset og urolig. For at kurerer Dig maa jeg først vide, hvad det er for Sorger, Du gjør Dig, og om jeg er istand til at fjerne dem.“ Günther fortalte ham ærligt og oprigtigt hvad der fattedes ham: „Seer Du, Förster,“ sluttede han sit Skriftemaal, „det er mig ikke magtpaaliggende for min egen Skyld, om jeg kommer i en Stilling i Dag eller i Morgen eller først om ti Aar. Det, jeg bruger, kan jeg altid fortjene. Men Tingen er, at jeg har gaaet hen og forlovet mig med en ung Pige, der har blind Tillid til mig og mener, at jeg er en Mand, hvem Alting maa lykkes, og som kan opnaae Alt, hvad jeg vil. Jeg vover nu ikke at sige hende, hvor svag og hjælpeløs jeg er, ikke af Forsængelighed, det kan jeg forsikre Dig, men fordi det vilde smerte hende, at hun havde taget feil af mig.“

Noogle Dage efter kom Förster igjen, og Günther kunde see paa ham, at han havde noget Behageligt at meddele ham. „Ud med Sproget, Doktor!“ sagde han. „Kom med din Sundhedsdrik og lad mig ikke vente forlænge.“ — „Jeg maa først vide,“ svarede Doktoren,

„om Du har Noget imod at gjøre en lang Reise, der i nogle Aar vilde holde Dig borte fra Europa.“ — „Ikke det mindste,“ svarede Günther. — Doktoren fortalte ham nu, at en Reise til Japan kunde give et godt Resultat. Han vidste, at den japanesiske Regjering søgte tydske Lærere og betalte dem udmærket. Selv havde han en god Ven i Japan, der havde en indflydelsesrig Stilling og kunde hjælpe ham til at faae sit Ønske opfyldt. „Mit Raad er derfor,“ sluttede han, at Du gjør Alt, hvad Du har i rede Penge, siger til din Forlovede, at hun maa være fornøstlig og vente endnu i nogle Aar, og begiver Dig til Japan. Jeg skal medgive Dig de bedste Ubefalinger og indestaaer Dig for, at Du skal blive modtaget med aabne Arme.“ Næste Dag tog Günther til sin Brud og fik hende med Lethed overbeviist om, at han i deres fælles Interesse ikke kunde gjøre noget Bedre end at tage til Japan. Derpaa skiltes de ad under hebe Taarer, og han indskibede sig til Yokohama for „der at bringe Alting i Orden.“ — — Efter nogle Ugers Forløb lykkedes det mig virkelig at skaffe Günther en Ansættelse ved den nylig oprettede Høiskole i Jeddo. Jeg har sjelden seet noget lykkeligere Menneske end den brave Doktor, da han havde faaet sin Contract med den japanesiske Regjering undertegnet paa tre Aar. Han forpligtede sig deri til at undervise sine Elever i Mathematik, Mechanik, Physik og Chemi, og Regjeringen anviste ham derfor en Frivolig i et smukt gam-

melt Tempel i Jeddo og en aarlig Indkomst af fire tusinde Dollars.

„Fire tusinde Dollars,” gjentog Guinther idet han trak Ordene saa langt ud som muligt; „veed De, min hoistærede Ven, at det er det samme som femtusinde preussiske Thaler, og at jeg af mine Indkomster i tre Aar kan leve hele tredive Aar i Tydskland?” — Jeg rystede vantro paa Hovedet. „Spørg De bare min Forlovede,” vedblev Guinther, „om vi ikke for femhundredede Thaler om Aaret kunne leve som Brindsfer! hun er en Perle, som forstaaer at tage det ud, og jeg, hvad troer De, at jeg brugte som Student i Halle? tredive Thaler om Maaneden, ikke en Skilling mere, og derfor havde jeg tillige Ol og Tobak, mere end der var mig tjenligt.”

Jeg havde ikke Mod til at slaae koldt Vand paa hans Begeistring, og jeg saae ham hele Eftermiddagen med straalende Dine og et tilfreds Smil om Munden at skrive Breve og lægge det ene fuldstrebnede Aark tilside efter det andet.

Juden kort Tid blev han ogsaa den mest yndede og ansæte Lærer ved Universitetet i Jeddo. Han tog sig af Sagen med en Iver, der satte Japaneserne i den glædeste Forbauselse. De vare kun vante til i de Fremmede at see Folk, der søgte at skraabe saa mange Penge til sig som muligt for det mindst mulige Arbeide. Han tog Sagen paa en anden Maade og syntes at være bange for, at han aldrig kunde gjøre

not. Foruden sine regelmæssige Læretimer gav han sine Elever Information privat uden Betaling, teguede desuden Planer for den japanesiske Regjering, oprettede et Observatorium og et Laboratorium og syntes ikke blot at stræbe hen til en videnskabelig Gjenfødelse af Japan, men ogsaa virkelig at ville føre den igjennem. Japaneserne vare i høieste Grad tilfredse og taknemmelige, og da det første Aar var omme, tilbød de af sig selv, hvad der var uhørt, at de vilde forhøje hans Gehalt fra fire til sextusinde Dollars og indgaae en ny Contract med ham paa fem Aar, hvis han maatte onste det.

Günther kom en Dag ridende til Yokohama for at meddele mig disse gode Efterretninger. Han havde ligesom de andre Fremmede i Japan anskaffet sig en Hest, og skjøndt han inden sin Reise til Japan aldrig havde været tilhest, bildte han sig ikke saa lidt ind af sin Ridekunst. Han, det bekedneste Menneske, jeg nogensinde har kjendt, var lykkelig i den naive Tro, at hans Staniero var en „bild“ Hest, som han alene var istand til at tæmme, og han vilde have taget det meget ilde op, hvis Nogen havde tilladt sig at udtale en Tvivl om hans Dygtighed som Rytter. Som sagt, han besøgte mig en Dag for at meddele mig den japanesiske Regjerings Forslag. Jeg var bleven hans Ven og Raadgiver og kjendte hele hans Liv. Saaledes havde jeg da ogsaa erfaret, at de første Beregninger, han havde opstillet med Hensyn til de Bespa-

relser, han agtede at foretage, ikke havde viist sig rigt-
 tige. Med nogen Undseelse havde han maattet tilstaae,
 at han gav langt flere Penge ud, end han i Begyn-
 delsen havde tænkt sig. „Seg indskrænker mig saa
 meget som muligt,“ sagde han, „men Pengene glide
 En bort mellem Fingrene. Seg har rigtignok ingen
 Leie at betale, og Regjeringen er meget liberal og har
 af sin egenomme betalt alle de Forandringer, som
 jeg onskede foretagne i Dsen-su-dsi — (det er Navnet
 paa det Tempel, som han beboede), men jeg er nødt
 til at holde en Kammertjener, en Portner, en Heste-
 passer og en Kof, for at optræde overeensstemmende
 med min Stilling. Disse fire Døvendyr, der tilsam-
 men ikke bestille saa meget som en tydsk Tjenestepige,
 koste mig tredive Dollars om Maaneden i rede Penge
 og ligesaa meget til Riis og Fisk. Hvad de brænde
 op i Olie eller føre mig til Regning i det Punkt, er
 himmelraabende. I forrige Maaned har jeg maattet
 betale en halv Picul Olie — sex og treds et halvt
 Bund, Kjære Ven! betænk hvad det vil sige. Mine
 Raboer, for hvem jeg har beklaget mig over disse uhyre
 Udgifter, give endnu mere ud end jeg og sige endog-
 saa, at jeg lever overordentlig billigt. Staniero koster
 mig heller ikke saa lidt. Naar jeg regner Altting sam-
 men, bruger jeg omtrent tohundrede Dollars om Maa-
 neden, og af mine firetusind Dollars kan jeg kun lægge
 eet op om Aaret. Seg har ikke bovet at skrive dette
 til Marie, thi hun vilde betragte mig som en Ødeland.

Men en aarlig Indkomst af -sex tusind Dollars vilde forbedre min Stilling bethdelig, og jeg kunde da lægge femten tusind Dollars op i fem Aar, hvad der er langt mere, end jeg behøver for at leve af mine Rente- penge i Thyskland. Men det bedrøver mig, at min Brud skal endnu vente paa mig i fem Aar. Jeg morer mig ganske godt her og er ikke at beklage, thi jeg lever paa en stor Fod, holder Kammer tjener, Kok, Portner og Groom og brænder sex og tredsindstyve Pund Olie om Maaneden. Hertil kommer, at mit Embede tiltaler mig, og jeg har ikke Tid til at kjede mig, men den stakkels Marie er at beklage: hun har ingen anden Udspreddelse end mine Breve, og hendes fornemste Beskjæftigelse er at brodere Morgensto, Cigarfoderaler, hælle Pengepunge og strikke Stromper. Jeg har allerede tre Par Morgensto og Stromper til flere Generationer! Nu, oprigtig talt, jeg stammer mig over, at jeg lever i Herlighed og Glæde, medens min Forlovede hjemme fører en kjedsommelig og glædeløs Tilværelse. Og nu kommer jeg til det, jeg egentlig har at sige, og som i Grunden er Hensigten med mit Besøg: jeg agter at bede Japaneserne om fire Maaneders Orlov for at reise hjem, gifte mig med Marie og vende tilbage til Jeddo. Hvad siger De dertil?"

Hvor kunde jeg sige Andet end naturligviis Ja? Reisetilladelsen opnaaede han med Lethed paa den Betingelse, at han underskrev den nye Contract paa

fem Aar, hvortil han var villig, og saaledes tiltraadte den gode Doktor, atten Maaneder efter at han første Gang havde sat Foden paa japanesisk Grund, sin Tilbagereise til Europa. „Jeg er dog en Lykkens Pamphilius,“ sagde han, da vi skiltes; „hvor vil Marie dog glæde sig! nei, De gjør Dem ingen Idée om, hvor hun vil glæde sig!“

Tre Maaneder efter fik jeg et Brev fra Marseille, hvori Günther skrev, at han efter en heldig Reise var kommen lykkelig til Europa og nu uden Ophold reiste til Hjemmet. Den næste Post meddeelte mig allerede, at Brylluppet skulde finde Sted om fjorteen Dage, og at det nye Egtepar strax efter Brylluppet ville tiltræde Tilbagereisen til Japan. — „Der er kun faa Egttemænd saa lykkeligt situerede,“ skrev Günther til mig, „at de kunne tilbyde deres unge Hustru en Bryllupsreise til Japan. Ja, jeg er virkelig et lykkeligt Menneske, og jeg havde Net i at sige til mig selv og Marie, at Alt vilde nok tilsidst komme i Orden. Alt er nu i Orden. Vi afgaae den sextende Juli fra Marseille med Messagerie Imperiales Dampbaad Suwo-Nada og ville henimod Midten af September indtræffe i Yokohama. Bered Dem paa at see to glade og lykkelige Mennesker: min Forlovede, der allerede har faaet Dem kjær og hilser Dem hjertelig, og Deres taknemmelige og hengivne

Heinrich Günther.“

— — Et Par Maaneder forløb, uden at der foresaldt noget Mærkeligt; men en Dag var der stor Bøvægelse i Klubben, alle Bærelserne vare fulde af Folk, der samtalede ivrigt, men sagte og hvissende, og paa mange Ansigter kunde man læse Skræk og Bestyrtelse. Pludselig hed det: Parker har faaet Efterretninger om Suwo-Nada — han er nede paa Reglebanen og vil tale.

Saa Minutter efter var hele Selskabet forsamlet i det store Skuur, hvori Reglebanen befandt sig. Overst oppe stod der et Bord og bag ved Bordet P. S. Parker.

„Herr Stearns, overtag De Præsidiat?“ raabte pludselig en hoi Stemme. — „Ja, Stearns, Stearns!“ gjenlød det strax efter fra alle Sider. Den Nævnte, en lille Mand med et skarpttegnat energisk Ansigt, gif hen til det Bord, som Parker stod ved, og tog Plads bag ved det paa en hoi Stol, der allerede var henfat for Præsidenten. Han veglede sagte nogle Ord med Parker, derpaa bankede han med en Nøgle paa Bordet og forlangte Stilhed. Der indtraadte en dyb Tausshed.

„Mødet er aabnet,“ begyndte Herr Stearns, og efter en kort Tausshed vedblev han: „Det er min alvorlige og sorgelige Pligt at meddele Dem, at de Efterretninger, som siden i Morges ere i Omloeb angaaende Suwo-Nadas Skjæbne, have bekræftet sig. Skibet er gaaet under ved Cap Tdsu. Kun fire Per-

soner, derimellem Herr Bourget, den vagthavende Of-
ficer da Skibbruddet fandt Sted, ere blevne reddede.
Herr Parker, denne Klubs hvitærede Secretair, har
talt med Herr Bourget, og er beredt til at meddele
Forsamlingen, hvad han har erfaret af denne. Herr
Parker, De har Ordet."

B. S. Parker reiste sig. Han saac bleg og for-
styrret ud; hans Stemme, hvis friske og fyldige Klang
var kjendt af enhver Juddbygger i Yokohama, skjælvede,
og de første Ord, han talte, vare neppe hørlige.

"Hoiere!" raabte En henne i Baggrunden.

"Stille!" tordnede nu Stearns og saac sig ra-
sende om efter den, der havde vovet at afbryde.

"Stille! stille!" lod det fra alle Sider.

Parker holdt et Stykke Kridt i Haanden, som
han havde taget paa Bordet, og hvoraf Reglespillerne
havde betjent sig til at opskrive deres Slag. Han
tegnede nogle Streger paa Bordet, hvilke han betrag-
tede saa opmærksomt, som om det dreiede sig om at
løse et mathematisk Problem. Derpaa lagde han Kridtet
tilside, tog et Tørklæde op af Lommen og tørrede de
store Sveddraaber bort, der perlede paa hans Pande.
Der var nu indtraadt fuldstændig Stilhed, og Alles
Dine vare heftede paa Parker.

"Sørgelige Efterretninger" — begyndte denne
og standsede derpaa paany. Stearns bragte ham et
Glas Vand; han skjød det tilside, rømmede sig, kastede
Hovedet tilbage og vedblev saa med fast Stemme:

„Suwo-Nada forlod Marseille med fire og tyve Mand Besætning, sex og firindstyve Passagerer, derimellem fyrgetyve Japanesere, og en fuldstændig Ladning af diverse Varer til Saigon, Hongkong og Yokohama. Den tyvende August ankom det til Saigon, efterat det havde gjort en hurtig og lykkelig Reise. Endeel af sin Cargo og fire og tyve Passagerer landfattede det der og fortsatte den to og tyvende sin Reise til Hongkong, hvor det indtraf den syv og tyvende August. I Hongkong bleve sexten Passagerer tilbage, derimod medtoges fire nye Passagerer til Yokohama. Der var altsaa paa den Dag, Skibet afgik fra Hongkong, to og halvfemsindstyve Mand ombord paa Suwo-Nada, nemlig to og fyrgetyve Mand Besætning, fyrgetyve Japanesere og ti Hvide. Herr Bourget, der var Næstkommanderende paa Suwo-Nada, har tilladt mig at affkrive Passageerlisten, som han havde i sin Notitsbog, ligesom han ogsaa har opgivet mig Navnene paa Suwo-Nadas Passagerer.“ Parker tog et Blad Papir op af Lommen, som han langsomt udfoldede. Man kunde have hørt et Blad falde til Jorden, saa stille var der i Forsamlingen. Han rommede sig igjen, men hans Stemme var thk og hæst, medens han oplæste den lange Liste. Da han kom til Passagererne fra Marseille, blev den endnu uthdeligere. Han tog en Slurk Vand og vedblev i Hast, som om han ikke hurtig nok kunde komme tilende med Læsningen: „D'hr. Termignon, Mariani, Patti, Doktor Heinrich Günther

med Frue og Lieutenant Mac Gregor af den kongelige Marine."

En Pause indtraadte. Parker viste igen Sveden af Panden og greb Aridtet paany. Han tegnede en Trefant paa Bordet, som han schatterede omhyggeligt, og medens han syntes beskjaeftiget med dette Arbeide, vedblev han med sagte Stemme: Herr Bourget og Herr Mariani samt Matroserne Setellier og Lourmel ankom hertil i Dag — alle de Andre: Officerer, Mandskab og Passagerer . . . ere dode."

Der opstod en ny, endnu længere Pause, under hvilken Parker igjen tog sin Tilflugt til Lommeflædet og Aridtet. Derpaa tilføiede han: „Deres Bælværdigheder, Pastor Winsley og Abbé Gerard, ville i Aften Klokken otte i det protestantiske Kapel og i den katholicke Kirke holde Gudstjeneste. Abbé Gerard meddeler sine Troesfæller, at han i Morgen tidlig Klokken ni holder en høitidelig Sorgemesse for de Dode. Jeg opfordrer de Tilstedeværende til at bivaane Gudstjenesten.

Parker blev endnu et Dieblif staaende, som om han vilde fortsætte sin Tale. „Doktor Günther var en god Mand," begyndte han igjen, derpaa standsede han, tørrede Sveden af Panden og satte sig ned. — „Mødet er hævet," sagde Stearns; Alle gik lydlost derfra, og saa Minutter efter var Skuret tomt og stille. —

*

*

*

Suwo-Nada ligger ved Cap Idsu, i Indlobet til Bugten ved Jeddo, hundrede Favne under Vandet. Jagen Blanke er nogenstunde kommen tilshue af det prægtige Skib. Det ligger paa sin kjolige Seng af sorte grønt fedt Søgræs, brogede Muslingestaller og blodrøde Koraller. Kæmpemæssige Skaldyr gnave med mægtige Tænder paa dets sønderlagne Skjold; Fiske med Solvikjæl lege mellem de høie Master; smaa Muslinger have suget sig fast til Ankere og Rjæder, og allehaande phantastiske Sodyr have opslaaet deres Boliger i det forulykkede Skibs Kahytter og Kroge. Men i en af Kahytterne har vor Ven Heinrich Günther for bestandig lukket sine trofaste Dine. Ved Siden af ham, i den samme kolde Seng, slumrer hans Elskede, overrasket af Doden. Deres Sorger ere nu endte, og hendes Heinrich har ikke skuffet hende: Alt er dog tilsidst kommet i Orden. Og saaledes ville ogsaa vore Sorger faae en Ende og Alt engang komme i Orden for os Alle.

Brødrene.

Et Digt

af

Martin Rof.

I.

Gallien var kuet forlængst af Cæsars Jernlegioner,
 Og paa sin feirrige Flugt Romas blodgriste
 Ørn
 Svang mod Germanien sig over Rhinens blinkende
 Volger,
 For at hugge sin Klo tungt i det fribaarne Folt.
 Krigsbaunen lyste da vidt over Land og kaldte til
 Kampen
 Hver en Germaner, hvis Arm mægted at svinge
 sit Sværd.
 Trindt fra strømmed de til for Fædrelandet at væрге

Hærbede Krigsmænd, hvis Ar tyded paa mangen
 Bedrift!
 Som en Lavine paa Fjeldet voxer i rullende Storm-
 gang,
 Voxed Germanernes Hær. — Dyr bliver Seiren
 Tiber!
 Aftenen kom førend Slaget, det blodige, ud skulde
 kæmpes,
 Dg for saa mangt et Blik Solen for sidste Gang
 sank.
 Gubber med Kvinder og Børn drog bort fra Seiren
 mod Skoven,
 Dog uden Klage og Suf — end var Germanien
 frit.
 Fjernt fra den øvrige Hær stod Tvende, en thveaars
 Yngling
 Med sin Fader, en Helt, høiet af Aarenes Bægt.
 Stærk som den knudrede Eg stod den Unge med Ar-
 mene forslagt,
 Hovdingesønnen, hvis Ry over Germanien lød.
 Gubben tilorde da tog: „Min Son, før du drager
 i Kampen,
 Husk, at den romerste Dren Mandebod skylder din
 Slægt.
 Saa, som du staaer for mit Blik er du nu den sidste
 af Slægten,

Falder du, da skal min Væst aldrig fornyges
 paany.
 Værg om dit Fædreland og dræb for at hæbne din
 Broder,
 Blodhævn kræbe du skal, dertil jeg fostred dig op!
 See, paa dit venstre Bryst er indridset et springende
 Bildsvin,
 Det var fra ældgammel Tid Slægtens Mærke
 for os.
 Du kun og jeg nu det bærer, hvis ei blandt de ro-
 meriske Slaver
 Stjændigt fornødret et Bryst bær' det til Harm
 og til Spot.
 Saa er mit Bud til dig nu: som det springende Bild-
 svin du styrte
 Njækt dig i Farerne ind, agt ikke Hundenes
 Glam,
 Stolt er det Navn, som du vinder, hvis Seiren kro-
 ner din Gjerning —
 Husk, at den romeriske Dron Mandebod sthylder
 din Slægt!"

Slaget drøned ved Grh, med Blod flod Rhinstrom-
 mens Bølger,
 Mod Legionernes Kunst kæmped den rasende
 Kraft,

Men i det gyldne Palads med Jubel lod Seierens
 Budskab:
 „Nu er dit Scepter, Tiber, over Germanien
 strakt!“

 II.

Takkefesten blev holdt i Verdensstaden for Seiren,
 Og Hekatomber der blev ofrede paa Capitol.
 Men fra de rhygende Altre nedbølgede Folket til
 Cirkus,
 — Guder fik Dyrenes Blod, Bøvelen Menneske-
 blod! —
 Frem paa Arena nu traadte de kraftfulde Gladiatorer
 Med deres skarptsllebne Sværd under beundrende
 Raab.
 Ikke dog En imod En, men Skare der stred imod
 Skare,
 Som nys til Guderne, her og Hekatomber blev
 bragt.
 Lad nu dit speidende Blik glide hen over Fegternes
 Række,

Kjender du Ynglingen hist stærk som den knu-
 drede Eg?
 Banden han sænker mod Jorden, og Blikket han dol-
 ger i Stovet,
 Hovdingesønnen det er, fanget af Fjernerigets
 Mænd!

Nu lyder Kampens Signal, og Sværdenes Klirren sig
 blander
 Lydt med de Saaredes Strig og med de Dø-
 endes Suk.
 Jorden rødmer af Blod, og Stærerne mindstes og
 svinder
 Ind til en faatallig Hob — nu staaer kun En
 imod En!
 Hovdingesønnen det er, den ene, du kan ham vel
 kjende,
 Stærk som Germaniens Bjørn falder hans Sværd-
 slag med Gny,
 Smidig som Løvsen han veed at undgaae sin Mod-
 standers Angreb,
 Selv dog forgjæves han vil give det dræbende
 Stød.
 Eldre og hærdet i Strid er den anden, en vidtbe-
 rømt Fegter,
 Uovervunden i Rom — her mod sin Vigemand
 sat.

Saa varer Kampen da fort, til begge dødtrette sænke
Som ved en gjensidig Pagt Sværdene ned imod
Jord.

Tubel da raged saa vidt — men hvem skal der til-
kjendes Prisen?

Saa høres Spørgsmaalet trindt, ingen som Sei-
rende staaer.

Da lyder Keiserens Røst fra Spina:*) „Du skal
der falde,

Men til den Seirende jeg Friheden skjænter som
Løn!“

Frihed! livsalige Ord! hver Sene du atter kan
spænde

Dg i hver Muskel fornye mægtigt den slykende
Kraft.

Sværdene fare med Larm mod hinanden, og Skjoldene
kløves,

Bryniernes hærbede Staal runger af knusende
Slag.

Lad nu dit Ihusnare Blik følge Hovdingesonnen og
see ham

*) Spina, saaledes benævnes det Sted i Circus, hvor
den keiserlige Voge fandtes.

Sænke sit jertunge Sværd haardt paa sin Mod-
 standers Bryst.
 Brynien sprænges af Slaget og springer i Stumper
 fra Varmen,
 Seiren er hans, men hvi staaer modløs og bleg
 han da nu?
 Fatter du ikke hans Rædsel? — See did, hvor hans
 undrende Die
 Stift paa hans Modstanders Bryst fastes med
 stirrende Skræk.
 Seer du det springende Bildsvin indridset? forstaaer
 du, hvorfor han
 Afriver Brynien med Kraft, blotter sit hvælvede
 Bryst,
 Peger paa Mærket, som der forkynder hans Slægt og
 hans Herkomst,
 Medens han slænger sit Sværd henad den blo-
 dige Jord?
 End kun et stakket Sekund, da mødes i jublende
 Favntag
 Paa Arena de to Høddingesønner fra Nord.

III

„Brødre!“ — Saa lyder nu Raabet igjennem den
 undrende Skare,
 „Jupiter sælsomt forbist stiller hver Dodeligs
 Lod!
 Broder skal kæmpe med Broder, og kjendes de skal
 først i Striden,
 Underfuldt Parcen dog tidt spinder paa Tenen
 sin Traad!
 Det kunde Broderen her jo med Broderens Blod sig
 besmittet,
 Dog kun for Menneskers Blik, Guderne andet
 har tænkt!“
 Saaledes løb der en Munnlen igjennem den studsende
 Skare,
 Medens hvert spørgende Blik rettede sig paa
 Tiber.
 Selv som i Drømme han sad den mægtige Cæsar
 og grunded,
 Mørkt var hans lurende Blik, haardt hvert Træk
 om hans Mund.
 Med han saae paa de tvende, de vældige Kæmper,
 der stode
 Glemmende Alt og sig selv midt i Gjenshnets
 Fryd!

Nio har tegnet med Blod Tiberius' Navn paa sin
 Table,
 Saa at hver kommende Slægt gyser tilbage for
 ham,
 Grusom var han og haard, og en Isstorpe laa om
 hans Hjerte,
 Strømme af Blod var hans Lyst, morderist
 stedsse hans Færd!
 Aldrig dog Menneftets Hjerte kan lukke sig helt for
 det Gode,
 Stundom fra Kjærligheds Sol trænger en Straale
 sig ind!

Da var det ret som et Glimt der foer over Keiserens
 Mashu,
 Medens han reiste sig op vort fra sin prægtige
 Stol,
 Alle hans jernhaarde Træt fik rundere, blodere Former,
 Og i hans Die en Glands laa der af Mild-
 hedens Aand;
 Armen han løftede op mod Solen paa Himmels
 Bue,
 Hæved sin malmfulde Nost høit for det lyttende
 Folk:
 „Evide, mægtige Guder! jeg seer Eders Villie og
 lyder,
 Som det umyndige Barn adlyder Faderens Bud —

En af de to, jeg befoel, skulde blive paa Valen til-
 bage,
 I har ei saaledes tænkt, Andet i Gu har I haft!
 Hør mig da, mægtige Guder, Tiber vil i Banbid ei
 trodse
 Eders livsalige Raad, Eders usporlige Plan!"

Saa han talte og bød: „Drag trostigt hjem med
 hverandre
 Til Eders iskolde Nord, til Eders Fædreland,
 Gjem der et Minde om ham, der agtede Gudernes
 Villie,
 Dengang han gav Eder fri efter et Ferteegn af
 dem!"
 Det var hans Ord, da en Subel rystede Luften; thi
 Haabet
 Vattes i Romerens Bryst, Haab om en mildere
 Drot!

Literatur og Kunst.

Vore Læsere ville med Fornøjelse erindre den prægtige Novelle af Italieneren Giulio Barrili: „En eventyrlig Nat“, som for faa Maaneder siden meddeledes i dette Tidsskrift. Stoffet i den er saa dramatisk interessant, at det var at forudsee, at den snart vilde blive bragt paa Scenen; det er ogsaa skeet, men rigtignok i en Form, som man sagtens mindst havde tænkt paa. Under Titelen „U-ing=fo=hi“ er den bleven givet som Opera (!) i Berlin, og man kan da let forestille sig, at den paa Operahusets store Scene har taget sig ud som et fint lille Maleri i en kæmpemæssig Ramme. Det er mærkbærdigt, at man har kunnet gaae tilværts med saadan en Blindhed: Effekterne i dette fortræffelige lille Arbeide ligge nemlig alle for det finere Lysspil, men ere alt andet end musikalske, og Richard Wüerst, Componisten, har kun gjort sig selv og Novellen en daarlig Tjeneste ved at spille sin Tid paa et Stof, der er udmærket dramatisk, men spotter al musikalsk Behandling. Berliner=Operaen har derfor efter dette Forsøg skyndsomst maattet vende tilbage til Verdis „Aida“, hvormed den har feiret virkelige Triumfer. Siden Lucas Tilbagetrædende har dens Repertoire forresten sygnet, indtil Minnie Hauk beghudte at give sine Gæstevoller som Mig-

non, Berline, Rosina og Gretchen. Hun har behaget Berlinerne overordentligt, og da hun fra næste Saison har modtaget et fast Engagement, haaber man igjen paa en ny Ura.

I Wien har i den sidste Tid en Række Dilettantsforestillinger aldeles fordunklet de keiserlige Theatres Præstationer. Det er det høiere Aristokrati, der har associeret sig med den udmærkede Skuespiller Got fra théâtre français for at give en heel Cyclus af Forestillinger i velgjørende Diemed. Det østerrigste Aristokrati har fra gammel Tid havt stor Forskjærlighed for Skuespillet, og Heinrich Laube fortæller, at saalænge han har været Directeur for Burgtheatret, var det Adelen og kun den, der abonnerede samtlige Theatrets Loger. Der har ogsaa altid været Skuespillertalenter imellem dem, og deres Forestillinger have i det hele været heldige. At Stykkerne gives paa Fransk, undskylder man derved, at man ikke vil give Kritiken nogen Anledning til Sammenligning. Hvad der har foraarsaget, at de deime Gang endogsaa ere kronede med et ualmindeligt Held, er ikke blot den fortræffelige Gots Medvirkning, men fremfor Alt det mærkværdige Talent, som en høitstaaende Dame ved disse Forestillinger har udfoldet. Denne Dame, der allerede i Livet har spillet en fremtrædende Rolle, er — Fyrstinde Melanii Metternich, den østerrigste Gesandts Gemalinde, som ved Napoleon den Tredies Hof oftere har angivet Tonen. Det Curieuse er, at hendes Rollefag ikke er la grande dame, som man skalde formode, men tvertimod Soubretten og Køllepigen. Hun skal i den Genre være usorlignelig, og man bryder nu sit Hoved med at undersøge, hvorledes hun i sine fornemme Forhold har havt Leilighed til at studere denne Specialitet? Laube giver det eneste fornuftige Svar paa dette Spørgsmaal, naar han siger, at Hemmeligheden ligger deri, at hun har et virkeligt Talent, og at Talentet har Alt og veed Alt, hvad det skal bruge. Under disse Omstændigheder

er det ikke forunderligt, at disse Skuespillere af la première voleé have kunnet give otte Forestillinger til fabelagtige Priser i Paladset Auersperg, og at Udgangen til de otte Generalprøver er betalt ligesaa højt som til Forestillingerne selv.

Den Tænste, der har kunnet concurrere med dem, er Adaline Patti, der med et italiensk Selskab samtidig har givet Operaforestillinger. Naar man hører, at Logebilletterne til disse Forestillinger betales med 75 Gylben, skulde man troe, at hvad der er sagt om den store „Wiener-Strach“ kun er Overdrivelse, og at det maa være et ualmindelig rigt og lykkeligt Folk, der har Naad til at betale sine aandelige Nydelse for saa dyrt!

The Great Republic, 1890

Fru Agnes Nyrop, født Lange.

Grabsang.

Af

S. P. Holst.

Der var i ham, som nu af Doden savnes,
 En mild og kjærlig Mand, som tidt vil savnes,
 Et Vennefiind, som Jutet kunde sløve,
 En Trofasthed, som altid stod sin Prove.

Tro mod de Baand, der fast og helligt binde,
 For sine Børn han virked og for hende,
 Der var hans Sol i Livets lyse Dage,
 Hans Støttestav i dem, der ei behage.

Dg da hans Kraft var brudt, hun ømt ham fulgte
 Fra Hjemmet bort. Sin Hjerteangst hun dulgte
 Dg lod, som ingen Frygt paa hende thyged,
 Naar tillidsfuldt til Haabet han sig flyged.

Men Haabet stuffed; gudhengiven, stille
Sin Tak han sendte til Allgødheds Kilde —
Saa maatte hun med Haand og Mund ham love,
At her den lange Søvn han skulde sove.

Du Hjemmets Jord, kun let Du paa ham thyge!
Dæk Du hans Grav med dine Blomsters Klynge
Og lad dem i det Sprog, der blev dem givet,
Fortælle om hans Trofasthed i Livet!

I de første Dage. *)

Af

Paul Sehse.

Da Herren med sin Brede Riis
 Tog Adam ud af Paradis,
 Hver Dag han graved, ploied, sled
 Besværligt i sit Ansigts Sved
 Og sukked om, hvor droit det var
 At være Jordens første Bar.

*) Af Romanen i „I Paradiset“. — „Paradiset“ er Navnet paa en Forening af Münchener Kunstnere, der komme sammen en Gang hver Maaned og ved disse selvstændige Sammenkomster søge „at bilde sig ind, at det endnu er muligt midt i denne det moralske Hykleriens Verden at vende tilbage til Uafhængighedens Tilstand.“ Digtet er forfattet ved en af disse selvstændige Sammenkomster. — Den her givne Oversættelse er besørget ved Oversætteren af den paa Imm. Nees's Forlag udkommende Udgave af „I Paradiset“.

Men Herrens Sind forsonet blev,
 Og Parret flittigt Marken drev,
 Og der kom Spirer, Blomst og Frugt,
 Og Vorneflokken voxed smukt,
 Og Adam og hans kjære Biv
 Sig undte mangt et Tidsfordriv.

Gik saadan han en Pensel fat,
 Saa malte han den tabte Stat,
 Det kjære skjønne Paradis
 — Med Dyrene naturligviis
 Og saa ham selv og Ewamo'er
 — I hendes Ungdoms første Flor.

Ei gammel og med Figenblad,
 Nei ung og kraftig, skjon og glad
 Som paa den første Skabningsdag;
 Og hurtigt gif hans Hjertes Slag,
 Smens som Tak han hugged ud
 I Steen et Contrafei af Gud.

Men Eva neppe dette saae,
 For hun — Gud veed hvordan — faldt paa
 At lade Stemmens blode Klang
 Saa Luft i heilig Psalmesang,
 Saa selve Himlens Engle fandt,
 At det var allerhøijst charmant.

Dg Barrets Mod slog aldrig flit,
Dg saadant excellent det gik
Med Malen, Suggen, Sang og Spil,
Dg snart hjalp Borneflokken til,
Dg var end Paradiset tabt,
Saa blev et nyt ved Kunsten skabt.

I lystigt Driffelag engang
En Kunstner laved denne Sang,
Dg bli'er ham Verden for konfus
Han sadler op sin Pegasus
Dg travet saa paa gammel Vis
Hjem til det tabte Paradis.

Valerian Koschanskis Giftermaal.

En Fortælling

efter

Sacher-Masoch.

Man kan ikke tænke sig noget mere Bøst end Godset Baratine med sine faldefærdige Forpagtergaarde, hvis Tage Stormen var isærd med at afrive, sit lille een Etages Slot, hvis Vinduer vare tilklitrede med Papir af alle Farver og gave en eiendommelig hvislende Lyd ved ethvert Vindstød, sin Gaard, der var forpestet af et stillestaaende sort Vand, hvori Wænderne ikke bleve vaskede, men farvede, sine slet vedligeholdte Stalde, sine Bærelser fulde af Spindelbæv, sine stovede Meubler, sine iturevne Tapeter og sin Have, hvor Sneglene-krob fredelig omkring i Gangene og i Græsset mellem Asters og Dahliaer, Tidser og Veibred, der klyngede sig broderligt til hver-

andre. I Dueslaget havde Spurbene opslaaet deres Bolig, og Musene lob Bæddelob i alle Værelser. Eierens, Valerian Koschanski, i sine gule Maroquins Stovler, sin pjaltede grønne Floiels Slobrok, med sin firkantede Hue paa Hovedet og sin lange Pibe mellem de hvide Tænder, gjorde sig imidlertid tilgode med sin Morgentasse og sin Avis, medens hans Tjener, den gamle Basil, havde travlt med at borste sin Herres Kjole, der var hængt op paa en Gibsstatue af Flora. Foruden disse to Personer var der endnu paa Gaarden en Jagthund, der var falden isovn henne ved Ovnen.

Herr Koschanski, der var den eneste og lykkelige Besidder af Gaarden Baratine, var en endnu smuk ung Mand med en prægtig Figur og et aristokratisk Ansigt. Hans Læbers fine Form fremhævedes snarere, end den skjultes, af et tykt sarmatisk Skjæg, der var fulført ligesom hans Hovedhaar, og hans Dine havde dette paa engang milde og dristige Udtryk, som Damerne ikke kunne modstaae, hvorom ogsaa de talrige Fruentimmerportraiter, der prydede hans Værelse, vidnede tilstrækkeligt. Man saae i dette Galeri ikke blot prægtigt klædte Damer, hvoraf een endogsaa havde det fyrstelige Hermelin om Skuldrene, men der var ogsaa en Theaterprindsesse derimellem, iført Normas hvide Drapperier, en Godinde i Rastan og med Pandebaand og en polsk Bondepige med sit Gedefind og sine store Korralperler omkring den solbrændte Hals. Dette

Galeri fortalte Tilskuerne om en glad Ungdom og undlod samtidig ikke heller at bære Vidnesbyrd om Eiermandens Forsængelighed og Vapsierier. Afseet fra disse Skavanter var Herren af Baratine en meget elskværdig og velseet Person, thi tiltrods for at han blev almindelig anseet for en Don Juan, vare dog Alle enige i at anerkjende baade hans gode Forstand og hans fortræffelige Hjerte. Hans Forældre vare dode for længe siden, og han havde hverken Broder, Søster eller andre Paarørende, thi hans hele Omgangskreds indskrænkede sig til en gammel Tjener og en gammel Hund. Den Forstnævnte af disse to trofaste Venner stod ham i Forældres Sted; han striktede Uldstromper til sin Herre, passede paa at han fik dem paa om Vinteren, og hvis Valerian tiltrods for al denne Forsigtighed fik sig en Forkjølelse paa Jagten, var det ogsaa Wasil, der fik ham til Sengs, og Wasil, der lavede Havresuppen til ham. Foruden andre Talenter havde den Gamle ogsaa det, at han kunde holde indtrængende Taler, og hans Herre sørgede for, at han fik rigelig Leilighed til at bruge dette Talent. Havde han tabt en Sum Penge i Spil, eller gjort Gjæld, eller paadraget sig en Duel ved et eller andet galant Eventyr, var Wasil altid paa Pletten, naar han klædte sig af, og satte sig da ved Fodenden af Sengen og udstødte saa mange Seremjader, at baade Jeremias og alle de andre store og smaa Profeter tilsammen umuligt kunde gjøre det bedre.

Han var netop midt i en saadan Udgydelse, da der blev banket et Par Gange paa Doren. „Kom ind!“ raabte Valerian. Doren aabnedes paaflæm, og en lang mager Jøde kom ind ad den paastraa. Hans stribede Buxer gik ned i de hoieste Støvler, en rund Hue, som man kalder Yarmurca, og som er eiendommelig for hans Race, var trukket ned i Panden, et Par lange fedtede Proptrækkerkroller faldt ham ned over kinderne, og en snever sort Kaftan indhyllede hele Figuren, saa at man kun sik at see et gult Ansigt med en Ørnenæse mellem to smaa spillende og urolige Dine.

Han blev staaende paa Tærskelen og udstodte et langt og dybt Suk, da Doren i det samme aabnedes paany, og en anden Jøde traadte ind, der kun skilte sig fra den foregaaende ved en kartoffelformet Næse; han efterfulgtes igjen af en Tredie, men som var meget forskjellig fra de to Foregaaende. Han var neppe fire og tyve Aar gammel, var omhyggelig frisferet og havde et koket Ydre, smukke Træk, et udmærket Skjæg og disse mandelformede Dine, der gibe de orientalske Rhynjonomier et vist smægtende og næsten kvindeligt Udtryk. Hans sorte, snevre Siltekraft var besat med Maarskind, og et hvidt Shawl var knyttet omkring Livet. Ogsaa disse To bleve staaende henne ved Doren og udstodte ligesom den Første et dybt Suk, da Doren aabnedes paa vid Gab, for at en tyk kuglerund Person med et rødt blussende Ansigt og

fremstaaende Dine, der saae ud, som om de skulde springe ham ud af Hovedet, kunde komme ind ad den. Denne Sidste, der ogsaa var en Jøde, stillede sig hen til de Andre, og nu begyndte de Alle at folde Hænderne og ndstode det ene hjerteskerende Suk efter det andet.

Herr Koschanski lod dem i nogen Tid skjotte sig selv, derpaa lagde han sin Alvis fra sig, tændte sin Pipe, og idet han tilkastede dem et ubestrikeligt haanligt Blik, spurgte han blot: „Hvad vil I?“

„Dnse Dem en Godmorgen!“ raabte den lange Magre.

„Gud velsigne Deres Naade!“ sagde den Anden med Salvelse.

„Vi komme for at høre til Deres Befindende,“ tilfoiede den unge Lapsede.

„Hvad skal al den Snak til!“ afbrød Wajil dem; „I kommer blot for at kræve Penge.“

„Ja, hvem vil ikke gjerne have Penge!“ sagde den Bæne, idet han glattede paa sit Maarfskind.

„Har Herr Wajil ikke sovet godt?“ spurgte den Tjffe i en indsmigrende Tone.

„Hvad vil I?“ gjentog Valerian.

„Hvad vi ville? som om vi vovede at ville Noget? vi bede blot i al Ydmyghed . . .“

„Om hvad? jeg har ingen Penge.“

Jøderne sukede endnu dybere.

„Hvis De ikke kan give os hele Capitalen . . .“

„Capitalen!“ udbrod Valerian med en Skoggerlatter, „har jeg nogen Capital? hvad Pokker see I mig an for?“

„Vi ansee Dem for en honet Mand, naadige Herre, saasandt jeg hedder Abraham Smaragd!“ sagde han med Kartoffelnæsen.

„Det haaber jeg,“ svarede Valerian.

„Hvis Deres Naade blot vilde værdiges at betale os Renterne,“ bemærkede den Yngste af Agerkarlene.

„Renterne? I kan ligesaa lidt faae Renterne, som I kan faae Capitalen!“ brummede den gamle Tjener.

„Saa maae vi doe af Sult!“ udbrod den Tykke.

„Ja gjor det!“ sagde Wasil.

„Naadige Herre, vi har gjort Regning paa Renterne og kan umuligt vente længer:“

„Det gjor os meget ondt, men Liderne ere saa knappe.“

„Ja, meget knappe,“ sagde Valerian, „og derfor faae I heller ikke Noget. I veed, i hvad Forfatning min Eiendom er. Den er belagt med Hypotheker og er næsten kun en Ruin; for at leve maa jeg bestandig gjore ny Gjæld. Hvad forlange I? vil I fore Proces med mig?“

Creditorerne udbrod Alle som En: „Store Gud, Proces! hvad tænker De paa!“

„Det staaer Jer frit for at tage, hvad her er.“

„Deres Naade behager at spøge; hvem tænker paa Sligt, og hvad skulde det føre til? vi ere blot blevne enige om, at vi umuligt kan vente længere, saameget mindre som der er god Udsigt til at ordne det Hele.“

„Hvilken Udsigt?“

„Naa! Deres Creditorer kunne blive tilfredsstillende, og Deres Naade kan endda beholde en god Skilling tilbage,“ tilføiede den værne unge Jøde og gav sig igjen til at glatte sit Maarskind.

„J er nok forrykte! hvem skulde gjøre det Mirakel?“

„Jeg kunde nævne Deres Naade mere end En her paa Egnen, som har hjulpet sig ud af sin Forlegenhed ved at gjøre et godt Giftermaal.“

„J vil gifte mig bort!“

„J vil gifte os bort!“ gjentog den gamle Basil, og han og hans Herre loe, saa Taarerne kom dem i Øinene.

„Ja, er det ikke bedre end at gaae fra Hus og Gaard?“

„Men jeg har ingen Lyst til at gifte mig,“ forsikrede vor Don Juan.

„Lysten kommer nok,“ sagde Abraham Smaragd; „en Bebersvend er dog kun et halvt Menneske, og hvilken Lykke er det ikke at faae Børn! Tænk Dem, naadige Herre, naar saadan en lille Mand første Gang rækker de smaa Arme hen imod Dem og første

Gang siger Papa, Papa! Ak, det er Noget, som slet ikke lader sig beskrive. Jeg er kun en fattig Jøde, men for hvem har jeg vel arbejdet, spekuleret, handlet og løbet fra Hus til Hus, hvis det ikke var for mine Smaa?"

"J har maaskee allerede udsøgt os en Brud?" sagde Wafil, idet han blev ved at børste paa sin Herres Kjole.

"Ja, med Deres Tilladelse, Herr Wafil, det har vi rigtignok."

"Og hvem er det?" spurgte Valerian, „jeg er ganste nysgjerrig efter at erfare det."

"Det er en ung fornem Dame i Bborow," sagde den Lange med Sikkerhed.

"Hun er rig, uhyre rig," tilspiede den Tykke.

"Hun har to Landsbyer og prægtige Skove," bedblev Abraham Smaragd.

"Og saa er hun smuk, smuk som en Engel," begyndte igjen den Første. „Det er Fru Baronesse..."

"Beed J da ikke, at hun har været Dandsferinde, og at Herr Baronen..."

"Jo, men han giftede sig med hende bagefter," sagde den Anden i en formildende Tone.

"Og saadan en Toite vil J forlange, at jeg skulde gifte mig med!" raabte Valerian rasende. Han tog en Ridepidst ned fra Bæggen og styrkede ind paa de stakkels Jøder, der flygtede hen bag Vorde og

Stole og hoppede omkring i Værelset i deres sorte Raftaner ligesom Lopper."

"Gud forlade mig!" raabte den Tykke ganske forpustet, „det var kun en Spøg."

„Men en dum Spøg," raabte Valerian og blev staaende.

„Himlen skal straffe os, hvis vi nogensinde har havt den Hensigt at fornærme Deres Naade."

„Naa, saa lad det være nok! For denne Gang vil jeg spare Jeres Rygstykker; men Gud hjælpe Jer, hvis I ikke finder et bedre Parti til mig."

„Det skal vi, det skal vi!" raabte de i Munden paa hinanden.

.. „Ja, det vil vi see paa. Hvilken ung Pige, troer I vel, vil have mig til Mand, og hvad skulde det være for Forældre, der vilde have saadan en Svigersøn?"

„Har da Solen ikke Lov til at skinne? er De ikke en fornem Kavaleer, smuk, aandrig og beleven?"

„Men jeg er fattig, og mit Rygte er ikke det bedste."

„Lad De blot os om det! vi skal nok sørge for, at Alt kommer til at straae som Guld, baade Huset, Gaarden og Deres Rygte. Vi skal finde Bruden, vi skal sørge for Medgiften, og Deres Naade behøver kun at sige Ja."

„Det er en anden Sag! Men lad os først see, hvad I bringe mig."

Joderne vare aldrig saasuart udenfor, førend de stal Hovederne sammen og glædede sig over, at Alt var gaaet saa godt. „Jeg havde ikke troet, at han havde givet Njob saa hurtig,“ sagde den Tykke.

„Har jeg ikke altid sagt, at det var en prægtig ung Mand, en Perle?“ spurgte Abraham Smaragd.

„En reen Guldbarre,“ gjentog de Allesammen.

2.

Der forløb en Uge, og nok en Uge, og den unge Don Juan havde glemt hele Projectet, da Herr Levi Weinreb, den elegante unge Jøde, en Dag traadte ind til ham i en straalende Paaklædning. Hans sorte Haar, hans Skjæg, hans Silkebuger, hans Pels, hans Støvler, Alt straalede omkaps, og selv smilede han med sit allersødeste Smil.

„Hvad bringer Du?“ spurgte Valerian, der stod henne ved Vinduet og kastede Brodkrummer til Musvitterne.

„Vi har deelt Arbeidet imellem os?“

„Hvilket Arbeide?“

„Oh, min Gud! Giftermaalet.“

„Ah, det er sandt! Hvor vidt ere I da komne?“

„Vi har deelt det Hele imellem os. Den Ene har overtaget Gjælden, den Anden Medgiften, den Tredie sætter Eiendommen istand, og jeg, Deres høymyge Tjener, skaffer Bruden.“

„Det er meget viselig fordeelt! Og har I havt Held med Jer?“

„Jeg har i det mindste naaet mit Maal,“ sagde Joden smilende, „og jeg indestaer for Bruden.“

„Det er allerede Noget, men jeg vil dog raade Dig til, at Du betænker Dig to Gange, inden Du næbner hende.“

„Denne Gang behøves der ingen Betænkning,“ sagde den unge Jode med Sikkerhed, „det vil Deres Raade selv sige, naar De horer, at hun er ung, smuk, rig, reen som en Dugdraabe, aandrig, af god Familie, lærd som en Rabbi, kort sagt, et Væsen, som man ikke kan tilbede nok.“

„Og hun hedder?“

„De kjender hende identvivil.“

„Hurtig! Hvad hedder hun?“

„Hun er tydsk af Fødsel,“ stammede Joden og trak sig forsigtig hen til Døren.

„Det er saameget bedre! De tydste Damer ere langt mere dannede og langt mere husholderiske end de polske.“

„Det er Froken von Festenburg.“

„Hvad siger Du!“

Joden var allerede halvt ude af Døren.

„Saa bliv dog for Pokker; hvor vil Du hen?“

„De sriger saa hoit.“

„Ja, fordi der ikke er Spor af Forstand i det Balg, Du har gjort.“

„De er meget vanskelig.“

„Og Du er og bliver et Fæ! Troer Du, at hun vil vide Noget af mig, hun, som er et af de bedste Partier paa hele Egnen! Forresten kjender jeg hende slet ikke.“

„Men jeg kjender hende desto bedre. Lad De derfor mig raade! Inden en Maaned skal hun være Deres Kone, og det skal gaae til uden Hæxeri.“

„Seg maa dog først see hende.“

„Her er hun!“ raabte den unge Nagerkarl triumferende og tog et Fotografi ud af Bæltet. „Hvad siger De saa? Hvis De ikke er tilfreds med hende, har De ikke nogen Smag.“

„Det er en smuk Pige, det indrømmer jeg,“ sagde Koschanski og betragtede Portraitet; „men inden jeg bestemmer mig, maa jeg see hende selv først.“

„De skal strax faae hende at see,“ sagde Tøden i en lystig Tone.

„„Hvorledes? Har Du ogsaa hende selv med Dig?“

„De skal faae hende at see, men hun maa ikke see Dem, thi saa er Alting tabt.“

„Hvad skal det sige? Hvorfor er Alt tabt?“

„De maa vide, at Faderen er en praktisk Mand. Han vil iagttage Dem, han vil undersøge Deres Eiendom, naar vi har bragt Orden i den, og han vil sige Ja, det indestaaer jeg Dem for. Men hvad Frokenen angaaer, saa er det en ganske anden Sag. Hun

har læst en Mængde Romauer og Poesier, og hvis De vilde frie til hende uden videre, vilde De absolut faae en Kurv. De maa først spille en lille Komedie med hende, hvis De ikke foretrækker at erobre hende ved en eller anden raff Daad eller heroisk Bedrift."

"Hvad mener Du dermed?" spurgte Valerian og lo høit.

"Nu, jeg tænker mig Frokenen f. Ex. siddende i en Slæde, Hestene lobe løbsk, og De frelser hendes Liv."

"Ja, hvis jeg skulde gaae og vente paa et saadant Uheld . . ."

"Eller ogsaa brænder det Slot, hvori hun boer," afbrød Joden ham; "hvorfor skulde det ikke brænde?"

"Ja, Du er mig nok istand til at sætte Ild paa det selv."

"Det gaaer ganske af sig selv, for Diebliffet er det kun nødvendigt, at De seer Deres Tilkommende. Her er en Jødedragt, som jeg har taget med til Dem; tag den paa og sæt Dem op i min Slæde, saa skal jeg kjøre Dem til Rosciofska, hvor hendes Fader eier en smuk So ligeoverfor sit Slot. Frokenen loper gjerne paa Skoiter . . ."

"Og Du indbilder Dig maaskee, at hun loper paa Skoiter for at more os?"

"Jeg indbilder mig Jøgenting, men jeg er jo Factotum hos hendes Fader," sagde Joden. "Froken Helene har bedet mig om at bringe sig nye Skoiter

fra Lemberg; dem vil hun naturligviis prøve strax, og De vil snart faae at see, at hun er ligesaa smuk, som hun er rig og fortræffelig."

„Lad os da komme afsted."

Herr Lewi Weinreb gav sig til at frisere og omklæde Koschanfski. I hans nye Dragt af sort Silke og Maarskind skulde man troe, at han var en virkelig polsk Jøde, men en smuk Jøde, efter Weinrebs Siggende, ligesaa smuk som han selv. Denne sidste Bemærkning beholdt han dog for sig selv, men han foiede til hoit: „Nu er der saamen Jungen, som skal gjentjende Deres Naade. De er jo en Rabbiner, en sand Rabbiner! Hvor de er kjon! alle vore unge Piger og Koner vilde blive forrykt i Hovedet, hvis De saae Dem."

Valerian morede sig selv over denne Fortklædning. Uden at modsigge Jøden steg han op med ham i hans Slæde, der snart foer hen med dem Begge igjennem det sneebedækkede Landskab. Efter en munter to Timers Fart naaede de Slottet Kosciolka. Noget Skridt fra dem staaede Dammen i lutter Regnbuefarver ved Solens Nedgang. De smaa magre Heste standsede; Weinreb sprang ud af Slæden, fik Skoiterne pakket ud i en Fart, gik ind i Slottet og kom temmelig hurtig tilbage med et smilende Ansigt.

En raslende Silkefjole hortes i det samme. Valerian, der var bleven tilbage i Slæden, tittede ud gjennem en Abning i Værredet, der var spændt hen-

over Slæden; hans Hjerte havde længe ikke banket saa heftigt. En ung, rank Pige af den reneſte germaniſke Typus kom ud af Slottet og gik henimod Dammen. Hun var ſlank og kraftig ſom en Valkyrie, en graa Silkekjole faldt ned over hendes Hofter, og den lange Kazavaika af blaat Floiel, kantet med Zobel, ſluttede ſig tæt til hendes Figur og fremhævede langt bedre hendes jomfruelige Former end nogenſomhelſt Dragt i det øſtlige Europa; fra den lille Hue bolgede hendes guldgule Haar frem og faldt ned til Bæltet. Smaa Floiels Stovler, kantede med Peltsværk, omſluttede hendes nydelige Fod, ſom hun, ſaaſnart hun var kommen ud paa Iſen, holdt hen til Weinreb, for at han ſkulde binde Skoiterne paa. Det var altfor meget for vor Don Juan. I den faſte Tro, at han var nimodſtaelig, ſelv med ſin jodiſke Kaſtan og ſine pomadeduſtende Krøller, foer han ud af Slæden og kaſtede ſig for den unge Piges Fodder, der traf ſig forundret tilbage.

„Hvad vil den Gode?“ ſpurgte hun.

„Han vil hjælpe Dem Skoiterne paa, Froken,“ ſvarede Weinreb, der blev ikke lidt forfærdet over den Andens Ubefindighed.

Den ſnukke unge Pige trak paa Skuldrene og ſatte med en ubefrikelig Foragt Foden hen paa Knæet af det unge Menneſke, der knælede foran hende; han, Eieren af Baratine, den almindelig frygtede Don Juan, var i dette Dieblif ikke andet end en Skammel.

Efterat hun havde raft ham den anden Fod med den samme Ligegyldighed og Skoiterne vare paahestede, takkede hun ham med en stolt Hovedbevægelse og forsvandt som en Gudinde i Eddaen.

„Naa, hvad siger De saa?“ hvistede Weinreb til Udelksmanden, der reent ude af sig selv stirrede efter dette straalende Syn.

„Hvad skal jeg sige?“ spurgte han stammende, medens Joden betragtede ham med et fiffigt Smil, „Hun skal være min Kone og ingen Anden i Verden!“ raabte Valerian med Ild.

„Naa, Gud være lovet!“ udbrod den lykkelige Creditor, „De taler jo som en Vog. Den første Akt af Komedien er forbi, og om en Maaned holde vi Bryllup.“

3.

Samme Aften, da Valerian var taget til Kosciolka og havde forelsket sig der op over Dreene, vare de fire Joder samlede i et Værtshus og tomte en Flaske god Ungarviin paa Herr Koschanstis, Froken Helenes, hendes Faders og hele Familiens Velgaaende, men forst og fremmest paa deres eget.

Dagen efter gav Sonnenglanz, den ældste af dem, sig til at opsoge de talrige Creditorer, og Smaragd tog sig af Godset.

Sonnenglanz, der selv blandt sine Troesfæller

betragtedes som et Monster paa Veltalenhed, behandlede Gjældsforagsmaalet til begge Sider. Vi skulle strax see, hvorledes han bar sig ad dermed, og vælge som Exempel hans Besøg hos Godseieren Krapolski, der fordrede totusind Dukater hos Valerian, skjondt Jungen bedre end Sonnenglanz vidste, at han kun havde laant ham eet tusind. Han gik til den gamle Gjerrige og lod, som om han blot kom for at vise ham sin Medfølelse. „Ak," sagde han til ham med en rorende Sympathi, „De kommer til at tabe alle Deres Penge." Krapolski var ligeved at faae Feber. Efter nogen Frem- og Tilbagesnakkelse kom han frem med det Forslag, at han hellere skulde tage mod tolvhundred Dukater end slet Intet. Den gamle Harpagon strittede længe imod, men tog tilsidst mod tredtindhundrede. Sonnenglanz gik triumferende til Valerian og sagde til ham: „Jeg har været saa heldig at frabriste den gamle Knægt Deres Forskrivning for fjortenhundrede Dukater, og De sparer altsaa hele sexhundrede." Paa denne Maade stod Alle sig ved Handelen. Den Gjerrige vandt trehundrede Dukater, Valerian sexhundrede og Joden selv eethundrede, der tilligemed den øvrige Gjæld skulde betales af Koschanfki's Brud, uagtet den gode Pige endnu ikke engang anede, endsiige vidste, at han var dødelig forelsket i hende, og at de fire Jøder allerede betragtede Giftermaalet som en afgjort Sag. Godssets Forbedring foregik ogsaa med en vidunderlig Hurtighed. Trods

den strenge polste Vinter arbeidede Smaragd uden Ophor og i sit Ansigts Sved. Et halvhundrede Haandværkere, Dagleiere og Bønder renjede Gaarden og alle de tilstodende Partier og udbedrede alle Manglerne paa Slottet, Altsammen paa Jodens Beføstning, og han lod sig ikke engang noie med at afhjælpe Manglerne, men Dagligstuen fik et nyt Meublement og et Claveer, og Væggene oplibedes med Malerier. Han lod ligeledes komme en Dampplø og en Tærskemaskine, og der var neppe hengaaet fire Uger, forend man vidt omkring talte om denne Monstereieendom, som man havde lige i Nærheden. Nogle paaastod, at Herr Koschanfki havde faaet en stor Urb, Andre, at han havde vundet i Spil, og Bønderne fortalte med sagte Stemme, at han havde fundet en Skat, der havde ligget skjult fra Tartarfrigen. Denne Nyhed naaede ogsaa til Herr von Festenburg, der allermindst anede, at alle disse Machinationer vare møntede paa ham. En Dampplø! Det var jo hans Ideal. En Tærskemaskine! han havde i ti Aar gaaet og drømt om en saadan. Den gamle Udelmand havde ingen No paa sig; han gif ud med Biben i Munden og traf Lewi Weinreb, der stod og solgte Rjoletoier til Husholderfken og Bigerne der paa Gaarden. „Har Du seet den?“ spurgte han, idet han tog nogle mægtige Drag af Biben, der indhylede dem Begge i Skyer.

„Hvad for en, naadige Herre?“

„Tærskemaskinen, for Folker!“

„Tærskemaskinen! hvor skulde jeg have seet den Maskine?“

„Paa Baratine, naturligviis.“

„Er det muligt!“ raabte Toden og lod, som om han var himmelfalden af Forbauselse. Herr Koschanski maa da være bleven forfærdelig rig, siden han har kunnet anskaffe en saadan Maskine.“

„Ja, og en Dampplov ovenifjeldet,“ tilfoiede den Gamle.

„En Dampplov!“ gjentog Weinreb og spilede Dinene op.

„Tavist.“

„Saa kan Verden ikke staae længe,“ sagde Toden, der lod, som han ikke kunde faae Veiret; „men Herr Valerian er saa rig og talentfuld, at han nok kan tillade sig saadan en Luxus. Det er en smuk, aandrig og beundringsværdig Mand — reent Guld, forjæffer jeg Dem, en Perle, en Diamant!“

„Det forekommer mig, at Du tidligere havde en anden Mening om ham.“

„Herren straffe mig!“ raabte Toden blussende rød, „og lade Torden opsluge baade mig og mine Born, hvis jeg nogenjinde har talt ondt om ham.“

„Naa, tag Dig det ikke saa nær, saa maa jeg have hørt feil.“

„Hvis jeg blotovede at tale . . .“

„Det pleier Du da ellers ikke at være saa bange for.“

„Hvis jeg turde tale recnt ud af Posen, saa vilde jeg sige: det var sgu den rette Mand for Deres Froken Datter. Og hvis jeg var i Deres Sted, saa vilde jeg ikke give min Datter til nogen Anden. Hvad siger De om saadant et Par? to Berler, to ægte Berler paa eengang!“

Den Gamle hostede paa en bifaldende Maade, og det var nok til nderligere at opmuntre Weinreb. Han tog Lydskeren ved Armen og hviste ham med al mulig Respect ind i Dret: „Hvad vilde Deres Naade sige, om jeg foreslog Dem at tage med til Baratine og tage Maskinerne i Diesyn?“

Den Gamle hostede igjen, og en halv Time efter holdt hans Slæde udenfor Slottet Baratine, hvor man allerede var underrettet om hans Ankomst.

Valerian modtog sin tilkommende Svigerfader med al den Fiinhed og Anstand, der var ham naturlig, og foreviste ham med den største Artighed disse Verdens Underværker, som Weinreb kaldte de nye Maskiner. Den Gamle betragtede dem med Forbauselse og sukede, thi i sit Hjerte misundte han Eiermanden. Han blændedes af de nye Meubler og Malerier; han smagte paa en gammel Cognak og en Tokaier, som han ikke havde Mage til, røg en Meer-skumspibe og var fuldstændig besejret. Valerian fandt,

at det var paatide at tage Thyren ved Hornene. „De har en nydelig Datter,“ sagde han.

Faderen smilte bestedent.

„Seg smigrer Dem ikke, naar jeg siger, at Froken Helene er ualmindelig smuk.“

„Hun kan gaae an.“

„Hvis hun er ligesaa aandrig, ligesaa elskværdig . . .“

„Hun er et godt Varn.“

„Seg har kun seet hende een Gang og i Afstand, men det var nok til at gjøre mig ulykkelig.“

„Ulykkelig, hvi saa?“

„Jo,“ svarede Valerian i heftig Bevægelse, „thi jeg troer . . . nei, jeg troer det ikke, men jeg veed, jeg foler, at jeg elsker Deres Datter.“

„Det er en stor Ære for os,“ sagde den Gamle og bukkede.

„Ja, jeg elsker Froken Helene og beder Dem i al Ydmyghed om hendes Haand.“

„Men . . .“

„Bring mig ikke i Fortvivlelse!“ sagde Tærskemaskinens Eiermand.

„Hør,“ sagde den Gamle, drak igjen et Glas Tokaier og slukkede sig om Munden, „jeg vil ikke skjule for Dem, at jeg synes godt om Dem, og De har ikke noget Afslag at frygte af mig.“

„Saa er jeg det lykkeligste Menneſte i Verden!“

raabte Valerian og kastede sig om Halsen paa den Gamle, der straaledede af Henrykkelse.

„Det vil da sige, at mit Samthkke har De. Jeg betragter nemlig Tingene paa min Maade, men min Datter har Lov til at see dem paa sin. De begriber altsaa, at det gjælder om at blive enig med hende.“ Han kloede sig bag Øret og saae forelsket hen til Tokaieren.

„Jeg har nok hørt om, at Froken Helene er noget lunefuld, men jeg haaber . . .“

„Jeg haaber ogsaa, at De nok vinder hendes Hjerte,“ sagde den Gamle; „men lad hende for Guds Skyld ikke ane, at De har mit Samthkke, thi saa kunde De gjerne opgive det Hele.“

„Lad De mig om det,“ sagde han med et Smil, som han sagtens ansaae for uimodstaeligt.

„Jeg tvivler ikke om, at De nok vil behage hende,“ vedblev han, „men det er ikke nok, at Helene ingen Anelse har om, at vi To ere enige; De maa tvertimod bringe hende til at troe, at De ægter hende imod vor Willie, som det jo gaaer til i Romanerne. Husk endelig paa, at De maa lave en heel Roman, og at De maa begynde med det første Kapitel og ende med det sidste.“

„Det skal jeg.“ De trykkede hinanden i Haanden.

„Et Spørgsmaal endnu,“ tilspøiede den Gamle, „er De meget religiøs?“

„Religiøs? hvis jeg skal være ganske ærlig, saa vil jeg tilstaae . . .“

„Behoves ikke,“ svarede den Gamle leende. „Seg er selv en Smule Fritænter, men min Kone seer den Ting med andre Øine. Hvis De ikke hver Dag horer Messen og hver Dag gaaer til Skrifte, vil hun tage Parti imod Dem.“

„Det er allerede et Stjær!“

„Nei, paa ingen Maade, thi jo mere min Kone er Dem imod, desmere vil min Datter være for Dem. Alene den Omstændighed, at der er en ung Hylker, som min Kone vil have til Svigersøn, vil gavne Dem mere end alt Andet.“

„Det er altsaa absolut nødvendigt at spille saadan en Komædie?“ sagde Valerian efter en Pause.

„Ja, absolut, hvis De sætter Priis paa at vinde min Datter.“

„Og jeg kan stole paa Deres Bistand?“

„Ja, fuldstændig!“ — Den Gamle gned sig i Hænderne. „Det Eventyr morer mig allerede forud, men sørg nu blot for, at der slet Intet savnes! Spar hverken paa Maanestri, Strikkessiger, Serenader . . .“

„Ikke at tale om en Duel med min Medbeiler.“

„De skalde ikke kunne sætte Dem i Spidsen for en Høverbaade?“

„Hvorfor ikke? den Idee er jo udmærket; jeg overrumpler Slottet og bortfører Frøkenen.“

„Bravo!“ raabte den Gamle, „og jeg har en rød Kappe, som jeg laaner Dem med Fornoielse.“

4.

I en lille varm Stue paa Slottet Kosciolka sad Familien og spiste Frokost. Slottet havde tilhørt Starosterne, og der fandtes overalt i det Spor af den tidligere polske Pragt. Rundt omkring hang der gamle Rustninger, Pantserstjorter, Hjelme, pjaltede Faner, Ridderne Sobieski's Englevinger*) o. s. v.; her hang et Portrait af en feirrig General, der af en blond Dame med Fjerbust paa Huen, som efter Traditionen ikke var nogen Unden end Marina, den falske Demetrius's ærgjerrige Favoritinde. Foran et Bord, hvorpaa Samovaren (Themastinen) sang sin eensformige Melodi, sad Herr von Festenburg i Slo-brok og læste sin Avis; ved Siden af ham var hans Kone, en lille fed og ubetydelig Person med ferskerøde Kinder, isærd med at sætte Theetiet tilrette, medens Froken Helene skar Smorrebrød med en poetisk smægtende Laugksomhed. I sin hvide Cachemirs Morgenkjole med de mange Puffer og himmelblaa Borter lignede hun en af disse Skikkelser, som Watteau har foreviget. Lewi Weinreb stod henne ved den store store grønne Rattelovn og varmede Fingrene.

*) Ridderne Sobieski, der frelste Wien, bare store Fjervinger paa deres Skuldre.

„De Nyheder, Du bringer mig i denne Morgenstund, ere meget magre,“ brummede den Gamle.

„Jeg havde ogsaa mange andre Ting at fortælle,“ svarede Toden i en ligegyldig Tone, „men nu kan jeg ikke komme paa dem.“

„Saa skynd Dig at huske Dig om,“ sagde Fruen, medens Helene nynede en italiensk Melodi.

„Nu veed jeg, hvad det var,“ raabte Toden i en saa ivrig Tone, at Fruen tabte et Stykke Sukker, som hun holdt mellem Fingrene. „Hvor Du dog gjør mig bange!“ raabte hun.

„Om Forladelse, men nu faldt det mig pludselig ind. Troken Helene onsker jo en Lærer i Italiensk?“

„En Lærer i Italiensk?“

„Javist,“ bemærkede den unge Pige, „det trænger jeg til baade for min Sangundervisning og for Musikken i Almindelighed.“

„Jeg har saadan en Lærer til Dem,“ raabte Toden, idet han rodede op i Jlden.

„Jeg vil da haabe, at det er en sat Person,“ sagde den forsigtige Moder.

„Ja, meget sat, men han er ung endnu.“

„Ja, saa gaaer det ikke,“ sagde hendes Papa med Eftertryk.

„Nei, paa ingen Maade,“ tilspøiede Moderen.

Denne Samstemning hos Forældrene vakte naturligvis Trokens Helenes Modsigelseslyst. „Hvorfor ikke?“ spurgte hun i en noget heftig Tone. „Det fore-

kommer mig, at min Charakter skulde tilbyde den bedste Garanti og ikke Lærerens Alder."

"Er han en født Italiener?" spurgte Papa.

Tøden trak paa Skuldrene og holdt bestandig Hænderne henimod Raffelovnen. „Naturligviis," sagde han, „hvorledes skulde jeg ellers falde paa at recom-mandere ham? han er desuden af god Familie, vel-opdragen, dannet og meget ulykkelig."

"Hvori bestaaer hans Ulykke?" spurgte Papa.

"Det er en Hemmelighed," sagde Tøden og sagt-nede Stemmen. „Hans Familie er af gammel Udel, men er bleven ruineret i Revolutionen. Nu er han nødt til at give Underviisning, det stakkels unge Men-neske, for at ernære sin Moder og Søster."

"Det er jo udmærket smukt!" raabte Helene ibrigt. „Det er vor Pligt at komme ham til Hjælp, og da det kun kan skee paa denne ene Maade, saa vil jeg tage Timer hos ham, ikke sandt, lille Papa?"

"Hvis din Moder ikke har Noget imod det," svarede denne.

"Nei, naar din Fader endelig vil det," sukkede Moderen.

Ingen af dem havde Mod til at sætte sig op imod deres Datter, der kastede sig ind i Kampen som en Valkyrie, der er vis paa at gaae af med Seiren.

"Seg bringer altsaa Italieneren herhen," sagde Tøden i en affluttende Tone.

„Ja, lad gaae,” brummede Faderen med et forunderligt skjelmst Glimt i Øinene.

„Ja, men snart,” sagde den unge Pige.

„I Morgen.”

„Nei, i Dag,” paastod Valkyrien.

Samme Eftermiddag holdt ogsaa Tødens Slæde udenfor Slottet, og Italieneren steg ud af den. Aldrig saasnart havde den gamle Godseier faaet Die paa ham, før han bed sig i Læben for ikke at lee og gav sig til at tygge paa sin Pibe. For at skjule sin Forvirring sparkede han til en Jagthund, der ikke laa ham iveien, og som gav sig til at hyle noget gudsjammerligt; midt under denne Hurlumhei blev Valerian Koschanski af sin opfindsomme Creditor præsen- teret for Fruen i Huset under Navnet Giuseppe Scarlatti. En Tjenestepige styrtede forpustet ind i Helenes Værelse for at melde hans Ankomst. „Nei, hvor han er deilig!” raabte hun og løstede Hænderne mod Himmelen.

„Er han blond?” spurgte Helene i en ligegyldig Tone, idet hun rettede paa sine Krøller, „jeg kan ikke udstaae de Blonde.”

„Nei, nei, han er ganske mørk!”

Frokenen fastede endnu et Blik i Speilet og gik ud af Døren. Valerian havde blot behøvet at see hende og binde hendes Skøiter paa for at blive hendes Slave for bestandig, og dog var det ham, som om han saa hende for første Gang, da hun i sit smagsfulde

Toilette traadte ind i Dagligstuen. Han folte, at han blev forvirret og blussende rød og kunde neppe svare, da hans nye Elev venligt hilste paa ham. Hun liguede disse itraalende Venetianerinder paa Tizians og Veroneses Billeder, og det var intet Under, at Valerian stammede og havde ondt ved at finde Ord, da han begyndte at tale om sit Fædreland og sine Ulykker. Jøden kom ham dog hurtig tilhjælp, idet han strax tog Sagen practiff og begyndte at tale om Honoraret. Aldrig saasnart havde Helene hort, hvor beskedent hans Forlangende var, for hun hvissede nogle Ord til sin Fader, hvorefter Prisen strax blev fordoblet. Læreren takkede med stor Forlegenhed og spurgte, naar man onskede, at han skulde begynde sin Underviisning.

„Endnu i Dag, om De vil,“ sagde Faderen.

„Nei,“ svarede Helene, „vi vil vente til i Morgen. I Dag er Herr Scarlatti vor Gæst og vil maaskee drikke sin The hos os. Vi ville da pasfiare lidt om Italien og Garivaldi.“

Da Theen kom paa Bordet, horte den unge Pige og hendes Forældre med stor Fornoielse paa Valerians Fortællinger; han havde heldigviis opholdt sig længe i Italien og var ikke i Forlegenhed med at beskrive hverken den smukke canal grande eller Cascinerne. Han talte ogsaa om Garivaldi, under hvem han havde kæmpet paa Sicilien, og idet han blottede sin kraftige Arm, viste han dem Arret af et Kaardestød, som han

nok forresten havde faaet i en Duel i Boulogneskoven. I Helenes Dine perlede en Taare. Den Nat drømte hun kun om Barricader, paa hvilke Valerian kæmpede, medens hun ved hans Side svang en Fane med italienske Farver.

5.

Helene havde med Forsæt valgt Eftermiddagen til sin italienske Underviisning. Saasnart Timen var ude, blev Theen serveret, og man bad da altid Valerian om at blive, hvilket han naturligviis afflog med stor Frygtsomhed, men det endte regelmæssigt med, at han gav efter; han fortalte da Historier og Træk fra sine Reiser, og han forstod at illustrere dem med raske og aandfulde Bennetegninger, som han med stor Hastighed henkastede paa Papiret, eller ogsaa læste han for dem af Dante og Ariost, eller sang Duetter med Froken Helene.

Papa glædede sig over den Vending, som Sagerne syntes at tage; Moderen fandt den foregivne Italiener med hver Dag mere elskværdig, og hvad Helene angik, saa gjorde hun slet ikke Regnskab for sine Forlelser, men naar Biseren forkyndte Valerians Ankomst, bankede hendes Hjerte med en uforklarlig Hestighed. Naar han kom, stiftede hun Farve hvert Dieblit, og Jøden, der undertiden indfandt sig i Underviisningstiden, saae med Fornoielse, at Romanen udviklede sig

efter Dnste. Jo mere Læreren viste Tilbageholdenhed og Delicatesse, desto mere forogedes Froken Helenes Belvillie imod ham i den Grad, at den gav sig Lust i hendes hemmelige Dagbog. En saadan Dagbog betegner altid et nyt Uffnit i en ung Piges Liv: paa den ene Side af den ligger den barnlige Ustydighed, paa den anden Side Kjærligheden med Alt, hvad den har i sit Folge. Her følge nogle faa Fragmenter af Helenes Dagbog.

— — „Siden han kom hertil, er mit Liv saavel indad- som udadtil ganste forandret; skjondt det er streng Vinter, forekommer det mig, at Solen hele Dagen er paa Himmelen, at Blomsten duster i Sneen, og at Nattegalen synger i Buskene, tiltrods for at de stivne af Is. Hvad er der dog foregaaet med mig? Jeg har for første Gang i mit Liv truffet paa en Mand, som fortjener dette Navn, en Mand, hvis Mand, Kundskaber og Talenter indgyde mig Verbodighed. Verbodighed? er det kun Verbodighed? hvis jeg elsker ham, saa er Kjærligheden en stille, dyb og hellig Tølelse, som hverken ophidses eller foruroliger. Det er mig kun en Plage ikke at see ham, og det er det i den Grad, at jeg er vred paa ham, naar han ikke er her bestandig.“

— — „Hvad foregaaer der med ham? Han undgaaer at være alene med mig; men naar vi Allesammen sidde omkring Bordet, naar Elden knitrer i Ovnen, og Theemaskinen suurrer, saa taler han gjerne

og fæster tidt sine Dine paa mig med et Udtryk af Omhed. Tgaar kom min Haand til at røre ved hans, da han viste mig et Portrait, som han havde tegnet af en ung Pige paa Chioggia — var det kun et Spil af min Iudbildningskraft, at det forekom mig, at hans Fingre trykkede mine?"

— — „Hvorledes skal jeg beskrive, hvad jeg har følt i Dag? Det er kun nogle faa Timer siden, og alle mine Sandser ere endnu i Oprør, skjøndt den uhyre Sneeslette, Skovene, Landskbyerne og Floderne nu stille os fra hinanden. Han sagde til mig . . . nei, det var mig, der begyndte. Jeg havde spurgt ham: „Er De nu mere tilfreds? De saae saa bedrovet ud, da De første Gang betraadte vort Hus, men det forekommer mig, at De nu har et ganske andet Ansigt.“ — „Hvem kan være bedrovet, naar De er tilstede, Froken? Tro ikke, at jeg er tilmode ellers, saaledes som naar jeg er hos Dem.“ — „Hvorledes er De da tilmode ellers?“ — Sæt Dem dog ind i min Stilling, svarede han; Fædreland, Familie, Formue har jeg mistet; hvad er jeg i Deres Land? en Fremmed. Hvem kjender mig? Hvem veed Noget om min Fortid? Jeg maa jo allerede være lykkelig, naar man ikke antager mig for en Eventyrer og viser mig Mistro eller endogsaa Foragt.“ — „Foragt! udraabte jeg, hvem skulde dog være at foragte Dem?“ — „Siger De det, Froken?“ — „Jeg agter Dem oprigtigt,“ sagde jeg med Eftertryk, thi ethvert Ord kom fra mit Hjerte, „og min Sympathi er lige-

faa ubegrændset som min Tillid." Han lod mig ikke fuldende, men greb min Haand, trykkede den til sine Læber og ilede ud af Stuen. Jeg var i den største Forvirring. — hans Læber vare feberhede, der var ligesom Ild i dem. Hvorledes skal Alt dette ende? Min Tanke er bestandig hos ham; den følger ham; den følger ham til hans fattige lille Bærelse og trøster ham der som en Skytsengel. Nu veed jeg . . . nei, jeg vil Intet vide, ikke tænke paa Noget, ikke beslutte mig til Noget. Jeg vil lade mig drive med Strømmen, det er dog saa godt at være uden Willie."

Dagen efter kom Toden og meldte, at Læreren var syg, og han kom heller ikke. Da Theen kom paa Bordet, var Helene meget distrairt; pludselig reiste hun sig op, lod hen og luffede sig inde i sit Bærelse og brast i Graad. Næste Morgen bad hun sin Fader om selv at høre til hendes Lærer. Han lod sig det ikke sige to Gange, men tog strax hen til Valerian.

„Hvad skal det sige?“ spurgte han. „Er Deres Videnskab allerede kjølnet?“

„Nei, tro ikke det,“ raabte det unge Menneske henrykt. „De aner ikke, hvor høit jeg elsker hende. Det er første Gang, jeg elsker for Alvor. Alt, hvad der er gaaet forud, har kun været Daarstab og Borneleg. Hvilken Charakter har hun ikke, hvilket Hjerte og hvilken Forstand! Jeg har ikke kunnet udholde denne forfærdelige Tvivl, men er bleven borte, for at hun skal komme til Klarhed i sine Følelser.“

„Det vil altsaa sige, at De kommer igjen i Dag.“

„Ja, ganske vist.“

„Saa kom og kjør med mig.“

Da Helene fik Die paa Valerian, var hun nærved at besvime af Glæde og maatte holde sig ved Ryggen af en Bænestol. Han kunde ikke selv holde sin Bevægelse tilbage og kyskede hendes Haand med Omhed, medens den gamle Papa gav sig til at klappe sin Jagthund for ikke at see Noget. Da de i Underviisningstimerne sad sammen alene, sagde Helene pludselig:

„Har De været syg?“

„Ja, og det er jeg endnu.“

„De forstrækker mig.“

„Jeg vil ikke bedrage Dem, men jeg kommer ikke mere igjen.“

„De kommer ikke igjen?“ Hendes Dine fyldtes med Taarer. „De vil det ikke?“ spurgte hun efter en Pause.

„Jeg kan ikke.“

„Godt, saa reis, reis paa Diebliffet,“ udbrød den unge Pige med et Udtryk af fornærmet Stolthed og reiste sig op.

„Nei, ikke saaledes, Frøken, det har jeg ikke fortjent.“

„Hvad forlanger De da?“

„Deres Medfølelse.“

Helene saae paa ham med et mildere Ansigt.

„Jeg er forelsket.“

„Forelsket?“ — Hun bleguede ved dette Ord, og strag efter strømmede Blodet til hendes Kinder.

„Jeg er forelsket i en Person, som aldrig kan blive min.“

„Er hun da gift?“

„Nei, men hun er af rig Familie og eneste Arving; De indseer altsaa, at jeg elsker uden Haab.“

„Hvorfor uden Haab?“ spurgte Helene roligere.

„Fordi min Dre kræver det. Jeg sætter ikke mere min Fod i dette Hus.“

„I vort Hus?“

„Ja, i Deres Hus!“ raabte Valerian, „thi det er Dem, jeg tilbeder.“

I dette Dieblif traadte Fruen ind til dem for at spørge til hans Helbred. Hendes Mand og Soden fulgte efter. „Jeg siger Dem,“ sagde den Sidste, „og jeg gjentager det i Frokenens Nærværelse, at der paa hele Egnen ikke er noget bedre Parti for Deres Datter end Herren til Baratine, Herr Valerian Koschanski. Det er en fuldendt Cavaleer og en udmærket Landmand.“

Helene tilfastede Soden et foragteligt Blik. „Tal ikke til mig om Deres Koschanski,“ sagde Moderen; „hans Dpførsel er bekjendt nok, og jeg ønsker ikke, at man i min Nærværelse omtaler saadan en ryggesløs Person.“

„Jeg ikke heller,“ tilfoiede Helene.

Jøden trak paa Skuldrene.

Da Valerian samme Aften var ifærd med at sige Farvel, forsvandt pludselig Frøkenen. Han var nær ved at forgaae af Uro. „Udentviol har jeg været altfor hurtig,“ sagde han til sig selv, „og hun vil ikke engang tillade mig at sige Farvel.“ —

J meget daarligt Humør satte han sig op i Slæden til Jøden, der aldrig saasnart slog et Kald med Bidsten, for de smaa Heste floi afsted med Lynets Hurtighed henover det vidtstrakte Snetæppe. Et Par hundrede Skridt derfra var der et lille Virkekrat; mellem de hvide Stammer viste der sig pludselig en mørk Skikkelse, som vinkede med et Lommetørklæde. Jøden standsede sine Heste, og en tilfløret Dame i en tyk Peltskappe nærmede sig hurtigt og slog Sløret tilbage. „Helene!“ raabte Valerian og sprang ud af Slæden for at kaste sig for hendes Fødder. „Helene, har De tilgivet mig!“

„Ja,“ svarede den unge Pige og rakte ham begge sine Hænder, „ja, thi jeg elsker Dem og er beredt til at følge Dem overalt, hvorhen De vil, som Deres Hustru.“

Dagen efter var hendes Moder tilstede i Underviisningstimen; var det et Tilfælde, eller var det Mistanke? i ethvert Tilfælde var Datteren yderst utaalmodig over hendes Nærværelse; thi hun knækkede den ene Ben efter den anden, stænkede Blæk paa det kostbare Bordtæppe og skar sin Stilebog istykker med

sin Pennetniv. Da Theen blev serveret, sagde hun pludselig til Valerian: „Kan De udtyde Dromme?“

„Ja, maaskee,“ svarede han smilende.

„Saa hor. I Nat dromte jeg, at jeg gik henover en umaadelig stor, trostesløs Sneslette, hvor der hverken var Træer eller Huse; Vinden hylede, Snefoget pidskede mig ind i Ansigtet, jeg drog Peltsen sammen omkring mig og hyllede mit Hoved ind i et Stor. Pludselig skinnede der Noget for mine Øine, der saae ud som Guld; det var ikke Guld, men en Solstraale, thi de tykke Skyer skiltes ad i dette Øieblik, og en Solglands udgjød sig over det sorgelige Landskab; den ensomme Slette fik et rosenrødt Skjær, og af Solstraalen fødtes oieblikkelig alle Slags Blomster, Violer, Ksejeda og Nelliker — o hvor de lugtede godt disse Violer! Hvad bethyder saa min Drom? ja, det kan De ikke sige mig.“

„Din Drom,“ afbrød Faderen hende, „bethyder en ubentet Lykke — det er Kjærlighedens Foraar, der spirer frem under Sneen.“

„Hvilken taabelig Snak!“ udbrød Fruen, „at sætte en ung Pige, der drommer baade om Dagen og om Natten, saadanne Galstaber i Hovedet!“

Da Valerian kom tilbage, sagde han til Toden: „Sag maa have Violer?“

„Hvor skal jeg tage dem fra?“

„Hvor Du vil, men jeg skal have dem til Frokenen.“

Joden begyndte at jamre sig; alligevel gik han om Aftenen hen til Grev Skarbeck, hvis Drivhuse vare berømte over hele Egnen. — „Der er ingen anden Mulighed for at faae dem,“ sagde Gartneren, „end at forskrive dem fra Florents.“

„Men de ville jo visne paa Veien.“

„Nei, naar de ere godt emballerede og sendes med Jltog.“

Joden telegraferede altsaa til Florents. Der forløb nogle Dage, og Valerian, der var rasende over, at Fruen aldrig lod ham et Dieblif alene med Datteren, havde rent glemt Violerne, da Joden en Dag kom med en Kasse under Armen, som han stillede hen saa forsigtig, som det kunde være et lille Barn.

„Hvad har Du der?“

„Violer, naadige Herre,“ svarede Joden, „de komme ligesaa fra Florents.“

Valerian aabnede Kassen i en Fart. Blomsterne syntes frisk afplukkede, og en henrivende Duft fyldte hele Værelset. „Du har overgaaet Dig selv — hor nu min Plan,“ sagde Valerian.

De stak Hovederne sammen og samtalede længe i en hviskende Tone.

I Underviisningstimen, under hvilken Moderen passede paa som en Argus til stor Værgelse for Frøken Helene, saae Joden sit Snit til at snige sig ind i hendes Somsfrubuur paa første Sal; han aabnede Vinduet, der vendte ud til Parken, og glemte forsættlig

at lufte det igjen efter at have gjort nogle nødvendige Forberedelser.

Da Valerian tog bort, gif Helene op paa sit Værelse for at skrive i sin Dagbog; men hun havde neppe skrevet et Par Linier, for hun forstrækkedes af en forunderlig Stoi. Vinduet dreiede sig paa sine Hængsler, og hun foer op med et Skrig, men beroligedes snart, da det var Valerians Hoved, der tittede ind ad Vinduet. Hun spurgte ham ikke hvor han kom fra, men aabnede Vinduet paa vid Bæg, og et Kys vzedes hurtigt imellem dem. „Uforsigtige!“ udbrod hun; „hvorledes har De turdet vobe Dem herop? har der Ingen lagt Mærke til Dem?“ Derpaa tilfoiede hun med Barme: „Jeg tilhører Dem, og Intet skal stille os ad.“

„Jeg er krobet op ad denne Strikkestige,“ sagde Valerian.

„Nu seer jeg det, nu forstaaer jeg det Hele!“ raabte den unge Pige, hvis Phantasi kom i Bevægelse. „Men for hvilke Fare har De ikke været udsat, for at komme til at tale med mig! Skynd Dem herfra for at gjøre Ende paa denne farlige Situation.“

„Jeg er kun kommen for at bringe Dem disse Bioler.“

Hun blev blussende rød af Glæde og Overraskelse. „Kjærlighedens Foraar, der spirer frem under Sneen,“ gjentog hun henrykt. „Gaa . . . men det

skal ikke vare længe . . . vi maae for enhver Priis tale med hinanden. Naar De er kommen lykkelig ned, trækker jeg Stigen herop, og i Morgen, saasnart mine Forældre have lagt sig, firer jeg den ned igjen."

„Morgen . . ."

„Ja, ved Midnat."

Hun trykkede ham ind til sit Hjerte, og det kostede Valerian ikke lidt at rive sig ud af denne Omfavnelse for at stige ned. Saasnart han var nede, klappede han i Hænderne, Stigen blev firet op, Vinduet lukkedes, og den unge Pige trykkede Violerne til sine Læber, idet hun gjentog Faderens Ord: „Kjærlighedens Foraar, der spirer frem under Sneen!"

6.

Valerian Koschanski sad igjen i Slobrok i sit Bærelse og røg sin Pipe til en Kop Kaffe, da de fire Jøder igjen traadte ind i Stuen, mere krybende end nogenjinde. De kom for under tusinde Omsvøb at erfare, hvorledes det gik med den Begivenhed, som de kaldte „vort Giftermaal".

„Udmærket! fortræffeligt!" svarede Valerian.

„Gud være lobet!" svarede de i Chor.

„Jeg tilbeder Frøkenen."

„Himmelen belønne Dem derfor!"

„Og hun elsker mig igjen."

„Gud velsigne baade hende og hendes Børn og Børnebørn!“

„Er I saa tilfreds?“

„Naar skal Bryllupet være?“ spurgte Smaragd.

„Snart, haaber jeg.“

„Saa mener jeg, med Deres Tilladelse, at det er paatide at gaae alvorligt tilbærts.“

„Hvad skal det sige?“

„Jeg mener, at De taler med Forældrene.“

„Det bliver der ikke Noget af.“

„Hvorledes vil De da faae Frøkenen, naar De ikke anholder hos Forældrene om hendes Haand?“

„Naar jeg anholder hos Forældrene om hendes Haand,“ sagde Valerian, idet han efterabede Tøden, „saa faaer jeg hende slet ikke.“

„Det er vanskeligt at forstaae.“

„Det finder jeg slet ikke,“ sagde Weinreb, „den naadige Herre bortfører nemlig Frøkenen.“

„Ja, det er rigtigt! Han bortfører Frøkenen,“ gjentog de Andre i Chor.

„Nu for Pokker!“ raabte pludselig Weinreb, „derne kommer hendes -Fader! Hvad vil han tænke, naar han træffer os her hos Dem?“

„Bryd Jer blot ikke derom,“ sagde Valerian med Sikkerhed.

I dette Dieblif stod den gamle Herre ud af Slæ-

den og traadte ind i Stuen. „Jeg seer,“ sagde han til Valerian, „at De har Forretninger.“

„Det gjør ikke Noget,“ svarede Valerian. „Disse Folk ville med Bold og Magt forpagte mit Brænde-
viinsbrænderi; jeg har faaet den Idee at sætte det til
Licitation, og nu strides de om det i en heel Time
ligesom Rabne om et Madsel. Jeg er nærved at doe
af Datter. Lad det nu være nok og see at komme
affted!“

Føderne bukkede lige til Jorden og gif. „Him-
len oplyse Deres Raade,“ sagde En af Dem i Døren.
„Affted!“

„Lad os nu komme til vore Forretninger,“ sagde
den Gamle. „Hvorvidt er De med min Datter?“

„Hun er parat til at følge mig til Verdens
Ende.“

„Det gjør hun ogsaa, men De maa først føre
hende bort.“

„Føre hende bort? Det raader De mig selv
til?“

„Ja, det holder jeg paa,“ svarede den Gamle,
„om ikke for Andet, saa for at drille min Kone, der
vil briste af Uergrelse.“

„Ja, naar De befaler det, Svigerfader, saa bort-
fører jeg Deres Datter, men det er kun for at gjøre
Dem en Fornoielse.“

Senimod Midnat stod Valerian i Snee op over
Knaene under den unge Piges Bindue. Da Klokken

i Landsbyen horte op at ringe, aabnedes Vinduet. Helene firede Strikkfestigen ned og boiede sig ud af Vinduet for at give sin Elsker Haanden; hun var forfjålet fra Gaarndagen og havde kastet en Peltskaabe over sin Natdragt og en guldbroderet Vaschlik over Hovedet. Da Valerian greb hendes Haand, som hun havde rakt ham, drog hun hans hurtigt til sine Læber.

„Helene!“ raabte han forvirret og glad.

„Jeg elsker Dig!“ svarede hun henrykt.

Valerian svang sig over Balconen og lukkede Vinduet. „Vi kan ikke blive her længere,“ sagde den unge Pige, „thi mine Forældre ville aldrig samtykke i vor Forening, men jeg vil kæmpe imod dem og imod den hele Verden. Lad os flygte til Italien.“

„Har De ogsaa overveiet, hvad De foreslaaer mig der,“ svarede han. „Deres Kjærlighed er min eneste Lykke, og i den lever og aander jeg; men hvis De følger mig, hvis Døren til det rige Hus lukker sig for den rige Arving, saa vil Fattigdom blive vor fælles Lod. Har De Mod til at bære den?“

„Jeg vil finde mig i Alt, kun ikke i at være adskilt fra Dem.“

Valerian kastede sig paa Knæ og kyssede ærbødigt Sømmen af hendes Kjole. „Jeg tilbeder Dem,“ sagde han, „og jeg veed ikke, hvad der skulde blive af mig uden Dem; hvis De stødte mig fra Dem, vilde jeg dræbe mig.“

„Saa er der ingen Tid at spille, thi min Moder vil absolut have mig gift med en Sykker, som jeg foragter.“

„Jeg fører Dem bort,“ raabte Valerian.

„Hvilken Sykke!“ raabte Helene glad, „jeg har altid drømt om en Vortførelse: jeg saa mig om Natten flygte ud af mit Fædrenes Hus og kunde ikke blive kjed af at tænke mig denne Scene — en Skov, et Kapel, og min Elsker, der ventede paa mig med to Heste! Jeg svang mig paa min, der naturligtviis var hvid, og saa gif det afsted i Galop!“

„Er her et Kapel i Nabolaget?“

„Ja, lige ved Udkanten af Skoven ved Bialabrog.“

„Alltsaa i Morgen.“

— — I Aften bortfører jeg Frokenen,“ sagde Valerian til Toden, da han næste Morgen kom for at høre, hvad han havde at befale.

„Hvis der skeer nogen Ulykke, saa vasker jeg mine Hænder,“ svarede Toden.

„For en Gangs Skyld kan det slet ikke skade Dig, men hor nu! Jeg maa tage mig godt ud til dette Eventyr, og derfor trænger jeg til en Bobelpelts . . .“

„Den skal De faae.“

„Og en Kosakhue af samme Peltsvært.“

„Er der saa mere?“

„To gode Heste, en sort for mig og en hvid for . . .“

„Kan den anden ikke være sort ogsaa?“ raabte Joden ærgerligt.

„Nei, den skal være hvid! Kan Du ikke opdrive en hvid, saa lad en af de sorte male, det staaer Dig frit for.“

„Altjaa en hvid Hest, og der skal sagtens være Damesadel paa den?“ sukkede Joden.

„Det følger af sig selv. Du venter med Hestene ved Skovkapellet i Nærheden af Bialabrog. . Sorg for, at Kapellet bliver oplyst.“

„Vil De holde Bryllup med det samme?“

„Nei, det er kun, for at det skal tage sig bedre ud.“

„Har De ellers Intet at befale?“

„Slet intet.“

Joden trak Veiret. Idet han gik, vendte han sig endnu engang om og spurgte: „Kunde De dog ikke lade Dem noie med en sort Hest?“

„Gaa Fanden ivold! Jeg har sagt Dig, at den skal være hvid.“

„Naa, saa skal den blive hvid.“

Da Valerian forlod Kosciolka, saasnart Underviisningstimen var forbi, brød der et Uveir løs i dette ellers saa fredelige Hjem. „Det kan ikke blive saaledes ved!“ begyndte Fruen, idet hun gik heftigt op og ned i sit Værelse.

„Hvad er det, der ikke kan blive ved?“ spurgte hendes Mand forbauset, og Helene, der vilde gaae ind

i Stuen, blev staaende med Haanden paa Dorslaasen.

„Hvis Du er blind,“ vedblev Fruen, med stigende Hefstighed, henvendt til sin Mand, „saa kan jeg, Gud være lovet! see for os Begge.“

„Det er meget sandt,“ sagde den Gamle og gav sig til phlegmatisk at stoppe sin Pipe.

„Jeg har seet, at det gaaer ikke længer med Helene og denne Italiener.“

„Gjør hun ingen Fremskridt?“ spurgte den Gamle tørt.

„Jo, altfor mange, desværre, men det er i forlibte Diekast og hvad dermed følger ... den Italiener er en Intriguant ...“

„Mama!“ afbrød den unge Pige hende, „Du skulde skaarne en Mand, hvis Ulykke paabyder Alle Ugtelse.“

„Ugtelse! Hvad Ugtelse skulde man have for saadan en Eventyrer!“

„Jeg har megen Ugtelse for Herr Scarlatti, hvis det er ham, Taler er om,“ sagde hendes Mand; „men jeg vil nok frabede mig en Svigersøn, som Ingen kjender, og som hverken har at bide eller brænde.“

„Det bedste er at afskedige ham høfligt,“ sagde Fruen, der blev opmuntret ved hendes Mand's Bifald, „og at faae det forrykte Pigebarn gift snarest muligt ...“

„Med Herr Aloys, ikke sandt?“ sagde Helene og

brast i Latter. „Nei, Du tager feil, kjære Mama, jeg vil aldrig i Evighed gifte mig med saadan en Sykler.“

„Han er en udmærket brav Mand,“ sagde Moderen hestigt.

„Ja i dine Dine, ligesom Herr Scarlatti er det i mine; vi ere kun ikke rigtig enige om, hvori Bravheden bestaaer.“

„Naa naa, det er nok,“ afbrød Faderen, „der er noget rigtigt og galt i, hvad I Begge sige, lad os derfor gaac Middelveien.“

„Hvad skal det sige?“

„Tag Herr Koschanski.“

„Saadan en Don Juan!“ raabte Helene.

„Na, hvad forstaaer Du Dig paa det? han er i det mindste ligesaa ung, smuk og brav som din Italiener, og,“ vedblev han, idet han henvendte sig til sin Kone, „hvad det angaaer at være en god Landmand, saa staaer han langt over ham, som Du foreslaaer. Siig derfor ja, mit Barn.“

„Jeg siger nei!“ raabte Helene ude af sig selv.

„Du siger nei,“ gjentog den Gamle, der vidste, at det vilde falde i en god Jord.

„Nei! nei og tusinde Gange nei!“

„Tænk blot paa, hvilken smuk Stilling, Du vilde gaae ind til! Han boer som en Prinds, og han har en Tærskemaskine“

Helene afbrød Faderen ved at stampe med Foden,

stoppe Dreene til i Forbittrelse og tage Flugten. Hendes Forældre vedblev at trættes i Dagligstuen, og derefter fortsattes Skjænderiet i Sovestuen, og endnu længe efter at de vare komne til Sengs, horte man Navnene Mloys og Valerian med en heel Syndflod af Skjældsord krydse hinanden som Bomber.

„Under alt dette gjorde Helene sig færdig til Flugten. Lidt før Midnat fastede hun en stor Beltskaabe om sig og trak et Par Beltsstovler paa Benene; hun tog med sig hvad hun havde af Penge og Smykker, lagde et Brev til sine Forældre paa Bordet, fastede et taarefyldt Blik omkring i det Værelse, hvor hun havde tilbragt sin Barndom, og hvor den Kjærlighed havde udviklet sig, der nu forjog hende fra Hjemmet; derpaa slukkede hun sin Lampe, smeg sig ud i Corridoren og ned ad Trappen. Hendes Hjerte var forpiint, men hun vaklede ikke. En Hund gjoede, hun klappede den og fik den til at tie; nu dreiede Porten sig paa sine rustne Hængsler, og hun var ude i det Fri. Uden at see sig om og uden at bryde sig om Vinternattens Kulde ilede hun hurtig henimod det Lys, der ved Skobrynet viste hende Maalet for hendes Vandring.

Valerian havde allerede længe været paa Pletten. Han fandt Alt, som han havde anordnet det, og i sin rige Sobelpelts saae han ud som en Woivod fra den gamle Republiks Tider. Han sagde Gode Farvel,

bandt Hestene ved Gitterporten til Kapellet og satte sig paa Trinene, der førte op til et Kors.

Klokken var netop tolv, da en mørk Skikkelse, der aftegnede sig skarpt paa den hvide Sne, nærmede sig med lette Fjed. Valerian løb henimod hende, og de sank i hinandens Arme. „Her er jeg,“ hviskede Helene; „tag mig! tag mig for bestandig!“ Den unge Mand løftede hende op i sine kraftige Arme og satte hende i Sadlen. „Alt er, som jeg havde tænkt mig det,“ sagde Helene henrykt, „Kapellet, Stoven, den hvide Hest . . .“

Valerian gav sin Hest Sporerne, og nu foer de afsted henover Sneen, medens Juldmaanen seilede paa Himmelen og oplyste med sin Solvglands denne romantiske Scene.

Efter et Par Timers Ridt standsede Flygtningene foran en Gitterport, der førte ind til en Mængde Bygninger; Hundene gav Hals, og Valerian affyrede en Pistol; Analdet gav Gjenlyd i den tause Nat og bragte Helene til at skjælve. Strax efter horte man Fodtrin i Sneen, og en gammel Mand, iført en Faarskindspeltz, aabnede Porten. Han sagde ikke et Ord ligesaa lidt som Valerian. -- „Hvor ere vi?“ spurgte den unge Froken, idet hun saae sig omkring, medens hendes Elsker hjalp hende af Sadlen.

„En Smule Taalmodighed,“ sagde Valerian, „og Gaaden skal snart blive løst.“

Medens den gamle Mand satte Hestene ind i

Stalden, lod Valerian Helene Armen og førte hende op ad en bred Trappe betrukket med Tæpper, gjennem nogle blomstermykkede Gange og ind i et lille Værelse, der var meubleret med Smag.

„Siig mig dog, hvor vi ere,“ gjentog Helene, for hvem det Hele var som en Drøm.

Valerian kastede Jobelpeltsen og Huen, hjalp den unge Pige af sit Beltsværk og indbød hende derpaa med en Haandbevægelse til at tage Plads. Han gik urolig og skjælvende op og ned i Stuen, og det var første Gang at denne Don Juan var bange for et Fruentimmer. Den stakkels Tyr elskede Helene oprigtigt, og det næste Minut skulde afgjøre hans Skjæbne

„Hvad betyder denne høitidelige Mine?“ spurgte Helene.

„Hør mig,“ svarede han med en skjælvende Stemme, „hør mig tilende, det er den eneste Gavnst, jeg bonfalder Dem om, og derefter maa De afgjøre, om jeg skal leve eller døe.“

„Har jeg ikke allerede fældet Deres Dom,“ svarede hun med et fortryllende Smil.

„Det er sandt, at De har fulgt en stakkels Fremmed, at De vil dele hans Fattigdom, at De er ædel og høihjertet, kort sagt en Kvinde, som jeg aldrig har seet Mage til, og som kun Digterne kunne fremstille dem; men vil De ogsaa være min, naar De lærer mig at kjende?“

„Hvis er jeg da, naar jeg ikke er Deres?“

„Vil De tilhøre mig ikke Italieneren Scarlati? jeg er ogsaa fattig og meer end det men jeg er ikke“

„De er ikke?“

„Froken, vi ere her paa Slottet Baratine, og jeg er Valerian Koschanski, denne Don Juan, som De afskyer.“

„De er Valerian!“ — Helene reiste sig hurtigt og taug ganske forstrækket og forundret. „De har be-
draget mig? ...“

„Jeg havde hørt Tale om Deres Skjønhed og Forstand, men ogsaa om Deres Tilboielighed for det Romantiske; mit Rygte er ikke det bedste, og jeg maatte derfor udsætte mig for et Afslag, hvis jeg friede til Dem uden videre. De erindrer maaskee, at en polsk Jøde en Dag bandt Dem deres Skoiter under Fodderne; det var mig, der havde valgt denne Forklædning for at komme til at see Dem. I det samme Øieblik følte jeg, at jeg aldrig kunde blive lykkelig uden med Dem. Jeg fik Afgang i Deres Hus som en Slægtning, som en fattig Lærer i Italiensk. Jeg vilde elstes for min egen Skyld, elstes med al den Ild, som et ungt og reent Hjerte er istand til — nu veed De Resten, og mit Liv er i Deres Hænder. Afgjør nu min Skæbne, og hvis De er ubønhørlig, saa besværges jeg Dem, foragt i detmindste ikke en Mand, der ikke har nogen Tølelse, noget Haab, nogen Tanke, som ikke gjælder Dem! Foragt ikke en Mand, som igjen-

nem Dem har seet et nyt Liv udfolde sig for ham, og som kan reise sig igjen, hvis han støttes af Deres kjærlige Haand. De er min Dommer, og jeg venter paa K næ den Dom, der skal frelse mig eller tilintetgjøre mig."

Et Par Taarer trillede ned ad hans brune Kinder; Helene saae dem, og det var tilstrækkeligt; hun reiste ham blidt, drog ham til sit Bryst og græd ogsaa.

Den Scene, der fandt Sted i hendes Forældres Hus, da det rygtedes, at hun var bortført, er vanskelig at beskrive. Hendes Moder besvimede den ene Gang efter den anden, og Faderen lo af fuld Hals. „Der seer Du, hvad din blinde Kjærlighed for denne Hykler, denne Tartuffe, har ført Dig til! Hele denne Skandale," sagde han „er dit Værk, dit Værk, ganske alene! Min Datter har min Velsignelse."

„Din Velsignelse! Du vil velsigne hendes Giftermaal med en Eventyrer, som Ingen kjender, og som maaskee ikke er andet end en forklædt Bandit."

„Snak, jeg kjender ham meget godt."

„Du er maaskee i Ledtog med denne Bandit!"

„Det er ingen Bandit, det er en stikkelig Godeier, der har en udmærket Tærskemaskine og en Dampploug."

„Han? Scarlatti! . . ."

„Han hedder ikke Scarlatti."

„Hvad hedder han da?"

„Han hedder Valerian Koschanski og er Herre til Baratine.“ Derpaa fulgte en ny Besvimelse, og da hun kom sig af den, gjentog hun den ene Gang efter den anden: „Du vil virkelig give dit Barn til saadan en Odeland og Libertiner?“

Midt under dette Virvar kom Valerian og bragte Flygtningen tilbage i sin Moders Arme. Dette overraskende Syn frembragte en magist Virkning. Fruen kastede sig grædende om sin Datters Hals, og et Par Minutter efter velsignede ogsaa hun det unge Par. Efter nogle Ugers Forlob blev der holdt Bryllup paa Kosciolka. De fire Joder vare de Sidste, der gratulerede de Nygifte, men Valerian tvivlede intet Dieblit om, at idetmindste deres gode Dnsfer vare oprigtige.

Et Besøg hos Garibaldi.

Øversat fra Engelsk

af

Th. Scheelund.

I sit Hjem paa Caprera, en lille Ø udfør Nord-
siden af Sardinien, modtog Garibaldi forrige Sommer
et Besøg af en skotsk Dame, der tilligemed sin Mand,
Pastor Robert Wallace, gjorde en Udstrejse gjennem
Italien. Besøget skildres som følger i et Brev fra
Fru Wallace til hendes Fader, dateret Rom den 11te
Mai 1874:

Vort Besøg paa Caprera var den store Begiven-
hed i vor Tour gjennem Italien. Sidste Onsdag tog
vi fra Rom til Civita Vecchia, og herfra gik vi samme
Dag Kl. 2 med Postdampskibet til Maddalena,
hvor vi ankom Torisdag 4½ efter en behagelig Øver-
fart. I Maddalenas Hotel spiste vi Frokost, og Kl. 8
leiede vi en lille Baad, der paa en Time bragte

os over til Caprera. Det regnede lidt, men Søen var heldigvis rolig. Vi sendte en af Søfolkene iforveien med tre Ubefalingsbreve og oppebiede hans Tilbagekomst fra Garibaldis Hus, der ligger omtrent et Kvarters Vej fra Kysten. Efterat han havde bragt os det Budskab, at vi vare velkomne, begave vi os alle paa Veien til Huset, der kan sees fra Dampstibet i lang Afstand. Garibaldis Sekretair, Signor Basso, en dannet Mand af et fordelagtigt Ydre, gav os en hjertelig Modtagelse og førte os ind i Spisestuen. Han talte Fransk med mig og underrettede mig om, at Generalen var sengeliggende og led af en heftig Rheumatisme, der allerede i nogen Tid havde fængslet ham til Sygeleiet, men at han alligevel vilde see os. Du kan forestille Dig, hvor ondt det gjorde mig at høre om hans Sygdom. Iøvrigt fik jeg ogsaa at vide, at hans Søn Menotti med Kone vare i Rom, Ricciotti i London og hans Datter Teresa tilligemed sin Mand, Signor Canzio, i Palermo.

Signor Basso fortalte, at han havde levet sammen med Generalen i tredive Aar, havde ledsaget ham paa alle hans Felttog og været en af dem, der paa Skuldrene bar ham ud af Kampen paa Aspromontes Høider (ligeoverfor Messina), hvor han desværre var bleven saaret tilligemed Menotti. Under Generalens Besøg i London boede Signor Basso sammen med ham i Stafford House (Hertugen af Sutherlands Eiendom), og han fortalte om den begejstrede

Modtagelse, han havde fundet der, og som havde gjort ham helt or i Hovedet, hvad der jo ogsaa var Tilfældet med selve Londonerne. Og saa Generalen, sagde han, var dybt rørt over Modtagelsen og nærer en ubegrændset Kjærlighed og Beundring for det engelske og skotske Folk. Efterat vi saaledes havde converseret en halv Time, betydede Sekretairen os, at vi nu kunde faae Generalen itale, og viste os derpaa ind i hans Sovestue, der var paa den anden Side af den Gang, i hvilken man først træder ind, og vis-à-vis for Spisestuen. Du vil lettere selv kunne forestille Dig end jeg beskrive mine Følelser, da jeg traadte ind til den store Værelse og Helt, Italiens Wallace. Han laa tilvenstre for Indgangen tæt ved Døren, havde Hovedet en lille Smule understøttet af Puder og saae syg og bleg ud. Til trods for de simple og fordringsløse Omgivelser var der netop i hans ukunstlede Væsen en Værdighed, der i hoi Grad tiltalte; hans Ansigt er det smukkeste, jeg nogenstunde har seet, navnlig er hans Dines Skønhed meget paafaldende; de have en Venlighed i Udtrykket, der er hoist tiltrækkende, og røbe stor Godhed og Menneskekjærlighed, ligesom det jo ogsaa er for sine Medmenneskers Frihed, at han har offret Alt. Der var noget Fængslende ved selve Stemmen, der var blød og behagelig. Jeg var dybt greben, da jeg nærmede mig ham, og da han udstrakte sin af Gigt sammenknugede Haand, kysede jeg den, endskjondt hans store

Bestedenhed neppe vilde tillade det. Han forestillede mig derpaa for sin Kone, der lod til at være en meget elskværdig og behagelig Dame og virkelig, som det senere viste sig, ogsaa var det; thi under vort Besøg gjorde hun Alt, hvad der stod i hendes Magt, for at vi skulde befinde os vel. Jeg har aldrig noget andet Sted modt en saadan Venlighed og Opmærksomhed.

Efterat vi havde været et Par Ord, yttrede Generalen til mig: „De er Englænderinde?“ „Skotlænderinde“, svarede jeg. „O“, gjensvarede han, „Skotterne har jeg meget tilovers for, jeg har mange gode Venner iblandt dem, navnlig i Glasgow, og De maa bringe en venlig Hilsen fra mig til Deres Fader, til Herr Mc. Adam, Herr Mc. Tear og overhovedet alle mine Venner i Glasgow saavel som enhver Anden i Skotland, der ellers huser mig.“ Jeg yttrede, at det havde gjort os ondt, at han ikke var taget til Skotland, da han var i London. Han svarede, at det havde ogsaa været ham selv meget imod, men forskjellige Omstændigheder havde forhindret ham. Jeg sagde, at jeg haabede, han dog engang vilde være Skotland med sin Nærværelse, og skulde han besøge Glasgow, maatte han gjøre dit Huus til sit Hjem. „Det er overordentlig venligt af Dem“, svarede han; „og jeg skal ganske vist hilse paa Deres Fader, hvis jeg nogensinde kommer til Deres By.“ Derpaa talte han atter med megen Venlighed om Herr M'Adam og Herr M'Tear.

Garibaldis Hus er det eneste paa Den. Rundt omkring det voxe Oliven-, Figen- og Drangetræer, og udenfor Vinduet i Generalens Sovestue staaer der Citroner, der bugne af Frugt; da Generalen bemærkede det, sendte han sin lille Pige ud for at hente nogle til mig. Hun kom tilbage med tre Citroner, som jeg gjemmer til Grindring. Følgende en oieblikkelig Indstykelse gav min Mand hende et Femfrankstykke, men hendes Fader forbød hende strengt at modtage det. I det han derpaa vendte sig til min Mand, sagde han: „De seer, jeg har Deres Navn, Sir William Wallace, ovenover mit Hoved.“ Det var et simpelt Robberstik af den skotske Helt med Hjelmen paa Hovedet. I Lobet af Samtalen ytrede Wallace, at Generalen saae ud som en Mand i sin bedste Alder, og naar ikke Sigten forhindrede ham, maatte han endnu være en rørig og kraftig Mand. „Jeg er syv og treds“, svarede han, „og som Forholdene ere for Diebliffet, er jeg nødt til, hvis jeg vil ud, at lade mig styde frem i en Sygevogn.“ En meget net Indretning af denne Art stod ogsaa i Gangen. Min Mand bemærkede derpaa, at han af og til saae Notitser fra ham i Aviserne, og haabede, at han snart ad denne Vej maatte erfare Generalens fuldkomne Helbredelse. „D“, svarede han, „jeg er et gammelt Skib, der, for at holde det gaaende, engang imellem er nødt til at lægge op for at reparere, og saa maa jeg give Aviserne behørig Underretning derom.“ Jeg

hentydede til, hvad han havde gjort for Italien og Friheden, og yttrede, at om han end ikke havde faaet sin Lon herne, saa ventede ham histoppe en langt hoiere Belønning, end Jorden kunde give. Derpaa talte jeg om, at jeg kjendte nogle af hans trofaste Tilhængere, som jeg havde truffet baade i Italien og paa Sicilien, og som havde deeltaget i hans Anstrenge og Kampe; dertil svarede han: „Jeg har kjendt Saamange paa min Livsbane, at jeg ikke kan gjenkalde mig dem enkeltviis. Jeg er Kosmopolit og Frihedens Tjener overalt.“ Generalen talte derpaa om Caprera og om hvormeget han holdt af denne Ø. Den er iøvrigt saa vildt et Sted som noget, jeg nogenjinde har stuet. Den er af betydeligt Omfang, men en eneste Masse af tallede Klipper og uhyre Rullesteen og bevoxet med vilde Buske, der netop nu vare bedækkede med de skønneste hvide Blomster og stod sig frem af næsten enhver Nebne. Et Par Smaastykker af Jord i Nærheden af Huset tjene til Græsgang for Hornkvæget, der tæller en 8—10 Stykker. Der er ogsaa en smuk hvid Hest, sandsynligvis en af hans Yndlingsheste, to Hæser, et Par Geder, to Hønschunde og en stor Mængde Høns. Alle Dyrene blive godt fodrede og nyde omhyggeligt Tilsyn. Uagtet Caprera navnlig udmærker sig ved sin Bildhed, er der dog en vis Storhed udbredt over dens Klippeshoier, og den frembyder en smuk Udsigt over de omgivende

Der, navnlig fra Altanen udenfor det Værelse, vi havde den Gæst at benytte.

Generalen mistede en yndig lille Pige, medens han var i Frankrig i den sidste Krig. Hun hed Rosa, og hendes Død var ham en stor Sorg. Hun ligger begravet i Oliventræeshaven i en lille Høining i Jordsmonnet, og et smukt Monument af reent, hvidt Marmor er opreist til hendes Minde. Foran den høie Ligsteen staaer en udmærket smuk Sarkofag af store Dimensioner, og jeg kunde ikke vægre mig for den Tanke, at der vilde Generalen selv en Dag komme til at hvile. Det Øvrige er belagt med Teglsteen i kold og streng Stil, og Blomster pryde hele Gravstedet, der er indhegnet med et Jerngitter. Det Hele var sendt hertil fra Nizza og udentvivl en Foræring fra en Ven.

Mangen en Pillegrimsvandring kan denne Grav maaskee endnu blive Maalet for, naar den engang i en forhaabentlig fjern Fremtid er bleven Heltens Hvilested. Af Frygt for at trætte den Syge gjorde vi Besøget saa kort som muligt. Samtalen førtes baade paa Engelsk og Fransk, men hovedsagelig i det sidste Sprog, som han sagde, at han kunde bedst. Det lod til at behage ham, da jeg yttrede, at Du misundte mig mit Besøg hos ham. Da han fik at vide, at vi havde vor Badsæf med os, opfordrede han os til at blive, idet han gjorde mange Undskyldninger for, at han ikke kunde gjøre det saa hyggeligt for os, som

han onskede. Jeg svarede, at den Ære at boe under Tag med ham var Nok for os. Paa hans Ordre blev der præsenteret os en meget fin Liqueur, Noget, der lignede Noyau, og efterat vi vare blevne forte ind i vort Sovestue, kom Signora Garibaldi tilbage med en Flaske gammel Cognak, en Tallerken med fine Dadler og en Krystalkrukke med Caprerahonning, hvilket Alt overbragtes os i Generalens Kavn. Jeg fortalte hende, at jeg fra Neapel havde medbragt en Koralluaal til at sætte i et Skjær, men ikke havde Mod til personligt at overrække Generalen en saadan Ubetydelighed. Hun beundrede den meget og skyndte sig at bringe ham den, kom tilbage og fortalte os, hvor godt han syntes om den, og hvor smuk han fandt den. Jeg bad hende ikke bryde sig om os, men blive hos sin Mand, som hun er meget hengiven, da vi godt kunde more os selv ved at følge hans Raad og gennemstøise Caprera. I Dvereenstemmelse hermed spadserede vi omkring i nogen Tid, og mellem 1 og 2 kom Signora Garibaldi og indbød os til Middag. Og det var et solidt Maaltid. Foruden Madretterne stod der paa Spisebordet to meget store Flaster fulde af den fineste Vin og det Samme paa Buffeten, begge Dele, som man sagde os, Gaver fra Venner. Selskabet bestod af Signoraen, hendes Datter, hendes to Brødre, Signor Basso, min Mand og mig. Signor Basso bemærkede, at dette var deres daglige Leveviis, og at Hertugen af Sutherland, naar

han nu og da besøgte Garibaldi, tog Plads ved det samme tarvelige Bord. Jeg bemærkede, at jeg hellere vilde nydes med Brod og Vand ved en saadan Mand's Bord end være Gjæst ved overdaadige Gilder, hvor Hjertet ikke spillede nogen Rolle, men Hovmod og Uergjerrighed en desto større. Vi gjorde atter en Tour til Nofas Grav, og om Aftenen ventede der os et nyt Traktement, som vi dog ikke formaaede at vise Ketsfærdighed efter en saadan Middag. Signora Garibaldi bad os om at modtage en lille Ost fra Caprera ligesom ogsaa en af Generalens Garibaldi'dragter: jeg afflog høfligt begge Dele, men hun fastede leende Klædningsstykket over mig. Signor Basso sagde, at hvormeget vi end nydede deres Ost, var den dog ikke til at sammenligne med Cheshireost, som baade Generalen og han selv satte megen Priis paa.

Da vi næste Morgen traadte ind i Spisejalen, var der tændt en stor Brændeild, der virkede meget oplivende, saa meget mere som der blæste en kold Østenvind udenfor; en fortræffelig Theeanretning stod parat for os efter Generalens Ordre, da Englænderne, som han sagde, „ikke pleiede at nyde Wiin om Morgen.“ Paa Bordet var der fremdeles kold Døsteg, Fuglevildt, Speilæg og kogte Æg — Saameget, som var tilstrækkeligt til et Dusin Mennesker; og der vistest os en saadan Venlighed, en saa ubegrændset Gjæstfrihed, som om man ikke troede at kunne gøre Nok for os. Wiin blev os ogsaa paanødt, men ikke mod-

taget. Efter Frokosten gik hele Selskabet med Undtagelse af Generalen og hans Secretair en Tour til Olivenplantningen og Graven; og derpaa kom Søfolkene fra Maddalena for at føre os tilbage, saasnart vi vare færdige, thi Vinden var saa stærk og Søen saa urolig, at hvis vi ventede til Middag, som Generalen havde bestemt, vilde det være umuligt for en lille Vaad at komme over.

Generalen lod os atter kalde, og hvor glad blev jeg ikke, da jeg ved Indtrædelsen i hans Værelse fandt ham saameget bedre, at han kunde sidde i Sengen. Han bod os hjerteligt Velkommen og havde iført sig sin Garibaldi-dragt, et Slags sort- og hvidtærnet, uldent Klædningsstykke. Det ligner et langt og bredt Shawl med en Split i Midten til at stifte Hovedet igjennem, saa at det kommer til at hænge løst omkring Figuren. En meget smuk Flois Nygnehue med rigt Guldbroderi prydede hans Hoved, og til min store Tilfredsstillelse var Koralknaalen, han havde faaet af mig, stukken fast foran, en overordentlig fin og smuk Artighed imod mig. Begende paa den, takkede jeg ham, fordi han havde modtaget den, og for den Ære, han beviste mig ved at bære den. Han svarede: „Den er meget smuk, og jeg skal erindre Dem hele mit Liv igjennem og bære den for Deres Skyld.“ Hvor stolt og lykkelig følte jeg mig ikke i dette Dieblif! Min Mand og jeg vare flaaede af hans smukke Ansigt og ædle Skikkelse. Ligesom jeg,

mener ogsaa min Mand, at det er det smukkeste Ansigte, han nogensinde har seet. Paa min Anmodning forærede Generalen mig sit Fotografi med Navnet paaskrevet, idet han sagde: „Det er det sidste, jeg har tilbage“; og Signoraen gav mig et Fotografi af sin lille Pige og et, der forestiller Rosa paa Ligbaaren, medens hun selv staaer ved Siden og seer bedrovet ned paa sit døde Barn. Generalen gjentog atter alle sine venlige Hilsener til Dig, Herr M'Tear og Herr M'Adam og tog derpaa Afsted med os, hvorved jeg atter kysede den store Befriers Haand. Jeg takkede ham endnu engang for hans store Gjæstfrihed saavel som for Signoraens overordentlige Venlighed og Opmærksomhed mod os, og han svarede herpaa med de Ord: „Min Kone beder mig sige, hvormeget det glæder hende at have gjort Deres Bekjendtskab.“

Soen var saa frygtelig oprørt, at vore tre Søfolk istedenfor at sætte os over til Landsbyen Maddalena roede hen til det nærmeste Punkt ligeoverfor, og vi spadserede derfra hen til Hotellet, en Strækning af to til tre (engelske) Mil. Det samme Dampskib, som vi vare komne med, vendte om Eftermiddagen tilbage fra Sardinien, og Klokken sex seilede vi med det til Civita Vecchia, hvor vi ankom halvni næste Morgen efter en hoist urolig Overfart.

Alle vore Venner i Rom ere overraskede over det Mod, vi havde lagt for Dagen ved at besøge denne den største af alle Mænd i hans Hjem, men

dette Besøg har skjænknet mig en aldeles ubeskrivelig Glæde og Tilfredsstillelse. At have berørt den Haand, der har aabnet Fængelsdøre, traadt Tyranniet under Fodder, tvunget den tyranniske Konge og hans Hofkryb til at flye og lade Befrieren tilbage som Seirherre i Neapel, hvor han kun havde en Haandsfuld af Tilhængere, og som har sat Viktor Emanuel paa det forenede Kongeriges Throne, hvor han selv kunde have vedblevet at være Diktator — alene dette var tilstrækkeligt til at gjøre En stolt af Vren. Men hertil maa lægges, at Tænkefrihed og religiøs Tolerance vare med blandt de store Resultater af hans mægtige Gjerninger. Han, der kunde have besiddet kongelige Slotte og Skatte, opoffrede Alt, hvad han eiede, for Frihedens Sag og levede et ubemærket Liv i sit ringe Ohjem, uden anden Belønning end sin Nations Hylдинг og alle deres Hylдинг, der kjende hans Værd, hans ædle Heltmod og Selvopoffrelse. Det var altsaa intet Under, at jeg frydede mig ved at trykke en saadan Befriers Haand, ved at lytte til den Stemme, der forkyndte en nedtrampet Nations Frihed og loftede den op til Frihedens og Oplysningens Værdighed. Hvilken Lære giver ikke denne Mand's Historie om ædel Selvopoffrelse og guddommelig Ydmyghed! Jeg haaber, at Du dog engang skal faae ham at see og have ham som Gjæst under dit Tag!

Jeg kan endnu tilføie, at i vort Sovestue,

der laa i Sidebygningen til Huset, fandtes der mange engelske Bøger — deriblandt ogsaa Shakspear — og som alle vare Foræringer. Adskillige Malerier hang i de forskjellige Værelser og stode fordetmeste i Forbindelse med hans paa Begivenheder rige Løbebane.

Af det Fotografi, Du maaskee husker at have givet mig, og som forestiller „Garibaldi fort bort fra Kamppladsen ved Aspromonte“, har han to Exemplarer tilbage, af hvilke Signoraen tilbød mig det ene, men jeg sagde hende, at jeg allerede havde et, jeg havde faaet af Dig.

Jeg troer nu at have givet Dig alle Enkeltheder ved dette hoist interessante Besøg og skal endnu kun bede om Undskyldning for Brevets Længde.

En constitutionel Minister.

Original Skizze

af

Jul. Chr. Gerson.

Det var ved Slutningen af en lille Familiefest, der fandt Sted i Ministerens Hus. Endnu straaede Alles Dine af usvækket Livslyst, endnu laa over alle Ansigter det lysende Skjær af en forhoiet Stemning. Endnu vare de yngre Herrer ligesaa elastiske til Dands og Samtale som ved Festens Begyndelse, endnu havde Roserne paa de unge Damers Kinder den friske Rodme, som ingen Overanstrengelse og intet Slor havde betaget dens naturlige Skjonhed. Endnu glittrade og funklede hvert Ord, der hoirostet foer frem og tilbage, endnu lagde Jubel og Latter et blændende Slor over, at ikke Alt i Verden er uafbrudt Lykke. I et Værelse ikke langt fra Selskabs-

salen sad de ældre Herrer, der foretrak, rygende en Cigar, at tale om politiske eller videnskabelige Spørgsmaal, ligesom i et andet mindre Værelse de Færre, der satte Pris paa i Taushed at faae sig en spændende Whist. Husets Herre, hvis Haar allerede var lidt graantet, men som dog endnu var kraftig og ungdomsfrisk, gik frem og tilbage for at paasee, at Alt var, som det skulde være, og hvor han fandt, at Underholdningens Varmemaaler havde en Tilboielighed til Dalen, der søgte han med halvt tilslørede Vink og med aaben, velberegnet Spøg atter at bringe den iveiret. I den Henseende hjalp dog ogsaa hans Hustru, en Dame, der var noget yngre end han, ham ikke saa lidt. Og hun var saa meget mere stiftet dertil, som hun var opdragen i et velstaaende og meget selskabeligt Hus. Ganske vist havde hun ikke den Mandens Overlegenhed, der kan beherske en større Kreds og paavirke den æggende og ildnende — netop denne Overlegenhed havde Husets Herre i en hoi Grad —; ei heller havde hun den Gemnyttets Elasticitet, der spillende og dragende samler de Mange omkring sig. Men uden nyttig Indflydelse paa Husets Gjæster var hun dog ikke, hendes ydre Personlighed, hendes Maade at føre sig paa og et vist fornemt, men samtidig behageligt Smil kom hende til Hjælp, og i sin Stræben efter at mangfoldiggjøre sig, hvor der syntes Trang netop til Kvinder, støttedes hun saa trolig af to elskelige Døtre, at saa godt som Ungen følte, hvor-

Iedes hun dog egentlig savnede det, hun behøvede for tilfulde at hævde sin Plads. Saaledes som den lille Fests var, kunde den ikke Andet end gjøre et godt Indtryk, og den Omstændighed, at den fandt Sted til Ære for den yngste Datter, der den Dag fyldte sit syttende Aar, gav den et Spor af sorgløs Skjønhed, der, nærmere beseet, dog kun var Straaler af den unge Piges egen barnlige Ynde.

Det er ikke sjældent, at større festlige Sammentømster ikke yde synderligt Udbytte af virkelig Fornøielse. De Fleste, der give Møde efter Indbydelse, komme udelukkende for at more sig, Gaa for selv at gjøre Deres til at Underholdningen kan blive til sand Glæde. Og selv om der stundom hos En og Anden er Drift til at aabne sig og give sig hen uden Forbehold, der skal saamangeheldige Omstændigheder til, naar Stemningen ret skal sætte Blomst, og hvert et spogende eller alvorligt Ord gaae frem og tilbage med fuld Forstaaelse, at selv den gode Villie og de upaaklagelige Evner ikke altid slaae til. Som det tidt gaaer med den Enkelte, der virkelig har Noget at bringe, det være sig nu af en rig Erfaring og Kundskab eller af et ved Dannelsen forædlet Bune, at han trods dette føler sig trykket af de tilstedeværende Forhold og taus i sig gjemmer, hvad han gjerne meddeelte, saaledes gaaer det ofte med de i større Antal Forsamlede. Tilfældige Omstændigheder paalægge dem et Tryk, hvorfra de ikke kunne frigjøre sig, og selv om en Enkelt seer, hvorfra

Trykket kommer og gjerne vilde befrie de Tilstedeværende derfor, saa fattes ham dog det befriende Ord eller Mod til, mulig paa sin egen Værdigheds Beskjæftning, at forsøge paa at sprænge det. I Ministerens Hus var det nu, som sagt, den Aften anderledes, og dog vilde det ikke have undgaaet en opmærksom Tagtager, at der bag al den lette Bevægelighed, bag al den muntre Spøg, hvormed Husets Herre stadig henvendte sig til sine Gæster, for dermed at holde Stemningen paa Høidepunktet, nu og da kom en Alvor til syne, der kun lidet harmonerede med Festens glade Præg. Den unge Pige, for hvem Festen feiredes, var maaske den Æneste, der bemærkede det. Men selv hun glemte det næsten i samme Nu, hun fik Die derpaa, der var en Følelse i hendes Indre, der alt længe havde ligget der som Kjerne, og som netop den Aften havde skudt sin første, livskraftige Spire.

En Timestid efter Midnat samlede Ministeren samtlige Tilstedeværende om sig og takkede dem, fordi de ikke blot havde imødekomet hans og Husstrues Indbydelse, men med Noisomhed og Lyst til at see Alt i det bedste Lys havde gjort Deres til at gjøre hans yngste Datters Fødselsdag til en dobbelt Glædesdag. En ældre Herre, en af Malerkunstens mere fremragende Dyrkere, besvarede Henvendelsen med en Compliment til Ministeren og hans Frue og sluttede med det Ønske, at den, der ved sin aandige Overlegenhed havde vidst at paatrykke samtlige Tilstedeværende sin egen Lyse

Stemning, ogsaa i mange Aar maatte paatrykke Landets Regjering Præget af den Aandens Energi, den Humanitet og den Dygtighed, som selve Ministerens Modstandere ikke kunde Andet end indromme ham. Ministeren bukkede høflig, men taus og næsten skyggeagtigt uddrog han sig de levende Tilslutningsyttringer, der fulgte derpaa. Kun lod han, idet han drog sig tilbage, tankefuldt sit Blik et Dieblig hvile paa sin Husfru, der stolt af, hvad hendes Mand yttrede, saac en Fremtid af Storhed foran sig.

Da Husets Gæster lidt efter vare dragne bort, da Larmen af den sidst bortrullende Bogn var doet hen i Gaderne, og der over de nys med Jubel opfyldte Værelser havde lagt sig en dyb Stilhed, traadte Husets yngste Datter hen til sin Fader og rakte ham sin Haand. „Jeg er saa lykkelig, Fader, saa lykkelig, at Du slet ikke kan tænke Dig det. Det er Dig, jeg skylder Alt, Alt, hvad jeg haaber paa, Alt, hvad jeg glæder mig ved. Lad mig, inden jeg gaaer til Hvile, sige Dig dette, og sige det saa varmt og fuldt, som jeg foler det.“ Ministeren drog hende nærmere til sig og kyssede hende paa Panden. „Det glæder mig,“ sagde han, idet han dog atter trak sig et lille Skridt tilbage og med synligt Velbehag betragtede Datterens straalende Barneansigt. „Det glæder mig, at Du foler Dig saa vel, Du har jo ogsaa de virksomste Betingelser derfor: Ungdom og Sundhed. I hvad Stilling vi end ere, paa Samfundets Høider eller i tarve-

lige Naar, kan der paa dem bygges Meget." Han gjorde en lille Pause, det var, som om han vilde sige Noget, han dog atter holdt tilbage. „Sag kunde spørge Dig," fortsatte han derpaa, „om din Følelse af Lykke i dette Dieblif dog ikke ogsaa har en særlig Grund, men jeg spørger Dig ikke. Naar Du finder, at det rette Dieblif er kommet til at meddele, hvad Du mulig har at meddele mig, saa veed jeg, at Du vil sige det, uden at jeg spørger." Den unge Pige saae blussende op og syntes at ville svare; men Ministeren oppebiede det ikke og vedblev: „Eet beder jeg Dig dog om, husk paa, at en constitutionel Ministers Stilling er underkastet mange Omstiftelser. Vær hvert Dieblif rede til at træde ned fra den høie Plads, hvorpaa Forholdene have bragt os, og bestem dine Forhaabninger og Sympathier derefter." Den unge Pige saae ligesom drømmende frem for sig, paa hendes Læber svævede der et Spørgsmaal, hvorfor Munden allerede havde aabnet sig, men atter blev det betaget hende, thi raske tog Ministeren hendes Haand og sagde bevæget: „Bliv, som Du er, elskelig og reen, og din Lykke vil aldrig tabe sig, den tage saa, hvad Skikkelse den vil."

De sidste Ord vare neppe udtalte, saa kom ogsaa Ministerens Hustru og ældste Datter hen til ham, for at takke ham, og efter at have gjengjældt denne Tak med en Anerkjendelse af, hvor godt de havde hævdet

deres Blads ved Festen, forlod han dem, for endnu at bestjæftige sig nogle Dieblikke i sit Studereværelse.

Hans yngste Datter saae efter ham med et langt Blik; der var i Faderens Ord aabenbart Noget, han ikke vilde lade komme til Gjennembrud. Saa var det hende pludselig, som var der faldet hende en tung Byrde paa Brystet, og medens hendes Sind endnu blussede af Glæde, trængte der sig en Taare ud af hendes Øie og banede sig Vej nedad, beduggende dens fine Rosenblad. Men saa gjorde Moderen en flygtig Bemærkning om en af de Gæster, der havde forladt dem, den ældste Datter stemte i, og sammen med dem gif hun, fordybet i sig selv, ind i et indre Værelse.

Hvad var det, der pludselig havde gjort den unge Pige saa alvorlig? Hvad var det, der næsten samtidig med den af hende udtalte Jubel havde fremkaldt Taarer i hendes Øie? Er det værd at spørge om? Naar man er sytten Aar og halvt endnu et Barn, komme Taarerne saa grumme let. Og dog var der i den Taare, der her flød, Aensker om en Strid, der førtes med Mandens fulde Kraft, dog var der i den en Forudsølelse af, at der i en stærkere Sjæl end hendes førtes en Kamp, hvor Kjærligheden til dem, hvis Væe og Vel er lagt i vor Haand, kæmpede

haardt mod Følelsen af, at man uden Hensyn og uden Betingelse bør gjøre, hvad man erkjender som Pligt.

Paa Folkethingets Dagsorden for næste Dag stod et Lovforslag, Ministeren vilde forelægge. Det tilsigtede en Forandring i de gjældende Valgbestemmelser. De Skridt, der vare gjorte hen mod en folkelig Styrkelse, forekom ham noget raskere, end det var Land og Rige tjenligt. Det gjaldt nu at dæmpe Farten lidt, at gjøre, hvad der var godt tænkt, til ogsaa at blive godt i sine Virkninger, og at tilbeibringe et sundt og naturligt Forhold mellem alle Parter af Befolkningen. Ministeren var i sit inderste Hjerte saa folkeligsindet som muligt, han vidste, at den jævne Mand tidt seer med et sundere Øie paa Forholdene end de, der have blændet deres Øine med Theorier, som ere tilførte dem fra fremmede Lande, og som for disse mulig have deres Gyldighed, men som ere odelæggende for Lande, hvis hele Fortid pege i en anden Retning. Han agtede Bonden ligesaa høit som Herremanden, Arbeideren ligesaa meget som den høitstaende Statstjener. Det er Villien til det Gode, hvorom det ved Alting gjælder, den kan findes med lige Styrke i alle Samfundslag; det bekjendte noblesse oblige kan ligesaa vel komme til Anvendelse paa Stodderen, der sidder pjaaltet paa Afviseren, som paa Herremanden,

der maaler sit Hartkorn i Hundreder af Tønder. Men paa den anden Side var det sunde Bliit og Villien dog ikke udelukkende nok. Den constitutionelle Regjeringsform er uimodsigelig den, som maa sættes høist. Den har imidlertid sin Skyggeside: et hensynsloft Partivæsen, og fattes der den repræsentative Forsamling gjennemgaaende sand Intelligens eller dog i sin større Bestanddeel overlegen Kundskab, bliver Resultatet saare let et meget uheldigt. Som Indenrigsminister havde han den Opgave at gjøre, hvad han kunde, til at hæve denne Mislighed; ved et Lovforslag, han vilde indbringe, og som allerede var sat paa Dagsordenen, vilde han gjøre et Skridt henimod en bedre Tingenes Orden. Han vidste, at det vilde koste en haard Kamp, for Forslaget naaede at ophøies til Lov, han maatte bruge al sin Snildhed, al sin Veltalenhed, al sin Evne til at klare og overbevise. Han maatte udsætte sig for Modstanderes hvassse Angreb, tage mangt et skarpt Ord, der skar ham dybt i Hjertet, rolig, og som om han Intet folte. Han maatte fornegte sin Evne til at give Hug for Hug, Slag for Slag. Han maatte, naar intet Andet kunde hjælpe, forøge Vægten af sine Grunde ved Meddelelsen om, at han gjorde sin fortsatte Virksomhed som Minister afhængig af Forslagets Untagelse. Og kunde selv dette ikke hjælpe, vandt Forslaget ligesuldt ikke Majoritet, saa maatte han gjøre, hvad han havde bebudet, saa maatte han træde fra, gaae tilbage fra sin Plads

ved Thronens Fod til den beskedne Stilling i en Provindsby, en saadan, som han tidligere havde havt, og noies med, at de større Evner, han havde, kun gave en ringere Frugt. For det fælles Væls Skyld kunde han beklage denne Nødvendighed, thi han følte i sig en reen Villie og Evner, der ikke let skulde svigte; men i høiere Grad gjorde han det dog vist af den Grund ikke; han vidste, der var mange og dygtige Kræfter, der kunde fortsætte hvad han havde arbejdet paa, og den Tid maatte komme, da selv de, der nu forekom sig forurettede ved Lovforslaget, vilde indromme Forandringens fuldeste Hensigtsmæssighed. For sin egen Skyld kunde han beklage det, hvo vil ikke gjerne være blandt de Formaaende, hvo vil ikke gjerne virke i saa vid en Kredt som muligt og tage Lønnen derfor i den almindelige Auerkjendelse? Men i nogen væsentlig Grad gjorde han det dog just af den Grund ikke. Vilde Omraadet for hans Virksomhed blive indskrænket og saaledes Glæden over, hvad han var istand til at udrette, mindre, saa vilde han paa den anden Side spare sig for hyppig Miskjendelse, for mangt et bittert Dieblif. Jo høiere man er stillet i Samfundet, jo mere Kraft man sætter paa Udforelsen af, hvad man vil, desto skaanselslosere stiller ofte en uretfærdig og desorienteret Kritik sig dertil. Det er en Lov i Verden, at intet virkelig Stort og Edelt skal naaes uden Kamp; Selvfornegtelsen overfor en usand Kritiks tirrende Angreb er den Skat, som høiere Væsner

have lagt paa al offentlig Virksomhed til det Godes Vre. Statsmanden, Videnskabsmanden, Kunstneren, Alle have de en haard Strid at bestaae, naar de ikke sløvt ville drive med Strømmen, men uforandret i deres offentlige Færd følge den Vej, som de efter deres Naturs Drift og efter moden Probelse af, hvad der er sandt og ret, ere slaaede ind paa. Han kunde med megen No gaae tilbage i de mindre glimrende Forhold, han var fra Fodflen ikke vant til de store Naar, — hans Fader var en stikkelig Haandværker — og Folelsen af, at han i sin høie Stilling havde gjort sin Pligt, vilde bære ham op i den lavere og bevare i ham et ligeligt Sind. Men han havde en Hustru og tvende Døttre, der med ham deelte Vre og ublid Stjæbne, hans Hustru vilde ikke kunne forstaae, at det Skridt, han mulig saae sig nodt til at gjøre, var en Nødvendighed, for hende havde den høie Plads, hvortil hun var naaet op, en Tilløkkelse, hun ikke vilde kunne afryste. Hun var fra Barndommen vant til at sætte Andres Agtelse over Selvagtelsen, af hende vilde en Tilbagetrædelse blive følt næsten som en Ulykke, der overgik hende og Hendes. Og nu hans Døttre, Børn, for hvem det politiske Liv endnu var fremmed, thi kun i noget over et halvt Aar havde han været blandt Landets Styrere, og i denne Tid havde de været optagne af saameget Nytt og Glimrende, at de ikke havde faaet Tid til ret at funde sig. Heller ikke de vilde forstaae Nødvendigheden af hans Skridt, og hvor

gjerne vil man ikke, netop naar man skal gaae imod deres Onsker, forstaaes af dem, man elsker. Klog af Natur, som den ældste Datter i det Hele taget var, vilde hun dog tage, hvad der kom, uden stærk Sindsbevægelse. Hun havde for overvundet mindre lyse Tilfællelser, uden at de havde efterladt dybere Ar. Men anderledes var det med den yngste, hans Sjertes Barn, den af hans Omgivelse, der forstod ham bedst, og som barnligt saae op til ham med begejstret Beundring. Forstaae Nødvendigheden vilde heller ikke hun, og hun vilde lide derved, ikke blot for sin egen Skyld, men væsentlig for hans, thi hun vilde overvurdere Vægten af det Tryk, under hvilket han gjorde Skridtet. Kom nu dertil, at der til de forandrede Forhold høist sandsynligt vilde knytte sig et odelagt Kjærlighedsshaab — der var ikke Spørgsmaal om, at det jo var det, der havde svævet paa hendes Læber, da hun takkede ham for Dagens Glæde, det, der havde forhoiet Glandsen i hendes Dine og Rødmen paa hendes Kinder — saa stillede Sagen sig for hendes Bedkommende endnu værre. Ganske vist var en Elsker, der ikke udelukkende saae hen til sin Elstes personlige Fortrin, men ogsaa tog Hensyn til ydre Omstændigheder, ikke i særlig Grad værd at hengive sig til. Men som Samfundsforholdene nu engang ere, lader Kjærligheden sig ikke fuldstændig stille ud af de mangehaande Hensyn, der omgive den; man kan jo ogsaa nok forfriskes ved en Rosenolie, der ikke er til-

beredt udelukkende af Roser. Ganske vist besyngede Digterne Kjærligheden som en Følelse, der overspringer alle Hensyn. Men Digterne ere ikke i den Henseende altid vederheftige. Naar de have besunget den ideale Kjærlighed med et Apparat af den skjønneste Romantik, gifte de sig ikke sjelden med en Pige med Formue og fore praktisk Bevist mod deres egne Doctriner. For hans yngste Datter vilde Forandringen være tungest, i hendes bevægelige Gemyt vilde Smerten finde en modtagelig Jordbund, Nu, da Festligheden var forbi, da han sad ene i sit Studereværelse med sin Arbeidslampe foran sig, nu traadte alle disse Tanker frem for ham og lagde over hans Ansigt en Alvor, der glimtviis allerede havde viist sig tidligere paa Aftenen. Stuenhret slog Get, det var paa høie Tid at søge Hvile. Og dog, Tidbestemmelserne ere ikke de samme for dem, der staae paa Samsundets Linder, som for dem, der staae ved dets Fod. Det gjælder om os Alle: vaag og arbeid! Men særlig gjælder det om dem, der staae ved Landets Roer, der have Tusinders og atter Tusinders Interesse at varetage, og som ikke blot skulle lykkeligjøre en Nutid, men forberede en saa vidt mulig ogsaa glædelig Fremtid. Sønnen maa af dem nydes sparsomt, deres Begeme maa hærdes til at bruge mindre Hvile; naar de engang sove den lange Sovn, for hvis Varighed vi her kun have Varnets Tro som Tidemaal, saa sove de Sønnen desto tryk-

gere, og de med Nette erhvervede Laurbær, der lægges paa Gravhøien, ville gjøre den rigtig fast. Og selv om Laurbærrene udeblive, og der mellem sparsomme Blomster paa Graven vil forefindes Tidler — naar Naturen lægger sit Sommerteppe over Gravhøien, saa er Anstrengelse og Moie glemt, og Frugten deraf, Frugten er dog tilbage. Det var alvorligere Tanker, der i dette Dieblik gjennemkrydsede hans Sind, mørkere end der efter hans kraftige Natur ellers hos ham sit Raaderum. Men i Nattens Stilhed voxede enhver lille Tankespire sig stor og bredte sine Blade i næsten eventhyrligt Omfang, for han med sin kolde Fornuft var istand til at faae dem studiede. For han tænkte det, var der atter gaaet en Time, og i den dybe Taushed slog Stueuhret to lydelige Slag. Pludselig vaagnede han af sine Betragtninger og greb Papiret, der laa foran ham. Der havde han optegnet de vigtigste Puncter, han ved Forelæggelsen vilde anføre til Fordeel for Forslaget; der havde han nedskrevet, hvad der i det afgjørende Dieblik skulde udvikles nærmere under hans umiddelbare Indskydelse. Hvad han nylig havde tænkt, havde lidt efter lidt aabnet Gemhyttets dybeste Kilder, uvilkaarlig befrugtede de den Tankesæd, han paa Papiret havde nedlagt, og hele det Foredrag, han Dagen efter vilde holde, fik, ham selv næsten ubevidst, Ord og en Beandelse, det, uden den foregaaende alvorligere Stemmning, neppe vilde have faaet. Som om han stod for Thin-

get, talte han for Lovforslagets Berettigelse. Han var Taler og Tilhører paa eensgang, og først da han havde udtalt Alt, hvad Diebliffet indgav ham, lagde han de flygtige Noticer tilside og tog sig en Cigar. Dampen hvirvlede, med faste Skridt gik han flere Gange frem og tilbage i Værelset, paa de blaalige Skyer ghygede sig hans Dromme om, hvad han ved sit Forslag dog muligt vilde naae. Saa lagde han pludselig Cigaren fra sig og stod stille. Et kort Minut lod han Dinene søge opad: Lad nu Kampen itaae, med Guds Hjælp er jeg rustet!

Næste Dags Formiddag, da Ministeren kom ind til sin Familie ved Kaffebordet — sin Thee drak han som oftest ene i sit Studereværelse — sad hans Svoger, en Bankbestyrer fra en jydsk Proviindsby, ved hans Kones Side og ventede paa ham. Sammen med nogle Landeiendomsbesiddere, der disponerede over betydelige Capitaler, ønskede han Concession til Anlæggelsen en betydelig Jernbanestrækning og udbad sig dertil Ministerens gode Medvirkning. Om otte eller høist fjorten Dage vilde han kunne forelægge Ministeren den fuldt udarbejdede Plan, hvori ethvert Hensyn var taget, som kunde gjøre den acceptabel. For de Egne af Landet, hvorigjennem Jernbanen var bestemt at gaae, maatte den blive en sand Betsignelse,

og havde Concessionshaverne ganske vist ikke ladet deres egen Fordeel ude af Beregningen, paa Statens, paa Almeenhedens Nytte havde deres Blik dog væsenligst været rettet. Ministeren svarede undvigende, over sin nærmeste Fremtid kunde han intet sikkert Bestik gjøre, det var jo tidsnok at tale om Sagen, naar Concessionsfogerne vare blevne enige med sig selv om Detaillerne. Han maatte desuden, før han for sit Bedkommende kunde give noget, selv nok saa svagt Lofte, først see, hvorledes Thinget modtog et Lovforslag, han netop samme Dag vilde indbringe der, og hvis første Behandling efter al Sandsynlighed neppe kunde lade længe vente paa sig. „Jeg har seet det af Aviserne,“ svarede Bankdirecteuren. „Det er en ny Valglov, eller, om Du hellere vil, Forslag til en revideret Valglov, Du vil indbringe. Det er visseelig saa fornuftig en Gjerning som nogen dansk Mand, der mener det vel med sit Fædreland, kan gjøre; det er det betimeligste Stykke Arbeide, nogen Indenrigsminister kan foretage sig. Men jeg indseer ikke, hvad Forbindelse der er mellem din Valglov og mit Jernbaneproject.“ — „Det kan nok være, at Du ikke seer det, min Ven, men jeg seer det desto bedre. Hvis det bliver nødvendigt, vil jeg lægge min Forbliven i Ministeriet i Vægtstaaalen til Fordeel for Antagelsen. Jeg har ikke villet tale derom til din Søster eller mine Døtre, jeg vilde nødigt sætte dem i Uro ved en Meddelelse, der endnu kun hviler paa en

Mulighed." — „Jeg vidste det allerede iafteſ," ſagde Miniſterens yngſte Datter og ſaae alvorlig paa Faderen; „det talte ud af de Ord, Du ſagde, jeg fornam det i dit faſtere Haandtryk." — „Hvorledes?" afbrød hendes Moder hende hurtigt og forſkrækket, „Du vil gjøre Forſlaget om en Forandring i Valgloven til et Spørgsmaal om din Forbliven i Regjeringen?" — „Ja!" ſvarede Huſets Herre beſtemt, „det er min ufravigelige Beſlutning!" „Jh, Du er da ikke ſaa taabelig, Svoger, Du er jo dog ellers en Mand med et godt Blik for de praktiſke Forhold. En ſaadan Erklæring vilde kun hyderligere fremme dets Iſkeantagelſe. Man maatte kun kjende Menneſkene daarlig, naar man troede, at det gjorde dem mere velſindede mod en Sag, at man vil ſtaae Laſt og Bræſt med den. Nei, min Ven, man bruger den Skygge, Du ſelv har lagt Dig om Benene, til, Alt i den bedſte Mening naturligtviſ, at betage Dig Jodſæſtet." — „Det er muligt," ſvarede Miniſteren, „der er kun Een, der ranſager Hjerter og Nyrer. Men jeg kan ikke bedre viſe, hvor alvorligt jeg mener det med mit Forſlag, end ved for dets Skyld at ſætte det paa Spil, ſom der ved en Sags Afgjørelſe i det politiſke Liv kan ſættes paa Spil." — „Na ja! det er meget ſandt!" var Svogerens Svar, „det er meget ſandt, endſkjøndt Constitutionalisme er endnu ikke Parlementariſme, der er et ſkikkeligt Stykke Wei mellem de Dele. Men ſelv om man troer det henſigtsmæssigt at forøge Virkningen af ſine Ord ved et ſaa dra-

stift Middel, saa kan man jo dog altid holde sig en Bagdør aaben, hvoraf man i værste Tilfælde kan smutte ud. Naar man har din Evne, min Ven, til at tumle Sproget, saa” „Jeg beder Dig huise,” afbrød Ministeren ham, „at jeg i mit Hus aldrig lader selv dem, der ere velkomne der, give mig Raad, der hvile paa nedværdigende Forudsætninger.” „Vær saa god,” svarede han et Dieblis efter til „at lade mine Dameres Selskab idag være Dig nok, jeg har endnu Meget, der skal gjenomtænkes og gennemføres, og jeg har kun en Time, til Thingets Møde begynder.” Med disse Ord drak Ministeren hurtigt Resten af sin Kaffe og forlod Stuen. „Jeg troer saa Skam, at Svoger Minister blev vred! Ja, naar man kommer op i de høiere Regioner, saa bliver man saa let nervøs og prikken af sig.” — „Hvad August her sagde,” bemærkede Fruen, „var ikke Folgen af nogen Prikkenshed, dertil kjenner jeg ham for godt. Jeg deler ikke hans Mening om det Hensigtsmæssige i, hvad han vil gjøre, skjøndt jeg, efter at have hørt Dig, ikke er fuldt saa sikker i, at jeg seer Sagen rigtig. Jeg troer, at han lovlig meget glemmer Hensynet til Hustru og Børn, for hvis Fremtid han dog ikke kan være ligegyldig. Men det veed jeg, at han gjør, hvad han vil gjøre, i god Tro og uden Baghold.” — „Veed Du hvad, Morbroder?” sagde den yngste af hans Søsterdøtre og lod sit Blik hvile stift paa ham, „jeg vilde ikke have sagt, hvad Du nylig yttrede, for meget Godt.

Du har saaret mig dermed, hvorledes maa Du da ikke have saaret Fader?" — „Maa, det lader til, at jeg heller ikke hos min lille Elna idag skal faae mine Actier godt anbragte. Hun seer endnu Alt i et hyperideelt Lys. Men hvem veed, vi kunne jo alle Fire følges ad til Thinget, maastee kan jeg blive ombendt. Jeg er ikke af dem, der stritte imod enhver Paavirkning med Hænder og med Fødder." — „Jeg bliver i ethvert Tilfælde hjemme," sagde Ministerens ældste Datter, „og jeg gaaer ligesaa lidt derop, naar det egenlige Slag skal staae, ved Lovforslagets første eller anden Behandling. Jeg vil i uheldigste Tilfælde hellere tage, hvad der kommer, som en Tilskikkelse, jeg uden Indsigelse boier mig for, end ved at høre paa Forhandlingen muligt reise Indsigelserne og Bitterheden i mit Sind." — „Vel! vel!" udbrod Onklen, „Du har din Frihed, den Slags Fromhed som din ligger over min Horizont. Vil Du ikke gaae, saa gaae vi andre Tre. Klokkeren 12³/₄ stiller jeg her paa Pladsen."

Da Morbroderen var gaaet, sad samtlige Huset's Damer en Tidlang tause. „Jeg kan endnu ikke troe, at Eders Fader vil gjøre det mod Eder," sagde Fruen derpaa; „vi maatte da Alle hellere være bleven i den Alfrog, hvor vi engang vare." — „Med det, hvormed han hædrer sig selv, hædrer han ogsaa os," afbrød Elna hende. „For min Skyld vilde jeg nødig berøbe ham Tilfredsstillelsen af at have gjort sin

Pligt." Med disse Ord forlod ogsaa Ministerens yngste Datter Stuen og gik ind i sit eget Kammer. Men Moderen sad endnu længe taus og tankfuld hos den ældste, og da hendes Broder kom, for at afhente dem, var Fruen endnu ikke rede til at tage afsted, medens Fruen Elna allerede paa egen Haand var gaaet sin Vej til Thinget.

Fuldt saa kraftigt, som Ministeren havde talt Lovforslagets Sag i Mattens Stilhed, talte han det ikke nu, da han i Thinget fra Ministerpladsen anbefalede det. Følelsen af, at Mangen allerede paa sin Tunge havde en skarp Fordømmelse, der kun ventede paa dets første Behandling, for at give sig Luft, gjorde mangt et Udtryk lempeligere, mangen Paa-stand mindre dristig end der, hvor ingen Modstandere hørte ham. Men efterhaanden, som han arbejdede sig ind i, hvad han vilde sige, fik hans Ord Stjær af den natlige Beaandelse. Det var ikke blot en Medegjorelse af Lovforslagets Natur og Betimelighed, af dets Nækkevidde og Begrændsning, det var tillige det første Sværdslag til Fordeel for det, og mangen Tanke, mangt et Billede, der fødtes i Mattens Taushed, blev gjenfødt livskraftigt og friskt ved den lyse Dag. Og da nu, alt som han kom videre,

Opmærksomheden for hvad han yttrede tiltog, da Stilheden i den umfangsrige Folkethingsaal fik Vighed med den natlige, saa blev Foredraget tilsidst fra en blot Redegjorelse til et Mesterstykke af Veltalenhed. Som en Flod af klare Tanker rullede og rislede det ind over ethvert Segn, over hvert Gjerde og staffede sig Bei, hvor der ikke var reist Mure af Jern. Da han endte, lod fra mange Medlemmers Side et levende Bravo, men ogsaa paa mange Steder i Salen en misfornoiet Mumlen. Kun oppe fra Balkonen lod hverken Bravo eller utilfredse Uttringer; der viftede kun en ung Pige med sit Lommeortoklæde, som for at kjole sig. Men Ministeren, hvis Blit tilfældig gik derop, forstod, hvad der var den sande Mening dermed. Da han havde talt, blev Lovforslaget omdeelt, flere af Medlemmerne skjod det haanligt tilside, Andre bladede deri og nikkede bifaldende. Saa gik man over til den næste Sag paa Dagsordenen, der berorte Kirke- og Underviisningsministeren. Lidt efter forlod Zadenrigsministeren Salen, for, idet han gik hjem, at slutte sig til sin Familie. Men endnu havde han ikke rigtig glemt Svogerens Uttringer og holdt sig stadig i nogen Afstand fra ham.

Da Ministeren var gaaet over Slotspladsen og havde naaet til Holmensbro, standsede han et Dieblik; en Mand med en vældig Sæt Skorn paa sin Ryg gik, bøiet under den, med vaklende Skridt over Broen. „Han bærer tungt,“ sagde Ministeren, „jeg kunde have

Lyst til at hjælpe ham." Og uden at tænke paa, om hans Bærdighed led derved, traadte han til og lagde med et venligt Ord Bosen bedre tilrette paa Mandens Ryg. Manden saae op, han syntes, han skulde kjende Ministeren. Men han yttrede Intet derom, han takkede kun for Haandsrækningen og gik saa videre. Rask nærmede Ministeren sig igjen Sine. „Man maa hjælpe, hvor man kan," sagde han, „der er saa mangen Byrde, der bliver lettere, naar den lægges paa rette Maade." — „Fader!" sagde hans Datter og klyugede sig til ham, „kunde jeg blot være som Du!" Manden med Sækken gik videre, han var den nu lettere. Men da han kom et godt Stykke forbi Kirken, stod han stille og saae sig tilbage. „Jeg gjorde dog nylig de i Livet bedre Stillede Uret. Tiltroede vi kun hverandre lidt mere Godt, saa blev der vel ogsaa gjort mere Godt."

Da Ministeren og hans Ledsagere vare komne et Stykke ned ad Gaden, sagde Morbroderen: „Lad mig gjøre Dig min Compliment for det fortræffelige Foredrag og samtidig min Afbigt for, hvad jeg for yttrede. Det er nok muligt, at jeg for tog lidt for masjibt paa Sagen; jeg er af dem, der viser mig ganske som jeg er; men, ikke sandt, mellem Frænder og Venner tages det ikke saa noie." — „Der er Uttringer," svarede Ministeren, „ved hvilke man maa vogte skarpt paa enhver Dverstridelse. Saalænge Tjender bringe dem tiltorvs, saa ryster man dem af sig, om

end med Besvær; men naar Venner bringe dem, saa maae de vises skarpt tilbage, thi da er den Grund, hvorpaa man skal bygge, lige ved at udhules."

Ud paa Eftermiddagen, i Skumringen, sad Ministerens yngste Datter ene i sit Værelse og løste en Klud hvide Voxperler af Snoren og lagde dem i en Kurv. Da traadte hendes Fader pludselig ind. „Du syntes igaar at ville betro mig Noget, men jeg ansaae det dengang ikke for rigtigt at modtage din Meddelelse. Du har siden erfaret, hvorfor jeg ikke gjorde det, og jeg er nu rede til at høre Dig."

Den unge Pige reiste sig forbauset, hendes Faders Komme fandt Sted saa uventet, og hun var saa aldeles uforberedt paa hans Opfordring, at hun i det første Dieblik ikke kunde finde Ord for, hvad hun havde at sige. „Sæt dig, Fader," sagde hun, „sæt dig, hvor jeg sad, jeg vil et Dieblik knæle for din Fod." — „Og hvad har saa min Kjæledægge her at sige?" — „At jeg intet Ønske har, som jeg ikke, hvad Dieblik det skal være, naar Hensynet til din Ære fordrer det, kan opgibe." — „Men et Ønske har Du dog?" sagde Ministeren, „ikke sandt? Dit Hjerte har iafstes truffet sit Valg, det er ikke undgaaet mit Blik." — „Det er sandt, Fader, jeg var iafstes et Dieblik endnu lykkeligere end ellers, lykkelig ved at to Dine hvilede paa mig saa uendelig kjærligt, lykkelig ved at ogsaa jeg kunde see op til dem med usigelig Glæde. Men til den, der er stillet hoit, og jeg er jo din Datter,

stilles der større Fordringer end til Andre, og kun ved at vi, hensynsløst for alt Andet og tidt med Forsagelse af vore bedste Dnsfer, efterkomme dem, bringes Ligebægten nogenlunde tilveie mellem dem, der virke paa de høie Steder, og dem, der trælde dybtneede. Jeg troer, at jeg elsker, og den, jeg elsker, er ung, smuk og af en høit anseet Slægt. Men som Forholdene hos os i den nærmeste Tid kunne blive, vil han vel neppe passe for os, og jeg har allerede stude hans Billede lidt tilbage i min Sjæl. Naar en Tid er gaaet, er det en overvunden Drom."

Den unge Pige lagde sit Hoved paa Faderens Knæ: I hvor store Strømme Taarerne randt, kunde han ikke see; men blidt og sømt lagde han sin Haand paa hendes kastaniebrune Lokker og sagde: „Jeg behøver ikke at spørge, hvem det er, Du har kjær, jeg veed det; dit Valg gjør Dig Vre. Jeg vilde for din Skyld gjøre Meget, grumme Meget. Som Sagerne staae, kan jeg Intet gjøre. Her, hvor det gjelber Tusinders og atter Tusinders Vel, her maa jeg handle, som jeg gjør, her maa jeg lade Dig græde stille, uden at kunne hjælpe Dig.“ Ministeren taug længe; hvad der i dette Dieblik foregik i hans Indre, gav han ikke Ord, det var kun synligt i nogle med Anstrengelse beseirede Trækninger om Munden. Saa sagde han med stærk Bevægelse: „Tag endnu kun Alt som en Mulighed, og husk, at hvad der end skeer, saa har du ikke blot en Fader, men en Fader, som er din trofaste

Ben. Kom saa, mit Barn, og reis Dig! I dette Dieblit tindrer synlig den første Stjerne, tag det som et godt Barfel!"

Datteren reiste sig og samlede saae de op til den samme Klode, der mere og mere antog et glimrende Skjær. Saa satte den unge Pige sig ved Pianonet og spillede Faderens Yndlingsstykke: Adagioen af en af Haydn's yndigste Sonater.

Otte Dage vare forløbne, da stod Valglovsforlaget paa Dagsordenen, og den Kamp, hvortil han i de seneste Dage havde rustet sig end yderligere, skulde nu staae. Det var haarde Angreb, der bleve gjorte paa Ministeren. At han ikke havde kunnet taale den reactionaire Hofluft og var gaact imod sin egen Overbeviisning, var blandt de lempeligere. Enkelte af Lovforslagets Modstandere fandt dog disse Angreb utilbørlige, de troede paa, at Ministeren meente det godt, og han havde jo en Fortid, der i det Hele taget gjorde ham Være. Men han havde nu engang ikke havt det folkelige Sind, der var et uafviseligt Krav i Nutiden, og som stemte med hele Landen i den Grundlov, der nu for et Fjerdedeel Aarhundrede siden var skjænket os. Nu saae man, at hvad der engang betragtedes som Guld, under den omhyggelige Prøve

havde viist sig at være blandet med mindre ædle Metaller. En af Modstandspartiet, der var fortrinnsviis begabet, men i Følelsen af sine Evner tidt brugte lidt tungere Baaben, end der stikker sig i en sømmelig Polemik, fik Ordet og begyndte: „Af dets Frugter skal man kjende Træet, Mennesket og altsaa ogsaa Ministeren af sine Gjeringer. Her foreligger den nuværende Indenrigsministers mest betegnende Gjering, Træets første fuldt udviklede Frugt! Er den lystelig at see til?“ — „Nei, men god til at faae Forstand af!“ lod der fra en enkelt Mund. „Eller er den saa sund for Samfundslegemet, at Blodet vil komme til at rulle igjennem det med mere Friskhed?“ Fra flere Munde lod et lydeligt Ja, fra andre et skarpt Nei. Formanden gjorde opmærksom paa, at Taleren ikke stadig maatte afbrydes. Et Dieblits Tauskhed indtraadte, saa tog Taleren atter fat, og med mere Dygtighed, end man skulde vente af en Mand, hvis tidligste Liv havde været viet til andre Formaal, gjennemgik han skarpt kritiserende flere af Lovudkastets Bestemmelser og sagde, hvad der fra et ganske vist eensidigt Standpunkt vel kunde siges, men som dog, netop paa Grund af Eensidigheden, den sande Folkelighed neppe vilde vedkjende sig. Saa fik Ministeren Ordet, og hver af hans Modbemærkninger kom klirrende som Staal og slog hvast ned, hvor de sigtede. Han imødegik Modstanderen Skridt for Skridt, han aflædte enhver klingende Phrasé dens blændende Klædebon, han

loftede ethvert nændset Sandhedsord, selv om det kom fra fjendtlig Side, og knæsatte det som stemmende med sit eget, han sluttede med at sige: „Frihed er ikke den Enkeltes Ret til at stille sig udenfor eller endog saa over de Krav, Samfundet har til ham, og som det taust paalægger ham at indfrie. Frihed er Selvbestemmelsesret, men kun til frivillig at overtage disse Krav og bringe sin Billie i Overensstemmelse med Lovens Bydende; Valgret er ikke blot Udkomst til at tage Plads blandt Landets Raadgivere og samtidig have Deel i den Magt og den Indflydelse i Samfundet, en saadan Plads betinger, Valgret er ogsaa Ret til at holde sig tilbage, hvor Statens Vel fordrer større Kræfter end dem, man selv byder over, og sætte sine Evner i det rette Forhold til den Sum af Dygtighed, der fordres til det Heles Vel. Og først denne Resignationens Drift, der har sine fasteste Rodder i en virkelig Almeenaand, først den gjør Borgeren til Borger i Ordets sande Betydning. Naar enhver Borger har denne Resignationens Bolelse levende og stærkt, naar enhver Borger erkjender, at det ikke saameget er ham selv som den i ham inkarnerede aandelige Dygtighed, Valgretten er given, lad da Valgloven gjøre Grændserne for Valgene saa vide som muligt, da ere de Forandringer i Valgloven, jeg har foreslaaet, overflødige. Men saalænge denne Resignation endnu ikke i Folket har skabt sig et fast Udtryk, saalænge den Enkelte ikke med sin Digten og Tragten gaaer fuld-

stændig op i det fælles Ønske om Statens Lykke, hvorledes det end gaaer med hans egen, saalænge kunne de ikke undværes, og, mine Herrer, derfor beder jeg Dem give mit Forslag Deres Stemme!" Paa denne Slutning fulgte levende Bifaldsbræb, men ogsaa stærke Udbrud af Ubillie. Der hortes en lydelig Summen gjennem hele Forsamlingen, saa thstuede det et Dieblik. Men nu blev Kampen almindelig, fra alle Kanter glintede og lynede det, Ven og Fjende gif paa uden Skjold. Paa begge Sider udfoldedes en Dydighed, som i Stilhed blev anerkjendt af Modstanderen. Et enkelt Talerindlæg af et af Thingets Medlemmer, hvis geniale Blik paa Forholdene hos Storreparten kun kom mindre tilshue, fordi en sprudlende Bid stadig glintede blændende hen over det, gjorde Kampen endnu hidsigere. Det var kun muligt for Ministeren at samle alle Indsigelser ved den yderste Anstregelse. Formanden havde nok at gjøre med at skaffe sine hyppige, men stadig taktfuldt og klogtigt fremførte Anker over Udskielser Øre. Da Klokker blev sex, var Striden endnu lige levende paa alle Punkter, der var endnu indtegnet tolv Talere, og Forhandlingerne maatte derfor fortsættes i Mødet Dagen efter. I dette reiste Ministeren sig efter flere skrappe Fægtninger og meddelte, at han i den Grad var overbeviist om sit Forslags Gavnlighed for Landet og om dets Tjenlighed endog til at bevare det Friheds- og

Lighedsprincip, der var Grundlaget for vor nuværende Forfatning, at han vilde staae og falde med sit Forslag. Han sagde det med al den mandige Bestemthed, han kunde, og uvilkaarlig søgte hans Dine, idet han havde udtalt det, op til Balconen. Bag Pallen sad hans yngste Datter gjemt — Moderen og Svogeren vare der ikke, de havde allerede Dagen iforveien faaet Nok af Forhandlingerne — med den yderste Opmærksomhed havde hun fulgt hvert Ord, selv det, hun ikke forstod; men havde hun Dagen iforveien grædt paa Faderens Snar, saa var hun nu lutter Heltemed, og af og til saae hun ud over Forsamlingen med stolt Selvfølelse, med Følelsen af at være dens Datter, der førte en saa mandig Kamp. Da Ministeren havde givet den afgjørende Erklæring, satte han sig, og et Dieblif var det, som var der Baabenhvile, som om samtlige Kæmpere vilde funde sig paa, hvorledes den skulde benyttes. Men da et Dieblif efter Striden atter begyndte, var Situationen fuldstændig forandret, Lovforslaget kunde Modstanderne vel endnu ikke tage imod, det var at nedbryde, hvad der i en Arrække havde været Menigmands Palladium; men man anerkjendte Ministerens Hæderlighed, ja, En af Oppositionen gif endogsaa i sin Uttring saa vidt, at han, hvis Forslaget faldt — Noget, hvorom der hos ham ikke var Skygge af Tvivl — beklagede mellem Regjeringens Medlemmer at skulle savne en Mand med saa ud-

mærket Dygtighed og en saa redelig Billie som den Minister, han nu var nodt til at bekrige saa haardt. Da Forhandlingerne kort Tid efter sluttede — det var, som om Erklæringen havde dulmet Kamplysten — og da Afstemningen var endt, viste det sig, at Lovforslaget var faldet med 58 Stemmer mod 33. Da Ministeren lidt senere gik bort, stod hans yngste Datter ene i et langt fra Borstrappen og ventede paa ham. „Jeg takker Dig, Fader,“ sagde hun, idet hun lagde sin Arm paa hans, „jeg takker Dig for dine smukke og kraftige Ord i den Sags Interesse, Du kæmper for. Havde jeg en Laurbærkrands, vilde jeg række Dig den; nu faaer Du kun denne lille Violbouket, som jeg kjøbte mig paa Veien herop. Tag den, skjøndt jeg ikke har plukket den selv, som en lille Auerkjendelse.“ Faderen lagde sin Datters Haand fastere paa sin Arm og sagde med et Smil: „Jeg er fornøiet med den, som den er. I de politiske Kampe er der saa lidt Poesi, at jeg stundom ligefrem kan hungre efter den. Det er jo Romantikens blaa Blomst, Du her bringer mig.“

Dagen efter indgav Ministeren sin Demission, som Hs. Majestæt Kongen kun bevilgede paa gjentagen Begjering, og da der netop nogle Dage efter ved Dødsfald blev et Herredsfogedembede ledigt i en af Sjællands smukkeste Egne, søgte han det og fik det. Fra det Dieblik, at Lovforslagets Skjæbne var afgjort, hørtes der ingen Klage fra Hustruens Side, forstaa-

digt trængte hun den tilbage, og den ældste Datter blev sig selv lig i Resignation. Kun sagde Husfruen om Aftenen, da hun et Dieblisk sad ene med sin Mand: „Det havde jeg dog for syv Maaneder siden ikke troet, at en constitutionel Ministers Fremtid hvilede paa saa skrøbelig en Grund.“ — „Hust, min Pige!“ afbrød Ministeren hende, „han tager Bevidstheden om at have villet Noget og ikke at have sparet Kræfter paa at gjøre det til mere end Willie over med sig i sine nye Forhold.“

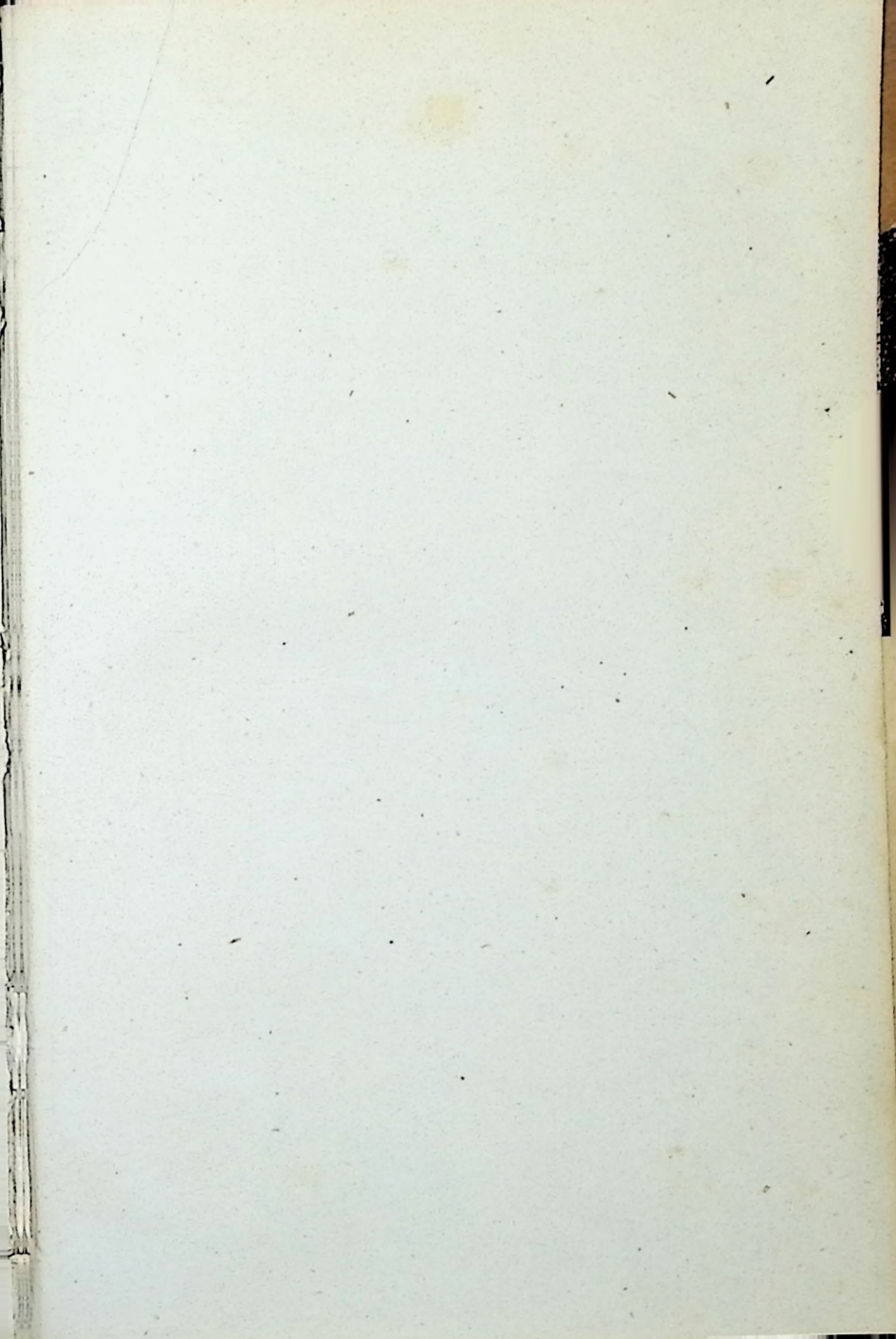
Nogle Dage efter at den nye Herredsfoged var flyttet ind, hvor han herefter foreløbig skulde boe — det var i Udkanten af en lille Provindsby, i et Hus, der laa i høi Grad malerisk og hyggeligt — holdt en Ekvipage for Døren, og en ældre Mand, der var klædt med en vis bramfri Elegance, steg ud, fulgt af en yngre, velbøgen og meget smuk Mand. Kun Herredsfogden og hans Frue vare i Dagligstuen. „Sag behøver vel, idet jeg kommer for at hilse paa Dem, ikke at nævne mit Navn,“ sagde han, „vi have jo tidligere ved en festlig Leilighed truffet sammen i Hs. Majestæt Kongens Omgivelse. Jeg er, som De veed, Eier af det op til Herredet her stødende Gods. Havde

jeg fulgt min Søn's Opfordringer, saa havde jeg allerede besøgt Dem i Hovedstaden. Jeg troede det dog rettere at vente dermed, til De var kommen lidt i No i de nye Forhold. Ved en selstabelig Sammentkomst i Deres Hus har min Son paany seet Deres yngste Datter, som han alt tidligere andenstedes havde gjort Bekjendtskab med, og han er kommen overeens med sig selv om, at han ikke kan leve uden hende. Hvorvidt hun mener det Samme med Hensyn til ham, overlader jeg til ham selv at skaffe sig Wisshed om. Men forsaavidt hun elsker ham igjen, hvad min Son synes at have en klar Fornemmelse af, udbeder jeg mig af Dem og Deres Frue Deres yngste Datter til Svi-gerdatter." Husets Herre rakte den Fremmede Haanden, han troede alt forud at kunne robe, at den unge Grebe neppe var paa Bildspor. Hvad denne selv angik, da var det ham kjær at gjensee en ung Mand, der ved det Besøg, hvormed han havde glædet ham og hans Husfru, havde vundet samtlige Husets Medlemmer saa ganske for sig. Ogsaa han rakte han Haanden, som han trykkede varmt. Husets Frue straalede af Glæde og sagde, at hun vilde betragte en Forbindelse med Herr Grevens Hus som stemmende med et af hendes bedste Onsker. „Skjøndt jeg er lidt Demokrat, Frue," vedblev Greven, „vi smittes jo heldigviis Alle mere eller mindre af Tidsaanden, saa er jeg dog Stokaristokrat i Et, i min Opfattelse af Kjær-

ligheden mellem Mand og Kvinde. Ved den tager jeg intet Hensyn til uvedkommende Forhold, ikke til Rigdom, ikke til Slægt, ikke til Noget uden til Hæderlighed og til at Kjærligheden, om jeg saa tør sige, har sin fulde Naturkraft, sin mest primitive Aroma. Jeg vil have Vinen aldeles ublandet og ingen af de Biinjurrogater, der for Tiden er gængse, halvt Sprit og halvt Gud veed hvilke futile Ingredientser. Naar De, som jeg haaber, snart engang med Deres Mand besøger mig, skal De see, at, skjøndt min Hustru og jeg allerede have holdt vort Solbryllup, har Vinen hos os dog ikke endnu aldeles tabt sin Buket. Og — ja saa tillader De vel, at min Son selv saaer Lov til at tale med Deres Datter og slaae Hovedet paa Sommet, jeg kan see paa ham, at min Selbroes gjør ham lidt utaalmodig.“

Fruen aabnede med et Smil Døren til det tilstodende Værelse, og et Dieblif efter var den unge Greve derinde. En lille Stund forlob, hvori Greven og Husets Herre talte om den Egn, hvori de til en vis Grad begge havde hjemme, saa kom Herredsfogdens yngste Datter blussende ind ved den unge Greves Haand. „Jeg seer dog nu,“ sagde den tidligere Minister spogende, „at Billedet, hvorom vi for en Tid siden talte, dog nok ikke har været skudt saa rigtig tilbage i Erindringen.“ — „Nei, tilvisse ikke!“ svarede den unge Pige, „og jeg er usigelig lykkelig ved at det har bevaret sig der.“ Greven rakte sin Sviger=

datter Gaanden, men drog hende derpaa pludselig til sig og kysede hende paa Panden: „Lær min Son,“ sagde han, „som Deres Fader at holde uforandret ved, hvad han erkjender som Ret. Jeg veed af Erfaring, at det Hus bygges varigst, som bygges paa en aldrig fornegtet Pligtfølelse.“

HOVEDBIBLIOTEKET
GENTOFTE KOMMUNEBIBLIOTEK

Magasin

05.6

For Romantik og
Historie
bd. 14 (1875)

ex.1

M